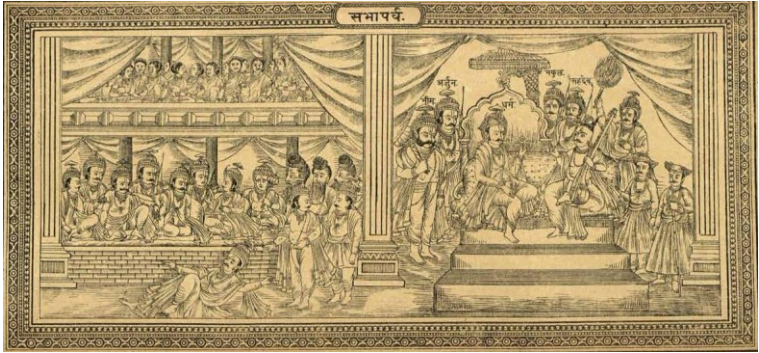

|| ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ || ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ||
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ

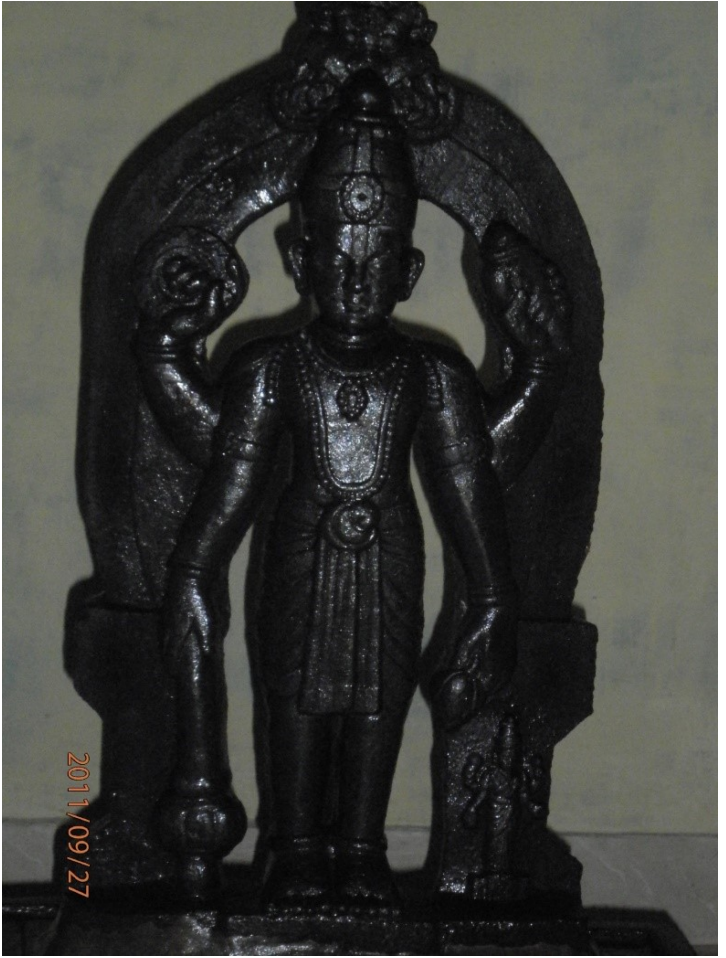
ಸಭಾಪರ್ವ

ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಉಪ ಪರ್ವಗಳು

ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವ	4
ಮಂತ್ರಪರ್ವ	126
ಜರಾಸಂಧವಧ ಪರ್ವ	188
ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವ	252
ರಾಜಸೂಯ ಪರ್ವ	304
ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣ ಪರ್ವ	331
ಶಿಶುಪಾಲವಧ ಪರ್ವ	363
ದ್ಯೂತ ಪರ್ವ	419
ಅನುದ್ಯೂತ ಪರ್ವ	655

2011/09/27

ಬನದಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ದೇವರು

ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವ

೧

ಸಭಾಭವನ ನಿರ್ಮಾಣ

ಜೀವವುಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಯನು ಕೇಳಲು, ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೨). ಸಭೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಿದುದು (೧೩-೧೯).

02001001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02001001a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಯಃ ಪಾರ್ಥಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ|

02001001c ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಶ್ಲಕ್ಷಯಾ ವಾಚಾ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಮಯ¹ನು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧನಾಗಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ವಾಸುದೇವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

02001002a ಅಸ್ಮಾಚ್ಚ ಕೃಷ್ಣಾತ್ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾತ್ಪಾವಕಾಶ್ಚ ದಿಧಕ್ಷತಃ|

---

¹ಮಯನು ಈಗಿನ ಇರಾನ್ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಪೂರ್ವ ಏಷಿಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಶಿಲ್ಪಿಯೆಂದು ವಾನ್ ಬ್ಯೂಟಿನೆನ್ ನ ವಿಚಾರ.

02001002c ತ್ವಯಾ ತ್ರಾತೋಽಸ್ಮಿ ಕೌಂತೇಯ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

“ಕುಂತಿಪುತ್ರ! ಸಂಕೃದ್ಧ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಧಗಿಸಲು ಸಿದ್ಧ ಪಾವಕನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಹೇಳು.”

02001003 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

02001003a ಕೃತಮೇವ ತ್ವಯಾ ಸರ್ವಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಗಚ್ಛ ಮಹಾಸುರ|

02001003c ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ಭವ ಮೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರೀತಿಮಂತೋ ವಯಂ ಚ ತೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ² !

²ಅರ್ಜುನನಿಗಾಗಿ ಮಯನು ಮಾಡಿದ್ದುದರ ಕುರಿತು ಇದೊವರೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿಲ್ಲ.

ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಇನ್ನು ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರಲಿ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಸದಾ ಇರುತ್ತದೆ.”

02001004 ಮಯ ಉವಾಚ|

02001004a ಯುಕ್ತಮೇತತ್ತ್ವಯಿ ವಿಭೋ ಯಥಾತ್ಮ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

02001004c ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಮಹಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಾರತ||

ಮಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ವಾಮೀ! ಭಾರತ! ಪುರುಷರ್ಷಭನಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೂ, ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

02001005a ಅಹಂ ಹಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ವೈ ದಾನವಾನಾಂ ಮಹಾಕವಿಃ|

02001005c ಸೋಽಹಂ ವೈ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪಾಂಡವ||

ಪಾಂಡವ! ನಾನೊಬ್ಬ ಮಹಾಕವಿ. ದಾನವರ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿದ್ದಂತೆ³.

---

³ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ದೇವತೆಗಳ ಶಿಲ್ಪಿ. ಹಾಗೆ ಮಯನು ದಾನವರ ಶಿಲ್ಪಿ ಎಂದರ್ಥ. ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಯನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಅವನು ದಾನವರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳ ವರ್ಣನೆಯು ಈ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿವೆ: ದಾನವಾನಾಂ ಪುರಾ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಾಸಾದಾ ಹಿ ಮಯಾ ಕೃತಾಃ| ರಮ್ಯಾಣಿ ಸುಖಿಗರ್ಭಾಣಿ ಭೋಗಾಢ್ಯಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ|| ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಚ ರಮ್ಯಾಣಿ ರಸಾಂಸಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ| ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ರಥಾಃ ಕಾಮಗಮಾಸ್ತಥಾ|| ನಗರಾಣಿ ವಿಶಾಲಾನಿ ಸಾಟ್ವಪ್ರಾಕಾರತೋರಣೈಃ| ವಾಹನಾನಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಸಹಸ್ರಶಃ|| ಬಿಲಾನಿ ರಮಣೀಯಾನಿ ಸುಖಿಯುಕ್ತಾನಿ ವೈ ಭೃಷಂ| ಏತತ್ ಕೃತಂ ಮಂii ಸರ್ವಂ

ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.”

02001006 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

02001006a ಪ್ರಾಣಕೃಚ್ಛ್ಯಾ ದ್ವಿಮುಕ್ತಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯಸೇ ಮಯಾ|

02001006c ಏವಂ ಗತೇ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಾರಯಿತುಂ ತ್ವಯಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣಸಂಕಟದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ.

02001007a ನ ಚಾಪಿ ತವ ಸಂಕಲ್ಪಂ ಮೋಘಮಿಚ್ಛಾಮಿ ದಾನವ|

02001007c ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತಥಾ ಪ್ರತಿಕೃತಂ ಮಯಿ||

ದಾನವ! ಹಾಗೆಂದು ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಲೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸ್ಕರ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡು. ಅದೇ ನನಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

02001008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02001008a ಚೋದಿತೋ ವಾಸುದೇವಸ್ತು ಮಯೇನ ಭರತರ್ಷಭ|

02001008c ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ಸಂದಧ್ಯೌ ಕಿಮಯಂ ಚೋದ್ಯತಾಮಿತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಮಯನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಅವನು ಏನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು

ತಸ್ಮಾದಿಚ್ಛಾಮಿ ಫಾಲ್ಗುನ||

ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿದನು.

02001009a ಚೋದಯಾಮಾಸ ತಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಭಾ ವೈ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ|

02001009c ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ದೈತೇಯ ಯಾದೃಶೀಮಿಹ ಮನ್ಯಸೇ||

ನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು: “ದೈತ್ಯ!
ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ತಕ್ಕದು ಎಂದು ನಿನಗನ್ನಿಸುವ ಒಂದು
ಸಭಾಭವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸು!

02001010a ಯಾಂ ಕೃತಾಂ ನಾನುಕುರ್ಯಸ್ತೇ ಮಾನವಾಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ|

02001010c ಮನುಷ್ಯಲೋಕೇ ಕೃತ್ಸ್ಯೇಽಸ್ಮಿಂಸ್ತಾದೃಶೀಂ ಕುರು ವೈ ಸಭಾಂ||

ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದ ಈ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದ ಯಾವ
ಮಾನವರಿಂದಲೂ ಅದರಂಥಹುದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುವ
ಅದ್ಭುತ ಸಭಾಭವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸು.

02001011a ಯತ್ರ ದಿವ್ಯಾನಭಿಪ್ರಾಯಾನ್ಪಶ್ಯೇಮ ವಿಹಿತಾಂಸ್ತ್ವಯಾ|

02001011c ಆಸುರಾನ್ಮಾನುಷಾಂಶ್ಚೈವ ತಾಂ ಸಭಾಂ ಕುರು ವೈ ಮಯ||

ಮಯ! ದೇವತೆಗಳ, ಅಸುರರ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು
ಕಂಡುಬರುವಂತಹ ಒಂದು ಸಭಾಭವನವನ್ನು⁴ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡು!”

---

⁴ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯೋಚಿಸಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಈ ಸಭಾಭವನವೇ ಮುಂದೆ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗಾದ ಅಪಮಾನ-ಅಸೂಯೆಗಳು, ಪಾಂಡವ-ಕೌರವರೊಡನೆ ದ್ಯೂತ,
ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಾದ ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ನಾಶ ಇವೆಲ್ಲವಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾಯಿತು.

02001012a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಣೋ ಮಯಸ್ತದಾ|

02001012c ವಿಮಾನಪ್ರತಿಮಾಂ ಚಕ್ರೇ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಸಭಾಂ ಮುದಾ||

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಯನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ದೇವತೆಗಳ ವಿಮಾನದಂತಿರುವ ಸಭಾಭವನವನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

02001013a ತತಃ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಧರ್ಮರಾಜೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

02001013c ಸರ್ವಮೇತದ್ಯಥಾವೇದ್ಯ ದರ್ಶಯಾಮಾಸತುರ್ಮಯಂ||

ಅನಂತರ, ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರು ನಡೆದುಬಂದವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಮಯನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿದರು.

02001014a ತಸ್ಮೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಪೂಜಾಂ ಯಥಾರ್ಹಮಕರೋತ್ತದಾ|

02001014c ಸ ತು ತಾಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಮಯಃ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಸತ್ಕೃತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನಿಗೆ ಯಥಾರ್ಹ ಪೂಜಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಮಯನೂ ಎಲ್ಲ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

02001015a ಸ ಪೂರ್ವದೇವಚರಿತಂ ತತ್ರ ತತ್ರ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02001015c ಕಥಯಾಮಾಸ ದೈತೇಯಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಷು ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಂತರ ಆ ದೈತ್ಯನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದೇವಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

02001016a ಸ ಕಾಲಂ ಕಂ ಚಿದಾಶ್ವಸ್ಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಪ್ರಚಿಂತ್ಯ ಚ|

02001016c ಸಭಾಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ಕರ್ತುಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದ ಆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗೋಸ್ಕರ ಸಭಾಭವನದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

02001017a ಅಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02001017c ಪುಣ್ಯೇಽಹನಿ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಃ||

02001018a ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ಪಾಯಸೇನ ಸಹಸ್ರಶಃ|

02001018c ಧನಂ ಬಹುವಿಧಂ ದತ್ತ್ವಾ ತೇಭ್ಯ ಏವ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

02001019a ಸರ್ವಋತುಗುಣಸಂಪನ್ನಾಂ ದಿವ್ಯರೂಪಾಂ ಮನೋರಮಾಂ|

02001019c ದಶಕಿಷ್ಕುಸಹಸ್ರಾಂ ತಾಂ ಮಾಪಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ||

ಪಾರ್ಥರ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ಕೃತಕೌತಕಿ, ಮಂಗಲಕರ, ವೀರ್ಯವಂತ ಅಸುರನು ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಪಾಯಸ ಮತ್ತು ಬಹುವಿಧ ಧನವನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಸರ್ವಋತುಗುಣಸಂಪನ್ನ, ದಿವ್ಯರೂಪಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಿಷ್ಕು ಮನೋಹರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಿದನು⁵.”

---

⁵ಭೂಮಿಯ ಅಳತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ? ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮೊಳ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮೊಳ ಅಗಲ?

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
 ಸಭಾಸ್ಥಾನನಿರ್ಣಯೇ ಪಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಸಭಾಸ್ಥಾನನಿರ್ಣಯವೆನ್ನುವ ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದುದು (೧-೨೩).

02002001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02002001a ಉಷಿತ್ವಾ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥೇ ಸುಖವಾಸಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

02002001c ಪಾರ್ಥೈಃ ಪ್ರೀತಿಸಮಾಯುಕ್ತೈಃ ಪೂಜನಾರ್ಹೋಽಭಿಪೂಜಿತಃ||

02002002a ಗಮನಾಯ ಮತಿಂ ಚಕ್ರೇ ಪಿತುರ್ದರ್ಶನಲಾಲಸಃ|

02002002c ಧರ್ಮರಾಜಮಥಾಮಂತ್ರೈ ಪೃಥಾಂ ಚ ಪೃಥುಲೋಚನಃ||

02002003a ವವಂದೇ ಚರಣೌ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಜಗದ್ವಂದ್ಯಃ ಪಿತೃಷ್ಟಸುಃ|

02002003c ಸ ತಯಾ ಮೂರ್ಧ್ನು ಪಾಘ್ರಾತಃ ಪರಿಷ್ಟಕ್ತಶ್ಚ ಕೇಶವಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ

ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರೀತಿಪರ ಪಾರ್ಥರಿಂದ ಪೂಜನಾರ್ಹನಾಗಿ

ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡ ಜನಾರ್ದನನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ

ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹೊರಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು. ವಿಶಾಲನೇತ್ರ

ಜಗದ್ವಂದ್ಯನು ಧರ್ಮರಾಜ ಮತ್ತು ಪೃಥಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತಾ ತಂದೆಯ

ಸೋದರಿಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ವಂದಿಸಿದನು. ಅವಳು

ಕೇಶವನ ಶಿರವನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ, ತೊಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದಳು.

02002004a ದದರ್ಶಾನಂತರಂ ಕೃಷ್ಣೋ ಭಗಿನೀಂ ಸ್ವಾಂ ಮಹಾಯಶಾಃ|

02002004c ತಾಮುಪೇತ್ಯ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಬಾಷ್ಟಸಮನ್ವಿತಃ||

ನಂತರ ಮಹಾಯಶ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಬಳಿ ಹೋದನು.

ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು

ತುಂಬಿದವನಾದನು.

02002005a ಅರ್ಥ್ಯಂ ತರ್ಥ್ಯಂ ಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಲಘು ಯುಕ್ತಮನುತ್ತಮಂ|

02002005c ಉವಾಚ ಭಗವಾನ್ಭದ್ರಾಂ ಸುಭದ್ರಾಂ ಭದ್ರಭಾಷಿನೀಂ||

02002006a ತಯಾ ಸ್ವಜನಗಾಮೀನಿ ಶ್ರಾವಿತೋ ವಚನಾನಿ ಸಃ|

02002006c ಸಂಪೂಜಿತಶ್ಚಾಪ್ಯಸಕೃಚ್ಚಿರಸಾ ಚಾಭಿವಾದಿತಃ||

ಭಗವಂತನು ಭದ್ರೆ ಭದ್ರಭಾಷಿನಿ ಸುಭದ್ರೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ,

ತತ್ವಪೂರ್ಣ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಅವಳು ಸ್ವ-ಜನರಿಗೆ

ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಸುತ್ತಾ ಅವನಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಶಿರಸಾ

ವಂದಿಸಿದಳು.

02002007a ತಾಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ವಾಷ್ಟೇಯಃ ಪ್ರತಿನಂದ್ಯ ಚ ಭಾಮಿನೀಂ|

02002007c ದದರ್ಶಾನಂತರಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಧೌಮ್ಯಂ ಚಾಪಿ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಭಾಮಿನಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ನಂತರ ಜನಾರ್ದನನು ಕೃಷ್ಣೆ

ಮತ್ತು ಧೌಮ್ಯರನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದನು.

02002008a ವವಂದೇ ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಧೌಮ್ಯಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ|

02002008c ದ್ರೌಪದೀಂ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ಚ ಆಮಂತ್ರ್ಯ ಚ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಪುರುಷಸತ್ತಮ ಜನಾರ್ದನನು ಧೌಮ್ಯನಿಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ವಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನವನ್ನು ನೀಡಿ, ಅವಳಿಂದ
ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು.

02002009a ಭ್ರಾತೃನಭ್ಯಗಮದ್ಧೀಮಾನ್ಪಾರ್ಥೇನ ಸಹಿತೋ ಬಲೀ|

02002009c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪಂಚಭಿಃ ಕೃಷ್ಣೋ ವೃತಃ ಶಕ್ರ ಇವಾಮರೈಃ||

ನಂತರ ಆ ಧೀಮಂತ ಬಲಶಾಲಿಯು, ಪಾರ್ಥನ ಸಹಿತ ಸಹೋದರರ
ಬಳಿ ಬಂದನು; ಐವರು ಸಹೋದರರಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನು

ಅಮರರಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶಕ್ರನಂತೆ ಕಂಡನು⁶.

02002010a ಅರ್ಚಯಾಮಾಸ ದೇವಾಂಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾಂಶ್ಚ ಯದುಪುಂಗವಃ|

02002010c ಮಾಲ್ಯಜಪ್ಯನಮಸ್ಕಾರೈರ್ಗಂಧೈರುಚ್ಚಾವಚೈರಪಿ|

ಯದುಪುಂಗವನು ಮಾಲೆ, ಜಪ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ
ಗಂಧಗಳಿಂದ ದೇವ-ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

02002010e ಸ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ತಸ್ಥುಷಾಂ ವರಃ⁷||

02002011a ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚ್ಯಾರ್ಹತೋ ವಿಪ್ರಾನ್ದಧಿಪಾತ್ರಫಲಾಕ್ಷತೈಃ|

02002011c ವಸು ಪ್ರದಾಯ ಚ ತತಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮವರ್ತತ||

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಹೊರಟು, ಸ್ವಸ್ತಿ
ವಾಚನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಪ್ರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊಸರಿನ ಪಾತ್ರೆ, ಫಲಾಕ್ಷತೆ,
ಮತ್ತು ಅರಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದನು.

---

⁶ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರದ ಶ್ಲೋಕ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ:
ಯಾತ್ರಾಕಾಲಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಗರುಡಧ್ವಜಃ| ಕರ್ತುಕಾಮಃ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ
ಸ್ನಾತವಾನ್ ಸಮಲಂಕೃತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ - ಗರುಡಧ್ವಜನು ಯಾತ್ರಾಕಾಲಕ್ಕೆ
ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ,
ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡನು.

⁷ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ:
ಉಪೇತ್ಯ ಸ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬಾಹ್ಯಕಕ್ಷಾದ್ ವಿನಿರ್ಗತಃ|| ಅಂದರೆ ಆ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠನು
ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಹೊರಕೋಣೆಗೆ ಬಂದನು.

02002012a ಕಾಂಚನಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ತಾಕ್ಷ್ಯಕೇತನಮಾಶುಗಂ|

02002012c ಗದಾಚಕ್ರಾಸಿಶಾಂಗ್ರಾದ್ವೈರಾಯುಧೈಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತಂ||

ಗರುಡನ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಕಾಂಚನ ರಥವನ್ನು ಏರಿ, ಗದಾ, ಚಕ್ರ, ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

02002013a ತಿಥಾವಥ ಚ ನಕ್ಷತ್ರೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ಚ ಗುಣಾನ್ವಿತೇ|

02002013c ಪ್ರಯಯೌ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀವವಾಹನಃ||

ಉತ್ತಮ ತಿಥಿ, ನಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಸೈನ್ಯ-ಸುಗ್ರೀವ⁸ ವಾಹನನಾಗಿ ಹೊರಟನು.

02002014a ಅನ್ವಾರುರೋಹ ಚಾಪ್ಯೇನಂ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02002014c ಅಪಾಸ್ಯ ಚಾಸ್ಯ ಯಂತಾರಂ ದಾರುಕಂ ಯಂತ್ರಸತ್ತಮಂ|

02002014e ಅಭೀಷೂನ್ಸಂಪ್ರಜಗ್ರಾಹ ಸ್ವಯಂ ಕುರುಪತಿಸ್ತದಾ||

ಪ್ರೇಮಭಾವದಿಂದ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಥವನ್ನೇರಿ, ಉತ್ತಮ ಸಾರಥಿ ದಾರುಕನನ್ನು ಸರಿಸಿ, ಸ್ವಯಂ ಕುರುಪತಿಯೇ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

02002015a ಉಪಾರುಹ್ಯಾರ್ಜುನಶ್ಚಾಪಿ ಚಾಮರವ್ಯಜನಂ ಸಿತಂ|

---

⁸ಇವೆರಡೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕುದುರೆಯ ಹೆಸರುಗಳು. ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಶೈಬ್ಯಸುಗ್ರೀವವಾಹನಃ ಎಂದಿದೆ.

02002015c ರುಕ್ಮದಂಡಂ ಬೃಹನ್ನೂರ್ಧ್ವ ದುಧಾವಾಭಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ||

ಅರ್ಜುನನೂ ಸಹ ರಥವನ್ನೇರಿ, ಚಿನ್ನದ ದಂಡದ ಚಾಮರವನ್ನು
ಅವನ ಶಿರದ ಸುತ್ತ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಂತೆ ಬೀಸಿದನು.

02002016a ತಥೈವ ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತೋ ವಶೀ|

02002016c ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಯಯೌ ಕೃಷ್ಣಂ ಋತ್ವಿಕೌರಜನೈರ್ವೃತಃ||

ವಿಜಯೀ ಭೀಮಸೇನನೂ ಕೂಡ ಅವಳಿಗಳ ಸಹಿತ ಋತ್ವಿಕರು ಮತ್ತು
ಪೌರಜನರಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು.

02002017a ಸ ತಥಾ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಕೇಶವಃ ಪರವೀರಹಾ|

02002017c ಅನುಗಮ್ಯಮಾನಃ ಶುಶುಭೇ ಶಿಷ್ಯೈರಿವ ಗುರುಃ ಪ್ರಿಯೈಃ||

ಸಹೋದರರಿಂದ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರವೀರವಿನಾಶಿ ಕೇಶವನು ಪ್ರಿಯ
ಶಿಷ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಗುರುವಿನಂತೆ ಶುಶೋಭಿಸಿದನು.

02002018a ಪಾರ್ಥಮಾಮಂತ್ರೈ ಗೋವಿಂದಃ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ಪೀಡಿತಂ|

02002018c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಂ ಯಮೌ ತಥಾ||

---

⁹ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಕುಂಭಕೋಣ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ:
ಛತ್ರಂ ಶತಶಲಾಕಂ ಚ ದಿವ್ಯಮಾಲೋಪಶೋಭಿತಂ| ವೈಡೂರ್ಯಮಣಿದಂಡಂ ಚ
ಚಾಮೀಕರವಿಭೂಷಿತಂ|| ದಧಾರ ತರಸಾ ಭೀಮಶ್ಚತ್ರಂ ತತ್ ಶಾಂಗೃಧನ್ವನೇ|
ಉಪಾರುಹ್ಯ ರಥಂ ಶೀಘ್ರಂ ಚಾಮರವ್ಯಜನೇ ಸಿತೇ|| ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ
ಧೂಯಮಾನೌ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಗೋವಿಂದನು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ಅತಿ ದುಃಖದಿಂದ
ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಭೀಮಸೇನರಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು¹⁰.

02002019a ಪರಿಷ್ವಕ್ತೋ ಭೃಶಂ ತಾಭ್ಯಾಂ ಯಮಾಭ್ಯಾಮಭಿವಾದಿತಃ|

02002019c ತತಸ್ತೈಃ ಸಂವಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಥಾವನ್ಮಧುಸೂದನಃ||

02002020a ನಿವರ್ತಯಿತ್ವಾ ಚ ತದಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಸಪದಾನುಗಾನ್|

02002020c ಸ್ವಾಂ ಪುರೀಂ ಪ್ರಯಯೌ ಕೃಷ್ಣಃ ಪುರಂದರ ಇವಾಪರಃ||

ಯಮಳರು ಅವನನ್ನು ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು, ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ
ಮರಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪುರಂದರನಂತೆ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ
ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು¹¹.

02002021a ಲೋಚನೈರನುಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ತಮಾ ದೃಷ್ಟಿಪಥಾತ್ತದಾ|

02002021c ಮನೋಭಿರನುಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ಕೃಷ್ಣಂ ಪ್ರೀತಿಸಮನ್ವಯಾತ್||

ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ,

---

¹⁰ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಭೀಮಸೇನರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹಿರಿಯರು.

¹¹ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:
ಯೋಜನಾರ್ಥಮಥೋ ಗತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|| ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ
ಸಮಾಮಂತ್ರೈ ನಿವರ್ತಸ್ವೇತಿ ಭಾರತ|| ತತೋಽಭಿವಾದ್ಯ ಗೋವಿಂದಃ ಪಾದೌ
ಜಗ್ರಾಹ ಧರ್ಮವಿತ್| ಉತ್ಥಾಪ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತು ಮೂಧ್ನ್ಯು ಪಾಘ್ರಾಯ ಕೇಶವಂ||
ಪಾಂಡವೋ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಕಮಲಲೋಚನಂ| ಗಮ್ಯತಾಮಿತ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯ
ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ನಂತರ ಆ ಪ್ರೀತಿಸಮನ್ವಿತನನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

02002022a ಅತ್ಯಪ್ತಮನಸಾಮೇವ ತೇಷಾಂ ಕೇಶವದರ್ಶನೇ|

02002022c ಕ್ಷಿಪ್ರಮಂತರ್ದಧೇ ಶೌರಿಶ್ಚಕ್ಷುಷಾಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರು ಕೇಶವದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಂತೆ,
ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ ಶೌರಿಯು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಂದ
ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

02002023a ಅಕಾಮಾ ಇವ ಪಾರ್ಥಾಸ್ತೇ ಗೋವಿಂದಗತಮಾನಸಾಃ|

02002023c ನಿವೃತ್ಯೋಪಯಹ್ಯಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಪುರಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

02002023e ಸ್ಯಂದನೇನಾಥ ಕೃಷ್ಣೋಽಪಿ ಸಮಯೇ ದ್ವಾರಕಾಮಗಾತ್||

ಗೋವಿಂದನ ಜೊತೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ
ಪುರುಷರ್ಷಭ ಪಾರ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ನಗರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು ಮತ್ತು
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದನು¹².”

---

¹²ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ನಂತರ ೮ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸಾತ್ವತೇನ ಚ
ವೀರೇಣ ಪೃಷ್ಠತೋ ಯಾಯಿನಾ ತದಾ| ದಾರುಕೇಣ ಚ ಸೂತೇನ ಸಹಿತೋ
ದೇವಕೀಸುತಃ|| ಸ ಗತೋ ದ್ವಾರಕಾಂ ವಿಷ್ಣುರ್ಗರೂತ್ಮಾನಿವ ವೇಗವಾನ್| ನಿವೃತ್ಯ
ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತು ಸಹ ಭ್ರಾತೃಭಿರಚ್ಯುತಃ| ಸುಹೃತ್ಪರಿವೃತೋ ರಾಜಾ ಪ್ರವಿವೇಶ
ಪುರೋತ್ತಮಂ|| ವಿಸೃಜ್ಯ ಸುಹೃದಃ ಸರ್ವಾನ್ ಭ್ರಾತೃನ್ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಧರ್ಮರಾಟ್||
ಮುಮೋದ ಪುರುಷವ್ಯಾಘೋ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಸಹಿತೋ ನೃಪ|| ಕೇಶವೋಽಪಿ ಮುದಾ

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
 ಭಗವದ್ಯಾನೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಭಗವಂತನ ಪ್ರಯಾಣ ಎನ್ನುವ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨

ಮಯಸಭೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ (೧-೩೪).

02003001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02003001a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಯಃ ಪಾರ್ಥಮರ್ಜುನಂ ಜಯತಾಂ ವರಂ|

02003001c ಆಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇಷ್ಯಾಮಿ ಚಾಪ್ಯಹಂ¹³||

ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರೋತ್ತಮಂ| ಪೂಜ್ಯಮಾನೋ
 ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೈರುಗ್ರಸೇನಮುಖ್ಯೈಸ್ತಥಾ|| ಆಹುಕಂ ಪಿತರಂ ವೃದ್ಧಂ ಮಾತರಂ ಚ
 ಯಶಸ್ವಿನೀಂ| ಅಭಿವಾದ್ಯ ಬಲಂ ಚೈವ ಸ್ಥಿತಃ ಕಮಲಲೋಚನಃ||
 ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸಾಂಬನಿಶತಾಂಶ್ಚಾರುದೇಷ್ಟಂ ಗದಂ ತಥಾ| ಅನಿರುದ್ಧಂ ಚ ಭಾನುಂ ಚ
 ಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ಜನಾರ್ದನಃ|| ಸ ವೃದ್ಧೈರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ ಭವನಂ ಯಯೌ|
 ಮಯೋಽಪಿ ಸ ಮಹಾಭಾಗಃ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತಾಂ| ವಿಧಿವತ್ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ
 ಸಭಾಂ ಧರ್ಮಸುತಾಯ ವೈ||

¹³ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ನಂತರ ಈ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:
 ವಿಶ್ರುತಾಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪಾರ್ಥಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಸಭಾಂ ತವ| ಪ್ರಾಣಿನಾಂ
 ವಿಸ್ಮಯಕರೋ ತವ ಪ್ರೀತಿವಿವರ್ಧಿನೀಂ| ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ
 ಕರಿಶ್ಯಾಮಿ ಧನಂಜಯ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾರ್ಥ
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಮಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಈಗ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ಬೇಗನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು.

02003002a ಉತ್ತರೇಣ ತು ಕೈಲಾಸಂ ಮೈನಾಕಂ ಪರ್ವತಂ ಪ್ರತಿ|

02003002c ಯಕ್ಷ ಮಾಣೇಷು ಸರ್ವೇಷು ದಾನವೇಷು ತದಾ ಮಯಾ|

02003002e ಕೃತಂ ಮಣಿಮಯಂ ಭಾಂಡಂ ರಮ್ಯಂ ಬಿಂದುಸರಃ ಪ್ರತಿ||

02003003a ಸಭಾಯಾಂ ಸತ್ಯಸಂಧಸ್ಯ ಯದಾಸೀದ್ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

02003003c ಆಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತದ್ಗೃಹ್ಯ ಯದಿ ತಿಷ್ಠತಿ ಭಾರತ||

ಕೈಲಾಸದ ಉತ್ತರದ ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಾನವರೂ
ಯಾಗಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಗ ನಾನು ರಮ್ಯ ಬಿಂದು ಸರೋವರದ ಬಳಿ
ಒಂದು ಮಣಿಮಯ ಭಂಡಾರವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ಸತ್ಯಸಂಧ
ವೃಷಪರ್ವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಭಾರತ! ಅದು ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ
ನಾನು ಹೋಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.

02003004a ತತಃ ಸಭಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾಯ ಯಶಸ್ವಿನೇ|

02003004c ಮನಃಪ್ರಹ್ಲಾದಿನೀಂ ಚಿತ್ರಾಂ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತಾಂ||

ಅದರಿಂದ ಯಶಸ್ವಿನಿ ಪಾಂಡವನಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ
ಅಹ್ಲಾದಿಸುವ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತ ಸುಂದರ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತೇನೆ

02003005a ಅಸ್ತಿ ಬಿಂದುಸರಸ್ಯೇವ ಗದಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಕುರೂದ್ವಹ|

02003005c ನಿಹಿತಾ ಯೌವನಾಶ್ವೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಹತ್ವಾ ರಣೇ ರಿಪೂನ್||

02003005e ಸುವರ್ಣ ಬಿಂದುಭಿಶ್ಚಿತ್ರಾ ಗುರ್ವೀ ಭಾರಸಹಾ ದೃಢಾ||

02003006a ಸಾ ವೈ ಶತಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಮಿತಾ ಸರ್ವಘಾತಿನೀ|

02003006c ಅನುರೂಪಾ ಚ ಭೀಮಸ್ಯ ಗಾಂಡೀವಂ ಭವತೋ ಯಥಾ||

ಕುರುದ್ಧಹ ! ಬಿಂದುಸರೋವರದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಯೌವನಾಶ್ವನು ರಣದಲ್ಲಿ ರಿಪುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗದೆಯೊಂದಿದೆ. ಅದು ಭಾರವಾಗಿದೆ, ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಸುಂದರ, ಸುವರ್ಣ ಬಿಂದುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಧೃಡವಾಗಿದ್ದು ಶತಸಹಸ್ರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲದ್ದು. ನಿನಗೆ ಗಾಂಡೀವವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೀಮನಿಗೆ ಅದು ಅನುರೂಪವಾದದ್ದು.

02003007a ವಾರುಣಶ್ಚ ಮಹಾಶಂಖೋ ದೇವದತ್ತಃ ಸುಘೋಷವಾನ್|

02003007c ಸರ್ವಮೇತತ್ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಭವತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

02003007e ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸೋಽಸುರಃ ಪಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಗುದೀಚೀಮಗಾದ್ಧಿಶಂ||

ಮತ್ತು ವರುಣನ ಸುಘೋಷದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ದೇವದತ್ತ ಮಹಾಶಂಖವೂ ಇದೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿನಗೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ!” ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿ ಆ ಅಸುರನು ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋದನು.

02003008a ಉತ್ತರೇಣ ತು ಕೈಲಾಸಂ ಮೈನಾಕಂ ಪರ್ವತಂ ಪ್ರತಿ|

02003008c ಹಿರಣ್ಯಶೃಂಗೋ ಭಗವಾನ್ಮಹಾಮಣಿಮಯೋ ಗಿರಿಃ||

02003009a ರಮ್ಯಂ ಬಿಂದುಸರೋ ನಾಮ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಭಗೀರಥಃ|

02003009c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಾಗೀರಥೀಂ ಗಂಗಾಮುವಾಸ ಬಹುಲಾಃ ಸಮಾಃ||

ಕೈಲಾಸದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತದ ಕಡೆ ಹಿರಣ್ಮಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಒಂದು ಪೂಜನೀಯ ಮಣಿಮಯ ಮಹಾಗಿರಿಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ ಭಗೀರಥನು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳು ಭಾಗೀರಥಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಂದು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಮ್ಯ ಸರೋವರವಿದೆ.

02003010a ಯತ್ರೇಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮೀಶ್ವರೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

02003010c ಆಹೃತಾಃ ಕ್ರತವೋ ಮುಖ್ಯಾಃ ಶತಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

02003011a ಯತ್ರ ಯೂಪಾ ಮಣಿಮಯಾಶ್ಚಿತ್ಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಹಿರಣ್ಮಯಾಃ|

02003011c ಶೋಭಾರ್ಥಂ ವಿಹಿತಾಸ್ತತ್ರ ನ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾಂತತಃ ಕೃತಾಃ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾತ್ಮ ಸರ್ವ ಭೂತೇಶ್ವರನು ಯಾಗ ಮಂಟಪದ ಮಣಿಮಯ ಸ್ಥಂಭಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಮಯ ಯಾಗ ಕುಂಡವನ್ನು, ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆಂದೇ ಹೊರತು ದೃಷ್ಟ್ವಾಂತವನ್ನು ನೀಡಲಿಕ್ಕಲ್ಲ, ರಚಿಸಿ ಒಂದು ನೂರು ಮುಖ್ಯ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು.

02003012a ಯತ್ರೇಷ್ಟ್ವಾ ಸ ಗತಃ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಶಚೀಪತಿಃ|

02003012c ಯತ್ರ ಭೂತಪತಿಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವ ಲೋಕಾನ್ಸನಾತನಃ|

02003012e ಉಪಾಸ್ಯತೇ ತಿಗ್ಮತೇಜಾ ವೃತೋ ಭೂತೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಇದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶಚೀಪತಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಿಗ್ಮತೇಜಸ್ವಿ ಭೂತಪತಿಯು ಸನಾತನ ಸರ್ವಲೋಕಗಳನ್ನೂ
ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಭೂತಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ಉಪಾಸಿತನಾಗಿದ್ದನು.

02003013a ನರನಾರಾಯಣೌ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಯಮಃ ಸ್ಥಾನುಶ್ಚ ಪಂಚಮಃ|

02003013c ಉಪಾಸತೇ ಯತ್ರ ಸತ್ರಂ ಸಹಸ್ರಯುಗಪರ್ಯಯೇ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ನರ ನಾರಾಯಣರು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಯಮ, ಮತ್ತು ಐದನೆಯದಾಗಿ
ಸ್ಥಾನುವು ಸಹಸ್ರಯುಗಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

02003014a ಯತ್ರೇಷ್ಟಂ ವಾಸುದೇವೇನ ಸತ್ಯೈರ್ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಕೈಃ|

02003014c ಶ್ರದ್ಧಧಾನೇನ ಸತತಂ ಶಿಷ್ಟಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತಯೇ||

ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನು ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳ ಸತ್ರವನ್ನು
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಶಿಷ್ಟರಿಗೆ ಕಲಿಸಲೋಸುಗ ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

02003015a ಸುವರ್ಣಮಾಲಿನೋ ಯೂಪಾಶ್ಚಿತ್ಯಾಶ್ಚಾಪ್ಯತಿಭಾಸ್ವರಾಃ|

02003015c ದದೌ ಯತ್ರ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಯುತಾನಿ ಚ ಕೇಶವಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೇಶವನು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ
ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತ ಕಂಬಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.

02003016a ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಸ ಜಗ್ರಾಹ ಗದಾಂ ಶಂಖಂ ಚ ಭಾರತ|

02003016c ಸ್ಫಾಟಿಕಂ ಚ ಸಭಾದ್ರವ್ಯಂ ಯದಾಸೀದ್ವೃಷಪರ್ವಣಃ|

02003016e ಕಿಂಕರೈಃ ಸಹ ರಕ್ಷೋಭಿರಗೃಹ್ಣಾತ್ಸರ್ವಮೇವ ತತ್||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಗದೆ, ಶಂಖ, ಮತ್ತು
ವೃಷಪರ್ವನಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ಫಟಿಕ ಸಭಾದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಿಂಕರರ
ಸಹಾಯದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

02003017a ತದಾಹೃತ್ಯ ತು ತಾಂ ಚಕ್ರೇ ಸೋಽಸುರೋಽಪ್ರತಿಮಾಂ ಸಭಾಂ|
02003017c ವಿಶ್ರುತಾಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ದಿವ್ಯಾಂ ಮಣಿಮಯೀಂ ಶುಭಾಂ||

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವನು ಸುರರದ್ದೋ ಎಂದು
ತೋರುವ, ಅಪ್ರತಿಮ, ದಿವ್ಯ, ಮಣಿಮಯ, ಮೂರೂ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ರುತ ಶುಭ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದನು.

02003018a ಗದಾಂ ಚ ಭೀಮಸೇನಾಯ ಪ್ರವರಾಂ ಪ್ರದದೌ ತದಾ|
02003018c ದೇವದತ್ತಂ ಚ ಪಾರ್ಥಾಯ ದದೌ ಶಂಖಮನುತ್ತಮಂ¹⁴||

ಅವನು ಅಪ್ರತಿಮ ಗದೆಯನ್ನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು
ಅನುತ್ತಮ ದೇವದತ್ತ ಶಂಖವನ್ನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆತ್ತನು.

02003019a ಸಭಾ ತು ಸಾ ಮಹಾರಾಜ ಶಾತಕುಂಭಮಯದ್ರುಮಾ|
02003019c ದಶ ಕಿಷ್ಕುಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಮಂತಾದಾಯತಾಭವತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ನೂರು ಗಟ್ಟಿ ಸ್ತಂಭಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಸಭೆಯು

---

¹⁴ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ನಂತರ ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಯಸ್ಯ
ಶಂಖಸ್ಯ ನಾದೇನ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಚಕಂಪಿರೇ|

ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಿಷ್ಕುಗಳದ್ದಾಗಿತ್ತು.

02003020a ಯಥಾ ವಹ್ನೇರ್ಯಥಾರ್ಕಸ್ಯ ಸೋಮಸ್ಯ ಚ ಯಥೈವ ಸಾ|

02003020c ಭ್ರಾಜಮಾನಾ ತಥಾ ದಿವ್ಯಾ ಬಭಾರ ಪರಮಂ ವಪುಃ||

ಆ ಅತಿ ದಿವ್ಯ ಸುಂದರ ಸಭೆಯು ಅಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯ ಅಥವಾ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

02003021a ಪ್ರತಿಘ್ನತೀವ ಪ್ರಭಯಾ ಪ್ರಭಾಮರ್ಕಸ್ಯ ಭಾಸ್ವರಾಂ|

02003021c ಪ್ರಬಭೌ ಜ್ವಲಮಾನೇವ ದಿವ್ಯಾ ದಿವ್ಯೇನ ವರ್ಚಸಾ||

ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಮೀರುತ್ತಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದ ಅದು ದೇವತೆಗಳ ವರ್ಚಸ್ಸಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

02003022a ನಗಮೇಘಪ್ರತೀಕಾಶಾ ದಿವಮಾವೃತ್ಯ ವಿಷ್ಠಿತಾ|

02003022c ಆಯತಾ ವಿಪುಲಾ ಶ್ಲಕ್ಷಾ ವಿಪಾಪ್ಮಾ ವಿಗತಕ್ಷಮಾ||

ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಆ ವಿಸ್ತಾರ ಸುಂದರ ಸಭೆಯು ಪರ್ವತ ಅಥವಾ
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತ್ತು ಮತ್ತು ನೋಡಿದವರ
ಆಯಾಸವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

02003023a ಉತ್ತಮದ್ರವ್ಯಸಂಪನ್ನಾ ಮಣಿಪ್ರಾಕಾರಮಾಲಿನೀ|

02003023c ಬಹುರತ್ನಾ ಬಹುಧನಾ ಸುಕೃತಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ||

ಉತ್ತಮ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿ ಮಣಿಯುಕ್ತ ಗೋಡೆಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಸುಕೃತದಿಂದ ಬಹು ರತ್ನ
ಮತ್ತು ಬಹು ಧನಗಳಿಂದ ಭರಿತವಾಗಿತ್ತು.

02003024a ನ ದಾಶಾರ್ಹಿ ಸುಧರ್ಮಾ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಾಪಿ ತಾದೃಶೀ|

02003024c ಆಸೀದ್ರೂಪೇಣ ಸಂಪನ್ನಾ ಯಾಂ ಚಕ್ರೇಽಪ್ರತಿಮಾಂ ಮಯಃ||

ಮಯನು ಇದಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದ ರೂಪ ಸಂಪನ್ನತೆಗೆ ದಾಶಾರ್ಹನ
ಸುಧರ್ಮವಾಗಲೀ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಭೆಯಾಗಲೀ
ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

02003025a ತಾಂ ಸ್ಮ ತತ್ರ ಮಯೇನೋಕ್ತಾ ರಕ್ಷಂತಿ ಚ ವಹಂತಿ ಚ|

02003025c ಸಭಾಮಷ್ಟೌ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕಿಂಕರಾ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಾಃ||

02003026a ಅಂತರಿಕ್ಷಚರಾ ಘೋರಾ ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

02003026c ರಕ್ತಾಕ್ಷಾಃ ಪಿಂಗಲಾಕ್ಷಾಶ್ಚ ಶುಕ್ತಿಕರ್ಣಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

ಮಯನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕಿಂಕರರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎಂಟು ಸಹಸ್ರ ರಾಕ್ಷಸರು
 ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತರಿಕ್ಷಚರಿ ಘೋರ, ಮಹಾಕಾಯ,
 ಮಹಾಬಲಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಅವರು ರಕ್ತಾಕ್ಷರೂ, ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷರೂ,
 ಶುಕ್ತಿರ್ಕಣರೂ, ಮತ್ತು ಪ್ರಹಾರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು.

02003027a ತಸ್ಯಾಂ ಸಭಾಯಾಂ ನಲಿನೀಂ ಚಕಾರಾಪ್ರತಿಮಾಂ ಮಯಃ|

02003027c ವೈಡೂರ್ಯಪತ್ರವಿತತಾಂ ಮಣಿನಾಲಮಯಾಂಬುಜಾಂ||

02003028a ಪದ್ಮಸೌಗಂಧಿಕವತೀಂ ನಾನಾದ್ವಿಜಗಣಾಯುತಾಂ|

02003028c ಪುಷ್ಪಿತ್ಯೈಃ ಪಮ್ಕಜೈಶ್ಚಿತ್ರಾಂ ಕೂರ್ಮಮತ್ಸ್ಯಶ್ಚ ಶೋಭಿತಾಂ||

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಯನು ಅಪ್ರತಿಮ ವೈಡೂರ್ಯದ ಎಲೆಗಳು ಮತ್ತು
 ಮಣಿಯುಕ್ತ ದಂಟುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕಮಲ, ಪದ್ಮ, ಸೌಗಂಧಿಕಾ
 ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ, ಪುಷ್ಪಿತ ನಾನಾವಿಧದ ನೀರು ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ,
 ಪಂಕಜಗಳು, ಕೂರ್ಮ ಮತ್ಸ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಶೋಭನೀಯವಾದ
 ಒಂದು ಸರೋವರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

02003029a ಸೂಪತೀರ್ಥಾಮಕಲುಷಾಂ ಸರ್ವರ್ತುಸಲಿಲಾಂ ಶುಭಾಂ|

02003029c ಮಾರುತೇನೈವ ಚೋದ್ಧೌತೈರ್ಮುಕ್ತಾಬಿಂದುಭಿರಾಚಿತಾಂ||

ಅದರೊಳಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಜಾರಿದ್ದವು, ನೀರು ಕೆಸರಿಲ್ಲದೆ
 ಶುಭ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು
 ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಮುಕ್ತಾಬಿಂದುಗಳಂತಿರುವ ಪುಷ್ಪಗಳು ಮಂದ
 ಮಾರುತವು ಬೀಸಲು ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

02003030a ಮಣಿರತ್ನಚಿಂತಾಂ ತಾಂ ತು ಕೇ ಚಿದಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

02003030c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಿ ನಾಭ್ಯಜಾನಂತ ತೇಽಜ್ಞಾನಾತ್ಪ್ರ ಪತಂತ್ಯುತ||

ಮಣಿರತ್ನಗಳಿಂದ ರಚಿತಗೊಂಡ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೆಲವು ಪಾರ್ಥಿವರು ಸರೋವರವೆಂದು ಕಂಡರೂ ಗುರುತಿಸಲಾಗದೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅದರೊಳಗೆ ಬಿದ್ದರು.

02003031a ತಾಂ ಸಭಾಮಭಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಪುಷ್ಪವಂತೋ ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ|

02003031c ಆಸನ್ನಾನಾವಿಧಾ ನೀಲಾಃ ಶೀತಚ್ಛಾಯಾ ಮನೋರಮಾಃ||

ಆ ಸಭೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ನಿತ್ಯವೂ ಪುಷ್ಪವಂತ, ನಾನಾವಿಧದ ನೀಲ ಶೀತ ನೆರಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮನೋರಮ ಮಹಾದ್ರುಮಗಳು ನಿಂತಿದ್ದವು.

02003032a ಕಾನನಾನಿ ಸುಗಂಧೀನಿ ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

02003032c ಹಂಸಕಾರಂಡವಯುತಾಶ್ಚ ಕ್ರವಾಕೋಪಶೋಭಿತಾಃ||

ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಗಂಧ ಕಾನನಗಳು, ಹಂಸ, ಬಾತುಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಚಕ್ರವಾಕ ಶೋಭಿತಗೊಂಡ ಪುಷ್ಕರಣಿಗಳು ಇದ್ದವು.

02003033a ಜಲಜಾನಾಂ ಚ ಮಾಲ್ಯಾನಾಂ ಸ್ಥಲಜಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

02003033c ಮಾರುತೋ ಗಂಧಮಾದಾಯ ಪಾಂಡವಾನ್ಸ್ತು ನಿಷೇವತೇ||

ಮಾರುತ ಗಾಳಿಯು ನೀರು ಮತ್ತು ನೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಪುಷ್ಪಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು.

02003034a ಈದೃಶೀಂ ತಾಂ ಸಭಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಾಸೈಃ ಪರಿಚತುರ್ದಶೈಃ|

02003034c ನಿಷ್ಠಿತಾಂ ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ಮಯೋ ರಾಜ್ಞೇ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು ಆ ಮಯನಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ ಸಭೆ! ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಮಯನು ರಾಜ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
ಸಭಾನಿರ್ಮಾಣೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾನಿರ್ಮಾಣವೆನ್ನುವ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪

ಸಭಾಪ್ರವೇಶ

ಸಭಾಪ್ರವೇಶ (೧-೩೪).

02004001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ¹⁵|

¹⁵ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಮಯನು ಅರ್ಜುನನಿಗಿತ್ತ ಧ್ವಜದ ಕುರಿತ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತಾಂ ತು ಕೃತ್ವಾ ಸಭಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಮಯಶ್ಚಾರ್ಜುನಮಬ್ರವೀತ್| ಏಷಾ ಸಭಾ ಸವ್ಯಸಾಚಿನ್ ಧ್ವಜೋ ಹ್ಯಾತ್ರ ಭವಿಷ್ಯತಿ|| ಭೂತಾನಾಂ ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಧ್ವಜಾಗ್ರೇ ಕಿಂಕರೋ ಗಣಃ| ತವ ವಿಸ್ಫಾರಘೋಷೇಣ ಮೇಘವನ್ನಿನದಿಷ್ಯತಿ|| ಅಯಂ ಹಿ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶೋ

02004001a ತತಃ ಪ್ರವೇಶನಂ ಚಕ್ರೇ ತಸ್ಯಾಂ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02004001c ಅಯುತಂ ಭೋಜಯಾಮಾಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ನರಾಧಿಪಃ||

02004002a ಘೃತಪಾಯಸೇನ ಮಧುನಾ ಭಕ್ಷ್ಯಮೂಲಫಲೈಸ್ತಥಾ|

02004002c ಅಹತ್ಯೈಶ್ಚೈವ ವಾಸೋಭಿರ್ಮಾಲ್ವೈರುಚ್ಚಾವಚೈರಪಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನರಾಧಿಪನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಘೃತಪಾಯಸ, ಮಧು, ಮತ್ತು ಮೂಲಫಲಗಳ ಭಕ್ಷಗಳ ಭೋಜನವನ್ನಿತ್ತನು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ ಭೂಷಣ-ನಾನಾರೀತಿಯ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

02004003a ದದೌ ತೇಭ್ಯಃ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಗವಾಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಶಃ ಪ್ರಭುಃ|

02004003c ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷಸ್ತತ್ರಾಸೀದ್ಧಿವಸ್ಪುಗಿವ ಭಾರತ||

ಪ್ರಭುವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಹಸ್ರ ಗೋವುಗಳನ್ನಿತ್ತನು. ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿಯ ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷವು ಸ್ವರ್ಗದವರೆಗೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

02004004a ವಾದಿತ್ಯೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ಗೀರ್ತೈರ್ಗಂಧೈರುಚ್ಚಾವಚೈರಪಿ|

02004004c ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದೈವತಾನಿ ನಿವೇಶ್ಯ ಚ||

ಜ್ವಲನಸ್ಯ ರಥೋತ್ತಮಾಃ|| iiಯಾಮಯಃ ಕೃತೋ ಹ್ಯೇಷ ಧ್ವಜೋ ವಾನರಲಕ್ಷಣಃ|
ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ವೃಕ್ಷೇಷು ಧೂಮಕೇತುರವೋಚ್ಛ್ರಿತಃ|| ಬಹುವರ್ಣಂ ಹಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀತ
ಧ್ವಜಂ ವಾನರಲಕ್ಷಣಂ| ಧ್ವಜೋತ್ಕಟಂ ಹ್ಯನವಮಂ ಯುದ್ಧೇ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ವಿಷ್ಠಿತಂ||
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಽಽಲಿಂಗ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುಂ ವಿಸೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಯಯೌ ಮಯಃ||

02004005a ತತ್ರ ಮಲ್ಲಾ ನಟಾ ಝಲ್ಲಾಃ ಸೂತಾ ವೈತಾಲಿಕಾಸ್ತಥಾ|

02004005c ಉಪತಸ್ಥುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸಪ್ತರಾತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಆ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠನು ವಾದ್ಯಗಳು, ವಿವಿಧ ಗೀತಗಳು ಮತ್ತು ನಾನಾವಿಧದ ಸುಗಂಧಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲರು, ನಟರು, ಝಲ್ಲರು, ಸೂತರು, ವೈತಾಲಿಕರು ಮಹಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಏಳು ರಾತ್ರಿಗಳವರೆಗೆ ಸೇವಿಸಿದರು.

02004006a ತಥಾ ಸ ಕೃತ್ವಾ ಪೂಜಾಂ ತಾಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಪಾಂಡವಃ|

02004006c ತಸ್ಯಾಂ ಸಭಾಯಾಂ ರಮ್ಯಾಯಾಂ ರೇಮೇ ಶಕ್ರೋ ಯಥಾ ದಿವಿ||

ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಆ ರಮ್ಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಪಾಂಡವನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ರನ ಹಾಗೆ ರಮಿಸಿದನು.

02004007a ಸಭಾಯಾಮೃಷಯಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಆಸತೇ|

02004007c ಆಸಾಂ ಚಕುರ್ನರೇಂದ್ರಾಶ್ಚ ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತಾಃ||

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಸಹಿತ ಋಷಿಗಳು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಸಮಾಗತ ನರೇಂದ್ರರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

02004008a ಅಸಿತೋ ದೇವಲಃ ಸತ್ಯಃ ಸರ್ಪಮಾಲೀ ಮಹಾಶಿರಾಃ|

02004008c ಅವಾರ್ವಸುಃ ಸುಮಿತ್ರಶ್ಚ ಮೈತ್ರೇಯಃ ಶುನಕೋ ಬಲಿಃ||

02004009a ಬಕೋ ದಾಲ್ಭ್ಯಃ ಸ್ಥೂಲಶಿರಾಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಃ ಶುಕಃ|

02004009c ಸುಮಂತುರ್ಜೈಮಿನಿಃ ಪೈಲೋ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯಾಸ್ತಥಾ ವಯಂ||

02004010a ತಿತ್ತಿರಿಯಾನ್ಲವಲ್ಕ್ಯಶ್ಚ ಸಸುತೋ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ|

- 02004010c ಅಪ್ಸುಹೋಮ್ಯಶ್ಚ ಧೌಮ್ಯಶ್ಚ ಆಣೀಮಾಂಡವ್ಯಕೌಶಿಕೌ||
- 02004011a ದಾಮೋಷ್ಟೀಷಸ್ತ್ರೈವಣಿಶ್ಚ ಪರ್ಣಾದೋ ಘಟಜಾನುಕಃ|
- 02004011c ಮೌಂಜಾಯನೋ ವಾಯುಭಕ್ಷಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಶ್ಚ ಸಾರಿಕೌ||
- 02004012a ಬಲವಾಕಃ ಶಿನೀವಾಕಃ ಸುತ್ಯಪಾಲಃ ಕೃತಶ್ರಮಃ|
- 02004012c ಜಾತೂಕರ್ಣಃ ಶಿಖಾವಾಂಶ್ಚ ಸುಬಲಃ ಪಾರಿಜಾತಕಃ||
- 02004013a ಪರ್ವತಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗೋ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸ್ತಥಾ ಮುನಿಃ|
- 02004013c ಪವಿತ್ರಪಾಣಿಃ ಸಾವರ್ಣಿಭಾರ್ಗುಲುಕಿರ್ಗಾಲವಸ್ತಥಾ||
- 02004014a ಜಂಘಾಬಂಧುಶ್ಚ ರೈಭ್ಯಶ್ಚ ಕೋಪವೇಗಶ್ರವಾ ಭೃಗುಃ|
- 02004014c ಹರಿಬಭ್ರುಶ್ಚ ಕೌಂಡಿನ್ಯೋ ಬಭ್ರುಮಾಲೀ ಸನಾತನಃ||
- 02004015a ಕಕ್ಷೀವಾನೌಶಿಜಶ್ಚೈವ ನಾಚಿಕೇತೋಽಥ ಗೌತಮಃ|
- 02004015c ಪೈಂಗೋ ವರಾಹಃ ಶುನಕಃ ಶಾಂಡಿಲ್ಯಶ್ಚ ಮಹಾತಪಾಃ|
- 02004015e ಕರ್ಕರೋ ವೇಣುಜಂಘಶ್ಚ ಕಲಾಪಃ ಕಠ ಏವ ಚ||
- 02004016a ಮುನಯೋ ಧರ್ಮಸಹಿತಾ ಧೃತಾತ್ಮಾನೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|
- 02004016c ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಾಃ||
- 02004017a ಉಪಾಸತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸಭಾಯಾಮೃಷಿಸತ್ತಮಾಃ|
- 02004017c ಕಥಯಂತಃ ಕಥಾಃ ಪುಣ್ಯಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಶುಚಯೋಽಮಲಾಃ||

ಅಸಿತ ದೇವಲ, ಸತ್ಯ, ಸರ್ಪಮಾಲೀ, ಮಹಾಶಿರ, ಅವಾರ್ವಸು,
 ಸುಮಿತ್ರ, ಮೈತ್ರೇಯ, ಶುಲಕ, ಬಲಿ, ವಕ, ದಾಲ್ಘ್ಯ, ಸ್ಥೂಲಶಿರ,
 ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ, ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯರಾದ ನಾನು, ಶುಕ, ಸುಮಂತು,

ಜೈಮಿನಿ, ಮತ್ತು ಪೈಲ¹⁶, ತಿತ್ತಿರಿ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಮಗನೊಂದಿಗೆ
ಲೋಮಹರ್ಷಣ, ಅಪ್ಸುಹೋಮ, ಧೌಮ್ಯ, ಅಣೀಮಂಡವ್ಯ¹⁷, ಕೌಶಿಕ,
ದಾಮೋಷ್ಟೀಷ, ತ್ರೈವಣಿ, ಪರ್ಣಾದ, ಘಟಜಾನುಕ, ಮೌಂಜಾಯನ,
ವಾಯುಭಕ್ಷ, ಪಾರಾಶರ್ಯ, ಸಾರಿಕ, ಬಲವಾಕ, ಶಿನೀವಾಕ,
ಸುತ್ಯಪಾಲ, ಕೃತಶ್ರಮ, ಜಾತೂಕರ್ಣ, ಶಿಖಾವಾ, ಸುಬಲ,
ಪಾರಿಜಾತಕ, ಪರ್ವತ, ಮಹಾಭಾಗ ಮಿನಿ ಮಾರ್ಕಾಂಡೇಯ,
ಜಂಘಾಬಂಧು, ರೈಭ್ಯ, ಕೋಪವೇಗಸುಬ, ಭೃಗು, ಹರಿಬಭ್ರು,
ಕೌಂಡಿನ್ಯ, ಬಭ್ರಮಾಲೀ, ಸನಾತನ, ಕಕ್ಷೀವಾನ, ಔಷಿಷ, ನಾಚಿಕೇತ,
ಗೌತಮ, ಮಹಾತಪರಾದ ಪೈಂಗ, ವರಾಹ, ಶುನಕ, ಶಾಂಡಿಲ್ಯ,
ಕರ್ಕರ, ವೇಣುಜಂಘ, ಕಲಾಪ, ಕಠ, ಮೊದಲಾದ ಧರಸಂಹಿತ,
ಧೃತಾತ್ಮ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಮುನಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಬಹಳಷ್ಟು
ವೇದಪಾರಂಗತರು ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಆ
ಪುಣ್ಯ, ಧರ್ಮಜ್ಞ, ಶುಚಿ ಮತ್ತು ಅಮಲ ಋಷಿಸತ್ತಮರು ಕಥೆಗಳನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

02004018a ತಥೈವ ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಧರ್ಮರಾಜಮುಪಾಸತೇ|

02004018c ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮುಂಜಕೇತುರ್ವಿವರ್ಧನಃ||

02004019a ಸಂಗ್ರಾಮಜಿದ್ಧುರ್ಮುಖಶ್ಚ ಉಗ್ರಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

¹⁶ವ್ಯಾಸರ ಐವರು ಪ್ರಮುಖ ಶಿಷ್ಯರು.

¹⁷ಈ ಮುನಿಯಿಂದ ಧರ್ಮನಿಗೆ ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ (ವಿದುರನಾಗಿ) ಜನ್ಮ ತಳೆಯುವಂತೆ ಶಾಪ ದೊರಕಿತ್ತು.

02004019c ಕಕ್ಷಸೇನಃ ಕ್ಷಿತಿಪತಿಃ ಕ್ಷೇಮಕಲ್ಪಾಪರಾಜಿತಃ|

02004019e ಕಾಂಬೋಜರಾಜಃ ಕಮಲಃ ಕಂಪನಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

02004020a ಸತತಂ ಕಂಪಯಾಮಾಸ ಯವನಾನೇಕ ಏವ ಯಃ|

02004020c ಯಥಾಸುರಾನ್ಕಾಲಕೇಯಾನ್ದೇವೋ ವಜ್ರಧರಸ್ತಥಾ||

ಹಾಗೆಯೇ, ಶ್ರೀಮಂತ ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠರು
ಧರ್ಮರಾಜನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು: ಮಂಜಕೇತು, ವಿವರ್ಧನ,
ಸಂಗ್ರಾಮಜಿತ್, ದುರ್ಮುಖ, ವೀರ್ಯವಾನ ಉಗ್ರಸೇನ, ಕಕ್ಷಸೇನ,
ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಕ್ಷೇಮಕಕ್ಷ, ಅಪರಾಜಿತ ಕಾಂಬೋಜರಾಜ ಕಮಲ, ದೇವ
ವಜ್ರಧರನು ಕಾಲಕೇಯ ಅಸುರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯವನರನ್ನು
ಒಬ್ಬನೇ ಸತತವೂ ನಡುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಬಲ ಕಂಪನ.

02004021a ಜಟಾಸುರೋ ಮದ್ರಕಾಂತಶ್ಚ ರಾಜಾ|

ಕುಂತಿಃ ಕುಣಿಂದಶ್ಚ ಕಿರಾತರಾಜಃ|

02004021c ತಥಾಂಗವಂಗೌ ಸಹ ಪುಂಡ್ರಕೇಣ|

ಪಾಂಡ್ಯೋದ್ರಾಜೌ ಸಹ ಚಾಂಧ್ರಕೇಣ||

ಮದ್ರಕಾಂತ ಜಟಾಸುರ, ಕುಂತಿ, ಕಿರಾತರಾಜ ಕುಣಿಂದ, ಹಾಗೆಯೇ
ಅಂಗ-ವಂಗರ ಸಹಿತ ಪುಂಡ್ರಕ, ಪಾಂಡ್ಯ, ಉದ್ರಜ ಮತ್ತು ಅಂಧಕ.

02004022a ಕಿರಾತರಾಜಃ ಸುಮನಾ ಯವನಾಧಿಪತಿಸ್ತಥಾ|

02004022c ಚಾಣೂರೋ ದೇವರಾತಶ್ಚ ಭೋಜೋ ಭೀಮರಥಶ್ಚ ಯಃ||

02004023a ಶ್ರುತಾಯುಧಶ್ಚ ಕಾಲಿಂಗೋ ಜಯತ್ಸೇನಶ್ಚ ಮಾಗಧಃ|

02004023c ಸುಶರ್ಮಾ ಚೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಸುರಥೋಽಮಿತ್ರಕರ್ಷಣಃ||

02004024a ಕೇತುಮಾನ್ವಸುದಾನಶ್ಚ ವೈದೇಹೋಽಥ ಕೃತಕ್ಷಣಃ|

02004024c ಸುಧರ್ಮಾ ಚಾನಿರುದ್ಧಶ್ಚ ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

02004025a ಅನೂಪರಾಜೋ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಕ್ಷೇಮಜಿಚ್ಛ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

02004025c ಶಿಶುಪಾಲಃ ಸಹಸುತಃ ಕರೂಷಾಧಿಪತಿಸ್ತಥಾ||

02004026a ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಚೈವ ದುರ್ಧರ್ಷಾಃ ಕುಮಾರಾ ದೇವರೂಪಿಣಃ|

02004026c ಆಹುಕೋ ವಿಪ್ರಧುಶ್ಚೈವ ಗದಃ ಸಾರಣ ಏವ ಚ||

02004027a ಅಕ್ರೂರಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಶಿನೀಃ ಸುತಃ|

02004027c ಭೀಷ್ಮಕೋಽಥಾಹೃತಿಶ್ಚೈವ ದ್ಯುಮತ್ಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

02004027e ಕೇಕಯಾಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ಯಜ್ಞಸೇನಶ್ಚ ಸೌಮಕಿಃ||

02004028a ಅರ್ಜುನಂ ಚಾಪಿ ಸಂಶ್ರಿತ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

02004028c ಅಶಿಕ್ಷಂತ ಧನುರ್ವೇದಂ ರೌರವಾಜಿನವಾಸಸಃ||

02004029a ತತ್ರೈವ ಶಿಕ್ಷಿತಾ ರಾಜನ್ಕುಮಾರಾ ವೃಷ್ಟಿನಂದನಾಃ|

02004029c ರೌಕ್ಮಿಣೀಯಶ್ಚ ಸಾಂಬಶ್ಚ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ರಾಜನ್ ! ಕಿರಾತರಾಜ ಸುಮನ, ಯವನಾಧಿಪತಿ ಜಾಣೂರ,
ದೇವರಾತ ಭೋಜ, ಭೀಮರಥ, ಶ್ರುತಾಯುಧ, ಕಲಿಂಗ ಜಯತ್ಸೇನ,
ಮಗಧ, ಸುಶರ್ಮ, ಚೇಕಿತಾನ, ಅಮಿತ್ರಕರ್ಷಣ ಸುರಥ, ಕೇತುಮಾನ್,
ವಸುದಾನ, ವೈದೇಹಿ ಕೃತಕ್ಷಣ, ಸುಧರ್ಮ, ಅನಿರುದ್ಧ, ಮಹಾಬಲ
ಶ್ರುತಾಯು, ಅನೂಪರಾಜ, ದುರ್ಧರ್ಷ, ಕ್ಷೇಮಜಿ, ಸುದಕ್ಷಿಣ,
ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಶಿಶುಪಾಲ, ಕರೂಷಾಧಿಪತಿ, ವೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಧರ್ಷ,

ದೇವರೂಪಿಣಿ ಕುಮಾರ ಆಹುಕ, ವಿಪ್ರಧು, ಗದ, ಸಾರಣ, ಅಕ್ಕೂರ,
 ಕೃತವರ್ಮ, ಶಿನಿಯ ಸುತ ಸಾತ್ಯಕಿ, ಭೀಷ್ಮಕ, ಅಥಾಹೃತಿ,
 ವೀರ್ಯವಾನ ದ್ಯುಮತ್ಸೇನ, ಕೇಕಯ, ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸೌಮಕಿ
 ಯಜ್ಞಸೇನ, ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದ ರೌರವಜಿನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ
 ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ರಾಜಪುತ್ರರು,
 ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವೃಷ್ಟಿನಂದನ ಕುಮಾರ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯ, ಸಾಂಬ,
 ಯುಯುಧಾನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿ.

02004030a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ರಾಜಾನಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

02004030c ಧನಂಜಯಸಖಾ ಚಾತ್ರ ನಿತ್ಯಮಾಸ್ತೇ ಸ್ಮ ತುಂಬುರುಃ||

02004031a ಚಿತ್ರಸೇನಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ|

02004031c ಗೀತವಾದಿತ್ರಕುಶಲಾಃ ಶಮ್ಯತಾಲವಿಶಾರದಾಃ||

02004032a ಪ್ರಮಾಣೇಽಥ ಲಯಸ್ಥಾನೇ ಕಿನ್ನರಾಃ ಕೃತನಿಶ್ರಮಾಃ|

02004032c ಸಂಚೋದಿತಾಸ್ತುಂಬುರುಣಾ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಸಹಿತಾ ಜಗುಃ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಬಹಳಷ್ಟು ರಾಜರು,
 ಧನಂಜಯನ ನಿತ್ಯ ಸಖ ತುಂಬುರು, ಗೀತವಾದ್ಯ ಕುಶಲ,
 ಶಮ್ಯತಾಲವಿಶಾರದ ಗಂಧರ್ವ, ಅಪ್ಸರೆಯರು, ತಾಲ ಲಯಗಳ
 ವಿಶಾರದ ಕಿನ್ನರರು, ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯನ ಸಹಿತ ಚಿತ್ರಸೇನ, ಇವರೆಲ್ಲ
 ಗಂಧರ್ವರೂ ತುಂಬುರುವಿನ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸಂಗೀತ
 ಹಾಡಿದರು.

02004033a ಗಾಯಂತಿ ದಿವ್ಯತಾನೈಸ್ತೇ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಮನಸ್ವಿನಃ|

02004033c ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನ್ಯಷೀಂಶ್ಚೈವ ರಮಯಂತ ಉಪಾಸತೇ||

02004034a ತಸ್ಯಾಂ ಸಭಾಯಾಮಾಸೀನಾಃ ಸುವ್ರತಾಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಾಃ|

02004034c ದಿವೀವ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾಸತೇ||

ದಿವ್ಯತಾನಗಳಿಂದ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಆ ಮನೋರಂಜಕರು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಾ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದ ಸುವ್ರತ ಸತ್ಯಸಂಗರವು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
ಸಭಾಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸಭಾಪ್ರವೇಶವೆನ್ನುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫

ನಾರದನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ನಾರದನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಕುರಿತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೧-೧೧೬).

02005001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02005001a ತಥಾ ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟೇಷು ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

02005001c ಮಹತ್ಸು ಚೋಪವಿಷ್ಟೇಷು ಗಂಧರ್ವೇಷು ಚ ಭಾರತ||

02005002a ಲೋಕಾನನುಚರನ್ನರ್ವಾನಾಗಮತ್ತಾಂ ಸಭಾಮೃಷಿಃ|

02005002c ನಾರದಃ ಸುಮಹಾತೇಜಾ ಋಷಿಭಿಃ ಸಹಿತಸ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲು ಮತ್ತು ಮಹಾ ಗಂಧರ್ವರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು ಆ ಸಭೆಗೆ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಸುಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಋಷಿ ನಾರದನು ಇತರ ಋಷಿಗಳ ಸಹಿತ ಆಗಮಿಸಿದನು.

02005003a ಪಾರಿಜಾತೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ರೈವತೇನ ಚ ಧೀಮತಾ|

02005003c ಸುಮುಖೇನ ಚ ಸೌಮ್ಯೇನ ದೇವರ್ಷಿರಮಿತದ್ಯುತಿಃ|

02005003e ಸಭಾಸ್ಥಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಿಯಮಾಣೋ ಮನೋಜವಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಪಾರಿಜಾತ, ಧೀಮಂತ ರೈವತ, ಸುಮುಖ ಮತ್ತು ಸೌಮ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮನೋವೇಗಿ ಅಮಿತದ್ಯುತಿ ದೇವರ್ಷಿಯು ತಮ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಯಸಿದ್ದನು.

02005004a ತಮಾಗತಮೃಷಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾರದಂ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತೌ|

02005004c ಸಹಸಾ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಾನುಜೈಃ ಸಹ|

02005004e ಅಭ್ಯವಾದಯತ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ವಿನಯಾವನತಸ್ತದಾ||

02005005a ತದರ್ಹಮಾಸನಂ ತಸ್ಮೈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಯಥಾವಿಧಿ|

02005005c ಅರ್ಚಯಾಮಾಸ ರತ್ನೈಶ್ಚ ಸರ್ವಕಾಮೈಶ್ಚ ಧರ್ಮವಿತೌ||

ಋಷಿಯು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸರ್ಮ ಧರ್ಮವಿದು
ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಅನುಜರೊಡನೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಮೇಲೆದ್ದನು.

ವಿನಯಾವನತನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಹ ಆಸನವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆ
ಧರ್ಮವಿದುವು ಅವನನ್ನು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸರ್ವಕಾಮಗಳಿಂದ
ಅರ್ಚಿಸಿದನು.

02005006a ಸೋಽರ್ಚಿತಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಮಹರ್ಷಿವೇದಪಾರಗಃ|

02005006c ಧರ್ಮಕಾರ್ಮಾರ್ಥಸಮ್ಯಕ್ತಂ ಪಪ್ರಚ್ಛೇದಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

ಈ ರೀತಿ ಸರ್ವ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಅರ್ಚಿತ ವೇದಪಾರಗ ಮಹರ್ಷಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕಾರ್ಮಾರ್ಥಸಂಯುಕ್ತ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

02005007 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02005007a ಕಚ್ಚಿದರ್ಥಾಶ್ಚ ಕಲ್ಪಂತೇ ಧರ್ಮೇ ಚ ರಮತೇ ಮನಃ|

02005007c ಸುಖಾನಿ ಚಾನುಭೂಯಂತೇ ಮನಶ್ಚ ನ ವಿಹನ್ಯತೇ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಸಂಪತ್ತು ಸಾಕೆನಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಮನಸ್ಸು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ? ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005008a ಕಚ್ಚಿದಾಚರಿತಾಂ ಪೂರ್ವೈರ್ನರದೇವ ಪಿತಾಮಹೈಃ|

02005008c ವರ್ತಸೇ ವೃತ್ತಿಮಕ್ಷೀಣಾಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಾಂ ನೃಷು||

ನರದೇವ! ಪೂರ್ವ ಪಿತಾಮಹರ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಪ್ರಜೆಗಳ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕ್ಷೀಣಮಾಡದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

02005009a ಕಚ್ಚಿದರ್ಥೇನ ವಾ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮೇಣಾರ್ಥಮಥಾಪಿ ವಾ|

02005009c ಉಭೌ ವಾ ಪ್ರೀತಿಸಾರೇಣ ನ ಕಾಮೇನ ಪ್ರಬಾಧಸೇ||

ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು,
ಅಥವಾ ಇವೆರಡಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಾರ ಕಾಮವನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

02005010a ಕಚ್ಚಿದರ್ಥಂ ಚ ಧರ್ಮಂ ಚ ಕಾಮಂ ಚ ಜಯತಾಂ ವರ|

02005010c ವಿಭಜ್ಯ ಕಾಲೇ ಕಾಲಜ್ಞ ಸದಾ ವರದ ಸೇವಸೇ|

ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ವರದ! ಅರ್ಥ, ಧರ್ಮ, ಕಾಮಗಳ
ಸಮಯವನ್ನು ತಿಳಿದು¹⁸, ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಭಜಿಸಿ,
ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

02005011a ಕಚ್ಚಿದ್ರಾಜಗುಣೈಃ ಷಡ್ಭಿಃ ಸಪ್ತೋಪಾಯಾಂಸ್ತಥಾನಘ|

02005011c ಬಲಾಬಲಂ ತಥಾ ಸಮ್ಯಕ್ಚ ತುರ್ದಶ ಪರೀಕ್ಷಸೇ|

---

¹⁸ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ,
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅನಘ! ಆರು ರಾಜಗುಣಗಳು¹⁹, ಏಳು ಉಪಾಯಗಳು²⁰ ಮತ್ತು ಬಲಾಬಲ - ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

02005012a ಕಚ್ಚಿದಾತ್ಮಾನಮನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪರಾಂಶ್ಚ ಜಯತಾಂ ವರ|

02005012c ತಥಾ ಸಂಧಾಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಅಷ್ಟೌ ಭಾರತ ಸೇವಸೇ||

ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರತ! ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡುವ ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು²¹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ

---

¹⁹ವಕ್ತಾ ಪ್ರಗಲ್ಭೋ ಮೇಧಾವೀ ಸ್ಮೃತಿಮಾನ್ ನಯವಿತ್ಯವಿಃ ಎಂದು ಆರು ರಾಜಗುಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಕ್ತಾ -ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನರೊಂದಿಗೆ, ಅಮಾತ್ಯರೊಡನೆ, ಚಾರರೊಡನೆ, ಗೂಢಚಾರರೊಡನೆ, ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನವ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು. ಪ್ರಗಲ್ಭಃ -ಶತ್ರುಗಳ ವಿನಾಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು. ಮೇಧಾವೀ - ತರ್ಕಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು, ವಿವೇಕಿ. ಸ್ಮೃತಿಮಾನ್ -ಹಿಂದೇನಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಮುಂದೇನಾಗಬೇಕು, ಆಗಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಪರಾಮರ್ಶೆಯುಳ್ಳವನು. ನಯವಿತ್ -ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವವನು. ಕವಿಃ -ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನಂತೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳವನು.

²⁰ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡ, ಮಂತ್ರ, ಔಷಧ, ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಜಾಲ ಇವು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಏಳು ಉಪಾಯಗಳು.

²¹ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಮಾರ್ಗನಿರ್ಮಾಣ, ಸೇತುನಿರ್ಮಾಣ, ಕೋಟೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಗಣಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಇವೇ ರಾಜರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಂಟು ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳು.

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯಾ?

02005013a ಕಚ್ಚಿತ್ಪ್ರಕೃತಯಃ ಷಟ್ತೇ ನ ಲುಪ್ತಾ ಭರತರ್ಷಭ|

02005013c ಆಧ್ಯಾಸ್ತಥಾವ್ಯಸನಿನಃ ಸ್ವನುರಕ್ತಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನ ಆರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಲುಪ್ತರಲ್ಲ ತಾನೆ?
ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗದೇ ನಿನಗೆ
ವಿಧೇಯರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರಲ್ಲವೇ²²?

02005014a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ತರ್ಕೈರ್ದೂರ್ತೈರ್ವಾ ಯೇ ಚಾಪ್ಯಪರಿಶಮ್ಕಿತಾಃ|

02005014c ತ್ವತ್ತೋ ವಾ ತವ ವಾಮಾತ್ಸ್ರೈರ್ಭಿದ್ಯತೇ ಚಾತು ಮಂತ್ರಿತಂ||

ಅವರು ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಗೂಢಚರರ ತನಿಖೆಗೊಳಗಾಗಿ
ಪರಿಶಂಕಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ತಾನೆ? ಸದಾ ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗುಟ್ಟನ್ನು
ಕೇವಲ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ?

02005015a ಕಚ್ಚಿತ್ಸಂಧಿಂ ಯಥಾಕಾಲಂ ವಿಗ್ರಹಂ ಚೋಪಸೇವಸೇ|

02005015c ಕಚ್ಚಿದ್ವೃತ್ತಿಮುದಾಸೀನೇ ಮಧ್ಯಮೇ ಚಾನುವರ್ತಸೇ||

ನೀನು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ

---

²²ಕಚ್ಚಿನ್ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸಪ್ತ ಲುಪ್ತಾ ನ ಭರತರ್ಷಭ ಎನ್ನುವ ಶ್ಲೋಕವೂ ಇದೆ.
ಸಪ್ತಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಪ್ತ ರಾಜ್ಯಾಂಗಗಳು ಎಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ: ಸ್ವಾಮೀ,
ಸುಹೃತ್, ಕೋಶ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ದುರ್ಗ, ಬಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಏಳು ಪ್ರಕೃತಿಗಳು
ದುರ್ಗಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಚಮೂಪತಿ, ಪುರೋಹಿತ, ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು
ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ.

ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲವೇ? ಉದಾಸೀನರಾದವರ ಮತ್ತು
ಯಾರಪಂಗಡವನ್ನೂ ಸೇರಿದವರೊಡನೆ ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದು
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

02005016a ಕಚ್ಚಿದಾತ್ಮಸಮಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಶುಚಯೋ ಜೀವಿತಕ್ಷಮಾಃ|

02005016c ಕುಲೀನಾಶ್ಚಾನುರಕ್ತಾಶ್ಚ ಕೃತಾಸ್ತೇ ವೀರ ಮಂತ್ರಿಣಃ|

ವೀರ! ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧರಾಗಿ
ಜೀವಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಿದ್ದಾರೆಯೇ? ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಲೀನರೂ,
ಅನುರಕ್ತರೂ, ಮತ್ತು ಕೃತಾರ್ಥರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆಯೇ?

02005017a ವಿಜಯೋ ಮಂತ್ರಮೂಲೋ ಹಿ ರಾಜ್ಞಾಂ ಭವತಿ ಭಾರತ|

02005017c ಸುಸಂವೃತೋ ಮಂತ್ರಧನೈರಮಾತ್ಮೈಃ ಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದೈಃ||

ಭಾರತ! ಈ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ರಾಜರ ವಿಜಯದ ಮೂಲವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ
ಮಂತ್ರಧನವು ಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದರಾದ ಅಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ
ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ²³.

02005018a ಕಚ್ಚಿನ್ನಿದ್ರಾವಶಂ ನೈಷಿ ಕಚ್ಚಿತ್ಕಾಲೇ ವಿಬುಧ್ಯಸೇ|

02005018c ಕಚ್ಚಿಚ್ಚಾಪರರಾತ್ರೇಷು ಚಿಂತಯಸ್ಯರ್ಥಮರ್ಥವಿತೌ|

---

²³ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳು: ಶುದ್ಧಚಾರವುಳ್ಳವರು, ಕುಲೀನರು,
ಅಸಾಧಾರಣ ಮನೋನೈರ್ಮಲ್ಯವಿರವವರು, ಆತ್ಮಸಮಾನರು, ವೃದ್ಧರು,
ರಾಜನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾದವರು, ಮತ್ತು ರಾಜನಲ್ಲಿಯೇ
ಅನುರಕ್ತರಾಗಿರುವವರು.

ನೀನು ನಿದ್ರಾವಶಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಏಳುತ್ತೀಯಾ?
ಅರ್ಥಧರ್ಮವಿದುವಾದ ನೀನು ಅಪರ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀಯಾ?

02005019a ಕಚ್ಚಿ ನ್ಮಂತ್ರಯಸೇ ನೈಕಃ ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಬಹುಭಿಃ ಸಹ|

02005019c ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಮಂತ್ರಿತೋ ಮಂತ್ರೋ ನ ರಾಷ್ಟ್ರಮನುಧಾವತಿ|

ನೀನು ಒಬ್ಬನೇ ಅಥವಾ ಬಹು ಜನರೊಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೇ? ಮತ್ತು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಅಥವಾ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಕಡೆಗೂ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

02005020a ಕಚ್ಚಿ ದರ್ಧಾನ್ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಲಘುಮೂಲಾನ್ಮಹೋದಯಾನ್|

02005020c ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾರಭಸೇ ಕರ್ತುಂ ನ ವಿಘ್ನಯಸಿ ತಾದೃಶಾನ್|

ನೀನು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಆದರೆ ಉತ್ತಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ
ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ನೆರವೇರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

02005021a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮಾಂತಾಃ ಪರೋಕ್ಷಾಸ್ತೇ ವಿಶಂಕಿತಾಃ|

02005021c ಸರ್ವೇ ವಾ ಪುನರುತ್ಸ್ರಷ್ಟಾಃ ಸಂಸೃಷ್ಟಂ ಹ್ಯತ್ರ ಕಾರಣಂ||

ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ, ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ತಿಳಿದಿರುವ ಅಥವಾ ನಿನಗೆ
ಅನುಮಾನವಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಇಲ್ಲ
ತಾನೇ? ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

02005022a ಕಚ್ಚಿ ದ್ರಾಜನ್ಯ ತಾನ್ಯೇವ ಕೃತಪ್ರಾಯಾಣಿ ವಾ ಪುನಃ|

02005022c ವಿದುಸ್ತೇ ವೀರ ಕರ್ಮಾಣಿ ನಾನವಾಪ್ತಾನಿ ಕಾನಿ ಚಿತ್||

ರಾಜನ್! ವೀರ! ಜನರು ನೀನು ಏನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ನೀನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರುವ ಅಥವಾ ನಿನ್ನಿಂದ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ
ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ತಾನೇ?

02005023a ಕಚ್ಚಿ ತ್ಕಾರಣಿಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಕೋವಿದಾಃ|

02005023c ಕಾರಯಂತಿ ಕುಮಾರಾಂಶ್ಚ ಯೋಧಮುಖ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದ ಕಾರಣಿಕರು ಎಲ್ಲ ಕುಮಾರರಿಗೂ ಮತ್ತು
ಯೋಧಪ್ರಮುಖರಿಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು
ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ತಾನೇ?

02005024a ಕಚ್ಚಿ ತ್ಸಹಸ್ರೈರ್ಮೂರ್ಖಾಣಾಮೇಕಂ ಕ್ರೀಣಾಸಿ ಪಂಡಿತಂ|

02005024c ಪಂಡಿತೋ ಹ್ಯರ್ಥಕೃಚ್ಛೈಷು ಕುರ್ಯಾನ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ಪರಂ||

ನೀನು ಸಹಸ್ರ ಮೂರ್ಖರಿಗಿಂಥಲೂ ಒಂದು ಪಂಡಿತನನ್ನು
ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ? ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ
ಅಡಚಣೆಗಳೊದಗಿದಾಗ ಪಂಡಿತರೇ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

02005025a ಕಚ್ಚಿ ದ್ರುರ್ಗಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಧನಧಾನ್ಯಾಯುಧೋದಕೈಃ|

02005025c ಯಂತ್ರೈಶ್ಚ ಪರಿಪೂರ್ಣಾನಿ ತಥಾ ಶಿಲ್ಪಿಧನುರ್ಧರೈಃ||

ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ದುರ್ಗಗಳೂ ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಆಯುಧಗಳು, ನೀರು, ಯಂತ್ರಗಳು, ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಮತ್ತು ಧರುರ್ಧರರಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ ತಾನೆ?

02005026a ಏಕೋಽಪ್ಯಮಾತ್ಯೋ ಮೇಧಾವೀ ಶೂರೋ ದಾಂತೋ ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

02005026c ರಾಜಾನಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ವಾ ಪ್ರಾಪಯೇನ್ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ||

ಮೇಧಾವಿಯೂ, ಶೂರನೂ, ನಿಯಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವವನೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಆದ ಒಬ್ಬನೇ ಅಮಾತ್ಯನು ರಾಜನಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಮಹಾ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ.

02005027a ಕಚ್ಚಿ ದಷ್ಟಾದಶಾನ್ಯೇಷು ಸ್ವಪಕ್ಷೇ ದಶ ಪಂಚ ಚ|

02005027c ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿರವಿಜ್ಞಾತೈರ್ವೇ ತ್ಸಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಚಾರಕೈಃ||

ಅನ್ಯರ ಹದಿನೆಂಟು ಮತ್ತು ಸ್ವಪಕ್ಷದ ಹದಿನೈದು ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಮೂವರು ಗುಪ್ತಚಾರರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

02005028a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವಿಷಾಮವಿದಿತಃ ಪ್ರತಿಯತ್ತಶ್ಚ ಸರ್ವ ದಾ|

02005028c ನಿತ್ಯಯುಕ್ತೋ ರಿಪೂನ್ಸರ್ವಾನ್ವೀಕ್ಷಸೇ ರಿಪುಸೂದನ||

ರಿಪುಸೂದನ! ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನವಿಟ್ಟಿರುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005029a ಕಚಿವಿದ್ವಿನಯಸಂಪನ್ನಃ ಕುಲಪುತ್ರೋ ಬಹುಶ್ರುತಃ|

02005029c ಅನಸೂಯರನುಪ್ರಷ್ಟಾ ಸತ್ಕೃತಸ್ತೇ ಪುರೋಹಿತಃ||

ನಿನ್ನ ಪುರೋಹಿತನು ವಿನಯಸಂಪನ್ನನೇ? ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದವನೇ? ಬಹಳಷ್ಟು ಪಂಡಿತನೇ? ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದೇ
ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವನೇ? ಮತ್ತು ನೀನು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತೀಯಾ?

02005030a ಕಚ್ಚಿದಗ್ನಿಷು ತೇ ಯುಕ್ತೋ ವಿಧಿಜ್ಞೋ ಮತಿಮಾನ್ಯಜುಃ|

02005030c ಹುತಂ ಚ ಹೋಷ್ಯಮಾಣಂ ಚ ಕಾಲೇ ವೇದಯತೇ ಸದಾ||

ಅವನು ನಿನ್ನ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ವಿಧಿ-
ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಮತ್ತು ಅವನು ಯಾವಾಗ
ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸದಾ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆಯೇ?

02005031a ಕಚ್ಚಿದಂಗೇಷು ನಿಷ್ಣಾತೋ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದಕಃ|

02005031c ಉತ್ಪಾತೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ದೈವಜ್ಞಃ ಕುಶಲಸ್ತವ||

ನಿನ್ನ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು ವೇದ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ
ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಎಲ್ಲ ಉತ್ಪಾತಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೇನಾಗಬಹುದು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ ತಾನೆ?

02005032a ಕಚ್ಚಿನ್ಮುಖ್ಯಾ ಮಹತ್ಸ್ವೇವ ಮಧ್ಯಮೇಷು ಚ ಮಧ್ಯಮಾಃ|

02005032c ಜಘನ್ಯಾಶ್ಚ ಜಘನ್ಯೇಷು ಭೃತ್ಯಾಃ ಕರ್ಮಸು ಯೋಜಿತಾಃ||

ನೀನು ಉತ್ತಮರನ್ನು ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗೆ, ಮಧ್ಯಮರನ್ನು ಮಧ್ಯಮ
ಹುದ್ದೆಗೆ, ಮತ್ತು ವಿನಯಾವಂತರನ್ನು ಕೆಳಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದಿ

ತಾನೆ?

02005033a ಅಮಾತ್ಯಾನುಪಧಾತೀತಾನ್ವಿತೃಪೈತಾಮಹಾಂ ಶುಚೀನ್|

02005033c ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೇಷು ಕಚ್ಚಿತ್ತ್ವಂ ನಿಯೋಜಯಸಿ ಕರ್ಮಸು||

ಪಿತೃ ಪಿತಾಮಹರೂ ಶುಚಿಯಾಗಿರುವ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ, ಮೋಸವನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದೀ ತಾನೆ ?

02005034a ಕಚ್ಚಿನ್ನೋಗ್ರೇಣ ದಂಡೇನ ಭೃಶಮುದ್ವೇಜಿತಪ್ರಜಾಃ|

02005034c ರಾಷ್ಟ್ರಂ ತವಾನುಶಾಸಂತಿ ಮಂತ್ರಿಣೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಉಗ್ರ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ದಂಡಿಸದೇ ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?

02005035a ಕಚ್ಚಿತ್ತ್ವಾಂ ನಾವಜಾನಂತಿ ಯಾಜಕಾಃ ಪತಿತಂ ಯಥಾ|

02005035c ಉಗ್ರಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತಾರಂ ಕಾಮಯಾನಮಿವ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಯಾಜಕರು ಜಾತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ಆದರೆ ಉಗ್ರನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲತಾನೆ?

02005036a ಕಚ್ಚಿದ್ಧೃಷ್ಟಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚ ಮತಿಮಾನ್ಧೃತಿಮಾಂ ಶುಚಿಃ|

02005036c ಕುಲೀನಶ್ಚಾನುರಕ್ತಶ್ಚ ದಕ್ಷಃ ಸೇನಾಪತಿಸ್ತವ||

ನಿನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯು ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಶೂರನೂ, ಮತಿವಂತನೂ,

ಧೃತಿವಂತನೂ, ಶುಚಿಯೂ, ಕುಲೀನನೂ ಸುಂದರನೂ, ಅನುರಕ್ತನೂ, ದಕ್ಷನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ ತಾನೇ?

02005037a ಕಚ್ಚಿದ್ಬಲಸ್ಯ ತೇ ಮುಖ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಯದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

02005037c ದೃಷ್ಟ್ವಾಪದಾನಾ ವಿಕ್ರಾಂತಾಸ್ವ ಯಾ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಮಾನಿತಾಃ||

ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಸೇನಾಮುಖ್ಯರೂ ಯದ್ಧವಿಶಾರದರೂ,
ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತೋರಿಸಿದವರೂ, ವಿಕ್ರಾಂತರೂ, ಮತ್ತು
ನಿನ್ನಿಂದ ಸತ್ಕೃತರೂ ಮಾನಿತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ತಾನೇ?

02005038a ಕಚ್ಚಿದ್ಬಲಸ್ಯ ಭಕ್ತಂ ಚ ವೇತನಂ ಚ ಯಥೋಚಿತಂ|

02005038c ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ದಾತವ್ಯಂ ದದಾಸಿ ನ ವಿಕರ್ಷಸಿ||

ನೀನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗೆ ಯಥೋಚಿತ ಆಹಾರ, ವೇತನವನ್ನು ಕಾಲಕ್ಕೆ
ಸರಿಯಾಗಿ, ಮುಂದೂಡದೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೇ?

02005039a ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮಣಾದ್ಧೇ ತೇ ಭಕ್ತವೇತನಯೋರ್ಭೃತಾಃ|

02005039c ಭರ್ತುಃ ಕುಪ್ಯಂತಿ ದೌರ್ಗತ್ಯಾತ್ಸೋಽನರ್ಥಃ ಸುಮಹಾನ್ಸ್ತೃತಃ||

ಆಹಾರ-ಸಂಬಳಗಳನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ
ಸೇವಕರು ಒಡೆಯನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗಿದ್ದ
ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಹಾ ಅನರ್ಥವೇ ಆಗಬಹುದು ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

02005040a ಕಚ್ಚಿತ್ಸರ್ವೇಽನುರಕ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ಕುಲಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಧಾನತಃ|

02005040c ಕಚ್ಚಿ ತ್ಪಾಣಾಂಸ್ತವಾರ್ಥೇಷು ಸಂತ್ಯಜಂತಿ ಸದಾ ಯುಧಿ||

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕುಲೀನ ಪುತ್ರರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ
ತಾನೆ? ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ
ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ ತಾನೆ?

02005041a ಕಚ್ಚಿ ನ್ಹೈಕೋ ಬಹೂನರ್ಥಾನರ್ವಶಃ ಸಾಂಪರಾಯಿಕಾನ್|

02005041c ಅನುಶಾಸ್ತಿ ಯಥಾಕಾಮಂ ಕಾಮಾತ್ಮಾ ಶಾಸನಾತಿಗಃ||

ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಾಸನವನ್ನು ಮೀರಿ
ತನಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಆಳುವ ಯಾರೊಬ್ಬನೂ ಇಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005042a ಕಚ್ಚಿ ತ್ಪುರುಷಕಾರೇಣ ಪುರುಷಃ ಕರ್ಮ ಶೋಭಯನ್|

02005042c ಲಭತೇ ಮಾನಮಧಿಕಂ ಭೂಯೋ ವಾ ಭಕ್ತವೇತನಂ||

ತನಗೆ ವಹಿಸಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ, ತನ್ನದೇ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ
ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸನ್ಮಾನ, ಅಥವಾ ವೇತನ
ಅಥವಾ ಆಹಾರವು ದೊರಕುತ್ತದೆ ತಾನೆ?

02005043a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವಿದ್ಯಾವಿನೀತಾಂಶ್ಚ ನರಾಂ ಜ್ಞಾನವಿಶಾರದಾನ್|

02005043c ಯಥಾರ್ಹಂ ಗುಣತಶ್ಚೈವ ದಾನೇನಾಭ್ಯವಪದ್ಯಸೇ||

ವಿಧ್ಯಾವಿನೀತರು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವಿಶಾರದರಿಗೆ ಅವರ ಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ
ನೀಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005044a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವಾರಾನ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತವಾರ್ಥೇ ಮೃತ್ಯುಮೇಯುಷಾಂ|

02005044c ವ್ಯಸನಂ ಚಾಭ್ಯುಪೇತಾನಾಂ ಬಿಭರ್ಷಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನಿನಗಾಗಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರ ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ
ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ
ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005045a ಕಚ್ಚಿ ದ್ಭಯಾದುಪನತಂ ಕ್ಲಿಬಂ ವಾ ರಿಪುಮಾಗತಂ|

02005045c ಯುದ್ಧೇ ವಾ ವಿಜಿತಂ ಪಾರ್ಥ ಪುತ್ರವತ್ಪರಿರಕ್ಷಸಿ||

ಪಾರ್ಥ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಅಥವಾ ಹೆದರಿ ಶರಣುಬಂದ ಅಥವಾ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಶರಣುಬಂದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಪುತ್ರನನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005046a ಕಚ್ಚಿ ತ್ವಮೇವ ಸರ್ವಸ್ಯಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

02005046c ಸಮಶ್ಚ ನಾಭಿಶಂಕೃಶ್ಚ ಯಥಾ ಮಾತಾ ಯಥಾ ಪಿತಾ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವರನ್ನೂ, ತಾಯಿ ಅಥವಾ
ತಂದೆಯಂತೆ, ಸಮನಾಗಿ, ಶಂಕಿಸದೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ?

02005047a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವೈ ಸನಿನಂ ಶತ್ರುಂ ನಿಶಮ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

02005047c ಅಭಿಯಾಸಿ ಜವೇನೈವ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತ್ರಿವಿಧಂ ಬಲಂ||

02005048a ಪಾರ್ಷ್ಣಿಮೂಲಂ ಚ ವಿಜ್ಞಾಯ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಪರಾಜಯಂ|

02005048c ಬಲಸ್ಯ ಚ ಮಹಾರಾಜ ದತ್ತ್ವಾ ವೇತನಮಗ್ರತಃ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಓರ್ವ ಶತ್ರುವು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ

ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನೀನು ತಕ್ಷಣ ನಿನ್ನ ತ್ರಿವಿಧ ಸೇನೆಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ,
ಜಯ ಮತ್ತು ಅಪಜಯಗಳು ನಂತರ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು
ತಿಳಿದೂ, ಮುಂಗಡ ವೇತನವನ್ನಿತ್ತು, ಅವನ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಡುತ್ತೀಯೆ
ತಾನೆ?

02005049a ಕಚ್ಚಿ ಚ್ಚ ಬಲಮುಖ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪರರಾಷ್ಟ್ರೇ ಪರಂತಪ|

02005049c ಉಪಚ್ಛನ್ನಾನಿ ರತ್ನಾನಿ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ಯಥಾರ್ಹತಃ||

ಪರಂತಪ! ಶತ್ರುವಿನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ರತ್ನ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು
ನಿನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪದವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಂಚುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005050a ಕಚ್ಚಿದಾತ್ಮಾನಮೇವಾಗ್ರೇ ವಿಜಿತ್ಯ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

02005050c ಪರಾಂ ಜಿಗೀಷಸೇ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಮತ್ತಾನಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾನ್||

ಪಾರ್ಥ! ಮೊದಲು ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ
ಪ್ರಮತ್ತರೂ ಅಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ
ತಾನೆ?

02005051a ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಯಾಸ್ಯತಃ ಶತ್ರುನ್ಪೂರ್ವಂ ಯಾಂತಿ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಾಃ|

02005051c ಸಾಮ ದಾನಂ ಚ ಭೇದಶ್ಚ ದಂಡಶ್ಚ ವಿಧಿವದ್ಗುಣಾಃ||

ನೀನು ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಡುವ ಮೊದಲು ಸಾಮ, ದಾನ,
ಭೇದ, ಮತ್ತು ದಂಡ ಈ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005052a ಕಚ್ಚಿನ್ಮೂಲಂ ದೃಢಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಾತ್ರಾಂ ಯಾಸಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02005052c ತಾಂಶ್ಚ ವಿಕ್ರಮಸೇ ಜೇತುಂ ಜಿತ್ವಾ ಚ ಪರಿರಕ್ಷಸಿ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಿನ್ನ ಮೂಲವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ? ನೀನು ಗೆಲ್ಲಲೆಂದೇ ಹೋರಾಡುತ್ತೀಯಾ ಮತ್ತು ಗೆದ್ದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯಾ?

02005053a ಕಚ್ಚಿ ದಷ್ಟಾಂಗಸಂಯುಕ್ತಾ ಚತುರ್ವಿಧಬಲಾ ಚಮೂಃ|

02005053c ಬಲಮುಖ್ಯೈಃ ಸುನೀತಾ ತೇ ದ್ವಿಷತಾಂ ಪ್ರತಿಬಾಧನೀ||

ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಚತುರ್ವಿಧವಾಗಿದ್ದು ಎಂಟು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೇ? ಶತ್ರುವನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಲು ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ ತಾನೆ?

02005054a ಕಚ್ಚಿ ಲ್ಲವಂ ಚ ಮುಷ್ಟಿಂ ಚ ಪರರಾಷ್ಟ್ರೇ ಪರಂತಪ|

02005054c ಅವಿಹಾಯ ಮಹಾರಾಜ ವಿಹಂಸಿ ಸಮರೇ ರಿಪೂನೋ||

ಮಹಾರಾಜ! ಪರಂತಪ! ಶತ್ರುವಿನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಿ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತುವ ಕಾಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005055a ಕಚ್ಚಿ ತ್ಸ ಪರರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಬಹವೋಽಧಿಕೃತಾಸ್ತವ|

02005055c ಅರ್ಥಾನ್ಸಮನುತಿಷ್ಯಂತಿ ರಕ್ಷಂತಿ ಚ ಪರಸ್ಪರಂ||

ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕೃತರಿಗೆ ಹಣದ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ತಾನೇ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ ತಾನೆ?

02005056a ಕಚ್ಚಿ ದಭ್ಯವಹಾರ್ಯಾಣಿ ಗಾತ್ರಸಂಸ್ಪರ್ಶಕಾನಿ ಚ|

02005056c ಘ್ರೇಯಾಣಿ ಚ ಮಹಾರಾಜ ರಕ್ಷಂತ್ಯನುಮತಾಸ್ತವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಿನ್ನ ಆಹಾರ, ಆಭರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸುವಾಸನೆಗಳನ್ನು
ಕಾಯುವವರನ್ನು ನೀನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ?

02005057a ಕಚ್ಚಿ ತ್ಯೋಶಂ ಚ ಕೋಷ್ಠಂ ಚ ವಾಹನಂ ದ್ವಾರಮಾಯುಧಂ|

02005057c ಆಯಶ್ಚ ಕೃತಕಲ್ಯಾಣೈಸ್ತವ ಭಕ್ತೈರನುಷ್ಠಿತಃ||

ನಿನ್ನ ಕೋಶ, ಕೋಷ್ಠ (ಪಣತ), ವಾಹನ, ದ್ವಾರ, ಆಯುಧ, ಮತ್ತು
ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವವರು ಒಳ್ಳೆಯವರು, ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ನಿರತ ಭಕ್ತರು
ತಾನೆ?

02005058a ಕಚ್ಚಿ ದಾಭ್ಯಂತರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಬಾಹ್ಯೇಭ್ಯಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02005058c ರಕ್ಷಸ್ಯಾತ್ಮಾನಮೇವಾಗ್ರೇ ತಾಂಶ್ಚ ಸ್ವೇಭ್ಯೋ ಮಿಥಶ್ಚ ತಾನೋ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಒಳಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಹೊರಗಿರಲಿ, ಮೊದಲು ನಿನ್ನನ್ನು
ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ, ನಂತರ ನಿನ್ನ ಸೇವಕರು, ಮತ್ತು ನಿನ್ನ
ಬಾಂಧವರು ತಾನೆ?

02005059a ಕಚ್ಚಿ ನ್ನ ಪಾನೇ ದ್ಯೂತೇ ವಾ ಕ್ರೀಡಾಸು ಪ್ರಮದಾಸು ಚ|

02005059c ಪ್ರತಿಜಾನಂತಿ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ವ್ಯಯಂ ವ್ಯಸನಜಂ ತವ|

ಪಾನ, ದ್ಯೂತ, ವ್ಯೇಶ್ಯೆಯರೊಡನೆ ಸಂಗ ಇತ್ಯಾತಿ ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಖರ್ಚು ಎಷ್ಟಾಯಿತೆಂದು ನಿನ್ನ ಸೇವಕರು

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005060a ಕಚ್ಚಿದಾಯಸ್ಯ ಚಾರ್ಥೇನ ಚತುರ್ಭಾಗೇನ ವಾ ಪುನಃ|

02005060c ಪಾದಭಾಗೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ವಾಪಿ ವ್ಯಯಃ ಸಂಶೋಧ್ಯತೇ ತವ|

ನಿನ್ನ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳು ನಿನ್ನ ಆದಾಯದ ಅರ್ಧಭಾಗವೋ ಅಥವಾ
ಕಾಲುಭಾಗವೋ ಅಥವಾ ಮುಕ್ಕಾಲುಭಾಗವೋ?

02005061a ಕಚಿವಿಜ್ಞಾ ತೀನ್ಗುರೂನ್ಪ್ರದ್ಧಾನ್ವಣಿಜಃ ಶಿಲ್ಪಿನಃ ಶ್ರಿತಾನ್|

02005061c ಅಭೀಕ್ಷಮನುಗೃಹ್ಣಾಸಿ ಧನಧಾನ್ಯೇನ ದುರ್ಗತಾನ್||

ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾತಿ-ಬಾಂಧವರನ್ನೂ, ಆಚಾರ್ಯರನ್ನೂ,
ವೃದ್ಧರನ್ನೂ, ವರ್ತಕರನ್ನೂ, ಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಇತರ ಆಶ್ರಿತರನ್ನೂ
ಧನ-ದಾನ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸಂತೈಸುವೆ ತಾನೆ?

02005062a ಕಚ್ಚಿದಾಯವ್ಯಯೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ಗಣಕಲೇಖಿಕಾಃ|

02005062c ಅನುತಿಷ್ಠಂತಿ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ನಿತ್ಯಮಾಯವ್ಯಯಂ ತವ||

ನಿನ್ನ ಆಯವ್ಯಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತ ಸರ್ವ ಗಣಕ ಲೇಖಕರೂ
ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ವರದಿ
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ತಾನೆ?

02005063a ಕಚ್ಚಿದರ್ಥೇಷು ಸಂಪ್ರೌಢಾನ್ ಹಿತಕಾಮಾನನುಪ್ರಿಯಾನ್|

02005063c ನಾಪಕರ್ಷಸಿ ಕರ್ಮಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವಮಪ್ರಾಪ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ||

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಹೊಂದಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಹಿತಕಾಮಿ, ಅನುಪ್ರಿಯ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ತರಹದ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ
ತೆಗೆದುಹಾಕಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005064a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವಿದಿತ್ವಾ ಪುರುಷಾನುತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಮಾನ್|

02005064c ತ್ವಂ ಕರ್ಮಸ್ವನುರೂಪೇಷು ನಿಯೋಜಯಸಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಅಧಮ ಪುರುಷರನ್ನು ತಿಳಿದು
ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಅನುರೂಪ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005065a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಲುಬ್ಧಾಶ್ಚಾರಾ ವಾ ವೈರಿಣೋ ವಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02005065c ಅಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯವಹಾರಾ ವಾ ತವ ಕರ್ಮಸ್ವನುಷ್ಠಿತಾಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಣದಾಸೆಯಿರುವವರನ್ನೂ, ಕಳ್ಳರನ್ನೂ, ವೈರಿಗಳನ್ನೂ
ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005066a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಲುಬ್ಧೈಶ್ಚಾರೈರ್ವಾ ಕುಮಾರೈಃ ಸ್ತ್ರೀಬಲೇನ ವಾ|

02005066c ತ್ವಯಾ ವಾ ಪೀಡ್ಯತೇ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಕಚ್ಚಿ ತ್ಪುಷ್ಪಾಃ ಕೃಷೀವಲಾಃ||

ಲೋಭಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕಳ್ಳರಿಂದಲೂ, ಕುಮಾರರಿಂದಲೂ,
ಸ್ತ್ರೀಬಲದಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ನಿನ್ನಿಂದಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಪೀಡೆಗೊಳಗಾಗಿಲ್ಲ
ತಾನೆ? ಕೃಷಿಕರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ ತಾನೆ?

02005067a ಕಚ್ಚಿದ್ರಾಷ್ಟ್ರೇ ತಡಾಗಾನಿ ಪೂರ್ಣಾನಿ ಚ ಮಹಾಂತಿ ಚ|

02005067c ಭಾಗಶೋ ವಿನಿವಿಷ್ಟಾನಿ ನ ಕೃಷಿದೇವಮಾತ್ರಕಾ||

ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ತುಂಬಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳನ್ನು
ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೇ? ಕೃಷಿಯು ದೈವ ತರುವ ಮಳೆಯ ಮೇಲೆ
ಮಾತ್ರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

02005068a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವೀಜಂ ಚ ಭಕ್ತಂ ಚ ಕರ್ಷಕಾಯಾವಸೀದತೇ|

02005068c ಪ್ರತಿಕಂ ಚ ಶತಂ ವೃದ್ಧ್ಯಾ ದದಾಸ್ಪೃಣಮನುಗ್ರಹಂ||

ಕೃಷಿಕರ ಬೀಜಧಾನ್ಯ ಅಥವಾ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ,
ಅವರಿಗೆ ನೂರಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ಮಾಸಿಕವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು
ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ ತಾನೇ?

02005069a ಕಚ್ಚಿ ತ್ವ ನುಷ್ಠಿತಾ ತಾತ ವಾರ್ತಾ ತೇ ಸಾಧುಭಿರ್ಜನೈಃ|

02005069c ವಾರ್ತಾಯಾಂ ಸಂಶ್ರಿತಸ್ತಾತ ಲೋಕೋಽಯಂ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಮಗೂ! ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹ ಸಾಧು ಜನರು ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯ
ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು ತಾನೇ? ಏಕೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯ
ಇಲಾಖೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಮಾತ್ರ ಲೋಕವು ಸುಖ ಮತ್ತು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

02005070a ಕಚ್ಚಿ ಚ್ಚು ಚಿಕೃತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಪಂಚ ಪಂಚ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಾಃ|

02005070c ಕ್ಷೇಮಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಸಂಹತ್ಯ ರಾಜಂ ಜನಪದೇ ತವ||

ರಾಜನ್! ನಿಷ್ಕರೂ, ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ, ನ್ಯಾಯಪರರೂ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ

ವಿಧೇಯರಾಗಿರುವ ಐದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು²⁴ ನಿನ್ನ ನಗರದ ಪ್ರತಿ
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವರು ತಾನೆ? ಇವರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಕ್ಷೇಮ ತರುತ್ತಾರೆ ತಾನೇ?

02005071a ಕಚ್ಚಿನ್ನಗರಗುಪ್ತಾರ್ಥಂ ಗ್ರಾಮಾ ನಗರವತ್ಕೃತಾಃ|

02005071c ಗ್ರಾಮವಚ್ಚ ಕೃತಾ ರಕ್ಷಾ ತೇ ಚ ಸರ್ವೇ ತದರ್ಪಣಾಃ||

ನಗರಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವಂಥ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ ತಾನೆ? ಗ್ರಾಮಗಳ ರಕ್ಷೆಗೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲ
ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿವೆ ತಾನೆ²⁵?

02005072a ಕಚ್ಚಿದ್ಬಲೇನಾನುಗತಾಃ ಸಮಾನಿ ವಿಷಮಾಣಿ ಚ|

02005072c ಪುರಾಣಚೌರಾಃ ಸಾಧ್ಯಕ್ಷಾಶ್ಚರಂತಿ ವಿಷಯೇ ತವ||

ನಿನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವು ಸಮ ಮತ್ತು ವಿಷಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ತಾನೆ?

02005073a ಕಚ್ಚಿತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸಾಂತ್ವಯಸಿ ಕಚ್ಚಿತ್ತಾಶ್ಚ ಸುರಕ್ಷಿತಾಃ|

---

²⁴ಐದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಶಾಸ್ತಾ (ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಕ), ಸಮಾಹರ್ತಾ (ವ್ಯವಸಾಯ
ವಾಣಿಜ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ), ಸಂವಿಧಾತಾ (ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ),
ಲೇಖಕ (ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು) ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿ.

²⁵ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿವೆಯೇ? ಹಳ್ಳಿಗಳು
ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿಯೂ, ಗ್ರಾಮಗಳು ಪುರಗಳಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತು ಪುರಗಳು
ನಗರಗಳಾಗಿಯೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿವೆಯೇ?

02005073c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಶ್ರದ್ಧಧಾಸ್ಯಾಸಾಂ ಕಚ್ಚಿದ್ಗುಹ್ಯಂ ನ ಭಾಷಸೇ||

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಂತವಿಸುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಅವರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ ತಾನೆ?
ಆದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೆ?
ಅವರೊಂದಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005074a ಕಚ್ಚಿ ಚ್ಚಾ ರಾನ್ನಿಶಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತ್ಕಾರ್ಯಮನುಚಿಂತ್ಯ ಚ|

02005074c ಪ್ರಿಯಾಣ್ಯನುಭವಂ ಶೇಷೇ ವಿದಿತ್ವಾಭ್ಯಂತರಂ ಜನಂ||

ಗೂಢಚಾರರ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು
ಯೋಚಿಸಿ, ಒಳಗಿರುವವರು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ನಂತರ ಸುಖವಾಗಿ
ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005075a ಕಚ್ಚಿದ್ವೈ ಪ್ರಥಮೌ ಯಾಮೌ ರಾತ್ಯಾಂ ಸುಪ್ತ್ವಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02005075c ಸಂಚಿಂತಯಸಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಯಾಮ ಉತ್ಥಾಯ ಪಶ್ಚಿಮೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲು ಎರಡು ಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿ
ಕೊನೆಯ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು
ಚಿಂತಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005076a ಕಚ್ಚಿ ದ್ಧರ್ಶಯಸೇ ನಿತ್ಯಂ ಮನುಷ್ಯಾನ್ಸಮಲಂಕೃತಾನ್|

02005076c ಉತ್ಥಾಯ ಕಾಲೇ ಕಾಲಜ್ಞಃ ಸಹ ಪಾಂಡವ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ||

ಪಾಂಡವ! ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು, ನಿತ್ಯವಿಧಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ,
ಸಮಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಕಾಲಜ್ಞ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪುರಜನರ ದರ್ಶನ

ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005077a ಕಚ್ಚಿ ದ್ರಕ್ಷಾಂಬರಧರಾಃ ಖಿಡ್ಗಹಸ್ತಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

02005077c ಅಭಿತಸ್ತ್ವಾ ಮುಪಾಸಂತೇ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಕೆಂಪು ಉಡುಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಡ್ಡಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ,
ಅಲಂಕೃತ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ತಾನೆ?

02005078a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವಂದ್ಯೇಷು ಯಮವತ್ಪೂಜ್ಯೇಷು ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02005078c ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ವರ್ತಸೇ ಸಮ್ಯಗಪ್ರಿಯೇಷು ಪ್ರಿಯೇಷು ಚ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ,
ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದವರಿಗೆ,
ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದರೂ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಯಮನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005079a ಕಚ್ಚಿ ಚ್ಛಾರೀರಮಾಬಾಧಮೌಷಧೈರ್ನಿ ಯಮೇನ ವಾ|

02005079c ಮಾನಸಂ ವೃದ್ಧಸೇವಾಭಿಃ ಸದಾ ಪಾರ್ಥಾ ಪಕರ್ಷಸಿ||

ಪಾರ್ಥ ! ಶಾರೀರಿಕ ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ಔಷಧ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ಮಾನಸಿಕ ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸದಾ
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005080a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವೈದ್ಯಾಶ್ಚಿ ಕಿತ್ಸಾಯಾಮಷ್ಟಾಂಗಾಯಾಂ ವಿಶಾರದಾಃ|

02005080c ಸುಹೃದಶ್ಚಾನುರಕ್ತಾಶ್ಚ ಶರೀರೇ ತೇ ಹಿತಾಃ ಸದಾ||

ನಿನ್ನ ಶರೀರ ಹಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವೈದ್ಯರು ಅಷ್ಟಾಂಗ²⁶
ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದರು, ಸ್ನೇಹಪರರು ಮತ್ತು ಅನುರಕ್ತರು ತಾನೆ?

02005081a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಮಾನಾನೋಮ್ರಹಾದ್ವಾ ಕಾಮಾದ್ವಾಪಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02005081c ಅರ್ಥಿಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿನಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾನಪಾಸ್ಯಸಿ ಕಥಂ ಚನ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಲೋಭದಿಂದಲಾಗಲೀ, ಮೋಹದಿಂದಲಾಗಲೀ,
ಅಭಿಮಾನದಿಂದಾಗಲೀ ನೀನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅರ್ಥಿ-
ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು²⁷ ಎಂದೂ ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005082a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಲೋಭಾನೋಮ್ರಹಾದ್ವಾ ವಿಶ್ರಂಭಾತ್ಪ್ರಣಯೇನ ವಾ|

02005082c ಆಶ್ರಿತಾನಾಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ತ್ವಂ ಸಂರುಣತ್ಸಿ ಚ||

ಲೋಭದಿಂದಾಗಲೀ, ಮೋಹದಿಂದಾಗಲೀ, ಗೊಂದಲದಿಂದಾಗಲೀ,
ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಗಲೀ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಿತರಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯರ
ಜೀವನವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೆ?

02005083a ಕಚ್ಚಿ ತ್ಪೌರಾ ನ ಸಹಿತಾ ಯೇ ಚ ತೇ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಸಿನಃ|

---

²⁶ನಿದಾನ, ಪೂರ್ವಲಿಂಗ, ರೂಪ, ಅಪಶಯ, ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಔಷಧ, ರೋಗ, ಪರಿಚಾರಕ
- ಇವು ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳು. ನಾಡಿ, ಮಲ, ಮೂತ್ರ, ಜಿಹ್ವಾ, ನೇತ್ರ, ರೂಪ, ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಷ
ಇವೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳು.

²⁷ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ವಾದಿ-ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು

02005083c ತ್ವಯಾ ಸಹ ವಿರುದ್ಧಂತೇ ಪರೈಃ ಕ್ರೀತಾಃ ಕಥಂ ಚನ||

ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಸಹಿತ ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರುವವರು
ಶತ್ರುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ
ತಾನೆ?

02005084a ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ದುರ್ಬಲಃ ಶತ್ರುರ್ಬಲೇನೋಪನಿಪೀಡಿತಃ|

02005084c ಮಂತ್ರೇಣ ಬಲವಾನ್ಕಶ್ಚಿದುಭಾಭ್ಯಾಂ ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ನಿನ್ನ ದುರ್ಬಲಶತ್ರುವನ್ನು ಬಲಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ? ಮತ್ತು ನಿನಗಿಂಥ ಹೆಚ್ಚು
ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವವರನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯದಿಂದ
ತೊಂದರೆಕೊಡದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ?

02005085a ಕಚ್ಚಿತ್ಸರ್ವೇಽನುರಕ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ಭೂಮಿಪಾಲಾಃ ಪ್ರಧಾನತಃ|

02005085c ಕಚ್ಚಿತ್ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ವದರ್ಥೇಷು ಸಂತ್ಯಜಂತಿ ತ್ವಯಾ ಹೃತಾಃ||

ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಪಾಲರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ
ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ತಾನೆ? ಮತ್ತು ನಿನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೊರೆಯಲೂ
ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ ತಾನೆ?

02005086a ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಸು ಗುಣತೋಽರ್ಚಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ|

02005086c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ಸಾಧೂನಾಂ ತವ ನಿಃಶ್ರೇಯಸೇ ಶುಭಾ||

ನೀನು ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿರುವ

ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಸಾಧುಗಳನ್ನು
ಗೌರವಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005087a ಕಚ್ಚಿ ಧರ್ಮೇ ತ್ರಯೀಮೂಲೇ ಪೂರ್ವೈರಾಚರಿತೇ ಜನೈಃ|

02005087c ವರ್ತಮಾನಸ್ತಥಾ ಕರ್ತುಂ ತಸ್ಮಿನ್ನಕರ್ಮಣಿ ವರ್ತಸೇ||

ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಜ ಜನರಿಂದ ಆಚರಿತಗೊಂಡ ಮೂರುವೇದಗಳೇ
ಮೂಲ ಧರ್ಮದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ?

02005088a ಕಚ್ಚಿ ತ್ವವ ಗೃಹೇಽನ್ನಾನಿ ಸ್ವಾದೂನ್ಯಶ್ಚಂತಿ ವೈ ದ್ವಿಜಾಃ|

02005088c ಗುಣವಂತಿ ಗುಣೋಪೇತಾಸ್ತವಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಸದಕ್ಷಿಣಂ||

ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗುಣವಂತ ದ್ವಿಜರು
ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವಾದಯುಕ್ತ ಉತ್ತಮ ಊಟವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ
ತಾನೆ?

02005089a ಕಚ್ಚಿ ತ್ವ ತೂನೇಕಚಿತ್ತೋ ವಾಜಪೇಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

02005089c ಪುಂಡರೀಕಾಂಶ್ಚ ಕಾತ್ಸ್ಯೈನ ಯತಸೇ ಕರ್ತುಮಾತ್ಮವಾನ್||

ಏಕಚಿತ್ತನಾಗಿ ಆತ್ಮವನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ವಾಜಪೇಯ ಮತ್ತು ಪುಂಡರೀಕ
ಕ್ರತುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವೆ ತಾನೆ?

02005090a ಕಚ್ಚಿ ಜ್ಞಾ ತೀನ್ಗುರೂನ್ಪುದ್ಧಾನ್ವೈವತಾಂಸ್ತಾಪಸಾನಪಿ|

02005090c ಚೈತ್ಯಾಂಶ್ಚ ವೃಕ್ಷಾನ್ಕಲ್ಯಾಣಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ನಮಸ್ಯಸಿ||

ನೀನು ಜ್ಞಾತಿ-ಬಾಂಧವರನ್ನು, ಗುರುಗಳನ್ನು, ವೃದ್ಧರನ್ನು,
ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ತಾಪಸರನ್ನು, ಚೈತ್ರಗಳನ್ನು, ಮಂಗಳಕರ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005091a ಕಚ್ಚಿದೇಷಾ ಚ ತೇ ಬುದ್ಧಿವೃತ್ತಿರೇಷಾ ಚ ತೇಽನಘ|

02005091c ಆಯುಷ್ಯಾ ಚ ಯಶಸ್ಯಾ ಚ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥದರ್ಶಿನೀ||

28 ಅನಘ! ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ ಯಶವನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಸುವ,
ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಇದರಂತೆಯೇ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು
ನಡತೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ?

02005092a ಏತಯಾ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ನ ಸೀದತಿ|

02005092c ವಿಜಿತ್ಯ ಚ ಮಹೀಂ ರಾಜಾ ಸೋಽತ್ಯಂತಂ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಈ ರೀತಿ ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನ ರಾಷ್ಟ್ರವು
ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಂಥಹ ರಾಜನು ಮಹಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು
ಅತ್ಯಂತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

02005093a ಕಚ್ಚಿದಾರ್ಯೋ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಕ್ಷಾರಿತಶ್ಚೌರಕರ್ಮಣಿ|

28 ಭಾರತದರ್ಶನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಕಶ್ಚಿಚ್ಛೋಕೋ ನ
ಮನುರ್ವಾ ತ್ವಯಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾದ್ಯತೇಽನಘ | ಅಪಿ ಮಂಗಲಹಸ್ತಶ್ಚ ಜನಃ ಪಾರ್ಶ್ವೇ
ನು ತಿಷ್ಠತಿ || ಅರ್ಥಾತ್ - ಅನಘ! ನಿಷ್ಕಾರಣವಾವಿ ನೀನು ಯಾರಿಗೂ ದುಃಖ-
ಕೋಪಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ತಾನೆ? ಮತ್ತು ಮಂಗಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ
ಜನರು ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ ತಾನೆ?

02005093c ಅದೃಷ್ಟಶಾಸ್ತ್ರಕುಶಲೈರ್ನ ಲೋಭಾದ್ವದ್ಯತೇ ಶುಚಿಃ||

ಆರ್ಯ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮರ ಮೇಲೆ ಕಳ್ಳತನದ ಅಪವಾದನ್ನು ಹೊರಿಸಿ
ಲೋಭದಿಂದಲೋ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೋ ವಧೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005094a ಪೃಷ್ಠೋ ಗೃಹೀತಸ್ತತ್ಕಾರೀ ತಜ್ಞೈರ್ಲದೃಷ್ಟಃ ಸಕಾರಣಃ|

02005094c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಮುಚ್ಚ್ಯತೇ ಸ್ತೇನೋ ದ್ರವ್ಯಲೋಭಾನ್ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ಸಲಕರಣೆಗಳೊಡನೆ
ನೋಡಿದವರ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟು
ಅಪರಾಧಿಯು ಲಂಚದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಬಹುದೇ?

02005095a ವ್ಯುತ್ಪನ್ನೇ ಕಚ್ಚಿದಾಧ್ಯಸ್ಯ ದರಿದ್ರಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ|

02005095c ಅರ್ಥಾನ್ನ ಮಿಥ್ಯಾ ಪಶ್ಯಂತಿ ತವಾಮಾತ್ಯಾ ಹೃತಾ ಧನೈಃ||

ಭಾರತ! ಒಂದುವೇಳೆ ಧನಿಕ ಮತ್ತು ಬಡವನ ಮಧ್ಯೆ ಜಗಳ ಬಂದಾಗ
ನಿನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರು ಲಂಚವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಳ್ಳು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು
ನೀಡುತ್ತಾರೆಯೇ?

02005096a ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಮನೃತಂ ಕ್ರೋಧಂ ಪ್ರಮಾದಂ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತಾಂ|

02005096c ಅದರ್ಶನಂ ಜ್ಞಾನವತಾಮಾಲಸ್ಯಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಚಿತ್ತತಾಂ||

02005097a ಏಕಚಿಂತನಮರ್ಥಾನಾಮನರ್ಥಜ್ಞೈಶ್ಚ ಚಿಂತನಂ|

02005097c ನಿಶ್ಚಿತಾನಾಮನಾರಂಭಂ ಮಂತ್ರಸ್ಯಾಪರಿರಕ್ಷಣಂ||

02005098a ಮಂಗಲ್ಯಸ್ಯಾಪ್ರಯೋಗಂ ಚ ಪ್ರಸಂಗಂ ವಿಷಯೇಷು ಚ|

02005098c ಕಚ್ಚಿತ್ತಂ ವರ್ಜಯಸ್ಯೇತಾನ್ರಾಜದೋಷಾಂಶ್ಚ ತುರ್ದಶ||

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ (ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡದಿರುವುದು), ಅನೃತ (ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು), ಕ್ರೋಧ (ಸಿಟ್ಟು), ಪ್ರಮಾದ (ಅಜಾಗರೂಕತೆ), ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತೆ (ಸುತ್ತುಬಳಸಿ ಯೋಚಿಸುವುದು, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು), ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾಣದಿರುವುದು (ವಿವೇಕತೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವುದು), ಆಲಸ್ಯ (ಸೋಮಾರಿತನ), ಕ್ಷಿಪ್ತಚಿತ್ತತೆ (ಸದಾ ಮರೆಯುವಿಕೆ), ಒಬ್ಬನಿಂದಲೇ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಕುರಿತು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದವರಿಂದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು, ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಡವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸುವುದು, ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಇಡದೇ ಇರುವುದು, ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು, ಮತ್ತು ಸುಖಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿರುವುದು ಇವೇ ಹದಿನಾಲ್ಕು ರಾಜದೋಷಗಳನ್ನು ನೀನು ವರ್ಜಿಸಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೇ?

02005099a ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಸಫಲಾ ವೇದಾಃ ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಸಫಲಂ ಧನಂ|

02005099c ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಸಫಲಾ ದಾರಾಃ ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಸಫಲಂ ಶ್ರುತಂ||

ವೇದಗಳು ಸಫಲವಾಗಿವೆಯೇ? ಧನವು ಸಫಲವಾಗಿದೆಯೇ? ಹೆಂಡತಿಯರು ಸಫಲವಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಮತ್ತು ಕಲಿತಿದ್ದಿದು ಸಫಲವಾಗಿದೆಯೇ?”

02005100 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02005100a ಕಥಂ ವೈ ಸಫಲಾ ವೇದಾಃ ಕಥಂ ವೈ ಸಫಲಂ ಧನಂ|

02005100c ಕಥಂ ವೈ ಸಫಲಾ ದಾರಾಃ ಕಥಂ ವೈ ಸಫಲಂ ಶ್ರುತಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವೇದಗಳು ಹೇಗೆ ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ?

ಧನವು ಹೇಗೆ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ? ಪತ್ನಿಯರು ಹೇಗೆ

ಸಫಲವಾಗುತ್ತಾರೆ? ಮತ್ತು ಕಲಿತಿದ್ದಿದು ಹೇಗೆ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ?”

02005101 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02005101a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಫಲಾ ವೇದಾ ದತ್ತಭುಕ್ತಫಲಂ ಧನಂ|

02005101c ರತಿಪುತ್ರಫಲಾ ದಾರಾಃ ಶೀಲವೃತ್ತಫಲಂ ಶ್ರುತಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ವೇದಗಳು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು

ನೀಡುತ್ತವೆ. ಧನವು ಭೋಗ ಮತ್ತು ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪತ್ನಿಯರು ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂತಾನದಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು

ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕಲಿತಿದ್ದಿದು ಶೀಲ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ.”

02005102 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02005102a ಏತದಾಖ್ಯಾಯ ಸ ಮುನಿರ್ನಾರದಃ ಸುಮಹಾತಪಾಃ|

02005102c ಪಪ್ರಚ್ಛಾನಂತರಮಿದಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಸುಮಹಾತಪ ನಾರದನು ಈ

ರೀತಿ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಅರಿಂದಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು

ಕೇಳಿದನು:

02005103 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02005103a ಕಚ್ಚಿದಭ್ಯಾಗತಾ ದೂರಾದ್ವಣಿಜೋ ಲಾಭಕಾರಣಾತ್|

02005103c ಯಥೋಕ್ತಮವಹಾರ್ಯಂತೇ ಶುಲ್ಕಂ ಶುಲ್ಕೋಪಜೀವಿಭಿಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ತೆರಿಗೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದೂರದೇಶಗಳಿಂದ ಲಾಭಗಳಿಸಲೆಂದು ಬಂದಿರುವ ವರ್ತಕರಿಂದ ಯಥೋಕ್ತ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ತಾನೆ?

02005104a ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಪುರುಷಾ ರಾಜನ್ಪುರೇ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಚ ಮಾನಿತಾಃ|

02005104c ಉಪಾನಯಂತಿ ಪಣ್ಯಾನಿ ಉಪಧಾಭಿರವಂಚಿತಾಃ||

ರಾಜನ್! ತಮ್ಮ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದ ಅವರನ್ನು ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಸಮಾಡದೇ ವಂಚನೆ ಮಾಡದೇ ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ತಾನೆ?

02005105a ಕಚ್ಚಿ ಚ್ಛೋಷಿ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಾ ಗಿರಃ|

02005105c ನಿತ್ಯಮರ್ಥವಿದಾಂ ತಾತ ತಥಾ ಧರ್ಮಾನುದರ್ಶಿನಾಂ||

ಮಗೂ! ಅರ್ಥವಿದ, ಧರ್ಮಾನುದರ್ಶಿಗಳಾದ ವೃದ್ಧರಿಂದ ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005106a ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಕೃಷಿತಂತ್ರೇಷು ಗೋಷು ಪುಷ್ಪಫಲೇಷು ಚ|

02005106c ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ಚ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯೋ ದೀಯತೇ ಮಧುಸರ್ಪಿಷೀ||

ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗೋವುಗಳು ಕರುಹಾಕುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮರಗಳು

ಹೊಬಿಡುವ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥ
ವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಜೇನು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪಗಳ ದಾನ
ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005107a ದ್ರವ್ಯೋಪಕರಣಂ ಕಚ್ಚಿತ್ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವಶಿಲ್ಪಿನಾಂ|

02005107c ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಾವರಂ ಸಮ್ಯಗ್ಮಿಯತಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ||

ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಗೂ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳ ಮುಂಗಡ
ದ್ರವ್ಯೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005108a ಕಚ್ಚಿತ್ಕೃತಂ ವಿಜಾನೀಷೇ ಕರ್ತಾರಂ ಚ ಪ್ರಶಂಸಸಿ|

02005108c ಸತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಮಹಾರಾಜ ಸತ್ಕರೋಷಿ ಚ ಪೂಜಯನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ತಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ,
ಸಾತ್ವಿಕರ ಮಧ್ಯೆ ಪೂಜಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತೀಯೆ ತಾನೆ?

02005109a ಕಚ್ಚಿತ್ಸೂತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಗೃಹ್ಣಾಸಿ ಭರತರ್ಷಭ|

02005109c ಹಸ್ತಿಸೂತ್ರಾಶ್ವಸೂತ್ರಾಣಿ ರಥಸೂತ್ರಾಣಿ ಚಾಭಿಭೋ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ವಿಭೋ ! ಸರ್ವ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು-ಹಸ್ತಿಸೂತ್ರ, ಅಶ್ವಸೂತ್ರ,
ರಥ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ?

02005110a ಕಚ್ಚಿದಭ್ಯಸ್ಯತೇ ಶಶ್ವದ್ಗೃಹೇ ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

02005110c ಧನುರ್ವೇದಸ್ಯ ಸೂತ್ರಂ ಚ ಯಂತ್ರಸೂತ್ರಂ ಚ ನಾಗರಂ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧನುರ್ವೇದ ಸೂತ್ರ, ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ

ಯಂತ್ರ ಸೂತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಸದಾ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ತಾನೆ?

02005111a ಕಚ್ಚಿ ದಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಶ್ಚ ತೇಽನಘ|

02005111c ವಿಷಯೋಗಾಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿದಿತಾಃ ಶತ್ರುನಾಶನಾಃ||

ಅನಘ! ನಿನಗೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಸರ್ವ ಅಸ್ತ್ರಗಳ,
ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದ ಮತ್ತು ವಿಷಯೋಗ ಪ್ರಯೋಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿದೆ
ತಾನೆ?

02005112a ಕಚ್ಚಿ ದಗ್ನಿಭಯಾಚ್ಚೈವ ಸರ್ಪವ್ಯಾಲಭಯಾತ್ತಥಾ|

02005112c ರೋಗರಕ್ಷೋಭಯಾಚ್ಚೈವ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸ್ವಂ ಪರಿರಕ್ಷಸಿ||

ನೀನು ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಅಗ್ನಿಭಯ, ಸರ್ಪ ಭಯ, ವ್ಯಾಲಭಯ,
ರೋಗಭಯ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸಭಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೆ?

02005113a ಕಚ್ಚಿ ದಂಧಾಂಶ್ಚ ಮೂಕಾಂಶ್ಚ ಪಂಗೂನ್ವ್ಯಂಗಾನಬಾಂಧವಾನ್|

02005113c ಪಿತೇವ ಪಾಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತಥಾ ಪ್ರವ್ರಜಿತಾನಪಿ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಅಂಧರನ್ನೂ, ಮೂಕರನ್ನೂ, ಕುಂಟರನ್ನೂ,
ವಿಕಲಾಂಗರನ್ನೂ, ಅನಾಥರನ್ನೂ, ಪರಿವ್ರಾಜಕರನ್ನೂ
ತಂದೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾನೆ?"

²⁹02005114 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

---

²⁹ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವು ಭಾರತದರ್ಶನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿದೆ -
ಷಡನರ್ಥಾ ಮಹಾರಾಜ ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತಾಃ | ನಿದ್ರಾಲಸ್ಯಂ ಭಯಂ

02005114a ಏತಾಃ ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭೋ ಮಹಾತ್ಮಾ|

ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಿರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮಸ್ಯ|

02005114c ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪಾದಾವಭಿವಾದ್ಯ ಹೃಷ್ಣೋ|

ರಾಜಾಬ್ರವೀನ್ನಾರದಂ ದೇವರೂಪಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಕುರುವೃಷಭ ರಾಜನು ಆ ದೇವರೂಪಿ ನಾರದನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

02005115a ಏವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತ್ವಯೋಕ್ತಂ|

ಪ್ರಜ್ಞಾ ಹಿ ಮೇ ಭೂಯ ಏವಾಭಿವೃದ್ಧಾ|

02005115c ಉಕ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಚೈವ ಚಕಾರ ರಾಜಾ|

ಲೇಭೇ ಮಹೀಂ ಸಾಗರಮೇಖಿಲಾಂ ಚ||

“ನನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.” ಆ ರಾಜನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದುದಲ್ಲದೇ ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡಿ ಸಾಗರದಿಂದ ಆವೃತ ಮಹಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಕ್ರೋಧೋಽಮಾರ್ದವಂ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತಾ || ಅರ್ಥಾತ್ - ಮಹಾರಾಜ ! ಅತಿನಿದ್ರೆ, ಸೋಮಾರಿತನ, ಭಯ, ಕೋಪ, ಕಠೋರತೆ, ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು - ಈ ಅನರ್ಥಕಾರಿ ಆರು ದೋಷಗಳನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟಿರುವೆ ತಾನೆ?

02005116 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02005116a ಏವಂ ಯೋ ವರ್ತತೇ ರಾಜಾ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ರಕ್ಷಣೇ|

02005116c ಸ ವಿಹೃತ್ಯೇಹ ಸುಸುಖೀ ಶಕ್ರಸೈತ್ತಿ ಸಲೋಕತಾಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಾಜನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖೀ ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆದು ಶಕ್ರನ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.””

ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
ನಾರದಪ್ರಶ್ನಮುಖೇನ ರಾಜಧರ್ಮಾನುಶಾಸನೇ
ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾರದನಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಉಪದೇಶ ಎನ್ನುವ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬

ಲೋಕಪಾಲಕರ ಸಭೆಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಮಯಸಭೆಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಭೆಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ನಾರದನು ಲೋಕಪಾಲರ ಸಭೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೧೮).

02006001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02006001a ಸಂಪೂಜ್ಯಾಥಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಮಹರ್ಷೇ ವರ್ಚನಾತ್ಪರಂ|

02006001c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾನುಪೂರ್ವೈಣ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷಿಯ ವಚನಗಳಿಂದ ಪರಮಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02006002a ಭಗವನ್ಮಾ ಯ್ಯಮಾಹೈತಂ ಯಥಾವದ್ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯಂ|

02006002c ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಕ್ರಿಯತೇಽಯಂ ವಿಧಿರ್ಮಯಾ||

“ಭಗವನ್! ನೀವು ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯವೂ ಅನುಸರಣೀಯವೂ ಆದುದನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

02006003a ರಾಜಭಿಯದ್ಯಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ಪುರಾ ತತ್ತನ್ನ ಸಂಶಯಃ|

02006003c ಯಥಾನ್ಯಾಯೋಪನೀತಾರ್ಥಂ ಕೃತಂ ಹೇತುಮದರ್ಥವತ್||

ಹಿಂದಿನ ರಾಜರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆಚರಿಸಿ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು.

02006004a ವಯಂ ತು ಸತ್ಪಥಂ ತೇಷಾಂ ಯಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ಪ್ರಭೋ|

02006004c ನ ತು ಶಕ್ಯಂ ತಥಾ ಗಂತುಂ ಯಥಾ ತೈರ್ನಿಯತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಪ್ರಭೋ! ನಾವೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಈ ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು

ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಿಯತಾತ್ಮರಾದ ಹಿಂದಿನವರು
ನಡೆದುಕೊಂಡಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು.”

02006005a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಾಕ್ಯಂ ತದಭಿಪೂಜ್ಯ ಚ|

02006005c ಮುಹೂರ್ತಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಲೋಕಚರಂ ಮುನಿ||

02006006a ನಾರದಂ ಸ್ವಸ್ಥಮಾಸೀನಮುಪಾಸೀನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02006006c ಅಪೃಚ್ಛತ್ಪಾಂಡವಸ್ತತ್ರ ರಾಜಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಮತಿಃ||

ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮಹಾಮತಿ ಪಾಂಡವ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಾದು, ಸಮಯ
ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಾಗ, ಆ ಲೋಕಚರ ಮುನಿ ನಾರದನು ತನ್ನ ಆಸನದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:

02006007a ಭವಾನ್ಸಂಚರತೇ ಲೋಕಾನ್ಸದಾ ನಾನಾವಿಧಾನ್ಬಹೂನ್|

02006007c ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಿತಾನ್ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ಮನೋಜವಃ||

“ಮನೋವೇಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಬಲ್ಲ ನೀನು ಸದಾ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ನಾನಾ ವಿಧದ ಬಹಳಷ್ಟು
ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ.

02006008a ಈದೃಶೀ ಭವತಾ ಕಾ ಚಿದ್ಧೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾ ಸಭಾ ಕ್ವ ಚಿತ್|

02006008c ಇತೋ ವಾ ಶ್ರೇಯಸೀ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಪೃಚ್ಛತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಈ ರೀತಿಯ ಅಥವಾ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ
ಸಭಾಭವನವನ್ನು ನೀನು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ

ನೋಡಿದ್ದೆಯಾ? ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸು!”

02006009a ತಚ್ಛೃತ್ವಾ ನಾರದಸ್ತಸ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ|

02006009c ಪಾಂಡವಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಸ್ಮಯನ್ಮಧುರಯಾ ಗಿರಾ||

ಧರ್ಮರಾಜನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾರದನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ
ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಮಧುರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

02006010a ಮಾನುಷೇಷು ನ ಮೇ ತಾತ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾ ನ ಚ ಶ್ರುತಾ|

02006010c ಸಭಾ ಮಣಿಮಯೀ ರಾಜನ್ಯಥೇಯಂ ತವ ಭಾರತ||

“ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಮಗೂ! ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಇದರಂಥಹ ಮಣಿಮಯ
ಸಭೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

02006011a ಸಭಾಂ ತು ಪಿತೃರಾಜಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ|

02006011c ಕಥಯಿಷ್ಯೇ ತಥೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕೈಲಾಸನಿಲಯಸ್ಯ ಚ||

02006012a ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚ ಸಭಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಕಥಯಿಷ್ಯೇ ಗತಕ್ಲಮಾಂ|

02006012c ಯದಿ ತೇ ಶ್ರವಣೇ ಬುದ್ಧಿವರ್ತತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಕೇಳಲು ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ನಾನು ಪಿತೃರಾಜ
ಯಮನ, ಧೀಮತ ವರುಣನ, ಇಂದ್ರನ, ಕೈಲಾಸನಿಲಯ ಕುಬೇರನ,
ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನ ದಿವ್ಯ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸಭೆಗಳ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

02006013a ನಾರದೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02006013c ಪ್ರಾಂಜಲಿಭರ್ತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ತೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈರ್ನೃಪೈರ್ವೃತಃ||

02006014a ನಾರದಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

02006014c ಸಭಾಃ ಕಥಯ ತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ವಯಂ||

ನಾರದನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವ ನೃಪರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ

ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನಾವು ಆ ಎಲ್ಲ ಸಭೆಗಳ ಕುರಿತು

ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಹೇಳಿ.

02006015a ಕಿಂದ್ರವ್ಯಾಸ್ತಾಃ ಸಭಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಕಿಂವಿಸ್ತಾರಾಃ ಕಿಮಾಯತಾಃ|

02006015c ಪಿತಾಮಹಂ ಚ ಕೇ ತಸ್ಯಾಂ ಸಭಾಯಾಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

02006016a ವಾಸವಂ ದೇವರಾಜಂ ಚ ಯಮಂ ವೈವಸ್ವತಂ ಚ ಕೇ|

02006016c ವರುಣಂ ಚ ಕುಬೇರಂ ಚ ಸಭಾಯಾಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಆ ಸಭೆಗಳು ಯಾವ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ? ಅವುಗಳ

ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಏನು? ಅವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು

ಯಾರು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ? ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರಾಜ ವಾಸವನ,

ವೈವಸ್ವತ ಯಮನ, ವರುಣನ, ಕುಬೇರನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು

ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ?

02006017a ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ದೇವರ್ಷೇ ವದತಸ್ತವ|

02006017c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ ಸಹಿತಾಃ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ನಃ||

ದೇವರ್ಷಿ ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

ಇದರ ಕುತೂಹಲವು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ.”

02006018a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪಾಂಡವೇನ ನಾರದಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತಂ|

02006018c ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜನ್ದಿವ್ಯಾಸ್ತಾಃ ಶ್ರುಯಂತಾಮಿಹ ನಃ ಸಭಾಃ||

ಪಾಂಡವನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ನಾರದನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:
“ರಾಜನ್! ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಆ ಸಭೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಭಾಜಿಜ್ಞಾಸಾಯಾಂ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಸಭೆಗಳ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಎನ್ನುವ ಆರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭

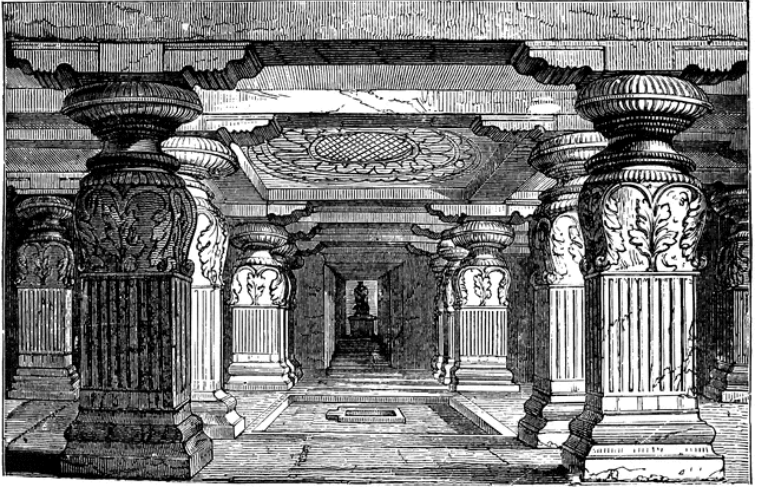
ಇಂದ್ರಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೬).

02007001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02007001a ಶಕ್ರಸ್ಯ ತು ಸಭಾ ದಿವ್ಯಾ ಭಾಸ್ವರಾ ಕರ್ಮಭಿರ್ಜಿತಾ|

02007001c ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ರೇಣ ಕೌರವ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಾರ್ಕ ಸಮಪ್ರಭಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವ್ಯ! ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಶಕ್ರನ
ದಿವ್ಯ ಸಭೆಯು ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಯ ಸರಿಸಮ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು
ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ರನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತಗೊಂಡಿತು.

02007002a ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ಯೋಜನಶತಂ ಶತಮಧ್ಯಧರ್ಮಮಾಯತಾ|

02007002c ವೈಹಾಯಸೀ ಕಾಮಗಮಾ ಪಂಚಯೋಜನಮುಚ್ಛ್ರಿತಾ||

ಇಷ್ಟವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದಾದ ಆ ಸಭೆಯು ಒಂದು ನೂರು ಯೋಜನೆ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ, ನೂರಾ ಐವತ್ತು ಯೋಜನೆ ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ, ಐದು ಯೋಜನೆ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

02007003a ಜರಾಶೋಕಕ್ಷಮಾಪೇತಾ ನಿರಾತಂಕಾ ಶಿವಾ ಶುಭಾ|

02007003c ವೇಶ್ಮಾಸನವತೀ ರಮ್ಯಾ ದಿವ್ಯಪಾದಪಶೋಭಿತಾ||

02007004a ತಸ್ಯಾಂ ದೇವೇಶ್ವರಃ ಪಾರ್ಥ ಸಭಾಯಾಂ ಪರಮಾಸನೇ|

02007004c ಆಸ್ತೇ ಶಚ್ಯಾ ಮಹೇಂದ್ರಾಣ್ಯಾ ಶ್ರಿಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

02007005a ಬಿಭ್ರದ್ವಪುರನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ಕಿರೀಟೀ ಲೋಹಿತಾಂಗದಃ|

02007005c ವಿರಜೋಂಬರಶ್ಚಿ ತ್ರಮಾಲ್ಯೋ ಹ್ರೀಕೀರ್ತಿ ದ್ಯುತಿಭಿಃ ಸಹ||

02007006a ತಸ್ಯಾಮುಪಾಸತೇ ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಶತಕ್ರತುಂ|

02007006c ಮರುತಃ ಸರ್ವತೋ ರಾಜನ್ಸರ್ವೇ ಚ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ|

02007006e ಸಿದ್ಧಾ ದೇವರ್ಷಯಶ್ಚೈವ ಸಾಧ್ಯಾ ದೇವಗಣಾಸ್ತಥಾ||

ಭಾರತ! ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ, ಶೋಕ ಮತ್ತು ರೋಗರಹಿತ, ನಿರಾತಂಕ, ಮಂಗಳಕರ, ಶುಭ, ಕೊಠಡಿ ಮತ್ತು ಆಸನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ರಮ್ಯ, ದಿವ್ಯ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತ, ಸಬೆಯ ಪರಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಿರೀಟಿ ಲೋಹಿತಾಂಗ ದೇವೇಶ್ವರನು ಮಹೇಂದ್ರಾಣಿ ಶಚಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯರೊಡನೆ ಮತ್ತು ಹ್ರೀ, ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ದ್ಯುತಿಗಳ ಸಹಿತ ಹೊಳೆಯುವ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದು, ಶುದ್ಧ ವಸ್ತ್ರ, ಬಣ್ಣದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುಳಿತಿರಲು ರಾಜನ್! ಮರುತರು, ಗೃಹಮೇಧಿ ದೇವತೆಗಳು, ಸಿದ್ಧರು, ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ಸಾಧ್ಯರು ಮತ್ತು ದೇವಗಣಗಳು ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

02007007a ಏತೇ ಸಾನುಚರಾಃ ಸರ್ವೇ ದಿವ್ಯರೂಪಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

02007007c ಉಪಾಸತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ದೇವರಾಜಮರಿಂದಮಂ||

ಇವರ ದಿವ್ಯರೂಪ ಸ್ವಲಂಕೃತ ಅನುಚರರು ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮ ಅರಿಂದಮ ದೇವರಾಜನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

02007008a ತಥಾ ದೇವರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಪಾರ್ಥ ಶಕ್ರಮುಪಾಸತೇ|

02007008c ಅಮಲಾ ಧೂತಪಾಪ್ಮಾನೋ ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಇವಾಗ್ನಯಃ|

02007008e ತೇಜಸ್ವಿನಃ ಸೋಮಯುಜೋ ವಿಪಾಪಾ ವಿಗತಕ್ಲಮಾಃ||

02007009a ಪರಾಶರಃ ಪರ್ವತಶ್ಚ ತಥಾ ಸಾವರ್ಣಿಗಾಲವೌ|

02007009c ಶಂಖಶ್ಚ ಲಿಖಿತಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಗೌರಶಿರಾ ಮುನಿಃ||

02007010a ದುರ್ವಾಸಾಶ್ಚ ದೀರ್ಘತಪಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಽಥ ಭಾಲುಕಿಃ|

02007010c ಉದ್ದಾಲಕಃ ಶ್ವೇತಕೇತುಸ್ತಥಾ ಶಾಟ್ವಾಹನಃ ಪ್ರಭುಃ||

02007011a ಹವಿಷ್ಮಾಂಶ್ಚ ಗವಿಷ್ಠಶ್ಚ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

02007011c ಹೃದ್ಯಶ್ಚೋದರಶಾಂಡಿಲ್ಯಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಃ ಕೃಷೀವಲಃ||

02007012a ವಾತಸ್ಕುಂಧೋ ವಿಶಾಖಶ್ಚ ವಿಧಾತಾ ಕಾಲ ಏವ ಚ|

02007012c ಅನಂತದಂತಸ್ತ್ವಷ್ಟಾ ಚ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚ ತುಂಬುರುಃ||

02007013a ಅಯೋನಿಜಾ ಯೋನಿಜಾಶ್ಚ ವಾಯುಭಕ್ಷಾ ಹುತಾಶಿನಃ|

02007013c ಈಶಾನಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ವಜ್ರಿಣಂ ಸಮುಪಾಸತೇ||

ಪಾರ್ಥ ! ಹಾಗೆಯೇ ಅಮಲರೂ, ನಿಷ್ಪಾಪರೂ, ಅಗ್ನಿಯಂತೆ

ಬೆಳಗುವವರೂ, ತೇಜಸ್ವಿಗಳು, ಸೋಮಯಾಜಿಗಳೂ, ವಿಪಾಪಿಗಳೂ,

ವಿಗತಕ್ಲಮರೂ ಆದ ಸರ್ವ ದೇವರ್ಷಿಗಳೂ ಶಕ್ರನ ಉಪಾಸನೆ

ಮಾಡುತ್ತಾರೆ: ಪರಾಶರ, ಪರ್ವತ, ಸಾವರ್ಣಿ, ಗಾಲವ, ಶಂಖ, ಲಿಖಿತ,

ಮುನಿ ಗೌರಶಿರ, ದುರ್ವಾಸ, ದೀರ್ಘತಪಸ್, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಭಾಲುಕಿ,

ಉದ್ದಾಲಕ, ಶ್ವೇತಕೇತು, ಪ್ರಭು ಶಾಟ್ವಾಹನ, ಹವಿಷ್ಮತ್, ಗವಿಷ್ಠ,

ಪಾರ್ಥಿವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಹೃದ್ಯ, ಉದರಶಾಂಡಿಲ್ಯ, ಪಾರಶರ್ಯ, ಮತ್ತು

ಕೃಷೀವಲ, ವಾತಸ್ಕುಂಧ, ವಿಶಾಖ, ವಿಧಾತ, ಕಾಲ, ಅನಂತದಂತ,

ತ್ವಷ್ಟ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ತುಂಬುರು, ಮೊದಲಾದ ಯೋನಿಜರೂ,

ಅಯೋನಿಜರೂ, ವಾಯುಭಕ್ಷರೂ, ಹುತಾಶಿನರು ಎಲ್ಲರೂ
ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳ ಒಡೆಯ ವಜ್ರಿಯನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

02007014a ಸಹದೇವಃ ಸುನೀಥಶ್ಚ ವಾಲ್ಮೀಕಿಶ್ಚ ಮಹಾತಪಾಃ|

02007014c ಸಮೀಕಃ ಸತ್ಯವಾಂಶ್ಚೈವ ಪ್ರಚೇತಾಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ||

02007015a ಮೇಧಾತಿಥಿರ್ವಾಮದೇವಃ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಃ ಕೃತುಃ|

02007015c ಮರುತ್ತಶ್ಚ ಮರೀಚಿಶ್ಚ ಸ್ಥಾನುಶ್ಚಾತ್ರಿರ್ಮಹಾತಪಾಃ||

02007016a ಕಕ್ಷೀವಾನ್ಗೌತಮಸ್ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ಸ್ತಥಾ ವೈಶ್ವಾನರೋ ಮುನಿಃ|

02007016c ಮುನಿಃ ಕಾಲಕವೃಕ್ಷೀಯ ಆಶ್ರವ್ಯೋಽಥ ಹಿರಣ್ಯದಃ|

02007016e ಸಂವರ್ತೋ ದೇವಹವ್ಯಶ್ಚ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಸಹದೇವ, ಸುನೀಥ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ,
ಸತ್ಯವಂತ ಸಮೀಕ, ಸತ್ಯಸಂಗರ ಪ್ರಚೇತ, ಮೇಧಾತಿಥಿ, ವಾಮದೇವ,
ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತು, ಮರುತ್ತ, ಮರೀಚಿ, ಸ್ಥಾನು,
ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಅತ್ರಿ, ಕಕ್ಷಿವಾನ್, ಗೌತಮ, ಆರ್ಕ್ಷ್ಯ, ಮುನಿ
ವೈಶ್ವಾನರ, ಮುನಿ ಕಾಲಕವೃಕ್ಷೀಯ, ಆಶ್ರವ್ಯ, ಹಿರಣ್ಯದ, ಸಂವರ್ತ,
ದೇವಹವ್ಯ, ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ.

02007017a ದಿವ್ಯಾ ಆಪಸ್ತಥೌಷಧ್ಯಃ ಶ್ರದ್ಧಾ ಮೇಧಾ ಸರಸ್ವತೀ|

02007017c ಅರ್ಥೋ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಕಾಮಶ್ಚ ವಿದ್ಯುತಶ್ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವ||

02007018a ಜಲವಾಹಾಸ್ತಥಾ ಮೇಘಾ ವಾಯವಃ ಸ್ತನಯಿತ್ನವಃ|

02007018c ಪ್ರಾಚೇ ದಿಗ್ಭ್ರೂವಾಹಾಶ್ಚ ಪಾವಕಾಃ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಃ||

02007019a ಅಗ್ನಿಷೋಮೌ ತಥೇಂದ್ರಾಗ್ನೀ ಮಿತ್ರೋಽಥ ಸವಿತಾರ್ಯಮಾ|

02007019c ಭಗೋ ವಿಶ್ವೇ ಚ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ಶುಕ್ರೋ ಮಂಥೀ ಚ ಭಾರತ||

02007020a ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಶ್ಚೈವ ಗ್ರಹಾಃ ಸ್ತೋಭಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

02007020c ಯಜ್ಞವಾಹಾಶ್ಚ ಯೇ ಮಂತ್ರಾಃ ಸರ್ವೇ ತತ್ರ ಸಮಾಸತೇ||

ಪಾಂಡವ! ಭಾರತ! ದಿವ್ಯ ನದಿಗಳು, ಔಷಧಗಳು, ಶ್ರದ್ಧಾ, ಮೇಧಾ, ಸರಸ್ವತೀ, ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮಿಂಚು, ಮಳೆಯ ಮೋಡಗಳು, ವಾಯು, ಗುಡುಗು, ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕು, ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಯಜ್ಞವಾಹಕ ಅಗ್ನಿಗಳು - ಅಗ್ನಿಶೋಮ, ಇಂದ್ರಾಗ್ನೀ, ಮಿತ್ರ, ಸವಿತ್ರ, ಯಮ, ಭಗ, ವಿಶ್ವ, ಸಾಧ್ಯ, ಶುಕ್ರ, ಮಂಥೀ, ಯಜ್ಞ, ದಕ್ಷಿಣ, ಗ್ರಹಗಳು, ಸರ್ವ ಸ್ತೋಭಗಳು, ಮತ್ತು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ.

02007021a ತಥೈವಾಪ್ಸರಸೋ ರಾಜನ್ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ಮನೋರಮಾಃ|

02007021c ನೃತ್ಯವಾದಿತ್ರಗೀತೈಶ್ಚ ಹಾಸ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರಪಿ|

02007021e ರಮಯಂತಿ ಸ್ಮ ನೃಪತೇ ದೇವರಾಜಂ ಶತಕ್ರತುಂ||

02007022a ಸ್ತುತಿಭಿರ್ಮಂಗಲೈಶ್ಚೈವ ಸ್ತುವಂತಃ ಕರ್ಮಭಿಸ್ತಥಾ|

02007022c ವಿಕ್ರಮೈಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಬಲವೃತ್ರನಿಷೂದನಂ||

ರಾಜನ್! ನೃಪತೇ! ಹಾಗೆಯೇ ಅಪ್ಸರೆಯರು, ಮನೋರಮ ಗಂಧರ್ವರು ವಿವಿಧ ನೃತ್ಯ, ವಾದ್ಯ, ಗೀತ, ಹಾಸ್ಯಗಳಿಂದ, ಸ್ತುತಿ, ಮಂಗಲ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ವಿಕ್ರಮ ನೃಪತಿ ದೇವರಾಜ ಶತಕ್ರತು ಬಲವೃತ್ರನಿಷೂದನನನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

02007023a ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವೇ ದೇವರ್ಷಯಸ್ತಥಾ|

02007023c ವಿಮಾನೈರ್ವಿ ವಿಧೈರ್ದಿ ವೈಭ್ರಾ ಜಮಾನೈರಿವಾಗ್ನಿಭಿಃ||

02007024a ಸ್ವಗ್ನಿಣೋ ಭೂಷಿತಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಯಾಂತಿ ಚಾಯಾಂತಿ ಚಾಪರೇ|

02007024c ಬೃಹಸ್ಪತಿಶ್ಚ ಶುಕ್ರಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಮಾಯಯತುಃ ಸಹ||

02007025a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಯತಾತ್ಮಾನೋ ಯತವ್ರತಾಃ|

02007025c ವಿಮಾನೈಶ್ಚಂದ್ರಸಂಕಾಶೈಃ ಸೋಮವತ್ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ|

02007025e ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಚನಾದ್ರಾಜನ್ಭುಗುಃ ಸಪ್ತರ್ಷಯಸ್ತಥಾ||

ಸರ್ವ ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಜರ್ಷಿಗಳು, ಸರ್ವ ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಭೂಷಿತರಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಶುಕ್ರರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಯತಾತ್ಮ ಯತವ್ರತರು ಚಂದ್ರಸಂಕಾಶರು ಸೋಮನಂತೆ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನರು ಬ್ರಹ್ಮನ ವಚನದಂತೆ ಬರುವ ಭೃಗು ಮುಂತಾದ ಸಪರ್ಷಿಗಳು ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

02007026a ಏಷಾ ಸಭಾ ಮಯಾ ರಾಜನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುಷ್ಕರಮಾಲಿನೀ|

02007026c ಶತಕ್ರತೋರ್ಮಹಾರಾಜ ಯಾಮ್ಯಾಂ ಶೃಣು ಮಮಾನಘ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾರಾಜ! ಅನಘ! ಶತಕ್ರತುವಿನ ಈ ಪುಷ್ಕರಮಾಲಿನೀ ಸಭೆಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ."

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ

ಇಂದ್ರಸಭಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಸಭಾವರ್ಣನೆ ಎನ್ನುವ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮

ಯಮಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೩೮).

2008001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02008001a ಕಥಯಿಷ್ಟೇ ಸಭಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನಿಬೋಧ ತಾಂ|

02008001c ವೈವಸ್ವತಸ್ಯ ಯಾಮರ್ಥೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚಕಾರ ಹ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ವೈವಸ್ವತ ಯಮನಿಗೋಸ್ಕರ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದಿವ್ಯ ಸಭೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

02008002a ತೈಜಸೀ ಸಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ಭೂವ ಶತಯೋಜನಾ|

02008002c ವಿಸ್ತಾರಾಯಾಮಸಂಪನ್ನಾ ಭೂಯಸೀ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವ||

ರಾಜನ್! ಆ ತೇಜಸ್ವೀ, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಸಭೆಯು ನೂರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಲೂ ಸಾದ್ಯವಾಗಿರುವಂಥದಾಗಿದೆ.

02008003a ಅರ್ಕಪ್ರಕಾಶಾ ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವತಃ ಕಾಮಚಾರಿಣೀ|

02008003c ನೈವಾತಿಶೀತಾ ನಾತ್ಯುಷ್ಣಾ ಮನಸಶ್ಚ ಪ್ರಹರ್ಷಿಣೀ||

02008004a ನ ಶೋಕೋ ನ ಜರಾ ತಸ್ಯಾಂ ಕ್ಷುತ್ವಿಪಾಸೇ ನ ಚಾಪ್ರಿಯಂ |

02008004c ನ ಚ ದೈನ್ಯಂ ಕ್ಲಮೋ ವಾಪಿ ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ನ ಚಾಪ್ಯುತ ||

ಒಳಗೆ ಅತಿ ಉಷ್ಣವೂ ಇಲ್ಲ ಅತಿ ಶೀತವೂ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶೋಕವಿಲ್ಲ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ. ಅಪ್ರಿಯವಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ದೀನತೆಯಿಲ್ಲ. ಶೋಕವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲವಾದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

02008005a ಸರ್ವೇ ಕಾಮಾಃ ಸ್ಥಿತಾಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಯೇ ದಿವ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಷಾಃ |

02008005c ರಸವಚ್ಚ ಪ್ರಭೂತಂ ಚ ಭಕ್ತ್ಯ ಭೋಜ್ಯಮರಿಂದಮ ||

ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳೂ

ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅರಿಂದಮ ! ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳ ಮತ್ತು
ಅವುಗಳ ರುಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ.

02008006a ಪುಣ್ಯಗಂಧಾಃ ಸ್ವಜಸ್ತತ್ರ ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಫಲದ್ರುಮಾಃ|

02008006c ರಸವಂತಿ ಚ ತೋಯಾನಿ ಶೀತಾನ್ಯುಷ್ಣಾನಿ ಚೈವ ಹ||

ಅಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಸುಗಂಧಿತ ಮಾಲೆಗಳಿವೆ, ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳು ಸದಾ ಹೂ
ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ರುಚಿಕರ ತಣ್ಣೀರು ಮತ್ತು ಬಿಸಿ
ನೀರು ಎರಡೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

02008007a ತಸ್ಯಾಂ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಪುಣ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯೋಽಮಲಾಃ|

02008007c ಯಮಂ ವೈವಸ್ವತಂ ತಾತ ಪ್ರಹೃಷ್ವಾಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

02008008a ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷಃ ಪೂರುರ್ಮಾಂಧಾತಾ ಸೋಮಕೋ ನೃಗಃ|

02008008c ತ್ರಸದಸ್ಯುಶ್ಚ ತುರಯಃ ಕೃತವೀರ್ಯಃ ಶ್ರುತಶ್ರವಾಃ||

02008009a ಅರಿಪ್ರಣುತ್ಸುಸಿಂಹಶ್ಚ ಕೃತವೇಗಃ ಕೃತಿನಿಮಿಃ|

02008009c ಪ್ರತರ್ದನಃ ಶಿಬಿರ್ಮತ್ಸ್ಯಃ ಪೃಥ್ವಿಕ್ಷೋಽಥ ಬೃಹದ್ರಥಃ||

02008010a ಐಡೋ ಮರುತ್ತಃ ಕುಶಿಕಃ ಸಾಂಕಾಶ್ಯಃ ಸಾಂಕೃತಿರ್ಭವಃ|

02008010c ಚತುರಶ್ವಃ ಸದಶ್ವೋರ್ಮಿಃ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

02008011a ಭರತಸ್ತಥಾ ಸುರಥಃ ಸುನೀಥೋ ನೈಷಧೋ ನಲಃ|

02008011c ದಿವೋದಾಸೋಽಥ ಸುಮನಾ ಅಂಬರೀಷೋ ಭಗೀರಥಃ||

02008012a ವ್ಯಶ್ವಃ ಸದಶ್ವೋ ವದ್ರ್ಯಶ್ವಃ ಪಂಚಹಸ್ತಃ ಪೃಥುಶ್ರವಾಃ|

02008012c ರುಷದ್ಗರ್ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ಕ್ಷುಪಶ್ಚ ಸುಮಹಾಬಲಃ||

02008013a ರುಷದಶ್ವೋ ವಸುಮನಾಃ ಪುರುಕುತ್ಸೋ ಧ್ವಜೀ ರಥೀ|

- 02008013c ಆರ್ಷಿಷೇಣೋ ದಿಲೀಪಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾ ಚಾಪ್ಯುಶೀನರಃ||
- 02008014a ಔಶೀನರಃ ಪುಂಡರೀಕಃ ಶರ್ಯಾ ತಿಃ ಶರಭಃ ಶುಚಿಃ|
- 02008014c ಅಂಗೋಽರಿಷ್ಟಶ್ಚ ವೇನಶ್ಚ ದುಃಷಂತಃ ಸಂಜಯೋ ಜಯಃ||
- 02008015a ಭಾಂಗಾಸ್ವರಿಃ ಸುನೀಥಶ್ಚ ನಿಷಧೋಽಥ ತ್ವಿಷೀರಥಃ|
- 02008015c ಕರಂಧಮೋ ಬಾಹ್ಲಿಕಶ್ಚ ಸುದ್ಯುಮ್ನೋ ಬಲವಾನ್ ಮಧುಃ||
- 02008016a ಕಪೋತರೋಮಾ ತೃಣಕಃ ಸಹದೇವಾರ್ಜುನೌ ತಥಾ|
- 02008016c ರಾಮೋ ದಾಶರಥಿಶ್ಚೈವ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಥ ಪ್ರತರ್ದನಃ||
- 02008017a ಅಲರ್ಕಃ ಕಕ್ಷಸೇನಶ್ಚ ಗಯೋ ಗೌರಾಶ್ಚ ಏವ ಚ|
- 02008017c ಜಾಮದಗ್ನೋಽಥ ರಾಮೋಽತ್ರ ನಾಭಾಗಸಗರೌ ತಥಾ||
- 02008018a ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾಶ್ವಶ್ಚ ಪೃಥ್ವಿಶ್ವೋ ಜನಕಸ್ತಥಾ|
- 02008018c ವೈನ್ಯೋ ರಾಜಾ ವಾರಿಷೇಣಃ ಪುರುಜೋ ಜನಮೇಜಯಃ||
- 02008019a ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ತ್ರೀಗರ್ತಶ್ಚ ರಾಜೋಪರಿಚರಸ್ತಥಾ|
- 02008019c ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ಭೀಮಜಾನುರ್ಗಯಃ ಪೃಷ್ಠೋ ನಯೋಽನಘಃ||
- 02008020a ಪದ್ಮೋಽಥ ಮುಚುಕುಂದಶ್ಚ ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರಸೇನಜಿತ್|
- 02008020c ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ ಪೃಥಗಶ್ವೋಽಜಕಸ್ತಥಾ||
- 02008021a ಶತಂ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನೃಪತಯಃ ಶತಂ ನೀಪಾಃ ಶತಂ ಹಯಾಃ|
- 02008021c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚೈಕಶತಮಶೀತಿರ್ಜನಮೇಜಯಾಃ||
- 02008022a ಶತಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾನಾಮೀರಿಣಾಂ ವೈರಿಣಾಂ ಶತಂ|
- 02008022c ಶಂತನುಶ್ಚೈವ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪಾಂಡುಶ್ಚೈವ ಪಿತಾ ತವ||
- 02008023a ಉಶದ್ಗವಃ ಶತರಥೋ ದೇವರಾಜೋ ಜಯದ್ರಥಃ|
- 02008023c ವೃಷಾದರ್ಭಿಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಧಾರ್ಮ್ನಾ ಸಹ ಸಮಂತ್ರಿಣಾ||

02008024a ಅಧಾಪರೇ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯೇ ಗತಾಃ ಶಶಬಿಂದವಃ|

02008024c ಇಷ್ಟಾ ಶ್ವಮೇಧೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಮಹದ್ಭಿರ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ||

02008025a ಏತೇ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ಕೀರ್ತಿಮಂತೋ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ|

02008025c ತಸ್ಯಾಂ ಸಭಾಯಾಂ ರಾಜರ್ಷೇ ವೈವಸ್ವತಮುಪಾಸತೇ||

ಮಗೂ! ಅಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ, ಅಮಲ ದೇವರ್ಷಿಗಳೂ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ವೈವಸ್ವತ ಯಮನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ -
ಯಯಾತಿ, ನಹುಷ, ಪುರು, ಮಾಂಧಾತ, ಸೋಮಕ, ನೃಗ, ತ್ರದಸ್ಯ,
ತುರಯ, ಕೃತವೀರ್ಯ, ಶೃತಶ್ರವ, ಅರಿಪ್ರಣುತ್, ಸುಸಿಂಹ, ಕೃತವೇಗ,
ಕೃತಿ, ನಿಮಿ, ಪ್ರತರ್ದನ, ಶಿಬಿ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಪೃಥ್ವಿಕ್ಷ, ಬೃಹದ್ರಥ, ಐಡ,
ಮರುತ, ಕುಶಿಕ, ಸಾಂಕಸ್ಯ, ಸಂಕೃತಿ, ಭಾವ, ಚತುರಶ್ವ, ಸದಶ್ವೋಮಿ.
ಪಾರ್ಥಿವ ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯ, ಭರತ, ಸುರಥ, ಸುನೀಥ, ನೈಷಧ ನಲ,
ದಿವೋದಾಸ, ಸುಮನ, ಅಂಬರೀಷ, ಭಗೀರಥ, ವ್ಯಶ್ವ, ಸ್ವದಶ್ವ,
ವದ್ರಶ್ವ, ಪಂಚಹಸ್ತ, ಪೃಥುಶ್ರವ, ಋಷದ್ಗು, ವೃಷಸೇನ, ಕ್ಷುಪ,
ಸುಮಹಾಬಲ, ಋಷದಶ್ವ, ವಸುಮನ, ಧ್ವಜೀ ರಥೀ ಪುರುಕುತ್ಸ,
ಅರಿಷ್ಠಿಶೇಣ, ದಿಲೀಪ, ಮಹಾತ್ಮ ಉಶೀನರ, ಔಶೀನರ, ಪುಂಡರೀಕ,
ಶರ್ಯಾತಿ, ಶರಭ, ಶುಚಿ, ಅಂಗ, ಅರಿಷ್ಟ, ವೇನ, ದುಃಷಂತ, ಸಂಜಯ,
ಜಯ, ಭಾಮಸ್ವರಿ, ಸುನೀಥ, ನಿಷಧ, ತ್ವಿಶೀರಥ, ಕರಂಧಮ, ಬಾಹ್ಲೀಕ,
ಸುದ್ಯುಮ್ನ, ಬಲವಾನ್ ಮಧು, ಕಪೋತರೋಮ, ತೃಣಕ, ಸಹದೇವ,
ಅರ್ಜುನ, ರಾಮ ದಾಶರಥಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಪ್ರತರ್ದನ, ಅಲರ್ಕ, ಕಕ್ಷಸೇನ,
ಗಯ, ಗೌರ, ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮ, ನಾಭಾಗ, ಸಗರ, ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನ,

ಮಹಾಶ್ವ, ಪೃಥ್ವಿಶ್ವ, ಜನಕ, ವೈನ್ಯ, ರಾಜ ವಾರಿಷೇಣ, ಪುರುಜ,
 ಜನಮೇಜಯ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ತ್ರಿಗರ್ತ, ರಾಜ ಉಪರಿಚರ,
 ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಭೀಮಜ, ಗಯ, ಪೃಷ್ಠ, ಅನಘ ನಯ, ಪದ್ಮ,
 ಮುಚುಕುಂದ, ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನ, ಪ್ರಸೇನಜಿತ್, ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ,
 ಪೃಥಗಾಶ್ವ, ಅಜಕ, ನೂರು ಮತ್ಸ್ಯ ನೃಪತಿಯರು, ನೂರು ನೀಪರು,
 ನೂರು ಹಯರು, ನೂರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು, ಎಂಭತ್ತು ಜನಮೇಜಯರು,
 ನೂರು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತರು, ನೂರು ವೈರಿ ಈರಿಗಳು, ರಾಜರ್ಷಿ ಶಂತನು,
 ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಪಾಂಡು, ಉಶದ್ಗವ, ಶತರಥ, ದೇವರಾಜ, ಜಯದ್ರಥ,
 ರಾಜರ್ಷಿ ವೃಷಾದರ್ಭಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಹಿತ ಧಾಮ್ನಾ, ಬಹಳಷ್ಟು
 ಭೂರಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಸಹಸ್ರಾರು
 ಶತಬಿಂದುಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಮಂತ, ಬಹುಶ್ರುತ, ಪುಣ್ಯ
 ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಸ್ವತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

- 02008026a ಅಗಸ್ತ್ಯೋಽಥ ಮತಂಗಶ್ಚ ಕಾಲೋ ಮೃತ್ಯುಸ್ತಥೈವ ಚ|
 02008026c ಯಜ್ವಾನಶ್ಚೈವ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಯೇ ಚ ಯೋಗಶರೀರಿಣಃ||
 02008027a ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಶ್ಚ ಪಿತರಃ ಫೇನಪಾಶ್ಚೋಷ್ಮಪಾಶ್ಚ ಯೇ|
 02008027c ಸ್ವಧಾವಂತೋ ಬರ್ಹಿಷದೋ ಮೂರ್ತಿಮಂತಸ್ತಧಾಪರೇ||
 02008028a ಕಾಲಚಕ್ರಂ ಚ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಚ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|
 02008028c ನರಾ ದುಷ್ಕೃತಕರ್ಮಾಣೋ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಮೃತ್ಯುವಃ||
 02008029a ಕಾಲಸ್ಯ ನಯನೇ ಯುಕ್ತಾ ಯಮಸ್ಯ ಪುರುಷಾಶ್ಚ ಯೇ|
 02008029c ತಸ್ಯಾಂ ಶಿಂಶಪಪಾಲಾಶಾಸ್ತಧಾ ಕಾಶಕುಶಾದಯಃ|

02008029e ಉಪಾಸತೇ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಮೂರ್ತಿಮಂತೋ ನಿರಾಮಯಾಃ||

ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಮತಂಗ, ಕಾಲ, ಮೃತ್ಯು, ಯಜ್ಞಾನ, ಸಿದ್ಧರು,
ಯೋಗಶರೀರಿಗಳು, ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರು, ಪಿತರರು, ಘೇನಪರು,
ಚೋಶ್ಮಪರು, ಸ್ವಧಾವಂತರು, ಬಹಿಷದರು, ಮೂರ್ತಿಮಂತರು,
ಕಾಲಚಕ್ರ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನ, ದುಷ್ಕೃತಕರ್ಮಿ ನರರು,
ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮೃತಹೊಂದಿದವರು, ಕಾಲವನ್ನು ನಡೆಸುವ
ಯಮನನ್ನು ಅರಿತ ಮನುಷ್ಯರು, ಶಿಂಶಪ ಮತ್ತು ಪಾಲಾಶ ವೃಕ್ಷಗಳು,
ಕಶ ಮತ್ತು ಕುಶಗಳು, ಧರ್ಮರಾಜ ಮೂರ್ತಿಮಂತ ನಿರಾಮಯನನ್ನು
ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

02008030a ಏತೇ ಚಾನೈ ಚ ಬಹವಃ ಪಿತೃರಾಜಸಭಾಸದಃ|

02008030c ಅಶಕ್ಯಃ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾತುಂ ನಾಮಭಿಃ ಕರ್ಮಭಿಸ್ತಥಾ||

02008031a ಅಸಂಬಾಧಾ ಹಿ ಸಾ ಪಾರ್ಥ ರಮ್ಯಾ ಕಾಮಗಮಾ ಸಭಾ|

02008031c ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ನಿರ್ಮಿತಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ||

02008032a ಪ್ರಭಾಸಂತೀ ಜ್ವಲಂತೀವ ತೇಜಸಾ ಸ್ವೇನ ಭಾರತ|

ಭಾರತ ! ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಇತರ ಪಿತೃರಾಜನ
ಸಭಾಸದರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇವರೆನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ಎಣಿಸುವುದು ಅಶಕ್ಯ. ಆದರೂ ಪಾರ್ಥ ! ಬೇಕೆಂದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಲ್ಲ
ಈ ರಮ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಇಕ್ಕಟ್ಟು ಎನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಇದನ್ನು
ನಿರ್ಮಿಸಿದನು ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆಯೋ

ಎನ್ನುವಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ.

02008032c ತಾಮ್ರಗ್ರತಪಸೋ ಯಾಂತಿ ಸುವ್ರತಾಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ||

02008033a ಶಾಂತಾಃ ಸಂನ್ಯಾಸಿನಃ ಸಿದ್ಧಾಃ ಪೂತಾಃ ಪುಣ್ಯೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

02008033c ಸರ್ವೇ ಭಾಸ್ವರದೇಹಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಚ ವಿರಜೋಂಬರಾಃ||

02008034a ಚಿತ್ರಾಂಗದಾಶ್ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಜ್ವಲಿತಕುಂಡಲಾಃ|

02008034c ಸುಕೃತೈಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪುಣ್ಯೈಃ ಪರಿಬಹೈರ್ವಿಭೂಷಿತಾಃ||

02008035a ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಶತಶಶ್ಚಾಪ್ಸರೋಗಣಾಃ|

02008035c ವಾದಿತ್ರಂ ನೃತ್ಯಗೀತಂ ಚ ಹಾಸ್ಯಂ ಲಾಸ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

02008036a ಪುಣ್ಯಾಶ್ಚ ಗಂಧಾಃ ಶಬ್ದಾಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥ ಸಮಂತತಃ|

02008036c ದಿವ್ಯಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಚ ತಾಮುಪತಿಷ್ಠಂತಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಉಗ್ರತಪಸ್ವಿಗಳು, ಸುವ್ರತರು, ಸತ್ಯವಾದಿಗಳು, ಶಾಂತರು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಸಿದ್ಧರು, ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪೂತರಾದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದೇಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಅಂಗದ ಮತ್ತು ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಹ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ ಸುಕೃತರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರಲು ಭೂಷಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಅಪ್ಸರಗಣಗಳು ವಾದ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಗೀತ, ಹಾಸ್ಯ, ಲಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಗಂಧ, ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ದಿವ್ಯ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿರುತ್ತಾರೆ ಪಾರ್ಥ !

02008037a ಶತಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಧರ್ಮಿಣಾಂ ತಂ ಪ್ರಚೇಶ್ವರಂ|

02008037c ಉಪಾಸತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ರೂಪಯುಕ್ತಾ ಮನಸ್ವಿನಃ||

ನೂರು ನೂರು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಧರ್ಮಿಗಳು ಮಹಾತ್ಮ ರೂಪಯುಕ್ತ
ಮನಸ್ವಿನಿ ಪ್ರಜೇಶ್ವರನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

02008038a ಈದೃಶೀ ಸಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ವಿತ್ಯರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02008038c ವರುಣಸ್ಯಾಪಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಭಾಂ ಪುಷ್ಕರಮಾಲಿನೀಂ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ಪಿತೃರಾಜನ ಸಭೆಯು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಈಗ
ಪುಷ್ಕರಮಾಲಿನೀ ಎಂಬ ವರುಣನ ಸಭೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ

ಯಮಸಭಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಮಸಭಾವರ್ಣನೆ ಎನ್ನುವ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯

ವರುಣಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೫).

02009001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02009001a ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಭಾ ದಿವ್ಯಾ ವರುಣಸ್ಯ ಸಿತಪ್ರಭಾ|

02009001c ಪ್ರಮಾಣೇನ ಯಥಾ ಯಾಮ್ಯಾ ಶುಭಪ್ರಾಕಾರತೋರಣಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವರುಣನ ದಿವ್ಯ ಸಿತಪ್ರಭಾ
ಸಭೆಯು ಶುಭಪ್ರಾಕಾರತೋರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

ಯಮನ ಸಭೆಯಂತೆಯೇ ಇದೆ.

02009002a ಅಂತಃಸಲಿಲಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಹಿತಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ|

02009002c ದಿವ್ಯರತ್ನಮಯೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಫಲಪುಷ್ಪಪ್ರದೈರ್ಯುತಾ||

02009003a ನೀಲಪೀತಾಸಿತಶ್ಯಾಮೈಃ ಸಿತೈರ್ಲೋಹಿತಕೈರಪಿ|

02009003c ಅವತಾನೈಸ್ತಥಾ ಗುಲ್ಮೈಃ ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿಧಾರಿಭಿಃ||

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ದಿವ್ಯ
ರತ್ನಮಯ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ

ಆವೃತಗೊಂಡಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳ - ನೀಲಿ, ಹಳದಿ, ಕಪ್ಪು, ಬಿಳಿ,
ಕೆಂಪು - ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳೂ ಇವೆ.

02009004a ತಥಾ ಶಕುನಯಸ್ತಸ್ಯಾಂ ನಾನಾರೂಪಾ ಮೃದುಸ್ವರಾಃ|

02009004c ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯಾ ವಪುಷ್ಮಂತಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೂಪದ ವರ್ಣಿಸಲಾಧ್ಯ ಸುಂದರ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು
ಮೃದುಸ್ವರಗಳ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

02009005a ಸಾ ಸಭಾ ಸುಖಿಸಂಸ್ಪರ್ಶಾ ನ ಶೀತಾ ನ ಚ ಘರ್ಮದಾ|

02009005c ವೇಶ್ಯಾಸನವತೀ ರಮ್ಯಾ ಸಿತಾ ವರುಣಪಾಲಿತಾ||

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶೀತವೂ ಇಲ್ಲ
ಉಷ್ಣವೂ ಇಲ್ಲ. ವರುಣನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ರಮ್ಯ ಶ್ವೇತ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಹಲವಾರು ಕೊಠಡಿಗಳು ಆಸನಗಳು ಇವೆ.

© www.sanatansociety.com

02009006a ಯಸ್ಯಾ ಮಾಸ್ತೇ ಸ ವರುಣೋ ವಾರುಣ್ಯಾ ಸಹ ಭಾರತ|

02009006c ದಿವ್ಯರತ್ನಾಂಬರಧರೋ ಭೂಷಣೈರುಪಶೋಭಿತಃ||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿ ವರುಣನು ವರುಣಿಯೊಡನೆ ದಿವ್ಯರತ್ನಾಂಬರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ.

02009007a ಸ್ವಗ್ವಿಣೋ ಭೂಷಿತಾಶ್ಚಾಪಿ ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾನುಕರ್ಷಿಣಃ|

02009007c ಆದಿತ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ವರುಣಂ ಜಲೇಶ್ವರಮುಪಾಸತೇ||

02009008a ವಾಸುಕಿಸ್ತಕ್ಷಕಶ್ಚೈವ ನಾಗಶ್ಚೈರಾವತಸ್ತಥಾ|

02009008c ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಲೋಹಿತಶ್ಚೈವ ಪದ್ಮಶ್ಚಿತ್ರಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

02009009a ಕಂಬಲಾಶ್ವತರೌ ನಾಗೌ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಬಲಾಹಕೌ|

02009009c ಮಣಿಮಾನ್ಕುಂಡಲಧರಃ ಕರ್ಕೋಟಕಧನಂಜಯೌ||

02009010a ಪ್ರಹ್ಲಾದೋ ಮೂಷಿಕಾದಶ್ಚ ತಥೈವ ಜನಮೇಜಯಃ|

02009010c ಪತಾಕಿನೋ ಮಂಡಲಿನಃ ಫಣವಂತಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

02009011a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಸರ್ಪಾಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

02009011c ಉಪಾಸತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವರುಣಂ ವಿಗತಕ್ಲಮಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಹಾರ-ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ದಿವ್ಯಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಸಿರುವ ಆದಿತ್ಯರು ಅಲ್ಲಿ ಜಲೇಶ್ವರ ವರುಣನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ನಾಗ ವಾಸುಕಿ, ತಕ್ಷಕ, ಐರಾವತ ಕೃಷ್ಣ, ಲೋಹಿತ, ಪದ್ಮ, ಚಿತ್ರ, ವೀರ್ಯವಂತ ಕಂಬಲ, ಅಶ್ವತರ, ನಾಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಲಾಹಕ, ಮಣಿಮಾನ್, ಕುಂಡಲಧರ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಧನಂಜಯ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಮೂಷಿಕಾದ, ಮತ್ತು ಜನಮೇಯ ಎಲ್ಲರೂ ಪತಾಕ ಮಂಡಲಗಳಿಂದ

ಶೋಭಿತರಾಗಿ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ
ಬಹಳಷ್ಟು ಸರ್ಪಗಳು ಮಹಾತ್ಮ ವರುಣನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ
ರೋಗಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

- 02009012a ಬಲಿವೈರೋಚನೋ ರಾಜಾ ನರಕಃ ಪೃಥಿವೀಂಜಯಃ|
02009012c ಪ್ರಹ್ಲಾದೋ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಶ್ಚ ಕಾಲಖಂಜಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||
02009013a ಸುಹನುದುರ್ಮುಖಃ ಶಂಖಃ ಸುಮನಾಃ ಸುಮತಿಃ ಸ್ವನಃ|
02009013c ಘಟೋದರೋ ಮಹಾಪಾರ್ಶ್ವಃ ಕ್ರಥನಃ ಪಿಠರಸ್ತಥಾ||
02009014a ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಸುರೂಪಶ್ಚ ವಿರೂಪೋಽಥ ಮಹಾಶಿರಾಃ|
02009014c ದಶಗ್ರೀವಶ್ಚ ವಾಲೀ ಚ ಮೇಘವಾಸಾ ದಶಾವರಃ||
02009015a ಕೈಟಭೋ ವಿಟಟೂತಶ್ಚ ಸಂಹ್ರಾದಶ್ಚೇಂದ್ರತಾಪನಃ|
02009015c ದೈತ್ಯದಾನವಸಂಘಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ರುಚಿರಕುಂಡಲಾಃ||
02009016a ಸ್ವಗ್ವಿಣೋ ಮೌಲಿನಃ ಸರ್ವೇ ತಥಾ ದಿವ್ಯಪರಿಚ್ಛದಾಃ|
02009016c ಸರ್ವೇ ಲಬ್ಧವರಾಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಗತಮೃತ್ಯವಃ||
02009017a ತೇ ತಸ್ಯಾಂ ವರುಣಂ ದೇವಂ ಧರ್ಮಪಾಶಸ್ಥಿತಾಃ ಸದಾ|
02009017c ಉಪಾಸತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವೇ ಸುಚರಿತವೃತಾಃ||

ರಾಜಾ ಬಲಿ, ವಿರೋಚನ, ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ನರಕ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ,
ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ, ಸರ್ವ ಕಾಲಕಂಜರು, ಸುಹನು, ದುರ್ಮುಖ, ಶಂಖ,
ಸುಮನ, ಸುಮತಿ, ಸ್ವನ, ಘಟೋದರ, ಮಹಾಪಾರ್ಶ್ವ, ಕ್ರಥನ, ಪಿಠರ,
ವಿಶ್ವರೂಪ, ಸುರೂಪ, ವಿರೂಪ, ಮಹಾಶಿರ, ದಶಗ್ರೀವ, ವಾಲಿ,
ಮೇಘವಾಸ, ದಶಾವರ, ಕೈಟಭ, ವಿಟ್ಟಥ, ಸಂಹ್ರಾದ, ಇಂದ್ರತಾಪನ,

ದೈತ್ಯ ದಾನವ ಪಂಗಡಗಳು - ತಮ್ಮ ಹೊಳೆಯುವ ಕುಂಡಲಗಳು,
 ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
 ಧರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಶೂರರೂ, ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರೂ, ಮೃತ್ಯುವನ್ನು
 ಜಯಿಸಿದವರೂ, ಸದಾ ಧರ್ಮಪಾಶದಲ್ಲಿರುವ, ಸರ್ವ
 ಸುಚರಿತವ್ರತರೂ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ವರುಣದೇವನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

02009018a ತಥಾ ಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ತ್ವಾರೋ ನದೀ ಭಾಗೀರಥೀ ಚ ಯಾ|

02009018c ಕಾಲಿಂದೀ ವಿದಿಶಾ ವೇಣ್ಣಾ ನರ್ಮದಾ ವೇಗವಾಹಿನೀ||

02009019a ವಿಪಾಶಾ ಚ ಶತದ್ರುಶ್ಚ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ಸರಸ್ವತೀ|

02009019c ಇರಾವತೀ ವಿತಸ್ತಾ ಚ ಸಿಂಧುದೇವನದಸ್ತಥಾ||

02009020a ಗೋದಾವರೀ ಕೃಷ್ಣವೇಣ್ಣಾ ಕಾವೇರೀ ಚ ಸರಿದ್ವರಾ|

02009020c ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಸರಿತಸ್ತೀರ್ಥಾನಿ ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ||

02009021a ಕೂಪಾಶ್ಚ ಸಪ್ರಸ್ರವಣಾ ದೇಹವಂತೋ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ|

02009021c ಪಲ್ವಲಾನಿ ತಡಾಗಾನಿ ದೇಹವಂತ್ಯಥ ಭಾರತ||

02009022a ದಿಶಸ್ತಥಾ ಮಹೀ ಚೈವ ತಥಾ ಸರ್ವೇ ಮಹೀಧರಾಃ|

02009022c ಉಪಾಸತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವೇ ಜಲಚರಾಸ್ತಥಾ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ! ಹಾಗೆಯೇ ನಾಲ್ಕು ಸಮುದ್ರಗಳು, ನದೀ ಭಾಗೀರಥಿ,
 ಕಾಲಿಂದೀ, ವಿದಿಶಾ, ವೇಣ್ಣ, ವೇಗವಾಹಿನೀ ನರ್ಮದಾ, ವಿಪಾಶಾ,
 ಶತದ್ರು, ಚಂದ್ರಭಾಗ, ಸರಸ್ವತೀ, ಇರಾವತೀ, ವಿತ, ಸಿಂಧು, ದೇವನದಿ,
 ಗೋದಾವರೀ, ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ, ಕಾವೇರಿ, ಸರಿದ್ವರಾ, ಇವು ಮತ್ತು ಇತರ
 ನದಿಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ಬಾವಿಗಳು, ಕಾರಂಜಿಗಳು

ದೇಹವಂತರಾಗಿ, ಹೊಂಡ-ಕೆರೆಗಳು ದೇಹವಂತರಾಗಿ, ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಭೂಮಿ, ಸರ್ವ ಪರ್ವತಗಳು, ಸರ್ವ ಜಲಚರಗಳು ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತವೆ.

02009023a ಗೀತವಾದಿತ್ರವಂತಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ|

02009023c ಸ್ತುವಂತೋ ವರುಣಂ ತಸ್ಯಾಂ ಸರ್ವ ಏವ ಸಮಾಸತೇ||

ಗೀತ, ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರ ಗಣಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ವರುಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

02009024a ಮಹೀಧರಾ ರತ್ನವಂತೋ ರಸಾ ಯೇಷು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ|

02009024c ಸರ್ವೇ ವಿಗ್ರಹವಂತಸ್ತೇ ತಮೀಶ್ವರಮುಪಾಸತೇ||

ರತ್ನವಂತ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಔಷಧ ರಸಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ರೂಪತಾಳಿ ಆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತವೆ.

02009025a ಏಷಾ ಮಯಾ ಸಂಪತತಾ ವಾರುಣೇ ಭರತರ್ಷಭ|

02009025c ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾ ಸಭಾ ರಮ್ಯಾ ಕುಬೇರಸ್ಯ ಸಭಾಂ ಶೃಣು||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಹಿಂದೆ ವರುಣನ ಸಭೆಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಕುಬೇರನ ರಮ್ಯ ಸಭೆಯ ಕುರಿತು ಕೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ

ವರುಣಸಭಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವರುಣಸಭಾವರ್ಣನೆ ಎನ್ನುವ ಒಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦

ಕುಬೇರಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೩)

02010001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02010001a ಸಭಾ ವೈಶ್ರವಣೇ ರಾಜನ್ ಶತಯೋಜನಮಾಯತಾ|

02010001c ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ಸಪ್ತತಿಶ್ಚೈವ ಯೋಜನಾನಿ ಸಿತಪ್ರಭಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ವೈಶ್ರವಣಿಯ ಬಿಳಿಯ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ
ಸಭೆಯು ಒಂದು ನೂರು ಯೋಜನ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು ಯೋಜನ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದದ್ದು.

02010002a ತಪಸಾ ನಿರ್ಮಿತಾ ರಾಜನ್ಸ್ವಯಂ ವೈಶ್ರವಣೇನ ಸಾ|

02010002c ಶಶಿಪ್ರಭಾ ಖೇಚರೀಣಾಂ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮಾ||

ರಾಜನ್! ಸ್ವಯಂ ವೈಶ್ರವಣನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಚಂದ್ರನ
ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ,
ಕೈಲಾಸಶಿಖರದಂತಿದ್ದ ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

02010003a ಗುಹ್ಯಕೈರುಹ್ಯಮಾನಾ ಸಾ ಖೇ ವಿಷಕ್ತೇವ ದೃಶ್ಯತೇ|

02010003c ದಿವ್ಯಾ ಹೇಮಮಯೈರುಚ್ಚೈಃ ಪಾದಪೈರುಪಶೋಭಿತಾ||

ಗುಹ್ಯಕರು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಆ ಸಭೆಯು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ

ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದು ದಿವ್ಯ ಹೇಮಮಯ ಎತ್ತರ
ಮರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾಗಿದೆ.

02010004a ರಶ್ಮಿ ವತೀ ಭಾಸ್ವರಾ ಚ ದಿವ್ಯಗಂಧಾ ಮನೋರಮಾ|

02010004c ಸಿತಾಭ್ರಶಿಖರಾಕಾರಾ ಪ್ಲವಮಾನೇವ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ದಿವ್ಯಗಂಧಾ
ಮನೋರಮಾ ಬಿಳಿಯ ಮೋಡ ಅಥವಾ ಶಿಖರದಂತಿರುವ ಆ
ಸಭೆಯು ತೇಲುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

02010005a ತಸ್ಯಾಂ ವೈಶ್ರವಣೋ ರಾಜಾ ವಿಚಿತ್ರಾಭರಣಾಂಬರಃ|

02010005c ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರಾವೃತಃ ಶ್ರೀಮಾನಾಸ್ತೇ ಜ್ವಲಿತಕುಂಡಲಃ||

02010006a ದಿವಾಕರನಿಭೇ ಪುಣ್ಯೇ ದಿವ್ಯಾಸ್ತರಣಸಂವೃತೇ|

02010006c ದಿವ್ಯಪಾದೋಪಧಾನೇ ಚ ನಿಷಣ್ಣಃ ಪರಮಾಸನೇ||

ಅಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ವೈಶ್ರವಣನು ವಿಚಿತ್ರ ಆಭರಣ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ,
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಹಸ್ರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ದಿವಾಕರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ದಿವ್ಯ
ದಿಂಬುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ, ದಿವ್ಯ ಪಾದಪೀಠವನ್ನು ಹೊಂದಿದ,
ಸುಂದರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ.

02010007a ಮಂದಾರಾಣಾಮುದಾರಾಣಾಂ ವನಾನಿ ಸುರಭೀಣಿ ಚ|

02010007c ಸೌಗಂಧಿಕಾನಾಂ ಚಾದಾಯ ಗಂಧಾನ್ಗಂಧವಹಃ ಶುಚಿಃ||

02010008a ನಲಿನ್ಯಾಶ್ಚಾಲಕಾಖ್ಯಾಯಾಶ್ಚಂದನಾನಾಂ ವನಸ್ಯ ಚ|

02010008c ಮನೋಹೃದಯಸಂಹ್ಲಾದೀ ವಾಯುಸ್ತಮುಪಸೇವತೇ||

ಸುವಾಸಿತ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿಯು ಮಂದಾರ ವನಗಳ ಉದಾರತೆಯನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸೌಗಂಧಿಕಗಳ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತರುತ್ತದೆ.

02010009a ತತ್ರ ದೇವಾಃ ಸಗಂಧರ್ವಾ ಗಣೈರಪ್ಸರಸಾಂ ವೃತಾಃ|

02010009c ದಿವ್ಯತಾನೇನ ಗೀತಾನಿ ಗಾಂತಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಭಾರತ||

02010010a ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ ಚ ರಂಭಾ ಚ ಚಿತ್ರಸೇನಾ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

02010010c ಚಾರುನೇತ್ರಾ ಘೃತಾಚೀ ಚ ಮೇನಕಾ ಪುಂಜಿಕಸ್ಥಲಾ||

02010011a ವಿಶ್ವಾಚೀ ಸಹಜನ್ಯಾ ಚ ಪ್ರುಂಲೋಚಾ ಉರ್ವಶೀ ಇರಾ|

02010011c ವರ್ಗಾ ಚ ಸೌರಭೇಯೀ ಚ ಸಮೀಚೀ ಬುದ್ಬುದಾ ಲತಾ||

02010012a ಏತಾಃ ಸಹಸ್ರಶಶ್ಚಾನ್ಯಾ ನೃತ್ತಗೀತವಿಶಾರದಾಃ|

02010012c ಉಪತಿಷ್ಠಂತಿ ಧನದಂ ಪಾಂಡವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ||

ಪಾಂಡವ ! ಮಿಶ್ರಕೇಶಿ, ರಂಭಾ, ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆ ಚಿತ್ರಸೇನಾ, ಚಾರುನೇತ್ರೆ,
ಘೃತಾಚೀ, ಮೇನಕಾ, ಪುಂಜಿಕಸ್ಥಲಾ, ವಿಶ್ವಾಚೀ, ಸಹಜನ್ಯಾ,
ಪ್ರಮ್ಲೋಚಾ, ಉರ್ವಶೀ, ಇರಾ, ವರ್ಗಾ, ಸೌರಭೇಯೀ, ಸಮೀಚೀ,
ಬುದ್ಬುದಾ, ಲತಾ - ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಸಹಸ್ರಾರು ಇತರ
ನೃತ್ತಗೀತವಿಶಾರದ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಗುಂಪು ಧನದನ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತದೆ.

02010013a ಅನಿಶಂ ದಿವ್ಯವಾದಿತ್ರೈರ್ನೃತ್ಯೈರ್ಗೀತೈಶ್ಚ ಸಾ ಸಭಾ|

02010013c ಅಶೂನ್ಯಾ ರುಚಿರಾ ಭಾತಿ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣೈಃ||

ಅನಿಶವೂ ದಿವ್ಯ ವಾದ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಗೀತಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಸಭೆಯು
ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರ ಗಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

02010014a ಕಿನ್ನರಾ ನಾಮ ಗಂಧರ್ವಾ ನರಾ ನಾಮ ತಥಾಪರೇ|

02010014c ಮಣಿಭದ್ರೋಽಥ ಧನದಃ ಶ್ವೇತಭದ್ರಶ್ಚ ಗುಃಯಕಃ||

02010015a ಕಶೇರಕೋ ಗಂಡಕಂಡುಃ ಪ್ರದ್ಯೋತಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

02010015c ಕುಸ್ತುಂಬುರು: ಪಿಶಾಚಶ್ಚ ಗಜಕರ್ಣೋ ವಿಶಾಲಕಃ||

02010016a ವರಾಹಕರ್ಣಃ ಸಾಂದ್ರೋಷ್ಠಃ ಫಲಭಕ್ಷಃ ಫಲೋದಕಃ|

02010016c ಅಂಗಚೂಡಃ ಶಿಖಾವರ್ತೋ ಹೇಮನೇತ್ರೋ ವಿಭೀಷಣಃ||

02010017a ಪುಷ್ಪಾನನಃ ಪಿಂಗಲಕಃ ಶೋಣಿತೋದಃ ಪ್ರವಾಲಕಃ|

02010017c ವೃಕ್ಷವಾಸ್ಯನಿಕೇತಶ್ಚ ಚೀರವಾಸಾಶ್ಚ ಭಾರತ||

02010018a ಏತೇ ಚಾನೈ ಚ ಬಹವೋ ಯಕ್ಷಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

02010018c ಸದಾ ಭಗವತೀ ಚ ಶ್ರೀಸ್ತಥೈವ ನಲಕೂಬರಃ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗಂಧರ್ವರು, ಮತ್ತು ನರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇತರರು, ಮಣಿಭದ್ರ, ಧನದ, ಶ್ವೇತಭದ್ರ, ಗುಹ್ಯಕ, ಕಶೇರಕ, ಗಂಡಕಂಡು, ಮಹಾಬಲ ಪ್ರದ್ಯೋತ, ಕುಸ್ತುಂಬುರು, ಪಿಶಾಚ, ಗಜಕರ್ಣ, ವಿಶಾಲಕ, ವರಾಹಕರ್ಣ, ಸಾಂದ್ರೋಷ್ಠ, ಫಲಭಕ್ಷ, ಫಲೋದಕ, ಅಂಗಚೂಡ, ಶಿಖಾವರ್ತ, ಹೇಮನೇತ್ರ, ವಿಭೀಷಣ, ಪುಷ್ಪಾನನ, ಪಿಂಗಲಕ, ಶೋಣಿತೋದ, ಪ್ರವಾಲಕ, ವೃಕ್ಷವಾಸ್ಯ, ನಿಕೇತ, ಚೀರವಾಸ, ಇವರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಬಹಳಷ್ಟು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಯಕ್ಷರು ನಲಕೂಬರರು, ಭಗವತೀ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸದಾ ಅವನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

02010019a ಅಹಂ ಚ ಬಹುಶಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಭವಂತ್ಯನೈ ಚ ಮದ್ವಿಧಾಃ|

02010019c ಆಚಾರ್ಯಾಶ್ಚಾ ಭವಂಸ್ತತ್ರ ತಥಾ ದೇವರ್ಷಯೋಽಪರೇ||

ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನಂಥಹ ಇತರರು, ಆಚಾರ್ಯರು, ಇತರ ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

02010020a ಭಗವಾನ್ನೂತಸಂಘೈಶ್ಚ ವೃತಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

02010020c ಉಮಾಪತಿಃ ಪಶುಪತಿಃ ಶೂಲಧೃಗ್ಭಗನೇತ್ರಹಾ||

02010021a ತ್ರ್ಯಂಬಕೋ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ದೇವೀ ಚ ವಿಗತಕ್ಲಮಾ|

ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಭೂತಗಣಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಉಮಾಪತಿ,
ಪಶುಪತಿ, ಶೂಲಧಾರಿ, ಭಗನೇತ್ರಹ, ಭಗವಾನ್ ತ್ರ್ಯಂಬಕ ಮತ್ತು
ಅಯಾಸವೇ ತೋರದ ದೇವಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

02010021c ವಾಮನೈರ್ವಿ ಕಟೈಃ ಕುಬ್ಜೈಃ ಕ್ಷತಜಾಕ್ಷೈರ್ಮನೋಜವೈಃ||

02010022a ಮಾಂಸಮೇದೋವಸಾಹಾರೈರುಗ್ರಶ್ರವಣದರ್ಶನೈಃ|

02010022c ನಾನಾಪ್ರಹರಣೈಃಫೋರೈರ್ವಾತ್ಯೈರಿವ ಮಹಾಜವೈಃ|

02010022e ವೃತಃ ಸಖಾಯಮನ್ವಾಸ್ತೇ ಸದೈವ ಧನದಂ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಮಾಂಸ, ಕೊಬ್ಬು ಮತ್ತು ಎಲಬುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ, ನೋಡಲು
ಅಥವಾ ಕೇಳಲು ಉಗ್ರರಾಗಿರುವ, ನಾನಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಫೋರ
ಭಿರುಗಳಿಗಾಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ, ವಿಕಟ,
ಮಹಾಜವ, ಕೆಂಪುಕಣ್ಣಿನ, ಮನೋವೇಗದ ಕುಬ್ಜ ಸಖರಿಂದ ಧನದನು
ಸದಾ ಆವೃತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

02010023a ಸಾ ಸಭಾ ತಾದೃಶೀ ರಾಜನ್ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಾಂತರಿಕ್ಷಗಾ|

02010023c ಪಿತಾಮಹಸಭಾಂ ರಾಜನ್ಯಧಯಿಷ್ಯೇ ಗತಕ್ಲಮಾಂ||

ರಾಜನ್! ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು
ನಾನು ನೋಡಿದೆ. ರಾಜನ್! ಈಗ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಆಯಾಸಗಳನ್ನೂ

ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಪಿತಾಮಹನ ಸಭೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
ಧನದಸಭಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧನದಸಭಾವರ್ಣನೆ ಎನ್ನುವ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೪೨). ರಾಜಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ರಾಜಸೂಯ
ಯಾಗದ ಕೀರ್ತನೆ (೪೩-೬೧). ತಾನೂ ರಾಜಸೂಯವನ್ನು
ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅದರ ಕುರಿತು
ಚಿಂತಿಸಿದುದು (೬೨-೭೩).

02011001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02011001a ಪುರಾ ದೇವಯುಗೇ ರಾಜನ್ನಾದಿತ್ಯೋ ಭಗವಾನ್ದಿವಃ|

02011001c ಆಗಚ್ಛನ್ಮಾನುಷಂ ಲೋಕಂ ದಿದೃಕ್ಷುವಿಗತಕ್ಲಮಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ದೇವಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಗತಕ್ಲಮ
ಭಗವಾನ್ ಆದಿತ್ಯನು ಮಾನುಷ ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಲು ದಿವದಿಂದ
ಆಗಮಿಸಿದನು.

02011002a ಚರನ್ಮಾನುಷರೂಪೇಣ ಸಭಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಯಂಭುವಃ|

02011002c ಸಭಾಮಕಥಯನ್ಮಹ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ತತ್ತ್ವೇನ ಪಾಂಡವ||

ಪಾಂಡವ ! ಮಾನುಷರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಹಾ ಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02011003a ಅಪ್ರಮೇಯಪ್ರಭಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಮಾನಸೀಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02011003c ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯಾಂ ಪ್ರಭಾವೇನ ಸರ್ವಭೂತಮನೋರಮಾಂ||

02011004a ಶ್ರುತ್ವಾ ಗುಣಾನಹಂ ತಸ್ಯಾಃ ಸಭಾಯಾಃ ಪಾಂಡುನಂದನ|

02011004c ದರ್ಶನೇಪ್ಸುಸ್ತಥಾ ರಾಜನ್ನಾದಿತ್ಯಮಹಮಬ್ರುವಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾಂಡುನಂದನ! ರಾಜನ್! ದಿವ್ಯ ಅಪ್ರಮೇಯ
ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುವ, ತನ್ನ
ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಮನೋರಮೆ ಆ ಸಭೆಯ
ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿ
ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆನು.

02011005a ಭಗವನ್ಪ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪಿತಾಮಹಸಭಾಮಹಂ|

02011005c ಯೇನ ಸಾ ತಪಸಾ ಶಕ್ಯಾ ಕರ್ಮಣಾ ವಾಪಿ ಗೋಪತೇ||

02011006a ಔಷಧೈರ್ವಾ ತಥಾ ಯುಕ್ತೈರುತ ವಾ ಮಾಯಯಾ ಯಯಾ|

02011006c ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಭಗವನ್ಪಶ್ಯೇಯಂ ತಾಂ ಸಭಾಂ ಕಥಂ||

“ಭಗವನ್! ಪಿತಾಮಹನ ಮಹಾಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.
ಗೋಪತೇ! ಯಾವ ತಪಸ್ಸು, ಕರ್ಮ, ಔಷಧಿ, ಉಪಾಯ ಅಥವಾ
ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ? ಭಗವನ್!
ನಾನು ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳು.”

02011007a ತತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ಸೂರ್ಯೋ ಮಾಮುಪಾದಾಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

02011007c ಅಗಚ್ಛತ್ತಾಂ ಸಭಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ವಿಪಾಪಾಂ ವಿಗತಕ್ಲಮಾಂ||

ಆಗ ಆ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಸೂರ್ಯ ಭಗವಾನನು ಪಾಪವೇ ಇಲ್ಲದ
ಆಯಾಸವನ್ನೇ ಅರಿಯದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆ ಸಭೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು

ಆಗಮಿಸಿದನು.

02011008a ಏವಂರೂಪೇತಿ ಸಾ ಶಕ್ಯಾ ನ ನಿರ್ದೇಷ್ಟುಂ ಜನಾಧಿಪ|

02011008c ಕ್ಷಣೇನ ಹಿ ಬಿಭರ್ತ್ಯನ್ಯದನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ವಪುಸ್ತಥಾ||

ಜನಾಧಿಪ! ಇದೇ ಅದರ ರೂಪವೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅದರ ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯ ರೂಪವು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

02011009a ನ ವೇದ ಪರಿಮಾಣಂ ವಾ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ವಾಪಿ ಭಾರತ|

02011009c ನ ಚ ರೂಪಂ ಮಯಾ ತಾದ್ಯಗ್ಧೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಕದಾ ಚನ||

ಭಾರತ! ನನಗೆ ಅದರ ಪರಿಮಾಣವಾಗಲೀ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಲೀ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಎಂದೂ ನಾನು ಅಂಥಹ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.

02011010a ಸುಸುಖಾ ಸಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ ಶೀತಾ ನ ಚ ಘರ್ಮದಾ|

02011010c ನ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೇ ನ ಗ್ಲಾನಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತ್ಯುತ||

ರಾಜನ್! ಆ ಸಭೆಯು ಸುಸುಖವಾಗಿದೆ - ಶೀತವೂ ಇಲ್ಲ ಉಷ್ಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವರಿಗೆ ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಆಯಾಸ ಎನ್ನುವುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

02011011a ನಾನಾರೂಪೈರಿವ ಕೃತಾ ಸುವಿಚಿತ್ಯೈಃ ಸುಭಾಸ್ವರೈಃ|

02011011c ಸ್ತಂಭೈರ್ನ ಚ ಧೃತಾ ಸಾ ತು ಶಾಶ್ವತೀ ನ ಚ ಸಾ ಕ್ಷರಾ||

ಅದು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ನಾನಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ
ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಯಾವ ಸ್ತಂಬಗಳೂ
ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಶ್ವತವಾಗಿದ್ದ ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಯವೆಂಬುದೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

02011012a ಅತಿ ಚಂದ್ರಂ ಚ ಸೂರ್ಯಂ ಚ ಶಿಖಿನಂ ಚ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾ|

02011012c ದೀಪ್ಯತೇ ನಾಕಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾ ಭಾಸಯಂತೀವ ಭಾಸ್ಕರಂ||

ಅದು ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಗೂ ಅಧಿಕ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯನ್ನು
ಹೊಂದಿದೆ. ನಾಕದ ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆಯೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ.

02011013a ತಸ್ಯಾಂ ಸ ಭಗವಾನಾಸ್ತೇ ವಿದಧದ್ದೇವಮಾಯಯಾ|

02011013c ಸ್ವಯಮೇಕೋಽನಿಶಂ ರಾಜಽಲ್ಲೋಕಾಽಲ್ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ||

ರಾಜನ್! ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವಮಾಯೆಯಿಂದ ನಿಲುವಿಲ್ಲದೇ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಭಗವಾನನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ
ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ.

02011014a ಉಪತಿಷ್ಠಂತಿ ಚಾಪ್ಯೇನಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಃ ಪ್ರಭುಂ|

02011014c ದಕ್ಷಃ ಪ್ರಚೇತಾಃ ಪುಲಹೋ ಮರೀಚಿಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ತಥಾ||

02011015a ಭೃಗುರತ್ರಿವೃಷಿಷ್ಠಶ್ಚ ಗೌತಮಶ್ಚ ತಥಾಂಗಿರಾಃ|

02011015c ಮನೋಽಂತರಿಕ್ಷಂ ವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ವಾಯುಸ್ತೇಜೋ ಜಲಂ ಮಹೀ||

02011016a ಶಬ್ದಃ ಸ್ಪರ್ಶಸ್ತಥಾ ರೂಪಂ ರಸೋ ಗಂಧಶ್ಚ ಭಾರತ|

02011016c ಪ್ರಕೃತಿಶ್ಚ ವಿಕಾರಶ್ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ಕಾರಣಂ ಭುವಃ||

ಭಾರತ ! ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಾದ ದಕ್ಷ, ಪ್ರಚೀತ, ಪುಲಹ, ಮರೀಚಿ, ಕಶ್ಯಪ, ಭೃಗು, ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ಗೌತಮ, ಅಂಗಿರಸ, ಮನು, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ವಿಧ್ಯೆ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಜಲ, ಭೂಮಿ, ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಷ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಪ್ರಕೃತಿ, ವಿಕಾರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಅನ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಆ ಪ್ರಭುವಿನ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

02011017a ಚಂದ್ರಮಾಃ ಸಹ ನಕ್ಷತ್ರೈರಾದಿತ್ಯಶ್ಚ ಗಭಸ್ತಿಮಾನ್|

02011017c ವಾಯವಃ ಕೃತವಶ್ಚೈವ ಸಂಕಲ್ಪಃ ಪ್ರಾಣ ಏವ ಚ||

02011018a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಸ್ವಯಂಭುವಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ|

02011018c ಅರ್ಥೋ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಕಾಮಶ್ಚ ಹರ್ಷೋ ದ್ವೇಷಸ್ತಪೋ ದಮಃ||

ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸಹಿತ ಚಂದ್ರಮ, ಗಭಸ್ತಿಮಾನ ಆದಿತ್ಯ, ವಾಯು, ಋತುಗಳು, ಸಂಕಲ್ಪ, ಪ್ರಾಣ, ಇವು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಬಹಳಷ್ಟು - ಅರ್ಥ, ಧರ್ಮ, ಕಾಮ, ಹರ್ಷ, ದ್ವೇಶ, ತಪಸ್ಸು, ದಮ - ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಯಂಭುವಿನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

02011019a ಆಯಾಂತಿ ತಸ್ಯಾಂ ಸಹಿತಾ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ|

02011019c ವಿಂಶತಿಃ ಸಪ್ತ ಚೈವಾನ್ಯೇ ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

02011020a ಶುಕ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಶ್ಚೈವ ಬುಧೋಽಂಗಾರಕ ಏವ ಚ|

02011020c ಶನೈಶ್ಚ ರಶ್ಮಿ ರಾಹುಶ್ಚ ಗ್ರಹಾಃ ಸರ್ವೇ ತಥೈವ ಚ||

02011021a ಮಂತ್ರೋ ರಥಂತರಶ್ಚೈವ ಹರಿಮಾನ್ ವಸುಮಾನಪಿ|

02011021c ಆದಿತ್ಯಾಃ ಸಾಧಿರಾಜಾನೋ ನಾನಾದ್ವಂದ್ವೈರುದಾಹೃತಾಃ||

02011022a ಮರುತೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚ ವಸವಶ್ಚೈವ ಭಾರತ|

02011022c ತಥಾ ಪಿತ್ರಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಹವೀಂಷ್ಯಥ||

02011023a ಋಗ್ವೇದಃ ಸಾಮವೇದಶ್ಚ ಯಜುರ್ವೇದಶ್ಚ ಪಾಂಡವ|

02011023c ಅಥರ್ವವೇದಶ್ಚ ತಥಾ ಪರ್ವಾಣಿ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

02011024a ಇತಿಹಾಸೋಪವೇದಾಶ್ಚ ವೇದಾಂಗಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

02011024c ಗ್ರಹಾ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚ ದೈವತಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

02011025a ಸಾವಿತ್ರೀ ದುರ್ಗತರಣೀ ವಾಣೀ ಸಪ್ತವಿಧಾ ತಥಾ|

02011025c ಮೇಧಾ ಧೃತಿಃ ಶ್ರುತಿಶ್ಚೈವ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಬುದ್ಧಿಯಶಃ ಕ್ಷಮಾ||

02011026a ಸಾಮಾನಿ ಸ್ತುತಿಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಗಾಥಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಸ್ತಥಾ|

02011026c ಭಾಷ್ಯಾಣಿ ತರ್ಕಯುಕ್ತಾನಿ ದೇಹವಂತಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

02011027a ಕ್ಷಣಾ ಲವಾ ಮುಹೂರ್ತಾಶ್ಚ ದಿವಾ ರಾತ್ರಿಸ್ತಥೈವ ಚ|

02011027c ಅರ್ಧಮಾಸಾಶ್ಚ ಮಾಸಾಶ್ಚ ಋತವಃ ಷಟ್ ಚ ಭಾರತ||

02011028a ಸಂವತ್ಸರಾಃ ಪಂಚಯುಗಮಹೋರಾತ್ರಾಶ್ಚ ತುರ್ವಿಧಾಃ|

02011028c ಕಾಲಚಕ್ರಂ ಚ ಯದ್ಧಿವ್ಯಂ ನಿತ್ಯಮಕ್ಷಯಮವ್ಯಯಂ||

02011029a ಅದಿತಿರ್ದಿ ತಿರ್ದನುಶ್ಚೈವ ಸುರಸಾ ವಿನತಾ ಇರಾ|

02011029c ಕಾಲಕಾ ಸುರಭಿರ್ದೇವೀ ಸರಮಾ ಚಾಥ ಗೌತಮೀ||

02011030a ಆದಿತ್ಯಾ ವಸವೋ ರುದ್ರಾ ಮರುತಶ್ಚಾಶ್ವಿನಾವಪಿ|

02011030c ವಿಶ್ವೇದೇವಾಶ್ಚ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ಪಿತರಶ್ಚ ಮನೋಜವಾಃ||

02011031a ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ದಾನವಾ ಗುಃಯಕಾಸ್ತಥಾ|

02011031c ಸುಪರ್ಣನಾಗಪಶವಃ ಪಿತಾಮಹಮುಪಾಸತೇ||

ಭಾರತ ! ಪಾಂಡವ ! ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗಂಧರ್ವರು-ಅಪ್ಸರೆಯರು

ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಲೋಕಪಾಲರೆಲ್ಲರೂ, ಶುಕ್ರ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಬುಧ, ಅಂಗಾರಕ, ಶನೈಶ್ಚರ, ರಾಹು ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳೆಲ್ಲರೂ, ಮಂತ್ರ, ರಥಂತರ, ಹರಿಮಾನ್, ವಸುಮಾನ್, ಅವರ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಆದಿತ್ಯರು, ಎರಡೆರಡು ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಮರುತ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ವಸವ, ಎಲ್ಲ ಪಿತೃಗಣಗಳು, ಸರ್ವ ಹವಿಸ್ಸುಗಳು, ಋಗ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದ, ಪರ್ವಗಳು, ಸರ್ವ ಇತಿಹಾಸಗಳು, ಉಪವೇದಗಳು, ವೇದಾಂಗಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು, ಯಜ್ಞಗಳು, ಸೋಮಗಳು, ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳು, ದುರ್ಗತರಣೀ ಸಾವಿತ್ರೀ, ಸಪ್ತವಿಧ ವಾಣೀ, ಮೇಧಾ, ಧೃತಿ, ಶ್ರುತಿ, ಪ್ರಜ್ಞಾ, ಬುದ್ಧಿ, ಯಶಸ್ಸು, ಕ್ಷಮಾ, ಸಾಮ, ಸ್ತುತಿ, ಶಸ್ತ್ರಗಳು, ಗಾಥಗಳು, ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳು, ತರ್ಕಯುಕ್ತ ಭಾಗಗಳು, ಕ್ಷಣ, ಲವ, ಮುಹೂರ್ತ, ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಮತ್ತು ಅರ್ಧಮಾಸ, ಮಾಸ, ಆರೂ ಋತುಗಳು, ಸಂವತ್ಸರಗಳು, ಪಂಚಯುಗಗಳು, ಚತುರ್ವಿಧ ಆಹೋರಾತ್ರಿಗಳು, ದಿವ್ಯ, ನಿತ್ಯವೂ ಅಕ್ಷಯ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಯ ಕಾಲಚಕ್ರ, ಅದಿತಿ, ದಿತಿ, ದನು, ವಿನತ, ಇರಾ, ಕದ್ರು, ಕಾಲಕ, ಸುರಭಿ, ದೇವಿ ಸರಮಾ, ಗೌತಮೀ, ಆದಿತ್ಯ, ವಸವ, ರುದ್ರ, ಮರುತ, ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು, ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಸಾದ್ಯರು, ಪಿತೃಗಳು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ರಾಕ್ಷಸರು, ಪಿಶಾಚರು, ದಾನವರು, ಗುಹ್ಯಕರು, ಸುಪರ್ಣ, ನಾಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಶುಗಳು ಪಿತಾಮಹನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

02011032a ದೇವೋ ನಾರಾಯಣಸ್ತಸ್ಯಾಂ ತಥಾ ದೇವರ್ಷಯಶ್ಚ ಯೇ|

02011032c ಋಷಯೋ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಶ್ಚ ಯೋನಿಜಾಯೋನಿಜಾಸ್ತಥಾ||

ಅಲ್ಲಿ ದೇವ ನಾರಾಯಣನಿದ್ದಾನೆ, ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ವಾಲಖಿಲ್ಯ
ಋಷಿಗಳು, ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ಅಯೋನಿಜರು ಎಲ್ಲರೂ
ಇದ್ದಾರೆ.

02011033a ಯಚ್ಚ ಕಿಂ ಚಿತ್ರಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ದೃಶ್ಯತೇ ಸ್ಥಾನುಜಂಗಮಂ|

02011033c ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯಾಂ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಂ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ಮನುಜಾಧಿಪ! ಈ ತ್ರಿಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಏನೆಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರ
ಜಂಗಮಗಳಿವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು
ತಿಳಿ.

02011034a ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯತೀನಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಂ|

02011034c ಪ್ರಜಾವತಾಂ ಚ ಪಂಚಾಶದೃಷೀಣಾಮಪಿ ಪಾಂಡವ||

02011035a ತೇ ಸ್ಮ ತತ್ರ ಯಥಾಕಾಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವೇ ದಿವೌಕಸಃ|

02011035c ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ತಸ್ಮೈ ಪ್ರತಿಯಾಂತಿ ಯಥಾಗತಂ||

ಪಾಂಡವ! ಎಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ ಯತಿಗಳು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆದಿರುವ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಋಷಿಗಳು, ಮತ್ತು ಸರ್ವ ದಿವೌಕಸರೂ
ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿ
ಬಂದಹಾಗೆ ಮರಳಿ ಹೋಗುವವರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

02011036a ಅತಿಥೀನಾಗತಾನ್ದೇವಾನ್ದೈತ್ಯಾನ್ನಾಗಾನ್ಮುನೀಂಸ್ತಥಾ|

02011036c ಯಕ್ಷಾನ್ಸು ಪರ್ಣಾನ್ಯಾ ಲೇಯಾನ್ಗಂಧವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ||

02011037a ಮಹಾಭಾಗಾನಮಿತಧೀರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

02011037c ದಯಾವಾನ್ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಯಥಾರ್ಹಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ ದೇವತೆಗಳು, ದೈತ್ಯರು, ನಾಗಗಳು, ಮುನಿಗಳು, ಯಕ್ಷರು, ಸುಪರ್ಣರು, ಕಾಲೇಯರು, ಗಂಧರ್ವರು, ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಅಮಿತಬುದ್ಧಿ ಮಹಾಭಾಗ ಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ದಯಾವಂತ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.

02011038a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಸ್ವಯಂಭೂರಮಿತಪ್ರಭಃ|

02011038c ಸಾಂತ್ವಮಾನಾರ್ಥ ಸಂಭೋಗೈರ್ಯುನಕ್ತಿ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ಮನುಜಾಧಿಪ! ಆ ವಿಶ್ವಾತ್ಮ ಸ್ವಯಂಭು ಅಮಿತಪ್ರಭನು ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಂತ್ವನದಾಯಕ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

02011039a ತಥಾ ತೈರುಪಯಾತ್ಯೈಶ್ಚ ಪ್ರತಿಯಾತ್ಯೈಶ್ಚ ಭಾರತ|

02011039c ಆಕುಲಾ ಸಾ ಸಭಾ ತಾತ ಭವತಿ ಸ್ಮ ಸುಖಪ್ರದಾ||

ಭಾರತ! ತಾತ! ಬರುವ ಮತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಅತಿಥಿಗಳಿಂದ ಆ ಸುಖಪ್ರದ ಸಭೆಯು ಸದಾ ಅತ್ಯಂತ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದಂತಿರುತ್ತದೆ.

02011040a ಸರ್ವತೇಜೋಮಯೀ ದಿವ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಣಸೇವಿತಾ|

02011040c ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಾ ಶ್ರಿಯಾ ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಶುಶುಭೇ ವಿಗತಕ್ಲಮಾ||

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಣಸೇವಿತ, ಸರ್ವತೇಜೋಮಯಿ, ಆಯಾಸವನ್ನು
ದೂರಮಾಡುವ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಶ್ರೀಯಿಂದ ದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವ ಆ ದಿವ್ಯ
ಸಭೆಯು ಮಂಗಳಕರವಾದುದು.

02011041a ಸಾ ಸಭಾ ತಾದೃಶೀ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ದುರ್ಲಭಾ|

02011041c ಸಭೇಯಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಯಥಾ ತವ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ಸರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದರಂತೆ ಕಾಣುವ ಸಭೆಯು
ಹೇಗೆ ದುರ್ಲಭವೋ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಈ ಸಭೆಯು
ದುರ್ಲಭ.

02011042a ಏತಾ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾಃ ಸಭಾ ದೇವೇಷು ಪಾಂಡವ|

02011042c ತವೇಯಂ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠತಮಾ ಸಭಾ||

ಪಾಂಡವ ! ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನೋಡಿದ
ಸಭೆಗಳಿವು. ನಿನ್ನ ಈ ಸಭೆಯು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದದ್ದು.”

02011043 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02011043a ಪ್ರಾಯಶೋ ರಾಜಲೋಕಸ್ತೇ ಕಥಿತೋ ವದತಾಂ ವರ|

02011043c ವೈವಸ್ವತಸಭಾಯಾಂ ತು ಯಥಾ ವದಸಿ ವೈ ಪ್ರಭೋ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಪ್ರಭೋ !
ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ವೈವಸ್ವತನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಃ ಲೋಕದ
ರಾಜರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದಾಯಿತು.

02011044a ವರುಣಸ್ಯ ಸಭಾಯಾಂ ತು ನಾಗಾಸ್ತೇ ಕಥಿತಾ ವಿಭೋ|

02011044c ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಾಶ್ಚೈವ ಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಸರಿತಃ ಸಾಗರಾಸ್ತಥಾ||

ವರುಣನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಗಳು, ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗರಗಳು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದೆ.

02011045a ತಥಾ ಧನಪತೇರ್ಯಕ್ಷಾ ಗುಹ್ಯಕಾ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತಥಾ|

02011045c ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಶ್ಚೈವ ಭಗವಾಂಶ್ಚ ವೃಷಧ್ವಜಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಧನಪತಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷರು, ಗುಹ್ಯಕರು, ರಾಕ್ಷಸರು, ಗಂಧರ್ವರು, ಅಪ್ಸರೆಯರು ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ವೃಷಧ್ವಜನು ಇದ್ದಾರೆ.

02011046a ಪಿತಾಮಹಸಭಾಯಾಂ ತು ಕಥಿತಾಸ್ತೇ ಮಹರ್ಷಯಃ|

02011046c ಸರ್ವದೇವನಿಕಾಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚೈವ ಹಿ||

ಮತ್ತು ಪಿತಾಮಹನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

02011047a ಶತಕ್ರತುಸಭಾಯಾಂ ತು ದೇವಾಃ ಸಂಕೀರ್ತಿತಾ ಮುನೇ|

02011047c ಉದ್ದೇಶತಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾ ವಿವಿಧಾಶ್ಚ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಶತಕ್ರತುವಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು, ಮುನಿಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

02011048a ಏಕ ಏವ ತು ರಾಜರ್ಷಿಹರ್ಷಿಶ್ಚಂದ್ರೋ ಮಹಾಮುನೇ|

02011048c ಕಥಿತಸ್ತೇ ಸಭಾನಿತ್ಯೋ ದೇವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾಮುನೇ! ಆದರೆ ನೀನು ಮಹಾತ್ಮ ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬನೇ ರಾಜರ್ಷಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಇದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

02011049a ಕಿಂ ಕರ್ಮ ತೇನಾಚರಿತಂ ತಪೋ ವಾ ನಿಯತವ್ರತಂ|

02011049c ಯೇನಾಸೌ ಸಹ ಶಕ್ರೇಣ ಸ್ಪರ್ಧತೇ ಸ್ಮ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಅವನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ಅಥವಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನೇ ಅಥವಾ
ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೇ? ಯಾವುದರಿಂದ ಆ ಮಹಾಯಶನು
ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?

02011050a ಪಿತೃಲೋಕಗತಶ್ಚಾಪಿ ತ್ವಯಾ ವಿಪ್ರ ಪಿತಾ ಮಮ|

02011050c ದೃಷ್ಟ್ಯಃ ಪಾಂಡುರ್ಮಹಾಭಾಗಃ ಕಥಂ ಚಾಸಿ ಸಮಾಗತಃ||

ವಿಪ್ರ! ಮತ್ತು ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನೀನು ನನ್ನ ತಂದೆ
ಮಹಾಭಾಗ ಪಾಂಡುವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಭೇಟಿಯು
ಹೇಗಿತ್ತು?

02011051a ಕಿಮುಕ್ತವಾಂಶ್ಚ ಭಗವನ್ನೇತದಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಂ|

02011051c ತ್ವತ್ತಃ ಶ್ರೋತುಮಹಂ ಸರ್ವಂ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಮೇ||

ಭಗವನ್! ಅವನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ
ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ.”

02011052 ನಾರದ ಉವಾಚ|

02011052a ಯನ್ಮಾಂ ಪೃಚ್ಛಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಭೋ|

02011052c ತತ್ತೇಹಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಭು ರಾಜೇಂದ್ರ! ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದೀಯಾದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಆ ಧೀಮಂತನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ³⁰.

02011053a ಸ ರಾಜಾ ಬಲವಾನಾಸೀತ್ಸಮ್ರಾಟ್ಯವರ್ಷಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

02011053c ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಶಾಸನಾವನತಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಆ ಬಲವಂತ ರಾಜನು ಸರ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಿದ್ದು ಸರ್ವ

---

³⁰ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕುರಿತು ನಾರದನು ಹೇಳಿದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಣಾಂ ಕುಲೇ ಜಾತಸ್ತ್ರೀಶಂಕುರ್ನಾಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ| ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತೀರ್ವಿರೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಸಂಸ್ಥಿತಃ|| ತಸ್ಯ ಸತ್ಯವತೀ ನಾಮ ಪತ್ನೀ ಕೇಕಯವಂಶಜಾ| ತಸ್ಯಾಂ ಗರ್ಭಃ ಸಮಭವದ್ ಧರ್ಮೇಣ ಕುರುನಂದನ|| ಸಾ ಚ ಕಾಲೇ ಮಹಾಭಾಗಾ ಜನ್ಮಮಾಸಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವೈ| ಕುಮಾರಂ ಜನಯಾಮಾಸ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಮಕಲ್ಮಷಂ|| ಸ ವೈ ರಾಜಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಸ್ತ್ಯೇಶಂಕವ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತ್ರಿಶಂಕು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜ ವೀರನು ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕುರುನಂದನ! ಅವನ ಪತ್ನೀ ಸತ್ಯವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೇಕಯವಂಶಜೆಯು ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು. ಆ ಮಹಾಭಾಗೆಯು ಜನ್ಮಮಾಸವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಕಲ್ಮಷನಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುಮಾರನು ಜನ್ಮತಾಳಿದನು. ಅವನೇ ತ್ರೈಶಂಕು ರಾಜಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮಹೀಪಾಲರೂ ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

02011054a ತೇನೈಕಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಜೈತ್ರಂ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಂ|

02011054c ಶಸ್ತ್ರಪ್ರತಾಪೇನ ಜಿತಾ ದ್ವೀಪಾಃ ಸಪ್ತ ನರೇಶ್ವರ||

ನರೇಶ್ವರ ! ಅವನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತ ರಥವನ್ನೇರಿ
ಎಳೂ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಗೆದ್ದನು.

02011055a ಸ ವಿಜಿತ್ಯ ಮಹೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾಂ|

02011055c ಆಜಹಾರ ಮಹಾರಾಜ ರಾಜಸೂಯಂ ಮಹಾಕ್ರತುಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಶೈಲವನಕಾನನಗಳ ಸಹಿತ ಸರ್ವ ಮಹಿಯನ್ನೂ ಗೆದ್ದು
ಅವನು ಮಹಾಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

02011056a ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ಮಹೀಪಾಲಾ ಧನಾನ್ಯಾಜಹ್ರುರಾಜ್ಞಯಾ|

02011056c ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಪರಿವೇಷ್ಪಾರಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಚ ತೇಽಭವನ್||

ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸರ್ವ ಮಹೀಪಾಲರೂ ಧನ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ
ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದು ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು.

02011057a ಪ್ರಾದಾಚ್ಚ ದ್ರವಿಣಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಯಾಜಕಾನಾಂ ನರೇಶ್ವರಃ|

02011057c ಯಥೋಕ್ತಂ ತತ್ರ ತೈಸ್ತಸ್ಮಿಂಸ್ತತಃ ಪಂಚಗುಣಾಧಿಕಂ||

ಆ ನರೇಶ್ವರನು ಯಾಜಕರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರು
ಕೇಳಿದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಐದು ಪಟ್ಟು ಧನವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೇ
ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತನು.

02011058a ಅತರ್ಪಯಚ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ವಸುಭಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತಥಾ|

02011058c ಪ್ರಾಸರ್ಪಕಾಲೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ನಾನಾದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಮಾಗತಾನ್||

ಯಜ್ಞವು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಅವನು ನಾನಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

02011059a ಭಕ್ಷ್ಯೈರ್ಭೋಜ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಯಥಾಕಾಮಪುರಸ್ಕೃತೈಃ|

02011059c ರತ್ನಾಘತರ್ಪಿತೈಸ್ತುಷ್ಟೈರ್ದ್ವಿಜೈಶ್ಚ ಸಮುದಾಹೃತಂ|

02011059e ತೇಜಸ್ವೀ ಚ ಯಶಸ್ವೀ ಚ ನೃಪೇಭ್ಯೋಽಭ್ಯಧಿಕೋಽಭವತ್||

ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಗಳಿಂದ ಮುದಿತಗೊಂಡ ದ್ವಿಜರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೃಪರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಧಿಕ ತೇಜಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

02011060a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾತ್ಪಾರ್ಥ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋ ವಿರಾಜತೇ|

02011060c ತೇಭ್ಯೋ ರಾಜಸಹಸ್ರೇಭ್ಯಸ್ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಪಾರ್ಥ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರುಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿ.

02011061a ಸಮಾಪ್ಯ ಚ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋ ಮಹಾಯಜ್ಞಂ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

02011061c ಅಭಿಷಿಕ್ತಃ ಸ ಶುಶುಭೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೇನ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ ! ಆ ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಆ ಶುಭಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು.

02011062a ಯೇ ಚಾನ್ಯೇಽಪಿ ಮಹೀಪಾಲಾ ರಾಜಸೂಯಂ ಮಹಾಕ್ರತುಂ|

02011062c ಯಜಂತೇ ತೇ ಮಹೇಂದ್ರೇಣ ಮೋದಂತೇ ಸಹ ಭಾರತ||

02011063a ಯೇ ಚಾಪಿ ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ಟಪಲಾಯಿನಃ|

02011063c ತೇ ತತ್ಸದಃ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮೋದಂತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

02011064a ತಪಸಾ ಯೇ ಚ ತೀವ್ರೇಣ ತ್ಯಜಂತೀಹ ಕಲೇವರಂ|

02011064c ತೇಽಪಿ ತತ್ಸಾ ನಮಾಸಾದ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತೋ ಭಾಂತಿ ನಿತ್ಯಶಃ||

ಭಾರತ! ಮಹಾಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಯಾಜಿಸುವ ಅನ್ಯ ಮಹೀಪಾಲರೂ ಮಹೇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭರತರ್ಷಭ! ಯಾರು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನಮಾಡದೇ ನಿಧನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೋ ಅವರೂ ಕೂಡ ಅವನ ಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಯಾರು ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರೂ ಕೂಡ ಅವನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೇರಿ ನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ.

02011065a ಪಿತಾ ಚ ತ್ವಾಹ ಕೌಂತೇಯ ಪಾಂಡುಃ ಕೌರವನಂದನಃ|

02011065c ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೇ ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಪತೌ ಜಾತವಿಸ್ಮಯಃ||

ಕೌರವನಂದನ! ಕೌಂತೇಯ! ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಶ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನೃಪತಿ ಪಾಂಡುವು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

02011066a ಸಮರ್ಥೋಽಸಿ ಮಹೀಂ ಜೇತುಂ ಭ್ರಾತರಸ್ತೇ ವಶೇ ಸ್ಥಿತಾಃ|

02011066c ರಾಜಸೂಯಂ ಕ್ರತುಶ್ರೇಷ್ಠಮಾಹರಸ್ವೇತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ಭ್ರಾತರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು
ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ರಾಜಸೂಯ ಕ್ರತುವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು
ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು.

02011067a ತಸ್ಯ ತ್ವಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸಂಕಲ್ಪಂ ಕುರು ಪಾಂಡವ|

02011067c ಗಂತಾರಸ್ತೇ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪೂರ್ವೈಃ ಸಹ ಸಲೋಕತಾಂ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡವ ! ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಮಾಡು.

ಪೂರ್ವಜರ ಸಹಿತ ಅವನು ಮಹೇಂದ್ರನ ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

02011068a ಬಹುವಿಘ್ನಶ್ಚ ನೃಪತೇ ಕ್ರತುರೇಷ ಸ್ಮೃತೋ ಮಹಾನ್|

02011068c ಚಿದ್ರಾಣ್ಯತ್ರ ಹಿ ವಾಂಚಂತಿ ಯಜ್ಞಘ್ನಾ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಾಃ||

ನೃಪತೇ ! ಈ ಕ್ರತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಘ್ನಗಳು ಬಂದೊದಗುತ್ತವೆ ಎಂದು

ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸರು

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

02011069a ಯುದ್ಧಂ ಚ ಪೃಷ್ಠಗಮನಂ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಯಕಾರಕಂ|

02011069c ಕಿಂ ಚಿದೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ಭವತ್ಯತ್ರ ಕ್ಷಯಾವಹಂ||

ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಯಕಾರಕ ಯುದ್ಧವು ಮುಂದೆಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂಥಹ

ಕ್ಷಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಕೆಲವು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

02011070a ಏತತ್ಸಂಚಿಂತ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯತ್ ಕ್ಷಮಂ ತತ್ಸಮಾಚರ|

02011070c ಅಪ್ರಮತ್ತೋತ್ತಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ರಕ್ಷಣೇ|

02011070e ಭವ ಏಧಸ್ವ ಮೋದಸ್ವ ದಾನೈಸ್ತರ್ಪಯ ಚ ದ್ವಿಜಾನ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಇದರ ಕುರಿತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸು. ಯಾವುದು ಕ್ಷೇಮವೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು. ನಿತ್ಯವೂ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ. ನೀನು ಕೂಡ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದು, ಸಂತೋಷಪಡು, ಮತ್ತು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸು.

02011071a ಏತತ್ತೇ ವಿಸ್ತರೇಣೋಕ್ತಂ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ|

02011071c ಆಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ದಾಶಾರ್ಹನಗರೀಂ ಪ್ರತಿ||

ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ನಾನು ಈಗ ದಾಶಾರ್ಹನಗರಿಯ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ³¹. ”

02011072 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02011072a ಏವಮಾಖ್ಯಾಯ ಪಾರ್ಥೇ ಭ್ಯೋ ನಾರದೋ ಜನಮೇಜಯ|

02011072c ಜಗಾಮ ತೈರ್ವೃತೋ ರಾಜನ್ಸ್ಪೃಷ್ಠಿಭಿಯೈಃ ಸಮಾಗತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ರಾಜನ್!
ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ನಾರದನು ತನ್ನ ಜೊತೆಗಿದ್ದ

³¹ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ನಾರದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ.

ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

02011073a ಗತೇ ತು ನಾರದೇ ಪಾರ್ಥೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಕೌರವ|

02011073c ರಾಜಸೂಯಂ ಕೃತುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಕೌರವ! ನಾರದನು ಹೋದ ನಂತರ ಪಾರ್ಥನು ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಕೃತುಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಸೂಯದ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಣಿ
ಬ್ರಹ್ಮಸಭಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾ
ಬ್ರಹ್ಮಸಭಾವರ್ಣನೆ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೨೦/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೩೬/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೭೬೧೯/೭೩೭೮೪.

ಮಂತ್ರಪರ್ವ

೧೨

ರಾಜಸೂಯದ ಕುರಿತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಮಾಲೋಚನೆ

ರಾಜಸೂಯದ ಕುರಿತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬಹಳಷ್ಟು ಚಿಂತಿಸಿದುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದುದು (೧-೨೩). ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೆನೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದುದು (೨೪-೨೯). ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ (೩೦-೪೦).

02012001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02012001a ಋಷೇಸ್ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿಶಶ್ವಾಸ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02012001c ಚಿಂತಯನ್ ರಾಜಸೂಯಾಪ್ತಿಂ ನ ಲೇಭೇ ಶರ್ಮ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಋಷಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳೆದು, ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೆರವೇರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ

ಸಾಂತ್ವನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

02012002a ರಾಜರ್ಷೀಣಾಂ ಹಿ ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಿಮಾನಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

02012002c ಯಜ್ವನಾಂ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪುಣ್ಯೈರ್ಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದುದನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಚ||

02012003a ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಂ ಚ ರಾಜರ್ಷಿಂ ರೋಚಮಾನಂ ವಿಶೇಷತಃ|

02012003c ಯಜ್ವಾನಂ ಯಜ್ಞಮಾಹರ್ತುಂ ರಾಜಸೂಯಮಿಯೇಷ ಸಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ಈ ಯಾಗಕರ್ಮದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜರ್ಷಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಯಜಿಸಿದ ರಾಜಸೂಯ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದನು.

02012004a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತತಃ ಸರ್ವಾನರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಸಭಾಸದಃ|

02012004c ಪ್ರತ್ಯರ್ಚಿತಶ್ಚ ತೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಯಜ್ಞಾಯೈವ ಮನೋ ದಧೇ||

ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅರ್ಚಿಸಿ, ತಿರುಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಗೌರವವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಯಜ್ಞದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು.

02012005a ಸ ರಾಜಸೂಯಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭಃ ಕ್ರತುಂ|

02012005c ಆಹರ್ತುಂ ಪ್ರವಣಂ ಚಕ್ರೇ ಮನಃ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಸೋಽಸಕೃತ್||

ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಚನೆಮಾಡಿದ ನಂತರ ಆ ಕುರುವೃಷಭ ರಾಜೇಂದ್ರನು ರಾಜಸೂಯ ಕ್ರತುವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು,

02012006a ಭೂಯಶ್ಚಾ ದ್ಭುತವೀರ್ಯೌಜಾ ಧರ್ಮಮೇವಾನುಪಾಲಯನ್|

02012006c ಕಿಂ ಹಿತಂ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಭವೇದಿತಿ ಮನೋ ದಧೇ||

ಪುನಃ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಅನುಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅದ್ಭುತವೀರ್ಯಜನು ಇದು ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹಿತವಾದದ್ದುದೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

02012007a ಅನುಗೃಹ್ಣಂತ್ಯಜಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದಾಂ ವರಃ|

02012007c ಅವಿಶೇಷೇಣ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಹಿತಂ ಚಕ್ರೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಸರ್ವ ಧರ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

02012008a ಏವಂ ಗತೇ ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ತರೀವಾಶ್ವಸಂ ಜನಾಃ|

02012008c ನ ತಸ್ಯ ವಿದ್ಯತೇ ದ್ವೇಷ್ಠಾ ತತೋಽಸ್ಯಾಜಾತಶತ್ರುತಾ||

ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ಅವನು ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ತಂದೆಯಂತೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನಿತ್ತನು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದುದರಿಂದ ಅವನು ಅಜಾತಶತ್ರು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡನು.

02012009a ಸ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಸಮಾನಾಯ್ಯ ಭ್ರಾತೃಂಶ್ಚ ವದತಾಂ ವರಃ|

02012009c ರಾಜಸೂಯಂ ಪ್ರತಿ ತದಾ ಪುನಃ ಪುನರಪ್ಯಚ್ಛತ||

ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅವನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ರಾಜಸೂಯದ ಕುರಿತು ಪುನಃ ಪುನಃ

ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

02012010a ತೇ ಪೃಚ್ಛ್ಯ ಮಾನಾಃ ಸಹಿತಾ ವಚೋಽರ್ಥ್ಯಂ ಮಂತ್ರಿಣಸ್ತದಾ|

02012010c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ಯಿಯಕ್ಷುಮಿದಮಬ್ರುವನ್||

ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರಲು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

02012011a ಯೇನಾಭಿಷಿಕ್ತೋ ನೃಪತಿರ್ವಾರುಣಂ ಗುಣಮೃಚ್ಛತಿ|

02012011c ತೇನ ರಾಜಾಪಿ ಸನ್ ಕೃತ್ಸುಂ ಸಮ್ರಾಡ್ಗುಣಮಭೀಪ್ಸತಿ||

“ಈ ರೀತಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗುವುದರಿಂದ ನೃಪತಿಯು ವರುಣನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆಗ ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮ್ರಾಟನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

02012012a ತಸ್ಯ ಸಮ್ರಾಡ್ಗುಣಾರ್ಹಸ್ಯ ಭವತಃ ಕುರುನಂದನ|

02012012c ರಾಜಸೂಯಸ್ಯ ಸಮಯಂ ಮನ್ಯಂತೇ ಸುಹೃದಸ್ತವ||

ಕುರುನಂದನ! ನೀನು ಅಂಥಹ ಸಮ್ರಾಟ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ರಾಜಸೂಯದ ಸಮಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಸುಹೃದಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

02012013a ತಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಸಮಯಃ ಸ್ವಾಧೀನಃ ಕ್ಷತ್ರಸಂಪದಾ|

02012013c ಸಾಮ್ನಾ ಷಡಗ್ನಯೋ ಯಸ್ಮಿಂಶ್ಚೀಯಂತೇ ಸಂಶಿತವ್ರತೈಃ||

ಸಂಶಿತವ್ರತರು ಸಾಮವೇದದ ಮೂಲಕ ಆರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ

ಈ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸಮ್ಮತವಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಮಯವೆಂದಿಲ್ಲ.

02012014a ದರ್ವೀಹೋಮಾನುಪಾದಾಯ ಸರ್ವಾನ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ನುತೇ ಕ್ರತೂನ್|

02012014c ಅಭಿಷೇಕಂ ಚ ಯಜ್ಞಾಂತೇ ಸರ್ವಜಿತ್ತೇನ ಚೋಚ್ಯತೇ||

ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಆಹುತಿಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿ ಕ್ರತುವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ನಂತರವೇ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವಜಿತುವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

02012015a ಸಮರ್ಥೋಽಸಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸರ್ವೇ ತೇ ವಶಗಾ ವಯಂ|

02012015c ಅವಿಚಾರ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ರಾಜಸೂಯೇ ಮನಃ ಕುರು||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ವಿಚಾರಮಾಡದೇ ರಾಜಸೂಯಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು.”

02012016a ಇತ್ಯೇವಂ ಸುಹೃದಃ ಸರ್ವೇ ಪೃಥಕ್ಚ ಸಹ ಚಾಬ್ರುವನ್|

02012016c ಸ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಪಾಂಡವಸ್ತೇಷಾಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02012016e ಧೃಷ್ಟಮಿಷ್ಟಂ ವರಿಷ್ಠಂ ಚ ಜಗ್ರಾಹ ಮನಸಾರಿಹಾ||

ಹೀಗೆ ಅವನ ಸರ್ವ ಸುಹೃದಯರೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದರು.

ಅಂಥಹ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಧೃಷ್ಟ, ಇಷ್ಟ, ಮತ್ತು ವರಿಷ್ಠ ಮಾತುಗಳನ್ನು

ಅವರಿಂದ ಕೇಳಿದ ವಿಶಾಂಪತಿ ಪಾಂಡವನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

02012017a ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಹೃದ್ವಚಸ್ತುಚ್ಚ ಜಾನಂಶ್ಚಾಪ್ಯಾತ್ಮನಃ ಕ್ಷಮಂ|

02012017c ಪುನಃ ಪುನರ್ಮನೋ ದಧೇ ರಾಜಸೂಯಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಸುಹೃದಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ತಾನು ಸಮರ್ಥನೆಂದು ತಿಳಿದ ಅವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜಸೂಯದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದನು.

02012018a ಸ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪುನರ್ಧೀಮಾನ್ಯತ್ವಿಗ್ಭಿಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

02012018c ಧೌಮ್ಯದ್ವೈಪಾಯನಾದ್ವೈಶ್ಚ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಭ್ರಾತೃಗಳೊಡನೆ, ಧೌಮ್ಯ-
ದ್ವೈಪಾಯನರಂಥಹ ಧೀಮಂತ ಋತ್ವಿಗರೊಡನೆ, ಮತ್ತು
ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು.

02012019 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02012019a ಇಯಂ ಯಾ ರಾಜಸೂಯಸ್ಯ ಸಮ್ರಾಡರ್ಹಸ್ಯ ಸುಕ್ರತೋಃ|

02012019c ಶ್ರದ್ಧಧಾನಸ್ಯ ವದತಃ ಸ್ಪೃಹಾ ಮೇ ಸಾ ಕಥಂ ಭವೇತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಈ
ಸಮ್ರಾಟಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಸುಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯವು ಹೇಗೆ
ನಡೆಯಬಹುದು?”

02012020 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02012020a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತೇ ತೇನ ರಾಜ್ಞಾ ರಾಜೀವಲೋಚನ|

02012020c ಇದಮೂಚುರ್ವಚಃ ಕಾಲೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02012020e ಅರ್ಹಸ್ತ ಮಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ರಾಜಸೂಯಂ ಮಹಾಕ್ರತುಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೀವಲೋಚನ! ಆ ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪ್ರತಿಸಲವೂ “ಧರ್ಮಜ್ಞ! ರಾಜಸೂಯ ಮಹಾಕ್ರತುವಿಗೆ ನೀನು ಅರ್ಹ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

02012021a ಅಥೈವಮುಕ್ತೇ ನೃಪತಾವೃತ್ತಿಗ್ಭಿರೃಷಿಭಿಸ್ತಥಾ|

02012021c ಮಂತ್ರಿಣೋ ಭ್ರಾತರಶ್ಚಾಸ್ಯ ತದ್ವಚಃ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯನ್||

02012022a ಸ ತು ರಾಜಾ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪುನರೇವಾತ್ಮನಾತ್ಮವಾನ್|

02012022c ಭೂಯೋ ವಿಮಮೃಶೇ ಪಾರ್ಥೋ ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಾ||

ಋತ್ವಿಗ ಋಷಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ನೃಪತಿಗೆ ಹೇಳಲು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಹೋದರರು ಆ ಮಾತನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಮಹಾಪ್ರಜ್ಞ ರಾಜ ಪಾರ್ಥನಾದರೂ ಲೋಕಗಳ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಪುನಃ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದನು.

02012023a ಸಾಮರ್ಥ್ಯಯೋಗಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದೇಶಕಾಲೌ ವ್ಯಯಾಗಮೌ|

02012023c ವಿಮೃಶ್ಯ ಸಮ್ಯಕ್ಚ ಧಿಯಾ ಕುರ್ವನ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ನ ಸೀದತಿ||

ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ದೇಶ ಕಾಲಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿ, ಆದಾಯ ವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಎಂದೂ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

02012024a ನ ಹಿ ಯಜ್ಞಸಮಾರಂಭಃ ಕೇವಲಾತ್ಮವಿಪತ್ತಯೇ|

02012024c ಭವತೀತಿ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ಯತ್ನತಃ ಕಾರ್ಯಮುದ್ವಹನ್||

02012025a ಸ ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಂ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಮೇವ ಜನಾರ್ದನಂ|

02012025c ಸರ್ವಲೋಕಾರ್ಪರಂ ಮತ್ಪ್ವಾ ಜಗಾಮ ಮನಸಾ ಹರಿಂ||

ತನ್ನನ್ನು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಜ್ಞ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಾರದು ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದ ಅವನು ಆ ಕಾರ್ಯದ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ತಿಳಿದ ಜನಾರ್ದನ ಹರಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

02012026a ಅಪ್ರಮೇಯಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಕಾಮಾಜ್ಞಾತಮಜಂ ನೃಷು|

02012026c ಪಾಂಡವಸ್ತುರ್ಕ ಯಾಮಾಸ ಕರ್ಮಭಿದೇವಸಮ್ಮಿತೈಃ||

ಪಾಂಡವನು ದೇವಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಿದ ಆ ಮಹಾಬಾಹು, ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಆದರೂ ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ ಅಪ್ರಮೇಯನನ್ನು ನೆನೆದನು.

02012027a ನಾಸ್ಯ ಕಿಂ ಚಿದವಿಜ್ಞಾತಂ ನಾಸ್ಯ ಕಿಂ ಚಿದಕರ್ಮಜಂ|

02012027c ನ ಸ ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ವಿಷಹೇದಿತಿ ಕೃಷ್ಣಮಮನ್ಯತ||

ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಕರ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೇ ಇರುವಂಥಹುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಸಹಿಸದೇ ಇರುವಂಥಹುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕುರಿತು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದನು.

02012028a ಸ ತು ತಾಂ ನೈಷ್ಠಿಕೀಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಾರ್ಥೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02012028c ಗುರುವದ್ಭೂತಗುರವೇ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಧೂತಮಂಜಸಾ||

ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಪಾರ್ಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬೇಗನೆ ಗುರುವಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ದೂತನನ್ನು ಆ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಗುರುವಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

02012029a ಶೀಘ್ರಗೇನ ರಥೇನಾಶು ಸ ದೂತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಾದವಾನ್|

02012029c ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿನಂ ಕೃಷ್ಣಂ ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ಸಮಾಸದತ್||

ಶೀಘ್ರರಥದಲ್ಲಿ ಬೇಗನೇ ಯಾದವರನ್ನು ತಲುಪಿದ ದೂತನು ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ವಾರವತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡನು.

02012030a ದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷಿಣಂ ಪಾರ್ಥಂ ದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷಯಾಚ್ಯುತಃ|

02012030c ಇಂದ್ರಸೇನೇನ ಸಹಿತ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಯಯೌ ತದಾ||

ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸಿದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಅಚ್ಯುತನು ಇಂದ್ರಸೇನನನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

02012031a ವ್ಯತೀತ್ಯ ವಿವಿಧಾನ್ದೇಶಾಂಸ್ವ ರಾವಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಹನಃ|

02012031c ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಗತಂ ಪಾರ್ಥಮಭ್ಯಗಚ್ಛ ಜ್ಞನಾರ್ದನಃ||

ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಹನವನ್ನೇರಿ ವಿವಿಧದೇಶಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ದಾಟಿ ಜನಾರ್ದನನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಸೇರಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದನು.

02012032a ಸ ಗೃಹೇ ಭ್ರಾತೃವದ್ಭ್ರಾತ್ರಾ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಪೂಜಿತಃ|

02012032c ಭೀಮೇನ ಚ ತತೋಽಪಶ್ಯತ್ಸ ಸಾರಂ ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ಪಿತುಃ||

ಭ್ರಾತೃವಿನ ಮನೆಗೆ ಭ್ರಾತೃವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವಂತೆ ಧರ್ಮರಾಜ-
ಭೀಮಸೇನರು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತಂಗಿಯನ್ನು
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಂಡನು.

02012033a ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಿಯೇಣ ಸುಹೃದಾ ರೇಮೇ ಸ ಸಹಿತಸ್ತದಾ|

02012033c ಅರ್ಜುನೇನ ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಗುರುವತ್ಪರ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ||

ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸುಹೃದ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ರಮಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಯಮಳರಿಂದ ಗುರುವಿಗೆ ತಕ್ಕ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆದನು.

02012034a ತಂ ವಿಶ್ರಾಂತಂ ಶುಭೇ ದೇಶೇ ಕ್ಷಣಿನಂ ಕಲ್ಯಮಚ್ಯುತಂ|

02012034c ಧರ್ಮರಾಜಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಜ್ಞಾಪಯತ್ಸ್ವಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ||

ಅವನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದ ನಂತರ ಸಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಶುಭದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಬೇಟಿಮಾಡಿ ತನ್ನ
ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

02012035 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02012035a ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ರಾಜಸೂಯೋ ಮೇ ನ ಚಾಸೌ ಕೇವಲೇಪ್ಸಯಾ|

02012035c ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಯೇನ ತತ್ತೇ ಹ ವಿದಿತಂ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವಶಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ
ಮನಸ್ಸಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ! ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ ಇದನ್ನು ಕೇವಲ
ಇಚ್ಛಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನೆರವೇರಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

02012036a ಯಸ್ಮಿನ್ನರ್ವಂ ಸಂಭವತಿ ಯಶ್ಚ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೇ|

02012036c ಯಶ್ಚ ಸರ್ವೇಶ್ವರೋ ರಾಜಾ ರಾಜಸೂಯಂ ಸ ವಿಂದತಿ||

ಯಾವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಯಾವುದನ್ನು
ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ಯಾವ ರಾಜನನ್ನು
ಸರ್ವೇಶ್ವರನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ರಾಜಸೂಯ.

02012037a ತಂ ರಾಜಸೂಯಂ ಸುಹೃದಃ ಕಾರ್ಯಮಾಹುಃ ಸಮೇತ್ಯ ಮೇ|

02012037c ತತ್ರ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತತಮಂ ತವ ಕೃಷ್ಣ ಗಿರಾ ಭವೇತ್||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ನಾನು ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅರ್ಹ
ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ! ಇದರ ಕುರಿತು ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿಯೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

02012038a ಕೇ ಚಿದ್ಧಿ ಸೌಹೃದಾದೇವ ದೋಷಂ ನ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ|

02012038c ಅರ್ಥಹೇತೋಸ್ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಪ್ರಿಯಮೇವ ವದಂತ್ಯುತ||

02012039a ಪ್ರಿಯಮೇವ ಪರೀಪ್ಸಂತೇ ಕೇ ಚಿದಾತ್ಮನಿ ಯದ್ಧಿತಂ|

02012039c ಏವಂಪ್ರಾಯಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಜನವಾದಾಃ ಪ್ರಯೋಜನೇ||

ಕೆಲವರು ಮಿತ್ರತ್ವದಿಂದಾಗಿ ದೋಷವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು
ಕೆಲವರು ಲಾಭದ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ.
ಹಾಗಾಗಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

02012040a ತ್ವಂ ತು ಹೇತೂನತೀತ್ಯೈತಾನ್ಯಾಮಕ್ರೋಧೌ ವ್ಯತೀತ್ಯ ಚ|

02012040c ಪರಮಂ ನಃ ಕ್ಷಮಂ ಲೋಕೇ ಯಥಾವದ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಆದರೆ ನೀನು ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಈ ಎಲ್ಲ
ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಏನು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವಣಿ
ವಾಸುದೇವಾಗಮನೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಾಸುದೇವನ ಆಗಮನ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩

ರಾಜಸೂಯದ ಕುರಿತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಲಹೆ

ಭಾರತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರ ಮತ್ತು ಶತ್ರು-ಮಿತ್ರರ ಕುರಿತು,
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನೀಡಿದುದು (೧-೪೬). ಮಗಧದ ಜರಾಸಂಧನ
ವರ್ಣನೆ; ಅವನನ್ನು ವಧಿಸಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದರೆ ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದೆಂದು
ಕೃಷ್ಣನ ಸಲಹೆ (೪೭-೬೮).

02013001 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

02013001a ಸರ್ವೈರ್ಗುಣೈರ್ಮಹಾರಾಜ ರಾಜಸೂಯಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ|

02013001c ಜಾನತಸ್ವೇವ ತೇ ಸರ್ವಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ನಿನ್ನ ಸರ್ವಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ನೀನು ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಭಾರತ ! ಆದರೆ, ನಿನಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

02013002a ಜಾಮದಗ್ನೇನ ರಾಮೇಣ ಕ್ಷತ್ರಂ ಯದವಶೇಷಿತಂ|

02013002c ತಸ್ಮಾದವರಜಂ ಲೋಕೇ ಯದಿದಂ ಕ್ಷತ್ರಸಂಜ್ಞಿತಂ||

ಈಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಂದು ಯಾರು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನು ಉಳಿಸಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

02013003a ಕೃತೋಽಯಂ ಕುಲಸಂಕಲ್ಪಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ವಸುಧಾಧಿಪ|

02013003c ನಿರ್ದೇಶವಾಗ್ನಿಸ್ತತ್ತೇ ಹ ವಿದಿತಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ವಸುಧಾಧಿಪ ! ಈಗಿನ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ತಮ್ಮ ಕುಲಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಮಾತಿನ ಅಧಿಕಾರದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

02013004a ಐಲಸ್ಯೇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ|

02013004c ರಾಜಾನಃ ಶ್ರೇಣಿಬದ್ಧಾಶ್ಚ ತತೋಽನ್ಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಭುವಿ||

ಈ ಭುವಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರುಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಶ್ರೇಣಿಬದ್ಧ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಇಲ ಮತ್ತು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

02013005a ಐಲವಂಶ್ಯಾಸ್ತು ಯೇ ರಾಜಂಸ್ತಥೈವೇಕ್ಷ್ವಾ ಕವೋ ನೃಪಾಃ|

02013005c ತಾನಿ ಚೈಕಶತಂ ವಿದ್ಧಿ ಕುಲಾನಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಇಲ ಮತ್ತು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದ ನೃಪರ
ನೂರಾ ಒಂದು ಕುಲಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

02013006a ಯಯಾತೇಸ್ವೇವ ಭೋಜಾನಾಂ ವಿಸ್ತರೋಽತಿಗುಣೋ ಮಹಾನ್|

02013006c ಭಜತೇ ಚ ಮಹಾರಾಜ ವಿಸ್ತರಃ ಸ ಚತುರ್ದಿಶಂ||

02013007a ತೇಷಾಂ ತಥೈವ ತಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಮುಪಾಸತೇ|

ಯಯಾತಿ ಮತ್ತು ಭೋಜರ ಎರಡು ಮಹಾ ಕವಲುಗಳು ನಾಲ್ಕು
ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿವೆ. ಮಹಾರಾಜ! ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ಅವರವರ
ಕುಲವನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

02013007c ಸೋಽವನೀಂ ಮಧ್ಯಮಾಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಮಿಥೋಭೇದೇಷ್ಟಮನ್ಯತ||

02013008a ಚತುರ್ಯಸ್ತು ಪರೋ ರಾಜಾ ಯಸ್ಮಿನ್ನೇಕಶತೋಽಭವತ್|

02013008c ಸ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಜರಾಸಂಧಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭವತಿ ಯೋನಿತಃ||

ಮಧ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಳಿದ ನೂರಾಒಂದನೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಚತುರ್ಯ ಎನ್ನುವ ಓರ್ವ ರಾಜನು ಇದರಲ್ಲಿ ಮಿಥಭೇದವನ್ನು
ತಂದನು. ಆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಜರಾಸಂಧನು
ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

02013009a ತಂ ಸ ರಾಜಾ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸಂಶ್ರಿತ್ಯ ಕಿಲ ಸರ್ವಶಃ|

02013009c ರಾಜನೇನಾಪತಿರ್ಜಾತಃ ಶಿಶುಪಾಲಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ರಾಜನ್! ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರತಾಪಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ
ಅವನ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

02013010a ತಮೇವ ಚ ಮಹಾರಾಜ ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ|

02013010c ವಕ್ರಃ ಕರೂಷಾಧಿಪತಿರ್ಮಾಯೋಧೀ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಕರೂಷಾಧಿಪತಿ ಮಾಯೋಧ್ಯ ಮಹಾಬಲ ವಕ್ರನು
ಶಿಷ್ಯನಂತೆ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

02013011a ಅಪರೌ ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಸಮಾಶ್ರಿತೌ|

02013011c ಜರಾಸಂಧಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ತೌ ಹಂಸಡಿಭಕಾವೃಭೌ||

ಹಂಸ ಮತ್ತು ಡಿಂಬಕರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಇತರ ಮಹಾವೀರ ಮಹಾತ್ಮರು
ಆ ಮಹಾವೀರ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

02013012a ದಂತವಕ್ರಃ ಕರೂಷಶ್ಚ ಕಲಭೋ ಮೇಘವಾಹನಃ|

02013012c ಮೂರ್ಧ್ನಾ ದಿವ್ಯಂ ಮಣಿಂ ಬಿಭ್ರದ್ಯಂ ತಂ ಭೂತಮಣಿಂ ವಿದುಃ||

02013013a ಮುರಂ ಚ ನರಕಂ ಚೈವ ಶಾಸ್ತಿ ಯೋ ಯವನಾಧಿಪೌ|

02013013c ಅಪರ್ಯಂತಬಲೋ ರಾಜಾ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂ ವರುಣೋ ಯಥಾ||

02013014a ಭಗದತ್ತೋ ಮಹಾರಾಜ ವೃದ್ಧಸ್ತವ ಪಿತುಃ ಸಖಾ|

02013014c ಸ ವಾಚಾ ಪ್ರಣತಸ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಾ ಚೈವ ಭಾರತ||

02013015a ಸ್ನೇಹಬದ್ಧಸ್ತು ಪಿತೃವನ್ಮನಸಾ ಭಕ್ತಿಮಾಂಸ್ತ್ವಯಿ|

ಇದೇ ರೀತಿ ದಂತವಕ್ರ, ಕರೂಷ, ಕಲಭ, ಮೇಘವಾಹನರೂ ಅವನನ್ನು

ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಭೂತಮಣಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದಿವ್ಯ ಮಣಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತ, ಯವನಾಧಿಪರಾದ ಮುರ ಮತ್ತು ನರಕರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ, ವರುಣನಂತೆ ಅತೀವ ಬಲದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಖಿ ವೃದ್ಧ ಭಗದತ್ತನು ಅವನಿಗೆ ಮಾತು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ನೇಹದಿಂದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬೆಂಬಲಿಗನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

02013015c ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ಚಾಂತಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಪಾತಿ ಯೋ ನೃಪಃ||

02013016a ಮಾತುಲೋ ಭವತಃ ಶೂರಃ ಪುರುಜಿತ್ಕುಂತಿವರ್ಧನಃ|

02013016c ಸ ತೇ ಸನ್ನತಿಮಾನೇಕಃ ಸ್ನೇಹತಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ||

ಭೂಮಿಯ ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವ, ಕುಂತಿವರ್ಧನ, ಶತ್ರುತಾಪನ ಶೂರ ಪುರುಜಿತುವು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02013017a ಜರಾಸಂಧಂ ಗತಸ್ತ್ವೇವಂ ಪುರಾ ಯೋ ನ ಮಯಾ ಹತಃ|

02013017c ಪುರುಷೋತ್ತಮವಿಜ್ಞಾತೋ ಯೋಽಸೌ ಚೇದಿಷು ದುರ್ಮತಿಃ||

02013018a ಆತ್ಮಾನಂ ಪ್ರತಿಜಾನಾತಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನುರುಷೋತ್ತಮಂ|

02013018c ಆದತ್ತೇ ಸತತಂ ಮೋಹಾದ್ಯಃ ಸ ಚಿಹ್ನಂ ಚ ಮಾಮಕಂ||

02013019a ವಂಗಪುಂಡ್ರಕಿರಾತೇಷು ರಾಜಾ ಬಲಸಮನ್ವಿತಃ|

02013019c ಪೌಂಡ್ರಕೋ ವಾಸುದೇವೇತಿ ಯೋಽಸೌ ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ||

ಹಿಂದೆ ನನ್ನಿಂದ ಹತನಾಗದ, ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ವಿಜ್ಞಾತನಾದ,
 ಚೇದಿಯಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಮತಿಯು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು
 ತಾನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮೋಹದಿಂದ ನನ್ನ ಬಿರುದನ್ನು
 ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವಂಗ, ಪುಂಡ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರಾತರ ರಾಜ
 ಬಲಸಮಸ್ತ ವಾಸುದೇವನೆಂದು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತ
 ಪೌಂಡ್ರಕನೂ ಕೂಡ ಜರಾಸಂಧನ ಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

02013020a ಚತುರ್ಯುಃ ಸ ಮಹಾರಾಜ ಭೋಜ ಇಂದ್ರಸಖೋ ಬಲೀ|

02013020c ವಿದ್ಯಾಬಲಾದ್ಯೋ ವ್ಯಜಯತ್ಪಾಂಡ್ಯಕ್ರಥಕಕೈಶಿಕಾನ್||

02013021a ಭ್ರಾತಾ ಯಸ್ಯಾಹೃತಿಃ ಶೂರೋ ಜಾಮದಗ್ನೃಸಮೋ ಯುಧಿ|

02013021c ಸ ಭಕ್ತೋ ಮಾಗಧಂ ರಾಜಾ ಭೀಷ್ಮ ಕಃ ಪರವೀರಹಾ||

02013022a ಪ್ರಿಯಾಣ್ಯಾಚರತಃ ಪ್ರಹ್ವಾನ್ನದಾ ಸಂಬಂಧಿನಃ ಸತಃ|

02013022c ಭಜತೋ ನ ಭಜತ್ಯಸ್ಮಾನಪ್ರಿಯೇಷು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಾಮದಗ್ನಿ ಪರಶುರಾಮನಂತೆ ಶೂರನಾದ
 ಆಹೃತಿಯ ಸೋದರ, ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಪಾಂಡ್ಯ, ಕ್ರಥ ಮತ್ತು
 ಕೈಶಿಕರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ, ಇಂದ್ರಸಖ ಬಲೀ ಭೋಜ ಚತುರ್ಯುಃ
 ಭೀಷ್ಮಕನು ರಾಜ ಮಾಗಧನ ಭಕ್ತ. ಆ ಪರವೀರಹನು
 ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
 ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅವನನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅವನು
 ನಮ್ಮನ್ನು ಕೆಟ್ಟುದಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02013023a ನ ಕುಲಂ ನ ಬಲಂ ರಾಜನ್ನಭಿಜಾನಂಸ್ತಥಾತ್ಮನಃ|

02013023c ಪಶ್ಯಮಾನೋ ಯಶೋ ದೀಪ್ತಂ ಜರಾಸಂಧಮುಪಾಶ್ರಿತಃ||

ರಾಜನ್! ತನ್ನ ಕುಲ ಮತ್ತು ಬಲಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ
ಯಶಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಜರಾಸಂಧನ ಆಸರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

02013024a ಉದೀಚ್ಯಭೋಜಾಶ್ಚ ತಥಾ ಕುಲಾನ್ಯಷ್ಟಾದಶಾಭಿಭೋ|

02013024c ಜರಾಸಂಧಭಯಾದೇವ ಪ್ರತೀಚೀಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

ವಿಭೋ! ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಭಯಗೊಂಡು ಉತ್ತರದ ಭೋಜರೂ
ಮತ್ತು ಇತರ ಹದಿನೆಂಟು ಕುಲಗಳೂ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆ ಪಲಾಯನ
ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

02013025a ಶೂರಸೇನಾ ಭದ್ರಕಾರಾ ಬೋಧಾಃ ಶಾಲ್ವಾಃ ಪಟಚ್ಚರಾಃ|

02013025c ಸುಸ್ಥರಾಶ್ಚ ಸುಕುಟ್ಟಾಶ್ಚ ಕುಣಿಂದಾಃ ಕುಂತಿಭಿಃ ಸಹ||

02013026a ಶಾಲ್ವೇಯಾನಾಂ ಚ ರಾಜಾನಃ ಸೋದರ್ಯಾನುಚರೈಃ ಸಹ|

02013026c ದಕ್ಷಿಣಾ ಯೇ ಚ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪೂರ್ವಾಃ ಕುಂತಿಷು ಕೋಶಲಾಃ||

ಅವರಂತೆ ಶೂರಸೇನರು, ಭದ್ರಕಾರರು, ಬೋಧರು, ಶಾಲ್ವರು,
ಪಟಚರರು, ಸುಸ್ಥರರು, ಸುಕುಟ್ಟರು, ಕುಣಿಂದರು, ಕುಂತರು, ಮತ್ತು
ತಮ್ಮ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಗಳೊಡನೆ ಶಾಲ್ವೇಯ ರಾಜರು, ದಕ್ಷಿಣ
ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಕುಂತಳದ ಕೋಶಲರು ಪಲಾಯನ
ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

02013027a ತಥೋತ್ತರಾಂ ದಿಶಂ ಚಾಪಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಭಯಾರ್ಥಿತಾಃ|

02013027c ಮತ್ಸ್ಯಃ ಸನ್ಯಸ್ತಪಾದಾಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

ಭಯಾದಿತರಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರೂ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಸ್ತಪಾದರೂ
ಉತ್ತರದಿಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02013028a ತಥೈವ ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲಾ ಜರಾಸಂಧಭಯಾದಿತಾಃ|

02013028c ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಂಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವಿದ್ರುತಾಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್ವ ಪಾಂಚಾಲರೂ ಜರಾಸಂಧನ ಭಯಾದಿತರಾಗಿ
ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ
ಚದುರಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

02013029a ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಕಂಸೋ ನಿರ್ಮಥ್ಯ ಬಾಂಧವಾನ್|

02013029c ಬಾರ್ಹದ್ರಥಸುತೇ ದೇವ್ಯಾವುಪಾಗಚ್ಛದ್ವುಥಾಮತಿಃ||

02013030a ಅಸ್ತಿಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿಶ್ಚ ನಾಮ್ನಾ ತೇ ಸಹದೇವಾನುಜೇಽಬಲೇ|

02013030c ಬಲೇನ ತೇನ ಸ ಜ್ಞಾತೀನಭಿಭೂಯ ವೃಥಾಮತಿಃ||

ಕೆಲವೇ ಸಮಯದ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಬಾಂಧವರನ್ನೇ ತುಳಿದ ಕಂಸನು
ಬಾರ್ಹದ್ರಥ ಜರಾಸಂಧನ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರಿಯರನ್ನು, ಅಂದರೆ
ಸಹದೇವನ ಸಹೋದರಿಯರಾದ ಅಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯರನ್ನು
ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ. ಆ ವೃಥಾಮತಿಯು ತನ್ನವರನ್ನೇ ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ
ವಶದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

02013031a ಶ್ರೈಷ್ಟ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ ತಸ್ಯಾಸೀದತೀವಾಪನಯೋ ಮಹಾನ್|

02013031c ಭೋಜರಾಜನ್ಯವೃದ್ಧೈಸ್ತು ಪೀಡ್ಯಮಾನ್ಯೈರ್ದುರಾತ್ಮನಾ||

ಆ ದುರಾತ್ಮನು ಭೋಜರಾಜ ವೃದ್ಧರನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ

ಅವರು, ತಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

02013032a ಜ್ಞಾತಿತ್ರಾಣಮಭೀಪ್ಸದ್ಭಿರಸ್ಮತ್ಸಂಭಾವನಾ ಕೃತಾ|

02013032c ದತ್ತಾ ಕ್ಷೂರಾಯ ಸುತನುಂ ತಾಮಾಹುಕಸುತಾಂ ತದಾ||

02013033a ಸಂಕರ್ಷಣದ್ವಿತೀಯೇನ ಜ್ಞಾತಿಕಾರ್ಯಂ ಮಯಾ ಕೃತಂ|

02013033c ಹತೌ ಕಂಸಸುನಾಮಾನೌ ಮಯಾ ರಾಮೇಣ ಚಾಪ್ಯುತ||

ಆಹುಕನ ಮಗಳು ಸುತನುವನ್ನು ಅಕ್ರೂರನಿಗಿತ್ತು, ಸಂಕರ್ಷಣ ರಾಮನೊಡನೆ ಅವನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ನಾನು ಕಂಸ ಮತ್ತು ಸುನಾಮರನ್ನು ಕೊಂದು ನಮ್ಮವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದೆ.

02013034a ಭಯೇ ತು ಸಮುಪಕ್ರಾಂತೇ ಜರಾಸಂಧೇ ಸಮುದ್ಯತೇ|

02013034c ಮಂತ್ರೋಽಯಂ ಮಂತ್ರಿತೋ ರಾಜನ್ಯುಲ್ಯರಷ್ಟಾದಶಾವರೈಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಭಯದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾದ ಈ ಹದಿನೆಂಟು ಕುಲಗಳು ಜರಾಸಂಧನ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆಂದು ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು.

02013035a ಅನಾರಮಂತೋ ನಿಘ್ನಂತೋ ಮಹಾಸ್ತ್ರೈಃ ಶತಘಾತಿಭಿಃ|

02013035c ನ ಹನ್ಯಾಮ ವಯಂ ತಸ್ಯ ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಷಶತೈರ್ಬಲಂ||

ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ನೂರರನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೊಲ್ಲಬಹುದಾದ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಸತತವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೋರಾಡಿದರೂ ನಾವು ಅವನನ್ನು

ಸಂಹರಿಸಲಾರೆವು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

02013036a ತಸ್ಯ ಹ್ಯಮರಸಂಕಾಶೌ ಬಲೇನ ಬಲಿನಾಂ ವರೌ|

02013036c ನಾಮಭ್ಯಾಂ ಹಂಸಡಿಭಕಾವಿತ್ಯಾಸ್ತಾಂ ಯೋಧಸತ್ತಮೌ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನ ಜೊತೆ ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಲಶಾಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಹಂಸ ಮತ್ತು ಡಿಭಕರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಮರಸಮ ಯೋಧಸತ್ತಮರಿದ್ದರು.

02013037a ತಾವುಭೌ ಸಹಿತೌ ವೀರೌ ಜರಾಸಂಧಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

02013037c ತ್ರಯಸ್ತ್ರಯಾಣಾಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ವೀರರೂ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್ ಜರಾಸಂಧನೂ ಸೇರಿ ಈ ಮೂವರೂ ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೂ ಸಾಕು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಮತ.

02013038a ನ ಹಿ ಕೇವಲಮಸ್ಮಾಕಂ ಯಾವಂತೋಽನ್ಯೇ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

02013038c ತಥೈವ ತೇಷಾಮಾಸೀಚ್ಚ ಬುದ್ಧಿಬುರ್ಧಿಮತಾಂ ವರ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇದು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಈಗ ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ರಾಜರಿದ್ದಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02013039a ಅಥ ಹಂಸ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಕಶ್ಚಿದಾಸೀನ್ಮಹಾನ್ಮಹಪಃ|

02013039c ಸ ಚಾನ್ಷ್ಟೈಃ ಸಹಿತೋ ರಾಜನ್ಸಂಗ್ರಾಮೇಽಷ್ಟಾದಶಾವರೈಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಒಮ್ಮೆ ಹಂಸನೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಮಹಾನ್ಯಪನು ಅನ್ಯರಸಹಿತ ಆ ಹದಿನೆಂಟು ಕುಲಗಳಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನು.

02013040a ಹತೋ ಹಂಸ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಮಥ ಕೇನಾಪಿ ಭಾರತ|

02013040c ತಚ್ಚೃತ್ವಾ ಡಿಭಕೋ ರಾಜನ್ಯಮುನಾಂಭಸ್ಯಮಜ್ಜತ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಯಾರೋ ಹಂಸನು ಹತನಾದನೆಂಬ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹರಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಡಿಭಕನು ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು.

02013041a ವಿನಾ ಹಂಸೇನ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ|

02013041c ಇತ್ಯೇತಾಂ ಮತಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಡಿಭಕೋ ನಿಧನಂ ಗತಃ||

ಹಂಸನ ಹೊರತಾಗಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಡಿಭಕನು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದನು.

02013042a ತಥಾ ತು ಡಿಭಕಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹಂಸಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

02013042c ಪ್ರಪೇದೇ ಯಮುನಾಮೇವ ಸೋಽಪಿ ತಸ್ಯಾಂ ನ್ಯಮಜ್ಜತ||

ಡಿಭಕನ ಕುರಿತು ಕೇಳಿ ಪರಪುರಂಜಯ ಹಂಸನೂ ಕೂಡ ಯಮುನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸತ್ತನು.

02013043a ತೌ ಸ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧಃ ಶ್ರುತ್ವಾಪ್ಸು ನಿಧನಂ ಗತೌ|

02013043c ಸ್ವಪುರಂ ಶೂರಸೇನಾನಾಂ ಪ್ರಯಯೌ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧನು ಶೂರಸೇನನ ಕಡೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

02013044a ತತೋ ವಯಮಮಿತ್ರಘ್ನ ತಸ್ಮಿನ್ವ ತಿಗತೇ ನೃಪೇ|

02013044c ಪುನರಾನಂದಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಧುರಾಯಾಂ ವಸಾಮಹೇ||

ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ! ಆ ರಾಜನು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪುನಃ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

02013045a ಯದಾ ತ್ವಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಿತರಂ ಸಾ ವೈ ರಾಜೀವಲೋಚನಾ|

02013045c ಕಂಸಭಾರ್ಯಾ ಜರಾಸಂಧಂ ದುಹಿತಾ ಮಾಗಧಂ ನೃಪಂ||

02013046a ಚೋದಯತ್ಯೇವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪತಿವ್ಯಸನದುಃಖಿತಾ|

02013046c ಪತಿಘ್ನಂ ಮೇ ಜಹೀತ್ಯೇವಂ ಪುನಃ ಪುನರರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ನಂತರ ರಾಜೀವಲೋಚನೆ ಕಂಸನ ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಜರಾಸಂಧನ ಮಗಳು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಮಗಧ ನೃಪತಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಗಂಡನನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈಯುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದಳು.

02013047a ತತೋ ವಯಂ ಮಹಾರಾಜ ತಂ ಮಂತ್ರಂ ಪೂರ್ವಮಂತ್ರಿತಂ|

02013047c ಸಂಸ್ಕರಂತೋ ವಿಮನಸೋ ವ್ಯಪಯಾತಾ ನರಾಧಿಪ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನರಾಧಿಪ ! ಆಗ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿದೆವು.

02013048a ಪೃಥಕ್ತ್ವೇನ ದ್ರುತಾ ರಾಜನ್ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ|

02013048c ಪ್ರಪತಾಮೋ ಭಯಾತ್ತಸ್ಯ ಸಧನಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವಾಃ||

ರಾಜನ್! ಅವನ ಭಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಹಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ದೋಚಿಕೊಂಡು ಧನ ಮತ್ತು ಬಾಂಧವರೊಡಗೂಡಿ ಚದುರಿ
ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದೆವು.

02013049a ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಸರ್ವೇ ಸ್ಮ ಪ್ರತೀಚೀಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತಾಃ|

02013049c ಕುಶಸ್ಥಲೀಂ ಪುರೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ರೈವತೇನೋಪಶೋಭಿತಾಂ||

ಎಲ್ಲರೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ರೈವತ ಶೋಭಿತ
ರಮ್ಯ ಕುಶಸ್ಥಲೀ ಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಮಾಡಿದೆವು.

02013050a ಪುನರ್ನಿವೇಶನಂ ತಸ್ಯಾಂ ಕೃತವಂತೋ ವಯಂ ನೃಪ|

02013050c ತಥೈವ ದುರ್ಗಸಂಸ್ಕಾರಂ ದೇವೈರಪಿ ದುರಾಸದಂ||

ನೃಪ! ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ಪುನರ್ವಸತಿ ಮಾಡಿದೆವು.

02013051a ಸ್ತ್ರಿಯೋಽಪಿ ಯಸ್ಯಾಂ ಯುಧೈಯುಃ ಕಿಂ ಪುನರ್ವೃಷ್ಟಿಪುಂಗವಾಃ|

02013051c ತಸ್ಯಾಂ ವಯಮಮಿತ್ರಘ್ನ ನಿವಸಾಮೋಽಕುತೋಭಯಾಃ||

02013052a ಆಲೋಕ್ಯ ಗಿರಿಮುಖ್ಯಂ ತಂ ಮಾಧವೀತೀರ್ಥಮೇವ ಚ|

02013052c ಮಾಧವಾಃ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಪರಾಂ ಮುದಮವಾಪ್ಸುವನ್||

ಅಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಇನ್ನು ವೃಷ್ಟಿಪುಂಗವರೇನು!
ಅಮಿತ್ರಘ್ನ! ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ! ಮಾಧವೀತೀರ್ಥದ ಮುಖ್ಯ
ಪರ್ವತವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾರದ್ದೂ
ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

02013053a ಏವಂ ವಯಂ ಜರಾಸಂಧಾದಾದಿತಃ ಕೃತಕಿಲ್ಬಿಷಾಃ|

02013053c ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂತಃ ಸಂಬಂಧಾದ್ಭವಂತಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ||

ಈ ರೀತಿ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಸತತ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ನಾವು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂತರೂ ಸಂಬಂಧಿಗಳೂ ಆದ ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ.

02013054a ತ್ರಿಯೋಜನಾಯತಂ ಸದ್ಮ ತ್ರಿಸ್ಕಂಧಂ ಯೋಜನಾದಧಿ|

02013054c ಯೋಜನಾಂತೇ ಶತದ್ವಾರಂ ವಿಕ್ರಮಕ್ರಮತೋರಣಂ|

02013054e ಅಷ್ಟಾದಶಾವರೈರ್ನದ್ಧಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದೈಃ||

ಒಂದೊಂದು ಯೋಜನೆಯ ಅಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಡೆಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳವು ಮೂರು ಯೋಜನೆ ಆಳದಲ್ಲಿದೆ.

ಒಂದೊಂದು ಯೋಜನೆಯ ಅಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನೆಯನ್ನಿರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರು ಬಾಗಿಲುಗಳ ಕೋಟೆ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಗೋಪುರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹದಿನೆಂಟು ಕುಲಗಳ ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

02013055a ಅಷ್ಟಾದಶ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವ್ರಾತಾನಾಂ ಸಂತಿ ನಃ ಕುಲೇ|

02013055c ಆಹುಕಸ್ಯ ಶತಂ ಪುತ್ರಾ ಏಕೈಕಸ್ತಿಶತಾವರಃ||

ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಸೇನೆಗಳಿವೆ. ಆಹುಕನಿಗೆ ನೂರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರುನೂರು ಜನರಿದ್ದಾರೆ.

02013056a ಚಾರುದೇಷ್ಟಃ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚಕ್ರದೇವೋಽಥ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

02013056c ಅಹಂ ಚ ರೌಹಿಣೀಯಶ್ಚ ಸಾಂಬಃ ಶೌರಿಸಮೋ ಯುಧಿ||

02013057a ಏವಮೇತೇ ರಥಾಃ ಸಪ್ತ ರಾಜನ್ನನ್ಯಾನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ|

02013057c ಕೃತವರ್ಮಾ ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಃ ಸಮೀಕಃ ಸಮಿತಿಂಜಯಃ||

02013058a ಕಹ್ವಃ ಶಂಕುನಿರಿದಾಂತಶ್ಚ ಸಪ್ತೈವೈತೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

02013058c ಪುತ್ರೌ ಚಾಂಧಕಭೋಜಸ್ಯ ವೃದ್ಧೋ ರಾಜಾ ಚ ತೇ ದಶ||

ಸಹೋದರನೊಂದಿಗೆ ಚಾರುದೇಷ್ಟ, ಚಕ್ರದೇವ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ನಾನು, ರೌಹಿಣೀಯ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೌರಿಯ ಸಮ ಸಾಂಬ - ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಏಳು ರಥಿಗಳು. ಇನ್ನು ಇತರರ ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು ರಾಜನ್!

ಕೃತವರ್ಮ, ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಸಮೀಕ, ಸಮಿತಿಂಜಯ, ಕಹ್ವ, ಶಂಕು, ನಿರಿದಾಂತ ಇವರು ಅನ್ಯ ಏಳು ಮಹಾರಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಭೋಜ ಅಂಧಕನ ಈವರು ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ವೃದ್ಧ ರಾಜನೂ ಸೇರಿ ಹತ್ತು ಮಹಾರಥಿಗಳು.

02013059a ಲೋಕಸಂಹನನಾ ವೀರಾ ವೀರ್ಯವಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ|

02013059c ಸ್ಮರಂತೋ ಮಧ್ಯಮಂ ದೇಶಂ ವೃಷ್ಟಿಮಧ್ಯೇ ಗತವ್ಯಥಾಃ||

ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಈ ವೀರ್ಯವಂತ ವೀರ ಮಹಾಬಲರು ಮಧ್ಯಮ ದೇಶವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೃಥೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02013060a ಸ ತ್ವಂ ಸಮ್ರಾಡ್ಕುಣೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಸದಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

02013060c ಕ್ಷತ್ರೇ ಸಮ್ರಾಜಮಾತ್ಮಾನಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಭರತಸತ್ತಮ ! ಸದಾ ಸಂಗ್ರಾಮಗುಣಯುಕ್ತ ನೀನು
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

02013061a ನ ತು ಶಕ್ಯಂ ಜರಾಸಂಧೇ ಜೀವಮಾನೇ ಮಹಾಬಲೇ|

02013061c ರಾಜಸೂಯಸ್ತ್ವ ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತುಮೇಷಾ ರಾಜನ್ಮ ತಿರ್ಮಮ||

ರಾಜನ್ ! ಆದರೆ ಮಹಾಬಲ ಜರಾಸಂಧನು ಜೀವಿತವಾಗಿರುವವರೆಗೆ
ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿನ್ನಿಂದ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

02013062a ತೇನ ರುದ್ಧಾ ಹಿ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವೇ ಜಿತ್ವಾ ಗಿರಿವ್ರಜೇ|

02013062c ಕಂದರಾಯಾಂ ಗಿರೀಂದ್ರಸ್ಯ ಸಿಂಹೇನೇವ ಮಹಾದ್ವಿಪಾಃ||

ಮಹಾ ಆನೆಗಳನ್ನು ಸಿಂಹವು ಹಿಮಾಲಯದ ಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ
ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರ್ವ ರಾಜರುಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಅವನು
ಗಿರಿವ್ರಜದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

02013063a ಸೋಽಪಿ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧೋ ಯಿಯಕ್ಷುರ್ವ ಸುಧಾಧಿಪೈಃ|

02013063c ಆರಾಧ್ಯ ಹಿ ಮಹಾದೇವಂ ನಿರ್ಜಿತಾಸ್ತೇನ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲೆಂದೇ ಆ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಗೆದ್ದ ರಾಜ
ಜರಾಸಂಧನು ವಸುಧಾಧಿಪರನ್ನು ಬಲಿಹೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02013064a ಸ ಹಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಪ್ರತನಾಗತಾನ್|

02013064c ಪುರಮಾನೀಯ ಬದ್ಧ್ವಾ ಚ ಚಕಾರ ಪುರುಷವ್ರಜಂ||

ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವನು ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಂಧಿಸಿ ಸೇನೆಯ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

02013065a ವಯಂ ಚೈವ ಮಹಾರಾಜ ಜರಾಸಂಧಭಯಾತ್ತದಾ|

02013065c ಮಥುರಾಂ ಸಂಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಗತಾ ದ್ವಾರವತೀಂ ಪುರೀಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಾವೂ ಕೂಡ ಜರಾಸಂಧನ ಭಯದಿಂದ
ಮಥುರೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ದ್ವಾರವತೀ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು.

02013066a ಯದಿ ತ್ವೇನಂ ಮಹಾರಾಜ ಯಜ್ಞಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ|

02013066c ಯತಸ್ವ ತೇಷಾಂ ಮೋಕ್ಷಾಯ ಜರಾಸಂಧವಧಾಯ ಚ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು
ಇಚ್ಛಿಸುವೆಯಾದರೆ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ವಧಿಸಿ ಅವರನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.

02013067a ಸಮಾರಂಭೋ ಹಿ ಶಕ್ಯೋಽಯಂ ನಾನ್ಯಥಾ ಕುರುನಂದನ|

02013067c ರಾಜಸೂಯಸ್ಯ ಕಾತ್ಸ್ಯೇನ ಕರ್ತುಂ ಮತಿಮತಾಂ ವರ||

ಕುರುನಂದನ ! ಮತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಹೀಗೆಯೇ ರಾಜಸೂಯದ ಸೂಕ್ತ
ಆರಂಭವು ಸಾಧ್ಯ. ಬೇರೆ ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ.

02013068a ಇತ್ಯೇಷಾ ಮೇ ಮತೀ ರಾಜನ್ಯಥಾ ವಾ ಮನ್ಯಸೇಽನಘ|

02013068c ಏವಂ ಗತೇ ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸ್ವಯಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಹೇತುಭಿಃ||

ರಾಜನ್ ! ಅನಘ ! ಇದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಥವಾ ನೀನು ಬೇರೆ

ಏನನ್ನಾದರೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಇದು ಹೀಗಿರಲು ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಕುರಿತು ನಿರ್ಧರಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ

ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಇತರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಎದಿರುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು
ಹಿಂಜರಿಯುವುದು (೧-೬). ಭೀಮನು ರಾಜನಲ್ಲಿ
ಸಾಹಸಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ರಾಜಸೂಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು
(೭-೯). ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದವನು ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಬಲ್ಲ
ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳುವುದು (೧೦-೨೦).

02014001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02014001a ಉಕ್ತಂ ತ್ವಯಾ ಬುದ್ಧಿಮತಾ ಯನ್ನಾನ್ಯೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ|

02014001c ಸಂಶಯಾನಾಂ ಹಿ ನಿರ್ಮೋಕ್ತಾ ತ್ವನ್ನಾನ್ಯೋ ವಿದ್ಯತೇ ಭುವಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬುದ್ಧಿವಂತ! ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನಲ್ಲದೇ
ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ

ಮಾಡುವುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ !

02014002a ಗೃಹೇ ಗೃಹೇ ಹಿ ರಾಜಾನಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಂಕರಾಃ|

02014002c ನ ಚ ಸಾಂರಾಜ್ಯಮಾಪ್ತಾಸ್ತೇ ಸಮ್ರಾತ್ ಶಬ್ದೋ ಹಿ ಕೃತ್ಸುಭಾಕ್||

ರಾಜರ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರದ್ದೇ ಮೆಚ್ಚಿನವರಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ್ಯಾರೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಸಾಮ್ರಾಟ ಎನ್ನುವ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

02014003a ಕಥಂ ಪರಾನುಭಾವಜ್ಞಃ ಸ್ವಂ ಪ್ರಶಂಸಿತುಮರ್ಹತಿ|

02014003c ಪರೇಣ ಸಮವೇತಸ್ತು ಯಃ ಪ್ರಶಸ್ತಃ ಸ ಪೂಜ್ಯತೇ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಇತರರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಯಾರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೇ ನಿಜವಾದ ಗೌರವ.

02014004a ವಿಶಾಲಾ ಬಹುಲಾ ಭೂಮಿರ್ಬಹುರತ್ನಸಮಾಚಿತಾ|

02014004c ದೂರಂ ಗತ್ವಾ ವಿಜಾನಾತಿ ಶ್ರೇಯೋ ವೃಷ್ಟಿಕುಲೋದ್ವಹ||

ಭೂಮಿಯು ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಹಳ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ವೃಷ್ಟಿಕುಲೋದ್ವಹ! ದೂರ ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

02014005a ಶಮಮೇವ ಪರಂ ಮನ್ಯೇ ನ ತು ಮೋಕ್ಷಾದ್ಭವೇಚ್ಛಮಃ|

02014005c ಆರಂಭೇ ಪಾರಮೇಷ್ಟ್ಯಂ ತು ನ ಪ್ರಾಪ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಶಮೆಯೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವೆಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಅವರನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಶಮೆಯು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಯಜ್ಞವನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಅದು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02014006a ಏವಮೇವಾಭಿಜಾನಂತಿ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಮನಸ್ವಿನಃ|

02014006c ಕಶ್ಚಿತ್ಕದಾ ಚಿದೇತೇಷಾಂ ಭವೇಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠೋ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನಸ್ವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ
ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಷಃ ಯಾವಾಗಲೋ ಅವರಲ್ಲಿಯೇ
ಒಬ್ಬನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

02014007 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

02014007a ಅನಾರಂಭಪರೋ ರಾಜಾ ವಲ್ಮೀಕ ಇವ ಸೀದತಿ|

02014007c ದುರ್ಬಲಶ್ಚಾನುಪಾಯೇನ ಬಲಿನಂ ಯೋಽಧಿತಿಷ್ಠತಿ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಾಹಸಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ರಾಜನು ಹುತ್ತದಂತೆ
ಕುಸಿಯುತ್ತಾನೆ. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ದುರ್ಬಲನೆಂದೇ
ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

02014008a ಅತಂದ್ರಿತಸ್ತು ಪ್ರಾಯೇಣ ದುರ್ಬಲೋ ಬಲಿನಂ ರಿಪುಂ|

02014008c ಜಯೇತ್ಸಮ್ಯಮ್ನಯೋ ರಾಜನ್ನೀತ್ಯಾರ್ಥಾನಾತ್ಮನೋ ಹಿತಾನ್||

ಆದರೆ, ಓರ್ವ ದುರ್ಬಲನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಬಲಶಾಲಿ ಶತ್ರುವನ್ನು
ಸೋಲಿಸಬಹುದು. ರಾಜನ್! ಅವನ ಯೋಜನೆಯು
ಸರಿಯಾದುದಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಅವನು ತನಗೆ ಹಿತವಾದುದನ್ನು

ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

02014009a ಕೃಷ್ಣೇ ನಯೋ ಮಯಿ ಬಲಂ ಜಯಃ ಪಾರ್ಥೇ ಧನಂಜಯೇ|

02014009c ಮಾಗಧಂ ಸಾಧಯಿಷ್ಯಾಮೋ ವಯಂ ತ್ರಯ ಇವಾಗ್ನಯಃ||

ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯಿದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನಲ್ಲಿ ಜಯವಿದೆ. ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ನಾವು ಮಾಗಧನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಹುದು.”

02014010 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

02014010a ಆದತ್ತೇಽರ್ಥಪರೋ ಬಾಲೋ ನಾನುಬಂಧಮವೇಕ್ಷತೇ|

02014010c ತಸ್ಮಾದರಿಂ ನ ಮೃಷ್ಯಂತಿ ಬಾಲಮರ್ಥಪರಾಯಣಂ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ಲಾಭವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂರ್ಖನು ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಲಾಭದ ಹಿಂದೆಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮೂರ್ಖ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

02014011a ಹಿತ್ವಾ ಕರಾನ್ಯೌವನಾಶ್ವಃ ಪಾಲನಾಚ್ಚ ಭಗೀರಥಃ|

02014011c ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸ್ತಪೋಯೋಗಾದ್ಬಲಾತ್ತು ಭರತೋ ವಿಭುಃ|

02014011e ಋದ್ಧ್ಯಾ ಮರುತ್ತಸ್ತಾನ್ವಂಚ ಸಮ್ರಾಜ ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮಃ||

ತೆರಿಗೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಯೌವನಾಶ್ವ, ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯ ಮೂಲಕ ಭಗೀರಥ, ತಪೋಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ, ಬಲದಿಂದ ವಿಭು ಭರತ, ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ಮರುತ್ತ ಈ ಐವರು

ಸಾಮ್ರಾಟರೆನಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

02014012a ನಿಗ್ರಾಹ್ಯಲಕ್ಷಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥನಯಲಕ್ಷಣೈಃ|

02014012c ಬಾರ್ಹದ್ರಥೋ ಜರಾಸಂಧಸ್ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈಗ ಬಾರ್ಹದತ್ತ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಧರ್ಮ, ಲಾಭ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಸೂಚನೆಯು ಬಂದೊದಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

02014013a ನ ಚೈನಮನುರುಧ್ಯಂತೇ ಕುಲಾನ್ಯೇಕಶತಂ ನೃಪಾಃ|

02014013c ತಸ್ಮಾದೇತದ್ಬಲಾದೇವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಕುರುತೇಽದ್ಯ ಸಃ||

ನೂರಾಳಂದು ಕುಲಗಳ ನೃಪರು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02014014a ರತ್ನಭಾಜೋ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ಜರಾಸಂಧಮುಪಾಸತೇ|

02014014c ನ ಚ ತುಷ್ಯತಿ ತೇನಾಪಿ ಬಾಲ್ಯಾದನಯಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಭಾಗಧಾರ ರಾಜರು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಇದೂ ಕೂಡ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

02014015a ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತಂ ನೃಪತಿಂ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷಂ ಬಲಾತ್|

02014015c ಆದತ್ತೇ ನ ಚ ನೋ ದೃಷ್ಟೋಽಭಾಗಃ ಪುರುಷತಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಅವನು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ ನೃಪತಿ ಮುಖ್ಯ ಪುರುಷರನ್ನು
ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಸೋರೆಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಕಪ್ಪವನ್ನು
ಕೊಡದೇ ಇರುವ ಪುರುಷರು ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ.

02014016a ಏವಂ ಸರ್ವಾನ್ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಜರಾಸಂಧಃ ಶತಾವರಾನ್|

02014016c ತಂ ದುರ್ಬಲತರೋ ರಾಜಾ ಕಥಂ ಪಾರ್ಥ ಉಪೈಷ್ಯತಿ||

ಈ ರೀತಿ ಜರಾಸಂಧನು ಸರ್ವರನ್ನೂ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ
ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ - ಅಂಥವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ನೂರರ
ಹತ್ತಿರವಿದೆ. ಪಾರ್ಥ ! ಅಂಥಹವನ ಮೇಲೆ ಓರ್ವ ದುರ್ಬಲ ರಾಜನು
ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಧಾಳಿಯಿಡಬಹುದು?

02014017a ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾನಾಂ ಪ್ರಮೃಷ್ಟಾನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪಶುಪತೇರ್ಗೃಹೇ|

02014017c ಪಶೂನಾಮಿವ ಕಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಜೀವಿತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಪಶುಪತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಶುಗಳಂತೆ
ಪ್ರೋಕ್ಷಣಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಪಡಿಸಿದ ರಾಜರು ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ಜೀವಿತವಾಗಿರಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ?

02014018a ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಶಸ್ತ್ರಮರಣೋ ಯದಾ ಭವತಿ ಸತ್ಕೃತಃ|

02014018c ನನು ಸ್ಮ ಮಾಗಧಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಾಧೇಮ ಯದ್ವಯಂ||

ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.
ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮಾಗಧನನ್ನು ಎದುರಿಸಬಾರದೇ?

02014019a ಷಡಶೀತಿಃ ಸಮಾನೀತಾಃ ಶೇಷಾ ರಾಜಂಶ್ಚ ತುರ್ದಶ|

02014019c ಜರಾಸಂಧೇನ ರಾಜಾನಸ್ತತಃ ಕ್ರೂರಂ ಪ್ರಪತ್ಸ್ಯ ತೇ||

ರಾಜನ್! ಎಂಭತ್ತಾರು ರಾಜರು ಜರಾಸಂಧನ ಕಾರಗೃಹದಲ್ಲಿ
ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ರಾಜರುಗಳ ನಂತರ
ಅವನ ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ.

02014020a ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಸ ಯಶೋ ದೀಪ್ತಂ ತತ್ರ ಯೋ ವಿಘ್ನಮಾಚರೇತ್|

02014020c ಜಯೇದ್ಯಶ್ಚ ಜರಾಸಂಧಂ ಸ ಸಮ್ರಾಣ್ಣಿಯತಂ ಭವೇತ್||

ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನು ತರುವವನು ಬೆಳಗುವ ಯಶಸ್ಸನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಜರಾಸಂಧನ ಮೇಲೆ ವಿಜಯವನ್ನು
ಗಳಿಸಿದವನು ನಿಶ್ಚ ಯವಾಗಿಯೂ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ
ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫

ಜರಾಸಂಧವಧೆಯ ಕುರಿತು

ಸಮಾಲೋಚನೆ

ಸಾಮ್ರಾಟ ಪದವಿಯು ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಯಕೆಯಾದರೂ
ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೀಡುಮಾಡಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಅಂಜಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೫). ಪಾರ್ಥನು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುವುದು (೬-
೧೬).

02015001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02015001a ಸಮ್ರಾಡ್ಕುಣಮಭೀಪ್ಸಸ್ವೈ ಯುಷ್ಮಾನ್ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾಯಣಃ|

02015001c ಕಥಂ ಪ್ರಹಿಣುಯಾಂ ಭೀಮಂ ಬಲಾತ್ಕೇವಲಸಾಹಸಾತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಮ್ರಾಟಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು
ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಯಕೆ. ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾಯಣನಾದ ನಾನು ಹೇಗೆ
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಲವಂತಮಾಡಿ ಇಂಥಹ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಿ?

02015002a ಭೀಮಾರ್ಜುನಾವುಭೌ ನೇತ್ರೇ ಮನೋ ಮನ್ಯೇ ಜನಾರ್ದನಂ|

02015002c ಮನಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವಿಹೀನಸ್ಯ ಕೀದೃಶಂ ಜೀವಿತಂ ಭವೇತ್||

ಜನಾರ್ದನ! ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದಂತೆ ಎಂದು
ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ
ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದಾದರೂ ಏನು?

02015003a ಜರಾಸಂಧಬಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುಷ್ಪಾರಂ ಭೀಮವಿಕ್ರಮಂ|

02015003c ಶ್ರಮೋ ಹಿ ವಃ ಪರಾಜಯ್ಯಾತ್ಕಿಮು ತತ್ರ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ಜರಾಸಂಧನ ದುಷ್ಪಾರ ಭೀಮವಿಕ್ರಮ ಬಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದಾಗ

ಕೇವಲ ಶ್ರಮವು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನಿದೆ?

02015004a ಅಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥಾಂತರೇ ಯುಕ್ತಮನರ್ಥಃ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

02015004c ಯಥಾಹಂ ವಿಮೃಶಾಮ್ಯೇಕಸ್ತತ್ತಾವಚ್ಛ್ರಯತಾಂ ಮಮ||

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಪರಿಣಾಮವಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಅನರ್ಥವಾಗುವುದು. ಇದರ ಕುರಿತು ನಾನು ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

02015005a ಸಂನ್ಯಾಸಂ ರೋಚಯೇ ಸಾಧು ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಜನಾರ್ದನ|

02015005c ಪ್ರತಿಹಂತಿ ಮನೋ ಮೇಽದ್ಯ ರಾಜಸೂಯೋ ದುರಾಸದಃ||

ಜನಾರ್ದನ! ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ರಾಜಸೂಯವು ಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ.”

02015006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02015006a ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಮಕ್ಷಯೈ ಚ ಮಹೇಷುಧೀ|

02015006c ರಥಂ ಧ್ವಜಂ ಸಭಾಂ ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸು, ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳು, ರಥ, ಧ್ವಜ, ಮತ್ತು ಸಭೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮಹಾಯೋಧ ಪಾರ್ಥನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02015007a ಧನುರಸ್ತ್ರಂ ಶರಾ ವೀರ್ಯಂ ಪಕ್ಷೋ ಭೂಮಿರ್ಯಶೋ ಬಲಂ|

02015007c ಪ್ರಾಪ್ತಮೇತನ್ಮಯಾ ರಾಜನ್ದಷ್ಟ್ರಾಪಂ ಯದಭೀಷ್ಠಿತಂ||

“ರಾಜನ್! ಬಯಸಿದರೂ ದೊರಕಲು ಕಷ್ಟವಾದ ಧನಸ್ಸು, ಅಸ್ತು, ಬಾಣಗಳು, ವೀರ್ಯ, ಬೆಂಬಲಿಗರು, ಭೂಮಿ, ಯಶಸ್ಸು, ಬಲಗಳನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

02015008a ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ವೈದ್ಯಾಃ ಸಾಧು ಸುನಿಷ್ಠಿತಾಃ|

02015008c ಬಲೇನ ಸದೃಶಂ ನಾಸ್ತಿ ವೀರ್ಯಂ ತು ಮಮ ರೋಚತೇ||

ತಿಳಿದವರು ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರನ್ನು ಮತ್ತು ಸತ್ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಲದ ಸದೃಶವಾದುದ್ದು ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಹಸವು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

02015009a ಕೃತವೀರ್ಯಕುಲೇ ಜಾತೋ ನಿವೀರ್ಯಃ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ|

02015009c ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಶೋ ರಾಜನ್ಯಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಃ ಪರಾಜಯೇ||

ವೀರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ನಿವೀರ್ಯನಾಗಿ ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ? ರಾಜನ್! ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಸೋಲಿಸುವುದನ್ನೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡವನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

02015010a ಸರ್ವೈರಪಿ ಗುಣೈರ್ಹೀನೋ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಹಿ ತರೇದ್ರಿಪೂನ್|

02015010c ಸರ್ವೈರಪಿ ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತೋ ನಿವೀರ್ಯಃ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಸರ್ವಗುಣಹೀನನೂ ಕೂಡ ವೀರ್ಯವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸರ್ವಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ

ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಏನು ತಾನೆ ಮಾಡಿಯಾನು?

02015011a ದ್ರವ್ಯಭೂತಾ ಗುಣಾಃ ಸರ್ವೇ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಹಿ ಪರಾಕ್ರಮೇ|

02015011c ಜಯಸ್ಯ ಹೇತುಃ ಸಿದ್ಧಿರ್ಹಿ ಕರ್ಮ ದೈವಂ ಚ ಸಂಶ್ರಿತಂ||

ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸರ್ವಗುಣಗಳೂ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಿದ್ಧಿ,
ಕಾರ್ಯ, ದೈವಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಜಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

02015012a ಸಂಯುಕ್ತೋ ಹಿ ಬಲೈಃ ಕಶ್ಚಿತ್ತ್ವ ಮಾದಾನ್ನೋಪಯುಜ್ಯತೇ|

02015012c ತೇನ ದ್ವಾರೇಣ ಶತ್ರುಭ್ಯಃ ಕ್ಷೀಯತೇ ಸಬಲೋ ರಿಪುಃ||

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಈ ಬಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ ಪ್ರಮಾದಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ
ಶತ್ರುವಿನ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು
ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

02015013a ದೈನ್ಯಂ ಯಥಾಬಲವತಿ ತಥಾ ಮೋಹೋ ಬಲಾನ್ವಿತೇ|

02015013c ತಾವುಭೌ ನಾಶಕೌ ಹೇತೂ ರಾಜ್ಞಾ ತ್ಯಾಜ್ಯೌ ಜಯಾರ್ಥಿನಾ||

ಬಲವಿಲ್ಲದವನು ಹೇಗೆ ದೀನನೋ ಹಾಗೆ ಬಲಾನ್ವಿತನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಬೇಕಾದವನು. ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ರಾಜನು ಇವೆರಡೂ
ನಾಶಕಾರಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು.

02015014a ಜರಾಸಂಧವಿನಾಶಂ ಚ ರಾಜ್ಞಾಂ ಚ ಪರಿಮೋಕ್ಷಣಂ|

02015014c ಯದಿ ಕುರ್ಯಾಮ ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ಕಿಂ ತತಃ ಪರಮಂ ಭವೇತ್||

ಯಜ್ಞಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಜರಾಸಂಧನ ವಿನಾಶ ಮತ್ತು ರಾಜರ

ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು
ಏನಾಗಬಹುದು?

02015015a ಅನಾರಂಭೇ ತು ನಿಯತೋ ಭವೇದಗುಣನಿಶ್ಚಯಃ|

02015015c ಗುಣಾನಿಃಸಂಶಯಾದ್ರಾಜನ್ಯೈರ್ಗುಣ್ಯಂ ಮನ್ಯಸೇ ಕಥಂ||

ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಹಿಂಜರಿದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂದಾಗುವುದು
ನಿಶ್ಚಯ. ರಾಜನ್! ನಿಃಸಂಶಯ ಗುಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿರ್ಗುಣವನ್ನು ನೀನು
ಹೇಗೆ ಗೌರವಿಸುತ್ತೀಯೆ?

02015016a ಕಾಷಾಯಂ ಸುಲಭಂ ಪಶ್ಚಾನ್ಮನೀನಾಂ ಶಮಮಿಚ್ಛತಾಂ|

02015016c ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ತು ತವೇಚ್ಛಂತೋ ವಯಂ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ಪರೈಃ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಟನನ್ನಾಗಿಸಲು ನಾವು ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ
ಹೋರಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಂತರ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಮುನಿಗಳಿಗೆ
ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಷಾಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವಣಿ

ಜರಾಸಂಧವಧಮಂತ್ರಣೇ ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಜರಾಸಂಧವಧಮಂತ್ರಣ ಎನ್ನುವ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬

ಜರಾಸಂಧ

ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಶತ್ರುವಿನ ಬಳಿಸೇರಿ, ಶತ್ರುದೇಹವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಯಾವ ಅಪವಾದವೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳುವುದು (೧-೯). ಜರಾಸಂಧನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮಗಳೇನು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು, ಕೃಷ್ಣನು ಜರಾಸಂಧನ ಜನ್ಮ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು (೧೦-೫೧).

02016001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

02016001a ಜಾತಸ್ಯ ಭಾರತೇ ವಂಶೇ ತಥಾ ಕುಂತ್ಯಾಃ ಸುತಸ್ಯ ಚ|

02016001c ಯಾ ವೈ ಯುಕ್ತಾ ಮತಿಃ ಸೇಯಮರ್ಜುನೇನ ಪ್ರದರ್ಶಿತಾ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನು ಭಾರತ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಂತಿಯ ಸುತನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ.

02016002a ನ ಮೃತ್ಯೋಃ ಸಮಯಂ ವಿದ್ಮ ರಾತ್ರೌ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದಿವಾ|

02016002c ನ ಚಾಪಿ ಕಂ ಚಿದಮರಮಯುಧ್ಧೇನಾಪಿ ಶುಶ್ರುವಃ||

ರಾತ್ರಿಯೋ ಹಗಲೋ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಸಮಯವನ್ನು ನಾವು ಯಾರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ! ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಅಮರರಾದ ಯಾರ ಕುರಿತೂ ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ!

02016003a ಏತಾವದೇವ ಪುರುಷೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ಹೃದಯತೋಷಣಂ|

02016003c ನಯೇನ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಯದುಪಕ್ರಮತೇ ಪರಾನ್||

ಇದೇ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಡುವ ಪುರುಷನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಂತಸಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ.

02016004a ಸುನಯಸ್ಯಾನಪಾಯಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ ಪರಮಃ ಕ್ರಮಃ|

02016004c ಸಂಶಯೋ ಜಾಯತೇ ಸಾಮ್ಯೇ ಸಾಮ್ಯಂ ಚ ನ ಭವೇದ್ವಯೋಃ||

ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ನ್ಯಾಯವೇ ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಸರಿಸಮವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಎಂದೂ ಸರಿಸಮವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

02016005a ತೇ ವಯಂ ನಯಮಾಸ್ಥಾಯ ಶತ್ರುದೇಹಸಮೀಪಗಾಃ|

02016005c ಕಥಮಂತಂ ನ ಗಚ್ಛೇಮ ವೃಕ್ಷಸ್ಯೇವ ನದೀರಯಾಃ|

02016005e ಪರರಂಧ್ರೇ ಪರಾಕ್ರಾಂತಾಃ ಸ್ವರಂಧ್ರಾವರಣೇ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಒಳ್ಳೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುವಿನ ಬಳಿ ಹೋದರೆ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ? ನಮ್ಮ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡೋಣ.

02016006a ವ್ಯೂಢಾನೀಕೈರನುಬಲೈರ್ನೋಪೇಯಾದ್ಬಲವತ್ತರಂ|

02016006c ಇತಿ ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ನೀತಿಸ್ತನ್ಮಮಾಪೀಹ ರೋಚತೇ||

ತನಗಿಂತಲೂ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವವನನ್ನು ಸೇನೆ ಮತ್ತು
ಬಲದೊಂದಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತರ
ನೀತಿ ಮತ್ತು ಇದು ನನಗೂ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

02016007a ಅನವದ್ಯಾ ಹ್ಯಸಂಬುದ್ಧಾಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಶತ್ರುಸದ್ಮ ತತ್|

02016007c ಶತ್ರುದೇಹಮುಪಾಕ್ರಮ್ಯ ತಂ ಕಾಮಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಮಹೇ||

ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಶತ್ರುವಿನ ಬಳಿಸೇರಿ, ಶತ್ರುದೇಹವನ್ನು
ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವ
ಅಪವಾದವೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

02016008a ಏಕೋ ಹ್ಯೇವ ಶ್ರಿಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

02016008c ಅಂತರಾತ್ಮೇವ ಭೂತಾನಾಂ ತತ್ಕ್ಷಯೇ ವೈ ಬಲಕ್ಷಯಃ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಜೀವಿಗಳ ಅಂತರಾತ್ಮನಂತೆ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ನಿತ್ಯ
ಶ್ರೀಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಕ್ಷಯದೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಬಲವೂ
ಕ್ಷಯಿಸುವುದು.

02016009a ಅಥ ಚೇತ್ತಂ ನಿಹತ್ಯಾಜೌ ಶೇಷೇಣಾಭಿಸಮಾಗತಾಃ|

02016009c ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಮ ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಜ್ಞಾತಿತ್ರಾಣಪರಾಯಣಾಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅವನನ್ನು ನಾವು ಕೊಂದನಂತರ ಉಳಿದವರು ನಮ್ಮ
ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಲು ತೊಡಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ.”

02016010 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02016010a ಕೃಷ್ಣ ಕೋಽಯಂ ಜರಾಸಂಧಃ ಕಿಂವೀರ್ಯಃ ಕಿಂಪರಾಕ್ರಮಃ|

02016010c ಯಸ್ತ್ವಾಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಗ್ನಿಸದೃಶಂ ನ ದಗ್ಧಃ ಶಲಭೋ ಯಥಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣ! ಈ ಜರಾಸಂಧನು ಯಾರು?

ಅಗ್ನಿಸದೃಶನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಪತಂಗದಂತೆ

ಸುಟ್ಟುಹೋಗದೇ ಇರುವ ಅವನ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು

ಪರಾಕ್ರಮಗಳಾದರೂ ಏನು?”

02016011 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

02016011a ಶೃಣು ರಾಜಂ ಜರಾಸಂಧೋ ಯದ್ವೀರ್ಯೋ ಯತ್ಪರಾಕ್ರಮಃ|

02016011c ಯಥಾ ಚೋಪೇಕ್ಷಿತೋಽಸ್ಮಾ ಭಿರ್ಬಹುಶಃ ಕೃತವಿಪ್ರಿಯಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಜರಾಸಂಧನ ವೀರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳ

ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಅವನು ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಬಹಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ನಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಏನೂ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳು.

02016012a ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀನಾಂ ತಿಸೃಣಾಮಾಸೀತ್ಸಮರದರ್ಪಿತಃ|

02016012c ರಾಜಾ ಬೃಹದ್ರಥೋ ನಾಮ ಮಗಧಾಧಿಪತಿಃ ಪತಿಃ||

ಮೂರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನಾಪತಿ ಸಮರದರ್ಪಿತ ಬೃಹದ್ರಥನೆಂಬ

ಹೆಸರಿನ ಮಗಧಾಧಿಪತಿ ರಾಜನಿದ್ದನು.

02016013a ರೂಪವಾನ್ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನಃ ಶ್ರೀಮಾನತುಲವಿಕ್ರಮಃ|

02016013c ನಿತ್ಯಂ ದೀಕ್ಷಾಕೃಶತನುಃ ಶತಕ್ರತುರಿವಾಪರಃ||

ಅವನು ರೂಪವಂತನೂ ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನನೂ ಶ್ರೀಮಂತನೂ
ಅತುಲವಿಕ್ರಮನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ನಿತ್ಯವೂ ದೀಕ್ಷಾನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಅವನು
ತೆಳುದೇಹನವನಾಗಿದ್ದು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶತುಕ್ರತುವೋ ಎಂಬಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು.

02016014a ತೇಜಸಾ ಸೂರ್ಯಸದೃಶಃ ಕ್ಷಮಯಾ ಪೃಥಿವೀಸಮಃ|

02016014c ಯಮಾಂತಕಸಮಃ ಕೋಪೇ ಶ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ರವಣೋಪಮಃ||

ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಸದೃಶನಾಗಿದ್ದನು, ಕ್ಷಮೆಯಲ್ಲಿ
ಪೃಥ್ವಿಸಮನಾಗಿದ್ದನು, ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಅಂತಕ ಯಮನ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು,
ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವೈಶ್ರವಣನಂತಿದ್ದನು.

02016015a ತಸ್ಯಾಭಿಜನಸಮ್ಯುಕ್ತೈರ್ಗುಣೈರ್ಭರತಸತ್ತಮ|

02016015c ವ್ಯಾಪ್ತೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯೈವ ಗಭಸ್ತಿಭಿಃ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಅವನ ಉಚ್ಛ್ರ ಜನ್ಮದಂತೆ ಅವನ ಗುಣಗಳೂ
ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು, ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಹೊರಸೂಸಿದ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಇಡೀ
ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದವು.

02016016a ಸ ಕಾಶಿರಾಜಸ್ಯ ಸುತೇ ಯಮಜೇ ಭರತರ್ಷಭ|

02016016c ಉಪಯೇಮೇ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಮ್ಮತೇ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಆ ಮಹಾವೀರನು ರೂಪ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ
ಕಾಶೀರಾಜನ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು.

02016017a ತಯೋಶ್ಚ ಕಾರ ಸಮಯಂ ಮಿಥಃ ಸ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

02016017c ನಾತಿವರ್ತಿಷ್ಯ ಇತ್ಯೇವಂ ಪತ್ನೀಭ್ಯಾಂ ಸನ್ನಿಧೌ ತದಾ||

ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರಿಬ್ಬರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಎಂದೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

02016018a ಸ ತಾಭ್ಯಾಂ ಶುಶುಭೇ ರಾಜಾ ಪತ್ನೀಭ್ಯಾಂ ಮನುಜಾಧಿಪ|

02016018c ಪ್ರಿಯಾಭ್ಯಾಮನುರೂಪಾಭ್ಯಾಂ ಕರೇಣುಭ್ಯಾಮಿವ ದ್ವಿಪಃ||

ಮನುಜಾಧಿಪ! ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಅನುರೂಪ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಗಂಡಾನೆಯಂತೆ ರಂಜಿಸಿದನು.

02016019a ತಯೋರ್ಮಧ್ಯಗತಶ್ಚಾಪಿ ರರಾಜ ವಸುಧಾಧಿಪಃ|

02016019c ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಮೂರ್ತಿಯಮಾನಿವ ಸಾಗರಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ವಸುಧಾಧಿಪನು ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಯಮುನೆಯರ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಗರನ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ರಂಜಿಸಿದನು.

02016020a ವಿಷಯೇಷು ನಿಮಗ್ನಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಯೌವನಮತ್ಯಗಾತ್|

02016020c ನ ಚ ವಂಶಕರಃ ಪುತ್ರಸ್ತಸ್ಯಾಜಾಯತ ಕಶ್ಚನ||

ವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಅವನ ಯೌವನವು ಕಳೆಯುತ್ತಾಬಂದರೂ ಅವನಿಗೆ ವಂಶಕರ ಪುತ್ರನು ಯಾರೂ ಜನಿಸಲಿಲ್ಲ.

02016021a ಮಂಗಳೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಹೋಮೈಃ ಪುತ್ರಕಾಮಾಭಿರಿಷ್ಟಿಭಿಃ|

02016021c ನಾಸಸಾದ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪುತ್ರಂ ಕುಲವಿವರ್ಧನಂ||

ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂಗಲ ಹೋಮಗಳು ಮತ್ತು ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ
ಆ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕುಲವಿವರ್ಧನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

02016022a ಅಥ ಕಾಕ್ಷೀವತಃ ಪುತ್ರಂ ಗೌತಮಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02016022c ಶುಶ್ರಾವ ತಪಸಿ ಶ್ರಾಂತಮುದಾರಂ ಚಂಡಕೌಶಿಕಂ||

02016023a ಯದೃಚ್ಛಯಾಗತಂ ತಂ ತು ವೃಕ್ಷಮೂಲಮುಪಾಶ್ರಿತಂ|

02016023c ಪತ್ನೀಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವರತ್ನೈರತೋಷಯತ್||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಗೌತಮ ಕಾಕ್ಷೀವತನ ಮಗ ಚಂಡಕೌಶಿಕಿ ಎಂದು
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉದಾರ ತಪಸ್ವಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ
ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಪತ್ನಿಯರ ಸಹಿತ
ರಾಜನು ಸರ್ವ ರತ್ನ ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.

02016024a ತಮಬ್ರವೀತ್ಸತ್ಯಧೃತಿಃ ಸತ್ಯವಾಗೃಷಿಸತ್ತಮಃ|

02016024c ಪರಿತುಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ತೇ ರಾಜನ್ವರಂ ವರಯ ಸುವ್ರತ||

ಆ ಸತ್ಯಧೃತಿ ಸತ್ಯವಾಗ್ಮಿ ಋಷಿಸತ್ತಮನು “ಸುವ್ರತ ರಾಜನ್! ನಾನು
ಸಂತುಷ್ಟಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ!” ಎಂದನು.

02016025a ತತಃ ಸಭಾರ್ಯಃ ಪ್ರಣತಸ್ತಮುವಾಚ ಬೃಹದ್ರಥಃ|

02016025c ಪುತ್ರದರ್ಶನನೈರಾಶ್ಯಾದ್ಬಾಷ್ಟಗದ್ಗದಯಾ ಗಿರಾ||

ಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೃಹದ್ರಥನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

02016026 ಬೃಹದ್ರಥ ಉವಾಚ|

02016026a ಭಗವನ್ರಾಜ್ಯಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಿತಸ್ಯ ತಪೋವನಂ|

02016026c ಕಿಂ ವರೇಣಾಲ್ಪಭಾಗ್ಯಸ್ಯ ಕಿಂ ರಾಜ್ಯೇನಾಪ್ರಜಸ್ಯ ಮೇ||

ಬೃಹದ್ರಥನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಅಲ್ಪಭಾಗನಿಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು? ವರದಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು?”

02016027 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

02016027a ಏತಚ್ಚೈತ್ವಾ ಮುನಿರ್ಧ್ಯಾನಮಗಮತ್ ಕ್ಷುಭಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

02016027c ತಸ್ಯೈವ ಚಾಮ್ರವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಚಾಯಾಯಾಂ ಸಮುಪಾವಿಶತ್||

02016028a ತಸ್ಯೋಪವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಮುನೇರುತ್ಸಂಗೇ ನಿಪಪಾತ ಹ|

02016028c ಅವಾತಮಶುಕಾದಷ್ಟಮೇಕಮಾಮ್ರಫಲಂ ಕಿಲ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮುನಿಯು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾದನು. ಅವನು ಯಾವ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಿಳಿಗಳು ಕಚ್ಚದೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ಇಡೀ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಅವನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

02016029a ತತ್ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಹೃದಯೇನಾಭಿಮಂತ್ರೈ ಚ|

02016029c ರಾಜ್ಞೇ ದದಾವಪ್ರತಿಮಂ ಪುತ್ರಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಕಾರಕಂ||

ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಆ ಅಪ್ರತಿಮ ಹಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು,
ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೃದಯದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ
ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

02016030a ಉವಾಚ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತಂ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಮುನಿಃ|

02016030c ಗಚ್ಛ ರಾಜನ್ಯ ತಾರ್ಥೋಽಸಿ ನಿವರ್ತ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ಮತ್ತು ಆ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಹಾಮುನಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಆಸೆಯು ಈಡೇರುತ್ತದೆ. ಹೋಗು. ಮನುಜಾಧಿಪ!
ಹಿಂದಿರುಗು.”

02016031a ಯಥಾಸಮಯಮಾಜ್ಞಾಯ ತದಾ ಸ ನೃಪಸತ್ತಮಃ|

02016031c ದ್ವಾಭ್ಯಾಮೇಕಂ ಫಲಂ ಪ್ರಾದಾತ್ಪತ್ನೀಭ್ಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಆ ನೃಪತಿಸತ್ತಮನು ತಾನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರಿಗೂ ಆ
ಒಂದು ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

02016032a ತೇ ತದಾಮ್ರಂ ದ್ವಿಧಾ ಕೃತ್ವಾ ಭಕ್ಷಯಾಮಾಸತುಃ ಶುಭೇ|

02016032c ಭಾವಿತ್ವಾದಪಿ ಚಾರ್ಥಸ್ಯ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಾತ್ತಥಾ ಮುನೇಃ||

02016033a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಗರ್ಭಃ ಫಲಪ್ರಾಶನಸಂಭವಃ|

02016033c ತೇ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನರಪತಿಃ ಪರಾಂ ಮುದಮವಾಪ ಹ||

ಶುಭೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಮಾವಿನಹಣ್ಣನ್ನು ಅರ್ಧಮಾಡಿ ತಿಂದರು.

ಮುನಿಯ ಸತ್ಯವಾಖ್ಯೆಗಳು ನಿಜವಾಗುವುದು

ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗುವುದರಿಂದ, ಆ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ
ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ನರಪತಿಯು ಬಹಳ
ಹರ್ಷಿತನಾದನು.

02016034a ಅಥ ಕಾಲೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯಥಾಸಮಯಮಾಗತೇ|

02016034c ಪ್ರಜಾಯೇತಾಮುಭೇ ರಾಜಂ ಶರೀರಶಕಲೇ ತದಾ||

02016035a ಏಕಾಕ್ಷಿಬಾಹುಚರಣೇ ಅರ್ಧೋದರಮುಖಿಸ್ಥಿಜೇ|

02016035c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶರೀರಶಕಲೇ ಪ್ರವೇಪಾತೇ ಉಭೇ ಭೃಶಂ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ರಾಜನ್! ಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಾಗ ಇಬ್ಬರು

ಶುಭೆಯರೂ ಅರ್ಧ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ - ಒಂದು ಕಣ್ಣು, ಒಂದು

ತೋಳು, ಒಂದು ಕಾಲು, ಕುಂಡೆ, ಅರ್ಧ ಮುಖ ಮತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆಯ

ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತರು. ಆ ಅರ್ಧ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಇಬ್ಬರೂ

ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿದರು.

02016036a ಉದ್ವಿಗ್ನೇ ಸಹ ಸಮ್ಮಂತ್ರೈ ತೇ ಭಗಿನ್ಯೌ ತದಾಬಲೇ|

02016036c ಸಜೀವೇ ಪ್ರಾಣಿಶಕಲೇ ತತ್ತ್ಯಜಾತೇ ಸುದುಃಖಿತೇ||

ಆಗ ಆ ಉದ್ವಿಗ್ನ ಅಬಲೆ ಸಹೋದರಿಯರು ಜೊತೆಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ

ಬಹು ದುಃಖಿತರಾಗಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಎರಡು ಅರ್ಧ ಶಿಶುಗಳನ್ನು

ಬಿಸಾಡಿದರು.

02016037a ತಯೋರ್ಧಾ ತ್ರೈ ಸುಸಂವೀತೇ ಕೃತ್ವಾ ತೇ ಗರ್ಭಸಂಪ್ಲವೇ|

02016037c ನಿರ್ಗಮ್ಯಂತಃಪುರದ್ವಾರಾತ್ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯಾಶು ಜಗ್ಮತುಃ||

ಆ ಎರಡು ಅರ್ಧ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಸೂತಗಿತ್ತಿಯರು
ಅಂತಃಪುರದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಹೋಗಿ ಎಸೆದು ಅವಸರದಲ್ಲಿ
ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

02016038a ತೇ ಚತುಷ್ಟಥನಿಕ್ಷಿಪ್ತೇ ಜರಾ ನಾಮಾಥ ರಾಕ್ಷಸೀ|

02016038c ಜಗ್ರಾಹ ಮನುಜವ್ಯಾಫು ಮಾಂಸಶೋಣಿತಭೋಜನಾ||

ಮನುಜವ್ಯಾಫು! ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ-ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ
ಜರಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ನಾಲ್ಕು ರಸ್ತೆಗಳು ಸೇರುವಲ್ಲಿ
ಇರಿಸಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು.

02016039a ಕರ್ತು ಕಾಮಾ ಸುಖವಹೇ ಶಕಲೇ ಸಾ ತು ರಾಕ್ಷಸೀ|

02016039c ಸಂಘಟ್ಟಯಾಮಾಸ ತದಾ ವಿಧಾನಬಲಚೋದಿತಾ||

ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸುಲಭವಾಗಲೆಂದು ಆ
ರಾಕ್ಷಸಿಯು, ವಿಧಿಯ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಳಾಗಿ, ಆ ಎರಡು ಅರ್ಧ
ಶರೀರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು.

02016040a ತೇ ಸಮಾನೀತಮಾತ್ರೇ ತು ಶಕಲೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

02016040c ಏಕಮೂರ್ತಿಕೃತೇ ವೀರಃ ಕುಮಾರಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಆ ಎರಡು ಅರ್ಧಶರೀರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಿದ

ಕೂಡಲೇ ಒಂದಾಗಿ ವೀರ ಕುಮಾರನ ಶರೀರವನ್ನು ತಾಳಿತು.

02016041a ತತಃ ಸಾ ರಾಕ್ಷಸೀ ರಾಜನ್ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಪಲ್ಲಲೋಚನಾ|

02016041c ನ ಶಶಾಕ ಸಮುದ್ವೋಡುಂ ವಜ್ರಸಾರಮಯಂ ಶಿಶುಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ವಜ್ರದಿಂದ ಮಾಡಿದಂಥಿದ್ದ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

02016042a ಬಾಲಸ್ತಾಮ್ರತಲಂ ಮುಷ್ಟಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಸ್ಯೇ ನಿಧಾಯ ಸಃ|

02016042c ಪ್ರಾಕ್ರೋಶದತಿಸಂರಂಭಾತ್ಸತೋಯ ಇವ ತೋಯದಃ||

ಆ ಬಾಲಕನು ತನ್ನ ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಮುಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಳೆಯ ಮೋಡವು ಒಡೆಯುವಾಗ ಹೇಗೆ ಗುಡುಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಜೋರಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದನು.

02016043a ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಸಹಸಾಂತಃಪುರೇ ಜನಃ|

02016043c ನಿರ್ಜಗಾಮ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ರಾಜ್ಞಾ ಸಹ ಪರಂತಪ||

ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಾಂತನಾದ ಪರಂತಪ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ರಾಜನು ಅಂತಃಪುರ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬಂದನು.

02016044a ತೇ ಚಾಬಲೇ ಪರಿಗ್ಲಾನೇ ಪಯಃಪೂರ್ಣಪಯೋಧರೇ|

02016044c ನಿರಾಶೇ ಪುತ್ರಲಾಭಾಯ ಸಹಸ್ಯೈವಾಭ್ಯಗಚ್ಛತಾಂ||

ದುಃಖಿತರಾದ, ನಿರಾಶರಾದ, ಹಾಲುತುಂಬಿದ ಸ್ತನಗಳ ಆ

ಅಬಲೆಯರು ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಓಡಿ ಬಂದರು.

02016045a ಅಥ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಥಾಭೂತೇ ರಾಜಾನಂ ಚೇಷ್ಟಸಂತತಿಂ|

02016045c ತಂ ಚ ಬಾಲಂ ಸುಬಲಿನಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ರಾಕ್ಷಸೀ||

ಸಂತತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಂದ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಯೋಚಿಸಿದಳು:

02016046a ನಾರ್ಹಾಮಿ ವಿಷಯೇ ರಾಜ್ಞೋ ವಸಂತೀ ಪುತ್ರಗೃದ್ಧಿನಃ|

02016046c ಬಾಲಂ ಪುತ್ರಮುಪಾದಾತುಂ ಮೇಘಲೇಖೇವ ಭಾಸ್ಕರಂ||

“ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಕೃಪಣನಾದ ಈ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾನು ಬಾಸ್ಕರನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು.”

02016047a ಸಾ ಕೃತ್ವಾ ಮಾನುಷಂ ರೂಪಮುವಾಚ ಮನುಜಾಧಿಪಂ|

02016047c ಬೃಹದ್ರಥ ಸುತಸ್ತೇಽಯಂ ಮದ್ದತ್ತಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ||

ಅವಳು ಮನುಷ್ಯರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮನುಜಾಧಿಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:
“ಬೃಹದ್ರಥ! ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಇವನು ನಿನ್ನ ಮಗ. ಸ್ವೀಕರಿಸು.

02016048a ತವ ಪತ್ನೀದ್ವಯೇ ಜಾತೋ ದ್ವಿಜಾತಿವರಶಾಸನಾತ್|

02016048c ಧಾತ್ರೀಜನಪರಿತ್ಯಕ್ತೋ ಮಯಾಯಂ ಪರಿರಕ್ಷಿತಃ||

ಆ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನ ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಸೂಲಗಿತ್ತಿರಿಯರಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನಾದ ಇವನನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

02016049a ತತಸ್ತೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾಶಿರಾಜಸುತೇ ಶುಭೇ|

02016049c ತಂ ಬಾಲಮಭಿಪತ್ಯಾಶು ಪ್ರಸ್ನವೈರಭಿಷಿಂಚತಾಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅನಂತರ ಸುಂದರ ಕಾಶಿರಾಜನ ಸುತೆಯರು ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಎಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಲೆಯ ಹಾಲನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದರು.

02016050a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಸಂಹೃಷ್ಟಃ ಸರ್ವಂ ತದುಪಲಭ್ಯ ಚ|

02016050c ಅಪೃಚ್ಛನ್ನವಹೇಮಾಭಾಂ ರಾಕ್ಷಸೀಂ ತಾಮರಾಕ್ಷಸೀಂ||

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮನುಷ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯಂತೆ ತೋರದಿದ್ದ ಹೊಸ ಬಂಗಾರದ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02016051a ಕಾ ತ್ವಂ ಕಮಲಗರ್ಭಾಭೇ ಮಮ ಪುತ್ರಪ್ರದಾಯಿನೀ|

02016051c ಕಾಮಯಾ ಬ್ರೂಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಭಾಸಿ ಮೇ||

“ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಇತ್ತ ಕಮಲದ ಕುಸುಮದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತಳಾದ ನೀನು ಯಾರು? ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲುಂಟಾದ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದೇವತೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವಣಿ
ಜರಾಸಂಧೋತ್ಪತ್ತೌ ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜರಾಸಂಧೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭

ಜರಾಸಂಧನ ಜನ್ಮಕಥೆಯು ಮುಂದುವರೆದುದು (೧-೨೭).

02017001 ರಾಕ್ಷಸ್ಯವಾಚ|

02017001a ಜರಾ ನಾಮಾಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ರಾಕ್ಷಸೀ ಕಾಮರೂಪಿಣೀ|

02017001c ತವ ವೇಶ್ಮನಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪೂಜಿತಾ ನ್ಯವಸಂ ಸುಖಿಂ||

ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !
ನಾನೋರ್ವಳು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಬಲ್ಲ ಜರಾ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02017002a ಸಾಹಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಾರ್ಥಂ ಚಿಂತಯಂತ್ಯನಿಶಂ ನೃಪ|

02017002c ತವೇಮೇ ಪುತ್ರಶಕಲೇ ದೃಷ್ಟವತ್ಯಸ್ಮಿ ಧಾರ್ಮಿಕ||

02017003a ಸಂಶ್ಲೇಷಿತೇ ಮಯಾ ದೈವಾತ್ಕುಮಾರಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

02017003c ತವ ಭಾಗ್ಯೈರ್ಮಹಾರಾಜ ಹೇತುಮಾತ್ರಮಹಂ ತ್ವಿಹ||

ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃಪ! ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು
ನಿತ್ಯವೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ ಎರಡು ಅರ್ಧಗಳನ್ನು
ನೋಡಿ, ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದಾಗ ವಿಧಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಕುಮಾರನಾದನು.

ಮಹಾರಾಜ ! ಇದು ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಾರಣ ಅಷ್ಟೆ.”

02017004 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

02017004a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸಾ ರಾಜಂಸ್ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ|

02017004c ಸ ಗೃಹ್ಯ ಚ ಕುಮಾರಂ ತಂ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಸ್ಯ ಗೃಹಂ ನೃಪಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನಳಾದಳು. ನೃಪನು ತನ್ನ ಕುಮಾರನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸ್ವಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02017005a ತಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ಯತ್ಕೃತ್ಯಂ ತಚ್ಚಕಾರ ನೃಪಸ್ತದಾ|

02017005c ಆಜ್ಞಾಪಯಚ್ಚ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಾ ಮಾಗಧೇಷು ಮಹೋತ್ಸವಂ||

ಅನಂತರ ನೃಪನು ತನ್ನ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಕುರಿತು ಮಗಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

02017006a ತಸ್ಯ ನಾಮಾಕರೋತ್ತತ್ರ ಪ್ರಜಾಪತಿಸಮಃ ಪಿತಾ|

02017006c ಜರಯಾ ಸಂಧಿತೋ ಯಸ್ಮಾಜ್ಜ ರಾಸಂಧಸ್ತತೋಽಭವತ್||

ಆ ಪ್ರಜಾಪತಿಸಮ ಪಿತನು ಅವನಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಜರಾಳಿಂದ ಒಂದಾದುದರಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು ಜರಾಸಂಧನೆಂದಾಯಿತು.

02017007a ಸೋಽವರ್ಧತ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಗಧಾಧಿಪತೇಃ ಸುತಃ|

02017007c ಪ್ರಮಾಣಬಲಸಂಪನ್ನೋ ಹುತಾಹುತಿರಿವಾನಲಃ||

ಆ ಮಗಧಾಧಿಪತಿಯ ಮಗನಾದರೋ ಮಹಾತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಬಲ
ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು.

02017008a ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವ ಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಪುನರೇವ ಮಹಾತಪಾಃ|

02017008c ಮಗಧಾನುಪಚಕ್ರಾಮ ಭಗವಾಂಶ್ಚಂಡಕೌಶಿಕಃ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಪುನಃ ಅದೇ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಭಗವಾನ್
ಚಂಡಕೌಶಿಕಿಯ ಮಗಧ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

02017009a ತಸ್ಯಾಗಮನಸಂಹೃಷ್ಯಃ ಸಾಮಾತ್ಯಃ ಸಪುರಃಸರಃ|

02017009c ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ನಿರ್ಜಗಾಮ ಬೃಹದ್ರಥಃ||

ಅವನ ಆಗಮನದಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಬೃಹದ್ರಥನು ತನ್ನ
ಅಮಾತ್ಯರು, ಪುರದ ಜನರು, ಪತ್ನಿಯರು ಮತ್ತು ಮಗನೊಂದಿಗೆ
ಹೊರಬಂದನು.

02017010a ಪಾದ್ಯಾಘ್ಯಾ ಚಮನೀಯೈಸ್ತಮರ್ಚಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

02017010c ಸ ನೃಪೋ ರಾಜ್ಯಸಹಿತಂ ಪುತ್ರಂ ಚಾಸ್ಮೈ ನೃವೇದಯತ್||

ಭಾರತ! ಪಾದ್ಯ, ಅಘ್ಯ, ಆಚಮನೀಯಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ
ನೃಪತಿಯು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಸಹಿತ ಪುತ್ರನನ್ನು ಅವನಿಗೆ

ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು.

02017011a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಾದ್ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

02017011c ಉವಾಚ ಮಾಗಧಂ ರಾಜನ್ವಹೃಷ್ಟೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ||

ರಾಜನಿಂದ ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು
ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಅಂತರಾತ್ಮದಿಂದ ಮಾಗಧ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02017012a ಸರ್ವಮೇತನ್ಮಯಾ ರಾಜನ್ವಿಜ್ಞಾತಂ ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಷಾ|

02017012c ಪುತ್ರಸ್ತು ಶೃಣು ರಾಜೇಂದ್ರ ಯಾದೃಶೋಽಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ರಾಜನ್! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನನ್ನ ಜ್ಞಾನದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ.
ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಈಗ ಕೇಳು.

02017013a ಅಸ್ಯ ವೀರ್ಯವತೋ ವೀರ್ಯಂ ನಾನುಯಾಸ್ಯಂತಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

02017013c ದೇವೈರಪಿ ವಿಸೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇ|

02017013e ನ ರುಜಂ ಜನಯಿಷ್ಯಂತಿ ಗಿರೇರಿವ ನದೀರಯಾಃ||

ಇವನ ವೀರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ವೀರ್ಯವುಳ್ಳ ಪಾರ್ಥಿವಯಾರೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹೀಪತೇ! ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ
ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಾರವೋ ಹಾಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಬಿಟ್ಟು
ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

02017014a ಸರ್ವಮೂರ್ಧಾ ಭಿಷಿಕ್ತಾನಾಮೇಷ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಜ್ವಲಿಷ್ಯತಿ|

02017014c ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಿಷ್ಪ್ರಭಕರೋ ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಇವನು
ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ ಎಲ್ಲರ ಶಿರಗಳಿಗಿಂಥ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ.

02017015a ಏನಮಾಸಾದ್ಯ ರಾಜಾನಃ ಸಮೃದ್ಧಬಲವಾಹನಾಃ|

02017015c ವಿನಾಶಮುಪಯಾಸ್ಯಂತಿ ಶಲಭಾ ಇವ ಪಾವಕಂ||

ಇವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ರಾಜರ ಸಮೃದ್ಧ ಬಲ ವಾಹನಗಳು
ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಪತಂಗವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವಿನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

02017016a ಏಷ ಶ್ರಿಯಂ ಸಮುದಿತಾಂ ಸರ್ವರಾಜ್ಞಾಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯತಿ|

02017016c ವರ್ಷಾಸ್ವಿವೋದ್ಧತಜಲಾ ನದೀರ್ನದನದೀಪತಿಃ||

ಮಳೆನೀರೆಲ್ಲವನ್ನು ನದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ಸಾಗರವು
ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇವನು ಸರ್ವರಾಜರ ಶ್ರಿಯನ್ನು
ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

02017017a ಏಷ ಧಾರಯಿತಾ ಸಮ್ಯಕ್ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಮಹಾಬಲಃ|

02017017c ಶುಭಾಶುಭಮಿವ ಸ್ಫೀತಾ ಸರ್ವಸಸ್ಯಧರಾ ಧರಾ||

ಸರ್ವಸಸ್ಯಧಾರಿಣಿ ಈ ಧರೆಯು ಹೇಗೆ ಶುಭ ಮತ್ತು ಅಶುಭಗಳನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೋ ಹಾಗೆ ಈ ಮಹಾಬಲನು ನಾಲ್ಕು
ವರ್ಣದವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

02017018a ಅಸ್ಯಾಜ್ಞಾವಶಗಾಃ ಸರ್ವೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ನರಾಧಿಪಾಃ|

02017018c ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತಸ್ಯ ವಾಯೋರಿವ ಶರೀರಿಣಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಾಯುವಿಗೆ ಶರೀರವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸರ್ವ ನರಾಧಿಪರೂ ಇವನ ಆಜ್ಞೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ.

02017019a ಏಷ ರುದ್ರಂ ಮಹಾದೇವಂ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕರಂ ಹರಂ|

02017019c ಸರ್ವಲೋಕೇಷ್ಟತಿಬಲಃ ಸ್ವಯಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಾಗಧಃ||

ತನ್ನ ಅತಿಬಲದಿಂದ ಸರ್ವಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಈ ಮಾಗಧನು ಸ್ವಯಂ ಮಹಾದೇವ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ಹರ ರುದ್ರನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.”

02017020a ಏವಂ ಬ್ರುವನ್ನೇವ ಮುನಿಃ ಸ್ವಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ವಿಚಿಂತಯನ್|

02017020c ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ನೃಪಂ ಬೃಹದ್ರಥಮಧಾರಿಹನ್||

ಅರಿಹನ್! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ನೃಪ ಬೃಹದ್ರಥನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

02017021a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ಚೈವ ಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಿಭಿರ್ವೃತಃ|

02017021c ಅಭಿಷಿಚ್ಯ ಜರಾಸಂಧಂ ಮಗಧಾಧಿಪತಿಸ್ತದಾ|

02017021e ಬೃಹದ್ರಥೋ ನರಪತಿಃ ಪರಾಂ ನಿರ್ವೃತಿಮಾಯಯೌ||

ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಿಂದ ಕೂಡಿ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಮಗಧಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ ನರಪತಿ ಬೃಹದ್ರಥನು ಅಂತಿಮ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

02017022a ಅಭಿಷಿಕ್ತೇ ಜರಾಸಂಧೇ ತದಾ ರಾಜಾ ಬೃಹದ್ರಥಃ|

02017022c ಪತ್ನೀದ್ವಯೇನಾನುಗತಸ್ತಪೋವನರತೋಽಭವತ್||

ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ ರಾಜ ಬೃಹದ್ರಥನು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಅನುರತನಾದನು.

02017023a ತಪೋವನಸ್ಥೇ ಪಿತರಿ ಮಾತೃಭ್ಯಾಂ ಸಹ ಭಾರತ|

02017023c ಜರಾಸಂಧಃ ಸ್ವವೀರ್ಯೇಣ ಪಾರ್ಥಿವಾನಕರೋದ್ವಶೇ||

ಭಾರತ! ತನ್ನ ಈವರು ತಾಯಂದಿರೊಡನೆ ತಂದೆಯು ತಪೋವನದಲ್ಲಿರಲು ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ರಾಜರನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

02017024a ಅಥ ದೀರ್ಘಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ತಪೋವನಗತೋ ನೃಪಃ|

02017024c ಸಭಾರ್ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಮಗಮತ್ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಬೃಹದ್ರಥಃ||

ತುಂಬಾ ಸಮಯದ ನಂತರ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನೃಪ ಬೃಹದ್ರಥನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

02017025a ತಸ್ಯಾಸ್ತಾಂ ಹಂಸಡಿಭಕಾವಶಸ್ತುನಿಧನಾವುಭೌ|

02017025c ಮಂತ್ರೇ ಮತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೌ ಯುದ್ಧಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದೌ||

02017026a ಯೌ ತೌ ಮಯಾ ತೇ ಕಥಿತೌ ಪೂರ್ವಮೇವ ಮಹಾಬಲೌ|

02017026c ತ್ರಯಸ್ತ್ರಯಾಣಾಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಪರ್ಯಾಪ್ತೌ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಾವನ್ನು ಹೊಂದದ ಹಂಸ-ಡಿಭಕರು ಜರಾಸಂಧನ

ಜೊತೆಯಿದ್ದರು. ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಆ
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮತಿವಂತರಾಗಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು, ಯುದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದರಾಗಿದ್ದರು.

02017027a ಏವಮೇಷ ತದಾ ವೀರ ಬಲಿಭಿಃ ಕುಕುರಾಂಧಕೈಃ|

02017027c ವೃಷ್ಟಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ನೀತಿಹೇತೋರುಪೇಕ್ಷಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಇವನೇ ಆ ವೀರಬಲಿ. ಅವನನ್ನು ಕುಕುರರು, ಅಂಧಕರು,
ಮತ್ತು ವೃಷ್ಟಿಗಳು ನೀತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವಣಿ

ಜರಾಸಂಧಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜರಾಸಂಧಪ್ರಶಂಸೆ ಎನ್ನುವ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪರ್ವವು.

ಇದೊಪರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೨೧/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೪೨/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೭೮೪೧/೭೩೭೮೪

ಜರಾಸಂಧವಧ ಪರ್ವ

೧೮

ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರ ಮಾಗಧಯಾತ್ರೆ

ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಡೆದುದು (೧-೨೦). ಮೂವರೂ ಮಗಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದುದು (೨೧-೩೦).

02018001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

02018001a ಪತಿತೌ ಹಂಸಡಿಭಕೌ ಕಂಸಾಮಾತ್ಯೌ ನಿಪಾತಿತೌ|

02018001c ಜರಾಸಂಧಸ್ಯ ನಿಧನೇ ಕಾಲೋಽಯಂ ಸಮುಪಾಗತಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಂಸ-ಡಿಭಕರು³² ಪತಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಕಂಸ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಮಾತ್ಯರು³³ ನಿಪತಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ

---

³²ಹಂಸ ಮತ್ತು ಡಿಭಕರು ಜರಾಸಂಧನ ಸಹಾಯಕರು ಮತ್ತು ಅವರು ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು. ಇವರ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಕೌಶಿಕ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಸೇನ.

³³ಗೋರಖಿಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪತಿತೌ ಹಂಸಡಿಂಭಕೌ ಕಂಸಶ್ಚ ಸಗಣೋ ಹತಃ ಎಂದಿದೆ.

ಜರಾಸಂಧನ ನಿಧನದ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

02018002a ನ ಸ ಶಕ್ಯೋ ರಣೇ ಜೇತುಂ ಸರ್ವೈರಪಿ ಸುರಾಸುರೈಃ|

02018002c ಪ್ರಾಣಯುದ್ಧೇನ ಜೇತವ್ಯಃ ಸ ಇತ್ಯುಪಲಭಾಮಹೇ||

ಅವನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಸುರಾಸುರ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಪ್ರಾಣ-ಯುದ್ಧ³⁴ದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಹುದು.

02018003a ಮಯಿ ನೀತಿರ್ಬಲಂ ಭೀಮೇ ರಕ್ಷಿತಾ ಚಾವಯೋರ್ಜುನಃ|

02018003c ಸಾಧಯಿಷ್ಯಾಮ ತಂ ರಾಜನ್ವಯಂ ತ್ರಯ ಇವಾಗ್ನಯಃ||

ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀತಿಯಿದೆ. ಭೀಮನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ. ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನು ನಮ್ಮಿವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲನು. ರಾಜನ್! ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ನಾವು ಅವನನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ³⁵.

---

³⁴ಗೋರಖಪುರ ಪರಿಪಾಠದಲ್ಲಿ “ಪ್ರಾಣಯುದ್ಧ” ದ ಬದಲಾಗಿ “ಬಾಹುಯುದ್ಧ” ಎಂದಿದೆ. ರಣಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹೋರಾಟ. ಬಾಹುಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನೇನನ್ನೂ ಬಳಸದೇ, ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ, ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಎಂದರ್ಥ.

³⁵ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಾಗಧಂ ಸಾಧಯಿಷ್ಯಾಮ ಇಷ್ಟಿಂ ತ್ರಯ ಇವಾಗ್ನಯಃ ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ “ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಾವು ಮೂವರು ಮಾಗಧನನ್ನು (ಮಾಗಧ ರಾಜ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು) ಸಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದರ್ಥ.

02018004a ತ್ರಿಭಿರಾಸಾದಿತೋಽಸ್ಮಾ ಭಿರ್ವಿ ಜನೇ ಸ ನರಾಧಿಪಃ|

02018004c ನ ಸಂದೇಹೋ ಯಥಾ ಯುದ್ಧಮೇಕೇನಾಭ್ಯುಪಯಾಸ್ಯತಿ||

ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಆ ನರಾಧಿಪನನ್ನು ನಾವು ಮೂವರೂ ಎದುರಿಸಿದಾಗ
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

02018005a ಅವಮಾನಾಚ್ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ವ್ಯಾಯತತ್ವಾಚ್ಚ ಧರ್ಷಿತಃ|

02018005c ಭೀಮಸೇನೇನ ಯುದ್ಧಾಯ ಧ್ರುವಮಭ್ಯುಪಯಾಸ್ಯತಿ||

ಲೋಕದ ಅವಮಾನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಅಭಿಮಾನಗಳು³⁶
ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಭೀಮಸೇನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ.

02018006a ಅಲಂ ತಸ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

02018006c ಲೋಕಸ್ಯ ಸಮುದೀರ್ಣಸ್ಯ ನಿಧನಾಯಾಂತಕೋ ಯಥಾ||

ಲೋಕ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅಂತಕನು ಸಾಕೋ ಹಾಗೆ ಅವನ ನಿಧನಕ್ಕೆ

---

³⁶ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಾಚ್ಚ ಲೋಭಾಚ್ಚ ಬಾಹುವೀರ್ಯಾಚ್ಚ
ದರ್ಷಿತಃ ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಅಪಮಾನದ ಭಯದಿಂದ, ಭೀಮಸೇನನಂಥಹ ಮಹಾ
ಯೋಧನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ
ದರ್ಷಿತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು
ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಮಹಾಬಾಹು ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಸಾಕು³⁷.

02018007a ಯದಿ ತೇ ಹೃದಯಂ ವೇತ್ತಿ ಯದಿ ತೇ ಪ್ರತ್ಯಯೋ ಮಯಿ|

02018007c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಶೀಘ್ರಂ ನ್ಯಾಸಭೂತೌ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ||

ನಿನ್ನ ಹೃದಯವು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ³⁸ ಮತ್ತು ನನ್ನಮೇಲೆ ನಿನಗೆ
ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ನನಗೊಪ್ಪಿಸು.””

02018008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02018008a ಏವಮುಕ್ತೋ ಭಗವತಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02018008c ಭೀಮಪಾರ್ಥೌ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಮುಖೌ ಸ್ಥಿತೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವಂತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಮುಖರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಭೀಮ-ಪಾರ್ಥರೆಡೆಗೆ
ನೋಡುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

02018009a ಅಚ್ಯುತಾಚ್ಯುತ ಮಾ ಮೈವಂ ವ್ಯಾಹರಾಮಿತ್ರಕರ್ಷಣ|

02018009c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಭವಾನ್ನಾಥೋ ಭವಂತಂ ಚಾಶ್ರಿತಾ ವಯಂ||

“ಅಚ್ಯುತ³⁹! ಅಚ್ಯುತ! ಅಮಿತ್ರಕರ್ಷಣ! ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಈ ರೀತಿ

---

³⁷ಇಡೀ ಲೋಕವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಅಂತಕನೊಬ್ಬನೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ
ಜರಾಸಂದನನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಭೀಮಸೇನನೊಬ್ಬನೇ ಸಾಕು.

³⁸ಇಡೀ ಲೋಕವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಅಂತಕನೊಬ್ಬನೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ
ಜರಾಸಂದನನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಭೀಮಸೇನನೊಬ್ಬನೇ ಸಾಕು.

³⁹ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗದವನು ಅಚ್ಯುತ.

ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಡ ! ಪಾಂಡವರ ನಾಥನು ನೀನು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ
ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ.

02018010a ಯಥಾ ವದಸಿ ಗೋವಿಂದ ಸರ್ವಂ ತದುಪಪದ್ಯತೇ|

02018010c ನ ಹಿ ತ್ವಮಗ್ರತಸ್ತೇಷಾಂ ಯೇಷಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪರಾಙ್ಮುಖೀ||

ಗೋವಿಂದ ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯೇ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
ಪರಾಂಙ್ಮುಖಿಯಾಗಿರುವವರ ಎದಿರು ನೀನು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

02018011a ನಿಹತಶ್ಚ ಜರಾಸಂಧೋ ಮೋಕ್ಷಿತಾಶ್ಚ ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ|

02018011c ರಾಜಸೂಯಶ್ಚ ಮೇ ಲಬ್ಧೋ ನಿರ್ದೇಶೇ ತವ ತಿಷ್ಠತಃ||

ನಿನ್ನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ನಡೆದರೆ ಜರಾಸಂಧನು ನಿಹತನಾಗುತ್ತಾನೆ,
ಮಹೀಕ್ಷಿತರು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ರಾಜಸೂಯವು ನನಗೆ
ಲಬ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

02018012a ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿನ್ಯಥಾ ತ್ವೇತತ್ಕಾರ್ಯಂ ಸಮುಪಪದ್ಯತೇ|

02018012c ಮಮ ಕಾರ್ಯಂ ಜಗತ್ಕಾರ್ಯಂ ತಥಾ ಕುರು ನರೋತ್ತಮ||

ನರೋತ್ತಮ ! ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿನ್ ! ನನ್ನ ಜಗತ್ಕಾರ್ಯ ಕಾರ್ಯವು ಸರಿಯಾಗಿ
ನೆರವೇರುವಂತೆ ಮಾಡು⁴⁰.

02018013a ತ್ರಿಭಿರ್ಭವದ್ಭಿರ್ಹಿ ವಿನಾ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ|

---

⁴⁰ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಮತ್ತೋ ಜಗನ್ನಾಥ ತಥಾ ಕುರು ನರೋತ್ತಮ
ಎಂದಿದೆ.

02018013c ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥರಹಿತೋ ರೋಗಾರ್ತ ಇವ ದುರ್ಗತಃ||

ನೀವು ಮೂವರ ವಿನಃ ನಾನು ಜೀವಿಸಲು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥರಹಿತ ರೋಗಿಯಂತೆ ಬಳಲುತ್ತೇನೆ⁴¹.

02018014a ನ ಶೌರಿಣಾ ವಿನಾ ಪಾರ್ಥೋ ನ ಶೌರಿಃ ಪಾಂಡವಂ ವಿನಾ|

02018014c ನಾಜೇಯೋಽಸ್ತುನಯೋರ್ಲೋಕೇ ಕೃಷ್ಣಯೋರಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಶೌರಿಯ ವಿನಃ ಪಾರ್ಥನಿಲ್ಲ, ಪಾಂಡವನ ವಿನಃ ಶೌರಿಯಿಲ್ಲ. ಈ

ಈವರು ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಜೇಯರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ

ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02018015a ಅಯಂ ಚ ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೀಮಾನಪಿ ವೃಕೋದರಃ|

02018015c ಯುವಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತೋ ವೀರಃ ಕಿಂ ನ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಈ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೃಕೋದರನೂ ಕೂಡ ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು.

ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಹಾಯ ದೊರೆತರೆ ಈ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ವೀರನು ಏನನ್ನು

ಸಾಧಿಸಲಾರ?

02018016a ಸುಪ್ರಣೀತೋ ಬಲೌಘೋ ಹಿ ಕುರುತೇ ಕಾರ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

02018016c ಅಂಧಂ ಜಡಂ ಬಲಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಪ್ರಣೀತವ್ಯಂ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ||

ಸುಪ್ರಣೀತನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಲಪ್ರವಾಹವು ಉತ್ತಮ

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲದು. ಪ್ರಣೀತನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ

---

⁴¹ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗತಃ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲು ದುಃಖಿತಃ ಎಂದಿದೆ.

ಬಲವಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಕುರುಡು ಮತ್ತು ಜಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

02018017a ಯತೋ ಹಿ ನಿಮ್ಮಂ ಭವತಿ ನಯಂತೀಹ ತತೋ ಜಲಂ|

02018017c ಯತಶ್ಚಿದ್ರಂ ತತಶ್ಚಾಪಿ ನಯಂತೇ ಧೀಧನಾ ಬಲಂ||

ತಗ್ಗಿರುವಲ್ಲಿಗೇ ನೀರು ಹೇಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ
ಅಮಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು⁴² ಛಿದ್ರವಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಲವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

02018018a ತಸ್ಮಾನ್ನಯವಿಧಾನಜ್ಞಂ ಪುರುಷಂ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಂ|

02018018c ವಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಗೋವಿಂದಂ ಯತಾಮಃ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಯೇ||

ಆದುದರಿಂದ ವಿಧಾನಜ್ಞ⁴³ ಲೋಕವಿಶ್ರುತ ಪುರುಷ ಗೋವಿಂದನ
ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ.

02018019a ಏವಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನಯಬಲಂ ಕ್ರಿಯೋಪಾಯಸಮನ್ವಿತಂ|

02018019c ಪುರಸ್ಕುರ್ವೀತ ಕಾರ್ಯೇಷು ಕೃಷ್ಣ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ||

ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ನೀತಿ, ಬಲ
ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೋಪಾಯಸಮನ್ವಿತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಮುಂದಿಡಬೇಕು.

02018020a ಏವಮೇವ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪಾರ್ಥಃ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ|

---

⁴²“ಧೀಧನಾ” ಎಂದರೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಸಂಪತ್ತನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದವರು ಎಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

⁴³ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವನು

02018020c ಅರ್ಜುನಃ ಕೃಷ್ಣಮನ್ವೇತು ಭೀಮೋಽನ್ವೇತು ಧನಂಜಯಂ|

02018020e ನಯೋ ಜಯೋ ಬಲಂ ಚೈವ ವಿಕ್ರಮೇ ಸಿದ್ಧಿಮೇಷ್ಯತಿ||

ಈ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪಾರ್ಥ ಅರ್ಜುನನು ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ⁴⁴. ಭೀಮನು ದನಂಜಯನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ. ನೀತಿ, ಜಯ ಮತ್ತು ಬಲವು ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.”

02018021a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತತಃ ಸರ್ವೇ ಭ್ರಾತರೋ ವಿಪುಲೌಜಸಃ|

02018021c ವಾಷ್ಣೇಯಃ ಪಾಂಡವೇಯೌ ಚ ಪ್ರತಸ್ಥುರ್ಮಾಗಧಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ವಿಪುಲೌಜಸ ಸರ್ವ ಭ್ರಾತರರೂ -
ವಾಷ್ಣೇಯ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರೀವರು - ಮಗಧದ ಕಡೆ ಹೊರಟರು.

02018022a ವರ್ಚಸ್ವಿನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸ್ನಾತಕಾನಾಂ ಪರಿಚ್ಛದಾನ್|

02018022c ಆಚ್ಛಾದ್ಯ ಸುಹೃದಾಂ ವಾಕ್ಶೈರ್ಮನೋಜ್ಞೈರಭಿನಂದಿತಾಃ||

ವರ್ಚಸ್ವಿ ಸ್ನಾತಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉಡುಪನ್ನು ಹೊದ್ದು ಸುಹೃದಯರ
ಮನೋಜ್ಞ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅಭಿನಂದಿತರಾಗಿ ಹೊರಟರು.

02018023a ಅಮರ್ಷಾದಭಿತಪ್ತಾನಾಂ ಜ್ಞಾತ್ಯರ್ಥಂ ಮುಖ್ಯವಾಸಸಾಂ|

02018023c ರವಿಸೋಮಾಗ್ನಿವಪುಷಾಂ ಭೀಮಮಾಸೀತ್ತದಾ ವಪುಃ||

ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅಭಿತಪ್ತ ಜ್ಞಾತಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ

---

⁴⁴ಗೋರಖಿಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಏವಮೇವ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠ
ಯಾವತ್ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ಎಂದಿದೆ.

ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ರವಿಸೋಮಾಗ್ನಿವಪುಷರ ದೇಹಗಳು ಭಯಂಕರವಾಗಿ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು⁴⁵.

02018024a ಹತಂ ಮೇನೇ ಜರಾಸಂಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಪುರೋಗಮೌ|

02018024c ಏಕಕಾರ್ಯ ಸಮುದ್ಯುಕ್ತೌ ಕೃಷ್ಣಾ ಯುದ್ಧೇಽಪರಾಜಿತೌ||

ಭೀಮನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತ ಕೃಷ್ಣರೀವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನು
ಜರಾಸಂಧನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದನು.

02018025a ಈಶೌ ಹಿ ತೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತನೇ|

02018025c ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಕಾರ್ಯಾಣಾಮಿವ ನಿಗ್ರಹೇ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರೀವರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಕಾರ್ಯಗಳ
ನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಈಶರು⁴⁶.

---

⁴⁵ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಮರ್ಷದಭಿತಪ್ತಾನಾಂ ಜ್ಞಾತ್ಯರ್ಥಂ
ಮುಖ್ಯತೇಜಸಾಂ| ರವಿಸೋಮಾಗ್ನಿವಪುಷಾಂ ದೀಪ್ತಮಾಸೀತ್ ತದಾ ವಪುಃ||
ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ: ಜರಾಸಂಧನ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಜ್ವಾಲಿತ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಬಿಡುಡಡೆಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ರವಿ, ಸೋಮ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ವಿ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ
ಆ ಮೂವರ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ಭಾಸಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

⁴⁶ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈಶೌ ಹಿ ತೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ
ಸರ್ವಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತಿನೌ| ಧರ್ಮಕಾರ್ಮಾರ್ಥಲೋಕಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಚ

02018026a ಕುರುಭ್ಯಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಸ್ತೇ ತು ಮಧ್ಯೇನ ಕುರುಜಾಂಗಲಂ|

02018026c ರಮ್ಯಂ ಪದ್ಮಸರೋ ಗತ್ವಾ ಕಾಲಕೂಟಮತೀತ್ಯ ಚ||

02018027a ಗಂಡಕೀಯಾಂ ತಥಾ ಶೋಣಂ ಸದಾನೀರಾಂ ತಥೈವ ಚ|

02018027c ಏಕಪರ್ವತಕೇ ನದ್ಯಃ ಕ್ರಮೇಣೈತ್ಯ ವ್ರಜಂತಿ ತೇ||

ಕುರುದೇಶದಿಂದ ಹೊರಟು ಕುರುಜಂಗಲದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹಾಯ್ದು ರಮ್ಯ ಪದ್ಮಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಾಲಕೂಟವನ್ನು ದಾಟಿ, ಒಂದೇ ಪರ್ವತದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಗಂಡಕೀ, ಶೋಣ ಮತ್ತು ಸದಾನೀರ ನದಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ದಾಟಿ ಮುಂದುವರೆದರು.

02018028a ಸಂತೀರ್ಯ ಸರಯೂಮ್ರಮ್ಯಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೂರ್ವಾಂಶ್ಚ ಕೋಸಲಾನ್|

02018028c ಅತೀತ್ಯ ಜಗ್ಮುರ್ಮಿಥಿಲಾಂ ಮಾಲಾಂ ಚರ್ಮಣ್ವತೀಂ ನದೀಂ||

ರಮ್ಯ ಸರಯೂವನ್ನು ದಾಟಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೋಸಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾಲಾ ಮತ್ತು ಚರ್ಮಣ್ವತೀ ನದಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿದರು.

02018029a ಉತ್ತೀರ್ಯ ಗಂಗಾಂ ಶೋಣಂ ಚ ಸರ್ವೇ ತೇ ಪ್ರಾಚ್ಛುಖಾಸ್ತ್ರಯಃ|

02018029c ಕುರವೋರಶ್ಚ ದಂ ಜಗ್ಮುರ್ಮಾಗಧಂ ಕ್ಷೇತ್ರಮಚ್ಯುತಾಃ||

ಆ ಮೂವರು ಅಚ್ಯುತರೂ ಪೂರ್ವಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟು ಗಂಗಾ

ಪ್ರವರ್ತಕೌ|| ಎಂದಿದೆ. ಇದರರ್ಥ: ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವರಿರ್ವರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಲೋಕಗಳ ಧರ್ಮ, ಕಾಮ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕರು.

ಮತ್ತು ಶೋಣ ನದಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕುರವ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಗಧ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಲುಪಿದರು⁴⁷.

02018030a ತೇ ಶಶ್ವದ್ಗೋಧನಾಕೀರ್ಣಮಂಬುಮಂತಂ ಶುಭದ್ರುಮಂ|

02018030c ಗೋರಥಂ ಗಿರಿಮಾಸಾದ್ಯ ದದೃಶುರ್ಮಾಗಧಂ ಪುರಂ||

ಗೋವುಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರು ಮತ್ತು ಸುಂದರ
ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೋರಥ ಗಿರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರು
ಮಾಗಧ ಪುರವನ್ನು ಕಂಡರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವಣಿ
ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವಮಾಗಧಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವರ ಮಾಗಧಯಾತ್ರೆ ಎನ್ನುವ
ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯

ಕೃಷ್ಣ-ಜರಾಸಂಧರ ಸಂವಾದ

ಮಾಗಧದ ವರ್ಣನೆ (೧-೧೧). ಸ್ನಾತಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೇಷಧರಿಸಿ

⁴⁷ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕುರವೋರಶ್ಚ ದಂ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲಿಗೆ
ಕುಶಚೀರಚ್ಛದಾ ಎಂದಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ: ಕುಶ ಮತ್ತು ಚೀರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ (ಆ
ಮೂವರೂ).

ಮಗಧ ಪುರಪ್ರವೇಶ (೧೨-೨೮). ಮಾಗಧನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
 ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂವರ ಸತ್ಕಾರ (೨೯-೩೬). ಅವರು ವೇಷಧರಿಸಿ
 ಬಂದವರೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ ಜರಾಸಂಧನು ಅವರು ಯಾರು ಮತ್ತು ಬಂದ
 ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದು ಕೇಳುವುದು (೩೭-೪೩). ಕೃಷ್ಣನು ತಾವು
 ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಂದೂ ಶತ್ರುವಿನ ಮನೆಯ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು
 ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು (೪೪-೫೦).

02019001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

02019001a ಏಷ ಪಾರ್ಥ ಮಹಾನ್ಸ್ವ ದುಃ ಪಶುಮಾನ್ನಿತ್ಯಮಂಬುಮಾನ್|

02019001c ನಿರಾಮಯಃ ಸುವೇಶ್ಮಾ ಧ್ಯೋ ನಿವೇಶೋ ಮಾಗಧಃ ಶುಭಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಇದೇ ಸದಾ ಪಶು-ನೀರಿನಿಂದ
 ಮತ್ತು ನಿರಾಮಯ ಸುಂದರ ದೊಡ್ಡ ನಿವೇಶನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶುಭ
 ಮಗಧ ದೇಶ !

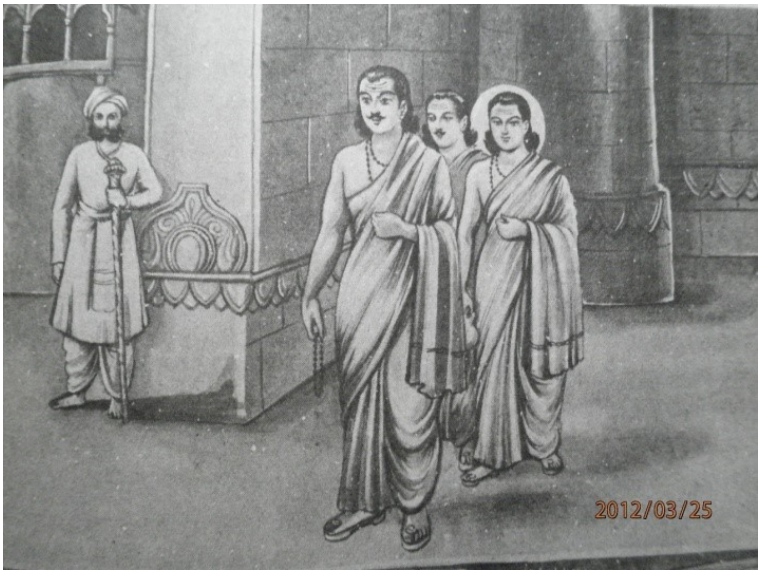
02019002a ವೈಹಾರೋ ವಿಪುಲಃ ಶೈಲೋ ವರಾಹೋ ವೃಷಭಸ್ತಥಾ|

02019002c ತಥೈವರ್ಷಿ ಗಿರಿಸ್ತಾತ ಶುಭಾಶ್ಚೈತ್ಯಕಪಂಚಮಾಃ||

02019003a ಏತೇ ಪಂಚ ಮಹಾಶೃಂಗಾಃ ಪರ್ವತಾಃ ಶೀತಲದ್ರುಮಾಃ|

02019003c ರಕ್ಷಂತೀವಾಭಿಸಂಹತ್ಯ ಸಂಹತಾಂಗಾ ಗಿರಿವ್ರಜಂ||

ಇವು ವೈಹಾರ, ವರಾಹ, ವೃಷಭ, ಋಷಿಗಿರಿ ಮತ್ತು ಚೈತ್ಯಗಳೆಂಬ
 ಐದು ವಿಪುಲ ಬೆಟ್ಟಗಳು. ಶೀತಲ ದ್ರುಮಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಐದು
 ಮಹಾಶೃಂಗ ಪರ್ವತಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು

ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಗಿರಿವ್ರಜವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿವೆ.

02019004a ಪುಷ್ಪವೇಷ್ಟಿತಶಾಖಾಗ್ರೈರ್ಗಂಧವದ್ಭಿರ್ಮನೋರಮೈಃ|

02019004c ನಿಗೂಢಾ ಇವ ಲೋಧ್ರಾಣಾಂ ವನೈಃ ಕಾಮಿಜನಪ್ರಿಯೈಃ||

ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶಾಖೆಗಳ ಮನೋರಮ ಸುಗಂಧವನ್ನು
ಸೂಸುವ ಕಾಮಿಜನಪ್ರಿಯಕರ ಲೋಧ್ರಾ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಗಿರಿವ್ರಜವು
ಅಡಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

02019005a ಶೂದ್ರಾಯಾಂ ಗೌತಮೋ ಯತ್ರ ಮಹಾತ್ಮಾ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

02019005c ಔಶೀನರ್ಯಾ ಮಜನಯತ್ಯಾಕ್ಷೀವಾದೀನ್ಸುತಾನ್ಯಷಿಃ||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾತ್ಮ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಗೌತಮ ಋಷಿಯು ಶುದ್ಧ
ಔಶೀನರಿ⁴⁸ಯಲ್ಲಿ ಕಾಕ್ಷೀವಾನ್ ಮೊದಲಾದ ಸುತರನ್ನು ಪಡೆದನು.

02019006a ಗೌತಮಃ ಕ್ಷಯಣಾದಸ್ಮಾದಧಾಸೌ ತತ್ರ ವೇಶ್ಮನಿ|

02019006c ಭಜತೇ ಮಾಗಧಂ ವಂಶಂ ಸ ನೃಪಾಣಾಮನುಗ್ರಹಾತ್||

ಅವನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಗೌತಮನು ಮಗಧ
ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಅದರ ರಾಜರು ಅವನಿಗಿತ್ತ ಮಾನ್ಯತೆಗಳಿಗಾಗಿ
ಪ್ರೀತಿಸಿದನು⁴⁹.

02019007a ಅಂಗವಂಗಾದಯಶ್ಚೈವ ರಾಜಾನಃ ಸುಮಹಾಬಲಾಃ|

02019007c ಗೌತಮಕ್ಷಯಮಭ್ಯೇತ್ಯ ರಮಂತೇ ಸ್ಮ ಪುರಾರ್ಜುನ||

ಅರ್ಜುನ! ಹಿಂದೆ ಅಂಗ, ವಂಗ ಮೊದಲಾದ ಸುಮಹಾಬಲ
ರಾಜರುಗಳೂ ಕೂಡ ಗೌತಮನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಂತೋಷವನ್ನು
ಪಡೆದರು.

02019008a ವನರಾಜೇಸ್ತು ಪಶ್ಯೇಮಾಃ ಪ್ರಿಯಾಲಾನಾಂ ಮನೋರಮಾಃ|

---

⁴⁸ರಾಜಾ ಉಶೀನರ ಕನ್ಯೆ.

⁴⁹ಗೋರಖಿಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ “ಗೌತಮಃ ಪ್ರಣಯಾತ್ ತಸ್ಮಾದ್ ಯಥಾಸೌ ತತ್ರ
ಸದ್ಮನಿ| ಭಜತೇ ಮಾಗಧಂ ವಂಶಂ ಸ ನೃಪಾಣಾಮನುಗ್ರಹಾತ್||” ಎಂದಿದೆ.
ಅರ್ಥಾತ್: ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಮಗಧ ದೇಶದ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

02019008c ಲೋಧ್ರಾಣಾಂ ಚ ಶುಭಾಃ ಪಾರ್ಥ ಗೌತಮೌಕಃಸಮೀಪಜಾಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಗೌತಮನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದಿರುವ ಈ ಮನೋರಮ ಪ್ರಿಯಾಲ ವನರಾಶಿ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಲೋಧ್ರಾವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೋಡು.

02019009a ಅರ್ಜುನಃ ಶಕ್ರವಾಪೀ ಚ ಪನ್ನಗೌ ಶತ್ರುತಾಪನೌ|

02019009c ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ಯಾಲಯಶ್ಚಾತ್ರ ಮಣಿನಾಗಸ್ಯ ಚೋತ್ತಮಃ||

ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಶಕ್ರವಾಪೀ ಎಂಬ ಎರಡು ಶತ್ರುತಾಪನ ಪನ್ನಗಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಮಣಿನಾಗನ ಉತ್ತಮ ಆಲಯಗಳೂ ಇವೆ.

02019010a ಅಪರಿಹಾರ್ಯಾ ಮೇಘಾನಾಂ ಮಾಗಧೇಯಂ ಮಣೇಃ ಕೃತೇ|

02019010c ಕೌಶಿಕೋ ಮಣಿಮಾಂಶ್ಚೈವ ವವೃಧಾತೇ ಹ್ಯನುಗ್ರಹಂ||

ಮಣಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈ ಮಾಗಧವು ಮೇಘಗಳಿಂದ ಎಂದೂ ವಂಚಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೌಶಿಕ ಮತ್ತು ಮಣಿಮತನೂ ಕೂಡ ಇದರ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ⁵⁰.

---

⁵⁰ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಹಾರ್ಯಾ ಮೇಘಾನಾಂ ಮಾಗಧಾ ಮನುನಾ ಕೃತಃ| ಕೌಶಿಕೋ ಮಣಿಮಾಂಶ್ಚೈವ ಚಕ್ರಾತೇ ಚಾಪ್ಯನುಗ್ರಹಂ|| ಎಂದಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್: ಮನುವು ಮಾಗಧಕ್ಕೆ ಮೋಡಗಳ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಸದಾ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೌಶಿಕ ಮುನಿ ಮತ್ತು ಮಣಿಮಾನ್ ನಾಗಗಳೂ ಕೂಡ ಮಗಧದೇಶವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

02019011a ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಂ ತ್ವನಪಗಾಂ ಜರಾಸಂಧೋಽಭಿಮನ್ಯತೇ|

02019011c ವಯಮಾಸಾದನೇ ತಸ್ಯ ದರ್ಪಮದ್ಯ ನಿಹನ್ಮ ಹಿ||

51 ತಾನು ಗಳಿಸಿದ ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯು ಎಂದೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜರಾಸಂಧನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವನ ದರ್ಪವನ್ನು ಕೆಳಗುರಿಸೋಣ.”

02019012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02019012a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಸರ್ವೇ ಭ್ರಾತರೋ ವಿಪುಲೌಜಸಃ|

02019012c ವಾಷ್ಣೇಯಃ ಪಾಂಡವೇಯೌ ಚ ಪ್ರತಸ್ಥುರ್ಮಾಗಧಂ ಪುರಂ||

51 ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ: ಪಾಂಡರೇ ವಿಪುಲೇ ಚೈವ ತಥಾ ವಾರಾಹಕೇಽಪಿ ಚ| ಚೈತ್ಯಕೇ ಚ ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಮಾತಂಗೇ ಚ ಶಿಲೋಚ್ಚಯೇ|| ಏತೇಷು ಪರ್ವತೇಂದ್ರೇಷು ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧಮಹಾಲಯಾಃ| ಯತೀನಾಮಾಶ್ರಮಾಚ್ಚೈವ ಮುನೀನಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|| ವೃಷಭಸ್ಯ ತಮಾಲಸ್ಯ ಮಹಾವೀರ್ಯಸ್ಯ ವೈ ತಥಾ| ಗಂಧರ್ವರಕ್ಷಸಾಂ ಚೈವ ನಾಗಾನಾಂ ಚ ತಥಾಽಽಲಯಾಃ|| ಏವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪುರಂ ರಮ್ಯಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ಸಮಂತತಃ| ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಂ ತ್ವನುಪಮಾಂ ಜರಾಸಂಧೋಽಭಿಮನ್ಯತೇ|| ಅರ್ಥಾತ್: ವಿಪುಲವಾದ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ವಾರಾಹಕ, ಚೈತ್ಯಕ ಮತ್ತು ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾತಂಗ ಈ ಪರ್ವತೇಂದ್ರರ ಶಿಖರಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧರ ಮಹಾಲಯಗಳೂ, ಯತಿಗಳ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಗಳೂ ತುಂಬಿದ್ದವು. ವೃಷಭದ ಮೇಲೆ ಮಹಾವೀರ ತಮಾಲನ, ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವ, ರಾಕ್ಷಸ, ಮತ್ತು ನಾಗಗಲ ಆಲಯಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ರೀತಿ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ದುರ್ಧರ್ಷವಾದ ರಮಣೀಯ ಪುರವನ್ನು ಪಡೆದ ಜರಾಸಂಧನು ತನಗೆ ಅನುಪಮ ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ.

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ
ವಿಪುಲೌಜಸ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೆಲ್ಲರೂ - ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು
ಪಾಂಡವರು - ಮಗಧಪುರ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು.

02019013a ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನೋಪೇತಂ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಜನಾಕುಲಂ|

02019013c ಸ್ಥೀತೋತ್ಸವಮನಾಧೃಷ್ಯಮಾಸೇದುಶ್ಚ ಗಿರಿವ್ರಜಂ||

ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟ⁵²ಜನ ಭರಿತ, ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಜನ ಸಮುದಾಯದಿಂದ
ಕೂಡಿದ, ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ಉತ್ಸವಭರಿತವಾದ, ಭೇದಿಸಲಸಾಧ್ಯ
ಗಿರಿವ್ರಜವನ್ನು ಅವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು⁵³.

02019014a ತೇಽಥ ದ್ವಾರಮನಾಸಾದ್ಯ ಪುರಸ್ಯ ಗಿರಿಮುಚ್ಛ್ರಿತಂ|

⁵²ಸಂತೃಪ್ತರೂ ಆರೋಗ್ಯವಂತರೂ ಆದ

⁵³ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ: ತತೋ
ದ್ವಾರಮನಾಸಾದ್ಯ ಪುರಸ್ಯ ಗಿರಿಮುಚ್ಛ್ರಿತಂ| ಬಾರ್ಹದ್ರಥೈಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನಂ ತಥಾ
ನಗರವಾಸಿಭಿಃ|| ಮಗಧಾನಾಂ ಸುರುಚಿರಂ ಚೈತ್ಯಕಾಂತಂ ಸಮಾದ್ರವನ್| ಯತ್ರ
ಮಾಂಸಾದಮೃಷಭಮಾಸಸಾದ ಬೃಹದ್ರಥಃ|| ತಂ ಹತ್ವಾ ಮಾಸತಾಲಾಭಿಸ್ತಿಸ್ತೋ
ಭೇರೀರಕಾರಯತ್|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅವರು ಪುರದ್ವಾರದ ಕಡೆ ಹೋಗದೇ
ನಗರವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೃಹದ್ರಥರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಮಗಧರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ಪ್ರಿಯವಾದ ಚೈತ್ಯಕ ಎನ್ನುವ ಎತ್ತರ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ
ಬೃಹದ್ರಥನು ಮಾಂಸಹಾರಿ ಋಷಭ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ
ಚರ್ಮದಿಂದ, ಒಂದು ಸಾರಿ ಹೊಡೆದರು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ
ಮೂರು ನಗಾರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದನು. ಶ್ಲೋಕಗಳ ಒಂದೆರಡು ಪದಗಳಲ್ಲಿ (ಇಲ್ಲಿ
'ಮಾಷ' ಮತ್ತು 'ಮಾಂಸಾ') ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಥವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

02019014c ಬಾರ್ಹ ದ್ರಢೈಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನಂ ತಥಾ ನಗರವಾಸಿಭಿಃ||

02019015a ಯತ್ರ ಮಾಷಾದಮೃಷಭಮಾಸಸಾದ ಬೃಹದ್ರಥಃ|

02019015c ತಂ ಹತ್ವಾ ಮಾಷನಾಲಾಶ್ಚ ತಿಸ್ತ್ರೋ ಭೇರೀರಕಾರಯತ್||

ಅವರು ನಗರದ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಮೂಲಕ ಹೋಗದೇ ಬೃಹದ್ರಥರು ಮತ್ತು ನಗರವಾಸಿಗಳು ಪೂಜಿಸುವ ಗಿರಿಯನ್ನು ಏರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬೃಹದ್ರಥನು ನರಭಕ್ಷಕ ವೃಷಭರೂಪೀ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನು. ಆ ನರಭಕ್ಷಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವನ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮೂರು ನಗಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು.

02019016a ಆನಹ್ಯ ಚರ್ಮಣಾ ತೇನ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಸ್ವೇ ಪುರೇ|

02019016c ಯತ್ರ ತಾಃ ಪ್ರಾಣದನ್ಭೇಯೋರ್ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಾವಚೂರ್ಣಿತಾಃ||

ಚರ್ಮದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಈ ನಗಾರಿಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವಾಗ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

02019017a ಮಾಗಧಾನಾಂ ಸುರುಚಿರಂ ಚೈತ್ಯಕಾಂತಂ ಸಮಾದ್ರವನ್|

02019017c ಶಿರಸೀವ ಜಿಘಾಂಸಂತೋ ಜರಾಸಂಧಜಿಘಾಂಸವಃ||

ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಅವರು ಮಾಗಧರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಚೈತ್ಯಕ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಆ ನಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಡೆದುಹಾಕಿದರು⁵⁴.

⁵⁴ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

02019018a ಸ್ಥಿರಂ ಸುವಿಪುಲಂ ಶೃಂಗಂ ಸುಮಹಾಂತಂ ಪುರಾತನಂ|

02019018c ಅರ್ಚಿತಂ ಮಾಲ್ಯದಾಮೈಶ್ಚ ಸತತಂ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಆ ಶೃಂಗವು ಪುರಾತನವೂ, ಅಗಲವೂ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದುದೂ ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸದಾ ಅರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು.

02019019a ವಿಪುಲೈರ್ಬಾಹುಭಿರ್ವೀರಾಸ್ತೇಽಭಿಹತ್ಯಾಭ್ಯಪಾತಯನ್|

02019019c ತತಸ್ತೇ ಮಾಗಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರಂ ಪ್ರವಿವಿಶುಸ್ತದಾ||

ತಮ್ಮ ವಿಪುಲ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಆ ವೀರರು ಅದನ್ನು ಒಡೆದು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದರು. ನಂತರ ಅವರು ಮಾಗಧವನ್ನು ನೋಡಿ⁵⁵, ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

02019020a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಜರಾಸಂಧಂ ಸಮರ್ಚಯನ್|

02019020c ಪರ್ಯಗ್ನಿ ಕುರ್ವಂಶ್ಚ ನೃಪಂ ದ್ವಿರದಕ್ಷಂ ಪುರೋಹಿತಾಃ||

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತರು ನೃಪ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು

ಭಂಕ್ತ್ವಾ ಭೇರೀತ್ರಯಂ ತೇಽಪಿ ಚೈತ್ಯಪ್ರಾಕಾರಮಾದ್ರವನ್| ದ್ವಾರತೋಽಭಿಮುಖಾಃ
ಸರ್ವೇ ಯಯುರ್ನಾನಾಽಽಯುಧಾಸ್ತದಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಅವರು ಮೂರು ಭೇರಿಗಳನ್ನೂ
ಒಡೆಡು, ನಾನಾ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಚೈತ್ಯಕ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ
ಮಾಡಿದರು.

⁵⁵ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ “ದೃಷ್ಟ್ವಾ” ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಬದಲಿಗೆ “ಹೃಷ್ಟ್ವಾ”
ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಎಂದರ್ಥ.

ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು⁵⁶.

02019021a ಸ್ನಾತಕವ್ರತಿನಸ್ತೇ ತು ಬಾಹುಶಸ್ತ್ರಾ ನಿರಾಯುಧಾಃ|

02019021c ಯುಯುತ್ಸವಃ ಪ್ರವಿವಿಶುರ್ಜರಾಸಂಧೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಸ್ನಾತಕವ್ರತಿಗಳಂತೆ ವೇಷಧರಿಸಿದ ಆ ಮೂವರು ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಯುಧಗಳೂ ಇಲ್ಲದೇ ಜರಾಸಂಧನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು⁵⁷.

02019022a ಭಕ್ಷ್ಯ ಮಾಲ್ಯಾಪಣಾನಾಂ ಚ ದದೃಶುಃ ಶ್ರಿಯಮುತ್ತಮಾಂ|

02019022c ಸ್ಥಿತಾಂ ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತಾಂ ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿನೀಂ||

ಸರ್ವಕಾಮ ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತ ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಭಕ್ಷ್ಯ ಮಾಲೆಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು

---

⁵⁶ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ:

ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ| ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ದುರ್ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಜರಾಸಂಧಮದರ್ಷಯನ್|| ಅರ್ಥಾತ್: ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇದಪಾರಂಗತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದುರ್ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು (ಅಪಶಕುನಗಳನ್ನು) ಕಂಡು ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು.

⁵⁷ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ: ತತಸ್ತಚ್ಚಾಂತಯೇ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್| ದೀಕ್ಷಿತೋ ನಿಯಮಸ್ಥೋಽಸಾವುಪವಾಸಪರೋಽಭವತ್|| ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ: ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ರಾಜ ಜರಾಸಂಧನು ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪವಾಸವ್ರತದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

ನೋಡಿದರು.

02019023a ತಾಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮೃದ್ಧಿಂ ತೇ ವೀಧ್ಯಾಂ ತಸ್ಯಾಂ ನರೋತ್ತಮಾಃ|

02019023c ರಾಜಮಾರ್ಗೇಣ ಗಚ್ಛಂತಃ ಕೃಷ್ಣಭೀಮಧನಂಜಯಾಃ||

ಆ ಸಮೃದ್ಧ ವೀಧಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ನರೋತ್ತಮ ಕೃಷ್ಣ, ಭೀಮ, ಧನಂಜಯರು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದರು.

02019024a ಬಲಾದ್ಧೃಹೀತ್ವಾ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಮಾಲಾಕಾರಾನ್ಮಹಾಬಲಾಃ|

02019024c ವಿರಾಗವಸನಾಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ತುಗ್ವಿಣೋ ಮೃಷ್ಟಕುಂಡಲಾಃ||

02019025a ನಿವೇಶನಮಥಾಜಗ್ಮುರ್ಜರಾಸಂಧಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

02019025c ಗೋವಾಸಮಿವ ವೀಕ್ಷಂತಃ ಸಿಂಹಾ ಹೈಮವತಾ ಯಥಾ||

ಆ ಮಹಾಬಲಿಗಳು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮಾಲಾಕಾರನಿಂದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರು. ಈ ರೀತಿ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅವರು ಧೀಮತ ಜರಾಸಂಧನ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಸಿಂಹಗಳು ಗೋವಿನ ಹಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

02019026a ಶೈಲಸ್ತಂಭನಿಭಾಸ್ತೇಷಾಂ ಚಂದನಾಗುರುಭೂಷಿತಾಃ|

02019026c ಅಶೋಭಂತ ಮಹಾರಾಜ ಬಾಹವೋ ಬಾಹುಶಾಲಿನಾಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಬಾಹುಶಾಲಿಗಳ ಚಂದನ ಮತ್ತು ಅಗರುಗಳಿಂದ

ಭೂಷಿತ ಬಾಹುಗಳು ಶೈಲಸ್ತಂಭಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು⁵⁸.

02019027a ತಾನ್ವೃಷ್ಟ್ಯಾ ದ್ವಿರದಪ್ರಖ್ಯಾಂ ಶಾಲಸ್ಕಂಧಾನಿವೋದ್ಗತಾನ್|

02019027c ವ್ಯೂಢೋರಸ್ಯಾನ್ಮಾಗಧಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಯಃ ಸಮಜಾಯತ||

ಆನೆಗಳಂತೆ ಧೃಢಕಾಯರಾದ, ಶಾಲವೃಕ್ಷದಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ, ವಿಶಾಲ ಎದೆಯ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾಗಧರು ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

02019028a ತೇ ತ್ವತೀತ್ಯ ಜನಾಕೀರ್ಣಾಸ್ತಿಸ್ತುಃ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ನರರ್ಷಭಾಃ|

02019028c ಅಹಂಕಾರೇಣ ರಾಜಾನಮುಪತಸ್ಥುರ್ಗಮಹಾಬಲಾಃ||

ಆ ಮಹಾಬಲಿ ನರರ್ಷಭರು ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಮೂರು ಕಕ್ಷಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ⁵⁹ ರಾಜನ ಸಮೀಪ ಬಂದರು.

02019029a ತಾನ್ಪಾದ್ಯಮಧುಪರ್ಕಾರ್ಹಾನ್ಮಾನಾರ್ಹಾನ್ಸತ್ಕೃತಿಂ ಗತಾನ್|

02019029c ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಜರಾಸಂಧ ಉಪತಸ್ಥೇ ಯಥಾವಿಧಿ||

ಜರಾಸಂಧನು ಪಾದ್ಯ-ಮಧುಪರ್ಕಗಳಿಗರ್ಹ ಮಾನಾರ್ಹ ಅವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು.

---

⁵⁸ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ: ಶಾಲಸ್ತಂಭನಿಭಾಸ್ತೇಷಾಂ ಚಂದನಾಗುರುರೂಷಿತಾಃ| ಅಶೋಭಂತ ಮಹಾರಾಜ ಬಾಹವೋ ಯುದ್ಧಶಾಲಿನಾಂ||

⁵⁹ಗೋರಖಿಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ: ಅಹಂಕಾರೇಣ ರಾಜಾನಮುಪತಸ್ಥುರ್ಗತವ್ಯಥಾಃ|| ಅಂದರೆ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅವರು ರಾಜನ ಬಳಿ ಸಾರಿದರು.

02019030a ಉವಾಚ ಚೈತಾನ್ರಾಜಾಸೌ ಸ್ವಾಗತಂ ವೋಽಸ್ತಿ ತಿ ಪ್ರಭುಃ|

02019030c ತಸ್ಯ ಹ್ಯೇತದ್ವೃತಂ ರಾಜನ್ಬಭೂವ ಭುವಿ ವಿಶ್ರುತಂ||

02019031a ಸ್ನಾತಕಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ಸಮಿತಿಂಜಯಃ|

02019031c ಅಪ್ಯರ್ಥರಾತ್ರೇ ನೃಪತಿಃ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಚ್ಛತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಅವರಿಗೆ ರಾಜ ಪ್ರಭುವು ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ನಾತಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಆ ನೃಪತಿಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿಶ್ರುತ ವ್ರತವಾಗಿದ್ದಿತು⁶⁰.

02019032a ತಾಂಸ್ತ್ವಪೂರ್ವೇಣ ವೇಷೇಣ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಪತಿಸತ್ತಮಃ|

02019032c ಉಪತಸ್ಥೇ ಜರಾಸಂಧೋ ವಿಸ್ಮಿತಶ್ಚಾಭವತ್ತದಾ||

ಅಪೂರ್ವ ವೇಷಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಸಮೀಪದಿಂದ ನೋಡಿದ ನೃಪತಿಸತ್ತಮ ಜರಾಸಂಧನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

02019033a ತೇ ತು ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ರಾಜಾನಂ ಜರಾಸಂಧಂ ನರರ್ಷಭಾಃ|

02019033c ಇದಮೂಚುರಮಿತ್ರಘ್ನಾಃ ಸರ್ವೇ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ರಾಜ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅಮಿತ್ರಘ್ನ

---

⁶⁰ಗೋರಖಪುಟ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮೌನಮಾಸೀತ್ ತದಾ ಪಾರ್ಥಭೀಮಯೋರ್ಜನಮೇಜಯ| ಎಂದಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್: ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥ ಭೀಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರು ಮೌನಧರಿಸಿದ್ದರು.

ನರರ್ಷಭರು ಂಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು:

02019034a ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು ಕುಶಲಂ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಸರ್ವೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ|

02019034c ತಂ ನೃಪಂ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ವಿಪ್ರೈಕ್ಷಂತ ಪರಸ್ಪರಂ||

“ರಾಜನ್! ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ! ಸ್ವಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಕುಶಲವಾಗಲಿ!” ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ನೃಪನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರನ್ನೂ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

02019035a ತಾನಬ್ರವೀಜ್ಜ ರಾಸಂಧಸ್ತದಾ ಯಾದವಪಾಂಡವಾನ್|

02019035c ಆಸ್ಯತಾಮಿತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚ್ಛದ್ಮಸಂವೃತಾನ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಂತರ ಜರಾಸಂಧನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾದವ-ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

02019036a ಅಥೋಪವಿವಿಶುಃ ಸರ್ವೇ ತ್ರಯಸ್ತೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

02019036c ಸಂಪ್ರದೀಪ್ತಾಸ್ತ್ರಯೋ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಮಹಾಧ್ವರ ಇವಾಗ್ನಯಃ||

ಮೂವರು ಪುರುಷರ್ಷಭರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಮಹಾಧ್ವರದ ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಮೂವರೂ ಕಳೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದರು.

02019037a ತಾನುವಾಚ ಜರಾಸಂಧಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ನರಾಧಿಪಃ|

02019037c ವಿಗರ್ಹಮಾಣಃ ಕೌರವ್ಯ ವೇಷಗ್ರಹಣಕಾರಣಾತ್||

ಕೌರವ್ಯ! ಆಗ ಅವರ ವೇಷಧಾರಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಸತ್ಯಸಂಧ ನರಾಧಿಪ ಜರಾಸಂಧನು ಹೇಳಿದನು:

02019038a ನ ಸ್ನಾತಕವ್ರತಾ ವಿಪ್ರಾ ಬಹಿರ್ಮಾ ಲ್ಯಾನುಲೇಪನಾಃ|

02019038c ಭವಂತೀತಿ ನೃಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ವಿದಿತಂ ಮಮ ಸರ್ವಶಃ||

“ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಈ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾತಕವ್ರತದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಲೆ-ಲೇಪನಗಳನ್ನು
ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

02019039a ತೇ ಯೂಯಂ ಪುಷ್ಪವಂತಶ್ಚ ಭುಜೈರ್ಜ್ಯಾಘಾತಲಕ್ಷಣೈಃ|

02019039c ಬಿಭ್ರತಃ ಕ್ಷಾತ್ರಮೋಜಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪ್ರತಿಜಾನಥ||

ಇಲ್ಲಿರುವ ನೀವು ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಭುಜಗಳು
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಏರಿಸಿದುದರಿಂದಾದ ಘಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಅಂಗವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನೀವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

02019040a ಏವಂ ವಿರಾಗವಸನಾ ಬಹಿರ್ಮಾ ಲ್ಯಾನುಲೇಪನಾಃ|

02019040c ಸತ್ಯಂ ವದತ ಕೇ ಯೂಯಂ ಸತ್ಯಂ ರಾಜಸು ಶೋಭತೇ||

ಈ ರೀತಿ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮಾಲೆ-ಲೇಪನಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿರುವ ನೀವು ಯಾರು? ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ರಾಜನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೇ
ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

02019041a ಚೈತ್ಯಕಂ ಚ ಗಿರೇಃ ಶೃಂಗಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಕಿಮಿವ ಸದ್ಮ ನಃ|

02019041c ಅದ್ವಾರೇಣ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಸ್ಥ ನಿರ್ಭಯಾ ರಾಜಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್||

ನೀವುಗಳು ರಾಜನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ

ಚೈತ್ರಕ ಗಿರಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಒಡೆದು, ದ್ವಾರದ ಮೂಲಕವಲ್ಲದೇ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಏಕೆ?

02019042a ಕರ್ಮ ಚೈತದ್ವಿಲಿಂಗಸ್ಯ ಕಿಂ ವಾದ್ಯ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷಿತಂ|

02019042c ವದಧ್ವಂ ವಾಚಿ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೀರತನವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ
ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಗುರುತಿಗೆ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ
ಉದ್ದೇಶವೇನು ಹೇಳಿ.

02019043a ಏವಂ ಚ ಮಾಮುಪಸ್ಥಾಯ ಕಸ್ಮಾಚ್ಚ ವಿಧಿನಾರ್ಹಣಾಂ|

02019043c ಪ್ರಣೀತಾಂ ನೋ ನ ಗೃಹ್ಣೀತ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಂ ಚಾಸ್ಮದಾಗಮೇ||

ಈ ರೀತಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಮಗಿತ್ತಿರುವ
ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ನೀವು ಏಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ನೀವು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ?”

02019044a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಮನಾಃ|

02019044c ಸ್ನಿಗ್ಧಗಂಭೀರಯಾ ವಾಚಾ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಃ||

ಅವನ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ, ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದ ಕೃಷ್ಣನು ಮೃದು-
ಗಂಭೀರಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02019045a ಸ್ನಾತಕವ್ರತಿನೋ ರಾಜನ್ಯಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವಿಶಃ|

02019045c ವಿಶೇಷನಿಯಮಾಶ್ಚೈಷಾಮವಿಶೇಷಾಶ್ಚ ಸಂತ್ಯುತ||

“ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರು ಯಾರೂ ಸ್ನಾತಕವ್ರತಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷನಿಯಮಗಳು ಕೆಲವು ಸಾಧಾರಣ ನಿಯಮಗಳೂ ಇವೆ⁶¹.

02019046a ವಿಶೇಷವಾಂಶ್ಚ ಸತತಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಶ್ರಿಯಮರ್ಚತಿ|

02019046c ಪುಷ್ಪವತ್ಸು ಧ್ರುವಾ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಪುಷ್ಪವಂತಸ್ತತೋ ವಯಂ||

ವಿಶೇಷನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಸದಾ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪುಷ್ಪಧಾರಣಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯು ವಾಸಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

02019047a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯಸ್ತು ನ ತಥಾ ವಾಕ್ಯವೀರ್ಯವಾನ್|

02019047c ಅಪ್ರಗಲ್ಭಂ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಮಾದ್ಬಾರ್ಹದ್ರಥೇ ಸ್ಮೃತಂ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ವೀರ್ಯತ್ವವು ಅವನ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಷ್ಟೊಂದು ವೀರನಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಬಾರ್ಹದ್ರಥ! ಅವನ ಮಾತು ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

02019048a ಸ್ವವೀರ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಬಾಹ್ವೋರ್ಧಾತಾ ನ್ಯವೇಶಯತ್|

02019048c ತದ್ವಿದ್ಯುಕ್ಷಸಿ ಚೇದ್ರಾಜನ್ದ್ರಷ್ಟಾಸ್ಯದ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ||

⁶¹ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ ಹೀಗೂ ಇರಬಹುದು: ಕೆಲವರು ವಿಶೇಷನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಿಶೇಷನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿಧಾತನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವರ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಭುಜಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ್! ಅದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಲು ಬಯಸುವೆಯಾದರೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ನಿನಗೆ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

02019049a ಅದ್ವಾರೇಣ ರಿಪೋರ್ಗೇಹಂ ದ್ವಾರೇಣ ಸುಹೃದೋ ಗೃಹಂ |
02019049c ಪ್ರವಿಶಂತಿ ಸದಾ ಸಂತೋ ದ್ವಾರಂ ನೋ ವರ್ಜಿತಂ ತತಃ ||

ಸಂತರು ಅವರ ಶತ್ರುವಿನ ಗೃಹವನ್ನು ದ್ವಾರದಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರ ಗೃಹವನ್ನು ದ್ವಾರದ ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ನಿನ್ನ ದ್ವಾರವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆವು.

02019050a ಕಾರ್ಯವಂತೋ ಗೃಹಾನೇತ್ಯ ಶತ್ರುತೋ ನಾರ್ಹಣಾಂ ವಯಂ |
02019050c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಮ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಏತನ್ನಃ ಶಾಶ್ವತಂ ವ್ರತಂ ||

ಒಂದು ಕಾರ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದ ನಾವು ಶತ್ರುವಿನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಶಾಶ್ವತ ವ್ರತವೆಂದು ತಿಳಿ⁶².”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣಜರಾಸಂಧಸಂವಾದೇ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

⁶²ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವೆಂದರೆ: ಶತ್ರುತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನಾವು ನಿನ್ನಿಂದ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಜರಾಸಂಧಸಂವಾದವೆನ್ನುವ
ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ಏನೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರದ ತಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಶತ್ರುವಾಗುತ್ತಾನೆ
ಎಂದು ಜರಾಸಂಧನು ಕೇಳುವುದು (೧-೫). ರಾಜರನ್ನು
ಬಂಧಿಸಿರುವುದೇ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ
ನಿಜಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಆಹ್ವಾನಿಸಿದುದು (೬-೨೪). ಜರಾಸಂಧನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದುದು
(೨೫-೩೪).

02020001 ಜರಾಸಂಧ ಉವಾಚ|

02020001a ನ ಸ್ಮರೇಯಂ ಕದಾ ವೈರಂ ಕೃತಂ ಯುಷ್ಮಾಭಿರಿತ್ಯುತ|

02020001c ಚಿಂತಯಂಶ್ಚ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭವತಾಂ ಪ್ರತಿ ವೈಕೃತಂ||

ಜರಾಸಂಧನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮಗೆ ನಾನು ಎಂದೂ ವೈರತ್ವದಿಂದ
ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿದ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೂ
ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕಿಲ್ಲ.

02020002a ವೈಕೃತೇ ಚಾಸತಿ ಕಥಂ ಮನ್ಯಧ್ವಂ ಮಾಮನಾಗಸಂ|

02020002c ಅರಿಂ ವಿಬ್ರೂತ ತದ್ವಿಪ್ರಾಃ ಸತಾಂ ಸಮಯ ಏಷ ಹಿ||

ವೈರತ್ವವನ್ನೇ ತೋರಿಸದಿದ್ದ ಅನಾಗಸ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ
ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ. ಹೇಳಿ ವಿಪ್ರರೇ! ಇದು ಸಾತ್ವಿಕರ
ನಿಯಮವೇ?

02020003a ಅಥ ಧರ್ಮೋಪಘಾತಾದ್ಧಿ ಮನಃ ಸಮುಪತಪ್ಯತೇ|

02020003c ಯೋಽನಾಗಸಿ ಪ್ರಸೃಜತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅನಾಗಸನ ವಿರುದ್ಧವಾದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು
ಧರ್ಮ ಲೋಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ⁶³.

02020004a ಅತೋಽನ್ಯಥಾಚರಽಲ್ಲೋಕೇ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸನ್ಮಹಾವ್ರತಃ|

02020004c ವೃಜಿನಾಂ ಗತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಶ್ರೇಯಸೋಽಪ್ಯುಪಹಂತಿ ಚ||

ಅವನು ಎಷ್ಟೇ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿರಲಿ,
ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ವೃಜಿಗಳ
ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

02020005a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾದ್ಧಿ ಶ್ರೇಯಾಂಸಂ ಸಾಧುಚಾರಿಣಾಂ|

02020005c ಅನಾಗಸಂ ಪ್ರಜಾನಾನಾಃ ಪ್ರಮಾದಾದಿವ ಜಲ್ಪಥ||

---

⁶³ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ದಂಡಿಸುವುದು ಧರ್ಮವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಓರ್ವ ಮುಗ್ಧನನ್ನು
ದಂಡಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನು ಧರ್ಮಘಾತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ
ಅವನಿಗೆ ಮುಗ್ಧನನ್ನು (ಅಂದರೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯದಿದ್ದವನನ್ನು)
ದಂಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ತ್ಯೈಲೋಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು
 ಸಾಧುಚಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಅನಾಗಸನಾದ, ಪ್ರಜಾಪಾಲಕನಾದ,
 ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ⁶⁴.”

02020006 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

02020006a ಕುಲಕಾರ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಕಶ್ಚಿದೇಕಃ ಕುಲೋದ್ವಹಃ|

02020006c ವಹತೇ ತನ್ನಿಯೋಗಾದ್ವೈ ವಯಮಭ್ಯುತ್ಥಿತಾಸ್ತ್ರಯಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಕುಲಕಾರ್ಯನಾದ
 ಕುಲೋದ್ವಹನಾದ ಓರ್ವ ಮಹಾರಾಜನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ
 ನಿಯೋಗದಿಂದಲೇ ನಾವು ಮೂವರು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದೇವೆ.

02020007a ತ್ವಯಾ ಚೋಪಹೃತಾ ರಾಜನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಲೋಕವಾಸಿನಃ|

02020007c ತದಾಗಃ ಕ್ರೂರಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಮನ್ಯಸೇ ಕಿಂ ತ್ವನಾಗಸಂ||

---

⁶⁴ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೆರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಈ
 ರೀತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ: ತ್ಯೈಲೋಕ್ಯೇಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೋಹಿ ಶ್ರೇಯಾನ್ ವೈ ಸಾಧುಚಾರಿಣಾಂ|
 ನಾನ್ಯಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಯೇ ಚ ಧರ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ|| ತಸ್ಯ ಮೇಽದ್ಯ
 ಸ್ಥಿತಸ್ಯೇಹ ಸ್ವಧರ್ಮೇ ನಿಯತಾತ್ಮನಃ| ಅನಾಗಸಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಮಾದಾದಿವ
 ಜಲ್ಪಥ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಸಾಧುಚಾರಿಣಿಗೆ ಮೂರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವೇ
 ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಧರ್ಮವಿದ ಜನರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನೂ
 ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಯತಾತ್ಮನಾದ ನಾನು ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
 ಅನಾಗಸನೂ ಪ್ರಜಾಪಾಲಕನೂ ಆದ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ನೀವು ಶತ್ರುವೆಂದು
 ತಿಳಿದಿರಬಹುದು.

ರಾಜನ್! ಲೋಕವಾಸಿಗಳಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ನೀನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕ್ರೂರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅನಾಗಸನೆಂದು ಹೇಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ?

02020008a ರಾಜಾ ರಾಜ್ಞಃ ಕಥಂ ಸಾಧೂನ್ ಹಿಂಸ್ಯಾನ್ಮೃಪತಿಸತ್ತಮ|

02020008c ತದ್ರಾಜ್ಞಃ ಸನ್ನಿಗೃಹ್ಯ ತ್ವಂ ರುದ್ರಾಯೋಪಜಿಹೀರ್ಷಸಿ||

ನೃಪತಿಸತ್ತಮ! ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಇತರ ಸಾಧು ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಹಿಂಸಿಸಬಹುದು? ಸೆರೆಹಿಡಿದ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ನೀನು ರುದ್ರನಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ!

02020009a ಅಸ್ಮಾಂಸ್ತದೇನೋ ಗಚ್ಛೇತ ತ್ವಯಾ ಬಾರ್ಹದ್ರಥೇ ಕೃತಂ|

02020009c ವಯಂ ಹಿ ಶಕ್ತಾ ಧರ್ಮಸ್ಯ ರಕ್ಷಣೇ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಃ||

ಬಾರ್ಹದ್ರಥ! ನೀನು ಮಾಡಿದ ಈ ಪಾಪಕೃತ್ಯವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಧರ್ಮಚಾರಿಣರಾದ ನಾವು ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

02020010a ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸಮಾಲಂಭೋ ನ ಚ ದೃಷ್ಟಃ ಕದಾ ಚನ|

02020010c ಸ ಕಥಂ ಮಾನುಷ್ಯೇರ್ದೇವಂ ಯಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಸಿ ಶಂಕರಂ||

ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವುದನ್ನು ಎಂದೂ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಗೆ ದೇವ ಶಂಕರನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

02020011a ಸವರ್ಣೋ ಹಿ ಸವರ್ಣಾನಾಂ ಪಶುಸಂಜ್ಞಾಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ|

02020011c ಕೋಽನ್ಯ ಏವಂ ಯಥಾ ಹಿ ತ್ವಂ ಜರಾಸಂಧ ವೃಥಾಮತಿಃ||

ಸರ್ವಣಿಯಾದ ನೀನು ಸರ್ವಣದವರನ್ನೇ ಪಶುಗಳಂತೆ ಬಲಿಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ⁶⁵. ಜರಾಸಂಧ! ನಿನಗಿಂತಲೂ ವೃಥಾಮತಿ⁶⁶ಯಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಾರಿದ್ದಾನೆ?

02020012a ತೇ ತ್ವಾಂ ಜ್ಞಾತಿಕ್ಷಯಕರಂ ವಯಮಾರ್ತಾನುಸಾರಿಣಃ|

02020012c ಜ್ಞಾತಿವೃದ್ಧಿನಿಮಿತ್ತಾರ್ಥಂ ವಿನಿಯಂತುಮಿಹಾಗತಾಃ||

ಆರ್ತಾನುಸಾರಿಗಳಾದ ನಾವು ಜ್ಞಾತಿಕ್ಷಯಕಾರಕ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿನೀತನನ್ನಾಗಿಸಿ ಜ್ಞಾತಿಜರ ವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

02020013a ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇ ಪುಮಾನನ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಷ್ಟಿತಿ ಚೈವ ಯತ್|

02020013c ಮನ್ಯಸೇ ಸ ಚ ತೇ ರಾಜನ್ಸುಮಹಾನ್ಬುದ್ಧಿವಿಪ್ಲವಃ||

ರಾಜನ್! ಲೋಕದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಪುರುಷರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಬುದ್ಧಿವಿಪ್ಲವತೆ⁶⁷ ಎಂದು ತಿಳಿ.

02020014a ಕೋ ಹಿ ಜಾನನ್ನಭಿಜನಮಾತ್ಮನಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ನೃಪ|

---

⁶⁵ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ನೀನು ಇತರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಪಶುಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದರ್ಥ.

⁶⁶ಮತಿಗೆಟ್ಟ

⁶⁷ಬುದ್ಧಿಯು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ

02020014c ನಾವಿಶೇತ್ಸ್ಯ ಗಮತುಲಂ ರಣಾನಂತರಮವ್ಯಯಂ||

ನೃಪ! ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ತಾನೆ
ರಣದಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವ್ಯಯವೂ ಅತುಲವೂ ಆದ
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ⁶⁸?

02020015a ಸ್ವರ್ಗಂ ಹ್ಯೇವ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ರಣಯಜ್ಞೇಷು ದೀಕ್ಷಿತಾಃ|

02020015c ಯಜಂತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಲೋಕಾಂಸ್ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮಗಧಾಧಿಪ||

ಮಗಧಾಧಿಪ! ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಣಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ
ದೀಕ್ಷಿತರಾದವರನ್ನು ಲೋಕದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ⁶⁹
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿ.

02020016a ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿರ್ಜಯೋ ರಾಜನ್ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿರ್ಮಹದ್ಯಶಃ|

02020016c ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿಸ್ತಪೋ ಯುದ್ಧೇ ಮಾರ್ಗಃ ಸೋಽವ್ಯಭಿಚಾರವಾನ್||

ರಾಜನ್! ಜಯವು ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿ, ಯಶಸ್ಸು ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿ, ತಪಸ್ಸು

---

⁶⁸ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ ಹೀಗಿರಬಹುದು: ತನ್ನವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ
ರಣದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಅವ್ಯಯವೂ ಅತುಲವೂ ಆದ
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ?

⁶⁹ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ “ಯಜಂತೇ” ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಬದಲಾಗಿ
“ಜಯಂತಿ” ಎಂಬ ಪದವಿದೆ. ಈ ಪದದಿಂದ ಇಡೀ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥ
ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಣಯಜ್ಞದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು
ಪಡೆದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಲೋಕದಲಿ ವಿಜಯವನ್ನುಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧವೂ ನೇರವಾದ ಮಾರ್ಗವು⁷⁰.

02020017a ಏಷ ಹ್ವೇಂದ್ರೋ ವೈಜಯಂತೋ ಗುಣೋ ನಿತ್ಯಂ ಸಮಾಹಿತಃ|

02020017c ಯೇನಾಸುರಾನ್ವರಾಜಿತ್ಯ ಜಗತ್ಪಾತಿ ಶತಕ್ರತುಃ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದೇ ಗುಣದಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯ ಸಮಾಹಿತ ವೈಜಯಂತ ಜಗತ್ಪಾತಿ ಶತಕ್ರತು ಇಂದ್ರನು ಅಸುರರನ್ನು ಪರಾಜಿತಗೊಳಿಸಿದನು.

02020018a ಸ್ವರ್ಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಕಸ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ವಿಗ್ರಹಿತ್ವಂ ಯಥಾ ತವ|

02020018c ಮಾಗಧೈರ್ವಿಪುಲೈಃ ಸೈನ್ಯೈರ್ಬಾಹುಲ್ಯಬಲದರ್ಪಿತೈಃ||

ವಿಪುಲ ಮಾಗಧ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಾಹುಬಲದರ್ಪಿತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸದೇ ಬೇರೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು?

02020019a ಮಾವಮಂಸ್ಥಾಃ ಪರಾನ್ರಾಜನ್ನಾಸ್ತಿ ವೀರ್ಯಂ ನರೇ ನರೇ|

02020019c ಸಮಂ ತೇಜಸ್ವ ಯಾ ಚೈವ ಕೇವಲಂ ಮನುಜೇಶ್ವರ||

ರಾಜನ್! ಇತರರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಡ! ಯಾವ ನರನಲ್ಲಿಯೂ ವೀರ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ಮನುಜೇಶ್ವರ! ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸಮನಾದವನು

---

⁷⁰ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿರ್ಜಯೋ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಯೋನಿರ್ಮಹದ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ: ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸು ಈ ಮೂರೂ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದಾದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವು ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣ.

ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ?

02020020a ಯಾವದೇವ ನ ಸಂಬುದ್ಧಂ ತಾವದೇವ ಭವೇತ್ತವ|

02020020c ವಿಷಹ್ಯಮೇತದಸ್ಮಾ ಕಮತೋ ರಾಜನ್ಯವೀಮಿ ತೇ||

02020021a ಜಹಿ ತ್ವಂ ಸದೃಶೇಷ್ಟೇವ ಮಾನಂ ದರ್ಪಂ ಚ ಮಾಗಧ|

02020021c ಮಾ ಗಮಃ ಸಸುತಾಮಾತ್ಯಃ ಸಬಲಶ್ಚ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ರಾಜನ್! ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ನಿನ್ನ ಸರಿಸಾಟಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಗಧ! ನಿನ್ನ ದರ್ಪವನ್ನು ತೊರೆ. ಮಕ್ಕಳು, ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ.

02020022a ದಂಭೋದ್ಭವಃ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ಉತ್ತರಶ್ಚ ಬೃಹದ್ರಥಃ|

02020022c ಶ್ರೀಯಸೋ ಹ್ಯವಮನ್ಯೇಹ ವಿನೇಶುಃ ಸಬಲಾ ನೃಪಾಃ||

ಅವರಿಗಿಂಥ ಉತ್ತಮರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದುದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ದಂಭೋದ್ಭವ⁷¹, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ, ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಬೃಹದ್ರಥ ಮೊದಲಾದ ನೃಪರು ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿನಾಶಹೊಂದಿದರು.

02020023a ಮುಮುಕ್ಷಮಾಣಾಸ್ತು ತ್ತಶ್ಚ ನ ವಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವಾಃ|

02020023c ಶೌರಿರಸ್ಮಿ ಹೃಷೀಕೇಶೋ ನೃವೀರೌ ಪಾಂಡವಾವಿಮೌ||

ನಿನ್ನಿಂದ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಲು ಬಯಸುವ ನಾವು

⁷¹ದಂಭೋದ್ಭವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಮುಂದೆ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳುವುದಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲ. ನಾನು ಶೌರಿ ಹೃಷೀಕೇಶ ಮತ್ತು ಈ ಈರ್ವರು ವೀರರು ಪಾಂಡವರು.

02020024a ತ್ವಾಮಾಹ್ವಯಾಮಹೇ ರಾಜನ್ ಸ್ಥಿರೋ ಯುಧ್ಯಸ್ತ್ವ ಮಾಗಧ|

02020024c ಮುಂಚೆ ವಾ ನೃಪತೀನ್ಸರ್ವಾನ್ಮಾ ಗಮಸ್ತ್ವಂ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ರಾಜನ್! ಮಾಗಧ! ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡು. ಸರ್ವ ನೃಪತಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡು ಅಥವಾ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗು.”

02020025 ಜರಾಸಂಧ ಉವಾಚ|

02020025a ನಾಜಿತಾನ್ವೈ ನರಪತೀನಹಮಾದದ್ಮಿ ಕಾಂಶ್ಚನ|

02020025c ಜಿತಃ ಕಃ ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತಾ ಕೋಽತ್ರ ಯೋ ನ ಮಯಾ ಜಿತಃ||

ಜರಾಸಂಧನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಎಂದೂ ಸೋಲಿಸದೇ ಯಾವ ರಾಜನನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ಸೋತವರು ಯಾರುತಾನೆ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಮತ್ತು ನಾನು ಯಾರನ್ನು ತಾನೇ ಸೋಲಿಸಲಿಲ್ಲ?

02020026a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ತ್ವೈತದೇವಾಹುರ್ಧರ್ಮ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣೋಪಜೀವನಂ|

02020026c ವಿಕ್ರಮ್ಯ ವಶಮಾನೀಯ ಕಾಮತೋ ಯತ್ಸಮಾಚರೇತ್||

ಕೃಷ್ಣ! ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ತನಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

02020027a ದೇವತಾರ್ಥಮುಪಾಕೃತ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಕೃಷ್ಣ ಕಥಂ ಭಯಾತ್|

02020027c ಅಹಮದ್ಯ ವಿಮುಂಚೇಯಂ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ವ್ರತಮನುಸ್ಮರನ್||

ಕೃಷ್ಣ ! ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ನಾನು ದೇವನಿಗಿಂದು
ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ಈ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಇಂದು ಭಯದಿಂದ ಹೇಗೆ
ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಬಲ್ಲೆ?

02020028a ಸೈನ್ಯಂ ಸೈನ್ಯೇನ ವ್ಯೂಢೇನ ಏಕ ಏಕೇನ ವಾ ಪುನಃ|

02020028c ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವಾ ಯೋತ್ಸ್ಯೇಹಂ ಯುಗಪತ್ಪ್ರಥಗೇವ ವಾ||

ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಒಬ್ಬನೇ
ಒಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ, ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ
ಅಥವಾ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮೂವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲೆ.”

02020029 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02020029a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಜರಾಸಂಧಃ ಸಹದೇವಾಭಿಷೇಚನಂ|

02020029c ಆಜ್ಞಾಪಯತ್ತದಾ ರಾಜಾ ಯುಯುತ್ಸುರ್ಭೀಮಕರ್ಮಭಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಜರಾಸಂಧನು
ಸಹದೇವನ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತನು.

02020030a ಸ ತು ಸೇನಾಪತೀ ರಾಜಾ ಸಸ್ಮಾರ ಭರತರ್ಷಭ|

02020030c ಕೌಶಿಕಂ ಚಿತ್ರಸೇನಂ ಚ ತಸ್ಮಿನ್ಯುದ್ಧ ಉಪಸ್ಥಿತೇ||

02020031a ಯಯೋಸ್ತೇ ನಾಮನೀ ಲೋಕೇ ಹಂಸೇತಿ ಡಿಭಕೇತಿ ಚ|

02020031c ಪೂರ್ವಂ ಸಂಕಥಿತೇ ಪುಂಭಿರ್ನೃಲೋಕೇ ಲೋಕಸತ್ಯತೇ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವಾಗ ರಾಜನು ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಗಳಾದ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಂಸ-ಡಿಭಕರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ, ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಲೋಕಸತ್ಯ ತರಾಗಿದ್ದ, ಕೌಶಿಕ-ಚಿತ್ರಸೇನರನ್ನು ನೆನೆದನು.

02020032a ತಂ ತು ರಾಜನ್ವಿಭುಃ ಶೌರೀ ರಾಜಾನಂ ಬಲಿನಾಂ ವರಂ|

02020032c ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ ಶಾರ್ದೂಲಸಮವಿಕ್ರಮಂ||

02020033a ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಜರಾಸಂಧಂ ಭುವಿ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಂ|

02020033c ಭಾಗಮನ್ಯಸ್ಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ವಧ್ಯಂ ಭೂಮಿಭೃದಚ್ಯುತಃ||

ರಾಜನ್! ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ! ಅಚ್ಯುತ ಶೌರಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ರಾಜನು ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಾರ್ದೂಲ ಸಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಸತ್ಯಸಂಧ ಜರಾಸಂಧನು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ವಧೆಯು ಬೇರೆಯವನ ಪಾಲೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

02020034a ನಾತ್ಮನಾತ್ಮವತಾಂ ಮುಖ್ಯ ಇಯೇಷ ಮಧುಸೂದನಃ|

02020034c ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಜ್ಞಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಹಂತುಂ ಹಲಧರಾನುಜಃ||

ಹೀಗೆ ಹಲಧರನ ಅನುಜ ಮಧುಸೂದನನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ

ಮುಖ್ಯನೇಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೇ ಬ್ರಹ್ಮನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ⁷²
ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮುಂದಾದನು⁷³.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವಣಿ
ಜರಾಸಂಧಯುದ್ಧೋದ್ಯೋಗೇ ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧಯುದ್ಧೋದ್ಯೋಗ ಎನ್ನುವ
ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧

ಭೀಮಸೇನ-ಜರಾಸಂಧರ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ

ಜರಾಸಂಧನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಭೀಮನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-
೨). ಭೀಮ-ಜರಾಸಂಧರ ಹದಿನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಯುದ್ಧ (೩-೧೯).
ಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸುವುದು (೨೦-
೨೩).

⁷² ದೈವವೇ ಜರಾಸಂಧನ ಸಂಹಾರಕನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು
ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ “ನಾವು ಮೂವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದುದು.

⁷³ ಜರಾಸಂಧ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರ ನಡುವೆ ಇರುವ ವೈರತ್ವದ ಕುರಿತಾದ ವಿವರಣೆಯು
ಕುಂಭಕೋಣ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿದೆ.

02021001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02021001a ತತಸ್ತಂ ನಿಶ್ಚಿತಾತ್ಮಾನಂ ಯುದ್ಧಾಯ ಯದುನಂದನಃ|

02021001c ಉವಾಚ ವಾಗ್ಮೀ ರಾಜಾನಂ ಜರಾಸಂಧಮಧೋಕ್ಷಜಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಯದುನಂದನ ಅಧೋಕ್ಷಜನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ವಾಗ್ಮಿ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು:

02021002a ತ್ರಯಾಣಾಂ ಕೇನ ತೇ ರಾಜನ್ಯೋದ್ಧಂ ವಿತರತೇ ಮನಃ|

02021002c ಅಸ್ಮದನ್ಯತಮೇನೇಹ ಸಜ್ಜೀಭವತು ಕೋ ಯುಧಿ||

“ರಾಜನ್! ನಮ್ಮ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಅಣಿಯಾಗಬೇಕು?”

02021003a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಕೃಷ್ಣೇನ ಯುದ್ಧಂ ವವ್ರೇ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

02021003c ಜರಾಸಂಧಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಭೀಮಸೇನೇನ ಮಾಗಧಃ||

ರಾಜನ್! ಕೃಷ್ಣನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ಮಾಗಧ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಜರಾಸಂಧನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡನು.

02021004a ಧಾರಯನ್ನಗದಾನ್ಮುಖ್ಯಾನ್ನಿವೃರ್ಪ ತೀವೇರ್ವದನಾನಿ ಚ|

02021004c ಉಪತಸ್ಥೇ ಜರಾಸಂಧಂ ಯುಯುತ್ಸುಂ ವೈ ಪುರೋಹಿತಃ||

ಜರಾಸಂಧನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪುರೋಹಿತರು ವೇದನೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ, ಪುನಃಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತರು.

02021005a ಕೃತಸ್ವಸ್ತ್ರಯನೋ ವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

02021005c ಸಮನಹ್ಯಜ್ಜ ರಾಸಂಧಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮನುವ್ರತಃ||

02021006a ಅವಮುಚ್ಯ ಕಿರೀಟಂ ಸ ಕೇಶಾನ್ಸಮನುಮೃಜ್ಯ ಚ|

02021006c ಉದತಿಷ್ಠಜ್ಜ ರಾಸಂಧೋ ವೇಲಾತಿಗ ಇವಾರ್ಣವಃ||

ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ಆಶಿರ್ವಚನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು, ಸಮನಹರ್ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ ಪಾಲಕ ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಬಾಚಿ, ಅಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೇರುವ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಮೇಲೆದ್ದನು.

02021007a ಉವಾಚ ಮತಿಮಾನ್ರಾಜಾ ಭೀಮಂ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಂ|

02021007c ಭೀಮ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಶ್ರೇಯಸಾ ನಿರ್ಜಿತಂ ಪರಂ||

ಆ ಮತಿವಂತ ರಾಜನು ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮ ! ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತನಗಿಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನಿಂದ ಸೋಲುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.”

02021008a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಜರಾಸಂಧೋ ಭೀಮಸೇನಮರಿಂದಮಃ|

02021008c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯೌ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶಕ್ರಂ ಬಲಿರಿವಾಸುರಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅರಿಂದಮ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಜರಾಸಂಧನು ಹಿಂದೆ ಅಸುರ ಬಲಿಯು ಶಕ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

02021009a ತತಃ ಸಮ್ಮಂತ್ರೈ ಕೃಷ್ಣೇನ ಕೃತಸ್ವಸ್ವಯನೋ ಬಲೀ|

02021009c ಭೀಮಸೇನೋ ಜರಾಸಂಧಮಾಸಸಾದ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ಆಗ ಬಲಶಾಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸಲಹೆ ಪಡೆದು ಅವನಿಂದ ಹರಸಲ್ಪಟ್ಟು ಜರಾಸಂಧನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಮುಂದಾದನು.

02021010a ತತಸ್ತೌ ನರಶಾರ್ದೂಲೌ ಬಾಹುಶಸ್ತ್ರೌ ಸಮೀಯತುಃ|

02021010c ವೀರೌ ಪರಮಸಂಹೃಷ್ಟಾವನ್ಯೋನ್ಯಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ||

ಆ ಇಬ್ಬರೂ ವೀರ ನರಶಾರ್ದೂಲರು ಬಾಹುಗಳನ್ನೇ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಪರಮಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆರಗಿದರು.

02021011a ತಯೋರಥ ಭುಜಾಘಾತಾನ್ನಿಗ್ರಹಪ್ರಗ್ರಹಾತ್ತಥಾ|

02021011c ಆಸೀತ್ಸುಭೀಮಸಂಹ್ರಾದೋ ವಜ್ರಪರ್ವತಯೋರಿವ||

ಅವರ ಭುಜಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ, ನಿಗ್ರಹ ಪ್ರಗ್ರಹಗಳ ಶಬ್ದವು ಮಿಂಚು ಬಡಿದ ಪರ್ವತಗಳ ಗರ್ಜನೆಯಂತೆ ಕೇಳಿಬಂದವು.

02021012a ಉಭೌ ಪರಮಸಂಹೃಷ್ಟೌ ಬಲೇನಾತಿಬಲಾವುಭೌ|

02021012c ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಾಂತರಂ ಪ್ರೇಪ್ಸು ಪರಸ್ಪರಜಯೈಷಿಣೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಮಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಬಲದಲ್ಲಿ ಅತಿಬಲರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಬೀಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು.

02021013a ತದ್ಭೀಮಮುತ್ಸಾರ್ಯ ಜನಂ ಯುದ್ಧಮಾಸೀದುಪಹ್ವರೇ|

02021013c ಬಲಿನೋಃ ಸಂಯುಗೇ ರಾಜನ್ವತ್ಪ್ರವಾಸವಯೋರಿವ||

ರಾಜನ್! ವೃತ್ರ ಮತ್ತು ವಾಸವರ ಯುದ್ಧದಂತಿದ್ದ ಈ ಬಲಿಗಳ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧವು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹಿಂಜರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

02021014a ಪ್ರಕರ್ಷಣಾಕರ್ಷಣಾಭ್ಯಾಮಭ್ಯಾಕರ್ಷಣವಿಕರ್ಷಣೈಃ|

02021014c ಆಕರ್ಷೇತಾಂ ತಥಾನೋನ್ಯಂ ಜಾನುಭಿಶ್ಚಾಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಪ್ರಕರ್ಷಣ ಆಕರ್ಷಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದ ಮುಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಎಳೆದಾಡಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬಡಿದರು.

02021015a ತತಃ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ಭರ್ತ್ಸಯಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ|

02021015c ಪಾಷಾಣಸಂಘಾತನಿಭೈಃ ಪ್ರಹಾರೈರಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ನಂತರ ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರಹಾರವಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಗುದ್ದಿದರು.

02021016a ವ್ರ್ಯೂಢೋರಸ್ಕಾ ದೀರ್ಘಭುಜೌ ನಿಯುದ್ಧಕುಶಲಾವೃಭೌ|

02021016c ಬಾಹುಭಿಃ ಸಮಸಜ್ಜೇತಾಮಾಯಸೈಃ ಪರಿಘೈರಿವ||

ವಿಶಾಲ ಎದೆಯ, ನೀಳಬಾಹುಗಳ, ಇಬ್ಬರು ಯುದ್ಧಕುಶಲರೂ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪರಿಘಗಳಂತಿರುವ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಶರೀರದಮೇಲೆ

ಹೊಡೆತಗಳ ಮಳೆಸುರಿಸಿದರು.

02021017a ಕಾರ್ತಿಕಸ್ಯ ತು ಮಾಸಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಪ್ರಥಮೇಽಹನಿ|

02021017c ಅನಾರತಂ ದಿವಾರಾತ್ರಮವಿಶ್ರಾಂತಮವರ್ತತ||

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಪ್ರಥಮ ದಿನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ದಿನ-
ರಾತ್ರಿಗಳೆನ್ನದೇ ಅನವರತವಾಗಿ ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು.

02021018a ತದ್ವೃತ್ತಂ ತು ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ಸಮವೇತಂ ಮಹಾತ್ಮನೋಃ|

02021018c ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ನಿಶಾಯಾಂ ತು ನಿವೃತ್ತೋ ಮಾಗಧಃ ಕ್ಷಮಾತ್||

ಹದಿಮೂರನೆಯ ದಿನವೂ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ರಾತ್ರಿ, ಮಾಗಧನು
ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಸರಿದನು.

02021019a ತಂ ರಾಜಾನಂ ತಥಾ ಕ್ಲಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

02021019c ಉವಾಚ ಭೀಮಕರ್ಮಾಣಂ ಭೀಮಂ ಸಂಬೋಧಯನ್ನಿವ||

ರಾಜನ್! ರಾಜನು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ
ಜನಾರ್ದನನು ಭೀಮಕರ್ಮಿಣಿ ಭೀಮನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು:

02021020a ಕ್ಲಾಂತಃ ಶತ್ರುರ್ನ ಕೌಂತೇಯ ಲಭ್ಯಃ ಪೀಡಯಿತುಂ ರಣೇ|

02021020c ಪೀಡ್ಯಮಾನೋ ಹಿ ಕಾರ್ತೀರ್ಷ್ಯನ ಜಹ್ಯಾಜ್ಜೀವಿತಮಾತ್ಮನಃ||

“ಕೌಂತೇಯ! ಆಯಾಸಗೊಂಡ ಶತ್ರುವನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ

ಅಪ್ಪಳಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜೀವ ತೊರೆಯಬಹುದು.

02021021a ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ನೈವ ಕೌಂತೇಯ ಪೀಡನೀಯೋ ನರಾಧಿಪಃ|

02021021c ಸಮಮೇತೇನ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಆದುದರಿಂದ ನರಾಧಿಪನನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಡ.

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮೊದಲಿನಂತೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೇ ಯುದ್ಧಮಾಡು.”

02021022a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಕೃಷ್ಣೇನ ಪಾಂಡವಃ ಪರವೀರಹಾ|

02021022c ಜರಾಸಂಧಸ್ಯ ತದ್ರಂಧ್ರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಚಕ್ರೇ ಮತಿಂ ವಧೇ||

ಕೃಷ್ಣನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ಪರವೀರಹ ಪಾಂಡವನು ಜರಾಸಂಧನ ರಂಧ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ವಧಿಸುವ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದನು.

02021023a ತತಸ್ತಮಜಿತಂ ಜೇತುಂ ಜರಾಸಂಧಂ ವೃಕೋದರಃ|

02021023c ಸಂರಭ್ಯ ಬಲಿನಾಂ ಮುಖ್ಯೋ ಜಗ್ರಾಹ ಕುರುನಂದನಃ||

ಜಯಿಸಲಾಧ್ಯ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಬಲಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ವೃಕೋದರ ಕುರುನಂದನನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವಣಿ

ಜರಾಸಂಧಕ್ಲಾಂತೌ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನ ಸೋಲು ಎನ್ನುವ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಜರಾಸಂಧವಧೆ

ಜರಾಸಂಧನ ವಧೆ (೧-೧೦). ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ
ಜರಾಸಂಧನ ರಥವನ್ನು ಓಡಿಸಿದುದು (೧೧-೨೮). ಬಿಡುಗಡೆ
ಹೊಂದಿದ ರಾಜರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದುದು (೨೯-೫೮).

02022001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02022001a ಭೀಮಸೇನಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಮುವಾಚ ಯದುನಂದನಂ|

02022001c ಬುದ್ಧಿಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಪುಲಾಂ ಜರಾಸಂಧಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಯದುನಂದನ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

02022002a ನಾಯಂ ಪಾಪೋ ಮಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಯುಕ್ತಃ ಸ್ಯಾದನುರೋಧಿತುಂ|

02022002c ಪ್ರಾಣೇನ ಯದುಶಾರ್ದೂಲ ಬದ್ಧವಂಕ್ಷಣವಾಸಸಾ||

“ಕೃಷ್ಣ! ಯದುಶಾರ್ದೂಲ! ಕಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವ ನನ್ನಿಂದ ಈ
ಪಾಪಿಯು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲ.”

नासंघकोजीमसेनद्वेषडकनतनए श्रीसतिनकाकावत हैरोनदै २२२
सा-नामा

02022003a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ವೃಕೋದರಂ|

02022003c ತ್ವರಯನ್ನುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ಜರಾಸಂಧವಧೇಪ್ಸಯಾ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕೃಷ್ಣನು ಜರಾಸಂಧನ ವಧೆಯನ್ನು
ಬಯಸಿ ವೃಕೋದರನಿಗೆ ತ್ವರೆಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು:

02022004a ಯತ್ರೇ ದೈವಂ ಪರಂ ಸತ್ತ್ವಂ ಯಚ್ಚ ತೇ ಮಾತರಿಶ್ವನಃ|

02022004c ಬಲಂ ಭೀಮ ಜರಾಸಂಧೇ ದರ್ಶಯಾಶು ತದದ್ಯ ನಃ||

“ಹಾಗಾದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದಿರುವ ಸತ್ವವನ್ನು
ತೋರಿಸು! ಭೀಮ! ಈ ದಿನ ವಾಯುದೇವನ ಬಲವನ್ನು ಜರಾಸಂಧನ

ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತೋರಿಸು !”

02022005a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾ ಭೀಮೋ ಜರಾಸಂಧಮರಿಂದಮಃ|

02022005c ಉತ್ಥಿಪ್ಯ ಭ್ರಾಮಯದ್ರಾಜನ್ಬಲವಂತಂ ಮಹಾಬಲಃ||

02022006a ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ ಶತಗುಣಂ ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02022006c ಬಭಂಜ ಪೃಷ್ಠೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯ ನಿಷ್ಪಿಷ್ಯ ವಿನನಾದ ಚ||

ರಾಜನ್ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅರಿಂದಮ ಮಹಾಬಲಿ
ಭೀಮನು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ತನ್ನ
ಭುಜಗಳಿಂದ ನೂರು ಬಾರಿ ಅವನನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, ತನ್ನ ತೊಡೆಯ
ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿ, ಅವನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಮುರಿದು, ದೇಹವನ್ನು ತುಳಿದು
ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

02022007a ತಸ್ಯ ನಿಷ್ಪಿಷ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಚ ಗರ್ಜತಃ|

02022007c ಅಭವತ್ತುಮುಲೋ ನಾದಃ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಭಯಂಕರಃ||

ಅವನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವನು ಗರ್ಜಿಸಲು
ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ತುಮುಲವು
ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

02022008a ವಿತ್ರೇಸುರ್ಮಾಗಧಾಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಗರ್ಭಾಶ್ಚ ಸುಸುವಃ|

02022008c ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ನಾದೇನ ಜರಾಸಂಧಸ್ಯ ಚೈವ ಹ||

ಭೀಮಸೇನ ಜರಾಸಂಧರ ಗರ್ಜನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ವ ಮಾಗಧರೂ
ತಲೆತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ

ಗರ್ಭ ಪಾತವಾಯಿತು.

02022009a ಕಿಂ ನು ಸ್ವಿದ್ಧಿಮವಾನ್ಭಿನ್ನಃ ಕಿಂ ನು ಸ್ವಿದ್ಧೀರ್ಯತೇ ಮಹೀ|

02022009c ಇತಿ ಸ್ಮ ಮಾಗಧಾ ಜಜ್ಞುರ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ನಿಸ್ವನಾತ್||

ಭೀಮಸೇನನ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾಗಧರು ಹಿಮಾಲಯವೇ ಸೀಳಿಹೋಯಿತೇ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯೇ ಕುಸಿದು ಹೋಯಿತೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು.

02022010a ತತೋ ರಾಜಕುಲದ್ವಾರಿ ಪ್ರಸುಪ್ತಮಿವ ತಂ ನೃಪಂ|

02022010c ರಾತ್ರೌ ಪರಾಸುಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ನಿಶ್ಚಕ್ರಮುರರಿಂದಮಾಃ||

ಅನಂತರ ಆ ಅರಿಂದಮರು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಮೃತನೃಪತಿಯನ್ನು ರಾಜಕುಲದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋದರು.

02022011a ಜರಾಸಂಧರಥಂ ಕೃಷ್ಣೋ ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಪತಾಕಿನಂ|

02022011c ಆರೋಪ್ಯ ಭ್ರಾತೌ ಚೈವ ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಬಾಂಧವಾನ್||

ಕೃಷ್ಣನು ಜರಾಸಂಧನ ಪತಾಕಯುಕ್ತ ರಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಭ್ರಾತೃಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಏರಲು ಹೇಳಿ, ಬಾಂಧವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದನು.

02022012a ತೇ ವೈ ರತ್ನಭುಜಂ ಕೃಷ್ಣಂ ರತ್ನಾರ್ಹಂ ಪೃಥಿವೀಶ್ವರಾಃ|

02022012c ರಾಜಾನಶ್ಚ ಕ್ಷುರಾಸಾದ್ಯ ಮೋಕ್ಷಿತಾ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ಮಹಾಭಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ಪೃಥಿವೀಶ್ವರ ರಾಜರು

ರತ್ನಭುಜ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ರತ್ನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

02022013a ಅಕ್ಷತಃ ಶಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನೋ ಜಿತಾರಿಃ ಸಹ ರಾಜಭಿಃ|

02022013c ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ತಂ ದಿವ್ಯಂ ನಿರ್ಜಗಾಮ ಗಿರಿವ್ರಜಾತ್||

ಆ ಅಕ್ಷತ, ಶಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನ ಜಿತಾರಿಯು ದಿವ್ಯರಥವನ್ನೇರಿ ರಾಜರೊಡನೆ ಗಿರಿವ್ರಜದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದನು.

02022014a ಯಃ ಸ ಸೋದರ್ಯವಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿಯೋಧಃ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಃ|

02022014c ಅಭ್ಯಾಸಘಾತೀ ಸಂದ್ರಶ್ಯೋ ದುರ್ಜಯಃ ಸರ್ವರಾಜಭಿಃ||

ಇಬ್ಬರು ಯೋಧರು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವ, ಕೊಲ್ಲುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ, ಸರ್ವ ರಾಜರಿಗೂ ದುರ್ಜಯವಾದ ಆ ರಥವು ತನಗೆ ತಕ್ಕವರನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

02022015a ಭೀಮಾರ್ಜುನಾಭ್ಯಾಂ ಯೋಧಾಭ್ಯಾಮಾಸ್ಥಿತಃ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಃ|

02022015c ಶುಶುಭೇ ರಥವರ್ಯೋಽಸೌ ದುರ್ಜಯಃ ಸರ್ವಧನ್ವಿಭಿಃ||

ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಕುಳಿತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣನ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿರುವ, ಸರ್ವ ಧನ್ವಿಗಳಿಗೂ ದುರ್ಜಯವಾದ ಆ ರಥವು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

02022016a ಶಕ್ರವಿಷ್ಣು ಹಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚೇರತುಸ್ತಾರಕಾಮಯೇ|

02022016c ರಥೇನ ತೇನ ತಂ ಕೃಷ್ಣ ಉಪಾರುಹ್ಯ ಯಯೌ ತದಾ||

ತಾರಕನೊಡನೆಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಏರಿ

ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ರಥವನ್ನೇ⁷⁴ ಕೃಷ್ಣನು ಏರಿ ಹೊರಟನು.

02022017a ತಪ್ಪಚಾಮೀಕರಾಭೇಣ ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲಮಾಲಿನಾ|

02022017c ಮೇಘನಿಘೋಷನಾದೇನ ಜೈತ್ರೇಣಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಾ||

02022018a ಯೇನ ಶಕ್ರೋ ದಾನವಾನಾಂ ಜಘಾನ ನವತೀರ್ನವ|

02022018c ತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಮಹೃಷ್ಯಂತ ರಥಂ ತೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ||

ಯಾವ ರಥವನ್ನೇರಿ ಶಕ್ರನು ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತು ದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನೋ ಆ ಹದಮಾಡಿದ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ವಿಜಯೀ, ಶತ್ರುಘಾತಿ ರಥವನ್ನು ಪಡೆದ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು.

02022019a ತತಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತಂ ತದಾ|

02022019c ರಥಸ್ಥಂ ಮಾಗಧಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮಪದ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ||

ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಮಹಾಬಾಹು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾಗಧರು ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

02022020a ಹಯೈರ್ದಿವ್ಯೈಃ ಸಮಾಯುಕ್ತೋ ರಥೋ ವಾಯುಸಮೋ ಜವೇ|

02022020c ಅಧಿಷ್ಠಿತಃ ಸ ಶುಶುಭೇ ಕೃಷ್ಣೇನಾತೀವ ಭಾರತ||

⁷⁴ ಅಂದರೆ ಜರಾಸಂಧನ ರಥ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ತಾರಕಾಸುರನ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಏರಿದ್ದ ರಥವೇ ಜರಾಸಂಧನದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಭಾರತ ! ದಿವ್ಯಾಶ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ವಾಯುಸಮ ವೇಗವುಳ್ಳ ಆ ರಥವು ಕೃಷ್ಣನು ಏರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು.

02022021a ಅಸಂಗೀ ದೇವವಿಹಿತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ರಥವರೇ ಧ್ವಜಃ|

02022021c ಯೋಜನಾದ್ಧದೃಶೇ ಶ್ರೀಮಾನಿಂದ್ರಾಯಧಸಮಪ್ರಭಃ||

ಆ ರಥದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯವರೆಗೂ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಶ್ರೀಮಾನ, ಇಂದ್ರಾಯಧದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ದೇವವಿಹಿತ ಉತ್ತಮ ಧ್ವಜವು ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು.

02022022a ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಕೃಷ್ಣೋಽಥ ಗರುತ್ಮಂತಂ ಸ ಚಾಭ್ಯಯಾತ್|

02022022c ಕ್ಷಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ಸ ತೇನಾಸೀಚ್ಚೈತ್ಯಯೂಪ ಇವೋಚ್ಛ್ರಿತಃ||

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಗುರುತ್ಮಂತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಬಂದನು. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಪತಾಕೆಯು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಧ್ವಜಸ್ಥಂಭದಂತೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

02022023a ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ತ್ರೈರ್ಮಹಾನಾದೈಃ ಸಹ ಭೂತೈರ್ಧ್ವಜಾಲಯೈಃ|

02022023c ತಸ್ಮೈ ರಥವರೇ ತಸ್ಮಿನ್ಗರುತ್ಮಾನ್ವನ್ನಗಾಶನಃ||

ಧ್ವಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ಭೂತಗಳು ಬಾಯಿತೆರೆದು ಮಹಾನಾದ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಪನ್ನಗಾಶನ ಗುರುತ್ಮಂತನು ಆ ರಥದ ಮೇಲೆ ಏರಿದನು.

02022024a ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯೋ ಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ತೇಜಸಾಭ್ಯಧಿಕಂ ಬಭೌ|

02022024c ಆದಿತ್ಯ ಇವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಸಹಸ್ರಕಿರಣಾವೃತಃ||

ಭೂತಗಳ ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕಿಸುವಂತೆ ಅವನು ಅಧಿಕ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಸಹಸ್ರಕಿರಣಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ
ಬೆಳಗಿದನು.

02022025a ನ ಸ ಸಜ್ಜತಿ ವೃಕ್ಷೇಷು ಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚಾಪಿ ನ ರಿಷ್ಯತೇ|

02022025c ದಿವ್ಯೋ ಧ್ವಜವರೋ ರಾಜನ್ದ್ರಶ್ಯತೇ ದೇವಮಾನುಷ್ಯಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಧ್ವಜವು ಎಂದೂ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿರಲಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ
ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಘಾಯಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆ ದಿವ್ಯ ಧ್ವಜವು
ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

02022026a ತಮಾಸ್ಥಾಯ ರಥಂ ದಿವ್ಯಂ ಪರ್ಜನ್ಯಸಮನಿಸ್ವನಂ|

02022026c ನಿಯಂ ಯೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಾಂಡವಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಾಚ್ಯುತಃ||

ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡದ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಶಬ್ದಮಾಡುವ ಆ ದಿವ್ಯ
ರಥವನ್ನೇರಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಅಚ್ಯುತನು ಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರನ್ನೊಡಗೂಡಿ
ಹೊರಟನು.

02022027a ಯಂ ಲೇಭೇ ವಾಸವಾದ್ರಾಜಾ ವಸುಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭೃಹದ್ರಥಃ|

02022027c ಬೃಹದ್ರಥಾತ್ಯಮೇಣೈವ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬಾರ್ಹದ್ರಥಂ ನೃಪಂ||

ಆ ರಥವನ್ನು ರಾಜ ವಸುವು⁷⁵ ವಾಸವನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದನು ಮತ್ತು

⁷⁵ ವಸು ಉಪರಿಚರ (ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೭).

ಬೃಹದ್ರಥ⁷⁶ನು ವಸುವಿನಿಂದ ಪಡೆದನು. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ
ಬೃಹದ್ರಥನಿಂದ ನೃಪ ಬಾರ್ಹದ್ರಥನು ಪಡೆದನು.

02022028a ಸ ನಿಯಂ ಯೌ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುಂಡರೀಕೇಕ್ಷಣಸ್ತುತಃ|

02022028c ಗಿರಿವ್ರಜಾದ್ಯಹಿಸ್ತಸೌ ಸಮೇ ದೇಶೇ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಗಿರಿವ್ರಜದಿಂದ ಹೊರಟ ನಂತರ ಆ
ಮಹಾಯಶರು ಹೊರಗಡೆ ಒಂದು ಸಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

02022029a ತತ್ತ್ಯೇನಂ ನಾಗರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸತ್ಕಾರೇಣಾಭ್ಯಯುಸ್ತದಾ|

02022029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಮುಖಾ ರಾಜನ್ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ನಾಗರೀಕರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಧಿವತ್ತಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು
ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

02022030a ಬಂಧನಾದ್ವಿಪ್ರಮುಕ್ತಾಶ್ಚ ರಾಜಾನೋ ಮಧುಸೂದನಂ|

02022030c ಪೂಜಯಾಮಾಸುರೂಚುಶ್ಚ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ||

ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದ ರಾಜರು ಮಧುಸೂದನನನ್ನು
ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವ ವಚನಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು.

02022031a ನೈತಚ್ಚಿತ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವಯಿ ದೇವಕಿನಂದನ|

---

⁷⁶ ವಸು ಉಪರಿಚರನ ಮಗ (ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೭).

02022031c ಭೀಮಾರ್ಜುನಬಲೋಪೇತೇ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪರಿಪಾಲನಂ||

“ದೇವಕಿನಂದನ ! ಮಹಾಬಾಹು ! ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದ್ದು ಮಹಾ ಅದ್ಭುತವೇನೂ ಅಲ್ಲ.

02022032a ಜರಾಸಂಧಹೃದೇ ಘೋರೇ ದುಃಖಪಂಕೇ ನಿಮಜ್ಜತಾಂ|

02022032c ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಮಭ್ಯುದ್ಧರಣಂ ಯದಿದಂ ಕೃತಮದ್ಯ ತೇ||

02022033a ವಿಷ್ಣೋ ಸಮವಸನ್ನಾನಾಂ ಗಿರಿದುರ್ಗೇ ಸುದಾರುಣೇ|

02022033c ದಿಷ್ಯಾ ಮೋಕ್ಷಾದ್ಯಶೋ ದೀಪ್ತಮಾಪ್ತಂ ತೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ವಿಷ್ಣು ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ ! ಜರಾಸಂಧನ ಕೆಟ್ಟ ಘೋರ ದುಃಖದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ, ದಾರುಣ ಗಿರಿದುರ್ಗಗಳ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ಇಂದು ಉದ್ಧರಿಸಿ ನೀನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02022034a ಕಿಂ ಕುರ್ಮಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಬ್ರವೀಹಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

02022034c ಕೃತಮಿತ್ಯೇವ ತಜ್ಞೇ ಯಂ ನೃಪೈರ್ಯದ್ಯಪಿ ದುಷ್ಕರಂ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ! ಪುರುಷರ್ಷಭ ! ನಾವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳು. ನೃಪರಿಗೂ ದುಷ್ಕರವೆನಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.”

02022035a ತಾನುವಾಚ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಮಹಾಮನಾಃ|

02022035c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಸೂಯಂ ಕ್ರತುಮಾಹರ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ||

ಆ ಆಶ್ವಾಸನೆಗೆ ಮಹಾಮನ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

“ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಹಾಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸಿದ್ದಾನೆ.

02022036a ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವತ್ವಂ ಚಿಕೀರ್ಷತಃ|

02022036c ಸರ್ವೈರ್ಭವದ್ಭಯಂಜ್ಞಾರ್ಥೇ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ದೀಯತಾಮಿತಿ||

ಪಾರ್ಥಿವತ್ವವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

02022037a ತತಃ ಪ್ರತೀತಮನಸಸ್ತೇ ನೃಪಾ ಭರತರ್ಷಭ|

02022037c ತಥೇತ್ಯೇವಾಬ್ರುವನ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞಶ್ಚ ತಾಂ ಗಿರಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಸರ್ವ ನೃಪರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟರು.

02022038a ರತ್ನಭಾಜಂ ಚ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಚಕ್ರುಸ್ತೇ ಪೃಥಿವೀಶ್ವರಾಃ|

02022038c ಕೃಚ್ಛಾ ಜ್ಞಗ್ರಾಹ ಗೋವಿಂದಸ್ತೇಷಾಂ ತದನುಕಂಪಯಾ||

ಪೃಥಿವೀಶ್ವರರು ತಮ್ಮ ರತ್ನಗಳನ್ನು ದಾಶಾರ್ಹನೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಗೋವಿಂದನು ಅವರ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

02022039a ಜರಾಸಂಧಾತ್ಮಜಶ್ಚೈವ ಸಹದೇವೋ ಮಹಾರಥಃ|

02022039c ನಿಯಂಯೌ ಸಜನಾಮಾತ್ಯಃ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪುರೋಹಿತಂ||

ಜರಾಸಂಧನ ಮಗ ಮಹಾರಥಿ ಸಹದೇವನು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ತನ್ನವರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬಂದನು.

02022040a ಸ ನೀಚೈಃ ಪ್ರಶ್ನಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಬಹುರತ್ನಪುರೋಗಮಃ|

02022040c ಸಹದೇವೋ ನೃಣಾಂ ದೇವಂ ವಾಸುದೇವಮುಪಸ್ಥಿತಃ||

ಸಹದೇವನು ಮನುಷ್ಯರ ದೇವ ವಾಸುದೇವನ ಮುಂದೆ
ಬಹುರತ್ನಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತನು.

02022041a ಭಯಾರ್ತಾಯತತಸ್ತಸ್ಮೈ ಕೃಷ್ಣೋ ದತ್ವಾ ಭಯಂ ತದಾ|

02022041c ಅಭ್ಯಷಿಂಚತ ತತ್ರೈವ ಜರಾಸಂಧಾತ್ಮಜಂ ತದಾ||

ಆಗ ಭಯಗ್ರಸ್ತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತನು ಮತ್ತು
ಜರಾಸಂಧನ ಮಗನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲೇ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು.

02022042a ಗತ್ವೈಕತ್ವಂ ಚ ಕೃಷ್ಣೇನ ಪಾರ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ಚೈವ ಸತ್ಕೃತಃ|

02022042c ವಿವೇಶ ರಾಜಾ ಮತಿಮಾನ್ಪುನರ್ಬಾರ್ಹದ್ರಥಂ ಪುರಂ||

ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಪಾರ್ಥರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಸತ್ಕೃತನಾದ ಮತಿವಂತ
ರಾಜನು ಪುನಃ ಬಾರ್ಹದ್ರಥನ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02022043a ಕೃಷ್ಣಸ್ತು ಸಹ ಪಾರ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಜ್ವಲನ್|

02022043c ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಭೂರೀಣಿ ಪ್ರಯಯೌ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ||

ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಪಾರ್ಥರಿಬ್ಬರೊಡಗೂಡಿ, ಪರಮ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಭೂರಿ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಹೊರಟನು.

02022044a ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಮುಪಾಗಮ್ಯ ಪಾಂಡವಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಾಚ್ಯುತಃ|

02022044c ಸಮೇತ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಾನಂ ಪ್ರಿಯಮಾಣೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ರಾಜರು ಮತ್ತು
ಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಅಚ್ಯುತನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ತಲುಪಿ
ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

02022045a ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಭೀಮೇನ ಬಲವಾಂ ಜರಾಸಂಧೋ ನಿಪಾತಿತಃ|

02022045c ರಾಜಾನೋ ಮೋಕ್ಷಿತಾಶ್ಚೇಮೇ ಬಂಧನಾನ್ಘ್ರಪಸತ್ತಮ||

“ನೃಪಸತ್ತಮ ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಬಲವಾನ್ ಭೀಮನು
ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು
ವಿಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.

02022046a ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಕುಶಲಿನೌ ಚೇಮೌ ಭೀಮಸೇನಧನಂಜಯೌ|

02022046c ಪುನಃ ಸ್ವನಗರಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾವಕ್ಷತಾವಿತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಭೀಮಸೇನಧನಂಜಯರಿಬ್ಬರೂ
ಕುಶಲವಾಗಿ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದಾರೆ !”

02022047a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಯಥಾರ್ಹತಃ|

02022047c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚೈವ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಃ ಪರಿಷಸ್ವಜೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಯಥಾರ್ಹ ಪೂಜಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭೀಮಸೇನ ಅರ್ಜುನರನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು.

02022048a ತತಃ ಕ್ಷೀಣೇ ಜರಾಸಂಧೇ ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಾಂ ವಿಹಿತಂ ಜಯಂ|

02022048c ಅಜಾತಶತ್ರುರಾಸಾದ್ಯ ಮುಮುದೇ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ||

ನಂತರ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹೋದರರು ಪಡೆದ ಜಯವನ್ನು ಭ್ರಾತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಜಾತಶತ್ರುವು ಆನಂದಿಸಿದನು.

02022049a ಯಥಾವಯಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ರಾಜಭಿಷ್ಟೈಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

02022049c ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಚ ವಿಸಸರ್ಜ ನರಾಧಿಪಾನ್||

ಪಾಂಡವನು ಸೇರಿದ್ದ ರಾಜ ನರಾಧಿಪರನ್ನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪೂಜಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು.

02022050a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾಸ್ತೇ ನೃಪಾ ಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾಃ|

02022050c ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವದೇಶಾಂಸ್ವ ರಿತಾ ಯಾನೈರುಚ್ಚಾವಚೈಸ್ತುತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ನೃಪರು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಅವರವರ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಹೊರಟರು.

02022051a ಏವಂ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ಜನಾರ್ದನಃ|

02022051c ಪಾಂಡವೈರ್ಘಾತಯಾಮಾಸ ಜರಾಸಂಧಮರಿಂ ತದಾ||

02022052a ಘಾತಯಿತ್ವಾ ಜರಾಸಂಧಂ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಮರಿಂದಮಃ|

02022052c ಧರ್ಮರಾಜಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಪೃಥಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಚ ಭಾರತ||

02022053a ಸುಭದ್ರಾಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಫಲ್ಗುನಂ ಯಮಜೌ ತಥಾ|

02022053c ಧೌಮ್ಯಮಾಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಚ ಪ್ರಯಯೌ ಸ್ವಾಂ ಪುರೀಂ ಪ್ರತಿ||

ಹೀಗೆ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಜನಾರ್ದನನು ಅರಿ
 ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಮೂಲಕ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಭಾರತ !
 ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಆ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವ ಅರಿಂದಮನು
 ಧರ್ಮರಾಜನ, ಪೃಥಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಸುಭದ್ರಾ, ಭೀಮಸೇನ, ಫಲ್ಗುನ
 ಮತ್ತು ಯಮಳರ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಧೌಮ್ಯನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು
 ತನ್ನ ಪುರದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

02022054a ತೇನೈವ ರಥಮುಖ್ಯೇನ ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ|

02022054c ಧರ್ಮರಾಜವಿಸ್ತುಷ್ಟೇನ ದಿವ್ಯೇನಾನಾದಯನ್ ದಿಶಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನು ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ, ದಿಶಗಳಲ್ಲಿ
 ದಿವ್ಯನಾದಗಳಿಂದ ತುಂಬುವ ಆ ಪ್ರಮುಖ ರಥದಲ್ಲಿ
 ಉದಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

02022055a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಖಾಃ ಪಾಂಡವಾ ಭರತರ್ಷಭ|

02022055c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಕುರ್ವಂತ ಕೃಷ್ಣಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿಣಂ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
 ಪಾಂಡವರು ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿಣಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿದರು.

02022056a ತತೋ ಗತೇ ಭಗವತಿ ಕೃಷ್ಣೇ ದೇವಕಿನಂದನೇ|

02022056c ಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸುವಿಪುಲಂ ರಾಜ್ಞಾಮಭಯದಾಸ್ತದಾ||

02022057a ಸಂವರ್ಧಿತೌಜಸೋ ಭೂಯಃ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಭಾರತ|

02022057c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ ಪರಾಂ ಪ್ರೀತಿಮವರ್ಧಯನ್||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ದೇವಕಿನಂದನ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣನು
ಹೋದನಂತರ, ವಿಷುಲ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆದ, ರಾಜರಿಗೆ
ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಪಾಂಡವರು ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಪರಮ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ಧಿಸಿದರು.

02022058a ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ತು ಯದ್ಯುಕ್ತಂ ಧರ್ಮಕಾರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಂ|

02022058c ತದ್ರಾಜಾ ಧರ್ಮತಶ್ಚಕ್ರೇ ರಾಜ್ಯಪಾಲನಕೀರ್ತಿಮಾನ್||

ರಾಜ್ಯಪಾಲನೆಗೆ ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದ ಆ ರಾಜನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮಕಾರ್ಮಾರ್ಥಕನುಗುಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವಣಿ
ಜರಾಸಂಧವಧೇ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧವಧೆ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೨೨/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೪೭/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವ

೨೩

ಅರ್ಜುನನ ಉತ್ತರ ದಿಗ್ವಿಜಯ

ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುದು (೧-೧೬).

ಭಗದತ್ತನೊಡನೆ ಅರ್ಜುನನ ಎಂಟು ದಿನಗಳ ಯುದ್ಧ (೧೭-೨೬).

02023001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02023001a ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಮಕ್ಷಯ್ಯೌ ಚ ಮಹೇಷುಧೀ|

02023001c ರಥಂ ಧ್ವಜಂ ಸಭಾಂ ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸು, ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳು, ರಥ, ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಮಹೇಷುಧಿ ಪಾರ್ಥನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02023002a ಧನುರಸ್ತ್ರಂ ಶರಾ ವೀರ್ಯಂ ಪಕ್ಷೋ ಭೂಮಿರ್ಯಶೋ ಬಲಂ|

02023002c ಪ್ರಾಪ್ತಮೇತನ್ಮಯಾ ರಾಜನ್ದಷ್ಟ್ರಾಪಂ ಯದಭೀಪ್ಸಿತಂ||

“ರಾಜನ್! ಬಯಸಿದರೂ ಪಡೆಯಲು ದುಷ್ಟರವಾದ ಧನಸ್ಸು, ಅಸ್ತ್ರ, ಬಾಣ, ವೀರ್ಯ, ಬೆಂಬಲಿಗರು, ಭೂಮಿ, ಯಶಸ್ಸು, ಬಲಗಳನ್ನು ನಾನು ಗಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

02023003a ತತ್ರ ಕೃತ್ಯಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಕೋಶಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿವರ್ಧನಂ|

02023003c ಕರಮಾಹಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಾನ್ಘೋತ್ತಮ||

ನೃಪೋತ್ತಮ ! ಈಗ ನಮ್ಮ ಕೋಶವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಕೃತ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಎಲ್ಲ ರಾಜರುಗಳಿಂದ ಕರ-
ಕಪ್ಪಗಳನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ.

02023004a ವಿಜಯಾಯ ಪ್ರಯಾಸ್ಯಾಮಿ ದಿಶಂ ಧನದರಕ್ಷಿತಾಂ|

02023004c ತಿಥಾವಥ ಮುಹೂರ್ತೇ ಚ ನಕ್ಷತ್ರೇ ಚ ತಥಾ ಶಿವೇ||

ಶುಭ ತಿಥಿ, ಮುಹೂರ್ತ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ
ಧನರಾಜನಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.”

02023005a ಧನಂಜಯವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02023005c ಸ್ನಿಗ್ಧಗಂಭೀರನಾದಿನ್ಯಾ ತಂ ಗಿರಾ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಧನಂಜಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02023006a ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚ್ಯಾರ್ಹತೋ ವಿಪ್ರಾನ್ವಯಾಹಿ ಭರತರ್ಷಭ|

02023006c ದುರ್ಹೃದಾಮಪ್ರಹರ್ಷಾಯ ಸುಹೃದಾಂ ನಂದನಾಯ ಚ||

02023006e ವಿಜಯಸ್ತೇ ಧ್ರುವಂ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾಮಮವಾಪ್ಸುಹಿ||

“ಭರತರ್ಷಭ ! ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ತರಲು ಮತ್ತು
ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತರಲು ಅರ್ಹ ವಿಪ್ರರ

ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡು. ಪಾರ್ಥ ! ನಿನಗೆ ವಿಜಯವು
ನಿಶ್ಚಯವಾದದ್ದು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಕಾಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ !”

02023007a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಯಯೌ ಪಾರ್ಥಃ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ವೃತಃ|

02023007c ಅಗ್ನಿದತ್ತೇನ ದಿವ್ಯೇನ ರಥೇನಾದ್ಭುತಕರ್ಮಣಾ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ಥನು ಮಹಾ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ನಿದತ್ತ
ಅದ್ಭುತಕರ್ಮಿ ದಿವ್ಯ ರಥದಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು.

02023008a ತಥೈವ ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ಯಮೌ ಚ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

02023008c ಸಸೈನ್ಯಾಃ ಪ್ರಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮರಾಜಾಭಿಪೂಜಿತಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಯಮಳ ಪುರುಷರ್ಷಭರಿವರೆಲ್ಲರೂ
ಸೈನ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನ ಆಶೀರ್ವಾದದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟರು.

02023009a ದಿಶಂ ಧನಪತೇರಿಷ್ಟಾಮಜಯತ್ಪಾಕಶಾಸನಿಃ|

02023009c ಭೀಮಸೇನಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಚೀಂ ಸಹದೇವಸ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಂ||

02023010a ಪ್ರತೀಚೀಂ ನಕುಲೋ ರಾಜನ್ದಿಶಂ ವ್ಯಜಯದಸ್ತ್ರವಿತ್|

02023010c ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ರಾಜನ್ ! ಧನಪತಿಯ ಇಷ್ಟದಿಶವನ್ನು ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ಜಯಿಸಿದನು,
ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಮಸೇನನು ಪೂರ್ವ, ಸಹದೇವನು ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು
ಅಸ್ತ್ರವಿದುಶಿ ನಕುಲನು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು.
ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ
ಉಳಿದುಕೊಂಡನು.”

02023011 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

02023011a ದಿಶಾಮಭಿಜಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಿಸ್ತರೇಣಾನುಕೀರ್ತಯ|

02023011c ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಶೃಣ್ವಾನಶ್ಚ ರಿತಂ ಮಹತ್||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅವರು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದುದರ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳು. ಪೂರ್ವಜರ ಮಹಾ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

02023012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02023012a ಧನಂಜಯಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಜಯಂ ಪೂರ್ವಮೇವ ತೇ|

02023012c ಯೌಗಪದ್ಯೇನ ಪಾರ್ಥೈರ್ಹಿ ವಿಜಿತೇಯಂ ವಸುಂಧರಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಿನಗೆ ಧನಂಜಯನ ವಿಜಯದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪಾರ್ಥರು ಒಂದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು⁷⁷.”

02023013a ಪೂರ್ವಂ ಕುಣಿಂದವಿಷಯೇ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಮಹೀಪತೀನ್|

02023013c ಧನಂಜಯೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ನಾ ತಿತೀವ್ರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ||

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಹಾಬಾಹು ಧನಂಜಯನು ಅತಿ ತೀವ್ರಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಕುಣಿಂದ ದೇಶದ ಮಹೀಪತಿಗಳನ್ನು

---

⁷⁷ಅರ್ಜುನ, ಭೀಮ ಮತ್ತು ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು.

ವಶೀಕರಿಸಿದನು.

02023014a ಆನರ್ತಾನ್ಕಾಲಕೂಟಾಂಶ್ಚ ಕುಣಿಂದಾಂಶ್ಚ ವಿಜಿತ್ಯ ಸಃ|

02023014c ಸುಮಂಡಲಂ ಪಾಪಜಿತಂ ಕೃತವಾನನುಸೈನಿಕಂ ||

ಅನಾರ್ತ, ಕಾಲಕೂಟ ಮತ್ತು ಕುಣಿಂದರನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಆ ಪಾಪಜಿತನು ಸುಮಂಡಲನನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಸೈನಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

02023015a ಸ ತೇನ ಸಹಿತೋ ರಾಜನ್ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪರಂತಪಃ|

02023015c ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಸಕಲಂ ದ್ವೀಪಂ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ||

02023016a ಸಕಲದ್ವೀಪವಾಸಾಂಶ್ಚ ಸಪ್ತದ್ವೀಪೇ ಚ ಯೇ ನೃಪಾಃ|

02023016c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ವಿಗ್ರಹಸ್ತುಮುಲೋಽಭವತ್||

ರಾಜನ್! ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪರಂತಪನು ಸಕಲ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಕಲದ್ವೀಪವಾಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳ ನೃಪರ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯಿತು.

02023017a ಸ ತಾನಪಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ವಿಜಿತ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

02023017c ತೈರೇವ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಾಗ್ನೋತಿಷಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸನು ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಹಿತ ಪ್ರಾಗ್ನೋತಿಷ ಪುರದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

02023018a ತತ್ರ ರಾಜಾ ಮಹಾನಾಸೀದ್ಭಗದತ್ತೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02023018c ತೇನಾಸೀತ್ಸುಮಹದ್ಯುಧ್ಧಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಲ್ಲಿಯ ಮಹಾರಾಜ ಭಗದತ್ತನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮ
ಪಾಂಡವನ ಮಹಾಯುದ್ಧವಾಯಿತು.

02023019a ಸ ಕಿರಾತೈಶ್ಚ ಚೀನೈಶ್ಚ ವೃತಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷೋಽಭವತ್|

02023019c ಅನ್ವೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿಯೋರ್ಧೈಃ ಸಾಗರಾನೂಪವಾಸಿಭಿಃ||

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷವು ಕಿರಾತ ಮತ್ತು ಚೀನರಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಾಗರ
ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಧರಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

02023020a ತತಃ ಸ ದಿವಸಾನಷ್ಟ್ವ ಯೋಧಯಿತ್ವಾ ಧನಂಜಯಂ|

02023020c ಪ್ರಹಸನ್ನಬ್ರವೀದ್ರಾಜಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಗತಕ್ಲಮಃ||

ಧನಂಜಯನೊಡನೆ ಎಂಟು ದಿನಗಳು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ ಆ ರಾಜನು
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಯಾಸಹೊಂದದೇ ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

02023021a ಉಪಪನ್ನಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವಯಿ ಪಾಂಡವನಂದನ|

02023021c ಪಾಕಶಾಸನದಾಯಾದೇ ವೀರ್ಯಮಾಹವಶೋಭಿನಿ||

“ಮಹಾಬಾಹು ಪಾಂಡವನಂದನ! ಪಾಕಶಾಸನ ದಾಯಾದಿ!
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ನಿನ್ನ ಈ ವೀರ್ಯವು ಯಾವುದಕ್ಕೂ
ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.

02023022a ಅಹಂ ಸಖಾ ಸುರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಶಕ್ರಾದನವಮೋ ರಣೇ|

02023022c ನ ಚ ಶಕ್ನೋಮಿ ತೇ ತಾತ ಸ್ಥಾತುಂ ಪ್ರಮುಖತೋ ಯುಧಿ||

ಸುರೇಂದ್ರನ ಸಖನಾದ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಸರಿಸಮ. ಆದರೂ
ಮಗು! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ!

02023023a ಕಿಮೀಪ್ಸಿತಂ ಪಾಂಡವೇಯ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ|

02023023c ಯದ್ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕ||

ಪಾಂಡವೇಯ! ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ
ಹೇಳು! ಪುತ್ರಕ! ಮಹಾಬಾಹು! ನನಗೆ ಕೇಳಿದ್ದುದನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

02023024 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

02023024a ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭೋ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02023024c ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವತಾಮೀಪ್ಸೇ ಕರಸ್ತಸ್ಮೈ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುವೃಷಭ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ರಾಜಾ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪಾರ್ಥಿವನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಕರವನ್ನು
ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ.

02023025a ಭವಾನ್ವಿತ್ಯಸಖಾ ಚೈವ ಪ್ರೀಯಮಾಣೋ ಮಯಾಪಿ ಚ|

02023025c ತತೋ ನಾಚ್ಛಾಪಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಂ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ನೀನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು
ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಡು.”

02023026 ಭಗದತ್ತ ಉವಾಚ|

02023026a ಕುಂತೀಮಾತರ್ಯಥಾ ಮೇ ತ್ವಂ ತಥಾ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02023026c ಸರ್ವಮೇತತ್ಕುರ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಿಂ ಚಾನ್ಯತ್ಕರವಾಣಿ ತೇ||

ಭಗದತ್ತನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಂತಿಯ ಮಗನಾದ ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೂಡ ಹೌದು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನದಿಗ್ವಿಜಯೇ ಭಗದತ್ತಪರಾಜಯೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಭಗದತ್ತನ ಪರಾಭವ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೪

ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದು (೧-೨೭).

02024001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02024001a ತಂ ವಿಜಿತ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

02024001c ಪ್ರಯಯಾವೃತ್ತರಾಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧಿಶಂ ಧನದಪಾಲಿತಾಂ ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಮಹಾಬಾಹು

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಧನದನು ಪಾಲಿಸುವ ಉತ್ತರ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು.

02024002a ಅಂತರ್ಗಿರಿಂ ಚ ಕೌಂತೇಯಸ್ತಥೈವ ಚ ಬಹಿರ್ಗಿರಿಂ|

02024002c ತಥೋಪರಿಗಿರಿಂ ಚೈವ ವಿಜಿಗ್ಯೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

02024003a ವಿಜಿತ್ಯ ಪರ್ವತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಯೇ ಚ ತತ್ರ ನರಾಧಿಪಾಃ|

02024003c ತಾನ್ವಶೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಸ ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಸರ್ವಶಃ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ ಕೌಂತೇಯನು ಒಳಗಿನ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು, ಹೊರಗಿನ ಪರ್ವತಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೇಲಿನ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಆ ಎಲ್ಲ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ನರಾಧಿಪರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡನು.

02024004a ತೈರೇವ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈರನುರಜ್ಯ ಚ ತಾನ್ಪುಪಾನ್|

02024004c ಕುಲೂತವಾಸಿನಂ ರಾಜನ್ಯಹಂತಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

02024005a ಮೃದಂಗವರನಾದೇನ ರಥನೇಮಿಸ್ವನೇನ ಚ|

02024005c ಹಸ್ತಿನಾಂ ಚ ನಿನಾದೇನ ಕಂಪಯನ್ವಸುಧಾಮಿಮಾಂ||

ಆ ಎಲ್ಲ ನೃಪರನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಕುಲೂತವಾಸಿ ರಾಜ ಬೃಹಂತನ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುವ ಮೃದಂಗ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ, ರಥಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ, ಅನೆಗಳ ನಿನಾದದಿಂದ ಕೂಡಿ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

02024006a ತತೋ ಬೃಹಂತಸ್ತರುಣೋ ಬಲೇನ ಚತುರಂಗಿಣಾ|

02024006c ನಿಷ್ಕೃ ಮ್ಯ ನಗರಾತ್ಮಸ್ಮಾ ದ್ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ||

ಆಗ ತರುಣ ಬೃಹಂತನು ಚತುರಂಗ ಬಲದೊಂದಿಗೆ ನಗರದ ಹೊರಬಂದು ಪಾಂಡವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು.

02024007a ಸುಮಹಾನ್ಸನ್ನಿಪಾತೋಽಭೂದ್ಧನಂಜಯಬೃಹಂತಯೋಃ|

02024007c ನ ಶಶಾಕ ಬೃಹಂತಸ್ತು ಸೋಢುಂ ಪಾಂಡವವಿಕ್ರಮಂ||

ಧನಂಜಯ ಬೃಹಂತರ ಮಧ್ಯೆ ಮಹಾ ಕಾಳಗವೇ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಬೃಹಂತನು ಪಾಂಡವನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಶಕ್ತನಾದನು.

02024008a ಸೋಽವಿಷಃಯತಮಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕೌಂತೇಯಂ ಪರ್ವತೇಶ್ವರಃ|

02024008c ಉಪಾವರ್ತತ ದುರ್ಮೇಧಾ ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಸರ್ವಶಃ||

ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಆ ಪರ್ವತೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದನು.

02024009a ಸ ತದ್ರಾಜ್ಯಮವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಕುಲೂತಸಹಿತೋ ಯಯೌ|

02024009c ಸೇನಾಬಿಂದುಮಥೋ ರಾಜನ್ರಾಜ್ಯಾದಾಶು ಸಮಾಕ್ಷಿಪತ್||

ರಾಜನ್! ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಕುಲೂತನೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು, ಸೇನಾಬಿಂದುವನ್ನು ಅವನ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

02024010a ಮೋದಾಪುರಂ ವಾಮದೇವಂ ಸುದಾಮಾನಂ ಸುಸಂಕುಲಂ|

02024010c ಕುಲೂತಾನುತ್ತರಾಂಶ್ಚೈವ ತಾಂಶ್ಚ ರಾಜ್ಞಃ ಸಮಾನಯತ್||

ಅವನು ಮೋದಾಪುರ, ವಾಮದೇವ, ಸುದಾಮರೊಡನೆ ಉತ್ತರ

ಕುಲೂತದ ಸರ್ವ ರಾಜಕುಲಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡನು.

02024011a ತತ್ರಸ್ಥಃ ಪುರುಷೈರೇವ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

02024011c ವ್ಯಜಯದ್ಧನಂಜಯೋ ರಾಜನ್ದೇಶಾನ್ವಂಚ ಪ್ರಮಾಣತಃ||

ರಾಜನ್! ಧರ್ಮರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗಿ ಧನಂಜಯನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಐದು ದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02024012a ಸ ದಿವಃಪ್ರಸ್ಥಮಾಸಾದ್ಯ ಸೇನಾಬಿಂದೋಃ ಪುರಂ ಮಹತ್|

02024012c ಬಲೇನ ಚತುರಂಗೇಣ ನಿವೇಶಮಕರೋತ್ಪ್ರಭುಃ||

ಸೇನಬಿಂದುವಿನ ಮಹಾ ಪುರ ದಿವಃಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ತಲುಪಿ ಆ ಪ್ರಭುವು ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ಚತುರಂಗಬಲದ ತಂಗುದಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

02024013a ಸ ತೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಸರ್ವೈರ್ವಿಷ್ವಗಶ್ವಂ ನರಾಧಿಪಂ|

02024013c ಅಭ್ಯಗಚ್ಛನ್ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪೌರವಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

02024014a ವಿಜಿತ್ಯ ಚಾಹವೇ ಶೂರಾನ್ಪಾರ್ವತೀಯಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

02024014c ಧ್ವಜಿನ್ಯಾ ವ್ಯಜಯದ್ರಾಜನ್ಪುರಂ ಪೌರವರಕ್ಷಿತಂ||

ರಾಜನ್! ಅವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ನರಾಧಿಪ ಪೌರವ ವಿಶ್ವಗಶ್ವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶೂರ ಮಹಾರಥಿ ಪರ್ವತ ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಧ್ವಜಯುಕ್ತ ಸೇನೆಯಿಂದ ಗೆದ್ದು ಪೌರವರಕ್ಷಿತ ಪುರವನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02024015a ಪೌರವಂ ತು ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ದಸ್ಮೂನ್ಪರ್ವತವಾಸಿನಃ|

02024015c ಗಣಾನುತ್ಸವಸಂಕೇತಾನಜಯತ್ಸಪ್ತ ಪಾಂಡವಃ||

ಪೌರವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ನಂತರ ಪಾಂಡವನು ಪರ್ವತವಾಸಿ ಏಳು ದಸ್ಯುಗಣ ಉತ್ಸವಸಂಕೇತಕರನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02024016a ತತಃ ಕಾಶ್ಮೀರಕಾನ್ವೀರಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ|

02024016c ವ್ಯಜಯಲ್ಲೋಹಿತಂ ಚೈವ ಮಂಡಲ್ಯೈರ್ದಶಭಿಃ ಸಹ||

02024017a ತತಸ್ತ್ರಿಗರ್ತಾನ್ಕೌಂತೇಯೋ ದಾರ್ವಾನ್ಮೋಕನದಾಶ್ಚ ಯೇ|

02024017c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಬಹವೋ ರಾಜನ್ನುಪಾವರ್ತಂತ ಸರ್ವಶಃ||

ಅನಂತರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭನು ಅವರ ಹತ್ತು ಮಂಡಲಗಳೊಂದಿಗೆ ವೀರ ಕಾಶ್ಮೀರಕ ಮತ್ತು ಲೋಹಿತ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆಯೇ ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು, ದಾರ್ವರನ್ನು, ಕೋಕನದರನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದ ಬಹಳ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೌಂತೇಯನು ಗೆದ್ದನು.

02024018a ಅಭಿಸಾರೀಂ ತತೋ ರಮ್ಯಾಂ ವಿಜಿಗ್ಯೇ ಕುರುನಂದನಃ|

02024018c ಉರಶಾವಾಸಿನಂ ಚೈವ ರೋಚಮಾನಂ ರಣೇಽಜಯತ್||

ಕುರುನಂದನನು ರಮ್ಯ ನಗರಿ ಅಭಿಸಾರಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ಉರಶವಾಸಿ ರೋಚಮಾನನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದನು.

02024019a ತತಃ ಸಿಂಹಪುರಂ ರಮ್ಯಂ ಚಿತ್ರಾಯುಧಸುರಕ್ಷಿತಂ|

02024019c ಪ್ರಾಮಥದ್ಬಲಮಾಸ್ಥಾಯ ಪಾಕಶಾಸನಿರಾಹವೇ||

02024020a ತತಃ ಸುಹ್ಮಾಂಶ್ಚ ಚೋಲಾಂಶ್ಚ ಕಿರೀಟೀ ಪಾಂಡವರ್ಷಭಃ|

02024020c ಸಹಿತಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯೇನ ಪ್ರಾಮಥತ್ಕುರುನಂದನಃ||

ಅನಂತರ ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ಚಿತ್ರಾಯುಧನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತ ರಮ್ಯ ಸಿಂಹಪುರವನ್ನು ತನ್ನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಬಲದಿಂದ ಗೆದ್ದನು. ನಂತರ ಕಿರೀಟೀ ಪಾಂಡವರ್ಷಭ ಕುರುನಂದನನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಸುಹ್ಮರು ಮತ್ತು ಚೋಲರನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02024021a ತತಃ ಪರಮವಿಕ್ರಾಂತೋ ಬಾಹ್ಲೀಕಾನ್ಕುರುನಂದನಃ|

02024021c ಮಹತಾ ಪರಿಮದೇನ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ದುರಾಸದಾನ್||

ಅನಂತರ ಪರಮವಿಕ್ರಾಂತ ಕುರುನಂದನನು ದುರಾಸದ ಬಾಹ್ಲೀಕರನ್ನು ತನ್ನ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

02024022a ಗೃಹೀತ್ವಾ ತು ಬಲಂ ಸಾರಂ ಫಲ್ಗು ಚೋತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

02024022c ದರದಾನ್ಸಹ ಕಾಂಬೋಜೈರಜಯತ್ಪಾಕಶಾಸನಿಃ||

ಪಾಕಶಾಸನಿ ಪಾಂಡವನು ಅವರ ಬಲವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ದರದರೊಂದಿಗೆ ಕಾಂಬೋಜರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು.

02024023a ಪ್ರಾಗುತ್ತರಾಂ ದಿಶಂ ಯೇ ಚ ವಸಂತ್ಯಾಶ್ರಿತ್ಯ ದಸ್ಯವಃ|

02024023c ನಿವಸಂತಿ ವನೇ ಯೇ ಚ ತಾನ್ಸರ್ವಾನಜಯತ್ಪ್ರಭುಃ||

ಇಂದ್ರನ ಮಗ ಪ್ರಭುವು ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ದಸ್ಯುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

02024024a ಲೋಹಾನ್ವರಮಕಾಂಬೋಜಾನ್ಯಷಿಕಾನುತ್ತರಾನಪಿ|

02024024c ಸಹಿತಾಂಸ್ತಾನ್ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯಜಯತ್ಪಾಕಶಾಸನಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನಂತರ ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ಲೋಹರನ್ನು, ಮೇಲಿನ ಕಾಂಬೋಜರನ್ನು, ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ಋಷಿಕರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಗೆದ್ದನು.

02024025a ಋಷಿಕೇಷು ತು ಸಂಗ್ರಾಮೋ ಬಭೂವಾತಿಭಯಂಕರಃ|

02024025c ತಾರಕಾಮಯಸಂಕಾಶಃ ಪರಮರ್ಷಿ ಕಪಾರ್ಥಯೋಃ||

ಋಷಿಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಋಷಿಕರು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧವು ತಾರಕನೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಂತೆ ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತು.

02024026a ಸ ವಿಜಿತ್ಯ ತತೋ ರಾಜನ್ಘೃಷಿಕಾನ್ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

02024026c ಶುಕೋದರಸಮಪ್ರಖ್ಯಾನ್ ಹಯಾನಷ್ಟ್ವಾ ಸಮಾನಯತ್||

02024026e ಮಯೂರಸದೃಶಾನನ್ಯಾನುಭಯಾನೇವ ಚಾಪರಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಋಷಿಕರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ನಂತರ ಅವನು ಗಿಳಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಣ್ಣದ ಎಂಟು ಮತ್ತು ನವಿಲಿನ ಬಣ್ಣದ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

02024027a ಸ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಹಿಮವಂತಂ ಸನಿಷ್ಟುಟಂ|

02024027c ಶ್ವೇತಪರ್ವತಮಾಸಾದ್ಯ ನ್ಯವಸತ್ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

ನಿಷ್ಟುಟದೊಂದಿಗೆ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು

ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಶ್ವೇತಪರ್ವವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನದಿಗ್ವಿಜಯೇ ನಾನಾದೇಶಜಯೇ ಚತುರ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾದೇಶಜಯ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅರ್ಜುನನು ಮರಳಿದುದು (೧-೨೦).

02025001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02025001a ಸ ಶ್ವೇತಪರ್ವತಂ ವೀರಃ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಭಾರತ|

02025001c ದೇಶಂ ಕಿಂಪುರುಷಾವಾಸಂ ದ್ರುಮಪುತ್ರೇಣ ರಕ್ಷಿತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಶ್ವೇತಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ
ಆ ವೀರನು ದ್ರುಮಪುತ್ರನಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ಕಿಂಪುರುಷರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

02025002a ಮಹತಾ ಸನ್ನಿಪಾತೇನ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕರೇಣ ಹ|

02025002c ವ್ಯಜಯತ್ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕರೇ ಚೈವ ನ್ಯವೇಶಯತ್||

ಹಲವಾರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ಆ ಮಹಾ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅದನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕರವನ್ನು

ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

02025003a ತಂ ಜಿತ್ವಾ ಹಾಟಕಂ ನಾಮ ದೇಶಂ ಗುಹ್ಯಕರಕ್ಷಿತಂ|

02025003c ಪಾಕಶಾಸನಿರವ್ಯಗ್ರಃ ಸಹಸ್ರೈನ್ಯಃ ಸಮಾಸದತ್||

ಗುಹ್ಯಕರಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ಹಾಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದು
ನಿರವ್ಯಗ್ರ ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದನು.

02025004a ತಾಂಸ್ತು ಸಾಂತ್ವೇನ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಮಾನಸಂ ಸರ ಉತ್ತಮಂ|

02025004c ಋಷಿಕುಲ್ಯಾಶ್ಚ ತಾಃ ಸರ್ವಾ ದದರ್ಶ ಕುರುನಂದನಃ||

ಸಾಂತ್ವನದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕುರುನಂದನನು
ಋಷಿಕುಂಜರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಮಾನಸ ಸರೋವರವನ್ನು
ಕಂಡನು.

02025005a ಸರೋ ಮಾನಸಮಾಸಾದ್ಯ ಹಾಟಕಾನಭಿತಃ ಪ್ರಭುಃ|

02025005c ಗಂಧರ್ವರಕ್ಷಿತಂ ದೇಶಂ ವ್ಯಜಯತ್ಪಾಂಡವಸ್ತತಃ||

ಮಾನಸ ಸರೋವರವನ್ನು ತಲುಪಿ ಪ್ರಭು ಪಾಂಡವನು ಹಾಟಕದ
ಬಳಿಯಿರುವ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02025006a ತತ್ರ ತಿತ್ತಿರಿಕಲ್ಮಾಷಾನ್ಮಂಡೂಕಾಕ್ಷಾನ್ ಹಯೋತ್ತಮಾನ್|

02025006c ಲೇಭೇ ಸ ಕರಮತ್ಯಂತಂ ಗಂಧರ್ವನಗರಾತ್ತದಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅವನು ತಿತ್ತಿರಿ ಬಣ್ಣದ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಇತರ

ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

02025007a ಉತ್ತರಂ ಹರಿವರ್ಷಂ ತು ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸ ಪಾಂಡವಃ|

02025007c ಇಯೇಷ ಜೇತುಂ ತಂ ದೇಶಂ ಪಾಕಶಾಸನನಂದನಃ||

ಅನಂತರ ಪಾಕಶಾಸನ ನಂದನ ಪಾಂಡವನು ಉತ್ತರ ಹರಿವರ್ಷವನ್ನು ತಲುಪಿ ಆ ದೇಶವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದನು.

02025008a ತತ ಏನಂ ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

02025008c ದ್ವಾರಪಾಲಾಃ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಹೃಷ್ಟ್ವಾ ವಚನಮಬ್ರುವನ್||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಯ, ಮಹಾವೀರ, ಮಹಾಬಲ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು:

02025009a ಪಾರ್ಥ ನೇದಂ ತ್ವಯಾ ಶಕ್ಯಂ ಪುರಂ ಜೇತುಂ ಕಥಂ ಚನ|

02025009c ಉಪಾವರ್ತಸ್ವ ಕಲ್ಯಾಣ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮಿದಮಚ್ಯುತ||

“ಪಾರ್ಥ ! ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಪುರವನ್ನು ಜಯಿಸಲು ನೀನು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ. ಅಚ್ಯುತ ! ಕಲ್ಯಾಣ ! ಹಿಂದಿರುಗು ! ಇದೇ ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ !

02025010a ಇದಂ ಪುರಂ ಯಃ ಪ್ರವಿಶೇದ್ಧ್ವ ವಂ ಸ ನ ಭವೇನ್ನರಃ|

02025010c ಪ್ರಿಯಾಮಹೇ ತ್ವಯಾ ವೀರ ಪರ್ಯಾಪ್ತೋ ವಿಜಯಸ್ತವ||

ಈ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಯಾವ ನರನೂ ಸಾಯಲೇ ಬೇಕು. ವೀರ ! ನಾವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ವಿಜಯವನ್ನು

ಇನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡು.

02025011a ನ ಚಾಪಿ ಕಿಂ ಚಿಜ್ಜೇತವ್ಯಮರ್ಜುನಾತ್ರ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ|

02025011c ಉತ್ತರಾಃ ಕುರವೋ ಹ್ಯೇತೇ ನಾತ್ರ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಅರ್ಜುನ! ನೀನು ಜಯಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಇನ್ನು ಯಾವುದೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ಇದು ಉತ್ತರ ಕುರುಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಯಾವುದೂ

ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

02025012a ಪ್ರವಿಷ್ಟಶ್ಚಾಪಿ ಕೌಂತೇಯ ನೇಹ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕಿಂ ಚನ|

02025012c ನ ಹಿ ಮಾನುಷದೇಹೇನ ಶಕ್ಯಮತ್ರಾಭಿವೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಕೌಂತೇಯ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಇದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೂ ನಿನಗೆ

ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಏನನ್ನು ನೋಡಲು

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

02025013a ಅಥೇಹ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯಚ್ಚಿ ಕೀರ್ಷಸಿ|

02025013c ತದ್ಭ್ರವೀಹಿ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ವಚನಾತ್ತವ ಭಾರತ||

ಆದರೆ ಭಾರತ! ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನನ್ನಾದರನ್ನೂ ಮಾಡಲು

ಬಯಸುವೆಯಾದರೆ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ.”

02025014a ತತಸ್ತಾನಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ನರ್ಜುನಃ ಪಾಕಶಾಸನಿಃ|

02025014c ಪಾರ್ಥಿವತ್ವಂ ಚಿಕೀರ್ಷಾಮಿ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ರಾಜನ್! ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪಾಕಶಾಸನಿ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು:

“ಧೀಮಂತ ಧರ್ಮರಾಜನು ಪಾರ್ಥಿವತ್ವವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ.

02025015a ನ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವೋ ದೇಶಂ ಬಾಧ್ಯತ್ವಂ ಯದಿ ಮಾನುಷ್ಯೈಃ|

02025015c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಯ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಕರವನ್ನಃ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬಾಧ್ಯತ ನಿಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಕರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು.”

02025016a ತತೋ ದಿವ್ಯಾನಿ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ|

02025016c ಮೋಕಾಜಿನಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ತಸ್ಮೈ ತೇ ಪ್ರದದುಃ ಕರಂ||

ಆಗ ಅವರು ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ದಿವ್ಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ದಿವ್ಯ
ಚರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಕರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನೀಡಿದರು.

02025017a ಏವಂ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ವಿಜಿಗ್ಮೀ ದಿಶಮುತ್ತರಾಂ|

02025017c ಸಂಗ್ರಾಮಾನ್ಸುಬಹೂನ್ಯ ತ್ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ದಸ್ಯುಭಿಸ್ತಥಾ||

02025018a ಸ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ರಾಜ್ಞಸ್ತಾನ್ಕರೇ ಚ ವಿನಿವೇಶ್ಯ ಹ|

02025018c ಧನಾನ್ಯಾದಾಯ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

02025019a ಹಯಾಂಸ್ತಿತ್ತಿರಿಕಲ್ಮಾಷಾಂ ಶುಕಪತ್ರನಿಭಾನಪಿ|

02025019c ಮಯೂರಸದೃಶಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಸರ್ವಾನನಿಲರಂಹಸಃ||

ಈ ರೀತಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಉತ್ತರ ದಿಶವನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
ಮತ್ತು ದಸ್ಯುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಆ
ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರು ಕರವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ,
ಅವರೆಲ್ಲರಿಂದ ವಿವಿಧ ಧನ, ರತ್ನಗಳು, ಚಿಟ್ಟಿಗಳ ಬಣ್ಣಗಳ ನವಿಲು

ಮತ್ತು ಗಿಳಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಣ್ಣಗಳ, ಎಲ್ಲವೂ ವಾಯುವೇಗದ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

02025020a ವೃತಃ ಸುಮಹತಾ ರಾಜನ್ಬಲೇನ ಚತುರಂಗಿಣಾ|

02025020c ಆಜಗಾಮ ಪುನರ್ವೀರಃ ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಪುರೋತ್ತಮಂ||

ರಾಜನ್! ಮಹತ್ತರ ಚತುರಂಗ ಬಲದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಆ ವೀರನು
ಉತ್ತಮ ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರವನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನೋತ್ತರದಿಗ್ವಿಜಯೇ ಪಂಚವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನೋತ್ತರದಿಗ್ವಿಜಯ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೬

ಭೀಮಸೇನನ ಪೂರ್ವ ದಿಗ್ವಿಜಯ

ಭೀಮಸೇನನು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದುದು (೧-೧೦).

ಶಿಶುಪಾಲನಿಂದ ಸತ್ಯ ತನಾದುದು (೧೧-೧೬).

02026001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02026001a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ವೀರ್ಯವಾನ್|

02026001c ಧರ್ಮರಾಜಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಯಯೌ ಪ್ರಾಚೀಂ ದಿಶಂ ಪ್ರತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಾನ್
ಭೀಮಸೇನನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

02026002a ಮಹತಾ ಬಲಚಕ್ರೇಣ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಾ ವಮದಿನಾ|

02026002c ವೃತೋ ಭರತಶಾರ್ದೂಲೋ ದ್ವಿಷಚ್ಛೋಕವಿವರ್ಧನಃ||

ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವ ಮಹಾ ಬಲಚಕ್ರದಿಂದೊಡಗೂಡಿ
ಶತ್ರುಗಳ ಶೋಕವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಆ ಭರತಶಾರ್ದೂಲನು
ಮುಂದುವರೆದನು.

02026003a ಸ ಗತ್ವಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಪುರಂ ಮಹತ್|

02026003c ಪಾಂಚಾಲಾನ್ವಿವಿಧೋಪಾಯೈಃ ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಆ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಪಾಂಡವನು ಮೊದಲಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲರ ಪುರಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ ವಿವಿಧ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಒಲಿಸಿದನು.

02026004a ತತಃ ಸ ಗಂಡಕೀಂ ಶೂರೋ ವಿದೇಹಾಂಶ್ಚ ನರರ್ಷಭಃ|

02026004c ವಿಜಿತ್ಯಾಲ್ಪೇನ ಕಾಲೇನ ದಶಾರ್ಣಾನಗಮತ್ಪ್ರಭುಃ||

ನರರ್ಷಭ ಶೂರ ಪ್ರಭುವು ಕಂಡಕೀ ಮತ್ತು ವಿದೇಹರನ್ನು ಜಯಿಸಿ
ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಶಾರ್ಣರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

02026005a ತತ್ರ ದಾಶಾರ್ಣಕೋ ರಾಜಾ ಸುಧರ್ಮಾ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

02026005c ಕೃತವಾನ್ಕುರ್ಮ ಭೀಮೇನ ಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ನಿರಾಯುಧಂ||

ಅಲ್ಲಿ ದಾಶಾರ್ಣಕ ರಾಜಾ ಸುಧರ್ಮನು ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ ನಿರಾಯುಧ,
ನವಿರೇಳಿಸುವ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು.

02026006a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಪರಂತಪಃ|

02026006c ಅಧಿಸೇನಾಪತಿಂ ಚಕ್ರೇ ಸುಧರ್ಮಾಣಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಅವನ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಪರಂತಪ ಭೀಮಸೇನನು
ಮಹಾಬಲ ಸುಧರ್ಮನನ್ನು ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿಸಿದನು.

02026007a ತತಃ ಪ್ರಾಚೀಂ ದಿಶಂ ಭೀಮೋ ಯಯೌ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|

02026007c ಸ್ಮೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ರಾಜನ್ಯಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ||

ರಾಜನ್! ಅನಂತರ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನು ತನ್ನ
ಮಹಾಸ್ಮೈನ್ಯದಿಂದ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ
ಹೊರಟನು.

02026008a ಸೋಽಶ್ವಮೇಧೇಶ್ವರಂ ರಾಜನ್ಮ್ರೋಚಮಾನಂ ಸಹಾನುಜಂ|

02026008c ಜಿಗಾಯ ಸಮರೇ ವೀರೋ ಬಲೇನ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರನು ಅಶ್ವಮೇಧೇಶ್ವರ
ರೋಚಮಾನನನ್ನು ಅವನ ಅನುಜನೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಬಲದೊಂದಿಗೆ ಗೆದ್ದನು.

02026009a ಸ ತಂ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಕೌಂತೇಯೋ ನಾತಿತೀವ್ರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ|

02026009c ಪೂರ್ವದೇಶಂ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಕುರುನಂದನಃ||

ಅಷ್ಟೊಂದು ತೀವ್ರವಾಗಿಲ್ಲದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ
ಮಹಾವೀರ ಕುರುನಂದನ ಕೌಂತೇಯನು ಪೂರ್ವದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02026010a ತತೋ ದಕ್ಷಿಣಮಾಗಮ್ಯ ಪುಲಿಂದನಗರಂ ಮಹತ್|

02026010c ಸುಕುಮಾರಂ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಸುಮಿತ್ರಂ ಚ ನರಾಧಿಪಂ||

ಅನಂತರ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪುನಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಸುಕುಮಾರ
ಮತ್ತು ನರಾಧಿಪ ಸುಮಿತ್ರನನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02026011a ತತಸ್ತು ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾದ್ಭರತರ್ಷಭಃ|

02026011c ಶಿಶುಪಾಲಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಮಭ್ಯಯಾಜ್ಜ ನಮೇಜಯ||

ಜನಮೇಜಯ ! ನಂತರ ಧರ್ಮರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ ಭರತರ್ಷಭನು
ಮಹಾವೀರ ಶಿಶುಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

02026012a ಚೇದಿರಾಜೋಽಪಿ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

02026012c ಉಪನಿಷ್ಠಮ್ಯ ನಗರಾತ್ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ಪರಂತಪಃ||

ಪಾಂಡವನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಚೇದಿರಾಜನು ನಗರದಿಂದ
ಹೊರಬಂದು ಆ ಪರಂತಪನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

02026013a ತೌ ಸಮೇತ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಕುರುಚೇದಿವೃಷೌ ತದಾ|

02026013c ಉಭಯೋರಾತ್ಮಕುಲಯೋಃ ಕೌಶಲ್ಯಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತಾಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕುರು ಮತ್ತು ಚೇದಿ ವೃಷಭರೀವರು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ
ತಮ್ಮ ಎರಡೂ ಕುಲಗಳ ಕುಶಲವನ್ನು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು.

02026014a ತತೋ ನಿವೇದ್ಯ ತದ್ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚೇದಿರಾಜೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02026014c ಉವಾಚ ಭೀಮಂ ಪ್ರಹಸನ್ಯಮಿದಂ ಕುರುಷೇಽನಘ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಚೇದಿರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ
ನಗುತ್ತಾ ಭೀಮನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು: “ಅನಘ! ಇದೇನು ನೀನು
ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?”

02026015a ತಸ್ಯ ಭೀಮಸ್ತದಾಚಶ್ಚೌ ಧರ್ಮರಾಜಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

02026015c ಸ ಚ ತತ್ರ ತಿಗೃಹ್ಯೈವ ತಥಾ ಚಕ್ರೇ ನರಾಧಿಪಃ||

ಆಗ ಭೀಮನು ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನ ಬಯಕೆಯ ಕುರಿತು
ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ನರಾಧಿಪನು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಂಡನು.

02026016a ತತೋ ಭೀಮಸ್ತತ್ರ ರಾಜನ್ಯಷಿತ್ವಾ ತ್ರಿದಶಾಃ ಕ್ಷಪಾಃ|

02026016c ಸತ್ಕೃತಃ ಶಿಶುಪಾಲೇನ ಯಯೌ ಸಬಲವಾಹನಃ||

ರಾಜನ್! ಭೀಮನು ಅಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಸೇನೆ
ವಾಹನಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು⁷⁸.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವಣಿ

⁷⁸ಜರಾಸಂಧನ ಅಳಿಯ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರ ಚೇದಿರಾಜ ಶಿಶುಪಾಲನು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು
ವಧಿಸಿದ ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ!

ಭೀಮದಿಗ್ವಿಜಯೇ ಷಡ್‌ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಮದಿಗ್ವಿಜಯ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೭

ಭೀಮಸೇನನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮರಳಿದುದು (೧-
೨೮).

02027001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02027001a ತತಃ ಕುಮಾರವಿಷಯೇ ಶ್ರೇಣಿಮಂತಮಥಾಜಯತ್|

02027001c ಕೋಸಲಾಧಿಪತಿಂ ಚೈವ ಬೃಹದ್ಬಲಮರಿಂದಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಆ ಅರಿಂದಮನು ಕುಮಾರ
ದೇಶದ ಶ್ರೇಣಿಮಂತ ಮತ್ತು ಕೋಸಲಾಧಿಪತಿ ಬೃಹದ್ಬಲನನ್ನು
ಗೆದ್ದನು.

02027002a ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ದೀರ್ಘಪ್ರಜ್ಞಂ ಮಹಾಬಲಂ|

02027002c ಅಜಯತ್ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನಾತಿತೀವ್ರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ||

ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅಷ್ಟೇನೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೇ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ
ಮಹಾಬಲಿ ದೀರ್ಘಪ್ರಜ್ಞನನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02027003a ತತೋ ಗೋಪಾಲಕಚ್ಚಂ ಚ ಸೋತ್ತಮಾನಪಿ ಚೋತ್ತರಾನ್|

02027003c ಮಲ್ಲಾನಾಮಧಿಪಂ ಚೈವ ಪಾರ್ಥಿವಂ ವ್ಯಜಯತ್ಪ್ರಭುಃ||

ಅನಂತರ ಪ್ರಭುವು ಗೋಪಾಲಕಚ್ಚ, ಉತ್ತರ ಸೋತ್ತಮರನ್ನು ಮತ್ತು
ಮಲ್ಲರ ಅಧಿಪತಿ ಪಾರ್ಥಿವನನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು.

02027004a ತತೋ ಹಿಮವತಃ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಜರದ್ಗವಂ|

02027004c ಸರ್ವಮಲ್ಪೇನ ಕಾಲೇನ ದೇಶಂ ಚಕ್ರೇ ವಶೇ ಬಲೀ||

ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಜರದ್ಗವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ತನ್ನ
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

02027005a ಏವಂ ಬಹುವಿಧಾನ್ದೇಶಾನ್ವಿಜಿತ್ಯ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

02027005c ಉನ್ನಾಟಮಭಿತೋ ಜಿಗ್ಮೇ ಕುಕ್ಷಿಮಂತಂ ಚ ಪರ್ವತಂ||

02027005e ಪಾಂಡವಃ ಸುಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಬಲೇನ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ||

ಈ ರೀತಿ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭ,
ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವನು ಉನ್ನಾಟವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪರ್ವತ
ಕುಕ್ಷಿಮಂತವನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

02027006a ಸ ಕಾಶಿರಾಜಂ ಸಮರೇ ಸುಬಂಧುಮನಿವರ್ತಿನಂ|

02027006c ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಕಾಶಿರಾಜನನ್ನು ಮತ್ತು ಹಿಂದೇಟನ್ನು ಹಾಕದೇ ಇದ್ದ ಸುಬಂಧುವನ್ನು
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

02027007a ತತಃ ಸುಪಾರ್ಶ್ವಮಭಿತಸ್ತಥಾ ರಾಜಪತಿಂ ಕ್ರಥಂ|

02027007c ಯುದ್ಧಮಾನಂ ಬಲಾತ್ಸಂಖ್ಯೇ ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಪಾಂಡವರ್ಷಭಃ||

ಅನಂತರ ಪಾಂಡವರ್ಷಭನು ಬಲದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಕ್ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಪತಿ ಸುಪಾರ್ಶ್ವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

02027008a ತತೋ ಮತ್ಸ್ಯಾನ್ಮಹಾತೇಜಾ ಮಲಯಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾನ್|

02027008c ಅನವದ್ಯಾನ್ಗಯಾಂಶ್ಚೈವ ಪಶುಭೂಮಿಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಅನಂತರ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಮತ್ಸ್ಯರನ್ನು, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಮಲಯರನ್ನು, ವಧಿಸಲಸಾದ್ಯ ಗಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಪಶುಭೂಮಿ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದನು.

02027009a ನಿವೃತ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮದವೀಕಂ ಮಹೀಧರಂ|

02027009c ಸೋಪದೇಶಂ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪ್ರಯಯಾವೃತ್ತರಾಮುಖಃ||

02027009e ವತ್ಸಭೂಮಿಂ ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಬಲವಾನ್ಬಲಾತ್||

02027010a ಭರ್ಗಾಣಾಮಧಿಪಂ ಚೈವ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿಂ ತಥಾ|

02027010c ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಭೂಮಿಪಾಲಾಂಶ್ಚ ಮಣಿಮತ್ಪ್ರಮುಖಾನ್ಬಹೂನ್||

ಮಹಾಬಾಹುವು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟು ಮದವೀಕ ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಬಲಶಾಲಿ ಕೌಂತೇಯನು ಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ವತ್ಸಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಭರ್ಗರ ಅಧಿಪ, ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿ ಮತ್ತು ಮಣಿಮತನೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಭೂಮಿಪಾಲರನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02027011a ತತೋ ದಕ್ಷಿಣಮಲ್ಲಾಂಶ್ಚ ಭೋಗವಂತಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

02027011c ತರಸೈವಾಜಯದ್ಭೀಮೋ ನಾತಿತೀವ್ರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ||

ಅನಂತರ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನು ದಕ್ಷಿಣ ಮಲ್ಲರನ್ನೂ ಭೋಗವಂತನನ್ನೂ ಏನೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೇ ಗೆದ್ದನು.

02027012a ಶರ್ಮಕಾನ್ವರ್ಮಕಾಂಶ್ಚೈವ ಸಾಂತ್ವೇನೈವಾಜಯತ್ಪ್ರಭುಃ|

02027012c ವೈದೇಹಕಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಜನಕಂ ಜಗತೀಪತಿಂ||

02027012e ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ನಾತಿತೀವ್ರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪ್ರಭುವು ಶರ್ಮಕರನ್ನು ಮತ್ತು ವರ್ಮಕರನ್ನು ಸಾಂತ್ವನದಿಂದ ಗೆದ್ದು ವೈದೇಹಕ ರಾಜ ಜಗತೀಪತಿ ಜನಕ⁷⁹ನನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೆದ್ದನು.

02027013a ವೈದೇಹಸ್ಥಸ್ತು ಕೌಂತೇಯ ಇಂದ್ರಪರ್ವತಮಂತಿಕಾತ್|

02027013c ಕಿರಾತಾನಾಮಧಿಪತೀನ್ವ್ಯ ಜಯತ್ಸಪ್ತ ಪಾಂಡವಃ||

ವಿದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕೌಂತೇಯ ಪಾಂಡವನು ಇಂದ್ರಪರ್ವತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿರಾತರ ಏಳು ಅಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02027014a ತತಃ ಸುಹ್ಮಾನ್ವಾಚ್ಯಸುಹ್ಮಾನ್ಸಮಕ್ಷಾಂಶ್ಚೈವ ವೀರ್ಯವಾನ್|

---

⁷⁹ವಿದೇಹದ ರಾಜ ಜನಕನೆಂದರೆ ಸೀತಾದೇವಿಯ ತಂದೆಯೇ? ಅಥವಾ ಆ ಜನಕನ ವಂಶದವರೇ?

02027014c ವಿಜಿತ್ಯ ಯುಧಿ ಕೌಂತೇಯೋ ಮಾಗಧಾನುಪಯಾದ್ಬಲೀ||

ಅನಂತರ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಬಲಿ ಕೌಂತೇಯನು ಅವರು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸುಂಹರನ್ನು, ಪೂರ್ವ ಸುಂಹರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸೋಲಿಸಿ, ಮಾಗಧ ದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

02027015a ದಂಡಂ ಚ ದಂಡಧಾರಂ ಚ ವಿಜಿತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪತೀನ್|

02027015c ತೈರೇವ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈರ್ಗಿರಿವ್ರಜಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಪೃಥಿವೀಪತಿ ದಂಡ ಮತ್ತು ದಂಡಧಾರರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರೆಲ್ಲರೊಡನೆ
ಗಿರಿವ್ರಜವದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನು.

02027016a ಜಾರಾಸಂಧಿಂ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ಕರೇ ಚ ವಿನಿವೇಶ್ಯ ಹ|

02027016c ತೈರೇವ ಸಹಿತೋ ರಾಜನ್ಕುಣಮಭ್ಯದ್ರವದ್ಬಲೀ||

ರಾಜನ್! ಜಾರಾಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸಿ ಅವನನ್ನು
ಕರಕೊಡುವವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿ ವೇಗದಿಂದ ಬಲಿ
ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

02027017a ಸ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮಹೀಂ ಬಲೇನ ಚತುರಂಗಿಣಾ|

02027017c ಯುಯುಧೇ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕರ್ಣೇನಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಾ||

ಚತುರಂಗ ಬಲದಿಂದ ಮಹಿಯನ್ನು ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನು
ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು.

02027018a ಸ ಕರ್ಣಂ ಯುಧಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಭಾರತ|

02027018c ತತೋ ವಿಜಿಗ್ಯೇ ಬಲವಾನ್ರಾಜ್ಞಃ ಪರ್ವತವಾಸಿನಃ||

ಭಾರತ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ಪರ್ವತವಾಸಿಗಳಾದ ಬಲವಾನ್ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

02027019a ಅಥ ಮೋದಾಗಿರಿಂ ಚೈವ ರಾಜಾನಂ ಬಲವತ್ತರಂ|

02027019c ಪಾಂಡವೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ನಿಜಘಾನ ಮಹಾಮೃಧೇ||

ಅನಂತರ ಪಾಂಡವನು ಮಹಾ ಮುಷ್ಠಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಲವತ್ತರ ಮೋದಗಿರಿಯನ್ನು ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿದನು.

02027020a ತತಃ ಪೌಂಡ್ರಾಧಿಪಂ ವೀರಂ ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾಬಲಂ|

02027020c ಕೌಶಿಕೀಕಚ್ಛನಿಲಯಂ ರಾಜಾನಂ ಚ ಮಹೌಜಸಂ||

02027021a ಉಭೌ ಬಲವೃತೌ ವೀರಾವೃಭೌ ತೀವ್ರಪರಾಕ್ರಮೌ|

02027021c ನಿರ್ಜಿತ್ಯಾಜೌ ಮಹಾರಾಜ ವಂಗರಾಜಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಬಲವೃತರೂ ವೀರರೂ ತೀವ್ರಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು ಆದ ಪೌಂಡ್ರಾಧಿಪ ವೀರ ಮಹಾಬಲಿ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಕೌಶಿಕೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹೌಜಸ ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವಂಗರಾಜದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನು.

02027022a ಸಮುದ್ರಸೇನಂ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಚಂದ್ರಸೇನಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ|

02027022c ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಕಾಚಂ ವಂಗಾಧಿಪಂ ತಥಾ||

02027023a ಸುಹ್ಮಾನಾಮಧಿಪಂ ಚೈವ ಯೇ ಚ ಸಾಗರವಾಸಿನಃ|

02027023c ಸರ್ವಾನ್ಮೇಚ್ಛಗಣಾಂಶ್ಚೈವ ವಿಜಿಗ್ಯೇ ಭರತರ್ಷಭಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ ಸಮುದ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಸೇನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ
ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತದ ರಾಜ, ಕಾಚ ಮತ್ತು ವಂಗಾಧಿಪರು, ಸುಹ್ಮಾನರ ಅಧಿಪ
ಮತ್ತು ಸಾಗರವಾಸಿ ಸರ್ವ ಮ್ಲೇಚ್ಛಗಣಗಳನ್ನು ಆ ಭರತರ್ಷಭನು
ಗೆದ್ದನು.

02027024a ಏವಂ ಬಹುವಿಧಾನೈಶಾನ್ವಿಜಿತ್ಯ ಪವನಾತ್ಮಜಃ|

02027024c ವಸು ತೇಭ್ಯ ಉಪಾದಾಯ ಲೌಹಿತ್ಯಮಗಮದ್ಬಲೀ||

ಈ ರೀತಿ ಬಹುವಿಧದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರಿಂದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ಪಡೆದು ಬಲಿ ಪವನಾತ್ಮಜನು ಲೌಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

02027025a ಸ ಸರ್ವಾನ್ಮ್ಲೇಚ್ಛನೃಪತೀನ್ಸಾಗರದ್ವೀಪವಾಸಿನಃ|

02027025c ಕರಮಾಹಾರಯಾಮಾಸ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

02027026a ಚಂದನಾಗುರುವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮಣಿಮುಕ್ತಮನುತ್ತಮಂ|

02027026c ಕಾಂಚನಂ ರಜತಂ ವಜ್ರಂ ವಿದ್ರುಮಂ ಚ ಮಹಾಧನಂ||

ಸಾಗರದ್ವೀಪವಾಸಿಗಳಾದ ಸರ್ವ ಮ್ಲೇಚ್ಛ ನೃಪತಿಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ
ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಚಂದನ, ಅಗುರು, ವಸ್ತ್ರ, ಮಣಿ, ಅನುತ್ತಮ ಮುಕ್ತ,
ಕಾಂಚನ, ರಜತ, ವಜ್ರ, ವಿದ್ರುಮ ಮತ್ತು ಮಹಾಧನವನ್ನು ಕಪ್ಪು
ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದನು.

02027027a ಸ ಕೋಟಿಶತಸಂಖ್ಯೇನ ಧನೇನ ಮಹತಾ ತದಾ|

02027027c ಅಭ್ಯವರ್ಷದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಧನವರ್ಷೇಣ ಪಾಂಡವಂ||

ಕೋಟಿ ಶತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಘನ ಧನವನ್ನು ಅಮೇಯಾತ್ಮ

ಪಾಂಡವನ ಮೇಲೆ ಮಳೆಯಂತೆ ಸುರಿಸಿದನು.

02027028a ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಮಥಾಗಮ್ಯ ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|

02027028c ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ತದಾ ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ತದ್ಧನಂ||

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರಗಿದ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನು ಆ ಧನವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಪ್ರಾಚೀದಿಗ್ವಿಜಯೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಮಪ್ರಾಚೀದಿಗ್ವಿಜಯ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೆಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೮

ಸಹದೇವನ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಗ್ವಿಜಯ

ಸಹದೇವನ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಗ್ವಿಜಯ (೧-೧೦). ಸಹದೇವನು ಅಗ್ನಿಯ
ಕಾರಣದಿಂದ ನೀಲನಿಂದ ಪರಾಜಯಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದು (೧೧-೩೭). ಇತರ ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ
ಸಹದೇವನು ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದು (೩೮-೫೫).

02028001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02028001a ತಥೈವ ಸಹದೇವೋಽಪಿ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಪೂಜಿತಃ|

02028001c ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಪ್ರಯಯೌ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಸಹದೇವನೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

02028002a ಸ ಶೂರಸೇನಾನ್ಯಾತ್ಮೈನ ಪೂರ್ವಮೇವಾಜಯತ್ಪ್ರಭುಃ|

02028002c ಮತ್ಸ್ಯರಾಜಂ ಚ ಕೌರವ್ಯೋ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಬಲಾದ್ಬಲೀ||

ಮೊದಲು ಪ್ರಭುವು ಶೂರಸೇನನ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಕೌರವ್ಯನು ಬಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ⁸⁰ ರಾಜನನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

02028003a ಅಧಿರಾಜಾಧಿಪಂ ಚೈವ ದಂತವಕ್ತ್ರಂ ಮಹಾಹವೇ|

02028003c ಜಿಗಾಯ ಕರದಂ ಚೈವ ಸ್ವರಾಜ್ಯೇ ಸಮ್ಯವೇಶಯತ್||

ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಧಿರಾಜಾಧಿಪ ದಂತವಕ್ತ್ರ⁸¹ನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕರದನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

02028004a ಸುಕುಮಾರಂ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಸುಮಿತ್ರಂ ಚ ನರಾಧಿಪಂ|

⁸⁰ಭೀಮನು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜ ಮತ್ತು ಸಹದೇವನು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜ ಇವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

⁸¹ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದುದು ಸನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳ ಶಾಪದಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲ-ದಂತವಕ್ತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದ ವೈಕುಂಠದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾಗಿದ್ದ ಜಯ-ವಿಜಯರೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

02028004c ತಥೈವಾಪರಮತ್ಯಾಂಶ್ಚ ವ್ಯಜಯತ್ಸ ಪಟಚ್ಚರಾನ್||

ಅವನು ನರಾಧಿಪ ಸುಕುಮಾರ, ಸುಮಿತ್ರರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ಸ್ಯರನ್ನೂ ಪಟಚ್ಚರನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದನು.

02028005a ನಿಷಾದಭೂಮಿಂ ಗೋಶ್ಯಂಗಂ ಪರ್ವತಪ್ರವರಂ ತಥಾ|

02028005c ತರಸಾ ವ್ಯಜಯದ್ಧಿಮಾಂಶ್ರೇಣಿಮಂತಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ||

ವೇಗದಲ್ಲಿ ನಿಷದಭೂಮಿಯನ್ನೂ, ಪರ್ವತಪ್ರವರ ಗೋಶ್ಯಂಗವನ್ನೂ, ಧೀಮಂತ ಪಾರ್ಥಿವ ಶ್ರೇಣಿಮಂತನನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದನು.

02028006a ನವರಾಷ್ಟ್ರಂ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಕುಂತಿಭೋಜಮುಪಾದ್ರವತ್|

02028006c ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಂ ಚ ತಸ್ಯಾಸೌ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಶಾಸನಂ||

ನವರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕುಂತಿಭೋಜನ ಬಳಿ ಬರಲು ಅವನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಾಸನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

02028007a ತತಶ್ಚರ್ಮಣ್ವತೀಕೂಲೇ ಜಂಭಕಸ್ಯಾತ್ಮಜಂ ನೃಪಂ|

02028007c ದದರ್ಶ ವಾಸುದೇವೇನ ಶೇಷಿತಂ ಪೂರ್ವವೈರಿಣಾ||

ಅನಂತರ ಚರ್ಮಣ್ವತೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಉಳಿಸಲಟ್ಟ ನೃಪ ಜಂಭಕನ ಮಗನನ್ನು ಕಂಡನು.

02028008a ಚಕ್ರೇ ತತ್ರ ಸ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಸಹ ಭೋಜೇನ ಭಾರತ|

02028008c ಸ ತಮಾಜೌ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖೋ ಯಯೌ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜನೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನ್ನು

ಸೋಲಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

02028009a ಕರಾಂಸ್ತೇಭ್ಯ ಉಪಾದಾಯ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

02028009c ತತಸ್ಪ್ರೇವ ಸಹಿತೋ ನರ್ಮದಾಮಭಿತೋ ಯಯೌ||

ಅವರಿಂದ ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಕರವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಹಿತ ನರ್ಮದಾನದಿಯ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

02028010a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೌ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ವೃತೌ|

02028010c ಜಿಗಾಯ ಸಮರೇ ವೀರಾವಾಶ್ವಿನೇಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

02028011a ತತೋ ರತ್ನಾನ್ಯುಪಾದಾಯ ಪುರೀಂ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀಂ ಯಯೌ|

02028011c ತತ್ರ ನೀಲೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಸ ಚಕ್ರೇ ಯುದ್ಧಂ ನರರ್ಷಭಃ||

02028012a ಪಾಂಡವಃ ಪರವೀರಘ್ನಃ ಸಹದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

02028012c ತತೋಽಸ್ಯ ಸುಮಹದ್ಯುದ್ಧಮಾಸೀದ್ಭೀರುಭಯಂಕರಂ||

02028013a ಸೈನ್ಯಕ್ಷಯಕರಂ ಚೈವ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಸಂಶಯಾಯ ಚ|

02028013c ಚಕ್ರೇ ತಸ್ಯ ಹಿ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನಃ||

ವೀರವಾನ್, ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಅಶ್ವಿನೇಯನು ಮಹಾಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ ಅವರಿಂದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನರರ್ಷಭ ಪಾಂಡವ ಪರವೀರಘ್ನ ತಾಪವಾನ್ ಸಹದೇವನು ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನನು ಸಹಾಯ ನೀಡಿದ ರಾಜ ನೀಲನೊಂದಿಗೆ ಸೈನ್ಯಕ್ಷಯಕರ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ ಸಂಶಯತರುವಂಥಹ ಯುದ್ಧವನ್ನು

ನಡೆಸಿದನು.

02028014a ತತೋ ಹಯಾ ರಥಾ ನಾಗಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಕವಚಾನಿ ಚ|

02028014c ಪ್ರದೀಪ್ತಾನಿ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಸಹದೇವಬಲೇ ತದಾ||

ಸಹದೇವನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು, ರಥಗಳು, ಆನೆಗಳು, ಸೈನಿಕರು, ಕವಚಗಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

02028015a ತತಃ ಸುಸಂಭ್ರಾಂತಮನಾ ಬಭೂವ ಕುರುನಂದನಃ|

02028015c ನೋತ್ತರಂ ಪ್ರತಿವಕ್ತುಂ ಚ ಶಕ್ತೋಽಭೂಜ್ಜನಮೇಜಯ||

ಜನಮೇಜಯ ! ಆಗ ಕುರುನಂದನನು ತುಂಬಾ ಸಂಭ್ರಾಂತ ಮನಸ್ಸಿನಾದನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದನು.”

02028016 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

02028016a ಕಿಮರ್ಥಂ ಭಗವಾನಗ್ನಿಃ ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರೋಽಭವದ್ಯುಧಿ|

02028016c ಸಹದೇವಸ್ಯ ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ಘಟಮಾನಸ್ಯ ವೈ ದ್ವಿಜ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜ ! ಯಾವಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಾನ್ ಅಗ್ನಿಯು ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವನ ಎದುರು ಶತ್ರುವಾದನು?”

02028017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02028017a ತತ್ರ ಮಾಹಿಷ್ಮ ತೀವಾಸೀ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|

02028017c ಶ್ರುಯತೇ ನಿಗೃಹೀತೋ ವೈ ಪುರಸ್ತಾತ್ಪಾರದಾರಿಕಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ಮಾಹಿಷ್ಮ ತೀವಾಸೀ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನನು ಹಿಂದೆ ಪಾರದಾರಿಕೆ⁸²ಗೋಸ್ಕರ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

02028018a ನೀಲಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪೂರ್ವೇಷಾಮುಪನೀತಶ್ಚ ಸೋಽಭವತ್|

02028018c ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪೇಣ ಚರಮಾಣೋ ಯದ್ಯಚ್ಛಯಾ||

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಕದ್ದು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಿನ ರಾಜ ನೀಲ⁸³ನ ಮುಂದೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಯಿತು.

02028019a ತಂ ತು ರಾಜಾ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮನ್ವಶಾದ್ಧಾರ್ಮಿಕಸ್ತದಾ|

02028019c ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ತತಃ ಕೋಪಾದ್ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನಃ||

ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜನು ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ದಂಡಿಸಲು ಕೋಪದಿಂದ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನನು ಉರಿದಿದ್ದನು.

02028020a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತೋ ರಾಜಾ ಜಗಾಮ ಶಿರಸಾ ಕವಿಂ|

02028020c ಚಕ್ರೇ ಪ್ರಸಾದಂ ಚ ತದಾ ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ವಿಭಾವಸುಃ||

---

⁸²ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಕದ್ದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ

⁸³ಈಗಿನ ರಾಜನ ಹೆಸರು ನೀಲನೆಂದಿರಬಹುದು.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ರಾಜನು ಆ ಕವಿಗೆ ಶಿರಸಾ
ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಆ ವಿಭಾವಸುವು ರಾಜನಿಗೆ ಕರುಣಿತೋರಿದನು.

02028021a ವರೇಣ ಚಂದಯಾಮಾಸ ತಂ ನೃಪಂ ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃತ್ತಮಃ|

02028021c ಅಭಯಂ ಚ ಸ ಜಗ್ರಾಹ ಸ್ವಸೈನ್ಯೇ ವೈ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃತ್ತಮನು ನೃಪನಿಗೆ ವರದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಮಹೀಪತಿಯು
ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಯವನ್ನು ಬೇಡಿದನು.

02028022a ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಯೇ ಕೇ ಚಿದಜ್ಞಾನಾತ್ತಾಂ ಪುರೀಂ ನೃಪಾಃ|

02028022c ಜಿಗೀಷಂತಿ ಬಲಾದ್ರಾಜಂಸ್ತೇ ದಹ್ಯಂತೀಹ ವಹ್ನಿನಾ||

ರಾಜನ್! ಅಂದಿನಿಂದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನೃಪರು ಆ ಪುರಿಯನ್ನು
ಬಲವಂತವಾಗಿ ಜಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಹ್ನಿಯಿಂದ
ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

02028023a ತಸ್ಯಾಂ ಪುರ್ಯಾಂ ತದಾ ಚೈವ ಮಾಹಿಷ್ಮತ್ಯಾಂ ಕುರೂದ್ವಹ|

02028023c ಬಭೂವುರನಭಿಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಯೋಷಿತಶ್ಚಂದತಃ ಕಿಲ||

02028024a ಏವಮಗ್ನಿವರಂ ಪ್ರಾದಾತ್ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಪ್ರತಿವಾರಣೇ|

02028024c ಸ್ವೈರಿಣ್ಯಸ್ತತ್ರ ನಾರ್ಯೋ ಹಿ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಪ್ರಚರಂತ್ಯುತ||

ಕುರೂದ್ವಹ! ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು
ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಗ್ನಿಯು ಅವರನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ
ಇಡಬಾರದು ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾರಿಯರು ಸ್ವತಂತ್ರರು ಮತ್ತು
ತಮಗಿಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ

ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

02028025a ವರ್ಜಯಂತಿ ಚ ರಾಜಾನಸ್ತದ್ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮ|

02028025c ಭಯಾದಗ್ನೇರ್ಮಹಾರಾಜ ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಸರ್ವದಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಜನಮೇಜಯ ! ಅಂದಿನಿಂದ ರಾಜರು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು
ಅಗ್ನಿಯ ಭಯದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ವರ್ಜಿಸಿದ್ದಾರೆ⁸⁴.

02028026a ಸಹದೇವಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸೈನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಯಾದ್ಧಿತಿಂ|

02028026c ಪರೀತಮಗ್ನಿನಾ ರಾಜನ್ನಾಕಂಪತ ಯಥಾ ಗಿರಿಃ||

ರಾಜನ್ ! ಭಯಾದ್ಧಿತಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಸಹದೇವನು
ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗಿರಿಯಂತೆ ನಡುಗಿದನು.

02028027a ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಪಾವಕಂ ತತಃ|

02028027c ತ್ವದರ್ಥೋಽಯಂ ಸಮಾರಂಭಃ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮನ್ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ||

ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ ಅವನು ಪಾವಕನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ
ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಈ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಕೈಗೊಡ್ಡಿದೇವೆ.
ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮ⁸⁵ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

02028028a ಮುಖಿಂ ತ್ವಮಸಿ ದೇವಾನಾಂ ಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಮಸಿ ಪಾವಕ|

02028028c ಪಾವನಾತ್ಪಾವಕಶ್ಚಾಸಿ ವಹನಾದ್ಧವ್ಯವಾಹನಃ||

---

⁸⁴ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಯೊಂದಿದೆ.

⁸⁵ಕಪ್ಪು ಬಾಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವ

ನೀನು ದೇವತೆಗಳ ಬಾಯಿ. ಪಾವಕ! ನೀನು ಯಜ್ಞ. ಪಾವನ ಮಾಡುವ
ನೀನು ಪಾವಕ! ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಾಹನ ನೀನು
ಹವ್ಯವಾಹನ!

02028029a ವೇದಾಸ್ತ ದರ್ಥಂ ಜಾತಾಶ್ಚ ಜಾತವೇದಾಸ್ತತೋ ಹ್ಯಸಿ|
02028029c ಯಜ್ಞವಿಘ್ನಮಿಮಂ ಕರ್ತುಂ ನಾರ್ಹಸ್ವಂ ಹವ್ಯವಾಹನ||

ನಿನಗೋಸ್ಕರವೇ ವೇದಗಳು ಹುಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಜಾತವೇದಸ.
ಹವ್ಯವಾಹನ! ಈ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವುದು ನಿನಗೆ
ಸರಿಯಲ್ಲ.”

02028030a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಮಾದ್ರೇಯಃ ಕುಶೈರಾಸ್ತೀರ್ಯ ಮೇದಿನೀಂ|
02028030c ವಿಧಿವತ್ತುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಾವಕಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಾವಿಶತ್||
02028031a ಪ್ರಮುಖೇ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಭೀತೋದ್ವಿಗ್ನಸ್ಯ ಭಾರತ|
02028031c ನ ಚೈನಮತ್ಯಗಾದ್ವಹ್ನಿವೇಲಾಮಿವ ಮಹೋದಧಿಃ||

ಭಾರತ! ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಶವನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ
ಮಾದ್ರೇಯನು ಈ ರೀತಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲು ಪಾವಕನು ಭೀತ
ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿದ್ದ ಸರ್ವ ಸೇನೆಯ ಎದಿರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.
ಮಹೋದಧಿಯು ಪ್ರವಾಹದ ರೇಖೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ದಾಟುವುದಿಲ್ಲವೋ
ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದುವರೆಯಲಿಲ್ಲ.

02028032a ತಮಭೈತ್ಯ ಶನೈರ್ವಹ್ನಿರುವಾಚ ಕುರುನಂದನಂ|
02028032c ಸಹದೇವಂ ನೃಣಾಂ ದೇವಂ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ||

ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ವಹಿಯು ಕುರುನಂದನ ಮನುಷ್ಯರ ದೇವ
ಸಹದೇವನಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಕ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿದನು.

02028033a ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ಕೌರವ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೇಯಂ ಕೃತಾ ಮಯಾ|

02028033c ವೇದ್ಮಿ ಸರ್ವಮಭಿಪ್ರಾಯಂ ತವ ಧರ್ಮಸುತಸ್ಯ ಚ||

“ಕೌರವ್ಯ! ಮೇಲೇಳು! ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ.
ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಸುತನ ಸರ್ವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ.

02028034a ಮಯಾ ತು ರಕ್ಷಿತವ್ಯೇಯಂ ಪುರೀ ಭರತಸತ್ತಮ|

02028034c ಯಾವದ್ರಾಜ್ಞೋಽಸ್ಯ ನೀಲಸ್ಯ ಕುಲವಂಶಧರಾ ಇತಿ||

02028034e ಈಪ್ಸಿತಂ ತು ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮನಸಸ್ತವ ಪಾಂಡವ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಆದರೂ ರಾಜ ನೀಲನ ಕುಲವಂಶಧರರು ಇರುವವರೆಗೆ
ಈ ಪುರವನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಾಂಡವ! ನಿನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಸೆಯಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

02028035a ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಹೃಷ್ಟ್ವಾತ್ಮಾ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಶಿರಸಾನತಃ|

02028035c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಮಾದ್ರೇಯಃ ಪಾವಕಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

ಆಗ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಮಾದ್ರೇಯನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಎದ್ದುನಿಂತು
ಅಂಜಲೀ ಬದ್ಧನಾಗಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಪಾವಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

02028036a ಪಾವಕೇ ವಿನಿವೃತ್ತೇ ತು ನೀಲೋ ರಾಜಾಭ್ಯಯಾತ್ತದಾ|

02028036c ಸತ್ಕಾರೇಣ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಸಹದೇವಂ ಯುಧಾಂ ಪತಿಂ||

ಪಾವಕನು ಹಿಂದೆಸರಿಯಲು ರಾಜ ನೀಲನು ಆಗಮಿಸಿ, ಯೋಧರ
ನಾಯಕ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸಹದೇವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು.

02028037a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ಕರೇ ಚ ವಿನಿವೇಶ್ಯ ತಂ|

02028037c ಮಾದ್ರೀಸುತಸ್ತತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ವಿಜಯೀ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ||

ಅವನ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕರನೀಡುವವನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದನು. ನಂತರ ವಿಜಯೀ ಮಾದ್ರೀಸುತನು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ
ಮುಂದುವರೆದನು.

02028038a ತ್ರೈಪುರಂ ಸ ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ರಾಜಾನಮಮಿತೌಜಸಂ|

02028038c ನಿಜಗ್ರಾಹ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತರಸಾ ಪೋತನೇಶ್ವರಂ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಅಮಿತೌಜಸ ತ್ರಿಪುರ ರಾಜನನ್ನು
ವಶಪಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಪೋತನೇರನನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು.

02028039a ಆಹೃತಿಂ ಕೌಶಿಕಾಚಾರ್ಯಂ ಯತ್ನೇನ ಮಹತಾ ತತಃ|

02028039c ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಂ ತಥಾ||

ಅನಂತರ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಕೌಶಿಕನು ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿದ್ದ
ಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿ ಆಹೃತಿಯನ್ನು ಮಹಾ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ
ವಶಪಡೆಸಿಕೊಂಡನು.

02028040a ಸುರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಷಯಸ್ಥಶ್ಚ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ರುಕ್ಮಿಣೀ|

02028040c ರಾಜ್ಞೇ ಭೋಜಕಟಸ್ಥಾಯ ಮಹಾಮಾತ್ರಾಯ ಧೀಮತೇ||

02028041a ಭೀಷ್ಮಕಾಯ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಾಕ್ಷಾದಿಂದ್ರಸಖಾಯ ವೈ||

ಸುರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಭೋಜಕಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಧೀಮಂತ ಧರ್ಮಾತ್ಮ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಂದ್ರನ ಸಖ ಭೀಷ್ಮಕ ರಾಜ ಮತ್ತು ರುಕ್ಮಿಗೆ
ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

02028041c ಸ ಚಾಸ್ಯ ಸಸುತೋ ರಾಜನ್ವ ತಿಜಗ್ರಾಹ ಶಾಸನಂ|

02028042a ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಂ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾಸುದೇವಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

02028042c ತತಃ ಸ ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಪುನಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ಯುಧಾಂ ಪತಿಃ|

02028043a ತತಃ ಶೂರ್ಪರಕಂ ಚೈವ ಗಣಂ ಚೋಪಕೃತಾಃವಯಂ||

02028043c ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾತೇಜಾ ದಂಡಕಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

ರಾಜನ್! ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಅವನು⁸⁶ ಮಹಾಬಾಹು ವಾಸುದೇವನನ್ನು
ಗಮನಿಸಿ⁸⁷ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನ ಶಾಸನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.
ರತ್ನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಹಾಬಲ ಯುಧಾಂಪತಿಯು ಪುನಃ
ಹೊರಟು ಶೂರ್ಪರಕ ಗಣ ಮತ್ತು ಉಪಕೃತ ದೇಶಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ
ದಂಡಕರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

02028044a ಸಾಗರದ್ವೀಪವಾಸಾಂಶ್ಚ ನೃಪತೀನ್ಮೇಚ್ಛಯೋನಿಜಾನ್|

⁸⁶ಮಗ ರುಕ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜಾ ಭೀಷ್ಮಕನು

⁸⁷ಅಳಿಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾಂಡವರ ಸಂಬಂಧಿ, ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಹಿತಚಿಂತಕನೆಂದು
ಗಮನಿಸಿ

02028044c ನಿಷಾದಾನ್ಪುರುಷಾದಾಂಶ್ಚ ಕರ್ಣಪ್ರಾವರಣಾನಪಿ||

02028045a ಯೇ ಚ ಕಾಲಮುಖಾ ನಾಮ ನರಾ ರಾಕ್ಷಸಯೋನಯಃ|

02028045c ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಕೋಲ್ಲಗಿರಿಂ ಚೈವ ಮುರಚೀಪತ್ತನಂ ತಥಾ||

02028046a ದ್ವೀಪಂ ತಾಮ್ರಾಹ್ವಯಂ ಚೈವ ಪರ್ವತಂ ರಾಮಕಂ ತಥಾ|

02028046c ತಿಮಿಂಗಿಲಂ ಚ ನೃಪತಿಂ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಮತಿಃ||

ಆ ಮಹಾಮತಿಯು ಸಾಗರದ್ವೀಪವಾಸಿ ಮ್ಲೇಚ್ಛಯೋನಿಜ ನೃಪತಿಗಳನ್ನು, ನಿಷಾದರನ್ನೂ, ಕರ್ಣಪ್ರಾವರಣರನ್ನೂ, ರಾಕ್ಷಸ ಯೋನಿಯ ಕಾಲಮುಖರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರರನ್ನೂ, ಕೋಲ್ಲಗಿರಿ ಮತ್ತು ಮುರಚೀಪತ್ತನ, ಹಾಗೂ ತಾಮ್ರಾಹ್ವಯ ದ್ವೀಪವನ್ನೂ, ರಾಮಕ ಎನ್ನುವ ಪರ್ವತವನ್ನೂ, ತಿಮಿಂಗಿಲದ ನೃಪತಿಯನ್ನೂ ವಶಪಡೆಸಿಕೊಂಡನು.

02028047a ಏಕಪಾದಾಂಶ್ಚ ಪುರುಷಾನ್ಮೇವಲಾನ್ವನವಾಸಿನಃ|

02028047c ನಗರೀಂ ಸಂಜಯಂತೀಂ ಚ ಪಿಚ್ಛಂಡಂ ಕರಹಾಟಕಂ||

02028047e ದೂತೈರೇವ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಕರಂ ಚೈನಾನದಾಪಯತ್||

ಕೇವಲ ವನವಾಸಿಗಳಾದ ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಪುರುಷರನ್ನು, ಸಂಜಯಂತೀ ನಗರವನ್ನು, ಪಿಚ್ಛಂಡರನ್ನು, ಮತ್ತು ಕರಹಾಟಕರನ್ನು ಕೇವಲ ದೂತರ ಮೂಲಕ ವಶಪಡೆಸಿಕೊಂಡು ಕಪ್ಪ ಕೊಡುವವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

02028048a ಪಾಂಡ್ಯಾಂಶ್ಚ ದ್ರವಿಡಾಂಶ್ಚೈವ ಸಹಿತಾಂಶ್ಚೋಡ್ರಕೇರಲೈಃ|

02028048c ಅಂಧ್ರಾಂಸ್ತಲವನಾಂಶ್ಚೈವ ಕಲಿಂಗಾನೋಷ್ಟ್ರಕರ್ಣಿಕಾನ್||

02028049a ಅಂತಾಖೀಂ ಚೈವ ರೋಮಾಂ ಚ ಯವನಾನಾಂ ಪುರಂ ತಥಾ|

02028049c ದೂತೈರೇವ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಕರಂ ಚೈನಾನದಾಪಯತ್||

ಅದೇರೀತಿ ದೂತರ ಮೂಲಕ ಪಾಂಡ್ಯರನ್ನು, ದ್ರವಿಡರನ್ನು, ಚೋಡ್ರ
ಕೇರಳೀಯರ ಸಹಿತ ಆಂಧ್ರರನ್ನು, ತಲವರನ್ನು, ಕಲಿಂಗರನ್ನು,
ಊಷ್ಟ್ರಕರ್ಣಿಕರನ್ನು, ಅಂತಾಖೀಯರನ್ನು ರೋಮನರನ್ನೂ ಮತ್ತು
ಯವನರ ಪುರವನ್ನು ವಶ ಪಡೆಸಿಕೊಂಡು ಕಪ್ಪವನ್ನು
ಕೊಡುವವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

02028050a ಭರುಕಚ್ಛಂ ಗತೋ ಧೀಮಾನ್ದೂತಾನ್ಮಾದ್ರವತೀಸುತಃ|

02028050c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪೌಲಸ್ತ್ಯಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

02028050e ವಿಭೀಷಣಾಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಮರಿಂದಮಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅನಂತರ ಅರಿಂದಮ ಧೀಮಾನ್ ಮಾದ್ರವತೀಸುತನು
ಭರೂಕಚ್ಛಕ್ಕೆ [ಲಂಕೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು?] ಹೋಗಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯ,
ಮಹಾತ್ಮ, ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ದೂತರನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿದನು⁸⁸.

02028051a ಸ ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಶಾಸನಂ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕಂ|

02028051c ತಚ್ಚ ಕಾಲಕೃತಂ ಧೀಮಾನನ್ವಮನ್ಯತ ಸ ಪ್ರಭುಃ||

⁸⁸ರಾವಣನ ತಮ್ಮ ವಿಭೀಷಣನು ತ್ರೇತಾಯುಗದಿಂದ ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ವರೆಗೆ
ಇದ್ದನೇ? ಅವನಿಗೆ ಅಮರನೆಂಬ ವರವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ!

ಅವನು ಶಾಸನವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆ
ಧೀಮಂತನು ಕಾಲಕೃತ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತನು⁸⁹.

02028052a ತತಃ ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

02028052c ಚಂದನಾಗುರುಮುಖ್ಯಾನಿ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ||

ಅವನು ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಚಂದರ, ಅಗರು, ಪ್ರಮುಖ
ದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

02028053a ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಣಿ ಮಣೀಂಶ್ಚೈವ ಮಹಾಧನಾನ್|

02028053c ನ್ಯವರ್ತತ ತತೋ ಧೀಮಾನ್ಸಹದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

02028054a ಏವಂ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ತರಸಾ ಸಾಂತ್ವೇನ ವಿಜಯೇನ ಚ|

02028054c ಕರದಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಾಗಚ್ಛದರಿಂದಮಃ||

ಈ ರೀತಿ ಸಾಂತ್ವನದಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಜಯದಿಂದ ಬೇಗನೆ
ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಕರದನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ ಆ ಅರಿಂದಮ ಧೀಮಾನ್,
ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಸಹದೇವನು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಮಣಿ
ಮಹಾಧನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

02028055a ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ನಿವೇದ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

02028055c ಕೃತಕರ್ಮಾ ಸುಖಂ ರಾಜನ್ಸುವಾಸ ಜನಮೇಜಯ||

---

⁸⁹ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಭುವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ವಿಭೀಷಣನು ಈಗ
ಒಂದು ಯುಗವೇ ಕಳೆದ ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪ್ರಭುವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು
ಕಾಲದ ಮಹಿಮೆಯೇ ಸರಿ !

ಭರತರ್ಷಭ ! ಜನಮೇಜಯ ! ರಾಜನ್ ! ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ ಅವನು ಕೃತಕರ್ಮನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ
ವಾಸಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವಣಿ
ಸಹದೇವದಕ್ಷಿಣದಿಗ್ವಿಜಯೇ ಅಷ್ಟವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸಹದೇವದಕ್ಷಿಣದಿಗ್ವಿಜಯ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೯

ನಕುಲನ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಗ್ವಿಜಯ

ನಕುಲನ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಗ್ವಿಜಯ (೧-೧೯).

02029001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02029001a ನಕುಲಸ್ಯ ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಜಯಂ ತಥಾ|

02029001c ವಾಸುದೇವಜಿತಾಮಾಶಾಂ ಯಥಾಸೌ ವ್ಯಜಯತ್ಪ್ರಭುಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಕುಲನ ವಿಜಯ ಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು
ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಭುವು ವಾಸುದೇವನು ಗೆದ್ದಿದ್ದ⁹⁰ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ

⁹⁰ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದೇ? ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ
ಗೆದ್ದಿದ್ದನೇ?

ಗೆದ್ದನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

02029002a ನಿಯಾಯ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಾತ್ಮ ತೀಚೇಮಭಿತೋ ದಿಶಂ|

02029002c ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಮತಿಮಾನ್ಪ್ರಾಯಾನ್ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಹ||

02029003a ಸಿಂಹನಾದೇನ ಮಹತಾ ಯೋಧಾನಾಂ ಗರ್ಜಿತೇನ ಚ|

02029003c ರಥನೇಮಿನಾದೈಶ್ಚ ಕಂಪಯನ್ವಸುಧಾಮಿಮಾಂ||

ಖಾಂಡವಪ್ರಸದಿಂದ ಹೊರಟು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಶಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಹಾ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯೋಧರ ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದ ಗರ್ಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ರಥವೇಗದ ನಿನಾದದಿಂದ ವಸುಧೆಯನ್ನೇ ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮತಿವಂತನು ಹೊರಟನು.

02029004a ತತೋ ಬಹುಧನಂ ರಮ್ಯಂ ಗವಾಶ್ವಧನಧಾನ್ಯವತ್|

02029004c ಕಾರ್ತಿಕೇಯಸ್ಯ ದಯಿತಂ ರೋಹಿತಕಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಮೊದಲು ಬಹುಧನಯುಕ್ತ ಗೋ, ಅಶ್ವ ಧನ ಧಾನ್ಯಯುಕ್ತ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ರೋಹಿತಕವನ್ನು ತಲುಪಿದನು.

02029005a ತತ್ರ ಯುದ್ಧಂ ಮಹದ್ವೃತ್ತಂ ಶೂರೈರ್ಮತ್ತಮಯೂರಕೈಃ|

02029005c ಮರುಭೂಮಿಂ ಚ ಕಾರ್ತೈನ ತಥೈವ ಬಹುಧಾನ್ಯಕಂ||

02029006a ಶೈರೀಷಕಂ ಮಹೇಚ್ಛಂ ಚ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

02029006c ಶಿಬೀಂಸ್ತ್ರೀಗರ್ತಾನಂಬಷ್ಠಾನ್ಮಾಲವಾನ್ವಂಚಕರ್ಪಟಾನ್||

02029007a ತಥಾ ಮಧ್ಯಮಿಕಾಯಾಂಶ್ಚ ವಾಟಧಾನಾನ್ದ್ವಿಜಾನಥ|

ಅಲ್ಲಿ ಶೂರ ಮತ್ತಮಯೂರಕರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಮಹಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ

ಮಹಾದ್ಯುತಿಯು ಮರುಭೂಮಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಧನ್ಯಸಮೃದ್ಧ ಶೈರೀಷಕ
 - ಮಹೇಚ್ಚಗಳನ್ನು, ಶಿಬಿಗಳನ್ನು, ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು, ಅಂಬಷ್ಠರನ್ನು,
 ಮಾಲವಾನರನ್ನು, ಪಂಚಕರ್ಪಟರನ್ನು, ಮಧ್ಯಮಿಕರನ್ನು ಮತ್ತು
 ವಾಟಧಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

02029007c ಪುನಶ್ಚ ಪರಿವೃತ್ಯಾಥ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯವಾಸಿನಃ||

02029008a ಗಣಾನುತ್ಸವಸಂಕೇತಾನ್ವ ಜಯತ್ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

02029008c ಸಿಂಧುಕೂಲಾಶ್ರಿತಾ ಯೇ ಚ ಗ್ರಾಮಣೀಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

02029009a ಶೂದ್ರಾಭೀರಗಣಾಶ್ಚೈವ ಯೇ ಚಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸರಸ್ವತೀಂ|

02029009c ವರ್ತಯಂತಿ ಚ ಯೇ ಮತ್ಸ್ಯೇರ್ಯೇ ಚ ಪರ್ವತವಾಸಿನಃ||

02029010a ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಪಂಚನದಂ ಚೈವ ತಥೈವಾಪರಪರ್ಯಟಂ|

02029010c ಉತ್ತರಜ್ಯೋತಿಕಂ ಚೈವ ತಥಾ ವೃಂದಾಟಕಂ ಪುರಂ||

02029010e ದ್ವಾರಪಾಲಂ ಚ ತರಸಾ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

02029011a ರಮತಾನ್ ಹಾರಹೂಣಾಂಶ್ಚ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಯೇ ನೃಪಾಃ|

02029011c ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಶಾಸನಾದೇವ ಪಾಂಡವಃ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುವರೆದು ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ಉತ್ಸವಸಂಕೇತಕ ಗಣಗಳನ್ನು, ಸಿಂಧುನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ವೃಹಾಬಲಶಾಲಿ ಗ್ರಾಮಣೀಯರನ್ನು, ಸರಸ್ವತೀ ತೀರದಲ್ಲಿ

ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಮೀನಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಪರ್ವತವಾಸಿ

ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು ಅಭೀರ ಗಣಗಳನ್ನೂ, ಐದು ನದಿ ಪ್ರದೇಶ⁹¹ವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಪಶ್ಚಿಮ ಪರ್ಯಟವನ್ನು, ಉತ್ತರ ಜ್ಯೋತಿಕವನ್ನು, ವೃಂದಾಟಕ ಪುರವನ್ನು, ಮತ್ತು ದ್ವಾರಪಾಲ, ಪಶ್ಚಿಮದ ರಾಜರಾದ ರಮಟರು, ಹಾರಣರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಪಾಂಡವನು ಸೋಲಿಸಿ, ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

02029012a ತತ್ರಸ್ಥಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ವಾಸುದೇವಾಯ ಚಾಭಿಭುಃ|

02029012c ಸ ಚಾಸ್ಯ ದಶಭೀ ರಾಜ್ಞೈಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಶಾಸನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ವಿಜಯಿಯು ವಾಸುದೇವನಿಗೆ⁹² ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯ ಹತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳೊಡನೆ⁹³ ಶಾಸನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

02029013a ತತಃ ಶಾಕಲಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಮದ್ರಾಣಾಂ ಪುಟಭೇದನಂ|

02029013c ಮಾತುಲಂ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವೇಣ ಶಲ್ಯಂ ಚಕ್ರೇ ವಶೇ ಬಲೀ||

ಅನಂತರ ಮದ್ರದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿ ಶಾಕಲವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಬಲಿಯು ಸೋದರಮಾವ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

---

⁹¹ ಈಗಿನ ಪಂಜಾಬೇ?

⁹² ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೂ ನಕುಲನು ಹೋದನೆಂದರೆ ಇದೊಂದು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದ ಮುನ್ನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

⁹³ ಹತ್ತು ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ಕುಲಗಳ ರಾಜ್ಯಗಳು ಯಾವುವು?

02029014a ಸ ತಸ್ಮಿನ್ನತ್ಯತೋ ರಾಜ್ಞಾ ಸತ್ಕಾರಾರ್ಹೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02029014c ರತ್ನಾನಿ ಭೂರಿಣ್ಯಾದಾಯ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥೇ ಯುಧಾಂ ಪತಿಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಸತ್ಕಾರಾರ್ಹ ಯುಧಾಂಪತಿಯು ರಾಜನಿಂದ
ಸತ್ಯ ತನಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊರಟನು.

02029015a ತತಃ ಸಾಗರಕುಕ್ಷಿಸ್ಥಾನೈಚ್ಛಾನ್ವರಮದಾರುಣಾನ್|

02029015c ಪಹ್ಲವಾನ್ಬರ್ಬರಾಂಶ್ಚೈವ ತಾನ್ಸರ್ವಾನನಯದ್ವಶಂ||

ಅನಂತರ ಅವನು ಸಾಗರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಮದಾರುಣ
ಮೈಚ್ಛರನ್ನು, ಪಹ್ಲವರನ್ನು ಮತ್ತು ಬರ್ಬರರನ್ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

02029016a ತತೋ ರತ್ನಾನ್ಯುಪಾದಾಯ ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

02029016c ನೃವರ್ತತ ನರಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನಕುಲಶ್ಚಿತ್ರಮಾರ್ಗವಿತ್||

ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ನಂತರ
ಚಿತ್ರಮಾರ್ಗವಿದು ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ನಕುಲನು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

02029017a ಕರಭಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕೋಶಂ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02029017c ಊಹುರ್ದಶ ಮಹಾರಾಜ ಕೃಚ್ಛಾದಿವ ಮಹಾಧನಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಮಹಾಧನವನ್ನು
ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಒಂಟೆಗಳು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೊತ್ತು ತಂದವು.

02029018a ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಗತಂ ವೀರಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಸ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02029018c ತತೋ ಮಾದ್ರೀಸುತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಧನಂ ತಸ್ಮೈ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾದ್ರೀಸುತನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವೀರ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಧನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು.

02029019a ಏವಂ ಪ್ರತೀಚೀಂ ನಕುಲೋ ದಿಶಂ ವರುಣಪಾಲಿತಾಂ|

02029019c ವಿಜಿಗ್ಮ್ಯೇ ವಾಸುದೇವೇನ ನಿರ್ಜಿತಾಂ ಭರತರ್ಷಭಃ||

ಹೀಗೆ ಭರತರ್ಷಭ ನಕುಲನು ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ
ವರುಣನಿಂದ ಪಾಲಿತ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಗೆದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ವಿಜಯಪರ್ವಣಿ

ನಕುಲಪ್ರಾತೀಚೀವಿಜಯೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಕುಲಪ್ರಾತೀಚೀವಿಜಯ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ವಿಜಯಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜಯಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೨೩/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೫೪/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೮೨೨೨/೮೩೮೪೦

ರಾಜಸೂಯ ಪರ್ವ

೩೦

ರಾಜಸೂಯ ದೀಕ್ಷೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೧೦). ಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ,
ರಾಜಸೂಯಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ (೧೧-೨೪). ಯಾಗ ಸಿದ್ಧತೆ-ಸಂಭ್ರಮ
(೨೫-೫೪).

02030001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02030001a ರಕ್ಷಣಾದ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಪರಿಪಾಲನಾತ್|

02030001c ಶತ್ರುಣಾಂ ಕ್ಷಪಣಾಚ್ಚೈವ ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ||

02030002a ಬಲೀನಾಂ ಸಮ್ಯಗಾದಾನಾದ್ಧರ್ಮತಶ್ಚಾನುಶಾಸನಾತ್|

02030002c ನಿಕಾಮವರ್ಷೀ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಸ್ಫೀತೋ ಜನಪದೋಽಭವತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮರಾಜನ ರಕ್ಷಣೆ,
ಸತ್ಯಪರಿಪಾಲನೆ, ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಮರ್ಧನದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು
ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಬಲಶಾಲಿಗಳ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾನ
ಧರ್ಮಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಅನುಶಾಸನದಿಂದ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು
ಮಳೆಸುರಿದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವು.

02030003a ಸರ್ವಾರಂಭಾಃ ಸುಪ್ರವೃತ್ತಾ ಗೋರಕ್ಷಂ ಕರ್ಷಣಂ ವಣಿಕ್|

02030003c ವಿಶೇಷಾತ್ಸರ್ವಮೇವೈತತ್ಸಂಜ್ಞೇ ರಾಜಕರ್ಮಣಃ||

ಗೋರಕ್ಷಣೆ, ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯಮಗಳೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ರಾಜಕರ್ಮ ಎಂದು ಜನರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

02030004a ದಸ್ಯುಭ್ಯೋ ವಂಚಕೇಭ್ಯೋ ವಾ ರಾಜನ್ವೃತಿ ಪರಸ್ಪರಂ|

02030004c ರಾಜವಲ್ಲಭತಶ್ಚೈವ ನಾಶ್ತ್ರಯಂತ ಮೃಷಾ ಗಿರಃ||

ದಸ್ಯುಗಳಿಂದಾಗಲೀ, ವಂಚಕರಿಂದಾಗಲೀ, ರಾಜವಲ್ಲಭರಿಂದಾಗಲೀ ರಾಜನ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

02030005a ಅವರ್ಷಂ ಚಾತಿವರ್ಷಂ ಚ ವ್ಯಾಧಿಪಾವಕಮೂರ್ಚನಂ|

02030005c ಸರ್ವಮೇತತ್ತದಾ ನಾಸೀದ್ಧರ್ಮನಿತ್ಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ಬರಗಾಲವಾಗಲೀ, ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಾಗಲೀ, ವ್ಯಾಧಿಗಳಾಗಲೀ, ಬೆಂಕಿಯಾಗಲೀ ದಂಗೆಯಾಗಲೀ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಇರಲಿಲ್ಲ.

02030006a ಪ್ರಿಯಂ ಕರ್ತುಮುಪಸ್ಥಾತುಂ ಬಲಿಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಜಂ|

02030006c ಅಭಿಹರ್ತುಂ ನೃಪಾ ಜಗ್ಮುರ್ನಾನ್ವೈಃ ಕಾರ್ಯೈಃ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಏನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು, ತಮ್ಮ ಹಾಜರಿಯನ್ನು ಹಾಕಲು ಅಥವಾ ತಾವಾಗಿಯೇ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನೃಪರು ಪುನಃ

ಪುನಃ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ
ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

02030007a ಧರ್ಮೈರ್ಧನಾಗಮೈಸ್ತಸ್ಯ ವವೃಧೇ ನಿಚಯೋ ಮಹಾನ್|

02030007c ಕರ್ತುಂ ಯಸ್ಯ ನ ಶಕ್ಯೇತ ಕ್ಷಯೋ ವರ್ಷಶತ್ಯೈರಪಿ||

ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿತ್ತವು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಖರ್ಚು
ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು.

02030008a ಸ್ವಕೋಶಸ್ಯ ಪರಿಮಾಣಂ ಕೋಷ್ಯಸ್ಯ ಚ ಮಹೀಪತಿಃ|

02030008c ವಿಜ್ಞಾಯ ರಾಜಾ ಕೌಂತೇಯೋ ಯಜ್ಞಾಯೈವ ಮನೋ ದಧೇ||

ತನ್ನ ಕೋಶ ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಜ
ಕೌಂತೇಯನು ಯಜ್ಞದ ಕುರಿತು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದನು.

02030009a ಸುಹೃದಶ್ಚೈವ ತಂ ಸರ್ವೇ ಪೃಥಕ್ ಸಹ ಚಾಬ್ರುವನ್|

02030009c ಯಜ್ಞಕಾಲಸ್ತವ ವಿಭೋ ಕ್ರಿಯತಾಮತ್ರ ಸಾಂಪ್ರತಂ||

ಅವನ ಎಲ್ಲ ಸುಹೃದಯರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ “ವಿಭೋ!
ಯಜ್ಞದ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದನ್ನು ಮಾಡು!” ಎಂದು
ಹೇಳಿದರು.

02030010a ಅಥೈವಂ ಬ್ರುವತಾಮೇವ ತೇಷಾಮಭ್ಯಾಯಯೌ ಹರಿಃ|

02030010c ಋಷಿಃ ಪುರಾಣೋ ವೇದಾತ್ಮಾ ದೃಶ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ವಿಜಾನತಾಂ||

02030011a ಜಗತ್ಸಸ್ಥುಷಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರಭವಶ್ಚಾಪ್ಯಯಶ್ಚ ಹ|

02030011c ಭೂತಭವ್ಯಭವನ್ನಾಥಃ ಕೇಶವಃ ಕೇಶಿಸೂದನಃ||

ಹೀಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಋಷಿ, ಪುರಾಣ, ವೇದಾತ್ಮ, ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯನಾದ, ಹಿಂದೆ ಆಗಿದ್ದುದರ, ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಮತ್ತು ಈಗ ಆಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ, ಕೇಶಿಸೂದನ, ಕೇಶವ, ಸರ್ವ ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕೋಟಿಯಂತಿರುವ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಶತ್ರುಹರ ಹರಿಯು ಆಗಮಿಸಿದನು.

02030012a ಪ್ರಾಕಾರಃ ಸರ್ವವೃಷ್ಟೀನಾಮಾಪತ್ಸ್ವ ಭಯದೋಽರಿಹಾ|

02030012c ಬಲಾಧಿಕಾರೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸಂಹತ್ಯಾನಕದುನ್ದಭಿಂ||

02030013a ಉಚ್ಚಾವಚಮುಪಾದಾಯ ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ಮಾಧವಃ|

02030013c ಧನೌಘಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ಬಲೇನ ಮಹತಾ ವೃತಃ||

02030014a ತಂ ಧನೌಘಮಪರ್ಯಂತಂ ರತ್ನಸಾಗರಮಕ್ಷಯಂ|

02030014c ನಾದಯನ್ರಥಘೋಷೇಣ ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರೋತ್ತಮಂ||

ಅನಕದುಂದುಭಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಲದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಇರಿಸಿ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಮಾಧವನು ಮಹಾ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಆ ಅಪರಿಮಿತ ಅಕ್ಷಯ ರತ್ನಗಳ ಸಾಗರವೇ ಉಕ್ಕಿಬಂದಹಾಗೆ ರಥಘೋಷದ ಶಬ್ದದೊಡನೆ ಆ ಉತ್ತಮ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02030015a ಅಸೂರ್ಯ ಮಿವ ಸೂರ್ಯೇಣ ನಿವಾತಮಿವ ವಾಯುನಾ|

02030015c ಕೃಷ್ಣೇನ ಸಮುಪೇತೇನ ಜಹ್ಯುಷೇ ಭಾರತಂ ಪುರಂ||

ಬೆಳಕಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು
ಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭಾರತ ಪುರವು
ಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನವನ್ನು ಉತ್ಸಾಹಿಸಿತು.

02030016a ತಂ ಮುದಾಭಿಸಮಾಗಮ್ಯ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಯಥಾವಿಧಿ|

02030016c ಸಂಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಶಲಂ ಚೈವ ಸುಖಾಸೀನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

02030017a ಧೌಮ್ಯದ್ವೈಪಾಯನಮಖೈರೃತ್ವಿಗ್ಭಿಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

02030017c ಭೀಮಾರ್ಜುನಯಮೈಶ್ಚಾಪಿ ಸಹಿತಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಕುಶಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ
ಸುಖಾಸೀನನಾದನಂತರ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಧೌಮ್ಯ-ದ್ವೈಪಾಯನರ
ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಋತ್ವಿಜರು ಮತ್ತು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಸಹಿತ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

02030018a ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ಮದ್ವಶೇ ಕೃಷ್ಣ ವರ್ತತೇ|

02030018c ಧನಂ ಚ ಬಹು ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದುಪಾರ್ಜಿತಂ||

“ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸರ್ವ ಪೃಥ್ವಿಯೂ ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದೆ.
ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಧನವನ್ನೂ
ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

02030019a ಸೋಽಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ವಿಧಿವದ್ದೇವಕೀಸುತ|

02030019c ಉಪಯೋಕ್ತುಂ ದ್ವಿಜಾಗ್ರೈಷು ಹವ್ಯವಾಹೇ ಚ ಮಾಧವ||

ದೇವಕೀಸುತ! ಮಾಧವ! ಈಗ ನಾನು ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ದ್ವಿಜಾಗ್ರರ ಮೂಲಕ ಹವ್ಯವಾಹಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

02030020a ತದಹಂ ಯಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ದಾಶಾರ್ಹ ಸಹಿತಸ್ತ್ವಯಾ|

02030020c ಅನುಜೈಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ತನ್ಮಾನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ದಾಶಾರ್ಹ! ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನುಜರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಯಾಗಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು!

02030021a ಸ ದೀಕ್ಷಾಪಯ ಗೋವಿಂದ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಮಹಾಭುಜ|

02030021c ತ್ವಯೀಷ್ಟವತಿ ದಾಶಾರ್ಹ ವಿಪಾಷ್ಮಾ ಭವಿತಾ ಹ್ಯಹಂ||

ಮಹಾಭುಜ ಗೋವಿಂದ! ದಾಶಾರ್ಹ! ನೀನು ನನಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡು. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಇದು ನಡೆದರೆ ನಾನು ದೋಷವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

02030022a ಮಾಂ ವಾಪ್ಯಭ್ಯನುಜಾನೀಹಿ ಸಹೈಭಿರನುಜೈರ್ವಿಭೋ|

02030022c ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತ್ವಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಂ ಕ್ರತುಮುತ್ತಮಂ||

ಕೃಷ್ಣ! ವಿಭೋ! ನೀನು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತರೆ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಉತ್ತಮ ಕ್ರತುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ.”

02030023a ತಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಬಹುಕ್ವಾ ಗುಣವಿಸ್ತರಂ|

02030023c ತ್ವಮೇವ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಸಮ್ರಾಡರ್ಹೋ ಮಹಾಕ್ರತುಂ|

02030023e ಸಂಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ತ್ವಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕೃತಕೃತ್ಯಾಸ್ತತೋ ವಯಂ||

ಅವನ ಬಹು ಗುಣಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

“ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ನೀನು ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಲು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಮಹಾಕ್ರತುವನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಅದನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆಯಾದರೆ

ನಾವು ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗುತ್ತೇವೆ.

02030024a ಯಜಸ್ವಾಭೀಪ್ಸಿತಂ ಯಜ್ಞಂ ಮಯಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಯವಸ್ಥಿತೇ|

02030024c ನಿಯಂಕ್ಷ್ವ ಚಾಪಿ ಮಾಂ ಕೃತ್ಯೇ ಸರ್ವಂ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ತೇ ವಚಃ||

ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ನಾನು ಬದ್ಧನಾಗಿರುವಾಗ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು

ಯಾಜಿಸು. ನನ್ನನ್ನೂ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೋ. ನೀನು

ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

02030025 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02030025a ಸಫಲಃ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಕಲ್ಪಃ ಸಿದ್ಧಿಶ್ಚ ನಿಯತಾ ಮಮ|

02030025c ಯಸ್ಯ ಮೇ ತ್ವಂ ಹೃಷೀಕೇಶ ಯಥೇಪ್ಸಿತಮುಪಸ್ಥಿತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣ ! ಹೃಷೀಕೇಶ ! ನೀನು

ನಿನಗಿಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ನನ್ನೊಡನಿದ್ದೀಯೆಯಾದರೆ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು

ಸಫಲವಾಯಿತು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.”

02030026 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02030026a ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತು ಕೃಷ್ಣೇನ ಪಾಂಡವೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ|

02030026c ಈಹಿತುಂ ರಾಜಸೂಯಾಯ ಸಾಧನಾನ್ಯುಪಚಕ್ರಮೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಪಾಂಡವನು ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ರಾಜಸೂಯಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

02030027a ತತ ಆಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವೋಽರಿನಿಬರ್ಹಣಃ|

02030027c ಸಹದೇವಂ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಂತ್ರಿಣಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ||

ಅರಿನಿಬರ್ಹಣ ಪಾಂಡವನು ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು:

02030028a ಅಸ್ಮಿನ್ಯತೌ ಯಥೋಕ್ತಾನಿ ಯಜ್ಞಾಂಗಾನಿ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ|

02030028c ತಥೋಪಕರಣಂ ಸರ್ವಂ ಮಂಗಲಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

02030029a ಅಧಿಯಜ್ಞಾಂಶ್ಚ ಸಂಭಾರಾನ್ಧ್ರಮ್ಯೋಕ್ತಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಹಿ|

02030029c ಸಮಾನಯಂತು ಪುರುಷಾ ಯಥಾಯೋಗಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ||

“ಈ ಕ್ರತುವಿನ ಯಜ್ಞಾಂಗವಾಗಿ ದ್ವಿಜರು ಏನೆಲ್ಲ ಮಂಗಲ ಉಪಕರಣಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆ ಎಲ್ಲನ್ನೂ ಮತ್ತು ಧೌಮ್ಯನು ಹೇಳುವ ಅಧಿಯಜ್ಞದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇಗನೇ ಯೋಗ್ಯ ಪುರುಷರು ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಿ.

02030030a ಇಂದ್ರಸೇನೋ ವಿಶೋಕಶ್ಚ ಪೂರುಶ್ಚಾರ್ಜುನಸಾರಥಿಃ|

02030030c ಅನ್ನಾದ್ಯಾಹರಣೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸಂತು ಮತ್ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಇಂದ್ರಸೇನ⁹⁴, ವಿಶೋಕ⁹⁵, ಅರ್ಜುನಸಾರಥಿ ಪುರು ಇವರು ನನ್ನ
ಪ್ರೀತಿ- ಇಷ್ಟದಂತೆ ಆಹಾರ-ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು
ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

02030031a ಸರ್ವ ಕಾಮಾಶ್ಚ ಕಾರ್ಯಂತಾಂ ರಸಗಂಧಸಮನ್ವಿತಾಃ|

02030031c ಮನೋಹರಾಃ ಪ್ರೀತಿಕರಾ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಕರವೂ ಮನೋಹರವೂ ಆದ ಎಲ್ಲ
ಬಯಕೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವ ರಸಗಂಧಸಮನ್ವಿತ ಆಹಾರವನ್ನು
ತರಿಸಿ !”

02030032a ತದ್ವಾಕ್ಯಸಮಕಾಲಂ ತು ಕೃತಂ ಸರ್ವಮವೇದಯತ್|

02030032c ಸಹದೇವೋ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮರಾಜೇ ಮಹಾತ್ಮನಿ||

ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮರಾಜನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ
ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಹದೇವನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು.

02030033a ತತೋ ದ್ವೈಪಾಯನೋ ರಾಜನ್ಪುತ್ವಿಜಃ ಸಮುಪಾನಯತ್|

02030033c ವೇದಾನಿವ ಮಹಾಭಾಗಾನ್ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮೂರ್ತಿಮತೋ ದ್ವಿಜಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ನಂತರ ದ್ವೈಪಾಯನನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವೇದಗಳೇ
ಮೂರ್ತಿಮತ್ತರಾಗಿದ್ದರೋ ಎನ್ನುವ ಮಹಾಭಾಗ ದ್ವಿಜ ಋತ್ವಿಜರನ್ನು

⁹⁴ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಾರಥಿ.

⁹⁵ ಭೀಮಸೇನನ ಸಾರಥಿ.

ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡನು.

02030034a ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಮಕರೋತ್ತಮ್ಯ ಸತ್ಯವತೀಸುತಃ|

02030034c ಧನಂಜಯಾನಾಂ ಋಷಭಃ ಸುಸಾಮಾ ಸಾಮಗೋಽಭವತ್||

02030035a ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಬಭೂವಾಥ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಟೋಽಧ್ವರ್ಯು ಸತ್ತಮಃ|

02030035c ಪೈಲೋ ಹೋತಾ ವಸೋಃ ಪುತ್ರೋ ಧೌಮ್ಯೇನ ಸಹಿತೋಽಭವತ್||

ಸ್ವಯಂ ಸತ್ಯವತೀಸುತನು ಅದರ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಧನಂಜಯರ ಋಷಭ ಸುಸಾಮನು ಸಾಮಗನಾದನು. ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಟ

ಸತ್ತಮ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಅಧ್ವರ್ಯುವಾದನು. ಧೌಮ್ಯನ ಸಹಿತ

ವಸುಪುತ್ರ ಪೈಲನು ಹೋತಾರನಾದನು.

02030036a ಏತೇಷಾಂ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಾಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

02030036c ಬಭೂವುಹೋತ್ರಗಾಃ ಸರ್ವೇ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಾಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ವೇದ ವೇದಾಂಗಪಾರಗರಾದ ಇವರ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೋತ್ರಗರಾದರು.

02030037a ತೇ ವಾಚಯಿತ್ವಾ ಪುಣ್ಯಾಹಮೀಹಯಿತ್ವಾ ಚ ತಂ ವಿಧಿಂ|

02030037c ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಂ ಯೋಜಯಾಮಾಸುಸ್ತದ್ದೇವಯಜನಂ ಮಹತ್||

ವಾಚನ ಪುಣ್ಯಾಹಾದಿಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂರೈಸಿ ಆ ಮಹಾ ದೇವಯಜ್ಞವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು.

02030038a ತತ್ರ ಚಕ್ರುರನುಜ್ಞಾತಾಃ ಶರಣಾನ್ಯುತ ಶಿಲ್ಪಿನಃ|

02030038c ರತ್ನವಂತಿ ವಿಶಾಲಾನಿ ವೇಶ್ಮಾನೀವ ದಿವೌಕಸಾಂ||

ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ದೇವತೆಗಳ
ಮನೆಗಳಂತಿರುವ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ವಿಶಾಲ ಮನೆಗಳನ್ನು
ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

02030039a ತತ ಆಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಸ ರಾಜಾ ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

02030039c ಸಹದೇವಂ ತದಾ ಸದ್ಯೋ ಮಂತ್ರಿಣಂ ಕುರುಸತ್ತಮಃ||

ಆಗ ಕುರುಸತ್ತಮ ರಾಜಸತ್ತಮ ರಾಜನು ತನ್ನ ಸದ್ಯದ ಮಂತ್ರಿ
ಸಹದೇವನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು:

02030040a ಆಮಂತ್ರಣಾರ್ಥಂ ದೂತಾಂಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರೇಷಯಸ್ವಾಶುಗಾನ್ಪ್ರತಂ|

02030040c ಉಪಶ್ರುತ್ಯ ವಚೋ ರಾಜ್ಞಃ ಸ ದೂತಾನ್ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತದಾ||

“ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆಂದು ನೀನು ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ದೂತರನ್ನು
ಕಳುಹಿಸು!” ರಾಜನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ದೂತರನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

02030041a ಆಮಂತ್ರಯಧ್ವಂ ರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಘೋಮಿಪಾನಪಿ|

02030041c ವಿಶಶ್ಚ ಮಾನ್ಯಾಂ ಶೂದ್ರಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನಾನಯತೇತಿ ಚ||

“ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಪರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ!
ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಎಲ್ಲ ವೈಶ್ಯರನ್ನೂ ಶೂದ್ರರನ್ನೂ ಕರೆದಕೊಂಡು
ಬನ್ನಿ!”

02030042a ತೇ ಸರ್ವಾನ್ಪುಧಿವೀಪಾಲಾನ್ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

02030042c ಆಮಂತ್ರಯಾಂ ಬಭೂವುಶ್ಚ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಚಾಪರಾನ್||

ಪಾಂಡವೇಯನ ಶಾಸನದಂತೆ ಅವರು ಸರ್ವ ಮಹೀಪಾಲರನ್ನೂ
ಆಮಂತ್ರಿಸಿದರು. ಇನ್ನೂ ಇತರರಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.

02030043a ತತಸ್ತೇ ತು ಯಥಾಕಾಲಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02030043c ದೀಕ್ಷಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ವಿಪ್ರಾ ರಾಜಸೂಯಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರು
ರಾಜಸೂಯಕ್ಕೆಂದು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು
ನೀಡಿದರು.

02030044a ದೀಕ್ಷಿತಃ ಸ ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02030044c ಜಗಾಮ ಯಜ್ಞಾಯತನಂ ವೃತೋ ವಿಪ್ರೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

02030045a ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ಜ್ಞಾ ತಿಭಿಶ್ಚೈವ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಸಚಿವೈಸ್ತಥಾ|

02030045c ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತೈಃ|

02030045e ಅಮಾತ್ಯೈಶ್ಚ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮೋ ವಿಗ್ರಹವಾನಿವ||

ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಸಹಸ್ರಾರು ವಿಪ್ರರಿಂದ, ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದ, ಬಾಂಧವರಿಂದ, ಮಿತ್ರರಿಂದ,
ಸಚಿವರಿಂದ, ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರರಿಂದ, ಅಮಾತ್ಯರಿಂದ, ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಧರ್ಮನೇ
ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿರುವಂತೆ ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02030046a ಆಜಗ್ಮು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತತ್ರ ವಿಷಯೇಭ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ|

02030046c ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಸು ನಿಷ್ಣಾತಾ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಾಃ||

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಸರ್ವವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತ
ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಂಗತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

02030047a ತೇಷಾಮಾವಸಥಾಂಶ್ಚ ಕ್ರುಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

02030047c ಬಹ್ವನ್ನಾಂ ಶಯನೈರ್ಯುಕ್ತಾನ್ಸಗಣಾನಾಂ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

02030047e ಸರ್ವತು ಗುಣಸಂಪನ್ನಾಂ ಶಿಲ್ಪಿನೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಧರ್ಮರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ
ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬಂದವರಿಗೂ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಆಹಾರ-ಶಯನಗಳಿಂದ
ಸುಸಜ್ಜಿತ, ಸರ್ವ ಋತುಗಳಿಗೆ ಯುಕ್ತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಸತಿಗೃಹಗಳನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿಗಳು
ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

02030048a ತೇಷು ತೇ ನ್ಯವಸನ್ರಾಜನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭೃಶಸತ್ಕೃತಾಃ|

02030048c ಕಥಯಂತಃ ಕಥಾ ಬಹ್ವೀಃ ಪಶ್ಯಂತೋ ನಟನರ್ತಕಾನ್||

ರಾಜನ್! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಥೆಗಳನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಟನರ್ತಕರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ವಾಸಿಸಿದರು.

02030049a ಭುಂಜತಾಂ ಚೈವ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವದತಾಂ ಚ ಮಹಾಸ್ವನಃ|

02030049c ಅನಿಶಂ ಶ್ರೂಯತೇ ಸ್ಮಾತ್ರ ಮುದಿತಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾತ್ಮ ವಿಪ್ರರ ಮಹಾ ಧ್ವನಿಯು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

02030050a ದೀಯತಾಂ ದೀಯತಾಮೇಷಾಂ ಭುಜ್ಯತಾಂ ಭುಜ್ಯತಾಮಿತಿ|

02030050c ಏವಂಪ್ರಕಾರಾಃ ಸಂಜಲ್ಪಾಃ ಶ್ರೂಯಂತೇ ಸ್ಮಾತ್ರ ನಿತ್ಯಶಃ||

“ಇದನ್ನು ಕೊಡಿ! ಕೊಡಿ! ಮತ್ತು ಭೋಜನಮಾಡಿ! ಭೋಜನ
ಮಾಡಿ!” ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಾತುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

02030051a ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶಯನಾನಾಂ ಚ ಭಾರತ|

02030051c ರುಕ್ಮಸ್ಯ ಯೋಷಿತಾಂ ಚೈವ ಧರ್ಮರಾಜಃ ಪೃಥಗ್ದೌ||

ಭಾರತ! ಧರ್ಮರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ
ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಶಯನಗಳನ್ನು, ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ದಾಸಿಯರನ್ನು ನೀಡಿದನು.

02030052a ಪ್ರಾವರ್ತತೈವಂ ಯಜ್ಞಃ ಸ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02030052c ಪೃಥಿವ್ಯಾಮೇಕವೀರಸ್ಯ ಶಕ್ರಸ್ಯೇವ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ||

ಈ ರೀತಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಏಕೈಕ ವೀರ
ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನ ಯಜ್ಞವು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು.

02030053a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ|

02030053c ನಕುಲಂ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಭೀಷ್ಮಾಯ ಭರತರ್ಷಭ||

02030054a ದ್ರೋಣಾಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ವಿದುರಾಯ ಕೃಪಾಯ ಚ|

02030054c ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಯೇನುರಕ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ಆಗ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಾಂಡವ ನಕುಲನನ್ನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಭರತರ್ಷಭ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಕೃಪ, ತಮ್ಮಂದಿರು, ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ರಾಜಸೂಯಪರ್ವಣಿ

ರಾಜಸೂಯದೀಕ್ಷಾಯಾಂ ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ರಾಜಸೂಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯದೀಕ್ಷೆ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೧

ನಿಮಂತ್ರಿತ ರಾಜರ ಆಗಮನ

ಯಾಗಕ್ಕೆ ರಾಜರ ಆಗಮನ, ಸ್ವಾಗತ (೧-೨೫).

02031001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02031001a ಸ ಗತ್ವಾ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ನಕುಲಃ ಸಮಿತಿಂಜಯಃ|

02031001c ಭೀಷ್ಮ ಮಾಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಮಿತಿಂಜಯ ಪಾಂಡವ ನಕುಲನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು.

02031002a ಪ್ರಯಯುಃ ಪ್ರೀತಮನಸೋ ಯಜ್ಞಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಃಸರಾಃ|

02031002c ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಯಜ್ಞಂ ಯಜ್ಞವಿದಸ್ತದಾ||

ಧರ್ಮರಾಜನ ಯಜ್ಞದ ಕುರಿತು ಕೇಳಿ ಆ ಯಜ್ಞವಿದರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟರು.

02031003a ಅನ್ಯೇ ಚ ಶತಶಸ್ತುಷ್ಟೈರ್ಮನೋಭಿರ್ಮನುಜರ್ಷಭ|

02031003c ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಾಃ ಸಭಾಂ ಚೈವ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ||

ಇನ್ನೂ ಇತರ ನೂರಾರು ಸಂತುಷ್ಟ ಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಭೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಬಂದರು.

02031004a ದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಪೇತುಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಸ್ತತ್ರ ಭಾರತ|

02031004c ಸಮುಪಾದಾಯ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ||

ಭಾರತ! ಹೆಚ್ಚಿನ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಪಾರ್ಥಿವರು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು.

02031005a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ|

02031005c ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಾಶ್ಚ ಭ್ರಾತರಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ||

02031006a ಸತ್ಕೃತ್ಯಾಮಂತ್ರಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಮುಖಾ ನೃಪಾಃ|

02031006c ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಸುಬಲಃ ಶಕುನಿಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

02031007a ಅಚಲೋ ವೃಷಕಶ್ಚೈವ ಕರ್ಣಶ್ಚ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

02031007c ಋತಃ ಶಲ್ಯೋ ಮದ್ರರಾಜೋ ಬಾಹ್ಲಿಕಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

02031008a ಸೋಮದತ್ತೋಽಥ ಕೌರವ್ಯೋ ಭೂರಿಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಲಃ|

02031008c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣಃ ಸೈಂಧವಶ್ಚ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಭೀಷ್ಮ, ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ, ದುರ್ಯೋಧನನ
ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಹೋದರರು, ಆಚಾರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ
ನೃಪರು - ಗಾಂಧಾರರಾಜ ಸುಬಲ, ಮಹಾಬಲಿ ಶಕುನಿ, ಅಚಲ
ವೃಷಕ, ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣ, ಋತ, ಮದ್ರರಾಜ ಶಲ್ಯ, ಮಹಾರಥಿ
ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಕೌರವ್ಯ ಸೋಮದತ್ತ, ಭೂರಿ ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ,
ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ಸೈಂಧವ ಜಯದ್ರಥ - ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿ
ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

02031009a ಯಜ್ಞಸೇನಃ ಸಪುತ್ರಶ್ಚ ಶಾಲ್ವಶ್ಚ ವಸುಧಾಧಿಪಃ|

02031009c ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಶ್ಚ ನೃಪತಿರ್ಭಗದತ್ತೋ ಮಹಾಯಶಾಃ||

02031010a ಸಹ ಸರ್ವೈಸ್ತಥಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛೈಃ ಸಾಗರಾನೂಪವಾಸಿಭಿಃ|

02031010c ಪಾರ್ವತೀಯಾಶ್ಚ ರಾಜಾನೋ ರಾಜಾ ಚೈವ ಬೃಹದ್ಬಲಃ||

02031011a ಪೌಂಡ್ರಕೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ವಂಗಃ ಕಾಲಿಂಗಕಸ್ತಥಾ|

02031011c ಆಕರ್ಷಃ ಕುಂತಲಶ್ಚೈವ ವಾನವಾಸ್ಯಾಂದ್ರಕಾಸ್ತಥಾ||

02031012a ದ್ರವಿಡಾಃ ಸಿಂಹಲಾಶ್ಚೈವ ರಾಜಾ ಕಾಶ್ಮೀರಕಸ್ತಥಾ|

02031012c ಕುಂತಿಭೋಜೋ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸುಮಶ್ಚ ಸುಮಹಾಬಲಃ||

02031013a ಬಾಹ್ಲಿಕಾಶ್ಚಾಪರೇ ಶೂರಾ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

02031013c ವಿರಾಟಃ ಸಹ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಮಾಚೇಲ್ಲಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

02031013e ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರಾಃ||

02031014a ಶಿಶುಪಾಲೋ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಭಾರತ|

02031014c ಆಗಚ್ಛತ್ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞಂ ಸಂಗ್ರಾಮದುರ್ಮದಃ||

ಭಾರತ ! ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಯಜ್ಞಸೇನ, ವಸುಧಾಧಿಪ ಶಾಲ್ವ,
ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷದ ನೃಪತಿ ಮಹಾಯಶ ಭಗದತ್ತ, ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆ
ಸಾಗರದಾಚೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರು, ಪರ್ವತ ದೇಶಗಳ ರಾಜರು,
ರಾಜ ಬೃಹದ್ಬಲ, ವಾಸುದೇವ ಪೌಂಡ್ರಕ, ವಂಗ, ಕಲಿಂಗ, ಆಕರ್ಷ,
ಕುಂತಲ, ವಾನವಾಸ್ಯರು, ಆಂದ್ರಕರು, ದ್ರವಿಡರು, ಸಿಂಹಲರು, ಕಾಶ್ಮೀರ
ರಾಜ, ಮಹಾತೇಜ ಕುಂತಿಭೋಜ, ಸುಮಹಾಬಲ ಸುಹ್ಮ, ಇತರ ಎಲ್ಲ
ಶೂರ ಬಾಹೀಕ ರಾಜರು, ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ವಿರಾಟ, ಮಹಾರಥಿ
ಮಾಚೇಲ್ಲ, ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾವೀರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದುರ್ಮದ
ಶಿಶುಪಾಲ ಹೀಗೆ ರಾಜರು, ರಾಜಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ನಾನಾ
ಜನಪದೇಶ್ವರರು ಪಾಂಡವನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

02031015a ರಾಮಶ್ಚೈವಾನಿರುದ್ಧಶ್ಚ ಬಭ್ರುಶ್ಚ ಸಹಸಾರಣಃ|

02031015c ಗದಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸಾಂಬಾಶ್ಚ ಚಾರುದೇಷ್ಟಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

02031016a ಉಲ್ಮುಕೋ ನಿಷಠಶ್ಚೈವ ವೀರಃ ಪ್ರಾದ್ಯುಮ್ನಿರೇವ ಚ|

02031016c ವೃಷ್ಟಯೋ ನಿಖಿಲೇನಾನ್ಯೇ ಸಮಾಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾರಥಾಃ||

ರಾಮ, ಅನಿರುದ್ಧ, ಬಭ್ರು, ಸಾರಣ, ಗದ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾಂಬ,
ವೀರ್ಯವಾನ್ ಚಾರುದೇಷ್ಟ, ಉಲ್ಮುಕ, ನಿಷಠ, ವೀರ ಪ್ರಾದ್ಯುಮ್ನ⁹⁶,

⁹⁶ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಮಗ ಅನಿರುದ್ಧ?

ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ವ ಮಹಾರಥಿ ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

02031017a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ರಾಜಾನೋ ಮಧ್ಯದೇಶಜಾಃ|

02031017c ಆಜಗ್ಮುಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ರಾಜಸೂಯಂ ಮಹಾಕ್ರತುಂ||

ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಧ್ಯದೇಶದ ರಾಜರು
ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ರಾಜಸೂಯ ಮಹಾಕ್ರತುವಿಗೆ ಬಂದರು.

02031018a ದದುಸ್ತೇಷಾಮಾವಸಥಾನ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

02031018c ಬಹುಕಕ್ಷಾನ್ವಿತಾನ್ರಾಜನ್ದೀರ್ಘಿ ಕಾವೃಕ್ಷಶೋಭಿತಾನ್||

ರಾಜನ್! ಧರ್ಮರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ
ಕೋಣೆಗಳಿರುವ, ಕೊಳ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸುಂದರ
ವಸತಿಗೃಹಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

02031019a ತಥಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜಸ್ತೇಷಾಂ ಚಕ್ರೇ ಪೂಜಾಮನುತ್ತಮಾಂ|

02031019c ಸತ್ಯತಾಶ್ಚ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಾಂ ಜಗ್ಮುರಾವಸಥಾನ್ಘಪಾಃ||

02031020a ಕೈಲಾಸಶಿಖರಪ್ರಖ್ಯಾನ್ಮನೋಜ್ಞಾನ್ದ್ರವ್ಯಭೂಷಿತಾನ್|

02031020c ಸರ್ವತಃ ಸಂವೃತಾನುಚ್ಚೈಃ ಪ್ರಾಕಾರೈಃ ಸುಕೃತ್ಯೈಃ ಸಿತೈಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ಅನುತ್ತಮ ಪೂಜೆಯನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದ
ನಂತರ ಆ ನೃಪರು ಕೈಲಾಸಶಿಖರದಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾದ, ಮನೋಜ್ಞ,
ದ್ರವ್ಯಭೂಷಿತ, ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಎತ್ತರ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಆವಾಸಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

02031021a ಸುವರ್ಣ ಜಾಲಸಂವೀತಾನ್ಮಣಿಕುಟ್ಟಿಮಶೋಭಿತಾನ್|

02031021c ಸುಖಾರೋಹಣಸೋಪಾನಾನ್ಮಹಾಸನಪರಿಚ್ಛದಾನ್||

ಜಾಲಿಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು, ನೆಲವನ್ನು ಮಣಿಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಸುಖಕರವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಆಸನಗಳು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದವು.

02031022a ಸ್ತುಗ್ಧಾಮಸಮವಚ್ಛನ್ನಾನುತ್ತಮಾಗುರುಗಂಧಿನಃ|

02031022c ಹಂಸಾಂಶುವರ್ಣಸದೃಶಾನಾಯೋಜನಸುದರ್ಶನಾನ್||

ನಿವಾಸಗಳನ್ನು ಹೂಗುಚ್ಛ ಮತ್ತು ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸುಹಾಸಿತ ಗಂಧಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಹಂಸದ ಗರಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮೆತ್ತನೆಯ ಹಾಸಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು, ಮತ್ತು ನೋಡಲು ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು.

02031023a ಅಸಂಬಾಧಾನ್ಸಮದ್ವಾರಾನ್ಯುತಾನುಚ್ಛಾವಚ್ಛೈರ್ಗುಣೈಃ|

02031023c ಬಹುಧಾತುಪಿನದ್ಧಾಂಗಾನ್ ಹಿಮವಚ್ಛಿಖಿರಾನಿವ||

ಅವುಗಳು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದ್ವಾರಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಕೋಳುಗಳನ್ನು ಬಹುಧಾತುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯದ ಶಿಖರಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

02031024a ವಿಶ್ರಾಂತಾಸ್ತೇ ತತೋಽಪಶ್ಯನ್ಘ್ರಮಿಪಾ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ|

02031024c ವೃತಂ ಸದಸ್ಯೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಧರ್ಮರಾಜಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಂ||

ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಭೂಮಿಪರು ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ
ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಆವೃತ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೋಡಿದರು.

02031025a ತತ್ಸದಃ ಪಾರ್ಥಿವೈಃ ಕೀರ್ಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

02031025c ಭ್ರಾಜತೇ ಸ್ಮ ತದಾ ರಾಜನ್ನಾಕಪೃಷ್ಠಮಿವಾಮರೈಃ||

ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥಿವರು ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ
ಸಭೆಯು ಅಮರರಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇವಸಭೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ರಾಜಸೂಯಪರ್ವಣಿ
ನಿಮಂತ್ರಿತರಾಜಾಗಮನೇ ಏಕತ್ರಿಸೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಾಜಸೂಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಮಂತ್ರಿತರಾಜಾಗಮನ ಎನ್ನುವ
ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೨

ಯಜ್ಞಕರಣ

ರಾಜಸೂಯ ಯಜ್ಞ (೧-೧೮).

02032001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02032001a ಪಿತಾಮಹಂ ಗುರುಂ ಚೈವ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02032001c ಅಭಿವಾದ್ಯ ತತೋ ರಾಜನ್ನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

02032001e ಭೀಷ್ಮಂ ದ್ರೋಣಂ ಕೃಪಂ ದ್ರೌಣಿಂ ದುರ್ಯೋಧನವಿವಿಂಶತೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮೇಲೆದ್ದು
 ಪಿತಾಮಹ ಮತ್ತು ಗುರುವನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ,
 ದ್ರೋಣಿ, ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ವಿವಿಂಶತಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ
 ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02032002a ಅಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಭವಂತೋ ಮಾಮನುಗೃಹ್ಣಂತು ಸರ್ವಶಃ|

02032002c ಇದಂ ವಃ ಸ್ವಮಹಂ ಚೈವ ಯದಿಹಾಸ್ಮಿ ಧನಂ ಮಮ|

02032002e ಪ್ರೀಣಯಂತು ಭವಂತೋ ಮಾಂ ಯಥೇಷ್ಟಮನಿಯಂತ್ರಿತಾಃ||

“ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿರುವ
 ನನ್ನ ಈ ಧನ ನಿಮ್ಮದು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ವನು. ಯಾವುದೇ
 ನಿಯಂತ್ರಣಗಳಿಲ್ಲದೇ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ನೀವು ಸಂತೋಷಹೊಂದಿರಿ.”

02032003a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ದೀಕ್ಷಿತಃ ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜಃ|

02032003c ಯುಯೋಜ ಹ ಯಥಾಯೋಗಮಧಿಕಾರೇಷ್ಟನಂತರಂ||

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ದೀಕ್ಷಿತ ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ
 ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

02032004a ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಾಧಿಕಾರೇಷು ದುಃಶಾಸನಮಯೋಜಯತ್|

02032004c ಪರಿಗ್ರಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮುಕ್ತವಾನ್||

ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು
 ನಿಯುಕ್ತಗೊಂಡನು.

02032005a ರಾಜ್ಞಾಂ ತು ಪ್ರತಿಪೂಜಾರ್ಥಂ ಸಂಜಯಂ ಸಂನ್ಯಯೋಜಯತ್|

02032005c ಕೃತಾಕೃತಪರಿಜ್ಞಾನೇ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಮಹಾಮತಿ||

ರಾಜರ ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಜಯನನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು. ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಹಾಮತಿ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

02032006a ಹಿರಣ್ಯಸ್ಯ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ರತ್ನಾನಾಂ ಚಾನ್ವವೇಕ್ಷಣೇ|

02032006c ದಕ್ಷಿಣಾನಾಂ ಚ ವೈ ದಾನೇ ಕೃಪಂ ರಾಜಾ ನ್ಯಯೋಜಯತ್||

02032006e ತಥಾನ್ಯಾನ್ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಂಸ್ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನ್ಯಯೋಜಯತ್|

ಹಿರಣ್ಯ, ಸುವರ್ಣ, ರತ್ನಗಳು, ದಕ್ಷಿಣೆ ಮತ್ತು ದಾನಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆಂದು ರಾಜನು ಕೃಪನನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಇತರ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.

02032007a ಬಾಹ್ಲಿಕೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಸೋಮದತ್ತೋ ಜಯದ್ರಥಃ|

02032007c ನಕುಲೇನ ಸಮಾನೀತಾಃ ಸ್ವಾಮಿವತ್ತತ್ರ ರೇಮಿರೇ||

ಬಾಹ್ಲಿಕ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಸೋಮದತ್ತ, ಜಯದ್ರಥರು ನಕುಲನ ಆತಿಥ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಂತೆ ರಮಿಸಿದರು.

02032008a ಕ್ಷತ್ರಾ ವ್ಯಯಕರಸ್ತ್ವಾ ಸೀದ್ವಿದುರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತ್|

02032008c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತ್ವಹ್ನಾಣಿ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಸರ್ವಶಃ||

ಸರ್ವ ಧರ್ಮವಿದು ಕ್ಷತ್ರ ವಿದುರನು ವ್ಯಯಕರನಾದನು ಮತ್ತು
ದುರ್ಯೋಧನನು ಎಲ್ಲ ಕಾಣಿಕೆ-ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

02032009a ಸರ್ವ ಲೋಕಃ ಸಮಾವೃತ್ತಃ ಪಿಪ್ರೀಷುಃ ಫಲಮುತ್ತಮಂ|

02032009c ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಃ ಸಭಾಂ ಚೈವ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ||

ಅಂತ್ಯದ ಉತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಧರ್ಮರಾಜ ಪಾಂಡವನನ್ನೂ
ಅವನ ಸಭೆಯನ್ನೂ ನೋಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಲೋಕದ ಸರ್ವರೂ
ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

02032010a ನ ಕಶ್ಚಿ ದಾಹರತ್ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಾವರಮರ್ಹಣಂ|

02032010c ರತ್ನೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿಸ್ತತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜಮವರ್ಧಯನ್||

ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಯಾರೂ
ತರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಹಳ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಂಪತ್ತು
ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು⁹⁷.

02032011a ಕಥಂ ನು ಮಮ ಕೌರವ್ಯೋ ರತ್ನದಾನೈಃ ಸಮಾಪ್ನುಯಾತ್|

02032011c ಯಜ್ಞಮಿತ್ಯೇವ ರಾಜಾನಃ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾ ದದುರ್ಧನಂ||

ನನ್ನ ರತ್ನದಾನದಿಂದ ಕೌರವ್ಯನು ಯಜ್ಞಮಾಡುವನು ಎಂಬ

---

⁹⁷ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾಣಿಕೆಗಳ
ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಕುನಿಗೆ ಮಾಡಿದುದು ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಬರುತ್ತದೆ.

ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ
ರಾಜರು ಅವನಿಗೆ ಧನವನ್ನಿತ್ತರು.

02032012a ಭವನೈಃ ಸವಿಮಾನಾಗ್ರೈಃ ಸೋದರ್ಕೈರ್ಬಲಸಂವೃತೈಃ|

02032012c ಲೋಕರಾಜವಿಮಾನೈಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಸಥೈಃ ಸಹ||

02032013a ಕೃತೈರಾವಸಥೈರ್ದಿವ್ಯೈರ್ವಿಮಾನಪ್ರತಿಮೈಸ್ತಥಾ|

02032013c ವಿಚಿತ್ರೈ ರತ್ನವದ್ಭಿಶ್ಚ ಋದ್ಧ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುತೈಃ||

02032014a ರಾಜಭಿಶ್ಚ ಸಮಾವೃತ್ಯೈರತೀವಶ್ರೀಸಮೃದ್ಧಿಭಿಃ|

02032014c ಅಶೋಭತ ಸದೋ ರಾಜನ್ ಕೌಂತೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅನೇಕ ಮಹಡಿ ಮತ್ತು ಗೋಪುರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಸೇನೆಗಳ
ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ, ಲೋಕದ ರಾಜರ ವಿಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು, ದಿವ್ಯವಿಮಾನಗಳಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ
ರತ್ನಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದ, ಅಪರಿಮಿತ ಸಂಪತ್ತಿನ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು,
ಸೇರಿದ್ದ ರಾಜರು ಅತಿ ಶ್ರೀ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಕೌಂತೇಯನ
ಸದಸ್ಸು ಸುಶೋಭಿಸಿತು.

02032015a ಋದ್ಧ್ಯಾ ಚ ವರುಣಂ ದೇವಂ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02032015c ಷಡಗ್ನಿನಾಥ ಯಜ್ಞೇನ ಸೋಽಯಜದ್ಧಕ್ಷಿಣಾವತಾ|

02032015e ಸರ್ವಾಂ ಜನಾನ್ಸರ್ವಕಾಮೈಃ ಸಮೃದ್ಧೈಃ ಸಮತರ್ಪಯತ್||

ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವರುಣದೇವನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂದಿದ್ದ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆರು ಅಗ್ನಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ

ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಸರ್ವಜನರ ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳನ್ನೂ
ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.

02032016a ಅನ್ನವಾನ್ಬಹುಭಕ್ಷ್ಯಶ್ಚ ಭುಕ್ತವಜ್ಜನಸಂವೃತಃ|

02032016c ರತ್ನೋಪಹಾರಕರ್ಮಣ್ಯೋ ಬಭೂವ ಸ ಸಮಾಗಮಃ||

ಬಹಳ ಆಹಾರ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡ ಜನಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಳ
ಉಡುಗೊರೆಗಳ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕೂಡಿಬಂದಿತು.

02032017a ಇಡಾಜ್ಯಹೋಮಾಹುತಿಭಿರ್ಮಂತ್ರಶಿಕ್ಷಾಸಮನ್ವಿತೈಃ|

02032017c ತಸ್ಮಿನ್ ಹಿ ತತ್ಯಪುರ್ದೇವಾಸ್ತತೇ ಯಜ್ಞೇ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಶಿಕ್ಷಾಸಮನ್ವಿತ ಈಡಾಜ್ಯಹೋಮ ಆಹುತಿಗಳಿಂದ
ದೇವತೆಗಳೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದರು.

02032018a ಯಥಾ ದೇವಾಸ್ತಥಾ ವಿಪ್ರಾ ದಕ್ಷಿಣಾನ್ನಮಹಾಧನೈಃ|

02032018c ತತ್ಯಪುಃ ಸರ್ವವರ್ಣಾಶ್ಚ ತಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ||

ದೇವತೆಗಳಂತೆ ವಿಪ್ರರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ, ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಮಹಾಧನಗಳಿಂದ
ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದರು ಮತ್ತು ಆ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರೂ
ಮುದಿತರಾದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ರಾಜಸೂಯಪರ್ವಣಿ

ಯಜ್ಞಕರಣೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ರಾಜಸೂಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಕರಣ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ರಾಜಸೂಯಪರ್ವಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಪರ್ವವು.
ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೨೪/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೫೭/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೮೩೨೪/೭೩೭೮೪

ಅಘ್ಯಾಭಿಹರಣ ಪರ್ವ

೩೩

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಥಮಾಘ್ಯ

ಯಾಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾರದನು ಬ್ರಹ್ಮಭವನದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಅಂಶಾವತರಣವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾನವನಾಗಿದ್ದ
ಹರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪುಳಕಿತನಾದುದು (೧-೨೦). ಭೀಷ್ಮನ
ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಥಮಾಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲು, ಶಿಶುಪಾಲನು
ಅದನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ್ದುದು (೨೧-೩೨).

02033001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02033001a ತತೋಽಭಿಷೇಚನೀಯೇಽಹ್ನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಾಜಭಿಃ ಸಹ|

02033001c ಅಂತರ್ವೇದೀಂ ಪ್ರವಿವಿಶುಃ ಸತ್ಯಾರಾರ್ಥಂ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಅಭಿಷೇಕದ ದಿನದಂದು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ರಾಜರುಗಳು ಸೇರಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸತ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ
ಒಳವೇದಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

02033002a ನಾರದಪ್ರಮುಖಾಸ್ತಸ್ಯಾಮಂತರ್ವೇದ್ಯಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02033002c ಸಮಾಸೀನಾಃ ಶುಶುಭಿರೇ ಸಹ ರಾಜರ್ಷಿಭಿಸ್ತದಾ||

02033003a ಸಮೇತಾ ಬ್ರಹ್ಮಭವನೇ ದೇವಾ ದೇವರ್ಷಯೋ ಯಥಾ|

02033003c ಕರ್ಮಾಂತರಮುಪಾಸಂತೋ ಜಜಲ್ಪುರಮಿತೌಜಸಃ||

ನಾರದರೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ವೇದಿಕೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ,
ರಾಜರ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಭವನದಲ್ಲಿ ದೇವ-ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಹೇಗೆ
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆ
ಅಮಿತೌಜಸರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

02033004a ಇದಮೇವಂ ನ ಚಾಪ್ಯೇವಮೇವಮೇತನ್ನ ಚಾನ್ಯಥಾ|

02033004c ಇತ್ಯೂಚುರ್ಬಹವಸ್ತತ್ರ ವಿತಂಡಾನಾಃ ಪರಸ್ಪರಂ||

“ಇದು ಸರಿ ! ಇದು ಹೀಗಲ್ಲ ! ಇದನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು ! ಬೇರೆ
ಯಾವರೀತಿಯೂ ಸರಿಯಲ್ಲ !” ಎಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ
ವಾದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

02033005a ಕೃಶಾನರ್ಥಾಂಸ್ತಥಾ ಕೇ ಚಿದಕೃಶಾಂಸ್ತತ್ರ ಕುರ್ವತೇ|

02033005c ಅಕೃಶಾಂಶ್ಚ ಕೃಶಾಂಶ್ಚ ಕ್ರುರ್ಹೇತುಭಿಃ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಶ್ಚಿತ್ಯೈಃ||

ಇದೇ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ಕೆಲವರು ಚಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ
ಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ
ವಿಷಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

02033006a ತತ್ರ ಮೇಧಾವಿನಃ ಕೇ ಚಿದರ್ಥಮನ್ಯೈಃ ಪ್ರಪೂರಿತಂ|

02033006c ವಿಚಿಕ್ಷಿಪುರ್ಯಥಾ ಶೈನಾ ನಭೋಗತಮಿವಾಮಿಷಂ||

ಕೆಲವು ಮೇಧಾವಿಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಸೆದ
ಮಾಂಸದ ತುಂಡನ್ನು ಗಿಡುಗವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಚಿಂದಿಮಾಡಿದರು.

02033007a ಕೇ ಚಿದ್ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಸಮ್ಯಕ್ತಾಃ ಕಥಾಸ್ತತ್ರ ಮಹಾವ್ರತಾಃ|

02033007c ರೇಮಿರೇ ಕಥಯಂತಶ್ಚ ಸರ್ವವೇದವಿದಾಂ ವರಾಃ||

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸರ್ವ ವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾವ್ರತರು
ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಯುಕ್ತ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

02033008a ಸಾ ವೇದಿವೇದಸಂಪನ್ವೇದೇವದ್ವಿಜಮಹರ್ಷಿಭಿಃ|

02033008c ಆಬಭಾಸೇ ಸಮಾಕೀರ್ಣಾ ನಕ್ಷತ್ರೈರ್ಯೋರಿವಾಮಲಾ||

ವೇದಸಂಪನ್ನರಿಂದ, ದೇವ ದ್ವಿಜರಿಂದ, ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ
ವೇದಿಕೆಯು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಮಲ ಆಕಾಶದಂತೆ
ಕಂಡುಬಂದಿತು.

02033009a ನ ತಸ್ಯಾಂ ಸನ್ನಿಧೌ ಶೂದ್ರಃ ಕಶ್ಚಿದಾಸೀನ್ನ ಚಾವ್ರತಃ|

02033009c ಅಂತರ್ವೇದ್ಯಾಂ ತದಾ ರಾಜನ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನೇ||

ರಾಜನ್! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನೆಯ ಒಳಗಿನ ಆ ವೇದಿಕೆಯ ಬಳಿ ಯಾವ
ಶೂದ್ರನೂ ಅಥವಾ ಅವ್ರತನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

02033010a ತಾಂ ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀವತೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ತದಾ ಯಜ್ಞವಿಧಾನಜಾಂ|

02033010c ತುತೋಷ ನಾರದಃ ಪಶ್ಯನ್ನರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಯಜ್ಞವಿಧಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಧೀಮಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ಧರ್ಮರಾಜನ

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಂಡ ನಾರದನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

02033011a ಅಥ ಚಿಂತಾಂ ಸಮಾಪೇದೇ ಸ ಮುನಿರ್ಮನುಜಾಧಿಪ|

02033011c ನಾರದಸ್ತಂ ತದಾ ಪಶ್ಯನ್ನರ್ವಕ್ಷತ್ರಸಮಾಗಮಂ||

02033012a ಸಸ್ಮಾರ ಚ ಪುರಾವೃತ್ತಾಂ ಕಥಾಂ ತಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02033012c ಅಂಶಾವತರಣೇ ಯಾಸೌ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಭವನೇಽಭವತ್||

ಮನುಜಾಧಿಪ! ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಮುನಿ ನಾರದನು ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಆ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾದ
ಅಂಶಾವತರಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

02033013a ದೇವಾನಾಂ ಸಂಗಮಂ ತಂ ತು ವಿಜ್ಞಾಯ ಕುರುನಂದನ|

02033013c ನಾರದಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಸಸ್ಮಾರ ಮನಸಾ ಹರಿಂ||

ಕುರುನಂದನ! ಇದು ದೇವತೆಗಳದ್ದೇ ಸಮಾಗಮವೆಂದು ತಿಳಿದ
ನಾರದನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಹರಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು.

02033014a ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸ ವಿಬುಧಾರಿಘ್ನಃ ಕ್ಷತ್ರೇ ನಾರಾಯಣೋ ವಿಭುಃ|

02033014c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪಾಲಯನ್ಧೀಮಾಂಜಾತಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

02033015a ಸಂದಿದೇಶ ಪುರಾ ಯೋಽಸೌ ವಿಬುಧಾನ್ಭೂತಕೃತ್ಸ್ವಯಂ|

02033015c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿನಿಘ್ನಂತಃ ಪುನರ್ಲೋಕಾನವಾಪ್ಸ್ಯಥ||

“ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನೀವು ಪುನಃ ನಿಮ್ಮ ಲೋಕವನ್ನು
ಸೇರುತ್ತೀರಿ” ಎಂದು ಹಿಂದೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದ
ದೇವಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹಾರಕ, ಧೀಮಂತ, ಪರಪುರಂಜಯ ವಿಭು

ನಾರಾಯಣನು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಸ್ವಯಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ!

02033016a ಇತಿ ನಾರಾಯಣಃ ಶಂಭುರ್ಭಗವಾಂಜಗತಃ ಪ್ರಭುಃ|

02033016c ಆದಿಶ್ಯ ವಿಬುಧಾನ್ಸರ್ವಾನಜಾಯತ ಯದುಕ್ಷಯೇ||

02033017a ಕ್ಷಿತಾವಂಧಕವೃಷ್ಟೀನಾಂ ವಂಶೇ ವಂಶಭೃತಾಂ ವರಃ|

02033017c ಪರಯಾ ಶುಶುಭೇ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಮಿವೋಡುರಾಟ್||

ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದ ಶಂಭು, ಭಗವನ್,
ವಂಶೋದ್ಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಭು ನಾರಾಯಣನು ಅಂಧಕ ವೃಷ್ಟಿಗಳ
ವಂಶದಲ್ಲಿ ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿ ಈಗ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭೆಯಿಂದ
ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

02033018a ಯಸ್ಯ ಬಾಹುಬಲಂ ಸೇಂದ್ರಾಃ ಸುರಾಃ ಸರ್ವ ಉಪಾಸತೇ|

02033018c ಸೋಽಯಂ ಮಾನುಷವನ್ನಾಮ ಹರಿಸ್ತೇಽರಿಮರ್ದನಃ||

ಯಾರ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಇಂದ್ರನೂ ಸೇರಿ ಸರ್ವ ಸುರರೂ
ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಅರಿಮರ್ದನ ಹರಿಯು ಇಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ
ಮಾನವನಾಗಿದ್ದಾನೆ!

02033019a ಅಹೋ ಬತ ಮಹದ್ಭೂತಂ ಸ್ವಯಂಭೂರ್ಯದಿದಂ ಸ್ವಯಂ|

02033019c ಆದಾಸ್ಯತಿ ಪುನಃ ಕ್ಷತ್ರಮೇವಂ ಬಲಸಮನ್ವಿತಂ||

02033020a ಇತ್ಯೇತಾಂ ನಾರದಶ್ಚಿಂತಾಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮವಿತ್|

02033020c ಹರಿಂ ನಾರಾಯಣಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯಜ್ಞೈರೀಡ್ಯಂ ತಮೀಶ್ವರಂ||

ಅಹೋ! ಈ ಮಹದ್ಭೂತ, ಸ್ವಯಂಭುವು ಮಹತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ! ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದ ಧರ್ಮವಿದ ನಾರದನು, ಇವನೇ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಾದ ಹರಿ ನಾರಾಯಣ” ಎಂದು ತಿಳಿದನು⁹⁸.

02033021a ತಸ್ಮಿನ್ನಧರ್ಮವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

02033021c ಮಹಾಧ್ವರೇ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಸ್ಥೌ ಸ ಬಹುಮಾನತಃ||

ಧರ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಯು ಧೀಮಂತ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾಧ್ವರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು.

02033022a ತತೋ ಭೀಷ್ಮೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಧರ್ಮರಾಜಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02033022c ಕ್ರಿಯತಾಮರ್ಹಣಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಯಥಾರ್ಹಮಿತಿ ಭಾರತ||

ಆಗ ಭೀಷ್ಮನು ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ !

---

⁹⁸ಅಂಶಾವತರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜನಮೇಜಯನು ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಲು ಕಾರಣವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ವೈಶಂಪಾಯನನು ಇದು ಒಂದು ದೇವರಹಸ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಧರ್ಮರಾಜನ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಭೂಮಿಯ ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಇದು ಒಂದು ನಾಟಕವೇ? ಈ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಅರ್ಥವೇನು? ಈ ನಾಟಕದ ಉದ್ದೇಶವೇನು?

ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ರಾಜರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸುವ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಡೆಯಲಿ.

02033023a ಆಚಾರ್ಯಮೃತ್ವಿಜಂ ಚೈವ ಸಮ್ಯಕ್ತಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

02033023c ಸ್ನಾತಕಂ ಚ ಪ್ರಿಯಂ ಚಾಹುಃ ಷಡ್ಘ್ಯಾರ್ಹಾನ್ಮುಪಂ ತಥಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆಚಾರ್ಯ, ಋತ್ವಿಜ, ಸಂಬಂಧಿ, ಸ್ನಾತಕ, ಸ್ನೇಹಿತ, ಮತ್ತು
ರಾಜ ಈ ಆರು ಮಂದಿಯು ಅತಿಥಿ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರು ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

02033024a ಏತಾನರ್ಹಾನಭಿಗತಾನಾಹುಃ ಸಂವತ್ಸರೋಷಿತಾನ್|

02033024c ತ ಇಮೇ ಕಾಲಪೂಗಸ್ಯ ಮಹತೋಽಸ್ಮಾನುಪಾಗತಾಃ||

02033025a ಏಷಾಮೇಕೈಕಶೋ ರಾಜನ್ನರ್ಘ್ಯಮಾನೀಯತಾಮಿತಿ|

02033025c ಅಥ ಚೈಷಾಂ ವರಿಷ್ಠಾಯ ಸಮರ್ಥಾಯೋಪನೀಯತಾಂ||

ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಬಂದು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವರೂ ಇದಕ್ಕೆ
ಅರ್ಹರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಜರು ಕೆಲವು ಸಮಯದ ಹಿಂದೆಯೇ
ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅತಿಥಿಗೂ
ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿದೆ. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು
ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ವರಿಷ್ಠನೋ ಅವನಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ತರಿಸು.”

02033026 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02033026a ಕಸ್ಮೈ ಭವಾನ್ಮನ್ಯತೇಽರ್ಘ್ಯಮೇಕಸ್ಮೈ ಕುರುನಂದನ|

02033026c ಉಪನೀಯಮಾನಂ ಯುಕ್ತಂ ಚ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುನಂದನ! ಪಿತಾಮಹ! ಯಾವ
ಓರ್ವನಿಗೆ ಈ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?
ಯಾವುದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

02033027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02033027a ತತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಭಾರತ|

02033027c ವಾರ್ಷ್ಣೇಯಂ ಮನ್ಯತೇ ಕೃಷ್ಣಮರ್ಹಣೀಯತಮಂ ಭುವಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು
ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, “ಭಾರತ! ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ಕೃಷ್ಣನೇ ಈ
ಗೌರವಕ್ಕೆ ಈ ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಹನು ಎಂದು ನನ್ನ
ಅನಿಸಿಕೆ.

02033028a ಏಷ ಹ್ಯೇಷಾಂ ಸಮೇತಾನಾಂ ತೇಜೋಬಲಪರಾಕ್ರಮೈಃ|

02033028c ಮಧ್ಯೇ ತಪನ್ನಿವಾಭಾತಿ ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ಅವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತೇಜಸ್ಸು, ಬಲ, ಮತ್ತು
ಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02033029a ಅಸೂರ್ಯಮಿವ ಸೂರ್ಯೇಣ ನಿವಾತಮಿವ ವಾಯುನಾ|

02033029c ಭಾಸಿತಂ ಹ್ಲಾದಿತಂ ಚೈವ ಕೃಷ್ಣೇನೇದಂ ಸದೋ ಹಿ ನಃ||

ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಗಾಳಿಯಿಂದ
ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಈ

ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು
ಮುದಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ⁹⁹.”

02033030a ತಸ್ಮೈ ಭೀಷ್ಮಾ ಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಸಹದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

02033030c ಉಪಜಹ್ರೇಽಥ ವಿಧಿವದ್ವಾಷ್ಟೇರ್ಯಾಯಾರ್ಘ್ಯಮುತ್ತಮಂ||

ಭೀಷ್ಮನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪ್ರತಾಪಿ ಸಹದೇವನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಆ
ಉತ್ತಮ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ವಾರ್ಷ್ಣಿಯನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು.

02033031a ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತತ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

02033031c ಶಿಶುಪಾಲಸ್ತು ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ವಾಸುದೇವೇ ನ ಚಕ್ಷಮೇ||

ಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಶಿಶುಪಾಲನು
ಮಾತ್ರ ವಾಸುದೇವನಿಗಿತ್ತ ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ.

02033032a ಸ ಉಪಾಲಭ್ಯ ಭೀಷ್ಮಂ ಚ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ಸಂಸದಿ|

02033032c ಅಪಾಕ್ಷಿಪದ್ವಾಸುದೇವಂ ಚೇದಿರಾಜೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮಹಾಬಲಿ ಚೇದಿರಾಜನು ಆ ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ, ಧರ್ಮರಾಜ
ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದನು.

---

⁹⁹ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದೈವತ್ವದ ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು? ಮುಂದೆ ಅವನೇ
ಹೇಳಿದಂತೆ ಅವನು ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ದೈವತ್ವದ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಮಹಾ ಭಾಗವತನೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಘ್ಯಭಿಹರಣಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಘ್ಯದಾನೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಘ್ಯಭಿಹರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನ ಎನ್ನುವ
ಮೂವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೪

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನಿತ್ತುದ್ದಕ್ಕೆ ಶಿಶುಪಾಲನ ಆಕ್ಷೇಪ

ಶಿಶುಪಾಲನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ಸಭೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೊರಹೋದುದು (೧-
೨೩).

02034001 ಶಿಶುಪಾಲ ಉವಾಚ|

02034001a ನಾಯಮರ್ಹತಿ ವಾಷ್ಣೇಯಸ್ತಿಷ್ಠತ್ಸಿಹ ಮಹಾತ್ಮಸು|

02034001c ಮಹೀಪತಿಷು ಕೌರವ್ಯ ರಾಜವತ್ಪಾರ್ಥಿವಾರ್ಹಣಂ||

ಶಿಶುಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವ್ಯ! ಮಹಾತ್ಮ ಮಹೀಪತಿಗಳು
ಇಲ್ಲಿರವಾಗ ಪಾರ್ಥವನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ರಾಜ ಗೌರವಕ್ಕೆ ರಾಜನಲ್ಲದ
ವಾಷ್ಣೇಯನು¹⁰⁰ ಅರ್ಹನಲ್ಲ.

¹⁰⁰ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಜನಲ್ಲ. ಯಯಾತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ

02034002a ನಾಯಂ ಯುಕ್ತಃ ಸಮಾಚಾರಃ ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

02034002c ಯತ್ಕಾಮಾತ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಪಾಂಡವಾರ್ಚಿತವಾನಸಿ||

ಪಾಂಡವ! ನಿಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಹಾಗೆ ಈ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು
ಅರ್ಚಿಸುವುದು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲ!

02034003a ಬಾಲಾ ಯೂಯಂ ನ ಜಾನೀಧ್ವಂ ಧರ್ಮಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮೋ ಹಿ ಪಾಂಡವಾಃ|

02034003c ಅಯಂ ತತ್ರಾಭ್ಯತಿಕ್ರಾಂತ ಆಪಗೇಯೋಽಲ್ಪದರ್ಶನಃ||

02034004a ತ್ವಾದ್ಯಶೋ ಧರ್ಮಯುಕ್ತೋ ಹಿ ಕುರ್ವಾಣಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ|

02034004c ಭವತ್ಯಭ್ಯಧಿಕಂ ಭೀಷ್ಮೋ ಲೋಕೇಷ್ಟವಮತಃ ಸತಾಂ||

ಪಾಂಡವರೇ! ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಧರ್ಮವು ನಿಮ್ಮಂಥ ಬಾಲಕರಿಗೆ
ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಈ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ನದಿಯ ಪುತ್ರ
ಭೀಷ್ಮನು ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ
ತನಗಿಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದಾದರೆ ಅವನೇ ಈ ಲೋಕದ
ಸಂತರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೀಳಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

02034005a ಕಥಂ ಹ್ಯರಾಜಾ ದಾಶಾರ್ಹೋ ಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

02034005c ಅರ್ಹಣಾಮರ್ಹತಿ ತಥಾ ಯಥಾ ಯುಷ್ಮಾಭಿರರ್ಚಿತಃ||

ರಾಜನಲ್ಲದ ದಾಶಾರ್ಹನು ಸರ್ವ ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಗೆ ನೀವು
ಅರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ?

ಯಾದವರು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು.

02034006a ಅಥ ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ಕೃಷ್ಣಂ ಸ್ಥವಿರಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02034006c ವಸುದೇವೇ ಸ್ಥಿತೇ ವೃದ್ಧೇ ಕಥಮರ್ಹತಿ ತತ್ಸುತಃ||

ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣನು ಹಿರಿಯವನೆಂದು ನೀವು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ,
ಭರತರ್ಷಭ! ವಸುದೇವನೇ ಇಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವನ ಮಗನು ಹೇಗೆ
ಹಿರಿಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ?

02034007a ಅಥ ವಾ ವಾಸುದೇವೋಽಪಿ ಪ್ರಿಯಕಾಮೋಽನುವೃತ್ತವಾನ್|

02034007c ದ್ರುಪದೇ ತಿಷ್ಠತಿ ಕಥಂ ಮಾಧವೋಽರ್ಹತಿ ಪೂಜನಂ||

ಅಥವಾ ವಾಸುದೇವನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಕರ, ಬೇಕಾದುದನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದಿದ್ದರೆ ದ್ರುಪದನೇ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ
ಮಾಧವನು ಹೇಗೆ ಈ ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ?

02034008a ಆಚಾರ್ಯಂ ಮನ್ಯಸೇ ಕೃಷ್ಣಮಥ ವಾ ಕುರುಪುಂಗವ|

02034008c ದ್ರೋಣೇ ತಿಷ್ಠತಿ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಕಸ್ಮಾದರ್ಚಿತವಾನಸಿ||

ಕುರುಪುಂಗವ! ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನೆಂದು
ಮನ್ನಿಸಿದೆಯಾದರೆ, ದ್ರೋಣನೇ ಇಲ್ಲಿರುವಾಗ ವಾಷ್ಣೇಯನು ಹೇಗೆ
ಪೂಜೆಗರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ?

02034009a ಋತ್ವಿಜಂ ಮನ್ಯಸೇ ಕೃಷ್ಣಮಥ ವಾ ಕುರುನಂದನ|

02034009c ದ್ವೈಪಾಯನೇ ಸ್ಥಿತೇ ವಿಪ್ರೇ ಕಥಂ ಕೃಷ್ಣೋಽರ್ಚಿತಸ್ತ್ವಯಾ||

ಕುರುನಂದನ! ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಋತ್ವಿಜನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿದೆಯಾದರೆ

ವಿಪ್ರ ದ್ವೈಪಾಯನನೇ ಇಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಗೆ
ಪೂಜೆಗರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ?

02034010a ನೈವ ಋತ್ವಿಷ್ಟು ಚಾಚಾರ್ಯೋ ನ ರಾಜಾ ಮಧುಸೂದನಃ|

02034010c ಅರ್ಚಿತಶ್ಚ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿಮನ್ಯತ್ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಈ ಮಧುಸೂದನನು ಋತ್ವಿಜನೂ ಅಲ್ಲ, ಆಚಾರ್ಯನೂ ಅಲ್ಲ,
ರಾಜನೂ ಅಲ್ಲ. ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಂಥವನನ್ನು ನೀನು
ಪೂಜಿಸಿದ್ದೀಯೆಂದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ನಿನಗಿಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ
ಮಾಡಿದಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?

02034011a ಅಥ ವಾಪ್ಯರ್ಚನೀಯೋಽಯಂ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಮಧುಸೂದನಃ|

02034011c ಕಿಂ ರಾಜಭಿರಿಹಾನೀತ್ಯೈರವಮಾನಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನಿನಗೆ ಮಧುಸೂದನನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ
ರಾಜರೆನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದಿದ್ದೇಕೆ? ಅವಮಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದೇ?

02034012a ವಯಂ ತು ನ ಭಯಾದಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02034012c ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಃ ಕರಾನ್ಸರ್ವೇ ನ ಲೋಭಾನ್ ಚ ಸಾಂತ್ವನಾತ್||

ನಾವೆಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮ ಕೌಂತೇಯನಿಗೆ ಕರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದು
ಭಯದಿಂದಲ್ಲ, ಲೋಭದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಿನ್ನನ್ನು
ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಲ.

02034013a ಅಸ್ಯ ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವತ್ವಂ ಚಿಕೀರ್ಷತಃ|

02034013c ಕರಾನಸೈ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಃ ಸೋಽಯಮಸ್ಮಾನ್ನ ಮನ್ಯತೇ||

ಈ ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತನು ಪಾರ್ಥಿವತ್ವವನ್ನು ಬಯಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕರವನಿತ್ತವು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ !

02034014a ಕಿಮನ್ಯದವಮಾನಾದ್ಧಿ ಯದಿಮಂ ರಾಜಸಂಸದಿ|

02034014c ಅಪ್ರಾಪ್ತಲಕ್ಷಣಂ ಕೃಷ್ಣಮರ್ಘೈರ್ಣಾರ್ಚಿತವಾನಸಿ||

ಈ ರಾಜ ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಚಿಹ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೀಯೆಂದರೆ ಇದು ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲದೇ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣದಿಂದ?

02034015a ಅಕಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮೈತಿ ಯಶೋ ಗತಂ|

02034015c ಕೋ ಹಿ ಧರ್ಮಚ್ಯುತೇ ಪೂಜಾಮೇವಂ ಯುಕ್ತಾಂ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್|

02034015e ಯೋಽಯಂ ವೃಷ್ಟಿಕುಲೇ ಜಾತೋ ರಾಜಾನಂ ಹತವಾನ್ಪುರಾ||

ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಧರ್ಮಾತ್ಮನನ್ನುವ ಯಶಸ್ಸು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು ! ವೃಷ್ಟಿಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹಿಂದೆ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಂದ ಧರ್ಮಚ್ಯುತನಿಗೆ ಯಾರುತಾನೇ ಈ ರೀತಿಯ ಗೌರವವನ್ನಿತ್ತು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ?

02034016a ಅದ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮತಾ ಚೈವ ವ್ಯಪಕೃಷ್ಣಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾತ್|

02034016c ಕೃಪಣತ್ವಂ ನಿವಿಷ್ಟಂ ಚ ಕೃಷ್ಣೇಽರ್ಘ್ಯಸ್ಯ ನಿವೇದನಾತ್||

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಇಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ

ಧರ್ಮಾತ್ಮತೆಯು ಹರಿದು ಚಿಂದಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅವನ ಕೃಪಣತ್ವವು
ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿತು !

02034017a ಯದಿ ಭೀತಾಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯಾಃ ಕೃಪಣಾಶ್ಚ ತಪಸ್ವಿನಃ|

02034017c ನನು ತ್ವಯಾಪಿ ಬೋಧ್ಯವ್ಯಂ ಯಾಂ ಪೂಜಾಂ ಮಾಧವೋಽರ್ಹತಿ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೌಂತೇಯರು ಭೀತರೂ, ಕೃಪಣರೂ, ಬೆಂದವರೂ
ಆಗಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಮಾಧವ ! ಅವರಿಗೆ ನೀನಾದರೂ ಎಂಥವರು
ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದಿದ್ದಲ್ಲವೇ?

02034018a ಅಥ ವಾ ಕೃಪಣೈರೇತಾಮುಪನೀತಾಂ ಜನಾರ್ದನ|

02034018c ಪೂಜಾಮನರ್ಹಃ ಕಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಭ್ಯನುಜ್ಞಾತವಾನಸಿ||

ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಸಣ್ಣಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅನರ್ಹನಾದ ನಿನಗೆ
ಪೂಜೆಯನ್ನಿತ್ತರೂ ಜನಾರ್ದನ ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು
ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ?

02034019a ಅಯುಕ್ತಾಮಾತ್ಮನಃ ಪೂಜಾಂ ತ್ವಂ ಪುನರ್ಬಹು ಮನ್ಯಸೇ|

02034019c ಹವಿಷಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿಷ್ಯಂದಂ ಪ್ರಾಶಿತುಂ ಶ್ವೇವ ನಿರ್ಜನೇ||

ಇಲ್ಲ ! ಚೆಲ್ಲಿದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
ತಿಂದು ಸಂತೋಷಪಡುವ ನಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ನೀನು
ನಿನಗರ್ಹವಾಗಿರದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಉಡುಗೊರೆಯೆಂದು
ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

02034020a ನ ತ್ವಯಂ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಾಣಾಮವಮಾನಃ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ|

02034020c ತ್ವಾಮೇವ ಕುರವೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ಪ್ರಲಂಭಂತೇ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಕೌರವರು ಈ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರರಿಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದುದಲ್ಲದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನೀನೂ ಕೂಡ ಎಂಥವನೆಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ!

02034021a ಕ್ಲೇಬೇ ದಾರಕ್ರಿಯಾ ಯಾದೃಗಂಧೇ ವಾ ರೂಪದರ್ಶನಂ|

02034021c ಅರಾಜ್ಞೋ ರಾಜವತ್ಪೂಜಾ ತಥಾ ತೇ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ! ಶಿಖಂಡಿಗೆ ಮದುವೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಅಂಧನಿಗೆ ರೂಪದರ್ಶನವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ರಾಜನಲ್ಲದ ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಈ ರಾಜಪೂಜೆ!

02034022a ದೃಷ್ಟೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ದೃಷ್ಟೋ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ಯಾದೃಶಃ|

02034022c ವಾಸುದೇವೋಽಪ್ಯಯಂ ದೃಷ್ಟಃ ಸರ್ವಮೇತದ್ಯಥಾತಥಂ||

ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಎಂಥವನು ಎಂದು ನೋಡಿದೆವು, ಭೀಷ್ಮನೂ ಎಂಥವನೆಂದು ನೋಡಿದೆವು, ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿಯಾಯಿತು.”

02034023a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಶಿಶುಪಾಲಸ್ತಾನುತ್ಥಾಯ ಪರಮಾಸನಾತ್|

02034023c ನಿಯಂ ಯೌ ಸದಸಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಸಹಿತೋ ರಾಜಭಿಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಉನ್ನತ ಆಸನದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಕೆಲವು

ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವಣಿ
ಶಿಶುಪಾಲಕ್ರೋಧೇ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲಕ್ರೋಧ ಎನ್ನುವ
ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೫

ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅರ್ಹತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ತಡೆಯುವುದು (೧-೫). ಭೀಷ್ಮನು
ಕೃಷ್ಣನ ಗಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು (೬-೨೯).

02035001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02035001a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಶಿಶುಪಾಲಮುಪಾದ್ರವತ್|

02035001c ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಮಧುರಂ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಶಿಶುಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಈ ಮಧುರ ಸಾಂತ್ವನ ಪೂರ್ವಕ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

02035002a ನೇದಂ ಯುಕ್ತಂ ಮಹೀಪಾಲ ಯಾದೃಶಂ ವೈ ತ್ವಮುಕ್ತವಾನ್|

02035002c ಅಧರ್ಮಶ್ಚ ಪರೋ ರಾಜನ್ಪಾರುಷ್ಯಂ ಚ ನಿರರ್ಥಕಂ||

“ಮಹೀಪಾಲ ! ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ರಾಜನ್ !
ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅಧರ್ಮ, ನಿರರ್ಥಕ
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳು.

02035003a ನ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ಪರಂ ಜಾತು ನಾವಬುದ್ಧೇತ ಪಾರ್ಥಿವ|

02035003c ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಸ್ವೇನಂ ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ಅತೋಽನ್ಯಥಾ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು ಎಂದೂ ಪರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು

ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಲಾರ. ಆದುದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೇ ಅವನನ್ನು ತೆಗಳಬೇಡ.

02035004a ಪಶ್ಯ ಚೇಮಾನ್ಮಹೀಪಾಲಾಂಸ್ವತ್ಪೋ ವೃದ್ಧತಮಾನ್ಬಹೂನಾ|

02035004c ಮೃಷ್ಯಂತೇ ಚಾರ್ಹಣಾಂ ಕೃಷ್ಣೇ ತದ್ವತ್ತ್ವಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ನಿನಗಿಂತಲೂ ಹಿರಿಯರಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹೀಪಾಲರಿದ್ದಾರೆ ನೋಡು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ

ಅವರಂತೆ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕು.

02035005a ವೇದ ತತ್ತ್ವೇನ ಕೃಷ್ಣಂ ಹಿ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚೇದಿಪತೇ ಭೃಶಂ|

02035005c ನ ಹ್ಯೇನಂ ತ್ವಂ ತಥಾ ವೇತ್ಥ ಯಥೈನಂ ವೇದ ಕೌರವಃ||

ಚೇದಿಪತೇ! ಭೀಷ್ಮನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಕುರಿತು ಈ ಕೌರವನಿಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟು

ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.”

02035006 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

02035006a ನಾಸ್ಮಾ ಅನುನಯೋ ದೇಯೋ ನಾಯಮರ್ಹತಿ ಸಾಂತ್ವನಂ|

02035006c ಲೋಕವೃದ್ಧತಮೇ ಕೃಷ್ಣೇ ಯೋಽರ್ಹಣಾಂ ನಾನುಮನ್ಯತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿರಿಯನಾದ

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಗೌರವಿಸುವುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ

ಸಭ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಅಂಥವನು ಸಾಂತ್ವನಕ್ಕೆ

ಅರ್ಹನಲ್ಲ.

02035007a ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ಜಿತ್ವಾ ರಣೇ ರಣಕೃತಾಂ ವರಃ|

02035007c ಯೋ ಮುಂಚತಿ ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಗುರುರ್ಭವತಿ ತಸ್ಯ ಸಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ನಂತರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ರಣಶ್ರೇಷ್ಠ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಅವನಿಗೆ ಗುರುವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

02035008a ಅಸ್ಯಾಂ ಚ ಸಮಿತೌ ರಾಜ್ಞಾಮೇಕಮಪ್ಯಜಿತಂ ಯುಧಿ|

02035008c ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮಹೀಪಾಲಂ ಸಾತ್ವತೀಪುತ್ರತೇಜಸಾ||

ಈ ಸಾತ್ವತೀ ಪುತ್ರನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲದೇ ಇದ್ದ ಯಾವ ಮಹೀಪಾಲನನ್ನೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ರಾಜರಲ್ಲಿ ನೋಡಿಲ್ಲ.

02035009a ನ ಹಿ ಕೇವಲಮಸ್ಮಾಕಮಯಮರ್ಚ್ಯತಮೋಽಚ್ಯುತಃ|

02035009c ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಮರ್ಚನೀಯೋ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಅಚ್ಯುತನು ಕೇವಲ ನಮ್ಮಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪೂಜಾರ್ಹನಲ್ಲ.

ಜನಾರ್ದನನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಅರ್ಚನೀಯ.

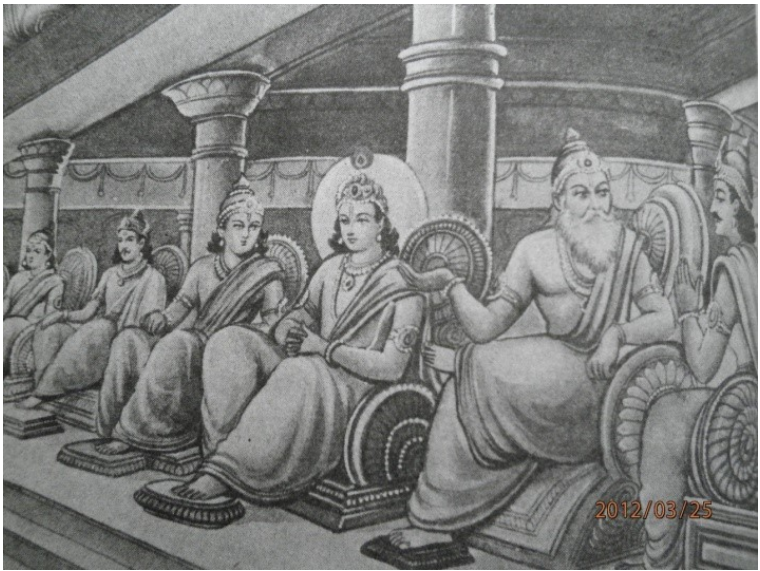
02035010a ಕೃಷ್ಣೇನ ಹಿ ಜಿತಾ ಯುದ್ಧೇ ಬಹವಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

02035010c ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಚ ವಾಷ್ಣೇಯೇ ನಿಖಿಲೇನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಬಹಳಷ್ಟು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ

ಪರಾಜಯಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವ ಜಗತ್ತೂ ಒಂದಾಗಿ ವಾಷ್ಣೇಯನನ್ನೇ

ಆಧರಿಸಿದೆ.

02035011a ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಸ್ವಪಿ ವೃದ್ಧೇಷು ಕೃಷ್ಣಮರ್ಚಾಮ ನೇತರಾನ್|

02035011c ಏವಂ ವಕ್ತುಂ ನ ಚಾರ್ಹಸ್ವಂ ಮಾ ಭೂತೇ ಬುದ್ಧಿರೀದೃಶೀ||

ಆದುದರಿಂದ ವೃದ್ಧರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತೇವೆ.
ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಲು ನೀನು ಅರ್ಹನಲ್ಲ.
ಈ ರೀತಿಯ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು !

02035012a ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಾ ಮಯಾ ರಾಜನ್ಬಹವಃ ಪರ್ಯುಪಾಸಿತಾಃ|

02035012c ತೇಷಾಂ ಕಥಯತಾಂ ಶೌರೇರಹಂ ಗುಣವತೋ ಗುಣಾನ್|

02035012e ಸಮಾಗತಾನಾಮಶ್ರೃಷಂ ಬಹೂನ್ಬಹುಮತಾನ್ಸತಾಂ||

ರಾಜನ್ ! ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.
 ಅವರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಶೌರಿಯು ಸಂತರ ಬಹುಮತದಲ್ಲಿ ಯಾವ
 ಗುಣಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆಯೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು
 ಸಮಾಗತವಾಗಿರುವ ಗುಣವಂತನು.

02035013a ಕರ್ಮಾಣ್ಯಪಿ ಚ ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಧೀಮತಃ|

02035013c ಬಹುಶಃ ಕಥ್ಯಮಾನಾನಿ ನರೈರ್ಭೂಯಃ ಶ್ರುತಾನಿ ಮೇ||

ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮತ್ತು ಬಹಳಷ್ಟು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಈ ಧೀಮಂತನು
 ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

02035014a ನ ಕೇವಲಂ ವಯಂ ಕಾಮಾಚ್ಛೇದಿರಾಜ ಜನಾರ್ದನಂ|

02035014c ನ ಸಂಬಂಧಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಕೃತಾರ್ಥಂ ವಾ ಕಥಂ ಚನ||

02035015a ಅರ್ಚಾಮಹೇಽರ್ಚಿತಂ ಸದ್ಭಿರ್ಭುವಿ ಭೌಮಸುಖಾವಹಂ|

02035015c ಯಶಃ ಶೌರ್ಯಂ ಜಯಂ ಚಾಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯಾರ್ಚಾಂ ಪ್ರಯುಜ್ಮಹೇ||

ಚೇದಿರಾಜ ! ಕೇವಲ ಅವನಿಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದಾಗಲೀ
 ಅಥವಾ ಅವನೊಡನೆ ನಮಗಿರುವ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಲೀ, ಅಥವಾ
 ಅವನಿಂದ ನಮಗೆ ಏನೋ ಲಾಭ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ನಾವು
 ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಸದ್ಭಾವರಿಂದ
 ಪೂಜಿತನಾದ ಭೂಮಿಯ ಸುಖವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀಡಬಲ್ಲ ಇವನನ್ನು
 ನಾವು ಅವನ ಯಶಸ್ಸು, ಶೌರ್ಯ, ಮತ್ತು ವಿಜಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದೇ
 ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇವೆ.

02035016a ನ ಹಿ ಕಶ್ಚಿ ದಿಹಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಸುಬಾಲೋಽಪ್ಯಪರೀಕ್ಷಿತಃ|

02035016c ಗುಣೈರ್ವೃದ್ಧಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ಹರಿರರ್ಚ್ಯತಮೋ ಮತಃ||

ಎಷ್ಟೇ ಸಣ್ಣವರಿರಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇವೆ
ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧರಾದವರಲ್ಲಿ ಹರಿಯೇ ಅರ್ಚನೆಗೆ
ಅರ್ಹನೆಂದು ನಮ್ಮ ಮತ.

02035017a ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧೋ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಬಲಾಧಿಕಃ|

02035017c ಪೂಜ್ಯೇ ತಾವಿಹ ಗೋವಿಂದೇ ಹೇತೂ ದ್ವಾವಪಿ ಸಂಸ್ಥಿತೌ||

ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಇವನೇ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬಲವುಳ್ಳವನು
ಇವನು. ಇವೆರಡೂ ಪೂಜಾರ್ಹ ಗುಣಗಳು ಗೋವಿಂದನಲ್ಲಿವೆ.

02035018a ವೇದವೇದಾಂಗವಿಜ್ಞಾನಂ ಬಲಂ ಚಾಪ್ಯಮಿತಂ ತಥಾ|

02035018c ನೃಣಾಂ ಹಿ ಲೋಕೇ ಕಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಕೇಶವಾದೃತೇ||

ವೇದವೇದಾಂಗ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಪ್ಯಮಿತ ಬಲವನ್ನು ಈ
ಲೋಕದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೇ ಕೇಶವನಷ್ಟು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ
ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ?

02035019a ದಾನಂ ದಾಕ್ಷ್ಯಂ ಶ್ರುತಂ ಶೌರ್ಯಂ ಹೀಃ ಕೀರ್ತಿರ್ಬುದ್ಧಿರುತ್ತಮಾ|

02035019c ಸನ್ನತಿಃ ಶ್ರೀಧೃತಿ ಸ್ತುಷ್ಟಿಃ ಪುಷ್ಟಿಶ್ಚ ನಿಯತಾಚ್ಯುತೇ||

ದಾನ, ದಾಕ್ಷ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಶೌರ್ಯ, ವಿನಯತೆ, ಕೀರ್ತಿ, ಉತ್ತಮ ಬುದ್ಧಿ,
ಸನ್ನತಿ, ಶ್ರೀ, ಧೃತಿ, ತುಷ್ಟಿ, ಮತ್ತು ಪುಷ್ಟಿಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ

ಅಚ್ಯುತನಲ್ಲಿವೆ.

02035020a ತಮಿಮಂ ಸರ್ವಸಂಪನ್ನಮಾಚಾರ್ಯಂ ಪಿತರಂ ಗುರುಂ|

02035020c ಅರ್ಚ್ಯಮರ್ಚಿತಮರ್ಚಾರ್ಹಂ ಸರ್ವೇ ಸಮ್ಮಂತುಮರ್ಹಥ||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸರ್ವಸಂಪನ್ನ, ಆಚಾರ್ಯ, ತಂದೆ, ಗುರು, ಅರ್ಚನಾರ್ಹ ಮತ್ತು ಅರ್ಚಿತನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

02035021a ಋತ್ವಿಗ್ಗುರುವಿವಾಹ್ಯಶ್ಚ ಸ್ನಾತಕೋ ನೃಪತಿಃ ಪ್ರಿಯಃ|

02035021c ಸರ್ವಮೇತದ್ಧೃಷೀಕೇಶೇ ತಸ್ಮಾದಭ್ಯರ್ಚಿತೋಽಚ್ಯುತಃ||

ಋತ್ವಿಗ, ಗುರು, ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ, ಸ್ನಾತಕ, ನೃಪತಿ, ಪ್ರಿಯಕರ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹೃಷೀಕೇಶನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.

02035022a ಕೃಷ್ಣ ಏವ ಹಿ ಲೋಕಾನಾಮುತ್ಪತ್ತಿರಪಿ ಚಾಪ್ಯಯಃ|

02035022c ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಹಿ ಕೃತೇ ಭೂತಮಿದಂ ವಿಶ್ವಂ ಸಮರ್ಪಿತಂ||

ಲೋಕಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಲಯಗಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೇ ಕಾರಣ. ಈ ವಿಶ್ವ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವೆಂದೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

02035023a ಏಷ ಪ್ರಕೃತಿರವ್ಯಕ್ತಾ ಕರ್ತಾ ಚೈವ ಸನಾತನಃ|

02035023c ಪರಶ್ಚ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವೃದ್ಧತಮೋಽಚ್ಯುತಃ||

ಇವನೇ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತ ಮತ್ತು ಸನಾತನ ಕರ್ತ, ಆದುದರಿಂದ

ಅಚ್ಯುತನು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಹಿರಿಯವನು ಮತ್ತು ವೃದ್ಧನು.

02035024a ಬುದ್ಧಿರ್ಮನೋ ಮಹಾನ್ವಾಯುಸ್ತೇಜೋಽಂಭಃ ಖಿಂ ಮಹೀ ಚ ಯಾ|

02035024c ಚತುರ್ವಿಧಂ ಚ ಯದ್ಭೂತಂ ಸರ್ವಂ ಕೃಷ್ಣೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸು, ಮಹಾನ್ ವಾಯು, ತೇಜಸ್ಸು, ನೀರು, ಆಕಾಶ, ಮಹಿ ಮತ್ತು ಚತುರ್ವಿಧ ಭೂತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ.

02035025a ಆದಿತ್ಯಶ್ಚಂದ್ರಮಾಶ್ಚೈವ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗ್ರಹಾಶ್ಚ ಯೇ|

02035025c ದಿಶಶ್ಚೋಪದಿಶಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಂ ಕೃಷ್ಣೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಆದಿತ್ಯ, ಚಂದ್ರಮ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು, ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ¹⁰¹.

02035026a ಅಯಂ ತು ಪುರುಷೋ ಬಾಲಃ ಶಿಶುಪಾಲೋ ನ ಬುದ್ಧ್ಯತೇ|

02035026c ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವದಾ ಕೃಷ್ಣಂ ತಸ್ಮಾದೇವಂ ಪ್ರಭಾಷತೇ||

ಈ ಶಿಶುಪಾಲನು ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನೆಂದು ತಿಳಿಯದ ದಡ್ಡ ಪುರುಷ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02035027a ಯೋ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ವಿಚಿನ್ವಯಾದುತ್ಕೃಷ್ಟಂ ಮತಿಮಾನ್ನರಃ|

---

¹⁰¹ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಕುಂಭಕೋಣ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದುದರ ಕುರಿತಾದ ಸುಮಾರು ೭೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

02035027c ಸ ವೈ ಪಶ್ಯೇದ್ಯಧಾರ್ಥಮಂ ನ ತಥಾ ಚೇದಿರಾಡಯಂ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ಮತಿವಂತ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತ್ರ
ಧರ್ಮವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರು. ಈ ಚೇದಿರಾಜನು ಅಂಥವನಲ್ಲ.

02035028a ಸವೃದ್ಧಬಾಲೇಷ್ಟಥ ವಾ ಪಾರ್ಥಿವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

02035028c ಕೋ ನಾರ್ಹಂ ಮನ್ಯತೇ ಕೃಷ್ಣಂ ಕೋ ವಾಷ್ಯೇನಂ ನ ಪೂಜಯೇತ್||

ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಮಹಾತ್ಮ ವೃದ್ಧ ಅಥವಾ ಬಾಲಕ ಪಾರ್ಥಿವನು
ಕೃಷ್ಣನು ಪೂಜೆಗರ್ಹನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ? ಅಥವಾ ಯಾರು
ತಾನೆ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

02035029a ಅಥೇಮಾಂ ದುಷ್ಕೃತಾಂ ಪೂಜಾಂ ಶಿಶುಪಾಲೋ ವ್ಯವಸ್ಯತಿ|

02035029c ದುಷ್ಕೃತಾಯಾಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ತಥಾಯಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಈ ಪೂಜೆಯು ದುಷ್ಕೃತವೆಂದು ಶಿಶುಪಾಲನು ತಿಳಿದರೆ,
ದುಷ್ಕೃತಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲಿ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವಣಿ

ಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಸ್ತ್ರೀಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೬

ರಾಜರ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ

ಸಹದೇವನು ಕೋಪದಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಲನ್ನು
ತೋರಿಸಿದುದು (೧-೬). ಶಿಶುಪಾಲನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾದುದು
(೭-೧೫).

02036001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02036001a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ಭೀಷ್ಮೋ ವಿರರಾಮ ಮಹಾಯಶಾಃ|

02036001c ವ್ಯಾಜಹಾರೋತ್ತರಂ ತತ್ರ ಸಹದೇವೋಽರ್ಥವದ್ವಚಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ
ಭೀಷ್ಮನು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸಹದೇವನು
ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02036002a ಕೇಶವಂ ಕೇಶಿಹಂತಾರಮಪ್ರಮೇಯಪರಾಕ್ರಮಂ|

02036002c ಪೂಜ್ಯಮಾನಂ ಮಯಾ ಯೋ ವಃ ಕೃಷ್ಣಂ ನ ಸಹತೇ ನೃಪಾಃ||

02036003a ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬಲಿನಾಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಮಯೇದಂ ನಿಹಿತಂ ಪದಂ|

02036003c ಏವಮುಕ್ತೇ ಮಯಾ ಸಮ್ಯಗುತ್ತರಂ ಪ್ರಬ್ರವೀತು ಸಃ||

“ಅಪ್ರಮೇಯ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಕೇಶಿಹಂತಾರ ಕೇಶವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾನು
ಪೂಜಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅವರೆಲ್ಲ ಬಲಿಗಳ
ಶಿರಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಈ ಪಾದದಿಂದ ತುಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತಿಗೆ
ಅವನು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಲಿ !

02036004a ಮತಿಮಂತಸ್ತು ಯೇ ಕೇ ಚಿದಾಚಾರ್ಯಂ ಪಿತರಂ ಗುರುಂ|

02036004c ಅರ್ಚ್ಯಮರ್ಚಿತಮರ್ಚಾರ್ಹಮನುಜಾನಂತು ತೇ ನೃಪಾಃ||

ಆದರೆ ಮತಿವಂತ ನೃಪರು ಅವನು ಆಚಾರ್ಯ, ಪಿತ, ಗುರು, ಅರ್ಚಿತನು, ಅರ್ಚನೆಗರ್ಹ, ಮತ್ತು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕಾದವನು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.”

02036005a ತತೋ ನ ವ್ಯಾಜಹಾರೈಷಾಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ಸತಾಂ|

02036005c ಮಾನಿನಾಂ ಬಲಿನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸಂದರ್ಶಿತೇ ಪದೇ||

ಹೀಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಸಂತ, ಗೌರವಾನ್ವಿತ, ಬಲಶಾಲಿ ರಾಜರು ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

02036006a ತತೋಽಪತತ್ತುಷ್ಟವೃಷ್ಟಿಃ ಸಹದೇವಸ್ಯ ಮೂರ್ಧನಿ|

02036006c ಅದೃಶ್ಯರೂಪಾ ವಾಚಶ್ಚಾಪ್ಯಬ್ರುವನ್ನಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ||

ಆಗ ಸಹದೇವನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಪುಷ್ಟವೃಷ್ಟಿಯು ಬಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !” ಎಂಬ ಅದೃಶ್ಯ ರೂಪೀ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು.

02036007a ಆವಿಧ್ಯದಜಿನಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಭವಿಷ್ಯದ್ಭೂತಜಲ್ಪಕಃ|

02036007c ಸರ್ವಸಂಶಯನಿರ್ಮೋಕ್ತಾ ನಾರದಃ ಸರ್ವಲೋಕವಿತು||

ಆಗ ಭೂತಭವಿಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ಸರ್ವಸಂಶಯ ನಿರ್ಮೋಕ್ತ, ಸರ್ವಲೋಕವಿದು ನಾರದನು ತನ್ನ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು.

02036008a ತತ್ರಾಹೂತಾಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುನೀಥಪ್ರಮುಖಾ ಗಣಾಃ|

02036008c ಸಂಪ್ರಾದೃಶ್ಯಂತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ವಿವರ್ಣವದನಾಸ್ತಥಾ||

ಸುನೀಥ¹⁰²ನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಅತಿಥಿ ಗಣಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಕ್ರೂದ್ಧರಾಗಿ ವಿವರ್ಣವದನರಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರು.

02036009a ಯುಧಿಷ್ಟಿರಾಭಿಷೇಕಂ ಚ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚಾರ್ಹಣಂ|

02036009c ಅಬ್ರುವಸ್ತತ್ರ ರಾಜಾನೋ ನಿರ್ವೇದಾದಾತ್ಮನಿಶ್ಚಯಾತ್||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ಅಭಿಷೇಕ ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವನಿಗಿತ್ತ ಪೂಜೆಯ ಕುರಿತು ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ತಾವೇ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾಜರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು.

02036010a ಸುಹೃದ್ಭಿರ್ವಾರ್ಯಮಾಣಾನಾಂ ತೇಷಾಂ ಹಿ ವಪುರಾಬಭೌ|

02036010c ಆಮಿಷಾದಪಕೃಷ್ಣಾನಾಂ ಸಿಂಹಾನಾಮಿವ ಗರ್ಜತಾಂ||

ಮಿತ್ರರು ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಲು ಹಸಿಮಾಂಸದ ತುಂಡಿನಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಸಿಂಹಗಳು ಗರ್ಜಿಸುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

02036011a ತಂ ಬಲೌಘಮಪರ್ಯಂತಂ ರಾಜಸಾಗರಮಕ್ಷಯಂ|

02036011c ಕುರ್ವಾಣಂ ಸಮಯಂ ಕೃಷ್ಣೋ ಯದ್ಧಾಯ ಬುಬುಧೇ ತದಾ||

ಆಗ ಆ ಅಕ್ಷಯ ರಾಜಸಾಗರವು ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು

102 ಶಿಶುಪಾಲ

ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

02036012a ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತು ಪೂಜಾರ್ಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಂ ವಿಶೇಷತಃ|

02036012c ಸಹದೇವೋ ನೃಣಾಂ ದೇವಃ ಸಮಾಪಯತ ಕರ್ಮ ತತ್||

ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ದೇವನಂತಿದ್ದ ಸಹದೇವನು ಪೂಜಾರ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-
ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದನು.

02036013a ತಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯರ್ಚಿತೇ ಕೃಷ್ಣೇ ಸುನೀಥಃ ಶತ್ರುಕರ್ಷಣಃ|

02036013c ಅತಿತಾಮ್ರೇಕ್ಷಣಃ ಕೋಪಾದುವಾಚ ಮನುಜಾಧಿಪಾನ್||

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದ ನಂತರ ಶತ್ರುಕರ್ಷಣ ಸುನೀಥನು ಕೋಪದಿಂದ
ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅತೀವ ಕೆಂಪಾಗಿಸಿಕೊಂಡು
ಮನುಜಾಧಿಪರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

02036014a ಸ್ಥಿತಃ ಸೇನಾಪತಿವೋಽಹಂ ಮನ್ಯಧ್ವಂ ಕಿಂ ನು ಸಾಂಪ್ರತಂ|

02036014c ಯುಧಿ ತಿಷ್ಠಾಮ ಸಮ್ನಹ್ಯ ಸಮೇತಾನ್ವೃಷ್ಟಿಪಾಂಡವಾನ್||

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ
ಸ್ವೀಕಾರವಿದೆ ತಾನೆ? ಇಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ವೃಷ್ಟಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.”

02036015a ಇತಿ ಸರ್ವಾನ್ಸಮುತ್ಸಾಹ್ಯ ರಾಜ್ಞಸ್ತಾಂಶ್ಚೇದಿಪುಂಗವಃ|

02036015c ಯಜ್ಞೋಪಘಾತಾಯ ತತಃ ಸೋಽಮಂತ್ರಯತ ರಾಜಭಿಃ||

ಹೀಗೆ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮೇಲೇಳಲು, ಚೇದಿಪುಂಗವನು

ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸುವ ಕುರಿತು
ಯೋಚಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವಣಿ

ರಾಜಮಂತ್ರಣೇ ಷಟ್‌ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜಮಂತ್ರಣ ಎನ್ನುವ
ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೨೫/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೬೧/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೮೪೨೩/೨೩೨೮೪

ಶಿಶುಪಾಲವಧ ಪರ್ವ

೩೭

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಆಶ್ವಾಸನೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯಾಗಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಯಪಡಲು,
ಭೀಷ್ಮನು ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಬೇಡವೆಂದೂ, ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ
ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೫).

02037001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02037001a ತತಃ ಸಾಗರಸಂಕಾಶಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಪತಿಸಾಗರಂ|

02037001c ರೋಷಾತ್ಪ್ರಚಲಿತಂ ಸರ್ವಮಿದಮಾಹ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

02037002a ಭೀಷ್ಮಂ ಮತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವೃದ್ಧಂ ಕುರುಪಿತಾಮಹಂ|

02037002c ಬೃಹಸ್ಪತಿಂ ಬೃಹತ್ತೇಜಾಃ ಪುರುಹೂತ ಇವಾರಿಹಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಸಾಗರಸಂಕಾಶ ಸರ್ವ

ನೃಪತಿಸಾಗರವು ರೋಷದಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತವಾದುದನ್ನು ಕಂಡ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮತಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೃದ್ಧ ಕುರುಪಿತಾಮಹ

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಂತೆ ಬೃಹತ್ತೇಜಸ್ವಿ ಪುರುಹೂತ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ

ಕೇಳಿಕೊಂಡನು:

02037003a ಅಸೌ ರೋಷಾತ್ಪ್ರ ಚಲಿತೋ ಮಹಾನ್ಯಪತಿಸಾಗರಃ|

02037003c ಅತ್ರ ಯತ್ಪ್ರತಿಪತ್ತವ್ಯಂ ತನ್ನೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

“ಈ ಮಹಾನ್ಯಪತಿಸಾಗರವು ರೋಷದಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಪಿತಾಮಹ! ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು.

02037004a ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಚ ನ ವಿಘ್ನಃ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಶಿವಂ ಭವೇತ್|

02037004c ಯಥಾ ಸರ್ವತ್ರ ತತ್ಸರ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇಽದ್ಯ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ! ಈ ಯಜ್ಞವು ವಿಘ್ನವಾಗದಂಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ
ಶುಭವಾಗುವಂತೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಸರ್ವವನ್ನೂ
ಇಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು¹⁰³.”

02037005a ಇತ್ಯುಕ್ತವತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಧರ್ಮರಾಜೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

02037005c ಉವಾಚೇದಂ ವಚೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ತತಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ||

---

¹⁰³ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಮಾನವು ಏಕುಂಟಾಯಿತು? ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ
ದೇವತ್ವದ ಕುರಿತಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅವನಿಗೇ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯು ದೊರೆಯಬೇಕು
ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತಾಗಲೀ ಅನುಮಾನವಿದ್ದು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನೇ? ಅಥವಾ,
ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದ ನೃಪಕುಲರು ಏನು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವ ಭಯವಿತ್ತೇ?
ಅಥವಾ ಅವನ ಮಾತೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಕೇವಲ ಯಜ್ಞ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ
ನೆರವೇರಬೇಕು, ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶುಭವಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಈ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಕೇಳಿದನೇ? ಈ ರಾಜಸೂಯದ ಸಹಾಯಕನಾದ
ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ? ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಏಕೆ
ಕೇಳಿದನು? ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕು.

ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು
ಕುರುಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

02037006a ಮಾ ಭೈಸ್ವಂ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಶ್ವಾ ಸಿಂಹಂ ಹಂತುಮರ್ಹತಿ|

02037006c ಶಿವಃ ಪಂಥಾಃ ಸುನೀತೋಽತ್ರ ಮಯಾ ಪೂರ್ವತರಂ ವೃತಃ||

“ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ! ಭಯಪಡದಿರು! ನಾಯಿಯು ಸಿಂಹವನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲದೇ? ಇದರ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ಒಂದು ಮಂಗಳಕರ
ಸುನೀತಿಯುಕ್ತ ದಾರಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ¹⁰⁴.

02037007a ಪ್ರಸುಪ್ತೇ ಹಿ ಯಥಾ ಸಿಂಹೇ ಶ್ವಾನಸ್ತತ್ರ ಸಮಾಗತಾಃ|

02037007c ಭಷೇಯುಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ತಥೇಮೇ ವಸುಧಾಧಿಪಾಃ||

ಈ ಎಲ್ಲ ವಸುಧಾಧಿಪರೂ ಸಿಂಹವು ಮಲಗಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಬೊಗಳು ವ ನಾಯಿಗಳ ಪಡೆಯಂತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

02037008a ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಸ್ಯ ಸುಪ್ತಸ್ಯ ತಥೇಮೇ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಾಃ|

02037008c ಭಷಂತೇ ತಾತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಶ್ವಾನಃ ಸಿಂಹಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿರುವ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹನ ಎದಿರು ನಿಂತು ಸಿಂಹನ

---

¹⁰⁴ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗುಣಗಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಿಶುಪಾಲನಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ
ನಿಂದನೆಯಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು
ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಇಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು
ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗಳಂತೆ ಬೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02037009a ನ ಹಿ ಸಂಬುಧ್ಯತೇ ತಾವತ್ಸುಪ್ತಃ ಸಿಂಹ ಇವಾಚ್ಯುತಃ|

02037009c ತೇನ ಸಿಂಹೀಕರೋತ್ಯೇತಾನ್ಘ್ರಿಸಿಂಹಶ್ಚೇದಿಪುಂಗವಃ||

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಲಗಿರುವ ಸಿಂಹದಂತಿರುವ ಅಚ್ಯುತನು
ಏಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ನರಸಿಂಹ
ಚೇದಿಪುಂಗವನನ್ನು ಸಿಂಹನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02037010a ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಶುಪಾಲೋಽಲ್ಪಚೇತನಃ|

02037010c ಸರ್ವಾನ್ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ತಾತ ನೇತುಕಾಮೋ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಮಗೂ! ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಲ್ಪಚೇತನ ಶಿಶುಪಾಲನು ಪಾರ್ಥಿವ
ಸರ್ವರನ್ನೂ, ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಡದೇ, ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ
ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02037011a ನೂನಮೇತತ್ಸಮಾದಾತುಂ ಪುನರಿಚ್ಛತ್ಯಧೋಕ್ಷಜಃ|

02037011c ಯದಸ್ಯ ಶಿಶುಪಾಲಸ್ಥಂ ತೇಜಸ್ವಿಷ್ಠತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಧೋಕ್ಷಜನು ಶಿಶುಪಾಲನಲ್ಲಿರುವ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂದೆ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

02037012a ವಿಪ್ಲುತಾ ಚಾಸ್ಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ಬುದ್ಧಿಬುಧ್ಧಿಮತಾಂ ವರ|

02037012c ಚೇದಿರಾಜಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಕೌಂತೇಯ!

ಚೇದಿರಾಜನ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಬುದ್ಧಿಯು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ.

02037013a ಆದಾತುಂ ಹಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಯಂ ಯಮಿಚ್ಛತ್ಯಯಂ ಯದಾ|

02037013c ತಸ್ಯ ವಿಪ್ಲವತೇ ಬುದ್ಧಿರೇವಂ ಚೇದಿಪತೇರ್ಯಥಾ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ನರವ್ಯಾಘ್ರನು ಯಾರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಯು ಚೇದಿಪತಿಯ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೇಗೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.

02037014a ಚತುರ್ವಿಧಾನಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಮಾಧವಃ|

02037014c ಪ್ರಭವಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಿಧನಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಎಲ್ಲ ಚತುರ್ವಿಧ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಮಾಧವನೇ ಪ್ರಭವ ಮತ್ತು ನಿಧನ.”

02037015a ಇತಿ ತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತಶ್ಚೇದಿಪತಿನರ್ಯಪಃ|

02037015c ಭೀಷ್ಮಂ ರೂಕ್ಷಾಕ್ಷರಾ ವಾಚಃ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಚೇದಿಪತಿ ನೃಪನು ಬೀಷ್ಮನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಶ್ವಾಸನೇ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಶ್ವಾಸನ ಎನ್ನುವ

೩೮

ಶಿಶುಪಾಲನ ಮಾತು

ಶಿಶುಪಾಲನು ಭೀಷ್ಮನು ನಪುಂಸಕನೆಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದು (೧-೪೦).

02038001 ಶಿಶುಪಾಲ ಉವಾಚ|

02038001a ವಿಭೀಷಿಕಾಭಿರ್ಬಹ್ವೀಭಿರ್ಭೀಷಯನ್ನರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

02038001c ನ ವ್ಯಪತ್ರಪಸೇ ಕಸ್ಮಾದ್ವೃದ್ಧಃ ಸನ್ಕುಲಪಾಂಸನಃ||

ಶಿಶುಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಲಘಾತಕ! ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಹಲವಾರು ಹೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾದರೂ ಏಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ?

02038002a ಯುಕ್ತಮೇತತ್ಪ್ರತೀಯಾಯಾಂ ಪ್ರಕೃತೌ ವರ್ತತಾ ತ್ವಯಾ|

02038002c ವಕ್ತುಂ ಧರ್ಮಾದಪೇತಾರ್ಥಂ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಕುರುತ್ತಮಃ||

ಸರ್ವಕುರುತ್ತಮ! ನಪುಂಸಕನಂತೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಧರ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

02038003a ನಾವಿ ನೌರಿವ ಸಂಬದ್ಧಾ ಯಥಾಂಧೋ ವಾಂಧಮನ್ವಿಯಾತ್|

02038003c ತಥಾಭೂತಾ ಹಿ ಕೌರವ್ಯಾ ಭೀಷ್ಮ ಯೇಷಾಂ ತ್ವಮಗ್ರಣೀಃ||

ಇನ್ನೊಂದು ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ದೋಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ದೋಣಿಯಂತೆ,
ಕುರುಡನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಕುರುಡನಂತೆ ಭೀಷ್ಮ ! ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ
ನಿನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖಂಡನನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

02038004a ಪೂತನಾಘಾತಪೂರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ|

02038004c ತ್ವಯಾ ಕೀರ್ತಯತಾಸ್ಮಾಕಂ ಭೂಯಃ ಪ್ರಚ್ಯಾವಿತಂ ಮನಃ||

ಹಿಂದೆ ಇವನು ಪೂತನಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ಹೊಗಳುತ್ತಾ ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲವೂ ಕುಸಿದುಬೀಳುವಂತೆ
ಮಾಡಿರುವೆ¹⁰⁵.

02038005a ಅವಲಿಪ್ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಖಸ್ಯ ಕೇಶವಂ ಸ್ತೋತುಮಿಚ್ಛತಃ|

02038005c ಕಥಂ ಭೀಷ್ಮ ನ ತೇ ಜಿಹ್ವಾ ಶತಧೇಯಂ ವಿದೀರ್ಯತೇ||

ಅವಲಿಪ್ತ ಮೂರ್ಖ ! ಭೀಷ್ಮ ! ಕೇಶವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು ಬಯಸುವ ನಿನ್ನ
ನಾಲಗೆಯು ಹೇಗೆ ನೂರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಹೋಗಿಲ್ಲ?

02038006a ಯತ್ರ ಕುತ್ಸಾ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ಭೀಷ್ಮ ಬಾಲತರ್ಯರ್ಣಯಃ|

---

¹⁰⁵ಶಿಶುಪಾಲನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ ಭೀಷ್ಮನು ತುಂಬಿದ
ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹಲವಾರು ಲೀಲೆಗಳನ್ನು
ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದ. ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ನಮಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯ ಕುಂಭಕೋಣ
ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಪುಣೆಯ ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯಾಭಿಹರಣ ಪರ್ವದ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

02038006c ತಮಿಮಂ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಃ ಸಂಗೋಪಂ ಸಂಸ್ತೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ ನೀನು ಮೂಢರೂ ಹೀಗಳೆಯುವ ಗೋಪನನ್ನು
ಸಂಸ್ತುತಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವೆಯಾ !

02038007a ಯದ್ಯನೇನ ಹತಾ ಬಾಲೈಶ ಕುನಿಶ್ಚಿತ್ರಮತ್ರ ಕಿಂ|

02038007c ತೌ ವಾಶ್ವವೃಷಭೌ ಭೀಷ್ಮ ಯೌ ನ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದೌ||

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಶಕುನಿ¹⁰⁶ಯೊಂದನ್ನು ಕೊಂದನೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ
ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಭೀಷ್ಮ ! ಆ ಅಶ್ವ ವೃಷಭ¹⁰⁷ರು
ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

02038008a ಚೇತನಾರಹಿತಂ ಕಾಷ್ಠಂ ಯದ್ಯನೇನ ನಿಪಾತಿತಂ|

02038008c ಪಾದೇನ ಶಕಟಂ ಭೀಷ್ಮ ತತ್ರ ಕಿಂ ಕೃತಮದ್ಭುತಂ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಚೇತನಾರಹಿತ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಂಡಿಯನ್ನು¹⁰⁸ ಪಾದದಿಂದ ಒದ್ದು
ಬೀಳಿಸಿದನೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅದ್ಭುತವನ್ನು
ಮಾಡಿದಹಾಗಾಯಿತು?

---

¹⁰⁶ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಶಕುನಿ (ಬಾಲಕ್ಕಿ) ಪಕ್ಷಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಂಸನ ಸಹಾಯಕ
ರಾಕ್ಷಸ

¹⁰⁷ತನ್ನನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಎತ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಕಂಸನ
ಸಹಾಯಕ ರಾಕ್ಷಸರು

¹⁰⁸ಮರದ ಬಂಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಕಂಸನ
ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಹಾಯಕ ರಾಕ್ಷಸ

02038009a ವಲ್ಮೀಕಿಮಾತ್ರಃ ಸಪ್ತಾಹಂ ಯದ್ಯನೇನ ಧೃತೋಽಚಲಃ|

02038009c ತದಾ ಗೋವರ್ಧನೋ ಭೀಷ್ಮ ನ ತಚ್ಚಿತ್ರಂ ಮತಂ ಮಮ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಕೇವಲ ಹುತ್ತದ ಗಾತ್ರದ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಒಂದು ಏಳು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಅವನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಪವಾಡವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02038010a ಭುಕ್ತಮೇತೇನ ಬಹ್ವನ್ನಂ ಕ್ರೀಡತಾ ನಗಮೂರ್ಧನಿ|

02038010c ಇತಿ ತೇ ಭೀಷ್ಮ ಶೃಣ್ವಾನಾಃ ಪರಂ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗತಾಃ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಅವನು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನನೆಂದು ನಮಗೆ ಹೇಳುವ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಬಹಳ ವಿಸ್ಮಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ.

02038011a ಯಸ್ಯ ಚಾನೇನ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಭುಕ್ತಮನ್ನಂ ಬಲೀಯಸಃ|

02038011c ಸ ಚಾನೇನ ಹತಃ ಕಂಸ ಇತ್ಯೇತನ್ನ ಮಹಾದ್ಭುತಂ||

ಯಾರ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಬಲಶಾಲಿ ಕಂಸನನ್ನು ಇವನು ಕೊಂದನೆನ್ನುವುದು ಧರ್ಮಜ್ಞ ನಿನಗೆ ಮಹಾದ್ಭುತವೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲವೇ?

02038012a ನ ತೇ ಶ್ರುತಮಿದಂ ಭೀಷ್ಮ ನೂನಂ ಕಥಯತಾಂ ಸತಾಂ|

02038012c ಯದ್ವಕ್ಷ್ಯೇ ತ್ವಾಮಧರ್ಮಜ್ಞ ವಾಕ್ಯಂ ಕುರುಕುಲಾಧಮ||

ಕುರುಕುಲಾಧಮ ! ಸತ್ಯವಂತರು ಹೇಳುವ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು

ಅಧರ್ಮಜ್ಞ ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ !

02038013a ಸ್ತ್ರೀಷು ಗೋಷು ನ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪಾತಯೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ|

02038013c ಯಸ್ಯ ಚಾನ್ನಾನಿ ಭುಂಜೀತ ಯಶ್ಚ ಸ್ಯಾಚ್ಚರಣಾಗತಃ||

02038014a ಇತಿ ಸಂತೋಽನುಶಾಸಂತಿ ಸಜ್ಜನಾ ಧರ್ಮಿಣಃ ಸದಾ|

02038014c ಭೀಷ್ಮ ಲೋಕೇ ಹಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ವಿತಥಂ ತ್ವಯಿ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಗೋವುಗಳ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಯಾರ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದೀವೋ ಅವರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತರಾದವರ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಸಂತರು, ಧಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಸಜ್ಜನರು ಸದಾ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭೀಷ್ಮ ! ನೀನು ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಇವೆಲ್ಲವನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

02038015a ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಂ ಚ ವೃದ್ಧಂ ಚ ಭೂಯಾಂಸಂ ಕೇಶವಂ ಮಮ|

02038015c ಅಜಾನತ ಇವಾಖ್ಯಾಸಿ ಸಂಸ್ತುವನ್ಮುರುಸತ್ತಮ|

02038015e ಗೋಘ್ನಃ ಸ್ತ್ರೀಘ್ನಶ್ಚ ಸನ್ಭೀಷ್ಮ ಕಥಂ ಸಂಸ್ತವಮರ್ಹತಿ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ನನಗೇನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೇಶವನು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ, ವೃದ್ಧ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ ! ಭೀಷ್ಮ ! ಓರ್ವ ಗೋಹಂತಕ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಹಂತಕ¹⁰⁹ನು ಹೇಗೆ ಸ್ತುತಿಗೆ

¹⁰⁹ಪೂತನಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿರುವರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಸ್ತ್ರೀಹಂತಕನಾದರೆ ಹೋರಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಗೋಪಾತಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ?

02038016a ಅಸೌ ಮತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯ ಏಷ ಜಗತಃ ಪ್ರಭುಃ|

02038016c ಸಂಭಾವಯತಿ ಯದ್ಯೇವಂ ತ್ವದ್ವಾಕ್ಯಾಚ್ಚ ಜನಾರ್ದನಃ|

02038016e ಏವಮೇತತ್ಸರ್ವಮಿತಿ ಸರ್ವಂ ತದ್ವಿತಥಂ ಧ್ರುವಂ||

ಇವನು ಮತಿವಂತರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಇವನೇ ಜಗತ್ಪ್ರಭು ಎಂಬ ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜನಾರ್ದನನೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು ಎನ್ನುವುದಂತೂ ನಿಶ್ಚಿತ.

02038017a ನ ಗಾಥಾ ಗಾಥಿನಂ ಶಾಸ್ತಿ ಬಹು ಚೇದಪಿ ಗಾಯತಿ|

02038017c ಪ್ರಕೃತಿಂ ಯಾಂತಿ ಭೂತಾನಿ ಭೂಲಿಂಗಶಕುನಿಯಥಾ||

ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಹಾಡಿದರೂ ಹಾಡು ಹಾಡುಗಾರನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭೂಲಿಂಗ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಇರುವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.

02038018a ನೂನಂ ಪ್ರಕೃತಿರೇಷಾ ತೇ ಜಘನ್ಯಾ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

02038018c ಅತಃ ಪಾಪೀಯಸೀ ಚೈಷಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಮಪೀಷ್ಯತೇ||

02038019a ಯೇಷಾಮರ್ಚ್ಯತಮಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ವಂ ಚ ಯೇಷಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಕಃ|

02038019c ಧರ್ಮವಾಕ್ತ್ವ ಮಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸತಾಂ ಮಾರ್ಗಾದವಪ್ಲುತಃ||

ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವು ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳಾದದ್ದು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ಯದ ದಾರಿತಪ್ಪಿದ, ಅಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೂ ಧರ್ಮದ ಮಾತನಾಡುವ ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವನ್ನು

ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಈ ಪಾಂಡವರೂ ಕೂಡ
ಪಾಪಿಗಳಿರಬೇಕು.

02038020a ಕೋ ಹಿ ಧರ್ಮಿಣಮಾತ್ಮಾನಂ ಜಾನಂಜ್ಞಾನವತಾಂ ವರಃ|

02038020c ಕುರ್ಯಾದ್ಯಥಾ ತ್ವಯಾ ಭೀಷ್ಮ ಕೃತಂ ಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷತಾ||

ಜ್ಞಾನವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮ ! ತಾನು ಧರ್ಮಿಯೆಂದು ತಿಳಿದ
ಯಾರುತಾನೆ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನಿನ್ನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ?

02038021a ಅನ್ಯಕಾಮಾ ಹಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಕನ್ಯಕಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನಿನಾ|

02038021c ಅಂಬಾ ನಾಮೇತಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಕಥಂ ಸಾಪಹೃತಾ ತ್ವಯಾ||

ನೀನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನಿ, ಧರ್ಮಜ್ಞ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅನ್ಯನನ್ನು
ಕಾಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಬಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವಳನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ
ಅಪಹರಿಸಿದೆ? ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !

02038022a ಯಾಂ ತ್ವಯಾಪಹೃತಾಂ ಭೀಷ್ಮ ಕನ್ಯಾಂ ನೈಷಿತವಾನ್ನ್ಯಪಃ|

02038022c ಭ್ರಾತಾ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ತೇ ಸತಾಂ ವೃತ್ತಮನುಷ್ಠಿತಃ||

02038023a ದಾರಯೋರ್ಯಸ್ಯ ಚಾನ್ಯೇನ ಮಿಷತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನಿನಃ|

02038023c ತವ ಚಾತಾನ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ಸಜ್ಜನಾಚರಿತೇ ಪಥಿ||

ಭೀಷ್ಮ ! ನಿನ್ನಿಂದ ಅಪಹೃತಳಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಸತ್ಯವಂತರಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಇನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನಿಯು ನಿನಗಾಗಿ
ಸಂತಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಸಜ್ಜನರು ಆಚರಿಸುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

02038024a ನ ಹಿ ಧರ್ಮೋಽಸ್ತಿ ತೇ ಭೀಷ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮಿದಂ ವೃಥಾ|

02038024c ಯದ್ಧಾರಯಸಿ ಮೋಹಾದ್ವಾ ಕ್ಲೀಬತ್ವಾದ್ವಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮೋಹದಿಂದ ಅಥವಾ ಕ್ಲೀಬತ್ವದಿಂದ ನೀನು ವೃಥಾ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ
ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಭೀಷ್ಮ !

02038025a ನ ತ್ವಹಂ ತವ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯುಪಚಯಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

02038025c ನ ಹಿ ತೇ ಸೇವಿತಾ ವೃದ್ಧಾ ಯ ಏವಂ ಧರ್ಮಮಬ್ಯುವನೌ||

02038026a ಇಷ್ಟಂ ದತ್ತಮಧೀತಂ ಚ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಬಹುದಕ್ಷಿಣಾಃ|

02038026c ಸರ್ವಮೇತದಪತ್ಯಸ್ಯ ಕಲಾಂ ನಾರ್ಹತಿ ಷೋಡಶೀಂ||

ನೀನು ಏಳೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು
ಎಂದೂ ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ
ಪ್ರಕಾರ ದಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಬಹುದಕ್ಷಿಣೆಯುಕ್ತ ಯಜ್ಞ ಇವೆಲ್ಲವೂ
ಸಂತಾನದ ಮುಂದೆ ಹದಿನಾರರ ಒಂದಂಶವೂ ಅಲ್ಲ.

02038027a ವ್ರತೋಪವಾಸೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಕೃತಂ ಭವತಿ ಭೀಷ್ಮ ಯತ್|

02038027c ಸರ್ವಂ ತದನಪತ್ಯಸ್ಯ ಮೋಘಂ ಭವತಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್||

ಭೀಷ್ಮ ! ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ರತ ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವೂ
ಸಂತಾನವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ.

02038028a ಸೋಽನಪತ್ಯಶ್ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಮಿಥ್ಯಾಧರ್ಮಾನುಶಾಸನಾತ್|

02038028c ಹಂಸವತ್ಸ ಮಪೀದಾನೀಂ ಜ್ಞಾತಿಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾ ವಧಂ||

ಸುಳ್ಳುಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ನೀನು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೇ
ವೃದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಹಂಸದಂತೆ ಈಗ ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ
ಸಾವನ್ನು ಹೊಂದು.

02038029a ಏವಂ ಹಿ ಕಥಯಂತ್ಯನ್ಯೇ ನರಾ ಜ್ಞಾನವಿದಃ ಪುರಾ|

02038029c ಭೀಷ್ಮ ಯತ್ತದಹಂ ಸಮ್ಯಗ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಶೃಣ್ವತಃ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಜ್ಞಾತಿವಿದ ಜನರು ಹಿಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಯನ್ನು
ಇದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

02038030a ವೃದ್ಧಃ ಕಿಲ ಸಮುದ್ರಾಂತೇ ಕಶ್ಚಿ ದ್ಧಂಸೋಽಭವತ್ಪುರಾ|

02038030c ಧರ್ಮವಾಗನ್ಯಥಾವೃತ್ತಃ ಪಕ್ಷಿಣಃ ಸೋಽನುಶಾಸ್ತಿ ಹ||

02038031a ಧರ್ಮಂ ಚರತ ಮಾಧರ್ಮಮಿತಿ ತಸ್ಯ ವಚಃ ಕಿಲ|

02038031c ಪಕ್ಷಿಣಃ ಶುಶ್ರುವುರ್ಭೀಷ್ಮ ಸತತಂ ಧರ್ಮವಾದಿನಃ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಹಿಂದೆ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ
ಆದರೆ ಆಚರಿಸದಿರುವ ವೃದ್ಧ ಹಂಸವೊಂದು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಇತರ
ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೋ, ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೇಡ ಎಂದು
ಧರ್ಮದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಧರ್ಮವಾದಿಯಿಂದ
ಸತತವೂ ಇದನ್ನೇ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವು.

02038032a ಅಥಾಸ್ಯ ಭಕ್ಷ್ಯ ಮಾಜಹ್ರುಃ ಸಮುದ್ರಜಲಚಾರಿಣಃ|

02038032c ಅಂಡಜಾ ಭೀಷ್ಮ ತಸ್ಯಾನ್ಯೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಮಿತಿ ಶುಶ್ರುವು||

ಭೀಷ್ಮ ! ಇತರ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರ, ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೀನುಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಧರ್ಮಾರ್ಥ
ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು.

02038033a ತಸ್ಯ ಚೈವ ಸಮಭ್ಯಾಶೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯಾಂಡಾನಿ ಸರ್ವಶಃ|

02038033c ಸಮುದ್ರಾಂಭಸ್ಯಮೋದಂತ ಚರಂತೋ ಭೀಷ್ಮ ಪಕ್ಷಿಣಃ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಮತ್ತು ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇವನಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟು ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

02038034a ತೇಷಾಮಂಡಾನಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಪಾಪಕೃತೌ|

02038034c ಸ ಹಂಸಃ ಸಂಪ್ರಮತ್ತಾನಾಮಪ್ರಮತ್ತಃ ಸ್ವಕರ್ಮಣಿ||

ಇತರರು ಸಂಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆ
ಪಾಪಕರ್ಮಿ ಹಂಸವು ಅವರ ಎಲ್ಲ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ತಿಂದು ಹಾಕಿತು.

02038035a ತತಃ ಪ್ರಕ್ಷೀಯಮಾಣೇಷು ತೇಷ್ವಂಡೇಷ್ವಂಡಜೋಽಪರಃ|

02038035c ಅಶಂಕತ ಮಹಾಪ್ರಾಙ್ಲಸ್ತಂ ಕದಾ ಚಿದ್ಧದರ್ಶ ಹ||

ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದ ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ ಅವನ
ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟವು.

02038036a ತತಃ ಸ ಕಥಯಾಮಾಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹಂಸಸ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ|

02038036c ತೇಷಾಂ ಪರಮದುಃಖಾರ್ತಃ ಸ ಪಕ್ಷೀ ಸರ್ವಪಕ್ಷಿಣಾಂ||

ಆ ಹಂಸದ ಕೆಟ್ಟಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವುಗಳು
ಪರಮದುಃಖಾರ್ತರಾಗಿ ಇತರ ಸರ್ವ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದವು.

02038037a ತತಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಕ್ಷಿಣಸ್ತೇ ಸಮಾಗತಾಃ|

02038037c ನಿಜಘ್ನುಸ್ತಂ ತದಾ ಹಂಸಂ ಮಿಥ್ಯಾವೃತ್ತಂ ಕುರಾದ್ವಹ||

ಕುರಾದ್ವಹ! ಆ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಃ ಅವನನ್ನು
ನೋಡಿ, ಸುಳ್ಳುನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹಂಸವನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದವು.

02038038a ತೇ ತ್ವಾಂ ಹಂಸಸಧರ್ಮಾ ಣಮಪೀಮೇ ವಸುಧಾಧಿಪಾಃ|

02038038c ನಿಹನ್ಯುರ್ಭೀಷ್ಮ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಪಕ್ಷಿಣಸ್ತಮಿವಾಂಡಜಂ||

ಭೀಷ್ಮ! ಪಕ್ಷಿಗಳು ಆ ಹಂಸವನ್ನು ಕೊಂದಹಾಗೆ ಈ ವಸುಧಾಧಿಪರೂ
ಕೂಡ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಹಂಸಧರ್ಮದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

02038039a ಗಾಥಾಮಪ್ಯತ್ರ ಗಾಯಂತಿ ಯೇ ಪುರಾಣವಿದೋ ಜನಾಃ|

02038039c ಭೀಷ್ಮ ಯಾಂ ತಾಂ ಚ ತೇ ಸಮ್ಯಕ್ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮ! ಭಾರತ! ಪುರಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ಇದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು
ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

02038040a ಅಂತರಾತ್ಮನಿ ವಿನಿಹಿತೇ ರೌಷಿ ಪತ್ರರಥ ವಿತಥಂ|

02038040c ಅಂಡಭಕ್ಷಣಮಶುಚಿ ತೇ ಕರ್ಮ ವಾಚಮತಿಶಯತೇ||

“ನೀನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ
ತಿರುಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಈ ನಿನ್ನ ಅಪಕೃತ್ಯವು ನೀನು

ಮಾತನಾಡುವುದರಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವಣಿ
ಶಿಶುಪಾಲವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ
ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೯

ಭೀಮನ ಕ್ರೋಧ

ಶಿಶುಪಾಲನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದು (೧-೮). ಭೀಮಸೇನನು
ಕೃದ್ಧನಾದುದು, ಭೀಷ್ಮನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದದ್ದು (೯-೨೦).

02039001 ಶಿಶುಪಾಲ ಉವಾಚ|

02039001a ಸ ಮೇ ಬಹುಮತೋ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧೋ ಮಹಾಬಲಃ|

02039001c ಯೋಽನೇನ ಯುದ್ಧಂ ನೇಯೇಷ ದಾಸೋಽಯಮಿತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಶಿಶುಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ದಾಸನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವನಲ್ಲ!
ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ
ಮಹಾಬಲಿ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ನಾನು ತುಂಬಾ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

02039002a ಕೇಶವೇನ ಕೃತಂ ಯತ್ತು ಜರಾಸಂಧವಧೇ ತದಾ|

02039002c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಕಸ್ತತ್ಸಾಧ್ವಿತಿ ಮನ್ಯತೇ||

ಕೇಶವನಿಂದ, ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನ ಅರ್ಜುನರಿಂದ ಆದ
ಜರಾಸಂಧವಧೆಯನ್ನು ಯಾರುತಾನೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತೆಂದು
ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ?

02039003a ಅದ್ವಾರೇಣ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇನ ಚದ್ಮನಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ|

02039003c ದೃಷ್ಟ್ಯಃ ಪ್ರಭಾವಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಜರಾಸಂಧಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಧೀಮಂತ ಜರಾಸಂಧನು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಯಾವ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದನ್ನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

02039004a ಯೇನ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮಭಿಜಾನತಾ|

02039004c ನೈಷಿತಂ ಪಾದ್ಯಮಸ್ಮೈ ತದ್ಧಾತುಮಗ್ರೇ ದುರಾತ್ಮನೇ||

02039005a ಭುಜ್ಯತಾಮಿತಿ ತೇನೋಕ್ತಾಃ ಕೃಷ್ಣಭೀಮಧನಂಜಯಾಃ|

02039005c ಜರಾಸಂಧೇನ ಕೌರವ್ಯ ಕೃಷ್ಣೇನ ವಿಕೃತಂ ಕೃತಂ||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಇವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ದುರಾತ್ಮ
ಕೃಷ್ಣ, ಭೀಮ, ಧನಂಜಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಪಾದ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ, ನಂತರ
ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೌರವ್ಯ! ಕೃಷ್ಣನು
ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿದನು.

02039006a ಯದ್ಯಯಂ ಜಗತಃ ಕರ್ತಾ ಯಥೈನಂ ಮೂರ್ಖ ಮನ್ಯಸೇ|

02039006c ಕಸ್ಮಾನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಂಯಗಾತ್ಮಾನಮವಗಚ್ಛತಿ||

ಮೂರ್ಖನಾದ ನೀನು ತಿಳಿದಂತೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಇವನೇನಾದರೂ
ಜಗತ್ತಿನ ಕರ್ತುವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಏಕೆ ಹೋದನು?

02039007a ಇದಂ ತ್ವಾಶ್ಚರ್ಯಭೂತಂ ಮೇ ಯದಿಮೇ ಪಾಂಡವಾಸ್ವ ಯಾ|

02039007c ಅಪಕೃಷ್ಣಾಃ ಸತಾಂ ಮಾರ್ಗಾನ್ಮನ್ಯಂತೇ ತಚ್ಚ ಸಾಧ್ವಿತಿ||

ನಿನ್ನಿಂದ ಸತ್ಯವಂತರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪಾಂಡವರು ಈಗಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಧುವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ. ಅದೇ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

02039008a ಅಥ ವಾ ನೈತದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಯೇಷಾಂ ತ್ವಮಸಿ ಭಾರತ|

02039008c ಸ್ತ್ರೀಸಧರ್ಮಾ ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಸರ್ವಾರ್ಥಾನಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಕಃ||

ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವೃದ್ಧ ಭಾರತ ನೀನು ಸರ್ವವಿಷಯಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಎನ್ನುವುದು ಬಹುಷಃ ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು.”

02039009 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02039009a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರೂಕ್ಷಂ ರೂಕ್ಷಾಕ್ಷರಂ ಬಹು|

02039009c ಚುಕೋಪ ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಟುಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವನ ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಕಟು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಾಪಿ ಭೀಮಸೇನನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದನು.

02039010a ತಸ್ಯ ಪದ್ಮಪ್ರತೀಕಾಶೇ ಸ್ವಭಾವಾಯತವಿಸ್ತುತೇ|

02039010c ಭೂಯಃ ಕ್ರೋಧಾಭಿತಾಂರಾಂತೇ ರಕ್ತೇ ನೇತ್ರೇ ಬಭೂವತುಃ||

ಪದ್ಮದಂತೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಕೆಂಪಾದವು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಂಚು ತಾಮ್ರದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಾಳಿತು.

02039011a ತ್ರಿಶಿಖಾಂ ಭುಕುಟೀಂ ಚಾಸ್ಯ ದದೃಶುಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

02039011c ಲಲಾಟಸ್ಥಾಂ ತ್ರಿಕೂಟಸ್ಥಾಂ ಗಂಗಾಂ ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿವ||

ಅವನ ಹಣೆಯ ಹುಬ್ಬುಗಳು ತ್ರಿಕೂಟದಿಂದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ
ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯಂತೆ ಮೂರು ಪದರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಾದುದನ್ನು
ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ನೋಡಿದರು.

02039012a ದಂತಾನ್ಸಂದಶತಸ್ತಸ್ಯ ಕೋಪಾದ್ಧೃಶುರಾನನಂ|

02039012c ಯುಗಾಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಕಾಲಸ್ಯೇವ ದಿಧಕ್ಷತಃ||

ಅವನು ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವ
ಕಾಲನಂತೆ ಕೋಪದಿಂದ ಹಲ್ಲು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದರು.

02039013a ಉತ್ಪತಂತಂ ತು ವೇಗೇನ ಜಗ್ರಾಹೈನಂ ಮನಸ್ವಿನಂ|

02039013c ಭೀಷ್ಮ ಏವ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾಸೇನಮಿವೇಶ್ವರಃ||

ಆದರೆ ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಮುಂದೆಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಬಾಹು
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಈಶ್ವರ ಭೀಷ್ಮನು ತಡೆಹಿಡಿದನು.

02039014a ತಸ್ಯ ಭೀಮಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮೇಣ ವಾರ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ಭಾರತ|

02039014c ಗುರುಣಾ ವಿವಿಧೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಕ್ರೋಧಃ ಪ್ರಶಮಮಾಗತಃ||

ಭಾರತ ! ಭೀಷ್ಮನು ಭೀಮನನ್ನು ತಡೆಯಲು, ಗುರುವಿನ ವಿವಿಧ
ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನ ಕ್ರೋಧವು ಪ್ರಶಮನವಾಯಿತು.

02039015a ನಾತಿಚಕ್ರಾಮ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಸ ಹಿ ವಾಕ್ಯಮರಿಂದಮಃ|

02039015c ಸಮುದ್ಧೂತೋ ಘನಾಪಾಯೇ ವೇಲಾಮಿವ ಮಹೋದಧಿಃ||

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹೋದಧಿಯು ಎಷ್ಟೇ ಭರತ ಹೊಂದಿದರೂ
ಪ್ರವಾಹರೇಖೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ದಾಟುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಆ
ಅರಿಂದಮನು ಭೀಷ್ಮನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲ.

02039016a ಶಿಶುಪಾಲಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೇ ಭೀಮಸೇನೇ ನರಾಧಿಪ|

02039016c ನಾಕಂಪತ ತದಾ ವೀರಃ ಪೌರುಷೇ ಸ್ವೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ನರಾಧಿಪ ! ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಶಿಶುಪಾಲನು ಹೆದರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು
ಆ ವೀರನು ತನ್ನ ಪೌರುಷದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದನು.

02039017a ಉತ್ಪತಂತಂ ತು ವೇಗೇನ ಪುನಃ ಪುನರರಿಂದಮಃ|

02039017c ನ ಸ ತಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಸಿಂಹಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಂ ಯಥಾ||

ಆ ಅರಿಂದಮನು ಪುನಃ ಪುನಃ ವೇಗದಿಂದ ಎದ್ದೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಂದು
ಸಿಂಹವು ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನ ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ.

02039018a ಪ್ರಹಸಂಶ್ಚಾ ಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಚೇದಿರಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

02039018c ಭೀಮಸೇನಮತಿಕ್ರುದ್ಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಂ||

ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಅತಿಕೃದ್ಧ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಾಪಿ
ಚೇದಿರಾಜನು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

02039019a ಮುಂಚೈನಂ ಭೀಷ್ಮ ಪಶ್ಯಂತು ಯಾವದೇನಂ ನರಾಧಿಪಾಃ|

02039019c ಮತ್ಪ್ರತಾಪಾಗ್ನಿನಿರ್ದಗ್ಧಂ ಪತಂಗಮಿವ ವಃನಿನಾ||

“ಭೀಷ್ಮ ! ಅವನನ್ನು ಬರಲು ಬಿಡು. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪತಂಗದಂತೆ ನನ್ನ
ಪ್ರತಾಪಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಇವನು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವುದನ್ನು ನರಾಧಿಪರೆಲ್ಲ
ನೋಡಲಿ!”

02039020a ತತಶ್ಚೇದಿಪತೇರ್ವಾಕ್ಯಂ ತಶ್ಚುತ್ವಾ ಕುರುಸತ್ತಮಃ|

02039020c ಭೀಮಸೇನಮುವಾಚೇದಂ ಭೀಷ್ಮೋ ಮತಿಮತಾಂ ವರಃ||

ಆಗ ಚೇದಿಪತಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಕುರುಸತ್ತಮ ಭೀಷ್ಮನು ಬೀಮಸೇನನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮಕ್ರೋಧೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಕ್ರೋಧ ಎನ್ನುವ

ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೦

ಶಿಶುಪಾಲವೃತ್ತಾಂತ ಕಥನ

ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೇ ವಿಧಿ ವಹಿಸಿದ ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ಅವನು
ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ್ದು (೧-೨೩).

02040001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

02040001a ಚೇದಿರಾಜಕುಲೇ ಜಾತಸ್ತ್ಯಕ್ಷ ಏಷ ಚತುರ್ಭುಜಃ|

02040001c ರಾಸಭಾರಾವಸದೃಶಂ ರುರಾವ ಚ ನನಾದ ಚ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಚೇದಿರಾಜಕುಲದಲ್ಲಿ ಇವನು ಮೂರು
ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಭುಜಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಮತ್ತು
ಅವನು ಕತ್ತೆಯಹಾಗೆ ಚೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

02040002a ತೇನಾಸ್ಯ ಮಾತಾಪಿತರೌ ತ್ರೇಸತುಸ್ತೌ ಸಬಾಂಧವೌ|

02040002c ವೈಕೃತಂ ತಚ್ಚ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ಯಾಗಾಯ ಕುರುತಾಂ ಮತಿಂ||

ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಅವನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ
ನಡುಗಿದರು ಮತ್ತು ಅವನ ವೈಕೃತವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ತ್ಯಾಗಿಸುವ
ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು.

02040003a ತತಃ ಸಭಾರ್ಯಂ ನೃಪತಿಂ ಸಾಮಾತ್ಯಂ ಸಪುರೋಹಿತಂ|

02040003c ಚಿಂತಾಸಮ್ನೂಢಹೃದಯಂ ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಿಣೇ||

ಪತ್ನಿ, ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಚಿಂತೆಯಿಂದ
ಸಮ್ನೂಢ ಹೃದಯನಾದ ಆ ನೃಪತಿಗೆ ಒಂದು ಅಶರೀರವಾಣಿಯು
ನುಡಿಯಿತು:

02040004a ಏಷ ತೇ ನೃಪತೇ ಪುತ್ರಃ ಶ್ರೀಮಾಂ ಜಾತೋ ಮಹಾಬಲಃ|

02040004c ತಸ್ಮಾದಸ್ಮಾನ್ನ ಭೇತವ್ಯಮವ್ಯಗ್ರಃ ಪಾಹಿ ವೈ ಶಿಶುಂ||

“ನೃಪತೇ! ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರನು ಶ್ರೀಮಂತನೂ, ಮಹಾಬಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಶಿಶುವನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸು.

02040005a ನ ಚೈವೈತಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುಸ್ತ್ವಂ ನ ಕಾಲಃ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ|

02040005c ಮೃತ್ಯುರ್ಹಂತಾಸ್ಯ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ಸ ಚೋತ್ಪನ್ನೋ ನರಾಧಿಪ||

ನೀನು ಇವನ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಕಾರಣನಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇವನ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕಾಲವೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನರಾಧಿಪ! ಇವನನ್ನು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕೊಲ್ಲುವವನು¹¹⁰ ಈಗಾಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.”

02040006a ಸಂಶ್ರುತ್ಯೋದಾಹೃತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭೂತಮಂತರ್ಹಿತಂ ತತಃ|

02040006c ಪುತ್ರಸೇಹಾಭಿಸಂತಪ್ತಾ ಜನನೀ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಈ ರೀತಿಯ ಅಂತರ್ಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವನ ಜನನಿಯು ಪುತ್ರಸೇಹದಿಂದ ಸಂತಪ್ತಳಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು:

02040007a ಯೇನೇದಮೀರಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಮಮೈವ ತನಯಂ ಪ್ರತಿ|

02040007c ಪ್ರಾಂಜಲಿಸ್ತಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಬ್ರವೀತು ಸ ಪುನರ್ವ ಚಃ||

“ನನ್ನ ಮಗನ ಕುರಿತಾಗಿ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದವನಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ

¹¹⁰ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸುವವನು

ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪುನಃ ಹೇಳಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

02040008a ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕೋಽಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ|

02040008c ಅಂತರ್ಹಿತಂ ತತೋ ಭೂತಮುವಾಚೇದಂ ಪುನರ್ವಚಃ||

ನನ್ನ ಈ ಪುತ್ರನ ಮೃತ್ಯುವು ಯಾರಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.” ಆಗ ಅಂತರ್ಹಿತ ಭೂತವು ಪುನಃ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು:

02040009a ಯೇನೋತ್ಸಂಗೇ ಗೃಹೀತಸ್ಯ ಭುಜಾವಭ್ಯಧಿಕಾವುಭೌ|

02040009c ಪತಿಷ್ಯತಃ ಕ್ಷಿತಿತಲೇ ಪಂಚಶೀರ್ಷಾವಿವೋರಗೌ||

02040010a ತೃತೀಯಮೇತದ್ಬಾಲಸ್ಯ ಲಲಾಟಸ್ಥಂ ಚ ಲೋಚನಂ|

02040010c ನಿಮಜ್ಜಿಷ್ಯತಿ ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೋಽಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಯಾರು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇವನನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಅವನ ಅಧಿಕ ಎರಡು ಕೈಗಳು ಐದುಹೆಡೆಯ ಸರ್ಪದಂತೆ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತವೆಯೋ ಮತ್ತು ಈ ಬಾಲಕನ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವನೇ ಇವನ ಮೃತ್ಯುವಾಗುತ್ತಾನೆ.”

02040011a ತ್ರ್ಯಕ್ಷಂ ಚತುರ್ಭುಜಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಥಾ ಚ ಸಮುದಾಹೃತಂ|

02040011c ಧರಣ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಅಭ್ಯಗಚ್ಛನ್ ದಿದೃಕ್ಷವಃ||

ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಭುಜಗಳಿವೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಧರಣಿಯ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಮುದಾಯವೂ ಅವನನ್ನು

ನೋಡಲು ಬಂದರು.

02040012a ತಾನ್ವೂ ಜಯಿತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ಯಥಾರ್ಹಂ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ|

02040012c ಏಕೈಕಸ್ಯ ನೃಪಸ್ಯಾಂಕೇ ಪುತ್ರಮಾರೋಪಯತ್ತದಾ||

02040013a ಏವಂ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಪೃಥಕ್ತ್ವೇನ ಯಥಾಕ್ರಮಂ|

02040013c ಶಿಶುರಂಕೇ ಸಮಾರೂಢೋ ನ ತತ್ಪ್ರಾಪ ನಿರ್ದರ್ಶನಂ||

ಆಗಮಿಸಿದವರನ್ನು ಮಹೀಪತಿಯು ಯಥಾರ್ಹ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೂ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೂರಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿ ಆಗಮಿಸಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದರೂ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯು ನಿಜವಾಗಲಿಲ್ಲ.

02040014a ತತಶ್ಚೇದಿಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಸಂಕರ್ಷಣಜನಾರ್ದನೌ|

02040014c ಯಾದವೌ ಯಾದವೀಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸ್ವಸಾರಂ ತಾಂ ಪಿತುಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಸಂಕರ್ಷಣ ಜನಾರ್ದನರಿಬ್ಬರು ಯಾದವರೂ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ತಂಗಿ ಯಾದವಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಚೇದಿಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

02040015a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯಥಾಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ನೃಪಾಂಶ್ಚ ತಾನ್|

02040015c ಕುಶಲಾನಾಮಯಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಷಣ್ಣೌ ರಾಮಕೇಶವೌ||

ಜೇಷ್ಠರನ್ನೂ ನೃಪತಿಯನ್ನೂ ಯಥಾನ್ಯಾಯ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ರಾಮ-ಕೇಶವರು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

02040016a ಅಭ್ಯರ್ಚಿತೌ ತದಾ ವೀರೌ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಚಾಭ್ಯಧಿಕಂ ತತಃ|

02040016c ಪುತ್ರಂ ದಾಮೋದರೋತ್ಸಂಗೇ ದೇವೀ ಸಮ್ಪದಧಾತ್ಸ್ವಯಂ||

ಇಬ್ಬರು ವೀರರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಸ್ವಯಂ ದಾಮೋದರನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದಳು.

02040017a ನ್ಯಸ್ತಮಾತ್ರಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಂಕೇ ಭುಜಾವಭ್ಯಧಿಕಾವುಭೌ|

02040017c ಪೇತತುಸ್ತಚ್ಚ ನಯನಂ ನಿಮಮಜ್ಜ ಲಲಾಟಜಂ||

ಅವನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಎರಡು ಕೈಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಲಲಾಟದಲ್ಲಿದ್ದ ನಯನವೂ ಕರಗಿಹೋಯಿತು.

02040018a ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯಥಿತಾ ತ್ರಸ್ತಾ ವರಂ ಕೃಷ್ಣಮಯಾಚತ|

02040018c ದದಸ್ವ ಮೇ ವರಂ ಕೃಷ್ಣ ಭಯಾರ್ತಾ ಯಾ ಮಹಾಭುಜಂ||

02040019a ತ್ವಂ ಹ್ಯಾರ್ತಾನಾಂ ಸಮಾಶ್ವಾಸೋ ಭೀತಾನಾಮಭಯಂಕರಃ|

02040019c ಪಿತೃಷ್ಟಸಾರಂ ಮಾ ಭೈಷೀರಿತ್ಯುವಾಚ ಜನಾರ್ದನಃ||

02040020a ದದಾನಿ ಕಂ ವರಂ ಕಿಂ ವಾ ಕರವಾಣಿ ಪಿತೃಷ್ಟಸಃ|

02040020c ಶಕ್ಯಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶಕ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಚಸ್ತವಂ||

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ಯಥಿತಳಾಗಿ ನಡುಗಿದ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು: “ಮಹಾಭುಜ ಕೃಷ್ಣ! ಭಯಾರ್ತ ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡು. ನೀನು ಆರ್ತರ ಸಮಾಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಭಯಭೀತರ ಅಭಯಂಕರ.” ಆಗ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತಂಗಿಗೆ ಜನಾರ್ದನನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಹೆದರಬೇಡ! ಅತ್ತೆ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ವರವನ್ನು

ಕೊಡಲಿ? ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿ ಅಥವಾ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

02040021a ಏವಮುಕ್ತಾ ತತಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀದ್ಯದುನಂದನಂ|

02040021c ಶಿಶುಪಾಲಸ್ಯಾಪರಾಧಾನ್ ಕ್ಷಮೇಥಾಸ್ವಂ ಮಹಾಬಲ||

ಇದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಯದುನಂದನ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾಬಲ !
ನೀನು ಶಿಶುಪಾಲನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.”

02040022 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

02040022a ಅಪರಾಧಶತಂ ಕ್ಷಾಮ್ಯಂ ಮಯಾ ಹ್ಯಸ್ಯ ಪಿತೃಷ್ಟಸಃ|

02040022c ಪುತ್ರಸ್ಯ ತೇ ವಧಾರ್ಹಾಣಾಂ ಮಾ ತ್ವಂ ಶೋಕೇ ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಅತ್ತೆ! ವಧಾರ್ಹವಾಗಿದ್ದರೂ ಇವನ ನೂರು
ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶೋಕಿಸಬೇಡ.””

02040023 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

02040023a ಏವಮೇಷ ನೃಪಃ ಪಾಪಃ ಶಿಶುಪಾಲಃ ಸುಮಂದಧೀಃ|

02040023c ತ್ವಾಂ ಸಮಾಹ್ವಯತೇ ವೀರ ಗೋವಿಂದವರದರ್ಪಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ ! ಆದುದರಿಂದಲೇ
ಗೋವಿಂದವರದರ್ಪಿತ ಈ ಪಾಪಿ ನೃಪ ಮೂಢ ಶಿಶುಪಾಲನು
ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ¹¹¹.”

¹¹¹ ನಿನ್ನಿಂದ ಅವನ ವಧೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವಣಿ
ಶಿಶುಪಾಲವೃತ್ತಾಂತಕಥನೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲವೃತ್ತಾಂತಕಥನ ಎನ್ನುವ
ನಲವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೧

ಭೀಷ್ಮನ ಮಾತು

ಶಿಶುಪಾಲನು ಪುನಃ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದು (೧-೨೩).
ಕೃಷ್ಣನು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲಿ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನು
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೪-೩೩).

02041001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

02041001a ನೈಷಾ ಚೇದಿಪತೇರ್ಬುದ್ಧಿಯಯಾ ತ್ವಾಹ್ವಯತೇಽಚ್ಯುತಂ|

02041001c ನೂನಮೇಷ ಜಗದ್ಭರ್ತುಃ ಕೃಷ್ಣಸೈವ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಇದು ಚೇದಿಪತಿಯ
ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಇದು ಜಗದ್ಭರ್ತು ಕೃಷ್ಣನ

ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ನಿರ್ಧಾರವೇ ಆಗಿರಬೇಕು.

02041002a ಕೋ ಹಿ ಮಾಂ ಭೀಮಸೇನಾದ್ಯ ಕ್ಷಿತಾವರ್ಹ ತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

02041002c ಕ್ಷೇಪ್ತುಂ ದೈವಪರಿತಾತ್ಮಾ ಯಥೈಷ ಕುಲಪಾಂಸನಃ||

ಭೀಮಸೇನ ! ಈ ಕುಲಪಾಂಸನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೈವಪರಿತಾತ್ಮನಲ್ಲದ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಾರ್ಥಿವನು ಈ ರೀತಿ ನನ್ನನ್ನು
ಹೀಯಾಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ?

02041003a ಏಷ ಹ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ತೇಜೋಂಶಶ್ಚ ಹರೇರ್ಧ್ರುವಂ|

02041003c ತಮೇವ ಪುನರಾದಾತುಮಿಚ್ಛತ್ಪೃಥುಯಶಾ ಹರಿಃ||

ಇವನು ಮಹಾಬಾಹು ಹರಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಅಂಶ ಮತ್ತು
ಪೃಥುಯಶ ಹರಿಯು ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಂದೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು
ಬಯಸುತ್ತಾನಿರಬಹುದು.

02041004a ಯೇನೈಷ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಶಾರ್ದೂಲ ಇವ ಚೇದಿರಾಟ್|

02041004c ಗರ್ಜತ್ಯತೀವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಃ ಸರ್ವಾನಸ್ಮಾನಚಿಂತಯನ್||

ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ! ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಚೇದಿರಾಜನು
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸದೇ ಶಾರ್ದೂಲದಂತೆ
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

02041005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02041005a ತತೋ ನ ಮಮೃಷೇ ಚೈದ್ಯಸ್ತದ್ಭೀಷ್ಮ ವಚನಂ ತದಾ|

02041005c ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪುನರ್ಭೀಷ್ಮ ಮಥೋತ್ತರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಚೈದ್ಯನು ಭೀಷ್ಮನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತತ್ತರಿಸದೇ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಬೀಷ್ಮನಿಗೆ ಪುನಃ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

02041006 ಶಿಶುಪಾಲ ಉವಾಚ|

02041006a ದ್ವಿಷತಾಂ ನೋಽಸ್ತು ಭೀಷ್ಮೈಷ ಪ್ರಭಾವಃ ಕೇಶವಸ್ಯ ಯಃ|

02041006c ಯಸ್ಯ ಸಂಸ್ತವವಕ್ತಾ ತ್ವಂ ಬಂಡಿವತ್ಸತತೋತ್ತಿತಃ||

ಶಿಶುಪಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮ ! ನೀನು ಸ್ತುತಿಸಿದ ಕೇಶವನ ಪ್ರಭಾವವು ನಮ್ಮ ದ್ವೇಷಿಗಳದ್ದಿರಲಿ. ನೀನು ಸತತ ಅವನ ಹೊಗಳುಭಟ್ಟನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

02041007a ಸಂಸ್ತವಾಯ ಮನೋ ಭೀಷ್ಮ ಪರೇಷಾಂ ರಮತೇ ಸದಾ|

02041007c ಯದಿ ಸಂಸ್ತೌಷಿ ರಾಜ್ಞಸ್ವ ಮಿಮಂ ಹಿತ್ವಾ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನಿನಗೆ ಸದಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಗಳುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯಾದರೆ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ನಿಜ ರಾಜರನ್ನು ಹೊಗಳು.

02041008a ದರದಂ ಸ್ತುಹಿ ಬಾಹ್ಲೀಕಮಿಮಂ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮಂ|

02041008c ಜಾಯಮಾನೇನ ಯೇನೇಯಮಭವದ್ದಾರಿತಾ ಮಹೀ||

ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಮಹಿಯನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ

ದರದ ಬಾಹ್ಯೀಕನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸು.

02041009a ವಂಗಾಂಗವಿಷಯಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸಮಂ ಬಲೇ|

02041009c ಸ್ತುಹಿ ಕರ್ಣಮಿಮಂ ಭೀಷ್ಮ ಮಹಾಚಾಪವಿಕರ್ಷಣಂ||

ಭೀಷ್ಮ ! ವಂಗಾಂಗದೇಶಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಬಲದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನ ಸಮ,
ಮಹಾಚಾಪವಿಕರ್ಷಣ ಈ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸು.

02041010a ದ್ರೋಣಂ ದ್ರೋಣಿಂ ಚ ಸಾಧು ತ್ವಂ ಪಿತಾಪುತ್ರೌ ಮಹಾರಥೌ|

02041010c ಸ್ತುಹಿ ಸ್ತುತ್ಯಾವಿಮೌ ಭೀಷ್ಮ ಸತತಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮೌ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಮಹಾರಥಿ, ಸತತವೂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಸ್ತುತಿಗಳಿಗರ್ಹ ಪಿತ-
ಪುತ್ರ ದ್ರೋಣ-ದ್ರೋಣಿಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸು.

02041011a ಯಯೋರನ್ಯತರೋ ಭೀಷ್ಮ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಚರಾಚರಾಂ|

02041011c ಇಮಾಂ ವಸುಮತೀಂ ಕುರ್ಯಾದಶೇಷಾಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾದರೆ ಈ
ವಸುಮತಿಯನ್ನು ಸಚರಾಚರಗಳ ಅಶೇಷಮತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ
ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02041012a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಹಿ ಸಮಂ ಯುದ್ಧೇ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನರಾಧಿಪಂ|

02041012c ಅಶ್ವತ್ಥಾನಸ್ತಥಾ ಭೀಷ್ಮ ನ ಚೈತೌ ಸ್ತೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಅಥವಾ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಸರಿಸಮ
ನರಾಧಿಪನನ್ನು ಕಾಣಲಾರೆ. ಆದರೂ ನೀನು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು

ಹೊಗಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

02041013a ಶಲ್ಯಾದೀನಪಿ ಕಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ನ ಸ್ತೌಷಿ ವಸುಧಾಧಿಪಾನ್|

02041013c ಸ್ತುವಾಯ ಯದಿ ತೇ ಬುದ್ಧಿವರ್ತತೇ ಭೀಷ್ಮ ಸರ್ವದಾ||

ಭೀಷ್ಮ ! ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಎಲ್ಲರ ಹೊಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದ್ದರೆ
ನೀನು ಶಲ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಸುಧಾಧಿಪರನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಗಳುತ್ತಿಲ್ಲ?

02041014a ಕಿಂ ಹಿ ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ಕರ್ತುಂ ಯದ್ವುದ್ಧಾನಾಂ ತ್ವಯಾ ನೃಪ|

02041014c ಪುರಾ ಕಥಯತಾಂ ನೂನಂ ನ ಶ್ರುತಂ ಧರ್ಮವಾದಿನಾಂ||

ನೃಪ ! ನೀನು ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮವಾದಿಗಳು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟವುಗಳನ್ನು
ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ನಾನು ತಾನೆ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ?

02041015a ಆತ್ಮನಿಂದಾತ್ಮಪೂಜಾ ಚ ಪರನಿಂದಾ ಪರಸ್ತವಃ|

02041015c ಅನಾಚರಿತಮಾರ್ಯಾಣಾಂ ವೃತ್ತಮೇತಚ್ಚತುರ್ವಿಧಂ||

ಆರ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡವನು ಆತ್ಮನಿಂದೆ, ಆತ್ಮಪೂಜೆ, ಪರನಿಂದನೆ,
ಪರಸ್ತುತಿ ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

02041016a ಯದಸ್ತವ್ಯಮಿಮಂ ಶಶ್ವನೋಹಾತ್ಸಂಸ್ತೌಷಿ ಭಕ್ತಿತಃ|

02041016c ಕೇಶವಂ ತಚ್ಚ ತೇ ಭೀಷ್ಮ ನ ಕಶ್ಚಿದನುಮನ್ಯತೇ||

ಭೀಷ್ಮ ! ನಿನ್ನ ಮೋಹದಿಂದಲೋ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೋ ಈ ಕೇಶವನನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೀಯಾದರೆ ಸ್ತುತಿಸು. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇದಕ್ಕೆ
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

02041017a ಕಥಂ ಭೋಜಸ್ಯ ಪುರುಷೇ ವರ್ಗಪಾಲೇ ದುರಾತ್ಮನಿ|

02041017c ಸಮಾವೇಶಯಸೇ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ಕೇವಲಕಾಮ್ಯಯಾ||

ನಿನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಯಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಭೋಜನ ಬಾಗಿಲು

ಕಾವಲುಗಾರನಾದ ಈ ದುರಾತ್ಮನಿಗಾಗಿ ನೀನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸರ್ವ
ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಕೇವಲಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆ?

02041018a ಅಥ ವೈಷಾ ನ ತೇ ಭಕ್ತಿಃ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಯಾತಿ ಭಾರತ|

02041018c ಮಯೈವ ಕಥಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಭೂಲಿಂಗಶಕುನಿಯಥಾ||

ಭಾರತ! ಅಥವಾ ಈ ಭಕ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿರದಿದ್ದರೆ - ನೀನು
ಭೂಲಿಂಗ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ನಾನು
ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

02041019a ಭೂಲಿಂಗಶಕುನಿನಾಮ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಹಿಮವತಃ ಪರೇ|

02041019c ಭೀಷ್ಮ ತಸ್ಯಾಃ ಸದಾ ವಾಚಃ ಶ್ರುಯಂತೇಽರ್ಥವಿಗರ್ಹಿತಾಃ||

ಭೀಷ್ಮ! ಭೂಲಿಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಕ್ಷಿಯು ಹಿಮಾಲಯದ
ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮಾತುಗಳು ಸದಾ ಅರ್ಥಹೀನವಾಗಿರುತ್ತವೆ
ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

02041020a ಮಾ ಸಾಹಸಮಿತಿೇದಂ ಸಾ ಸತತಂ ವಾಶತೇ ಕಿಲ|

02041020c ಸಾಹಸಂ ಚಾತ್ಮನಾತೀವ ಚರಂತೀ ನಾವಬುದ್ಧತೇ||

ಅದು ದುಡುಕಬೇಡ ಎಂದು ಸದಾ ಉಪದೇಶನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ

ದಡ್ಡತನದಿಂದ ತಾನೇ ದುಡುಕುತ್ತಾ ಜೀವಿಸುತ್ತದೆ.

02041021a ಸಾ ಹಿ ಮಾಂಸಾರ್ಗಲಂ ಭೀಷ್ಮ ಮುಖಾಸ್ಸಿಂಹಸ್ಯ ಖಾದತಃ|

02041021c ದಂತಾಂತರವಿಲಗ್ನಂ ಯತ್ತದಾದತ್ತೇಽಲ್ಪಚೇತನಾ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಅಲ್ಪಚೇತನ ಪಕ್ಷಿಯು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಸಿಂಹದ ಮುಖದಮೇಲೆ ತಗಲಿರುವ ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ.

02041022a ಇಚ್ಛತಃ ಸಾ ಹಿ ಸಿಂಹಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮ ಜೀವತ್ಯಸಂಶಯಂ|

02041022c ತದ್ವತ್ತ್ವ ಮಪ್ಯಧರ್ಮಜ್ಞ ಸದಾ ವಾಚಃ ಪ್ರಭಾಷಸೇ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಅದು ಸಿಂಹದ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಜೀವಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸದಾ ಅಧರ್ಮಜ್ಞನ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02041023a ಇಚ್ಛತಾಂ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಭೀಷ್ಮ ಜೀವತ್ಯಸಂಶಯಂ|

02041023c ಲೋಕವಿದ್ವಿಷ್ಟಕರ್ಮಾ ಹಿ ನಾನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಭವತಾ ಸಮಃ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಈ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನೀನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದೇ ಇರುವ ನಿನ್ನಂಥ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.”

02041024 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02041024a ತತಶ್ಚೇದಿಪತೇಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಸ ಕಟುಕಂ ವಚಃ|

02041024c ಉವಾಚೇದಂ ವಚೋ ರಾಜಂಶ್ಚೇದಿರಾಜಸ್ಯ ಶೃಣ್ವತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಚೇದಿಪತಿಯ ಈ ಕಟುಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೀಷ್ಮನು ಚೇದಿರಾಜನಿಗೆ ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02041025a ಇಚ್ಛಂತಾಂ ಕಿಲ ನಾಮಾಹಂ ಜೀವಾಂಯೇಷಾಂ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

02041025c ಯೋಽಹಂ ನ ಗಣಯಾಂಯೇತಾಂಸ್ತೃಣಾನೀವ ನರಾಧಿಪಾನ್||

“ಹೌದು! ಈ ನರಾಧಿಪ ಗಣವನ್ನು ತೃಣಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ನಾನು ಈ ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!”

02041026a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ಭೀಷ್ಮೇಣ ತತಃ ಸಂಚುಕ್ರುಧುರ್ನೃಪಾಃ|

02041026c ಕೇ ಚಿಜ್ಜಹೃಷಿರೇ ತತ್ರ ಕೇ ಚಿದ್ಭೀಷ್ಮಂ ಜಗರ್ಹಿರೇ||

ಭೀಷ್ಮನ ಈ ಮಾತಿಗೆ ನೃಪರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಂಕೃದ್ಧರಾದರು. ಕೆಲವರು ತತ್ತರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು.

02041027a ಕೇ ಚಿದೂಚುರ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ತದ್ವಚಃ|

02041027c ಪಾಪೋಽವಲಿಪ್ತೋ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ನಾಯಂ ಭೀಷ್ಮೋಽರ್ಹತಿ ಕ್ಷ್ಣಾಂ||

ಭೀಷ್ಮನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇತರ ಮಹೇಷ್ಟಾಸರು “ಪಾಪಿ, ಅವಲಿಪ್ತ, ವೃದ್ಧ ಭೀಷ್ಮನು ನಮ್ಮ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

02041028a ಹನ್ಯತಾಂ ದುರ್ಮತಿರ್ಭೀಷ್ಮಃ ಪಶುವತ್ಸಾದ್ವಯಂ ನೃಪೈಃ|

02041028c ಸವೈಃ ಸಮೇತ್ಯ ಸಂರಬ್ಧೈರ್ಧ್ಯತಾಂ ವಾ ಕಟಾಗ್ನಿನಾ||

ನೃಪರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ “ಈ ದುರ್ಮತಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಬಲಿಪಶುವಂತೆ ಕೊಂದುಹಾಕೋಣ ಅಥವಾ ಕಟಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕೋಣ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

02041029a ಇತಿ ತೇಷಾಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ|

02041029c ಉವಾಚ ಮತಿಮಾನ್ಭೀಷ್ಮಸ್ತಾನೇವ ವಸುಧಾಧಿಪಾನೋ||

ಅವರ ಈ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುರುಪಿತಾಮಹ ಮತಿವಂತ ಭೀಷ್ಮನು ಅಲ್ಲಿ ನೆರದಿದ್ದ ವಸುಧಾಧಿಪರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

02041030a ಉಕ್ತಸ್ಯೋಕ್ತಸ್ಯ ನೇಹಾಂತಮಹಂ ಸಮುಪಲಕ್ಷಯೇ|

02041030c ಯತ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಶೃಣುಧ್ವಂ ವಸುಧಾಧಿಪಾಃ||

“ಇಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಅಂತ್ಯವನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣಲಾರೆ. ವಸುಧಾಧಿಪರೇ! ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲಿದ್ದೇನೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ!

02041031a ಪಶುವದ್ಭ್ಯಾತನಂ ವಾ ಮೇ ದಹನಂ ವಾ ಕಟಾಗ್ನಿನಾ|

02041031c ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ವೋ ನ್ಯಸ್ತಂ ಮಯೇದಂ ಸಕಲಂ ಪದಂ||

ಪಶುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಟಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡಿ! ಆದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತುಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

02041032a ಏಷ ತಿಷ್ಠತಿ ಗೋವಿಂದಃ ಪೂಜಿತೋಽಸ್ಮಾಭಿರಚ್ಯುತಃ|

02041032c ಯಸ್ಯ ವಸ್ತು ರತೇ ಬುದ್ಧಿರ್ಮರಣಾಯ ಸ ಮಾಧವಂ||

02041033a ಕೃಷ್ಣಮಾಹ್ವಯತಾಮದ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ಶಾಂಭ್ರಗದಾಧರಂ|

02041033c ಯಾವದಸ್ಯೈವ ದೇವಸ್ಯ ದೇಹಂ ವಿಶತು ಪಾತಿತಃ||

ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ನಾವು ಪೂಜಿಸಿದ ಅಚ್ಯುತ ಗೋವಿಂದ ! ಯಾರ ಬುದ್ಧಿಯು ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾತರಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಂಭ್ರಗದಾಧರ ದೇವ ಯಾದವ ಮಾಧವ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪತನವಾಗಿ ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವಣಿ
ಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ಶಿಶುಪಾಲವಧೆ

ಶಿಶುಪಾಲನು ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಅವನನ್ನೂ
ನಿಂದಿಸಿದುದು (೧-೪). ಕೃಷ್ಣನು ಶಿಶುಪಾಲನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು
ವರ್ಣಿಸಿ, ಅವನು ವಧಾರ್ಹನೆನ್ನುವುದು (೫-೧೬). ಶಿಶುಪಾಲನು
ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಚಕ್ರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನ
ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದುದು (೧೭-೨೯). ಯಾಗಸಮಾಪ್ತಿ (೩೦-೬೦).

02042001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02042001a ತತಃ ಶ್ರುತ್ವೈವ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಚೇದಿರಾಡುರುವಿಕ್ರಮಃ|

02042001c ಯುಯುತ್ಸುವಾರ್ಸುದೇವೇನ ವಾಸುದೇವಮುವಾಚ ಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅತಿವಿಕ್ರಮಿ
ಚೇದಿರಾಜನು ವಾಸುದೇವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿ
ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02042002a ಆಹ್ವಯೇ ತ್ವಾಂ ರಣಂ ಗಚ್ಛ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಜನಾರ್ದನ|

02042002c ಯಾವದದ್ಯ ನಿಹನ್ಮಿ ತ್ವಾಂ ಸಹಿತಂ ಸರ್ವಪಾಂಡವೈಃ||

“ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜನಾರ್ದನ! ನನ್ನೊಡನೆ ರಣಕ್ಕೆ
ಬಾ. ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರ ಸಹಿತ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ!

02042003a ಸಹ ತ್ವಯಾ ಹಿ ಮೇ ವಧ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವಥಾ|

02042003c ನೃಪತೀನ್ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಯೈರರಾಜಾ ತ್ವಮರ್ಚಿತಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ನೃಪತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ರಾಜನಲ್ಲದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದ ಆ
ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ನಾನು ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

02042004a ಯೇ ತ್ವಾಂ ದಾಸಮರಾಜಾನಂ ಬಾಲ್ಯಾದರ್ಚಂತಿ ದುರ್ಮತಿಂ|

02042004c ಅನರ್ಹಮರ್ಹವತ್ ಕೃಷ್ಣ ವಧ್ಯಾಸ್ತ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

02042004e ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಸ್ತಸೌ ಗರ್ಜನ್ನಮರ್ಷಣಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಮತಿ, ದಾಸ ಮತ್ತು ಅರಾಜನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು

ಅನರ್ಹನಾಗಿದ್ದರೂ ಅರ್ಹನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅರ್ಚಿಸಿದ ಅವರನ್ನೂ
 ವಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.” ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ
 ರಾಜಶಾರ್ದೂಲನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಕೋಪವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ಎದ್ದು
 ನಿಂತನು.

02042005a ಏವಮುಕ್ತೇ ತತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಮೃದುಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ|
 02042005c ಉವಾಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತತ್ರಮಕ್ಷಂ ಚ ಪಾಂಡವಾನ್||
 02042006a ಏಷ ನಃ ಶತ್ರುರತ್ಯಂತಂ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸಾತ್ವತೀಸುತಃ|
 02042006c ಸಾತ್ವತಾನಾಂ ನೃಶಂಸಾತ್ಮಾ ನ ಹಿತೋಽನಪಕಾರಿಣಾಂ||
 ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಮೃದುಪೂರ್ವಕ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ
 ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವ-ಪಾಂಡವರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು: “ಈ
 ಸಾತ್ವತೀಸುತನು ಪಾರ್ಥಿವರ ಅತ್ಯಂತ ಶತ್ರು. ಈ ನೃಶಂಸಾತ್ಮನು
 ಸಾತ್ವತರ ಹಿತವಂತನಲ್ಲ. ಅನಪಕಾರಿ.

02042007a ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಪುರಂ ಯಾತಾನಸ್ಮಾಂಜ್ಞಾತ್ವಾ ನೃಶಂಸಕೃತ್|
 02042007c ಅದಹದ್ಧ್ವಾರಕಾಮೇಷ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಃ ಸನ್ನರಾಧಿಪಾಃ||

ನರಾಧಿಪರೇ! ನಾನು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದ ಈ
 ಕಪಟಿಯು ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯರ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

02042008a ಕ್ರೀಡತೋ ಭೋಜರಾಜನ್ಯಾನೇಷ ರೈವತಕೇ ಗಿರೌ|
 02042008c ಹತ್ವಾ ಬದ್ಧ್ವಾ ಚ ತಾನ್ಸರ್ವಾನುಪಾಯಾತ್ಸ್ವಪುರಂ ಪುರಾ||
 ಹಿಂದೆ ಭೋಜರಾಜರು ರೈವತಕ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವನು

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು, ಬಂಧಿಸಿ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

02042009a ಅಶ್ವಮೇಧೇ ಹಯಂ ಮೇಧ್ಯಮುತ್ತೃಷ್ಟಂ ರಕ್ಷಿಭಿರ್ವೃತಂ|

02042009c ಪಿತುರ್ಮೇ ಯಜ್ಞವಿಘ್ನಾರ್ಥಮಹರತ್ವಾಪನಿಶ್ಚಯಃ||

ರಕ್ಷಣೆಯ ಜೊತೆ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇವನ ತಂದೆಯು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಈ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಿಯು ಅವನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲೋಸುಗ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕದ್ದನು.

02042010a ಸೌವೀರಾನ್ವೃತಿಪತ್ತೌ ಚ ಬಭ್ರೋರೇಷ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

02042010c ಭಾರ್ಯಾ ಮಭ್ಯಹರನೋಹಾದಕಾಮಾಂ ತಾಮಿತೋ ಗತಾಂ||

ಸೌವೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವನು ಯಶಸ್ವಿನಿ ಬಭ್ರುವಿನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಪಹರಿಸಿದನು.

02042011a ಏಷ ಮಾಯಾಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಃ ಕರೂಷಾರ್ಥೇ ತಪಸ್ವಿನೀಂ|

02042011c ಜಹಾರ ಭದ್ರಾಂ ವೈಶಾಲೀಂ ಮಾತುಲಸ್ಯ ನೃಶಂಸಕೃತ್||

ತನ್ನ ಮಾವ ಕರೂಷನಿಗೆಂದಿರುವ ತಪಸ್ವಿನೀ ಭದ್ರೆ ವೈಶಾಲಿಯನ್ನು ಇವನು ಮಾಯೆಯ ಮಸುಕನ್ನು ಎಸೆದು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

02042012a ಪಿತೃಷ್ಟಸುಃ ಕೃತೇ ದುಃಖಿಂ ಸುಮಹನ್ಮರ್ಷಯಾಮ್ಯಹಂ|

02042012c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಿದಂ ಸರ್ವರಾಜ್ಞಾಂ ಸನ್ನಿಧಾವದ್ಯ ವರ್ತತೇ||

ನನ್ನ ಅತ್ತೆಯ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಮಹತ್ತರ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಇದು ಈ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

02042013a ಪಶ್ಯಂತಿ ಹಿ ಭವಂತೋಽದ್ಯ ಮಯ್ಯತೀವ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಂ|

02042013c ಕೃತಾನಿ ತು ಪರೋಕ್ಷಂ ಮೇ ಯಾನಿ ತಾನಿ ನಿಬೋಧತ||

ಇಂದು ಇವನು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಅತೀವ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಿ. ಅವನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಎನೇನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ.

02042014a ಇಮಂ ತ್ವಸ್ಯ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷಂತುಮದ್ಯ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಂ|

02042014c ಅವಲೇಪಾದ್ವಧಾರ್ಹಸ್ಯ ಸಮಗ್ರೇ ರಾಜಮಂಡಲೇ||

ಇಂದು ನಡೆಸಿದ ಇವನ ಅತಿಕ್ರಮವನ್ನು ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸಲು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ರಾಜಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಅವನು ಮರಣಾರ್ಹ.

02042015a ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಮಸ್ಯ ಮೂಢಸ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಸೀನ್ಮು ಮೂರ್ಷತಃ|

02042015c ನ ಚ ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಮೂಢಃ ಶೂದ್ರೋ ವೇದಶ್ರುತಿಂ ಯಥಾ||

ಸಾವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಮೂಢನು ಒಮ್ಮೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಮೂಢ ಶೂದ್ರನು ವೇದವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.”

02042016a ಏವಮಾದಿ ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸಹಿತಾಸ್ತೇ ನರಾಧಿಪಾಃ|

02042016c ವಾಸುದೇವವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೇದಿರಾಜಂ ವ್ಯಗರ್ಹಯನ್||

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸರ್ವ ನರಾಧಿಪರೂ ವಾಸುದೇವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಚೇದಿರಾಜನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು.

02042017a ತತಸ್ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಿಶುಪಾಲಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

02042017c ಜಹಾಸ ಸ್ವನವದ್ಧಾಸಂ ಪ್ರಹಸ್ಯೇದಮುವಾಚ ಹ||

ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಾಪಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಕೇಳಿ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು ಮತ್ತು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

02042018a ಮತ್ಪೂರ್ವಾಂ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಸತ್ಸು ಪರಿಕೀರ್ತಯನ್|

02042018c ವಿಶೇಷತಃ ಪಾರ್ಥಿವೇಷು ವ್ರೀಡಾಂ ನ ಕುರುಷೇ ಕಥಂ||

“ಕೃಷ್ಣ! ನಿನ್ನವಳಾಗುವುದರ ಮೊದಲು ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬನದ್ದಾಗಿದ್ದಳು ಎಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಈ ಪಾರ್ಥಿವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

02042019a ಮನ್ಯಮಾನೋ ಹಿ ಕಃ ಸತ್ಸು ಪುರುಷಃ ಪರಿಕೀರ್ತಯೇತ್|

02042019c ಅನ್ಯಪೂರ್ವಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಜಾತು ತ್ವದನ್ಯೋ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ! ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರತು ಇನ್ನು ಯಾವ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಮೊದಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬನದ್ದಾಗಿದ್ದಳು ಎಂದು ಸತ್ಯಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?

02042020a ಕ್ಷಮ ವಾ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರದ್ಧಾ ಮಾ ವಾ ಕೃಷ್ಣ ಮಮ ಕ್ಷಮ|

02042020c ಕ್ರುದ್ಧಾದ್ವಾಪಿ ಪ್ರಸನ್ನಾದ್ವಾ ಕಿಂ ಮೇ ತ್ವತ್ತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಕ್ಷಮಿಸು ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ಕ್ಷಮಿಸಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಸಿಟ್ಟಾದರೂ ಸಂತೋಷವಾದರೂ ನಿನ್ನಿಂದ
ನನಗೇನಾಗುವುದಿದೆ?”

02042021a ತಥಾ ಬ್ರುವತ ಏವಾಸ್ಯ ಭಗವಾನ್ಮಧುಸೂದನಃ|

02042021c ವ್ಯಪಾಹರಚ್ಛಿರಃ ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಕ್ರೇಣಾಮಿತ್ರಕರ್ಷಣಃ|

02042021e ಸ ಪಪಾತ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಜ್ರಾಹತ ಇವಾಚಲಃ||

ಅವನು ಹೀಗೆ ಮತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಮಿತ್ರಕರ್ಷಣ ಭಗವಾನ್
ಮಧುಸೂದನನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಚಕ್ರದಿಂದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ವಜ್ರಹತ ಪರ್ವತದಂತೆ ಕೆಳಗೆ
ಬಿದ್ದನು.

02042022a ತತಶ್ಚೇದಿಪತೇರ್ದೇಹಾತ್ತೇಜೋಽಗ್ರ್ಯಂ ದದೃಶುರ್ನೃಪಾಃ|

02042022c ಉತ್ಪತಂತಂ ಮಹಾರಾಜ ಗಗನಾದಿವ ಭಾಸ್ಕರಂ||

02042023a ತತಃ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಂ|

02042023c ವವಂದೇ ತತ್ತದಾ ತೇಜೋ ವಿವೇಶ ಚ ನರಾಧಿಪ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಚೇದಿಪತಿಯ ದೇಹದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಗುಹ್ಯ ತೇಜಸ್ಸೊಂದು ಹೊರಬಂದು
ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷ, ಲೋಕನಮಸ್ಕೃತ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಂದಿಸಿ
ಅವನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದನ್ನು ನೃಪರು ನೋಡಿದರು.

02042024a ತದದ್ಭುತಮಮನ್ಯಂತ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ|

02042024c ಯದ್ವಿವೇಶ ಮಹಾಬಾಹುಂ ತತ್ತೇಜಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ||

ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಮಹಾಬಾಹು ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ
ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಸರ್ವ ಮಹೀಕ್ಷಿತರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿದರು.

02042025a ಅನಭ್ರೇ ಪ್ರವವರ್ಷ ದ್ಯೌಃ ಪಪಾತ ಜ್ವಲಿತಾಶನಿಃ|

02042025c ಕೃಷ್ಣೇನ ನಿಹತೇ ಚೈದ್ಯೇ ಚಚಾಲ ಚ ವಸುಂಧರಾ||

ಕೃಷ್ಣನು ಚೈದ್ಯನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶದಿಂದ

ಮಳೆಸುರಿಯಿತು, ಜ್ವಲಿಸುವ ಮಿಂಚುಗಳು ಬಿದ್ದವು ಮತ್ತು
ವಸುಂಧರೆಯು ಕಂಪಿಸಿದಳು.

02042026a ತತಃ ಕೇ ಚಿನ್ಮಹೀಪಾಲಾ ನಾಬ್ರುವಂಸ್ತತ್ರ ಕಿಂ ಚನ|

02042026c ಅತೀತವಾಕ್ವಥೇ ಕಾಲೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹೀಪಾಲರು ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದೇ ಇದ್ದರು. ಮತ್ತು
ಈ ಅತೀತವಾಕ್ವಥ (ಮೂಕರನ್ನಾಗಿಸುವ) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಾರ್ದನನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

02042027a ಹಸ್ತೈರ್ಹಸ್ತಾಗ್ರಮಪರೇ ಪ್ರತ್ಯಪೀಷನ್ನಮರ್ಷಿತಾಃ|

02042027c ಅಪರೇ ದಶನೈರೋಷ್ಠಾನದಶನ್ಮೋಧಮೂರ್ಚಿತಾಃ||

ಕೆಲವರು ಅಮರ್ಷಿತರಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿದರು. ಇನ್ನು
ಕೆಲವರು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿದರು.

02042028a ರಹಸ್ತು ಕೇ ಚಿದ್ವಾಷ್ಟೇಯಂ ಪ್ರಶಶಂಸುರ್ನರಾಧಿಪಾಃ|

02042028c ಕೇ ಚಿದೇವ ತು ಸಮ್ರಬ್ಧಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಸ್ವ ಪರೇಽಭವನ್||

ಕೆಲವು ನರಾಧಿಪರು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಷ್ಟೇಯನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿದರು.
ಕೆಲವರು ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಉಳಿದರು.

02042029a ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಕೇಶವಂ ಜಗ್ಮುಃ ಸಂಸ್ತುವಂತೋ ಮಹರ್ಷಯಃ|

02042029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲಿ

ಪಾರ್ಥವರು ಕೇಶವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

02042030a ಪಾಂಡವಸ್ತು ಬ್ರವೀದ್ಯಾ ತ್ಯನ್ನತ್ಕಾರೇಣ ಮಹೀಪತಿಂ|

02042030c ದಮಘೋಷಾತ್ಮಜಂ ವೀರಂ ಸಂಸಾಧಯತ ಮಾ ಚಿರಂ|

02042030e ತಥಾ ಚ ಕೃತವಂತಸ್ತೇ ಭ್ರಾತುರ್ವೈ ಶಾಸನಂ ತದಾ||

ಪಾಂಡವನು ದಮಘೋಷಾತ್ಮಜ ಆ ವೀರ ಮಹೀಪತಿಯ
ಮರಣಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಶಾಸನದಂತೆ
ಭ್ರಾತೃಗಳು ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

02042031a ಚೇದೀನಾಮಾಧಿಪತ್ಯೇ ಚ ಪುತ್ರಮಸ್ಯ ಮಹೀಪತಿಂ|

02042031c ಅಭ್ಯಷಿಂಚತ್ತದಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸಹ ತೈರ್ವಸುಧಾಧಿಪೈಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಇತರ ವಸುಧಾಧಿಪರೊಡನೆ ಆ ಮಹೀಪತಿಯ ಪುತ್ರನನ್ನು
ಚೇದಿಯ ಅಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು.

02042032a ತತಃ ಸ ಕುರುರಾಜಸ್ಯ ಕ್ರತುಃ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿಮಾನ್|

02042032c ಯೂನಾಂ ಪ್ರೀತಿಕರೋ ರಾಜನ್ಸಂಬಭೌ ವಿಪುಲೌಜಸಃ||

ರಾಜನ್! ನಂತರ ಕುರುರಾಜನ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧ ಕ್ರತುವು ವಿಪುಲ
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು
ತಂದಿತು.

02042033a ಶಾಂತವಿಘ್ನಃ ಸುಖಾರಂಭಃ ಪ್ರಭೂತಧನಧಾನ್ಯವಾನ್|

02042033c ಅನ್ನವಾನ್ಬಹುಭಕ್ಷ್ಯಶ್ಚ ಕೇಶವೇನ ಸುರಕ್ಷಿತಃ||

ಅದರ ವಿಘ್ನವು ಶಾಂತವಾಗಿ, ಸುಖದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು,
ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಬಹುಭಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ,
ಕೇಶವನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಂಡಿತು.

02042034a ಸಮಾಪಯಾಮಾಸ ಚ ತಂ ರಾಜಸೂಯಂ ಮಹಾಕ್ರತುಂ|
02042034c ತಂ ತು ಯಜ್ಞಂ ಮಹಾಬಾಹುರಾ ಸಮಾಪ್ತೇರ್ಜನಾರ್ದನಃ|
02042034e ರರಕ್ಷ ಭಗವಾಂ ಶೌರಿಃ ಶಾಂಭ್ರಚಕ್ರಗದಾಧರಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ಜನಾರ್ದನನು ಆ ಮಹಾಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯ
ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಶಾಂಭ್ರಚಕ್ರಗದಾಧರ ಶೌರಿಯು
ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು.

02042035a ತತಸ್ತ್ವ ವಭೃಥಸ್ನಾತಂ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|
02042035c ಸಮಸ್ತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಮಭಿಗಮ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವಭೃತನಾತ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಪಾರ್ಥಿವ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಸಮೀಪಿಸಿ ಹೇಳಿದರು:

02042036a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ವರ್ಧಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ವಿಭೋ|
02042036c ಆಜಮೀಥಾಜಮೀಥಾನಾಂ ಯಶಃ ಸಂವರ್ಧಿತಂ ತ್ವಯಾ|
02042036e ಕರ್ಮಣ್ಯತೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸುಮಹಾನ್ಯತಃ||

“ವಿಭೋ! ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನೀನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಆಜಮೀಥ! ನಿನ್ನಿಂದ ಆಜಮೀಥರ ಯಶಸ್ಸು
ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ! ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಈ ಕರ್ಮದಿಂದ ನೀನು

ಅತ್ಯುನ್ನತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದೀಯೆ !

02042037a ಆಪ್ಯುಚ್ಛಾ ಮೋ ನರವ್ಯಾಪ್ತು ಸರ್ವಕಾಮೈಃ ಸುಪೂಜಿತಾಃ|

02042037c ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಸ್ತದನುಚ್ಛಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ನರವ್ಯಾಪ್ತು ! ನಾವು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇವೆ ! ನಮಗಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸರ್ವರೂ ಸುಪೂಜಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅನುಚ್ಛೇಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

02042038a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02042038c ಯಥಾರ್ಹಂ ಪೂಜ್ಯ ನೃಪತೀನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಸ್ಸರ್ವಾನುವಾಚ ಹ||

ರಾಜರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನೃಪತಿಗಳನ್ನು ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿದನು:

02042039a ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವೈತೇ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಮಾನ್ಸಮುಪಾಗತಾಃ|

02042039c ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಃ ಸ್ವಾನಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಮಾಮಾಪ್ಯುಚ್ಛೈ ಪರಂತಪಾಃ|

02042039e ತೇಽನುವ್ರಜತ ಭದ್ರಂ ವೋ ವಿಷಯಾಂತಂ ನೃಪೋತ್ತಮಾನ್||

“ಈ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಂತಪರು ನನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ಈ ನೃಪೋತ್ತಮರನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಗಡಿಯವರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ !”

02042040a ಭ್ರಾತುರ್ವ ಚನಮಾಜ್ಞಾಯ ಪಾಂಡವಾ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಃ|

02042040c ಯಥಾರ್ಹಂ ನೃಪಮುಖ್ಯಾಂಸ್ತಾನೇಕೈಕಂ ಸಮನುವ್ರಜನ್||

ಧರ್ಮಚಾರಿ ಪಾಂಡವರು ಅಣ್ಣನ ವಚನವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು ಮತ್ತು ನೃಪತಿಮುಖ್ಯರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

02042041a ವಿರಾಟಮನ್ವಯಾತ್ಮೂರ್ಣಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

02042041c ಧನಂಜಯೋ ಯಜ್ಞಸೇನಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಮಹಾರಥಃ||

02042042a ಭೀಷ್ಮಂ ಚ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

02042042c ದ್ರೋಣಂ ಚ ಸಸುತಂ ವೀರಂ ಸಹದೇವೋ ಮಹಾರಥಃ||

02042043a ನಕುಲಃ ಸುಬಲಂ ರಾಜನ್ಸಹಪುತ್ರಂ ಸಮನ್ವಯಾತ್|

02042043c ದ್ರೌಪದೇಯಾಃ ಸಸೌಭದ್ರಾಃ ಪಾರ್ವತೀಯಾನ್ಮಹೀಪತೀನ್||

ಪ್ರತಾಪಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ವಿರಾಟನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು, ಮಹಾರಥಿ ಧನಂಜಯನು ಮಹಾತ್ಮ ಯಜ್ಞಸೇನನನ್ನು, ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ದೃತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು, ಮಹಾರಥಿ ವೀರ ಸಹದೇವನು ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಅವನ ಪುತ್ರನನ್ನು, ನಕುಲನು ರಾಜ ಸುಬಲ ಮತ್ತು ಅವನ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಹೋದನು ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದೇಯರು ಸೌಭದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಪರ್ವತದ ಮಹೀಪತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

02042044a ಅನ್ವಗಚ್ಛಂಸ್ತಥೈವಾನ್ಯಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

02042044c ಏವಂ ಸಂಪೂಜಿತಾಸ್ತೇ ವೈ ಜಗ್ಮುವಿಪ್ರಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಹೀಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ಅನ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು.
ಸರ್ವ ವಿಪ್ರರೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಸಂಪೂಜಿತರಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

02042045a ಗತೇಷು ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಭರತರ್ಷಭ|

02042045c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುವಾಚೇದಂ ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರರು ಹೊರಟು ಹೋದ ನಂತರ
ಪ್ರತಾಪಿ ವಾಸುದೇವನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02042046a ಆಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ದ್ವಾರಕಾಂ ಕುರುನಂದನ|

02042046c ರಾಜಸೂಯಂ ಕ್ರತುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಸಿ||

“ಕುರುನಂದನ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ನಾನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ
ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನೀನು ಕ್ರತುಶ್ರೇಷ್ಠ
ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದೀಯೆ.”

02042047a ತಮುವಾಚೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ಧರ್ಮರಾಣ್ಮಧುಸೂದನಂ|

02042047c ತವ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಗೋವಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಸ್ಮಿ ವೈ ಕ್ರತುಂ||

ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನು ಮಧುಸೂದನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಗೋವಿಂದ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಕ್ರತುವನ್ನು
ಪೂರೈಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

02042048a ಸಮಸ್ತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ವಶಾನುಗಂ|

02042048c ಉಪಾದಾಯ ಬಲಿಂ ಮುಖ್ಯಂ ಮಾಮೇವ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ
ಬಂದು, ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ನನ್ನನು ಮುಖ್ಯನನ್ನಾಗಿ
ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.

02042049a ನ ವಯಂ ತ್ವಾಂ ಋತೇ ವೀರ ರಂಸ್ಯಾಮೇಹ ಕಥಂ ಚನ|

02042049c ಅವಶ್ಯಂ ಚಾಪಿ ಗಂತವ್ಯಾ ತ್ವಯಾ ದ್ವಾರವತೀ ಪುರೀ||

ವೀರ! ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಎಂದೂ ನಾವು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದರೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ದ್ವಾರವತೀ ಪುರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ
ಹೋಗಬೇಕು.”

02042050a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಹಾಯವಾನ್|

02042050c ಅಭಿಗಮ್ಯಾಬ್ರವೀತ್ಪ್ರೀತಃ ಪೃಥಾಂ ಪೃಥುಯಶಾ ಹರಿಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪೃಥುಯಶ ಹರಿಯು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಪೃಥೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಹೇಳಿದನು:

02042051a ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇಽದ್ಯ ಪಿತೃಷ್ಟಸಃ|

02042051c ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾ ವಸುಮಂತಶ್ಚ ಸಾ ತ್ವಂ ಪ್ರೀತಿಮವಾಪ್ಸುಹಿ||

“ಅತ್ತೆ! ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಇಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ಪಡೆದು
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥರೂ ವಸುಮಂತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗೆ
ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬಹುದು.

02042052a ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ವ ಯಾ ಚಾಹಂ ದ್ವಾರಕಾಂ ಗಂತುಮುತ್ಸಹೇ|

02042052c ಸುಭದ್ರಾಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಚೈವ ಸಭಾಜಯತ ಕೇಶವಃ||

02042053a ನಿಷ್ಕ್ರಂಯಾಂತಃಪುರಾಚ್ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಹಾಯವಾನ್|

02042053c ಸ್ನಾತಶ್ಚ ಕೃತಜಪ್ಯಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚ್ಯ ಚ||

02042054a ತತೋ ಮೇಘವರಪ್ರಖ್ಯಂ ಸ್ಯಂದನಂ ವೈ ಸುಕಲ್ಪಿತಂ|

02042054c ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ದಾರುಕಃ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ||

ನಿನ್ನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗಲು

ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ.” ಸುಭದ್ರೆ-ದ್ರೌಪದಿಯರನ್ನೂ ಕೇಶವನು ಭೇಟಿ

ಮಾಡಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಹಿತ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಮಹಾರಾಜ !

ಸ್ನಾನಮುಗಿಸಿ, ಜಪವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚಗಳನ್ನು

ಕೇಳಿದ ನಂತರ ಸುಂದರ ಮೋಡದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಸುಕಲ್ಪಿತ

ರಥವನ್ನು ದಾರುಕನು ಕಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

02042055a ಉಪಸ್ಥಿತಂ ರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರವರಕೇತನಂ|

02042055c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮುಪಾವೃತ್ಯ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಮಹಾಮನಾಃ|

02042055e ಪ್ರಯಯೌ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಸ್ತತೋ ದ್ವಾರವತೀಂ ಪುರೀಂ||

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರವರಕೇತನವಾದ ರಥವು ಉಪಸ್ಥಿತವಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ

ಮಹಾತ್ಮನು ಪ್ರತಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಮೇಲೇರಿ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ದ್ವಾರವತೀ

ಪುರಕ್ಕೆ ಪಯಣಿಸಿದನು.

02042056a ತಂ ಪದ್ಭ್ಯಾ ಮನುವವ್ರಾಜ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02042056c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಸುದೇವ ಮಹಾಬಲಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.

02042057a ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ಸಂಗೃಹ್ಯ ಸ್ಯಂದನಪ್ರವರಂ ಹರಿಃ|

02042057c ಅಬ್ರವೀತ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಸ್ಯಂದನಪ್ರವರ ಹರಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ರಥವನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02042058a ಅಪ್ರಮತ್ತಃ ಸ್ಥಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಜಾಃ ಪಾಹಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02042058c ಪರ್ಜನ್ಯಮಿವ ಭೂತಾನಿ ಮಹಾದ್ರುಮಮಿವಾಂಡಜಾಃ|

02042058e ಬಾಂಧವಾಸ್ತೋಪಜೀವಂತು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಮಿವಾಮರಾಃ||

“ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪರ್ಜನ್ಯನು ಭೂತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ರುಮವು
ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು
ಪಾಲಿಸು. ಅಮರರು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರು
ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಉಪಜೀವಿಸಲಿ.”

02042059a ಕೃತ್ವಾ ಪರಸ್ಪರೇಣೈವಂ ಸಂವಿದಂ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

02042059c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಜಗ್ಮತುಃ ಸ್ವಗೃಹಾನ್ ಪ್ರತಿ||

ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸಂವಿದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರೂ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ಕಡೆ

ಹೊರಟರು.

02042060a ಗತೇ ದ್ವಾರವತೀಂ ಕೃಷ್ಣೇ ಸಾತ್ವತಪ್ರವರೇ ನೃಪ|

02042060c ಏಕೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

02042060e ತಸ್ಯಾಂ ಸಭಾಯಾಂ ದಿವ್ಯಾಯಾಮೂಷತುಸ್ತೌ ನರರ್ಷಭೌ||

ನೃಪ! ಸಾತ್ವತಪ್ರವರ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರವತಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅವನ ದಿವ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ - ಈ ನರರ್ಷಭರಿಬ್ಬರು ಉಳಿದುಕೊಂಡರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವಣಿ

ಶಿಶುಪಾಲವಧೇ ದ್ವಾಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೨೬/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೬೭/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೮೬೧೪/೭೩೭೮೪

ದ್ಯೂತ ಪರ್ವ

೪೩

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಂತಾಪ

ಮಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭ್ರಾಂತನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಪಮಾನಕ್ಕೀಡಾದುದು (೧-೧೦). ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಚಿಂತಿತನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಶಕುನಿಯು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೧೧-೧೮). ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ತನಗಿರುವ ಅಸೂಯೆಯೇ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೯-೩೬).

¹¹²02043001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02043001a ವಸನ್ದಯೋಧನಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಸಭಾಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02043001c ಶನೈರ್ದದರ್ಶ ತಾಂ ಸರ್ವಾಂ ಸಭಾಂ ಶಕುನಿನಾ ಸಹ||

---

¹¹²ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವವು ೩೩ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಇನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುನೆಯ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಪುಟದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸನು ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ನುಡಿದಿದ್ದುದು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಚಿಂತೆ ಮತ್ತು ಸಮತ್ವಪೂರ್ಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಕುನಿಯೊಡನೆ
ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಭೆಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ನೋಡಿದನು¹¹³.

02043002a ತಸ್ಯಾಂ ದಿವ್ಯಾನಭಿಪ್ರಾಯಾನ್ದದರ್ಶ ಕುರುನಂದನಃ|

02043002c ನ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾ ಯೇ ತೇನ ನಗರೇ ನಾಗಸಾಹ್ವಯೇ||

ಕುರುನಂದನನು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ತನ್ನ ನಾಗಸಾಹ್ವಯದಲ್ಲಿ
ನೋಡಿಯೇ ಇರದ ದಿವ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನು.

02043003a ಸ ಕದಾ ಚಿತ್ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

02043003c ಸ್ಫಾಟಿಕಂ ತಲಮಾಸಾದ್ಯ ಜಲಮಿತ್ಯಭಿಶಂಕಯಾ||

02043004a ಸ್ವವಸ್ತ್ರೋತ್ಕರ್ಷಣಂ ರಾಜಾ ಕೃತವಾನ್ಬುದ್ಧಿಮೋಹಿತಃ|

02043004c ದುರ್ಮನಾ ವಿಮುಖಶ್ಚೈವ ಪರಿಚಕ್ರಾಮ ತಾಂ ಸಭಾಂ||

ಒಮ್ಮೆ ಮಹೀಪತಿ ರಾಜ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸ್ಫಟಿಕದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ
ಸಭಾಮಧ್ಯದ ಒಂದು ನೆಲದ ಬಳಿ ಬಂದು ನೀರಿದೆಯೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ
ಬುದ್ಧಿಮೋಹಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದನು. ನಂತರ
ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನೊಂದ ಅವನು ಸಭೆಯ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಹೋದನು.

¹¹⁴02043005a ತತಃ ಸ್ಫಾಟಿಕತೋಯಾಂ ವೈ ಸ್ಫಾಟಿಕಾಂಬುಜಶೋಭಿತಾಂ|

¹¹³ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಕುನಿಯೊಡನೆ
ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಭೆಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

¹¹⁴ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ತತಃ

02043005c ವಾಪೀಂ ಮತ್ವಾ ಸ್ಥಲಮಿತಿ ಸವಾಸಾಃ ಪ್ರಾಪತಜ್ಜಲೇ||

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸ್ಫಟಿಕ ಕಮಲಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತ ಸ್ಫಟಿಕದಂದಿದ್ದ ನೀರನ್ನು
ನೋಡಿ ನೆಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ವಸ್ತ್ರಗಳ ಸಮೇತ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು.

¹¹⁵02043006a ಜಲೇ ನಿಪತಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಿಂಕರಾ ಜಹಸುರ್ಭೃಶಂ|

02043006c ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಶುಭಾನ್ಯಸ್ಮೈ ಪ್ರದದೂ ರಾಜಶಾಸನಾತ್||

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇವಕರೆಲ್ಲರೂ
ರಾಜಶಾಸನದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಶುಭವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

02043007a ತಥಾಗತಂ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

02043007c ಅರ್ಜುನಶ್ಚ ಯಮೌ ಚೋಭೌ ಸರ್ವೇ ತೇ ಪ್ರಾಹಸಂಸ್ತದಾ||

ಸ್ಥಲೇ ನಿಪತಿತೋ ದುರ್ಮನಾ ವ್ರೀಡಿತೋ ನೃಪಃ| ನಿಃಶ್ವಸನ್ ವಿಮುಖಶ್ಚಾಪಿ
ಪರಿಚಕ್ರಾಮ ತಾಂ ಸಭಾಂ|| ಅರ್ಥಾತ್ - ನಂತರ ಆ ನೃಪತಿಯು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ
ಬೀಳಲು ನಾಚಿಕೆ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಿ
ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡತೊಡಗಿದನು.

¹¹⁵ಗೋರಖಪುರದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನೂ ನಕ್ಕನೆಂದು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು
ಹೇಳುತ್ತವೆ: “ಜಲೇ ನಿಪತಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ| ಜಹಾಸ
ಜಹಸುಶ್ಚೈವ ಕಿಂಕರಾಶ್ಚ ಸುಯೋಧನಂ|| ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಶುಭಾನ್ಯಸ್ಮೈ ಪ್ರದದೂ
ರಾಜಶಾಸನಾತ್||” ಅರ್ಥಾತ್ ಅವನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾಬಲ
ಭೀಮಸೇನನು ನಗಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿಂಕರರೂ ಕೂಡ ಸುಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು,
ಮತ್ತು ರಾಜಶಾಸನದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಶುಭವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತರು.

ಅವನನ್ನು ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮಸೇನ,
ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಅವಳಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕರು.

02043008a ನಾಮರ್ಷ ಯತ್ತತಸ್ತೇಷಾಮವಹಾಸಮಮರ್ಷಣಃ|

02043008c ಆಕಾರಂ ರಕ್ಷಮಾಣಸ್ತು ನ ಸ ತಾನ್ಸಮುದೈಕ್ಷತ||

ಅವರ ಅಪಹಾಸ್ಯದಿಂದ ತನಗಾದ ನೋವನ್ನು ಅವರ ಕಡೆ

ನೋಡದೆಯೇ ತನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಅಮರ್ಷಣನು
ಬಚ್ಚಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

02043009a ಪುನರ್ವಸನಮುತ್ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಪ್ರತರಿಷ್ಯನ್ನಿವ ಸ್ಥಲಂ|

02043009c ಆರುರೋಹ ತತಃ ಸರ್ವೇ ಜಹಸುಸ್ತೇ ಪುನರ್ಜನಾಃ||

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನೆಲವನ್ನು ನೀರಿನ ಕೊಳವೆಂದು
ತಿಳಿದು ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ದಾಟಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ
ಪುನಃ ನಕ್ಕರು.

02043010a ದ್ವಾರಂ ಚ ವಿವೃತಾಕಾರಂ ಲಲಾಟೇನ ಸಮಾಹನತ್|

02043010c ಸಂವೃತಂ ಚೇತಿ ಮನ್ವಾನೋ ದ್ವಾರದೇಶಾದುಪಾರಮತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ತೆರದಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ದ್ವಾರದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ತನ್ನ ಹಣೆಯನ್ನು ಚಚ್ಚಿ ಕೊಂಡನು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದ್ವಾರವು
ಮುಚ್ಚಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದನು.

02043011a ಏವಂ ಪ್ರಲಂಭಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತ್ರ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02043011c ಪಾಂಡವೇಯಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಸ್ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪಃ||

02043012a ಅಪ್ರಹೃಷ್ಟೇನ ಮನಸಾ ರಾಜಸೂಯೇ ಮಹಾಕ್ರತೌ|

02043012c ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತಾಮದ್ಭುತಾಮೃದ್ಧಿಂ ಜಗಾಮ ಗಜಸಾಹ್ವಯಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಅದ್ಭುತ ಸಮೃದ್ಧ ಮಹಾಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯವನ್ನು
ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವಿವಿಧ ಪರಿಪಾಟಗಳನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದ ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ

ಅಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಗಜಸಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

02043013a ಪಾಂಡವಶ್ರೀಪ್ರತಪ್ತಸ್ಯ ಧ್ಯಾನಗ್ಲಾನಸ್ಯ ಗಚ್ಛತಃ|

02043013c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ನೃಪತೇಃ ಪಾಪಾ ಮತಿರಜಾಯತ||

ಪಾಂಡವರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗದೇ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾದ ನೃಪತಿ
ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಯೋಚನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.

02043014a ಪಾರ್ಥಾನ್ಸುಮನಸೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಿವಾಂಶ್ಚ ವಶಾನುಗಾನ್|

02043014c ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಚಾಪಿ ಹಿತಂ ಲೋಕಮಾಕುಮಾರಂ ಕುರೂಧ್ವಹ||

02043015a ಮಹಿಮಾನಂ ಪರಂ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

02043015c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ವಿವರ್ಣಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

ಕುರೂಧ್ವಹ ! ಪಾರ್ಥರ ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ವಶರಾದ
ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು, ಅವರ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಹಿತವನ್ನೇ
ಸರ್ವಲೋಕವೂ ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಇತರ
ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನು
ವಿವರ್ಣನಾದನು.

02043016a ಸ ತು ಗಚ್ಛನ್ನನೇಕಾಗ್ರಃ ಸಭಾಮೇವಾನುಚಿಂತಯನ್|

02043016c ಶ್ರಿಯಂ ಚ ತಾಮನುಪಮಾಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

02043017a ಪ್ರಮತ್ತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

02043017c ನಾಭ್ಯಭಾಷತ್ಸುಬಲಜಂ ಭಾಷಮಾಣಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಧೀಮಂತ ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಅನುಪಮ ಸುಂದರ ಸಭೆಯ ಕುರಿತೇ
ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಏಕಾಗ್ರನಾಗಿ ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ಹೊರಟ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಬಲಜನಲ್ಲಿ
ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

02043018a ಅನೇಕಾಗ್ರಂ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಕುನಿಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

02043018c ದುರ್ಯೋಧನ ಕುತೋಮೂಲಂ ನಿಃವ್ಯಸನ್ನಿವ ಗಚ್ಛಸಿ||

ಆ ಅನೇಕಾಗ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದ ಶಕುನಿಯು ಕೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ!
ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ನಿಟ್ಟಿಸುರುಬಿಡುತ್ತಾ
ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವೆ?”

02043019 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02043019a ದೃಷ್ಟ್ವೇಮಾಂ ಪೃಥ್ವೀಂ ಕೃತ್ಸ್ಮಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಶಾನುಗಾಂ|

02043019c ಜಿತಾಮಸ್ತುಪ್ರತಾಪೇನ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ಶ್ವೇತಾಶ್ವನ
ಅಸ್ತುಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ
ವಶವಾದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೆ.

02043020a ತಂ ಚ ಯಜ್ಞಂ ತಥಾಭೂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಮಾತುಲ|

02043020c ಯಥಾ ಶಕ್ರಸ್ಯ ದೇವೇಷು ತಥಾಭೂತಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಮಾವ! ಮಹಾದ್ಯುತಿ! ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನ ಯಜ್ಞವು
ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಡೆದ ಪಾರ್ಥನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡಿದೆ.

02043021a ಅಮರ್ಷೇಣ ಸುಸಂಪೂರ್ಣೋ ದಹ್ಯಮಾನೋ ದಿವಾನಿಶಂ|

02043021c ಶುಚಿಶುಕ್ರಾಗಮೇ ಕಾಲೇ ಶುಷ್ಯೇ ತೋಯಮಿವಾಲ್ಪಕಂ||

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಅಸೂಯೆಯು ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ
ಮತ್ತು ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿಹೋಗುವ ಕೊಳದಂತೆ ನಾನು
ಸೊರಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02043022a ಪಶ್ಯ ಸಾತ್ವತಮುಖ್ಯೇನ ಶಿಶುಪಾಲಂ ನಿಪಾತಿತಂ|

02043022c ನ ಚ ತತ್ರ ಪುಮಾನಾಸೀತ್ಕಶ್ಚಿತ್ತಸ್ಯ ಪದಾನುಗಃ||

ನೋಡು! ಸಾತ್ವತಮುಖ್ಯನು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು. ಆದರೂ
ಅವನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

02043023a ದಹ್ಯಮಾನಾ ಹಿ ರಾಜಾನಃ ಪಾಂಡವೋತ್ಥೇನ ವಹ್ನಿನಾ|

02043023c ಕ್ಷಾಂತವಂತೋಽಪರಾಧಂ ತಂ ಕೋ ಹಿ ತಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ||

ಪಾಂಡವೋದ್ಭವ ವಹ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಆ ರಾಜರು ಅವರ
ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಯಾರುತಾನೆ
ಕ್ಷಮಿಸಬಲ್ಲರು?

02043024a ವಾಸುದೇವೇನ ತತ್ಕರ್ಮ ತಥಾಯುಕ್ತಂ ಮಹತ್ಕೃತಂ|

02043024c ಸಿದ್ಧಂ ಚ ಪಾಂಡವೇಯಾನಾಂ ಪ್ರತಾಪೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ವಾಸುದೇವನ ಯಥಾಯುಕ್ತ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ
ಪ್ರತಾಪಿ ಪಾಂಡವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

02043025a ತಥಾ ಹಿ ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ವಿವಿಧಾನಿ ನೃಪಾ ನೃಪಂ|

02043025c ಉಪತಿಷ್ಠಂತಿ ಕೌಂತೇಯಂ ವೈಶ್ಯಾ ಇವ ಕರಪ್ರದಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜನಿಗಂದು ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳನ್ನು ತಂದು ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವ
ವೈಶ್ಯರಂತೆ ನೃಪರು ಕೌಂತೇಯನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು.

02043026a ಶ್ರಿಯಂ ತಥಾವಿಧಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ವಲಂತೀಮಿವ ಪಾಂಡವೇ|

02043026c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನೋ ದಹ್ಯೇಽಹಮತಥೋಚಿತಃ||

ಪಾಂಡವರ ಆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಅಸೂಯೆಯ ವಶದಲ್ಲಿ
ಬಂದು ಔಚಿತ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02043027a ವಹ್ನಿಮೇವ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾ ವಿಷಂ|

02043027c ಅಪೋ ವಾಪಿ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ನ ಹಿ ಶಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಜೀವಿತುಂ||

ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ, ವಿಷವನ್ನಾದರೂ ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆ,
ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ಇನ್ನು ಜೀವಿಸುವುದನ್ನು
ಸಹಿಸಲಾರೆ.

02043028a ಕೋ ಹಿ ನಾಮ ಪುಮಾಽಲ್ಲೋಕೇ ಮರ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ ಸತ್ತ್ವವಾನ್|

02043028c ಸಪತ್ನಾನ್ಯಧ್ಯತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹಾನಿಮಾತ್ಮನ ಏವ ಚ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಯಾವ ಸತ್ವಯುತ ಮನುಷ್ಯ ತಾನೇ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವತಃ ಹಾನಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದನ್ನು
ನೋಡಿಯೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?

02043029a ಸೋಽಹಂ ನ ಸ್ತ್ರೀ ನ ಚಾಪ್ಯಸ್ತ್ರೀ ನ ಪುಮಾನ್ನಾಪುಮಾನಪಿ|

02043029c ಯೋಽಹಂ ತಾಂ ಮರ್ಷಯಾಮ್ಯದ್ಯ ತಾದೃಶೀಂ ಶ್ರಿಯಮಾಗತಾಂ||

ಅವರಿಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆನೆಂದರೆ
ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಥವಾ
ಪುರುಷನೂ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಪುರುಷನಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

02043030a ಈಶ್ವರತ್ವಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಶ್ಚ ವಸುಮತ್ತಾಂ ಚ ತಾದೃಶೀಂ|

02043030c ಯಜ್ಞಂ ಚ ತಾದೃಶಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾದೃಶಃ ಕೋ ನ ಸಂಜ್ವರೇತ್||

ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಈಶ್ವರತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಥಹ ಸಂಪತ್ತು ಅಂಥಹ
ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡಿದ ನನ್ನಂಥಹ ಯಾರು ತಾನೇ ಜ್ವರದಿಂದ
ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ?

02043031a ಅಶಕ್ತಶ್ಚೈಕ ಏವಾಹಂ ತಾಮಾಹರ್ತುಂ ನೃಪಶ್ರಿಯಂ|

02043031c ಸಹಾಯಾಂಶ್ಚ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತೇನ ಮೃತ್ಯುಂ ವಿಚಿಂತಯೇ||

ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಂಥಹ ನೃಪಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ. ನನಗೆ
ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಯಾರನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ¹¹⁶.
ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02043032a ದೈವಮೇವ ಪರಂ ಮನ್ಯೇ ಪೌರುಷಂ ತು ನಿರರ್ಥಕಂ|

02043032c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಂತೀಸುತೇ ಶುಭ್ರಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ತಾಮಾಹೃತಾಂ ತಥಾ||

¹¹⁶ ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ತನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರು
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ!

ಕುಂತೀಸುತನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿರುವ ಆ ಶುಭ್ರ ಶ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ: ದೈವವೇ ಪರ, ಪೌರುಷವೆಲ್ಲವೂ ನಿರರ್ಥಕ.

02043033a ಕೃತೋ ಯತ್ನೋ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ವಿನಾಶೇ ತಸ್ಯ ಸೌಬಲ|

02043033c ತಚ್ಚ ಸರ್ವಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಸ ವೃದ್ಧೋಽಪ್ಸಿವ ಪಂಕಜಂ||

ಸೌಬಲ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಅವನ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಪಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ
ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಅವನು ನೀರಿನಲ್ಲಿನ ಪಂಕಜದಂತೆ
ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

02043034a ತೇನ ದೈವಂ ಪರಂ ಮನ್ಯೇ ಪೌರುಷಂ ತು ನಿರರ್ಥಕಂ|

02043034c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಹಿ ಹೀಯಂತೇ ಪಾರ್ಥಾ ವರ್ಧಂತಿ ನಿತ್ಯಶಃ||

ಆದರಿಂದ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ: ದೈವವೇ ಪರ, ಪೌರುಷವು ನಿರರ್ಥಕ.
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ನಿತ್ಯವೂ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರು
ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02043035a ಸೋಽಹಂ ಶ್ರಿಯಂ ಚ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಭಾಂ ತಾಂ ಚ ತಥಾವಿಧಾಂ|

02043035c ರಕ್ಷಿಭಿಶ್ಚಾ ವಹಾಸಂ ತಂ ಪರಿತಪ್ಯೇ ಯಥಾಗ್ನಿನಾ||

ಅವರ ಸಂಪತ್ತು, ಸಭೆ, ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರು ಮಾಡಿದ
ಅಪಹಾಸ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಸುಡುತ್ತಿವೆ.

02043036a ಸ ಮಾಮಭ್ಯನುಜಾನೀಹಿ ಮಾತುಲಾದ್ಯ ಸುದುಃಖಿತಂ|

02043036c ಅಮರ್ಷಂ ಚ ಸಮಾವಿಷ್ಟಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇ ನಿವೇದಯ||

ಮಾಪ! ಇಂದು ಈ ಕಹಿ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬಿಡು ಮತ್ತು
ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿರುವ ಅಸೂಯೆಯ ಕುರಿತು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೪

ಶಕುನಿಯಿಂದ ದ್ಯೂತದ ಸಲಹೆ

ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಸೂಯೆಪಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಶಕುನಿಯು
ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು (೧-೧೧). ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು
ಉಪಾಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಶಕುನಿಯು ದ್ಯೂತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು
(೧೨-೨೨).

02044001 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02044001a ದುರ್ಯೋಧನ ನ ತೇಽಮರ್ಷಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪ್ರತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02044001c ಭಾಗಧೇಯಾನಿ ಹಿ ಸ್ವಾನಿ ಪಾಂಡವಾ ಭುಂಜತೇ ಸದಾ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕುರಿತು
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಸೂಯೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪಾಂಡವರು

ಸದಾ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

02044002a ಅನೇಕೈರಭ್ಯುಪಾಯೈಶ್ಚ ತ್ವಯಾರಬ್ಧಾಃ ಪುರಾಸಕೃತ್|

02044002c ವಿಮುಕ್ತಾಶ್ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ಭಾಗಧೇಯಪುರಸ್ಕೃತಾಃ||

ಹಿಂದೆ ನೀನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಉಪಾಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು ಭಾಗ್ಯದಿಂದಲೇ ವಿಮುಕ್ತರಾದರು.

02044003a ತೈರ್ಲಬ್ಧಾ ದ್ರೌಪದೀ ಭಾರ್ಯಾ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಸುತೈಃ ಸಹ|

02044003c ಸಹಾಯಃ ಪೃಥಿವೀಲಾಭೇ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ, ಸುತರ ಸಹಿತ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಹಾಗೂ ವೀರ್ಯವಾನ್ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಸಹಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಗೆದ್ದರು.

02044004a ಲಬ್ಧಶ್ಚ ನಾಭಿಭೂತೋಽರ್ಥಃ ಪಿತ್ರೋಽಂಶಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

02044004c ವಿವೃದ್ಧಸ್ತೇಜಸಾ ತೇಷಾಂ ತತ್ರ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ||

ಅವರು ಪೃಥ್ವೀಪತಿ ತಂದೆಯ ಭಾಗವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದರು ಮತ್ತು ಅವರದ್ದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ದುಃಖಪಡುವಂಥಹುದು ಏನಿದೆ?

02044005a ಧನಂಜಯೇನ ಗಾಂಡೀವಮಕ್ಷಯೈ ಚ ಮಹೇಷುಧೀ|

02044005c ಲಬ್ಧಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಹುತಾಶನಂ||

ಮಹೇಷುಧೀ ಧನಂಜಯನು ಹುತಾಶನನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ
ಗಾಂಡೀವವನ್ನೂ, ಅಕ್ಷಯ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಪಡೆದನು.

02044006a ತೇನ ಕಾರ್ಮುಕಮುಖ್ಯೇನ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ಚಾತ್ಮನಃ|

02044006c ಕೃತಾ ವಶೇ ಮಹೀಪಾಲಾಸ್ತತ್ರ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ||

ಆ ಉತ್ತಮ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ
ಅವನು ಮಹೀಪಾಲರನ್ನು ವಶಗೊಳಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ
ಬೇಸರಪಡುವಂಥಹುದು ಏನಿದೆ?

02044007a ಅಗ್ನಿದಾಹಾನ್ಮಯಂ ಚಾಪಿ ಮೋಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಸ ದಾನವಂ|

02044007c ಸಭಾಂ ತಾಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪರಂತಪಃ||

ಆ ಪರಂತಪ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಾನವ
ಮಯನನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

02044008a ತೇನ ಚೈವ ಮಯೇನೋಕ್ತಾಃ ಕಿಂಕರಾ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

02044008c ವಹಂತಿ ತಾಂ ಸಭಾಂ ಭೀಮಾಸ್ತತ್ರ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ||

ಅದೇ ಮಯನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಕಿಂಕರರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಭಯಂಕರ
ರಾಕ್ಷಸರು ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ
ದುಃಖಿಸುವುದಾದರೂ ಏನಿದೆ?

02044009a ಯಚ್ಚಾ ಸಹಾಯತಾಂ ರಾಜನ್ಮುಕ್ತವಾನಸಿ ಭಾರತ|

02044009c ತನ್ನಿ ಧ್ಯಾ ಭ್ರಾತರೋ ಹೀಮೇ ಸಹಾಯಾಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಭಾರತ ! ರಾಜನ್ ! ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ. ಅದು ಸುಳ್ಳು ! ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥಿ ಸಹೋದರರೇ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕರು.

02044010a ದ್ರೋಣಸ್ತವ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ|

02044010c ಸೂತಪುತ್ರಶ್ಚ ರಾಧೇಯೋ ಗೌತಮಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಧೀಮಂತ ಪುತ್ರ ಸಹಿತ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ದ್ರೋಣ, ಸೂತಪುತ್ರ ರಾಧೇಯ, ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಗೌತಮಿ ಇವರೂ ನಿನ್ನವರೇ.

02044011a ಅಹಂ ಚ ಸಹ ಸೋದರ್ಯೈಃ ಸೌಮದತ್ತಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

02044011c ಏತೈಸ್ವಂ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈರ್ಜಯ ಕೃತ್ಸುಂ ವಸುಂಧರಾಂ||

ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ, ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಂತ ಸೌಮದತ್ತಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ನೀನು ಇಡೀ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನೇ ಜಯಿಸಬಹುದು.”

02044012 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02044012a ತ್ವಯಾ ಚ ಸಹಿತೋ ರಾಜನ್ನೇತೈಶ್ಚಾನ್ಯೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

02044012c ಏತಾನೇವ ವಿಜೇಷ್ಯಾಮಿ ಯದಿ ತ್ವಮನುಮನ್ಯಸೇ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ನೀನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ,

ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹಾರಥಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ಅವರನ್ನು
ಸೋಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

02044013a ಏತೇಷು ವಿಜಿತೇಷ್ಟದ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಹೀ ಮಮ|

02044013c ಸರ್ವೇ ಚ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಃ ಸಭಾ ಸಾ ಚ ಮಹಾಧನಾ||

ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಾಗ ಈ ಮಹಿ, ಸರ್ವ ಪೃಥಿವೀಪಾಲರು, ಆ
ಸಭೆ, ಆ ಮಹಾ ಐಶ್ವರ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ.”

02044014 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02044014a ಧನಂಜಯೋ ವಾಸುದೇವೋ ಭೀಮಸೇನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02044014c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಸಹಾತ್ಮಜೈಃ||

02044015a ನೈತೇ ಯುಧಿ ಬಲಾಜ್ಜೇತುಂ ಶಕ್ಯಾಃ ಸುರಗಣೈರಪಿ|

02044015c ಮಹಾರಥಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹಾರಥಿ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು
ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಧನಂಜಯ, ವಾಸುದೇವ, ಭೀಮಸೇನ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ,
ನಕುಲ, ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರ ಸಹಿತ ದ್ರುಪದ ಇವರನ್ನು
ಬಲದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಸುರಗಣರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

02044016a ಅಹಂ ತು ತದ್ವಿಜಾನಾಮಿ ವಿಜೇತುಂ ಯೇನ ಶಕ್ಯತೇ|

02044016c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಸ್ವಯಂ ರಾಜಂಸ್ತನ್ನಿಬೋಧ ಜುಷಸ್ವ ಚ||

ರಾಜನ್! ಆದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೋಲಿಸಬಹುದು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ

ಮಾಡು.”

02044017 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02044017a ಅಪ್ರಮಾದೇನ ಸುಹೃದಾಮನೈಷಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

02044017c ಯದಿ ಶಕ್ಯಾ ವಿಜೇತುಂ ತೇ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಮಾತುಲ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾವ! ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಅಪ್ರಮಾದವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳು!”

02044018 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02044018a ದ್ಯೂತಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ನ ಚ ಜಾನಾತಿ ದೇವಿತುಂ|

02044018c ಸಮಾಹೂತಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರೋ ನ ಶಕ್ಷ್ಯತಿ ನಿವರ್ತಿತುಂ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯನು ದ್ಯೂತಪ್ರಿಯ. ಆದರೆ ಜೂಜಾಡುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರೆ ಆ ರಾಜೇಂದ್ರನಿಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

02044019a ದೇವನೇ ಕುಶಲಶ್ಚಾಹಂ ನ ಮೇಽಸ್ಮಿ ಸದೃಶೋ ಭುವಿ|

02044019c ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಕೌಂತೇಯಂ ತಂ ತ್ವಂ ದ್ಯೂತೇ ಸಮಾಹ್ವಯ||

ನಾನು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಕುಶಲ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರಿಸಮನು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸು.

02044020a ತಸ್ಯಾಕ್ಷಕುಶಲೋ ರಾಜನ್ನಾದಾಸ್ಯೇಹಮಸಂಶಯಂ|

02044020c ರಾಜ್ಯಂ ಶ್ರಿಯಂ ಚ ತಾಂ ದೀಪ್ತಾಂ ತ್ವದರ್ಥಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

ರಾಜನ್! ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಈ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ
ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಅವನ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಿನ್ನದಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

02044021a ಇದಂ ತು ಸರ್ವಂ ತ್ವಂ ರಾಜ್ಞೇ ದುರ್ಯೋಧನ ನಿವೇದಯ|

02044021c ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತು ತೇ ಪಿತ್ರಾ ವಿಜೇಷ್ಯೇ ತಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೀನು ರಾಜನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸು. ನಿನ್ನ
ತಂದೆಯು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.”

02044022 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02044022a ತ್ವಮೇವ ಕುರುಮುಖ್ಯಾಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಸೌಬಲ|

02044022c ನಿವೇದಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ನಾಹಂ ಶಕ್ಯೇ ನಿಶಂಸಿತುಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಬಲ! ನೀನೇ ಇದನ್ನು ಕುರುಮುಖ್ಯ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು
ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ರೂತಪರ್ವಣಿ

ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೫

ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ

ಐಶ್ವರ್ಯದ ವರ್ಣನೆ

ದುರ್ಯೋಧನನ ಬೇಸರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೇಳಿದುದು (೧-೧೧). ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿರುವ ಸಿರಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ “ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಆ ಅಪರಿಮಿತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಚೇತನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನುವುದೇ ದೊರೆಯದಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುವುದು (೧೨-೩೫). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜೂಜಾಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು; ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಇದರ ಕುರಿತು ವಿದುರನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದುದು (೩೬-೪೪). ಮಗನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲು ಸಾವಿರ ಕಂಬಗಳ, ನೂರು ದ್ವಾರಗಳ ವಿಶಾಲ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೪೫-೫೮).

02045001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02045001a ಅನುಭೂಯ ತು ರಾಜ್ಞಸ್ತಂ ರಾಜಸೂಯಂ ಮಹಾಕ್ರತುಂ|

02045001c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ನೃಪತೇರ್ಗಾಂಧಾರೀಪುತ್ರಸಮ್ಯುತಃ||

02045002a ಪ್ರಿಯಕೃನ್ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಪೂರ್ವಂ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ತತ್|

02045002c ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಷಮಾಸೀನಂ ಶಕುನಿಃ ಸೌಬಲಸ್ತದಾ||

02045003a ದುರ್ಯೋಧನವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನಾಧಿಪಂ|

02045003c ಉಪಗಮ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ಶಕುನಿರ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮಹಾಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ನೃಪತಿ ಗಾಂಧಾರೀಸುತನೊಡಗೂಡಿ ಅನುಭವಿಸಿ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಮತವನ್ನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದು ಬಯಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಶಕುನಿ ಸೌಬಲನು ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷು ಜನಾಧಿಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02045004a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ವಿವರ್ಣೋ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ|

02045004c ದೀನಶ್ಚಿಂತಾಪರಶ್ಚೈವ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಭರತರ್ಷಭ||

“ಭರತರ್ಷಭ! ಮಹಾರಾಜ! ದುರ್ಯೋಧನನು ವಿವರ್ಣ, ಹರಿಣ, ಕೃಷ, ದೀನ, ಮತ್ತು ಚಿಂತಾಪರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

02045005a ನ ವೈ ಪರೀಕ್ಷಸೇ ಸಮ್ಯಗಸಹ್ಯಂ ಶತ್ರುಸಂಭವಂ|

02045005c ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರಸ್ಯ ಶೋಕಂ ತ್ವಂ ಕಿಮರ್ಥಂ ನಾವಬುದ್ಯಸೇ||

ನಿನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಶತ್ರುಸಂಭವ ಶೋಕವು ಏನೆಂದು ನೀನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆ?”

02045006 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02045006a ದುರ್ಯೋಧನ ಕುತೋಮೂಲಂ ಭೃಶಮಾತೋಽಸಿ ಪುತ್ರಕ|

02045006c ಶ್ಲೋತವ್ಯಶ್ಚೇನ್ಮಯಾ ಸೋಽರ್ಥೋ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ಕುರುನಂದನ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ! ಕುರುನಂದನ! ಪುತ್ರ!
ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಶೋಕದಿಂದ
ಸೊರಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ಅದರ ಕುರಿತು ನಾನು ಕೇಳಬಹುದೇ? ಹೇಳು.

02045007a ಅಯಂ ತ್ವಾಂ ಶಕುನಿಃ ಪ್ರಾಹ ವಿವರ್ಣಂ ಹರಿಣಂ ಕೃಶಂ|

02045007c ಚಿಂತಯಂಶ್ಚ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಶೋಕಸ್ಯ ತವ ಸಂಭವಂ||

02045008a ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಹಿ ಮಹತ್ಪುತ್ರ ತ್ವಯಿ ಸರ್ವಂ ಸಮರ್ಪಿತಂ|

02045008c ಭ್ರಾತರಃ ಸುಹೃದಶ್ಚೈವ ನಾಚರಂತಿ ತವಾಪ್ರಿಯಂ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ - ನೀನು ವಿವರ್ಣನೂ, ಹರಿಣನೂ, ಕೃಷ್ಣನೂ
ಚಿಂತಾಪರನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯಂತೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಶೋಕದ
ಕಾರಣವೇನೆಂದು ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪುತ್ರ! ಈ ಮಹಾ
ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಸಮರ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಹೋದರರು,
ಸುಹೃದಯರು ಯಾರೂ ನಿನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

02045009a ಆಚ್ಛಾದಯಸಿ ಪ್ರಾವಾರಾನಶ್ಚಾಸಿ ಪಿಶಿತೌದನಂ|

02045009c ಆಜಾನೇಯಾ ವಹಂತಿ ತ್ವಾಂ ಕೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೊಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ, ರುಚಿಯಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಆಹಾರವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ, ಉತ್ತಮ ಥಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು
ಸವಾರಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನೀನು ಹರಿಣನೂ,

ಕೃಶನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ?

02045010a ಶಯನಾನಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಯೋಷಿತಶ್ಚ ಮನೋರಮಾಃ|

02045010c ಗುಣವಂತಿ ಚ ವೇಶ್ಮಾನಿ ವಿಹಾರಾಶ್ಚ ಯಥಾಸುಖಿಂ||

02045011a ದೇವಾನಾಮಿವ ತೇ ಸರ್ವಂ ವಾಚಿ ಬದ್ಧಂ ನ ಸಂಶಯಃ|

02045011c ಸ ದೀನ ಇವ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಕಸ್ಮಾಚ್ಯೋಚಸಿ ಪುತ್ರಕ||

ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹಾಸಿಗೆಗಳು, ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲು ಮನೋರಮೆಯರು,
ಒಳ್ಳೆಯ ಅರಮನೆ, ಯಥಾಸುಖ ವಿಹಾರಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ
ದೇವತೆಗಳಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ದುರ್ಧರ್ಷನಾದರೂ ಏಕೆ ದೀನನಾಗಿರುವೆ? ಪುತ್ರಕ!
ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

02045012 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02045012a ಅಶ್ವಾಮ್ಯಾಚ್ಛಾದಯೇ ಚಾಹಂ ಯಥಾ ಕುಪುರುಷಸ್ತಥಾ|

02045012c ಅಮರ್ಷಂ ಧಾರಯೇ ಚೋಗ್ರಂ ತಿತಿಕ್ಷನ್ಯಾಲಪರ್ಯಯಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಪುರುಷನಂತೆ ಉಣ್ಣುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು
ಉಡುತ್ತೇನೆ. ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಾಲ ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿನ
ಅಸೂಯೆಯೊಂದು ಉಂಟಾಗಿದೆ.

02045013a ಅಮರ್ಷಣಃ ಸ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತೀರಭಿಭೂಯ ಪರೇ ಸ್ಥಿತಾಃ|

02045013c ಕ್ಲೇಶಾನ್ಮುಮುಕ್ಷುಃ ಪರಜಾನ್ಸ ವೈ ಪುರುಷ ಉಚ್ಯತೇ||

ತನ್ನ ಶತ್ರುವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸದೇ ತನ್ನ

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಒದಗಿದ ಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನಿಗೆ
ಪುರುಷ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

02045014a ಸಂತೋಷೋ ವೈ ಶ್ರಿಯಂ ಹಂತಿ ಅಭಿಮಾನಶ್ಚ ಭಾರತ|

02045014c ಅನುಕ್ರೋಶಭಯೇ ಚೋಭೇ ಯೈರ್ವೃತೋ ನಾಶ್ನತೇ ಮಹತ್||

ಭಾರತ ! ಅನುಕ್ರೋಶ-ಭಯಗಳೊಡನೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ-ಅಭಿಮಾನಗಳೆರಡೂ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿರುವವನು ಎಂದೂ
ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

02045015a ನ ಮಾಮವತಿ ತದ್ಭುಕ್ತಂ ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

02045015c ಜ್ವಲಂತೀಮಿವ ಕೌಂತೇಯೇ ವಿವರ್ಣಕರಣೀಂ ಮಮ||

ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿದ ನನಗೆ ಈ
ಭೋಗಗಳು ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡದೇ ನನ್ನನ್ನು ವಿವರ್ಣನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

02045016a ಸಪತ್ನಾನ್ಯಧ್ಯತೋಽತ್ಮಾನಂ ಹೀಯಮಾನಂ ನಿಶಾಮ್ಯ ಚ|

02045016c ಅದೃಶ್ಯಾಮಪಿ ಕೌಂತೇಯೇ ಸ್ಥಿತಾಂ ಪಶ್ಯನ್ನಿವೋದ್ಯತಾಂ||

02045016e ತಸ್ಮಾದಹಂ ವಿವರ್ಣಶ್ಚ ದೀನಶ್ಚ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ನನ್ನ ಅಧೋಗತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ
ನಾನು ಕೌಂತೇಯನ ಉಚ್ಛ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊರಗಡೆ
ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿವರ್ಣನೂ,
ದೀನನೂ, ಹರಿಣನೂ, ಕೃಶನೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ.

02045017a ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ನಾತಕಾ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ|

02045017c ತ್ರಿಂಶದ್ಧಾಸೀಕ ಏಕೈಕೋ ಯಾನ್ವಿಭರ್ತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ತಲಾ ಮೂವತ್ತು ದಾಸಿಯರನ್ನು ಪಡೆದ ಎಂಭತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ಸ್ನಾತಕ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02045018a ದಶಾನ್ಯಾನ್ವಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಿತ್ಯಂ ತತ್ರಾನ್ನಮುತ್ತಮಂ|

02045018c ಭುಂಜತೇ ರುಕ್ಮಪಾತ್ರೀಭಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನೇ||

ಇನ್ನೂ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಜನರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಂಗಾರದ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

02045019a ಕದಲೀಮೃಗಮೋಕಾನಿ ಕೃಷ್ಣಶ್ಯಾಮಾರುಣಾನಿ ಚ|

02045019c ಕಾಂಬೋಜಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತಸ್ಮೈ ಪರಾರ್ಥಾನಪಿ ಕಂಬಲಾನ್||

02045020a ರಥಯೋಷಿದ್ಗವಾಶ್ವಸ್ಯ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

02045020c ತ್ರಿಂಶತಂ ಚೋಷ್ಟ್ರವಾಮೀನಾಂ ಶತಾನಿ ವಿಚರಂತ್ಯುತ||

ಕಾಂಬೋಜನು ಅವನಿಗೆ ಕದಲೀ ಮೃಗ ಚರ್ಮದ ಕಪ್ಪು, ನೀಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಕಂಬಳಿಗಳು, ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ರಥಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಒಂಟೆಗಳು ವಿಹರಿಸುತ್ತಿವೆ.

02045021a ಪೃಥಗ್ವಿಧಾನಿ ರತ್ನಾನಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

02045021c ಆಹರನ್ಯ ತುಮುಖ್ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ಕುಂತೀಪುತ್ರಾಯ ಭೂರಿಶಃ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಎಲ್ಲ ತರಹದ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಪಾರ್ಥಿವರು ಆ ಸುಂದರ
ಮುಖ್ಯ ಕ್ರತುವಿನಲ್ಲಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರನಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರು.

02045022a ನ ಕ್ವ ಚಿದ್ಧಿ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಸ್ತಾದೃಶೋ ನೈವ ಚ ಶ್ರುತಃ|

02045022c ಯಾದೃಗ್ನಾಗಮೋ ಯಜ್ಞೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಧೀಮತ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಬಂದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ನಾನು
ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

02045023a ಅಪರ್ಯಂತಂ ಧನೌಘಂ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶತ್ರೋರಹಂ ನೃಪ|

02045023c ಶರ್ಮ ನೈವಾಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಚಿಂತಯಾನೋಽನಿಶಂ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ನೃಪ! ಆ ಶತ್ರುವಿನ ಕಡೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಮೋಘ
ಸಂಪತ್ತಿನ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಕಂಡ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾಣದೇ
ಒಂದೇಸಮನೆ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದೇನೆ.

02045024a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾಟಧಾನಾಶ್ಚ ಗೋಮಂತಃ ಶತಸಂಘಶಃ|

02045024c ತ್ರೈಖರ್ವಂ ಬಲಿಮಾದಾಯ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ಮೂರು ಖರ್ವ ಕಪ್ಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಗೋಮಂತ
ವಾಟಧಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನೂರಾರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ
ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.

02045025a ಕಮಂಡಲೂನುಪಾದಾಯ ಜಾತರೂಪಮಯಾಂ ಶುಭಾನ್|

02045025c ಏವಂ ಬಲಿಂ ಸಮಾದಾಯ ಪ್ರವೇಶಂ ಲೇಭಿರೇ ತತಃ||

ಆದರೆ ಅವರು ಸುಂದರವಾದ ಬಂಗಾರದ ಕಮಂಡಲುಗಳನ್ನು
ಕಪ್ಪವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವು
ದೊರೆಯಿತು.

02045026a ಯನ್ನೈವ ಮಧು ಶಕ್ರಾಯ ಧಾರಯಂತ್ಯಮರಸ್ತ್ರಿಯಃ|

02045026c ತದಸ್ಮೈ ಕಾಂಸ್ಯಮಾಹಾರ್ಷೀದ್ವಾರುಣಂ ಕಲಶೋದಧಿಃ||

ಶಕ್ರನಿಗೆ ಮಧುವಿನ ಘಟಗಳನ್ನು ಅಮರಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ
ಬಹುರತ್ನವಿಭೂಷಿತ ಸಹಸ್ರಾರು ನಾರಿಯರು ವರುಣನು ತುಂಬಿದ
ಬಂಗಾರದ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು.

02045027a ಶೈಕ್ಯಂ ರುಕ್ಮಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಬಹುರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ|

02045027c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಮಮ ತತ್ಸರ್ವಂ ಜ್ವರರೂಪಮಿವಾಭವತ್||

02045028a ಗೃಹೀತ್ವಾ ತತ್ತು ಗಚ್ಛಂತಿ ಸಮುದ್ರಾ ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣೌ|

02045028c ತಥೈವ ಪಶ್ಚಿಮಂ ಯಾಂತಿ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಭರತರ್ಷಭ||

02045029a ಉತ್ತರಂ ತು ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ವಿನಾ ತಾತ ಪತತ್ರಿಭಿಃ|

02045029c ಇದಂ ಚಾದ್ಭುತಮತ್ರಾಸೀತ್ತನ್ಮೈ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಸಮುದ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಪಡೆದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದ
ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ತಾತ! ಪಕ್ಷಿಗಳ
ಹೊರತಾಗಿ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ
ಅದ್ಭುತವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

02045030a ಪೂರ್ಣೇ ಶತಸಹಸ್ರೇ ತು ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಪರಿವಿಷ್ಯತಾಂ|

02045030c ಸ್ಥಾಪಿತಾ ತತ್ರ ಸಂಜ್ಞಾಭೂಚ್ಛಂಖೋ ಧ್ಮಾಯತಿ ನಿತ್ಯಶಃ||

02045031a ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಪ್ರಣದತಸ್ತಸ್ಯ ಶಂಖಸ್ಯ ಭಾರತ|

02045031c ಉತ್ತಮಂ ಶಬ್ದಮಶ್ರೌಷಂ ತತೋ ರೋಮಾಣಿ ಮೇಽಹ್ಯಷನ್||

ಪೂರ್ಣ ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ವಿಪ್ರರ ಭೋಜನವಾದನಂತರ ಶಂಖವನ್ನು
ಊದುವುದರ ಮೂಲಕ ನಿತ್ಯವೂ ಅದರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು
ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತ! ಕ್ಷಣಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಉತ್ತಮ
ಶಂಖನಾದದಿಂದ ನನ್ನ ರೋಮಗಳು ನಿಮಿರೇಳುತ್ತಿದ್ದವು!

02045032a ಪಾರ್ಥಿವೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಕೀರ್ಣಮುಪಸ್ಥಾನಂ ದಿದ್ಯಕ್ಷುಭಿಃ|

02045032c ಸರ್ವರತ್ನಾನ್ಯುಪಾದಾಯ ಪಾರ್ಥಿವಾ ವೈ ಜನೇಶ್ವರ||

ಜನೇಶ್ವರ! ಸರ್ವರತ್ನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದ
ಪಾರ್ಥಿವರಿಂದ ಆ ಸಭೆಯು ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

02045033a ಯಜ್ಞೇ ತಸ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

02045033c ವೈಶ್ಯಾ ಇವ ಮಹೀಪಾಲಾ ದ್ವಿಜಾತಿಪರಿವೇಷಕಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ದೀಮಂತನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರ
ಮುಂದೆ ಮಹೀಪಾಲರು ಸಾಮನ್ಯಜನರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

02045034a ನ ಸಾ ಶ್ರೀರ್ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಯಮಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯ ವಾ|

02045034c ಗುಹ್ಯಕಾಧಿಪತೇರ್ವಾಪಿ ಯಾ ಶ್ರೀ ರಾಜನ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ರಾಜನ್! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಸಿರಿಯನ್ನು ದೇವರಾಜ, ಯಮ, ವರುಣ ಅಥವಾ ಗುಹ್ಯಕಾಧಿಪತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

02045035a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರಿಯಂ ಪರಮಿಕಾಮಹಂ|

02045035c ಶಾಂತಿಂ ನ ಪರಿಗಚ್ಛಾಮಿ ದಹ್ಯಮಾನೇನ ಚೇತಸಾ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಆ ಅಪರಿಮಿತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಚೇತನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನುವುದೇ ದೊರೆಯದಾಗಿದೆ.”

02045036 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02045036a ಯಾಮೇತಾಮುತ್ತಮಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಸಿ ಪಾಂಡವೇ|

02045036c ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾವುಪಾಯಂ ಮೇ ಶೃಣು ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ! ಪಾಂಡವನಲ್ಲಿ ನೀನು ನೋಡಿದ ಉತ್ತಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

02045037a ಅಹಮಕ್ಷೇಷ್ಟಭಿಜ್ಞಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಪಿ ಭಾರತ|

02045037c ಹೃದಯಜ್ಞಃ ಪಣಜ್ಞಶ್ಚ ವಿಶೇಷಜ್ಞಶ್ಚ ದೇವನೇ||

ಭಾರತ! ನಾನು ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಕ್ಷಶ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ನಾನು ದಾಳಗಳ ಹೃದಯವನ್ನು, ಪಣವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲೆ.

02045038a ದ್ಯೂತಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ನ ಚ ಜಾನಾತಿ ದೇವಿತುಂ|

02045038c ಆಹೂತಶ್ಚೈಷ್ಯತಿ ವ್ಯಕ್ತಂ ದೀವ್ಯಾವೇತ್ಯಾಹ್ವಯಸ್ವ ತಂ||

ಕೌಂತೇಯನು ದ್ಯೂತಪ್ರಿಯ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಜೂಜಾಡುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕರೆದರೆ ಅವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ನಾನು ಅವನನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಜೂಜಾಡಲು ಕರೆಯಬಹುದು.”

02045039 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02045039a ಏವಮುಕ್ತಃ ಶಕುನಿನಾ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

02045039c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಪದಾಂತರಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಕುನಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವನದೇ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02045040a ಅಯಮುತ್ಸಹತೇ ರಾಜಂ ಶ್ರಿಯಮಾಹರ್ತುಮಕ್ಷವಿತ್|

02045040c ದ್ಯೂತೇನ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ತದನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

“ರಾಜನ್! ಇವನಿಗೆ ಜೂಜಾಡುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಶ್ರೀಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

02045041 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02045041a ಕ್ಷತ್ತಾ ಮಂತ್ರೀ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ಥಿತೋ ಯಸ್ಯಾಸ್ಮಿ ಶಾಸನೇ|

02045041c ತೇನ ಸಂಗಮ್ಯ ವೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಮಹಾಪ್ರಜ್ಞ ಮಂತ್ರಿ ಕ್ಷತ್ರನ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅವನೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ
ಮಾಡಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

02045042a ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ದೀರ್ಘದರ್ಶೀ ಪರಂ ಹಿತಂ|

02045042c ಉಭಯೋಃ ಪಕ್ಷಯೋರ್ಯುಕ್ತಂ ವಕ್ಷ್ಯತ್ಯರ್ಥವಿನಿಶ್ಚಯಂ||

ಆ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ, ನಮ್ಮ
ಅಂತಿಮ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ
ಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಅರ್ಥನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

02045043 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02045043a ನಿವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ ತ್ವಾಸೌ ಯದಿ ಕ್ಷತ್ತಾ ಸಮೇಷ್ಯತಿ|

02045043c ನಿವೃತ್ತೇ ತ್ವಯಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮರಿಷ್ಯೇಽಹಮಸಂಶಯಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರನನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ
ಅವನು ನೀನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ!

ಇದರಿಂದ ನೀನು ಹಿಂದೆಸರಿದೆಯಾದರೆ ನಾನು

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂಶಯಪಡಬೇಡ!

02045044a ಸ ಮಯಿ ತ್ವಂ ಮೃತೇ ರಾಜನ್ವಿದುರೇಣ ಸುಖೀ ಭವ|

02045044c ಭೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಕಿಂ ಮಯಾ ತ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ||

ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಮರಣದ ನಂತರ ವಿದುರನೊಂದಿಗೆ ಸುಖದಿಂದಿರು.

ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲೆ. ನನಗಾಗಿ ನೀನು ಏನು

ಮಾಡಬಲ್ಲೆ!”

02045045 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02045045a ಆರ್ತವಾಕ್ಯಂ ತು ತತ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಣಯೋಕ್ತಂ ನಿಶಮ್ಯ ಸಃ|

02045045c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಬ್ರವೀತ್ಪ್ರೇಷ್ಯಾಂದುರ್ಯೋಧನಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಪ್ರಣಯೋಕ್ತ ಆರ್ತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ ಪರಿಚಾರಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02045046a ಸ್ಥೂಣಾಸಹಸ್ರೈರ್ಬೃಹತೀಂ ಶತದ್ವಾರಾಂ ಸಭಾಂ ಮಮ|

02045046c ಮನೋರಮಾಂ ದರ್ಶನೀಯಾಮಾಶು ಕುರ್ವಂತು ಶಿಲ್ಪಿನಃ||

“ನನಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನೂರು ದ್ವಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಶಾಲ ಮನೋರಮ, ದರ್ಶನೀಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿ.

02045047a ತತಃ ಸಂಸ್ತೀರ್ಯ ರತ್ನೈಸ್ತಾಮಕ್ಷಾನಾವಾಪ್ಯ ಸರ್ವಶಃ|

02045047c ಸುಕೃತಾಂ ಸುಪ್ರವೇಶಾಂ ಚ ನಿವೇದಯತ ಮೇ ಶನ್ಯೈಃ||

ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ರತ್ನ ಮತ್ತು ದಾಳಗಳನ್ನು ಭಿತ್ತರಿಸಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ನಂತರ ಸುಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ನನಗೆ ಬಂದು ತಿಳಿಸಿರಿ.”

02045048a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಶಾಂತ್ಯರ್ಥಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಭೂಮಿಪಃ|

02045048c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ವಿದುರಾಯ ವೈ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಭೂಮಿಪ
ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನಿಗೆ ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದನು.

02045049a ಅಪೃಷ್ಟಾ ವಿದುರಂ ಹ್ಯಸ್ಯ ನಾಸೀತ್ಕಶ್ಚಿ ದ್ವಿನಿಶ್ಚಯಃ|

02045049c ದ್ಯೂತದೋಷಾಂಶ್ಚ ಜಾನನ್ಸ ಪುತ್ರಸೇಹಾದಕೃಷ್ಯತ||

ಏಕೆಂದರೆ ವಿದುರನನ್ನು ಕೇಳದೇ ಯಾವುದೇ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನೂ ಅವನು
ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದ್ಯೂತದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೂ ಅವನು
ಪುತ್ರಸೇಹದಿಂದ ಅದರಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು.

02045050a ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಿದುರೋ ಧೀಮಾನ್ಕಲಿದ್ವಾರಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

02045050c ವಿನಾಶಮುಖಮುತ್ಪನ್ನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಕಲಿಯು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ವಿನಾಶದ ಬಾಯಿಯು
ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಧೀಮಂತ ವಿದುರನು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನು.

02045051a ಸೋಽಭಿಗಮ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತರಮಗ್ರಜಂ|

02045051c ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚರಣಾವಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ತಮ್ಮನು ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಲೆಬಾಗಿ ಸಿ ಚರಣಗಳಿಗೆ
ವಂದಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು:

02045052a ನಾಭಿನಂದಾಮಿ ತೇ ರಾಜನ್ವ್ಯ ವಸಾಯಮಿಮಂ ಪ್ರಭೋ|

02045052c ಪುತ್ರೈರ್ಭೇದೋ ಯಥಾ ನ ಸ್ಯಾದ್ಧ್ಯೂ ತಹೇತೋಸ್ತಥಾ ಕುರು||

“ಪ್ರಭೋ ! ರಾಜನ್ ! ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಈ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ಯೂತದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ.”

02045053 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02045053a ಕ್ಷತ್ರಃ ಪುತ್ರೇಷು ಪುತ್ರೈರ್ಮೇ ಕಲಹೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

02045053c ದಿವಿ ದೇವಾಃ ಪ್ರಸಾದಂ ನಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ರ! ನನ್ನ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಇತರ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಕಲಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದಿವಿಯ ದೇವರುಗಳು ಪ್ರಸಾದ ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

02045054a ಅಶುಭಂ ವಾ ಶುಭಂ ವಾಪಿ ಹಿತಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಹಿತಂ|

02045054c ಪ್ರವರ್ತತಾಂ ಸುಹೃದ್ಧ್ಯೂತಂ ದಿಷ್ಟಮೇತನ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅಶುಭವಾಗಿರಲಿ ಶುಭವಾಗಿರಲಿ, ಹಿತವಾಗಿರಲಿ ಅಹಿತವಾಗಿರಲಿ, ಈ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕ ದ್ಯೂತವು ನಡೆದೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅದು ವಿಧಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

02045055a ಮಯಿ ಸನ್ನಿಹಿತೇ ಚೈವ ಭೀಷ್ಮೇ ಚ ಭರತರ್ಷಭೇ|

02045055c ಅನಯೋ ದೈವವಿಹಿತೋ ನ ಕಥಂ ಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಭರತರ್ಷಭ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ದೈವವಿಹಿತ ಯಾವುದೇ

ರೀತಿಯ ಅನ್ಯಾಯವೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

02045056a ಗಚ್ಚ ತ್ವಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಹಯೈರ್ವಾ ತಸಮೈರ್ಜವೇ|

02045056c ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮದ್ಭ್ರುವ ಸಮಾನಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ವಾಯುವೇಗದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

02045057a ನ ವಾಯೋ ವ್ಯವಸಾಯೋ ಮೇ ವಿದುರೈತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ|

02045057c ದೈವಮೇವ ಪರಂ ಮನ್ಯೇ ಯೇನೈತದುಪಪದ್ಯತೇ||

ವಿದುರ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಡ. ಈ ರೀತಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಮ ದೈವವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.”

02045058a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ವಿದುರೋ ಧೀಮಾನ್ವೈತದಸ್ತೀತಿ ಚಿಂತಯನ್|

02045058c ಆಪಗೇಯಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಮಭ್ಯಗಚ್ಚತ್ಸುದುಃಖಿತಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧೀಮಂತ ವಿದುರನು ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಸುದುಃಖಿತನಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಆಪಗೇಯ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೪೬

ಪೃಥ್ವಿಯ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಮೂಲಹೇತುವಾಗಿದ್ದ ದ್ಯೂತದ ಕುರಿತು
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ವೈಶಂಪಾಯನನು
ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (೧-೬). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಈ ಶೋಕದ
ಮೂಲವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದುದು (೨-೧೭). “ಊಟ ಮತ್ತು
ಉಡುಗೆತೊಡುಗೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕಾಣುವವನು ಪಾಪಪುರುಷ.
ಅಸೂಯೆಪಡದಿರುವ ಪುರುಷನು ಅಧಮನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು
ಹೇಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ದೊರೆತ ಉಡುಗೊರೆ-ಮಾನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು (೧೮-೩೫).

02046001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

02046001a ಕಥಂ ಸಮಭವದ್ಧ್ವಾ ತಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ತನ್ನಹಾತ್ಯಯಂ|

02046001c ಯತ್ರ ತದ್ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪಾಂಡವೈರ್ಮೇ ಪಿತಾಮಹೈಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭ್ರಾತೃಗಳ ಮಹಾತ್ಯಯ ನನ್ನ
ಪಿತಾಮಹ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ದುಃಖನೀಡಿದ ಆ ದ್ಯೂತವು ಹೇಗೆ
ನಡೆಯಿತು?

02046002a ಕೇ ಚ ತತ್ರ ಸಭಾಸ್ಥಾರಾ ರಾಜಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ|

02046002c ಕೇ ಚೈನಮನ್ವಮೋದಂತ ಕೇ ಚೈನಂ ಪ್ರತ್ಯಷೇಧಯನ್||

ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ! ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ರಾಜರು ಆಡಿದರು?
ಯಾರು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಯಾರು ವಿರೋಧಿಸಿದರು?

02046003a ವಿಸ್ತರೇಣೈತದಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಥ್ಯಮಾನಂ ತ್ವಯಾ ದ್ವಿಜ|

02046003c ಮೂಲಂ ಹ್ಯೇತದ್ವಿನಾಶಸ್ಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜ! ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಮೂಲಹೇತುವಾಗಿದ್ದ
ಇದರ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನೀನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

02046004 ಸೂತ ಉವಾಚ|

02046004a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾ ರಾಜ್ಞಾ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

02046004c ಆಚಚಕ್ಷೇ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ಸರ್ವವೇದವಿತೌ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸರ್ವವೇದವಿದುಷಿ ಪ್ರತಾಪಿ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯನು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ನಡೆದ
ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿದನು.

02046005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02046005a ಶೃಣು ಮೇ ವಿಸ್ತರೇಣೇಮಾಂ ಕಥಾಂ ಭರತಸತ್ತಮ|

02046005c ಭೂಯ ಏವ ಮಹಾರಾಜ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರವಣೇ ಮತಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಸತ್ತಮ! ಮಹಾರಾಜ!
ನಡೆದಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನಿಂದ
ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

02046006a ವಿದುರಸ್ಯ ಮತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಂಬಿಕಾಸುತಃ|

02046006c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ವಿಜನೇ ಪುನಃ||

ವಿದುರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಅಂಬಿಕಾಸುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಪುನಃ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02046007a ಅಲಂ ದ್ಯೂತೇನ ಗಾಂಧಾರೇ ವಿದುರೋ ನ ಪ್ರಶಂಸತಿ|

02046007c ನ ಹ್ಯಸೌ ಸುಮಹಾಬುದ್ಧಿರಹಿತಂ ನೋ ವದಿಷ್ಯತಿ||

“ಗಾಂಧಾರೇ! ದ್ಯೂತವು ಬೇಡ. ವಿದುರನು ಇದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ
ಮಹಾಬುದ್ಧಿಯು ಇದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹಿತದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದೂ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.

02046008a ಹಿತಂ ಹಿ ಪರಮಂ ಮನ್ಯೇ ವಿದುರೋ ಯತ್ಪ್ರಭಾಷತೇ|

02046008c ಕ್ರಿಯತಾಂ ಪುತ್ರ ತತ್ಸರ್ವಮೇತನ್ಮನ್ಯೇ ಹಿತಂ ತವ||

ಪರಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿದುರನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪುತ್ರ!
ಅವನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಹಿತವಿದೆ
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

02046009a ದೇವರ್ಷಿರ್ವಾ ಸವಗುರುರ್ದೇವರಾಜಾಯ ಧೀಮತೇ|

02046009c ಯತ್ಪ್ರಾಹ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಭಗವಾನ್ಭೃಹಸ್ಪತಿರುದಾರಧೀಃ||

02046010a ತದ್ವೇದ ವಿದುರಃ ಸರ್ವಂ ಸರಹಸ್ಯಂ ಮಹಾಕವಿಃ|

02046010c ಸ್ಥಿತಶ್ಚ ವಚನೇ ತಸ್ಯ ಸದಾಹಮಪಿ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ದೇವರಾಜ ವಾಸವನ ಗುರು ದೇವರ್ಷಿ ಧೀಮಂತ
 ಉದಾರಧೀ ಭಗವಾನ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ಮತ್ತು ಸರ್ವರಹಸ್ಯಗಳ ಸಹಿತ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮಹಾಕವಿ
 ವಿದುರನ ಮಾತುಗಳಂತೆಯೇ ನಾನು ಸದಾ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

02046011a ವಿದುರೋ ವಾಪಿ ಮೇಧಾವೀ ಕುರೂಣಾಂ ಪ್ರವರೋ ಮತಃ|

02046011c ಉದ್ಧವೋ ವಾ ಮಹಾಬುದ್ಧಿವೃಷ್ಟೀನಾಮರ್ಚಿತೋ ನೃಪ||

ನೃಪ! ವೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಧವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಹಾಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು
 ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದುರನನ್ನು ಮೇಧಾವೀ
 ಪ್ರವರನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

02046012a ದ್ಯೂತೇನ ತದಲಂ ಪುತ್ರ ದ್ಯೂತೇ ಭೇದೋ ಹಿ ದೃಶ್ಯತೇ|

02046012c ಭೇದೇ ವಿನಾಶೋ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ತತ್ಪುತ್ರ ಪರಿವರ್ಜಯ||

ಪುತ್ರ! ಆದುದರಿಂದ ಈ ದ್ಯೂತವು ಬೇಡ. ದ್ಯೂತದಿಂದ
 ಭೇದವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭೇದದಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ವಿನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
 ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

02046013a ಪಿತ್ರಾ ಮಾತ್ರಾ ಚ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಯದ್ವೈ ಕಾರ್ಯಂ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಂ|

02046013c ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ವ ಮಸಿ ತತ್ತಾತ ಪಿತ್ರೈತಾಮಹಂ ಪದಂ||

ಮಾತಾ ಪಿತರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನಿಗೆ ದೊರಕಬೇಕೆಂದು ಸ್ಮೃತವಾದ
 ಪರಮ ಪಿತೃ ಪಿತಾಮಹರ ಪದವು ನಿನಗೆ ದೊರಕಿದೆ.

02046014a ಅಧೀತವಾನ್ಕೃತೀ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಲಾಲಿತಃ ಸತತಂ ಗೃಹೇ|

02046014c ಭ್ರಾತೃಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸ್ಥಿತೋ ರಾಜ್ಯೇ ವಿನ್ದಸೇ ಕಿಂ ನ ಶೋಭನಂ||

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿರುವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತೃವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ?

02046015a ಪೃಥಗ್ಜನೈರಲಭ್ಯಂ ಯದ್ಭೋಜನಾಚ್ಛಾದನಂ ಪರಂ|

02046015c ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕಸ್ಮಾಚ್ಛೋಚಸಿ ಪುತ್ರಕ||

ಸಾಮನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ದೊರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬೋಜನ, ಉಡುಗೆತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಮಹಾಬಾಹು ಪುತ್ರಕ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ನೀನು ಯಾಕೆ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

02046016a ಸ್ಥೀತಂ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಮಹತ್|

02046016c ನಿತ್ಯಮಾಜ್ಞಾಪಯನ್ಭಾಸಿ ದಿವಿ ದೇವೇಶ್ವರೋ ಯಥಾ||

ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರಿಂದ ದೊರಕಿದ ಈ ಸಮೃದ್ಧ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಆಳುತ್ತಿರುವ ನೀನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಶ್ವರನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02046017a ತಸ್ಯ ತೇ ವಿದಿತಪ್ರಜ್ಞ ಶೋಕಮೂಲಮಿದಂ ಕಥಂ|

02046017c ಸಮುತ್ಥಿತಂ ದುಃಖಿತರಂ ತನ್ನೇ ಶಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ನೀನು ವಿದಿತಪ್ರಜ್ಞನೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಈ ಸಮುತ್ಥಿತ

ದುಃಖಿತರ ಶೋಕದ ಮೂಲವು ಏನು? ನನಗೆ ಹೇಳು.”

02046018 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02046018a ಅಶ್ವಮ್ಯಾಚ್ಛಾದಯಾಮೀತಿ ಪ್ರಪಶ್ಯನ್ನಾಪಪೂರುಷಃ|

02046018c ನಾಮರ್ಷಂ ಕುರುತೇ ಯಸ್ತು ಪುರುಷಃ ಸೋಽಧಮಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಊಟ ಮತ್ತು ಉಡುಗೆತೊಡುಗೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕಾಣುವವನು ಪಾಪಪುರುಷ. ಅಸೂಯೆಪಡದಿರುವ ಪುರುಷನು ಅಧಮನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

02046019a ನ ಮಾಂ ಪ್ರೀಣಾತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸಾಧಾರಣಾ ವಿಭೋ|

02046019c ಜ್ವಲಿತಾಮಿವ ಕೌಂತೇಯೇ ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿವ್ಯಥೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ವಿಭೋ! ಸಾಧಾರಣವಾದ ಸಂಪತ್ತು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೌಂತೇಯನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಶ್ರೀಯನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಿಹ್ವಲವಾಗಿದೆ.

02046020a ಸರ್ವಾಂ ಹಿ ಪೃಥಿವೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಶಾನುಗಾಂ|

02046020c ಸ್ಥಿರೋಽಸ್ಮಿ ಯೋಽಹಂ ಜೀವಾಮಿ ದುಃಖಾದೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

ಸರ್ವ ಪೃಥ್ವಿಯೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವಶವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನಲ್ಲ! ಇದನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02046021a ಆವರ್ಜಿತಾ ಇವಾಭಾಂತಿ ನಿಘ್ನಾಶ್ಚೈತ್ರಕಿಕೌಕುರಾಃ|

02046021c ಕಾರಸ್ಯುರಾ ಲೋಹಜಂಘಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸದೆಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸೋತ ಚೈತ್ರಿಕರು,
ಕೌಕುರರು, ಕಾರಸ್ಕರರು, ಲೋಹಜಂಘರಂತೆ ಆಗಿದ್ದೇನೆ.

02046022a ಹಿಮವತ್ಸಾಗರಾನೂಪಾಃ ಸರ್ವರತ್ನಾಕರಾಸ್ತಥಾ|

02046022c ಅಂತ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಪರ್ಯುದಸ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯದ, ಸಾಗರದ ಮತ್ತು
ತಪ್ಪಲುಪ್ರದೇಶಗಳ ಸರ್ವ ರತ್ನಾಕರರೂ ಮತ್ತು ಇತರರೂ ದಾಸರಂತೆ
ಇದ್ದಾರೆ.

02046023a ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽಯಮಿತಿ ಮಾಂ ಮತ್ವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚೇತಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02046023c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಯುಕ್ತೋ ರತ್ನಪರಿಗ್ರಹೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಾನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸತ್ಕರಿಸಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನನ್ನನ್ನು ರತ್ನಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನಿಯುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದನು.

02046024a ಉಪಸ್ಥಿತಾನಾಂ ರತ್ನಾನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾನಾಮರ್ಘಹಾರಿಣಾಂ|

02046024c ನಾದೃಶ್ಯತ ಪರಃ ಪ್ರಾಂತೋ ನಾಪರಸ್ತತ್ರ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರತ್ನಗಳ ತುದಿ ಮೊದಲುಗಳನ್ನು
ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

02046025a ನ ಮೇ ಹಸ್ತಃ ಸಮಭವದ್ವಸು ತತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ|

02046025c ಪ್ರಾತಿಷ್ಠಂತ ಮಯಿ ಶ್ರಾಂತೇ ಗೃಹ್ಯ ದೂರಾಹೃತಂ ವಸು||

ಆ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ನಾನು ನನ್ನ

ಕೈಬಡ್ಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೂರದಿಂದ ತಂದು ಅಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದೆನು.

02046026a ಕೃತಾಂ ಬಿಂದುಸರೋರತ್ನೈರ್ಮಯೇನ ಸ್ಫಾಟಿಕಚ್ಛದಾಂ|

02046026c ಅಪಶ್ಯಂ ನಲಿನೀಂ ಪೂರ್ಣಾಮುದಕಸ್ಯೇವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಬಿಂದುಸರೋವರದ ರತ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಫಟಿಕ-
ಕಾಂಚನಗಳಿಂದ ಮಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ತಾವರೆಯ ಕೊಳವನ್ನು ನಾನು
ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

02046027a ವಸ್ತ್ರಮುತ್ಯರ್ಷತಿ ಮಯಿ ಪ್ರಾಹಸತ್ಸ ವೃಕೋದರಃ|

02046027c ಶತ್ರೋರೃದ್ಧಿವಿಶೇಷೇಣ ವಿಮೂಢಂ ರತ್ನವರ್ಜಿತಂ||

ರತ್ನವರ್ಜಿತನಾದ ನಾನು ಶತ್ರುಗಳ ವಿಶೇಷ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ವಿಮೂಢನಾಗಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೇಲಿತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ವೃಕೋದರನು ನಕ್ಕನು.

02046028a ತತ್ರ ಸ್ಮ ಯದಿ ಶಕ್ತಃ ಸ್ಯಾಂ ಪಾತಯೇಯಂ ವೃಕೋದರಂ|

02046028c ಸಪತ್ನೇನಾವಹಾಸೋ ಹಿ ಸ ಮಾಂ ದಹತಿ ಭಾರತ||

ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಆಗಲೇ ಆ ವೃಕೋದರನನ್ನು
ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ಭಾರತ! ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಿಂದ ಅಪಮಾನಗೊಂಡ
ನಾನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02046029a ಪುನಶ್ಚ ತಾದೃಶೀಮೇವ ವಾಪೀಂ ಜಲಜಶಾಲಿನೀಂ|

02046029c ಮತ್ಪ್ವಾ ಶಿಲಾಸಮಾಂ ತೋಯೇ ಪತಿತೋಽಸ್ಮಿ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅದೇತರಹದ ತಾಪರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ
ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಳವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದೂಕೂಡ ಶಿಲಾಸಮವೆಂದು
ತಿಳಿದು ಹೋಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ.

02046030a ತತ್ರ ಮಾಂ ಪ್ರಾಹಸತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಹ ಸಸ್ವನಂ|

02046030c ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ವ್ಯಥಯಂತೀ ಮನೋ ಮಮ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ಹಾಗೆಯೇ
ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಲು ನಕ್ಕಳು.

02046031a ಕ್ಲಿನ್ನವಸ್ತ್ರಸ್ಯ ಚ ಜಲೇ ಕಿಂಕರಾ ರಾಜಚೋದಿತಾಃ|

02046031c ದದುವರ್ವಾಸಾಂಸಿ ಮೇಽನ್ಯಾನಿ ತಚ್ಚ ದುಃಖಿತರಂ ಮಮ||

02046032a ಪ್ರಲಂಭಂ ಚ ಶೃಣುಷ್ವಾನ್ಯಂ ಗದತೋ ಮೇ ನರಾಧಿಪ|

ನೀರಿನಿಂದ ನನ್ನ ವಸ್ತ್ರವು ಒದ್ದೆಯಾಗಿರಲು ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ
ಕಿಂಕರರು ನನಗಾಗಿ ಬೇರೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು
ದುಃಖವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದುದೆಂದರೆ, ಅವರು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ತುಂಬಾ
ಹೊತ್ತು ನಕ್ಕಿದ್ದುದು, ನರಾಧಿಪ!

02046032c ಅದ್ವಾರೇಣ ವಿನಿರ್ಗಚ್ಛನ್ನಾ ರಸಂಸ್ಥಾನರೂಪಿಣಾ|

02046032e ಅಭಿಹತ್ಯ ಶಿಲಾಂ ಭೂಯೋ ಲಲಾಟೇನಾಸ್ಮಿ ವಿಕ್ಷತಃ||

ದ್ವಾರವಿದೆಯೇನೋ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ
ಶಿಲೆಯು ನನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಂಡೆ.

02046033a ತತ್ರ ಮಾಂ ಯಮಜೌ ದೂರಾದಾಲೋಕ್ಯ ಲಲಿತೌ ಕಿಲ|

02046033c ಬಾಹುಭಿಃ ಪರಿಗೃಹ್ಣೀತಾಂ ಶೋಚಂತೌ ಸಹಿತಾವುಭೌ||

ದೂರದಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವಳಿಗಳು ವಿನೋದಿಸಿದರು.
ದುಃಖಪಟ್ಟ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದರು.

02046034a ಉವಾಚ ಸಹದೇವಸ್ತು ತತ್ರ ಮಾಂ ವಿಸ್ಮಯನ್ನಿವ|

02046034c ಇದಂ ದ್ವಾರಮಿತೋ ಗಚ್ಛ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆಗ ಸಹದೇವನು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದಲೋ ಎನ್ನುವಂತೆ “ರಾಜ! ಇದು
ದ್ವಾರವು. ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗು” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು.

02046035a ನಾಮಧೇಯಾನಿ ರತ್ನಾನಾಂ ಪುರಸ್ತಾನ್ನ ಶ್ರುತಾನಿ ಮೇ|

02046035c ಯಾನಿ ದೃಷ್ಟಾನಿ ಮೇ ತಸ್ಯಾಂ ಮನಸ್ತಪತಿ ತಚ್ಚ ಮೇ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆಸರೇ ತಿಳಿಯದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕೇಳದೇ ಇದ್ದ ರತ್ನಗಳ
ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸುಡುತ್ತಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ಷಟ್‌ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ಭೂಮಿಪಾಲರು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ತಂದ ಮುಖ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು

ದುರ್ಯೋಧನನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೩೧).

02047001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02047001a ಯನ್ಮಯಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತು ದೃಷ್ಟಂ ತಚ್ಚೃಣು ಭಾರತ|

02047001c ಆಹೃತಂ ಭೂಮಿಪಾಲೈರ್ಹಿಂ ವಸು ಮುಖ್ಯಂ ತತಸ್ತತಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಭೂಮಿಪಾಲರು ತಂದ ಮುಖ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

02047002a ನ ವಿಂದೇ ದೃಢಮಾತ್ಮಾನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಹಂ ತದರೇಧನಂ|

02047002c ಫಲತೋ ಭೂಮಿತೋ ವಾಪಿ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಭಾರತ||

ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳ ಬೆಳೆದ ಅಥವಾ ಅಗೆದ ಆ ಧನವನ್ನು ನೋಡಿದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೃಢವಾಗಿರಿಸಲು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಭಾರತ! ಕೇಳು.

02047003a ಐಡಾಂಶ್ಚೈಲಾನ್ವಾರ್ಷದಂಶಾಂ ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕೃತಾನ್|

02047003c ಪ್ರಾವಾರಾಜಿನಮುಖ್ಯಾಂಶ್ಚ ಕಾಂಬೋಜಃ ಪ್ರದದೌ ವಸು||

02047004a ಅಶ್ವಾಂಸ್ತಿತ್ತಿರಿಕಲ್ಮಾಷಾಂಸ್ತಿಶತಂ ಶುಕನಾಸಿಕಾನ್|

02047004c ಉಷ್ಣವಾಮೀಸ್ತಿಶತಂ ಚ ಪುಷ್ಪಾಃ ಪೀಲುಶಮೀಂಗುದೈಃ||

ಕಾಂಬೋಜರು ಬಂಗಾರದ ಕಸೂತಿಮಾಡಿದ ಏಡಾ ಕುರಿಯ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು, ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮದ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು, ಮುನ್ನೂರು ಚೂಪಾದ ಮೂಗಿರುವ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಬೂದುಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಮೂರು ನೂರು ಖರ್ಜೂರ ಶಮಿ ಮತ್ತು ಇಂಗುಡಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿ

ಬೆಳಸಿದ ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದರು.

02047005a ಗೋವಾಸನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ದಾಸಮೀಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

02047005c ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ತೇ ಮಹಾಭಾಗಾ ಧರ್ಮರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02047005e ತ್ರಿಖಿರ್ವಂ ಬಲಿಮಾದಾಯ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ಮಹಾಭಾಗ ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮರಾಜನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಗೋವಾಸನ ಮತ್ತು ದಾಸಮೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಒಳಬರಲು ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ.

02047006a ಕಮಂಡಲೂನುಪಾದಾಯ ಜಾತರೂಪಮಯಾಂ ಶುಭಾನ್|

02047006c ಏವಂ ಬಲಿಂ ಪ್ರದಾಯಾಥ ಪ್ರವೇಶಂ ಲೇಭಿರೇ ತತಃ||

ಬಂಗಾರದ ಸುಂದರ ಕಮಂಡಲುಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದ ನಂತರವೇ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವು ದೊರೆಯಿತು.

02047007a ಶತಂ ದಾಸೀಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಕಾರ್ಪಾಸಿಕನಿವಾಸಿನಾಂ|

02047007c ಶ್ಯಾಮಾಸ್ತನ್ವೋ ದೀರ್ಘಕೇಶೋ ಹೇಮಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ|

02047007e ಶೂದ್ರಾ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮಾರ್ಹಣಿ ರಾಂಕವಾನ್ಯಜಿನಾನಿ ಚ||

02047008a ಬಲಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನುಮಾದಾಯ ಭರುಕಚ್ಛನಿವಾಸಿನಃ|

02047008c ಉಪನಿನ್ಯುರ್ಮಹಾರಾಜ ಹಯಾನ್ಗಾಂಧಾರದೇಶಜಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭರೂಕಚ್ಛ ನಿವಾಸಿ ಶೂದ್ರರು ಕಾರ್ಪಾಸಿಕನಿವಾಸಿ ನೂರು ಸಾವಿರ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ, ತೆಳುದೇಹದ, ಉದ್ದ ಕೂದಲಿನ,

ಹೇಮಾಭರಣಭೂಷಿತ ದಾಸಿಯರನ್ನು, ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ
 ರಾಂಕಜಿಂಕೆಯ ಜಿನಗಳನ್ನು, ಭರೂಕನಿವಾಸಿ ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
 ಗಾಂಧಾರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನಾಗಿ
 ತಂದರು.

02047009a ಇಂದ್ರಕೃಷ್ಣೈರ್ವರ್ತಯಂತಿ ಧಾನ್ಯೈರ್ನದೀಮುಖೈಶ್ಚ ಯೇ|

02047009c ಸಮುದ್ರನಿಷ್ಕುಟೇ ಜಾತಾಃ ಪರಿಸಿಂಧು ಚ ಮಾನವಾಃ||

02047010a ತೇ ವೈರಾಮಾಃ ಪಾರದಾಶ್ಚ ವಂಗಾಶ್ಚ ಕಿತವೈಃ ಸಹ|

02047010c ವಿವಿಧಂ ಬಲಿಮಾದಾಯ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

02047011a ಅಜಾವಿಕಂ ಗೋಹಿರಣ್ಯಂ ಖಿರೋಷ್ಟ್ರಂ ಫಲಜಂ ಮಧು|

02047011c ಕಂಬಲಾನ್ವಿವಿಧಾಂಶ್ಚೈವ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ಇಂದ್ರಕೃಷ್ಣದಲ್ಲಿರುವ, ನದೀಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ,
 ಸಮುದ್ರನಿಷ್ಕುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸಿಂಧುವಿನ ಬಳಿ ವಾಸಿಸುವ
 ಮಾನವ ವೈರಮರು, ಪಾರದರು, ವಂಗರು ಮತ್ತು ಕಿತವರು ವಿವಿಧ
 ರತ್ನ, ಆಡು, ಕುರಿ, ಗೋವು, ಹಿರಣ್ಯ, ಕತ್ತೆ, ಒಂಟೆ, ಮಾದಕ ಪಾನೀಯ,
 ವಿವಿಧ ಕಂಬಳಿ, ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೂ
 ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದೇ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು.

02047012a ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೇತಿಷಾಧಿಪಃ ಶೂರೋ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾನಾಮಧಿಪೋ ಬಲೀ|

02047012c ಯನವೈಃ ಸಹಿತೋ ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತೋ ಮಹಾರಥಃ||

02047013a ಆಜಾನೇಯಾನ್ ಹಯಾಂಶೀಘ್ರಾನಾದಾಯಾನಿಲರಂಹಸಃ|

02047013c ಬಲಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಮಾದಾಯ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಿ ವಾರಿತಃ||

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಾಧಿಪ ಶೂರ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಧಿಪ ಬಲಿ ಮಹಾರಥಿ ರಾಜಾ
 ಭಗದತ್ತನು ಯನವರ ಸಹಿತ ಗಾಳಿಯಂತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಓಡಬಲ್ಲ
 ಉತ್ತಮ ಥಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದನು. ಬಹಳಷ್ಟು
 ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದೇ
 ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು.

02047014a ಅಶ್ಮಸಾರಮಯಂ ಭಾಂಡಂ ಶುದ್ಧದಂತತ್ಸರೂನಸೀನ್|

02047014c ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷೋಽಥ ತದ್ಧತ್ತ್ವಾ ಭಗದತ್ತೋಽವ್ರಜತ್ತದಾ||

ಅಶ್ಮಸಾರಮಯ ಕುಂಡ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ದಂತದ ಹಿಡಿಯಿರುವ
 ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷದ ಭಗದತ್ತನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02047015a ದ್ವೈಕ್ಷಾಂಸ್ತ್ರೈಕ್ಷಾಂಽಲ್ಲಲಾಟಾಕ್ಷಾನ್ನಾನಾದಿಗ್ಭೈಃ ಸಮಾಗತಾನ್|

02047015c ಔಷ್ಣೀಷಾನನಿವಾಸಾಂಶ್ಚ ಬಾಹುಕಾನ್ಪುರುಷಾದಕಾನ್||

02047016a ಏಕಪಾದಾಂಶ್ಚ ತತ್ರಾಹಮಪಶ್ಯಂ ದ್ವಾರಿ ವಾರಿತಾನ್|

02047016c ಬಲ್ಯಥ೯ಂ ದದತಸ್ತಸ್ಮೈ ಹಿರಣ್ಯಂ ರಜತಂ ಬಹು||

ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಜನರು -
 ಎರಡು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರು, ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರು, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ
 ಕಣ್ಣಿರುವವರು, ಮುಂಡಾಸ ಸುತ್ತಿದವರು, ಬಾಹುಕರು, ನರಭಕ್ಷಕರು,
 ಒಂದೇ ಕಾಲಿದ್ದವರು, ಮುಂತಾದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಗಳ
 ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದೇ
 ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

02047017a ಇಂದ್ರಗೋಪಕವರ್ಣಾ ಭಾಂ ಶುಕವರ್ಣಾನ್ಮನೋಜವಾನ್|

02047017c ತಥೈವೇಂದ್ರಾಯುಧನಿಭಾನ್ಸಂಧ್ಯಾಭ್ರಸದ್ಯಶಾನಪಿ||

02047018a ಅನೇಕವರ್ಣಾನಾರಣ್ಯಾನ್ಕುಹೀತ್ವಾಶ್ವಾನ್ಮನೋಜವಾನ್|

02047018c ಜಾತರೂಪಮನರ್ಘ್ಯಂ ಚ ದದುಸ್ತಸ್ಯೈಕಪಾದಕಾಃ||

ಒಂದೇ ಕಾಲಿನವರು ಇಂದ್ರಗೋಪಕವರ್ಣದ, ಶುಕವರ್ಣದ, ಮನೋವೇಗದ, ಇಂದ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ, ಸಂಧ್ಯೆಯ ಆಕಾಶದಂತಿರುವ ಅನೇಕವರ್ಣದ ಮನೋವೇಗದ ಹಲವಾರು ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಅಮೂಲ್ಯ ಚಿನ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರು.

02047019a ಚೇನಾನ್ ಹೂಣಾಂ ಶಕಾನೋಡ್ರಾನ್ವರ್ವತಾಂತರವಾಸಿನಃ|

02047019c ವಾಷ್ಣೇಯಾನ್ ಹಾರಹೂಣಾಂಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಾನ್ ಹೈಮವತಾಂಸ್ತಥಾ||

02047020a ನ ಪಾರಯಾಮ್ಯಭಿಗತಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ದ್ವಾರಿ ವಾರಿತಾನ್|

02047020c ಬಲ್ಯರ್ಥಂ ದದತ್ಸಸ್ಯ ನಾನಾರೂಪಾನನೇಕಶಃ||

ಚೇನರು, ಹೂಣರು, ಶಕಾನರು, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು, ವಾಷ್ಣೇಯರು, ಹಾರಹೂಣರು, ಕಪ್ಪು ಜನರು, ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು, ಮೊದಲಾದ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಜನರು ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದ ಅನೇಕ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು.

02047021a ಕೃಷ್ಣಗ್ರೀವಾನ್ಮಹಾಕಾಯಾನ್ರಾಸಭಾಂ ಶತಪಾತಿನಃ|

02047021c ಆಹಾರ್ಷುರ್ದಶಸಾಹಸ್ರಾನ್ವಿನೀತಾನ್ದಿಕ್ಷು ವಿಶ್ರುತಾನ್||

- 02047022a ಪ್ರಮಾಣರಾಗಸ್ವರ್ಶಾಢ್ಯಂ ಬಾಹ್ಲೀಚೀನಸಮುದ್ಭವಂ|
 02047022c ಔರ್ಣಂ ಚ ರಾಂಕವಂ ಚೈವ ಕೀಟಜಂ ಪಟ್ಟಜಂ ತಥಾ||
 02047023a ಕುಟ್ಟೀಕೃತಂ ತಥೈವಾನ್ಯತ್ಕಮಲಾಭಂ ಸಹಸ್ರಶಃ|
 02047023c ಶ್ಲಕ್ಷಂ ವಸ್ತ್ರಮಕಾರ್ಪಾಸಮಾವಿಕಂ ಮೃದು ಚಾಜಿನಂ||
 02047024a ನಿಶಿತಾಂಶ್ಚೈವ ದೀರ್ಘಾಸೀನ್ಯಷ್ಟಿಶಕ್ತಿಪರಶ್ವಧಾನ್|
 02047024c ಅಪರಾಂತಸಮುದ್ಭೂತಾಂಸ್ತಥೈವ ಪರಶೂಂ ಶಿತಾನ್||
 02047025a ರಸಾನ್ಗಂಧಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ತತ್ನಾನಿ ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|
 02047025c ಬಲಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಮಾದಾಯ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ನೂರಾರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂಥ ಪಳಗಿದ ಕಪ್ಪು ಕೊರಳಿನ ಮಹಾಕಾಯದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತ ನೂರು ಸಾವಿರ ಕತ್ತೆಗಳು; ಬಾಹ್ಲೀಕ ಮತ್ತು ಚೀನದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ, ಕೆಂಪು ಕಮಲಗಳ ಬಣ್ಣದ ಉಣ್ಣೆ, ರಂಕು ಚರ್ಮ, ರೇಷ್ಮೆ, ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಹತ್ತಿಯ ಸಾವಿರಾರು ದಾರದ ಉಂಡೆಗಳು; ಹತ್ತಿಯಲ್ಲದ ಬಟ್ಟೆ, ಮೃದು ಚರ್ಮ, ಪೂರ್ವಪ್ರದೇಶಗಳ ಹರಿತಾದ ಕತ್ತಿಗಳು, ಮದ್ಯ, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಿರಾರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರತ್ನಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದವರು ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದೆ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು.

- 02047026a ಶಕಾಸ್ತುಖಾರಾಃ ಕಂಕಾಶ್ಚ ರೋಮಶಾಃ ಶೃಂಗಿಣೋ ನರಾಃ|
 02047026c ಮಹಾಗಮಾನ್ದೂರಗಮಾನ್ಗಣಿತಾನರ್ಬುದಂ ಹಯಾನ್||
 02047027a ಕೋಟಿಶಶ್ಚೈವ ಬಹುಶಃ ಸುವರ್ಣಂ ಪದ್ಮಸಮ್ಮಿತಂ|

02047027c ಬಲಿಮಾದಾಯ ವಿವಿಧಂ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೂರ ಚಲಿಸಬಲ್ಲ ಅರ್ಬುದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುದುರೆಗಳು, ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಬಹಳಷ್ಟು ಸುವರ್ಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ಶಕರು, ತುಖಾರರು, ಕಂಕರು, ರೋಮಶರು, ಮತ್ತು ಕೋಡುಗಳುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದೇ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು.

02047028a ಆಸನಾನಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಯಾನಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

02047028c ಮಣಿಕಾಂಚನಚಿತ್ರಾಣಿ ಗಜದಂತಮಯಾನಿ ಚ||

02047029a ರಥಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರಾಂ ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕೃತಾನ್|

02047029c ಹಯೈರ್ವಿನೀತೈಃ ಸಂಪನ್ನಾನ್ವೈಯಾಪ್ರಪರಿವಾರಣಾನ್||

02047030a ವಿಚಿತ್ರಾಂಶ್ಚ ಪರಿಸ್ತೋಮಾನ್ರತ್ನಾನಿ ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

02047030c ನಾರಾಚಾನರ್ಧನಾರಾಚಾಂ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

02047031a ಏತದ್ದತ್ವಾ ಮಹದ್ರವ್ಯಂ ಪೂರ್ವದೇಶಾಧಿಪೋ ನೃಪಃ|

02047031c ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಯಜ್ಞಸದನಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಸನಗಳೂ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳು, ಹಾಸಿಗೆಗಳು, ಮಣಿಕಾಂಚನ ಅಲಂಕೃತ ಗಜದಂತನಿರ್ಮಿತ, ಚಿನ್ನದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತ, ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊದ್ದ ಸಂಪನ್ನ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಮೆತ್ತನೆಯ ದಿಂಬುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ವಿವಿಧಾಕಾರದ ಸಹಸ್ರಾರು ರಥಗಳು, ಸಹಸ್ರಾರು ರತ್ನಗಳು, ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಧ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹಾ

ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವದೇಶಾಧಿಪ ನೃಪನು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನ
ಯಜ್ಞಸದನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೮

ಭೂಮಿಪಾಲರು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ತಂದ ಮುಖ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳ
ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (೧-೪೨).

02048001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02048001a ದಾಯಂ ತು ತಸ್ಮೈ ವಿವಿಧಂ ಶೃಣು ಮೇ ಗದತೋಽನಘ|

02048001c ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ರಾಜಭಿದ್ ತ್ವಂ ಮಹಾಂತಂ ಧನಸಂಚಯಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಘ! ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ರಾಜರು
ತಂದಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಮಹಾ ಧನಸಂಚಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

02048002a ಮೇರುಮಂದರಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಶೈಲೋದಾಮಭಿತೋ ನದೀಂ|

02048002c ಯೇ ತೇ ಕೀಚಕವೇಣೂನಾಂ ಚಾಯಾಂ ರಮ್ಯಾಮುಪಾಸತೇ||

02048003a ಖಿಶಾ ಏಕಾಶನಾಜ್ಯೋಹಾಃ ಪ್ರದರಾ ದೀರ್ಘವೇಣವಃ|

02048003c ಪಶುಪಾಶ್ಚ ಕುಣಿಂದಾಶ್ಚ ತಂಗಣಾಃ ಪರತಂಗಣಾಃ||

02048004a ತೇ ವೈ ಪಿಪೀಲಿಕಂ ನಾಮ ವರದತ್ತಂ ಪಿಪೀಲಿಕೈಃ|

02048004c ಜಾತರೂಪಂ ದ್ರೋಣಮೇಯಮಹಾರ್ಷುಃ ಪುಂಜಶೋ ನೃಪಾಃ||

ಮೇರು ಮತ್ತು ಮಂದರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಶೈಲೋದ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ
ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬುಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಖಶ, ಏಕಾಶನ,
ಜ್ಯೋಹ, ಪ್ರದರ, ದೀರ್ಘವೇನ, ಪಶುಪ, ಕುಣಿಂದ, ತಂಗಣ,
ಪರತಂಗಣ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರುಗಳು, ಪಿಪೀಲಕ ಇರುವೆಗಳು
ನೀಡುವ ಪಿಪೀಲಿಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ
ರಾಶಿಗಟ್ಟಲೆ ತಂದಿದ್ದರು.

02048005a ಕೃಷ್ಣಾಽಲ್ಲಲಾಮಾಂಶ್ಚ ಮರಾಂ ಶುಕ್ಲಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾಂ ಶಶಿಪ್ರಭಾನ್|

02048005c ಹಿಮವತ್ಪುಷ್ಪಜಂ ಚೈವ ಸ್ವಾದು ಕ್ಷೌದ್ರಂ ತಥಾ ಬಹು||

02048006a ಉತ್ತರೇಭ್ಯಃ ಕುರುಭ್ಯಶ್ಚಾಪ್ಯಪೋಥಂ ಮಾಲ್ಯಮಂಬುಭಿಃ|

02048006c ಉತ್ತರಾದಪಿ ಕೈಲಾಸಾದೋಷಧೀಃ ಸುಮಹಾಬಲಾಃ||

02048007a ಪಾರ್ವತೀಯಾ ಬಲಿಂ ಚಾನ್ಯಮಾಹೃತ್ಯ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ|

02048007c ಅಜಾತಶತ್ರುೋರ್ನೃಪತೇರ್ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬಿಳಿಯ ಚುಕ್ಕೆಗಳ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಚಾಮರಗಳು,
ಹಿಮಾಲಯದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉತ್ತರ
ಕುರುವಿನಿಂದ ಬಂದ ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ನೀರು, ಉತ್ತರ ಕೈಲಾಸದಿಂದ
ಮಹಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಔಷಧಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದ
ಪಾರ್ವತೀಯರು ಅಜಾತಶತ್ರು ನೃಪತಿಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ
ದೊರೆಯದೇ ನಿಂತಿದ್ದರು.

02048008a ಯೇ ಪರಾರ್ಥೇ ಹಿಮವತಃ ಸೂರ್ಯೋದಯಗಿರೌ ನೃಪಾಃ|

02048008c ವಾರಿಷೇಣಸಮುದ್ರಾಂತೇ ಲೋಹಿತ್ಯಮಭಿತಶ್ಚ ಯೇ|

02048008e ಫಲಮೂಲಾಶನಾ ಯೇ ಚ ಕಿರಾತಾಶ್ಚ ಮರ್ವಾಸಸಃ||

02048009a ಚಂದನಾಗುರುಕಾಷ್ಠಾನಾಂ ಭಾರಾನ್ಯಾಲೀಯಕಸ್ಯ ಚ|

02048009c ಚರ್ಮ ರತ್ನಸುವರ್ಣಾನಾಂ ಗಂಧಾನಾಂ ಚೈವ ರಾಶಯಃ||

02048010a ಕೈರಾತಿಕಾನಾಮಯುತಂ ದಾಸೀನಾಂ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02048010c ಆಹೃತ್ಯ ರಮಣೀಯಾರ್ಥಾನ್ದೂರಜಾನ್ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ||

02048011a ನಿಚಿತಂ ಪರ್ವತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಯಂ ಭೂರಿವರ್ಚಸಂ|

02048011c ಬಲಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಮಾದಾಯ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಿಮಾಲಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯೋದಯಗಿರಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯ ನೃಪರು, ವಾರಿಷೇಣ ಸಮುದ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವವರು, ಲೋಹಿತ್ಯದ ಬಳಿ ಇರುವ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕಿರಾತರು ಗಂಧ, ಅಗರು ಮತ್ತು ಕಾಲೀಯಕ ತುಂಡುಗಳ ಹೊರೆಗಳನ್ನು, ಚರ್ಮ, ರತ್ನ, ಸುವರ್ಣ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧಗಳ ರಾಶಿಗಳು, ಸುಂದರ ಕೈರಾತ ದಾಸಿಯರು, ದೂರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ರಮಣೀಯ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸುಂದರ ಹಿರಣ್ಯಗಳು - ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದು ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದೇ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು.

02048012a ಕಾಯವ್ಯಾ ದರದಾ ದಾರ್ವಾಃ ಶೂರಾ ವೈಯಮಕಾಸ್ತಥಾ|

02048012c ಔದುಂಬರಾ ದುರ್ವಿಭಾಗಾಃ ಪಾರದಾ ಬಾಹ್ಲಿಕೈಃ ಸಹ||

02048013a ಕಾಶ್ಮೀರಾಃ ಕುಂದಮಾನಾಶ್ಚ ಪೌರಕಾ ಹಂಸಕಾಯನಾಃ|

02048013c ಶಿಬಿತ್ರಿಗರ್ತಯೌಧೇಯಾ ರಾಜನ್ಯಾ ಮದ್ರಕೇಕಯಾಃ||

02048014a ಅಂಬಷ್ಠಾಃ ಕೌಕುರಾಸ್ತಾಕ್ಷ್ಯಾ ವಸ್ತ್ರಪಾಃ ಪಹ್ಲವೈಃ ಸಹ|

02048014c ವಸಾತಯಃ ಸಮೌಲೇಯಾಃ ಸಹ ಕ್ಷುದ್ರಕಮಾಲವೈಃ||

02048015a ಶೌಂಡಿಕಾಃ ಕುಕ್ಕುರಾಶ್ಚೈವ ಶಕಾಶ್ಚೈವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02048015c ಅಂಗಾ ವಂಗಾಶ್ಚ ಪುಂಡ್ರಾಶ್ಚ ಶಾನವತ್ಯಾ ಗಯಾಸ್ತಥಾ||

02048016a ಸುಜಾತಯಃ ಶ್ರೇಣಿಮಂತಃ ಶ್ರೇಯಾಂಸಃ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಯಃ|

02048016c ಆಹಾರ್ಷುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವಿತ್ತಂ ಶತಶೋಽಜಾತಶತ್ರುವೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕಾಯವ್ಯ, ದರದ, ದರ್ವ, ಶೂರ, ವೈಯಮಕ, ಔದುಂಬರ, ದುರ್ವಿಭಾಗ, ಪೌರಕ, ಹಂಸಕಾಯನ, ಶಿಬಿ, ತ್ರಿಗರ್ತ, ಯೌಧೇಯ, ಮದ್ರ, ಕೇಕಯ ರಾಜರುಗಳು; ಅಂಬಷ್ಠ, ಕೌಕುರ, ತಾಕ್ಷ್ಯ, ವಸ್ತ್ರಪ, ಫಹ್ಲವ, ವಸತ, ಮೌಲೇಯ, ಕ್ಷುದ್ರಕಮಾಲ, ಶೌಂಡಿಕ, ಕುಂಕುರ, ಶಕ, ಅಂಗ, ವಂಗ, ಪುಂಡ್ರ, ಶಾನವತ್ಯ, ಗಯ, ಸುಜತ, ಶ್ರೇಣಿಮಂತ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಯ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಅಜಾತಶತ್ರುವಿಗೆ ನೂರಾರು ತರಹದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರು.

02048017a ವಂಗಾಃ ಕಲಿಂಗಪತಯಸ್ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತಾಃ ಸಪುಂಡ್ರಕಾಃ|

02048017c ದುಕೂಲಂ ಕೌಶಿಕಂ ಚೈವ ಪತ್ನೋರ್ಣಂ ಪ್ರಾವರಾನಪಿ||

ವಂಗ, ಕಲಿಂಗ, ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತ ಮತ್ತು ಪುಂಡ್ರಕರು ಕೌಶಿಕ ನದಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ದುಕೂಲ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಂದರು.

02048018a ತತ್ರ ಸ್ಮ ದ್ವಾರಪಾಲೈಸ್ತೇ ಪ್ರೋಚ್ಯಂತೇ ರಾಜಶಾಸನಾತ್|

02048018c ಕೃತಕಾರಾಃ ಸುಬಲಯಸ್ತತೋ ದ್ವಾರಮವಾಪ್ಸ್ಯಥ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ರಾಜಶಾಸನದಂತೆ “ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಲಿಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮಗೆ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯದು” ಎಂದರು.

02048019a ಈಷಾದಂತಾನ್ ಹೇಮಕಕ್ಷಾನ್ವದ್ಮವರ್ಣಾನ್ಕುಥಾವೃತಾನ್|

02048019c ಶೈಲಾಭಾನ್ನಿತ್ಯಮತ್ತಾಂಶ್ಚ ಅಭಿತಃ ಕಾಮ್ಯಕಂ ಸರಃ||

02048020a ದತ್ತೈಕೈಕೋ ದಶಶತಾನ್ಕುಂಜರಾನ್ಕವಚಾವೃತಾನ್|

02048020c ಕ್ಷಮಾವತಃ ಕುಲೀನಾಂಶ್ಚ ದ್ವಾರೇಣ ಪ್ರಾವಿಶಂಸ್ತತಃ||

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಹೇಮಕಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಪದ್ಮವರ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರ್ವತಗಳಂಥಹ ನಿತ್ಯವೂ ಮದಿಸಿರುವ ಕಾಮ್ಯಕ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ, ಕವಚಗಳಿಂದ ಆವೃತ, ಕ್ಷಮಾವಂತ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯ ಉದ್ದ ದಂತಗಳ ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

02048021a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಗಣಾ ದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಮಾಗತಾಃ|

02048021c ಅನ್ಯೈಶ್ಚೋಪಾಹೃತಾನ್ಯತ್ರ ರತ್ನಾನೀಹ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಗಣಗಳು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಸೇರಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ರತ್ನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು.

02048022a ರಾಜಾ ಚಿತ್ರರಥೋ ನಾಮ ಗಂಧರ್ವೋ ವಾಸವಾನುಗಃ|

02048022c ಶತಾನಿ ಚತ್ವಾರ್ಯದದಧ್ಯಯಾನಾಂ ವಾತರಂಹಸಾಂ||

02048023a ತುಂಬುರುಸ್ತು ಪ್ರಮುದಿತೋ ಗಂಧವೋ ವಾಜಿನಾಂ ಶತಂ|

02048023c ಅಮೃಪತ್ರಸವರ್ಣಾನಾಮದದಧ್ಯೇಮಮಾಲಿನಾಂ||

ರಾಜಾ ಚಿತ್ರರಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಾಸವಾನುಗ ಗಂಧರ್ವನು ಮಾವಿನ ತಳಿರಿನ ಬಣ್ಣದ ಒಂದು ನೂರು ಹೇಮಮಾಲಿನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

02048024a ಕೃತೀ ತು ರಾಜಾ ಕೌರವ್ಯ ಶೂಕರಾಣಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02048024c ಅದದಧ್ಯಜರತ್ನಾನಾಂ ಶತಾನಿ ಸುಬಹೂನ್ಯಪಿ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕೌರವ್ಯ! ಶೂಕರರ ರಾಜ ಕೃತಿಯು ಅನೇಕ ನೂರು ಗಜರತ್ನಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಾಗಿತ್ತನು.

02048025a ವಿರಾಟೇನ ತು ಮತ್ಸ್ಯೇನ ಬಲ್ಯರ್ಥಂ ಹೇಮಮಾಲಿನಾಂ|

02048025c ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರೇ ದ್ವೇ ಮತ್ತಾನಾಂ ಸಮುಪಾಹೃತೇ||

ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಎರಡುಸಾವಿರ ಹೇಮಮಾಲಿನಿ ಮತ್ತ ಕುಂಜರಗಳನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದನು.

02048026a ಪಾಂಶುರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ವಸುದಾನೋ ರಾಜಾ ಷಡ್ವಿಂಶತಿಂ ಗಜಾನ್|

02048026c ಅಶ್ವಾನಾಂ ಚ ಸಹಸ್ರೇ ದ್ವೇ ರಾಜನ್ಯಾಂಚನಮಾಲಿನಾಂ||

02048027a ಜವಸತ್ಪೋಪಪನ್ನಾನಾಂ ವಯಃಸ್ಥಾನಾಂ ನರಾಧಿಪ|

02048027c ಬಲಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸು ಮಾದಾಯ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯೋ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ನರಾಧಿಪ! ಪಾಂಡುರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜ ವಸುದಾನನು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು
ಆನೆಗಳನ್ನು, ಎರಡು ಸಹಸ್ರ ವೇಗ ಮತ್ತು ಸತ್ವಯುತ,
ಕಾಂಚನಮಾಲಿನ ಬೆಳೆದ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದು
ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

02048028a ಯಜ್ಞಸೇನೇನ ದಾಸೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚತುರ್ದಶ|

02048028c ದಾಸಾನಾಮಯುತಂ ಚೈವ ಸದಾರಾಣಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

02048029a ಗಜಯುಕ್ತಾ ಮಹಾರಾಜ ರಥಾಃ ಷಡ್ವಿಂಶತಿಸ್ತಥಾ|

02048029c ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಕೃತ್ಸುಂ ಪಾರ್ಥೇಭ್ಯೋ ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ವೈ ನಿವೇದಿತಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಯಾಜ್ಞಸೇನನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ದಾಸಿಯರನ್ನು,
ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಮದುವೆಯಾಗಿರುವ ದಾಸರನ್ನು ನೀಡಿದನು.
ಮಹಾರಾಜ! ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಗಜಯುಕ್ತ ರಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇಡೀ
ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಪಾರ್ಥನ ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದ್ದನು.

02048030a ಸಮುದ್ರಸಾರಂ ವೈಡೂರ್ಯಂ ಮುಕ್ತಾಃ ಶಂಖಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ|

02048030c ಶತಶಶ್ಚ ಕುಥಾಂಸ್ತತ್ರ ಸಿಂಹಲಾಃ ಸಮುಪಾಹರನ್||

ಸಿಂಹಳರು ಸಮುದ್ರಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ವೈಡೂರ್ಯ, ಮತ್ತು, ಶಂಖ,
ಗಜಶಾಲೆಗಳ ಸಹಿತ ನೂರಾರು ಆನೆಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಾಗಿತ್ತರು.

02048031a ಸಂವೃತಾ ಮಣಿಚೀರೈಸ್ತು ಶ್ಯಾಮಾಸ್ತಾಮ್ರಾಂತಲೋಚನಾಃ|

02048031c ತಾನ್ಸುಹೀತ್ವಾ ನರಾಸ್ತತ್ರ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾರಿತಾಃ||

ಮಣಿಗಳಿಂದಲಂಕೃತ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು

ಬಣ್ಣದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹಲವಾರು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದವರು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

02048032a ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚೈವ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಶ್ಚ ವಿನಿರ್ಜಿತಃ|

02048032c ಉಪಾಜಹ್ನುವಿಶಶ್ಚೈವ ಶೂದ್ರಾಃ ಶುಶ್ರೂಷವೋಽಪಿ ಚ|

02048032e ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಚ ಬಹುಮಾನಾಚ್ಚ ಅಭ್ಯಗಚ್ಛನ್ಯಧಿಷ್ಠಿರಂ||

02048033a ಸರ್ವೇ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಃ ಸರ್ವವರ್ಣಾ ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತಜಾಸ್ತಥಾ|

02048033c ನಾನಾದೇಶಸಮುತ್ಥೈಶ್ಚ ನಾನಾಜಾತಿಭಿರಾಗತೈಃ|

02048033e ಪರ್ಯಸ್ತ ಇವ ಲೋಕೋಽಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು,
ಶುಶ್ರೂಷೆಗೊಳ್ಳುವವರೆಂದು ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರರು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸರ್ವ ಮ್ಲೇಚ್ಛರೂ,
ಸರ್ವವರ್ಣದವರೂ, ಆದಿ ಮಧ್ಯಾಂತ ಜಾತಿಯವರೂ,
ನಾನಾದೇಶಗಳಿಂದ, ನಾನಾ ಜಾತಿಬಿರಾದರಿಗಳಿಂದ, ಬಂದಿದ್ದರು.
ಪೂರ್ಣ ಲೋಕವೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

02048034a ಉಚ್ಚಾವಚಾನುಪಗ್ರಾಹಾನ್ರಾಜಭಿಃ ಪ್ರಹಿತಾನ್ವಹೂನ್|

02048034c ಶತ್ರುಣಾಂ ಪಶ್ಯತೋ ದುಃಖಾನ್ಮೂರ್ಷಾ ಮೇಽದ್ಯ ಜಾಯತೇ||

ಈಗ ಹೇಳಿದ್ದ ಹೇಳದೇ ಇದ್ದ ಬಹಳಷ್ಟು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು
ರಾಜರುಗಳು ನನ್ನ ಶತ್ರುವಿಗೆ ನೀಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖದಿಂದ

ಇಂದೇ ಮರಣಬರಲಿ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.

02048035a ಭೃತ್ಯಾಸ್ತು ಯೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತಾಂಸ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ|

02048035c ಯೇಷಾಮಾಮಂ ಚ ಪಕ್ಷಂ ಚ ಸಂವಿಧತ್ತೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಭಾರತ ! ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನೇ
ಅವಲಂಬಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:

02048036a ಅಯುತಂ ತ್ರೀಣಿ ಪದ್ಮಾನಿ ಗಜಾರೋಹಾಃ ಸಸಾದಿನಃ|

02048036c ರಥಾನಾಮರ್ಬುದಂ ಚಾಪಿ ಪಾದಾತಾ ಬಹವಸ್ತಥಾ||

ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೇ ಸಿಗದ ಮೂರು ಪದ್ಮಗಳಷ್ಟು ಗಜಾರೋಹರು ಮತ್ತು
ಮಾವುತರು, ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೇ ಸಾದ್ಯವಾಗದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ
ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾಲ್ದಾಳುಗಳು.

02048037a ಪ್ರಮೀಯಮಾಣಮಾರಭ್ಧಂ ಪಚ್ಯಮಾನಂ ತಥೈವ ಚ|

02048037c ವಿಸೃಜ್ಯಮಾನಂ ಚಾನ್ಯತ್ರ ಪುಣ್ಯಾಹಸ್ವನ ಏವ ಚ||

ಆಹಾರಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಂದುಕಡೆ ಅಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ
ಅಡುಗೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮೊಗದೊಂದೆಡೆ
ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

02048038a ನಾಭುಕ್ತವಂತಂ ನಾಹೃಷ್ಟಂ ನಾಸುಭಿಕ್ಷಂ ಕಥಂ ಚನ|

02048038c ಅಪಶ್ಯಂ ಸರ್ವವರ್ಣಾನಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ನೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರದ, ಅಸಂತುಷ್ಟ,

ಅಸುಭಿಕ್ಷ ಯಾರನ್ನೂ ಯಾವ ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

02048039a ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ನಾತಕಾ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ|

02048039c ತ್ರಿಂಶದ್ಧಾಸೀಕ ಏಕೈಕೋ ಯಾನ್ವಿಭರ್ತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02048039e ಸುಪ್ರೀತಾಃ ಪರಿತುಷ್ಟಾಶ್ಚ ತೇಽಪ್ಯಾಶಂಸಂತ್ಯರಿಕ್ಷಯಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಂಭತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ಸ್ನಾತಕ ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಆಳುಗಳಿದ್ದರು. ಸುಪ್ರೀತ ಪರಿತುಷ್ಟರಾದ ಇವರು ಅವನ ಶತ್ರುಗಳ ಅಂತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

02048040a ದಶಾನ್ಯಾನಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯತೀನಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಂ|

02048040c ಭುಂಜತೇ ರುಕ್ಮಪಾತ್ರೀಷು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನೇ||

ಇನ್ನೂ ದಶಸಹಸ್ರ ಯತಿಗಳು, ಊರ್ಧ್ವರೇತಸರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

02048041a ಭುಕ್ತಾಭುಕ್ತಂ ಕೃತಾಕೃತಂ ಸರ್ವಮಾಕುಬ್ಜವಾಮನಂ|

02048041c ಅಭುಂಜಾನಾ ಯಾಜ್ಞಸೇನೀ ಪ್ರತ್ಯವೈಕ್ಷದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕುಬ್ಜ ವಾಮನರವರೆಗೆ ಸರ್ವರೂ ಊಟಮಾಡಿ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಳಗೆ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ಊಟ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ!

02048042a ದ್ವೌ ಕರಂ ನ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತಾಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾಯ ಭಾರತ|

02048042c ವೈವಾಹಿಕೇನ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಖ್ಯೇನಾಂಧಕವೃಷ್ಟಯಃ||

ಭಾರತ ! ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಸಖ್ಯರಾದ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಯವರು ಇವರಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಕುಂತೀಪುತ್ರನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತಂದಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ರೂತಪರ್ವಣಿ

ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪ ಎನ್ನುವ ನಲವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೯

“ಕಿರಿಯ ವಂಶವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರಲು ಜೈಷ್ಠ ವಂಶವು ನಶಿಸುತ್ತಿದೆ” ಎಂದು ಪಾಂಡವರ ಯಾಗದ ವೈಭವವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ವರ್ಣಿಸಿ ಅಸೂಯೆ ಪಡುವುದು (೧-೨೫).

02049001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02049001a ಆರ್ಯಾಸ್ತು ಯೇ ವೈ ರಾಜಾನಃ ಸತ್ಯಸಂಧಾ ಮಹಾವ್ರತಾಃ|

02049001c ಪರ್ಯಾಪ್ತವಿದ್ಯಾ ವಕ್ತಾರೋ ವೇದಾಂತಾವಭೃಥಾಪ್ಲುತಾಃ||

02049002a ಧೃತಿಮಂತೋ ಹ್ರೀನಿಷೇಧಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೋ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

02049002c ಮೂರ್ಧಾ ಭಿಷಿಕ್ತಾಸ್ತೇ ಚೈನಂ ರಾಜಾನಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೂರ್ಧಾ ಭಿಷಿಕ್ತ ರಾಜನನ್ನು

ಅವಭೃತಸ್ನಾನದಿಂದ ಶುಚಿಭೂತರಾದ ಆರ್ಯ ಸತ್ಯಸಂಧ
ಮಹಾವ್ರತ ವೇದಾಂತ ವಿದ್ಯಾಪರ್ಯಾಪ್ತ ವಕ್ತಾರ ಧೃತಿಮಂತ
ವಿನಯವಂತ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯಶಸ್ವಿ ರಾಜರು ಉಪಾಸಿಸಿದರು.

02049003a ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಂ ಸಮಾನೀತಾ ರಾಜಭಿಃ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹನಾಃ|

02049003c ಆರಣ್ಯಾ ಬಹುಸಾಹಸ್ರಾ ಅಪಶ್ಯಂ ತತ್ರ ತತ್ರ ಗಾಃ||

ಸೇರಿದ್ಧ ರಾಜರು ಆರಣ್ಯರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ
ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೋವುಗಳ ಸಾವಿರಾರು
ಗುಂಪುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

02049004a ಆಜಹ್ಯಸ್ತತ್ರ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಸ್ವಯಮುದ್ಯಮ್ಯ ಭಾರತ|

02049004c ಅಭಿಷೇಕಾರ್ಥಮವ್ಯಗ್ರಾ ಭಾಂಡಮುಚ್ಚಾವಚಂ ನೃಪಾಃ||

ಭಾರತ ! ಅಭಿಷೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾತರಹದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು
ನೃಪರು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ತಂದಿದ್ದರು.

02049005a ಬಾಹ್ಲೀಕೋ ರಥಮಾಹಾರ್ಷೀಜ್ಞಾಂಬೂನದಪರಿಷ್ಕೃತ|

02049005c ಸುದಕ್ಷಿಣಸ್ತಂ ಯುಯುಜೇ ಶ್ವೇತೈಃ ಕಾಂಬೋಜಜೈರ್ಹಯೈಃ||

ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಬಂಗಾರದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ರಥವನ್ನು ತಂದನು ಮತ್ತು
ಕಟ್ಟಲು ಸುದಕ್ಷಿಣನು ಕಾಂಬೋಜದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಗಳನ್ನು
ತಂದನು.

02049006a ಸುನೀಥೋಽಪ್ರತಿಮಂ ತಸ್ಯ ಅನುಕರ್ಷಂ ಮಹಾಯಶಾಃ|

02049006c ಧ್ವಜಂ ಚೇದಿಪತಿಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಹಾರ್ಷೀತ್ ಸ್ವಯಮುದ್ಯತಂ||

ಚೇದಿಪತಿ ಸುನೀಥನು ಅವನಿಗೆ ಮಹಾಯಶಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವ ಅಪ್ರತಿಮ
ಧ್ವಜವನ್ನು ತಾನೇ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ತಂದನು.

02049007a ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಃ ಸಂನಹನಂ ಸ್ತಗುಷ್ಟೀಷೇ ಚ ಮಾಗಧಃ|

02049007c ವಸುದಾನೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಗಜೇಂದ್ರಂ ಷಷ್ಟಿಹಾಯನಂ||

ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯನು ಕವಚವನ್ನು, ಮಾಗಧನು ಹಾರ ಮತ್ತು ಶಿರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು,
ಮತ್ತು ಮಹೇಷ್ವಾಸ ವಸುದಾನನು ಅರವತ್ತು ವರ್ಷದ ಅರಸಾನೆಯನ್ನು
ತಂದರು.

02049008a ಮತ್ಸ್ಯಸ್ತಕ್ಷಾನವಾಬಧ್ನಾದೇಕಲವ್ಯ ಉಪಾನಹೌ|

02049008c ಆವಂತ್ಯಸ್ತು ಭಿಷೇಕಾರ್ಥಮಾಪೋ ಬಹುವಿಧಾಸ್ತಥಾ||

02049009a ಚೇಕಿತಾನ ಉಪಾಸಂಗಂ ಧನುಃ ಕಾಶ್ಯ ಉಪಾಹರತ್|

02049009c ಅಸಿಂ ರುಕ್ಮತ್ಸರುಂ ಶಲ್ಯಃ ಶೈಕ್ಯಂ ಕಾಂಚನಭೂಷಣಂ||

ಮತ್ಸ್ಯನು ಗಾಳವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಏಕಲವ್ಯನು ಕಾಲ್ಮಣಿಗಳನ್ನು
ತಂದನು. ಆವಂತಿ ಮತ್ತು ಬಹುವಿಧಾನರು ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ನೀರನ್ನೂ
ತಂದರು. ಚೇಕಿತಾನನು ಭತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಗಿದನು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಯನು
ಬಿಲ್ಲನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಚಿನ್ನದ ಹಿಡಿಯಿದ್ದ ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಕಾಂಚನಭೂಷಿತ
ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಶಲ್ಯನು ನೀಡಿದನು.

02049010a ಅಭ್ಯಷಿಂಚತ್ತತೋ ಧೌಮ್ಯೋ ವ್ಯಾಸಶ್ಚ ಸುಮಹಾತಪಾಃ|

02049010c ನಾರದಂ ವೈ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ದೇವಲಂ ಚಾಸಿತಂ ಮುನಿಂ||

ನಾರದ ಮತ್ತು ಮುನಿ ಅಸಿತ ದೇವಲರನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು
ಸುಮಹಾತಪ ಧೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು.

02049011a ಪ್ರೀತಿಮಂತ ಉಪಾತಿಷ್ಠನ್ನಭಿಷೇಕಂ ಮಹರ್ಷಯಃ|

02049011c ಜಾಮದಗ್ನೇನ ಸಹಿತಾಸ್ತಥಾನ್ಯೇ ವೇದಪಾರಗಾಃ||

02049012a ಅಭಿಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಮಂತ್ರವದ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಂ|

02049012c ಮಹೇಂದ್ರಮಿವ ದೇವೇಂದ್ರಂ ದಿವಿ ಸಪ್ತರ್ಷಯೋ ಯಥಾ||

ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕದಲ್ಲಿದ್ದರು. ವೇದಪಾರಗ
ಅನ್ಯರು ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಸಹಿತ ಬಂದು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ
ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ ಮಹೇಂದ್ರನಿಗೆ
ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದರು.

02049013a ಅಧಾರಯಚ್ಚ ತ್ರಮಸ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

02049013c ಧನಂಜಯಶ್ಚ ವ್ಯಜನೇ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಛತ್ರವನ್ನು, ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯ ಮತ್ತು
ಭೀಮಸೇನರು ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು.

02049014a ಉಪಾಗೃಹ್ಣಾದ್ಯಮಿಂದ್ರಾಯ ಪುರಾಕಲ್ಪೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

02049014c ತಮಸ್ಮೈ ಶಂಖಮಾಹಾರ್ಷೀದ್ವಾರುಣಂ ಕಲಶೋದಧಿಃ||

ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಶಂಖವನ್ನು
ಕಲಶೋದಧಿ ವರುಣನು ಅವನಿಗಾಗಿ ತಂದಿದ್ದನು.

02049015a ಸಿಕ್ತಂ ನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರೇಣ ಸುಕೃತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ|

02049015c ತೇನಾಭಿಷಿಕ್ತಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ತತ್ರ ಮೇ ಕಶ್ಮಲೋಽಭವತ್||

ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಚಿನ್ನಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ತೂಗುಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅವನು
ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು.

02049016a ಗಚ್ಛಂತಿ ಪೂರ್ವಾದಪರಂ ಸಮುದ್ರಂ ಚಾಪಿ ದಕ್ಷಿಣಂ|

02049016c ಉತ್ತರಂ ತು ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ವಿನಾ ತಾತ ಪತತ್ರಿಭಿಃ||

ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ
ಸಾಗರದವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತಾತ! ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೊರತು
ಯಾರೂ ಉತ್ತರದ ಕಡೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

02049017a ತತ್ರ ಸ್ಮ ದಧ್ಮುಃ ಶತಶಃ ಶಂಖಾನ್ಮಂಗಲ್ಯಕಾರಣಾತ್|

02049017c ಪ್ರಾಣದಂಸ್ತೇ ಸಮಾಧ್ಮಾತಾಸ್ತತ್ರ ರೋಮಾಣಿ ಮೇಽಹೃಷನ್||

ಮಂಗಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಅವರು ನೂರಾರು ಶಂಖಗಳನ್ನು
ಊದಿದರು. ಅವುಗಳು ಊದಿ ಮೊಳಗಲು ನನ್ನ ರೋಮಗಳು ಎದ್ದು
ನಿಂತವು.

02049018a ಪ್ರಣತಾ ಭೂಮಿಪಾಶ್ಚಾಪಿ ಪೇತುರ್ಹೀನಾಃ ಸ್ವತೇಜಸಾ|

02049018c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೇಶವೋಽಷ್ಟಮಃ||

02049019a ಸತ್ತ್ವಸ್ಥಾಃ ಶೌರ್ಯಸಂಪನ್ನಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯಪ್ರಿಯಕಾರಿಣಃ|

02049019c ವಿಸಂಜ್ಞಾನ್ಯೂಮಿಪಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಂ ಚ ತೇ ಪ್ರಾಹಸಂಸ್ತದಾ||

ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭೂಮಿಪರು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಬಿದ್ದರು.
 ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಸತ್ವಸ್ತು ಶೌರ್ಯ ಸಂಪನ್ನ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ,
 ಪಾಂಡವರು, ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಎಂಟನೆಯವನಾಗಿ ಕೇಶವ ಇವರು
 ಮೂರ್ಛಿತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಭೂಮಿಪರನ್ನು ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ
 ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕರು.

02049020a ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಣೋ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಪ್ರಾದಾದ್ಧೇಮವಿಷಾಣಿನಾಂ|

02049020c ಶತಾನ್ಯನಡುಹಾಂ ಪಂಚ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಷು ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನಂತರ ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಬೀಭತ್ಸುವು ದ್ವಿಜಪ್ರಮುಖರಿಗೆ
 ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ತಗಡುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ ಐದುನೂರು
 ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

02049021a ನೈವಂ ಶಂಬರಹಂತಾಭೂದ್ಯೌವನಾಶ್ವೋ ಮನುರ್ನ ಚ|

02049021c ನ ಚ ರಾಜಾ ಪೃಥುವೈನ್ಯೋ ನ ಚಾಪ್ಯಾಸೀದ್ಭಗೀರಥಃ||

02049022a ಯಥಾತಿಮಾತ್ರಂ ಕೌಂತೇಯಃ ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಃ|

02049022c ರಾಜಸೂಯಮವಾಪ್ಪೈವಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಇವ ಪ್ರಭುಃ||

ಪ್ರಭು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂತೆ ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ
 ಕೌಂತೇಯನಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಪರಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಶಂಬರಹಂತಕ (ದಶರಥ)
 ನಾಗಲೀ, ಮನು ಯೌವನಾಶ್ವನಾಗಲೀ, ರಾಜ ಪೃಥು ವೈನ್ಯನಾಗಲೀ,
 ಭಗೀರಥನಾಗಲೀ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

02049023a ಏತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರಿಯಂ ಪಾರ್ಥೇ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೇ ಯಥಾ ವಿಭೋ|

02049023c ಕಥಂ ನು ಜೀವಿತಂ ಶ್ರೇಯೋ ಮಮ ಪಶ್ಯಸಿ ಭಾರತ||

ವಿಭೋ! ಭಾರತ! ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿದ್ದಂಥಹ ಶ್ರೀಯು
ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾನು ಜೀವಂತವಿರುವುದು ಶ್ರೀಯ
ಎಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ?

02049024a ಅಂಧೇನೇವ ಯುಗಂ ನದ್ಧಂ ವಿಪರ್ಯಸ್ತಂ ನರಾಧಿಪ|

02049024c ಕನೀಯಾಂಸೋ ವಿವರ್ಧಂತೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಹೀಯಂತಿ ಭಾರತ||

ನರಾಧಿಪ! ಅಂಧನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಭಾರತ! ಕಿರಿಯ ವಂಶವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರಲು
ಜ್ಯೇಷ್ಠ ವಂಶವು ನಶಿಸುತ್ತಿದೆ.

02049025a ಏವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾಭಿವಿಂದಾಮಿ ಶರ್ಮ

ಪರೀಕ್ಷಮಾಣೋಽಪಿ ಕುರುಪ್ರವೀರ|

02049025c ತೇನಾಹಮೇವಂ ಕೃಶತಾಂ ಗತಶ್ಚ

ವಿವರ್ಣತಾಂ ಜೈವ ಸಶೋಕತಾಂ ಚ||

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ನನಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕುರುಪ್ರವೀರರೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ತಾಣವೇ ಇಲ್ಲದಂಥಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ನಾನು ಕೃಶನಾಗಿದ್ದೇನೆ,
ವಿವರ್ಣನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಶೋಕಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ಏಕೋನಪಂಚಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ

೫೦

“ನೀನೂ ಕೂಡ ಮಹಾಧ್ವರವನ್ನು ನಡೆಸು, ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ”
ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಬೇಡವೆಂದು
ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೯). “ವೃದ್ಧರನ್ನೇ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ
ಬುದ್ಧಿಯು ಹಳತಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ” ಎಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ
“ಅಸಂತೋಷವೇ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು
ಅಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ
ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು (೧೦-೨೮).

02050001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02050001a ತ್ವಂ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಜ್ಯೈಷ್ಠಿನೇಯಃ ಪುತ್ರ ಮಾ ಪಾಂಡವಾನ್ದ್ವಿಷಃ|

02050001c ದ್ವೇಷ್ವಾ ಹ್ಯಸುಖಮಾದತ್ತೇ ಯಥೈವ ನಿಧನಂ ತಥಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಜೈಷ್ಠಿನಿಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ ನೀನು.
ಪಾಂಡವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಬೇಡ. ದ್ವೇಷಿಸುವವನು ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ನೋವಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

02050002a ಅವ್ಯುತ್ಪನ್ನಂ ಸಮಾನಾರ್ಥಂ ತುಲ್ಯಮಿತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02050002c ಅದ್ವಿಷಂತಂ ಕಥಂ ದ್ವಿಷ್ಯಾತ್ತ್ವಾ ದೃಶೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನಂಥವರು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗುರಿಗಳನ್ನೇ

ತಾನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ, ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನೇ ಮಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ
ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸದೇ ಇರುವ ಸರಳ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೇ?

y02050003a ತುಲ್ಯಾಭಿಜನವೀರ್ಯಶ್ಚ ಕಥಂ ಭ್ರಾತುಃ ಶ್ರಿಯಂ ನೃಪ|

02050003c ಪುತ್ರ ಕಾಮಯಸೇ ಮೋಹಾನ್ಮೈವಂ ಭೂಃ ಶಾಮ್ಯ ಸಾಧ್ವಿಹ||

ನೃಪ! ಜನನ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ
ಭ್ರಾತುವಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮೋಹದಿಂದ ಏಕೆ ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ?
ಹಾಗಾಗಬೇಡ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿಕೋ!

02050004a ಅಥ ಯಜ್ಞವಿಭೂತಿಂ ತಾಂ ಕಾಂಕ್ಷಸೇ ಭರತರ್ಷಭ|

02050004c ಋತ್ವಿಜಸ್ತವ ತನ್ವಂತು ಸಪ್ತತಂತುಂ ಮಹಾಧ್ವರಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಯಜ್ಞದ ವೈಭವವನ್ನು ಬಯಸುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನ
ಋತ್ವಿಜರಿಂದ ಏಳು ಎಳೆಗಳಿರುವ ಮಹಾಧ್ವರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸು.

02050005a ಆಹರಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಜಾನಸ್ತವಾಪಿ ವಿಪುಲಂ ಧನಂ|

02050005c ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಚ ಬಹುಮಾನಾಚ್ಚ ರತ್ನಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ||

ಆಗ ನಿನಗಾಗಿ ರಾಜರುಗಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಗೌರವದಿಂದ
ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ವಿಪುಲ ಧನವನ್ನೂ ತರುತ್ತಾರೆ.

02050006a ಅನರ್ಥಾ ಚರಿತಂ ತಾತ ಪರಸ್ವಸ್ಪೃಹಣಂ ಭೃಶಂ|

02050006c ಸ್ವಸಂತುಷ್ಟಃ ಸ್ವಧರ್ಮಸ್ಥೋ ಯಃ ಸ ವೈ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ತಾತ ! ಪರರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಿನಗಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತನಾಗು. ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆ.

02050007a ಅವ್ಯಾಪಾರಃ ಪರಾರ್ಥೇಷು ನಿತ್ಯೋದ್ಯೋಗಃ ಸ್ವಕರ್ಮಸು|

02050007c ಉದ್ಯಮೋ ರಕ್ಷಣೇ ಸ್ವೇಷಾಮೇತದ್ವೈಭವಲಕ್ಷಣಂ||

ಬೇರೆಯವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಇರುವುದು, ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಇವೇ ವೈಭವದ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

02050008a ವಿಪತ್ತಿಷ್ಟವ್ಯಥೋ ದಕ್ಷೋ ನಿತ್ಯಮುತ್ಥಾನವಾನ್ನರಃ|

02050008c ಅಪ್ರಮತ್ತೋ ವಿನೀತಾತ್ಮಾ ನಿತ್ಯಂ ಭದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ||

ವಿಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ವ್ಯಥಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುವ ದಕ್ಷ ನರನು ನಿತ್ಯವೂ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ರಮತ್ತ ವಿನೀತನು ನಿತ್ಯವೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

02050009a ಅಂತರ್ವೇದ್ಯಾಂ ದದದ್ವಿತ್ತಂ ಕಾಮಾನನುಭವನ್ಪಿಯಾನ್|

02050009c ಕ್ರೀಡನ್ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ನಿರಾತಂಕಃ ಪ್ರಶಾಮ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿತ್ತವನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ಪ್ರೀತಿಯ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾ, ನೆಮ್ಮಂದಿಯಿಂದಿರು.”

02050010 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02050010a ಜಾನಸ್ತ್ವೈ ಮೋಹಯಸಿ ಮಾಂ ನಾವಿ ನೌರಿವ ಸಮ್ಯತಾ|

02050010c ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಕಿಂ ನಾವಧಾನಂ ತೇ ಉತಾಹೋ ದ್ವೇಷ್ಠಿ ಮಾಂ ಭವಾನ್||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾವೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ನಾವೆಯಂತೆ ನೀನು ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ! ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕುರಿತು ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲವೇ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೀಯಾ?

02050011a ನ ಸಂತೀಮೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಯೇಷಾಂ ತ್ವಮನುಶಾಸಿತಾ|

02050011c ಭವಿಷ್ಯಮರ್ಥಮಾಖ್ಯಾಸಿ ಸದಾ ತ್ವಂ ಕೃತ್ಯಮಾತ್ಮನಃ||

ನಿನ್ನ ಅನುಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ನನ್ನ ಸಂಗಡವಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಬಹಳವಿದೆ ಎಂದು ಸದಾ ನೀನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

02050012a ಪರಪ್ರಣೇಯೋಽಗ್ರಣೀರ್ಹಿ ಯಶ್ಚ ಮಾರ್ಗಾತ್ಪ್ರಮುಹ್ಯತಿ|

02050012c ಪಂಥಾನಮನುಗಚ್ಛೇಯಃ ಕಥಂ ತಸ್ಯ ಪದಾನುಗಾಃ||

ಪ್ರೇರಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗೆ ವೈರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿದೆಯಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವರು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಅವನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಲ್ಲರು?

02050013a ರಾಜನ್ವರಿಗತಪ್ರಜ್ಞೋ ವೃದ್ಧಸೇವೀ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

02050013c ಪ್ರತಿಪನ್ನಾನ್ವ ಕಾರ್ಯೇಷು ಸಮೋಹಯಸಿ ನೋ ಭೃಶಂ||

ರಾಜನ್! ವೃದ್ಧರನ್ನೇ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಹಳತಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ನೀನು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಗೊಂದಲಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02050014a ಲೋಕವೃತ್ತಾದ್ರಾಜವೃತ್ತಮನ್ಯದಾಹ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

02050014c ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜಾ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸ್ವಾರ್ಥಶ್ಚಿಂತ್ಯಃ ಸದೈವ ಹಿ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆ ರಾಜನ ನಡತೆಯು ಇತರ ಜನರ ನಡತೆಗಿಂಥ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜನು ಸದಾ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

02050015a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಜಯೇ ವೃತ್ತಿಃ ಸಮಾಹಿತಾ|

02050015c ಸ ವೈ ಧರ್ಮೋಽಸ್ತು ಧರ್ಮೋ ವಾ ಸ್ವವೃತ್ತೌ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮಹಾರಾಜ! ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ನಡವಳಿಕೆಯು ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಧರ್ಮವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಧರ್ಮವಾಗಿರಲಿ, ಅದೇ ಅವನ ನಡತೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

02050016a ಪ್ರಕಾಲಯೇದ್ವಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರತೋದೇನೇವ ಸಾರಥಿಃ|

02050016c ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರಶ್ರಿಯಂ ದೀಪ್ತಾಂ ಬುಭೂಷುರ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ವೈರಿಗಳ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಆಸೆಯಿಂದ
ಸಾರಥಿಯು ತನ್ನ ಚಾಟಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೀಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

02050017a ಪ್ರಚ್ಛನ್ನೋ ವಾ ಪ್ರಕಾಶೋ ವಾ ಯೋ ಯೋಗೋ ರಿಪುಬಾಂಧನಃ|

02050017c ತದ್ವೈ ಶಸ್ತ್ರಂ ಶಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ನ ಶಸ್ತ್ರಂ ಚೇದನಂ ಸ್ಮೃತಂ||

ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಖಡ್ಗದ ಕುರಿತಲ್ಲದೇ ಅದು
ಬಹಿರಂಗವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಶತ್ರುವನ್ನು
ಕೆಳಗುರುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ.

02050018a ಅಸಂತೋಷಃ ಶ್ರಿಯೋ ಮೂಲಂ ತಸ್ಮಾತ್ತಂ ಕಾಮಯಾಪ್ಯಹಂ|

02050018c ಸಮುಚ್ಛ್ರಯೇ ಯೋ ಯತತೇ ಸ ರಾಜನ್ವರಮೋ ನಯೀ||

ಅಸಂತೋಷವೇ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು
ಅಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜನ್! ಅತ್ಯುತ್ತಮ
ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನೇ ಪರಮ ರಾಜಕಾರಣಿ.

02050019a ಮಮತ್ವಂ ಹಿ ನ ಕರ್ತವ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯೇ ವಾ ಧನೇಽಪಿ ವಾ|

02050019c ಪೂರ್ವಾವಾಪ್ತಂ ಹರಂತ್ಯನ್ಯೇ ರಾಜಧರ್ಮಂ ಹಿ ತಂ ವಿದುಃ||

ಐಶ್ವರ್ಯ ಅಥವಾ ಧನವಿರುವಾಗ ಮಮತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು
ಸರಿಯಲ್ಲವೇ? ಹಿಂದೆಗಳಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ
ರಾಜಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

02050020a ಅದ್ರೋಹೇ ಸಮಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಚಿಚ್ಛೇದ ನಮುಚೇಃ ಶಿರಃ|

02050020c ಶಕ್ರಃ ಸಾ ಹಿ ಮತಾ ತಸ್ಯ ರಿಪೌ ವೃತ್ತಿಃ ಸನಾತನೀ||

ದ್ರೋಹಬೇಡವೆಂದು ಒಪ್ಪಂದಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶಕ್ರನು ನಮೂಚಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಅವನು ಮಾಡಿದ್ದುದು ಶತ್ರುವಿನೊಂದಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸನಾತನ ನಡತೆ.

02050021a ದ್ವಾವೇತೌ ಗ್ರಸತೇ ಭೂಮಿಃ ಸರ್ಪೋ ಬಿಲಶಯಾನಿವ|

02050021c ರಾಜಾನಂ ಚಾವಿರೋದ್ಧಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚಾಪ್ರವಾಸಿನಂ||

ಸರ್ಪವು ಇಲಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನುಂಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯು ವಿರೋಧಿಸದಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸವನ್ನೇ ಮಾಡದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನುಂಗುತ್ತದೆ.

02050022a ನಾಸ್ತಿ ವೈ ಚಾತಿತಃ ಶತ್ರುಃ ಪುರುಷಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02050022c ಯೇನ ಸಾಧಾರಣೇ ವೃತ್ತಿಃ ಸ ಶತ್ರುರ್ನೇತರೋ ಜನಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಯಾರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನ ಶತ್ರುವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯಾರೂ ಅವನಿಗೆ ಶತ್ರುವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

02050023a ಶತ್ರುಪಕ್ಷಂ ಸಮೃದ್ಧ್ಯಂತಂ ಯೋ ಮೋಹಾತ್ಸಮುಪೇಕ್ಷತೇ|

02050023c ವ್ಯಾಧಿರಾಪ್ಯಾಯಿತ ಇವ ತಸ್ಯ ಮೂಲಂ ಚಿನತ್ತಿ ಸಃ||

ಶತ್ರುಪಕ್ಷವು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮೋಹದಿಂದ ನೋಡಿದವನು ಹರಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅದರ ಬುಡವನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ.

02050024a ಅಲೌಪೀಽಪಿ ಹ್ಯರಿರತ್ಯಂತಂ ವರ್ಧಮಾನಪರಾಕ್ರಮಃ|

02050024c ವಲ್ಮೀಕೋ ಮೂಲಜ ಇವ ಗ್ರಸತೇ ವೃಕ್ಷಮಂತಿಕಾತ್||

ಎಷ್ಟೇ ಸಣ್ಣದಿರಲಿ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುವು
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಹುತ್ತವು
ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

02050025a ಆಜಮೀಢ ರಿಪೋರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಮಾ ತೇ ರೋಚಿಷ್ಟ ಭಾರತ|

02050025c ಏಷ ಭಾರಃ ಸತ್ತ್ವ ವತಾಂ ನಯಃ ಶಿರಸಿ ಧಿಷ್ಟಿತಃ||

ಆಜಮೀಢ! ಭಾರತ! ಶತ್ರುವಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು
ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸದಿರಲಿ! ಸತ್ಯವಂತರ ಶಿರದ ಮೇಲಿರುವ ಈ
ನ್ಯಾಯವು ಒಂದು ಭಾರವೇ ಸರಿ.

02050026a ಜನ್ಮವೃದ್ಧಿಮಿವಾರ್ಥಾನಾಂ ಯೋ ವೃದ್ಧಿಮಭಿಕಾಂಕ್ಷತೇ|

02050026c ಏಧತೇ ಜ್ಞಾತಿಷು ಸ ವೈ ಸದ್ಯೋವೃದ್ಧಿಹಿಂ ವಿಕ್ರಮಃ||

ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೀವೋ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ
ಸಂಪತ್ತೂ ಕೂಡ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಯಸುವವನು ತನ್ನ
ಬಂಧುಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಬಲ್ಲ? ವಿಕ್ರಮವೇ ಶೀಘ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

02050027a ನಾಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಂಡವೈಶ್ವರ್ಯಂ ಸಂಶಯೋ ಮೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

02050027c ಅವಾಪ್ಸ್ಯೇ ವಾ ಶ್ರಿಯಂ ತಾಂ ಹಿ ಶೇಷ್ಯೇ ವಾ ನಿಹತೋ ಯಧಿ||

02050028a ಅತಾದ್ಯುಶಸ್ಯ ಕಿಂ ಮೇಽದ್ಯ ಜೀವಿತೇನ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

ಪಾಂಡವರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವವರೆಗೆ ನಾನು
ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಆ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದುತ್ತೇನೆ. ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವನಿಗೆ
ಸದೃಶನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಏಕೆ ತಾನೆ ಜೀವಿಸಬೇಕು? ಪಾಂಡವರು
ದಿನ ನಿತ್ಯವೂ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಮಾತ್ರ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ
ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪೇ ಪಂಚಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನಸಂತಾಪ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೧

ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದುದು

ಶತ್ರುವಿಗೆ ದ್ಯೂತದ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ತಾನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ
ಯಾವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೋ
ಅದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂದು ಶಕುನಿಯು ಆಶ್ವಾಸನೆ
ನೀಡುವುದು; ಅದರ ಕುರಿತು ದುರ್ಯೋಧನ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರ ನಡುವೆ
ಚರ್ಚೆ (೧-೧೬). ಸಭೆಯು ಸಿದ್ಧವಾದಾಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದ್ಯೂತದ
ವಿರುದ್ಧ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ ವಿದುರನನ್ನೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕರೆತರಲು

ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತುದು (೧೭-೨೬).

02051001 ಶಕುನಿರುವಾಚೆ|

02051001a ಯಾಂ ತ್ವಮೇತಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

02051001c ತಪ್ಯಸೇ ತಾಂ ಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ದ್ಯೂತೇನಾಹೂಯತಾಂ ಪರಃ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ತಪಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಾನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶತ್ರುವಿಗೆ ದ್ಯೂತದ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕಳುಹಿಸು.

02051002a ಅಗತ್ವಾ ಸಂಶಯಮಹಮಯುದ್ಧಾ ಚ ಚಮೂಮುಖೇ|

02051002c ಅಕ್ಷಾನ್ ಕ್ಷಿಪನ್ನಕ್ಷತಃ ಸನ್ನಿದ್ವಾನವಿದುಷೋ ಜಯೇ||

ನಾನು ಸಂಶಯ ಬರುವಂಥಹುದೇನನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ದಾಳಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಸೆದು ಆ ವಿದ್ವಾನ್ ವಿದುಷಿಯನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

02051003a ಗ್ಲಹಾನ್ಧನೂಂಷಿ ಮೇ ವಿದ್ಧಿ ಶರಾನಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಭಾರತ|

02051003c ಅಕ್ಷಾಣಾಂ ಹೃದಯಂ ಮೇ ಜ್ಯಾಂ ರಥಂ ವಿದ್ಧಿ ಮಮಾಸ್ತರಂ||

ಭಾರತ! ದಾಳಗಳೇ ನನ್ನ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳೆಂದು ತಿಳಿ. ದಾಳಗಳ ಹೃದಯವು ಧನುಸ್ಸಿನ ದಾರ ಮತ್ತು ದಾಳಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುವ ಚಾಪೆಯು ರಥವೆಂದು ತಿಳಿ.”

02051004 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02051004a ಅಯಮುತ್ಸಹತೇ ರಾಜಂ ಶ್ರಿಯಮಾಹರ್ತುಮಕ್ಷವಿತ್|

02051004c ದ್ಯೂತೇನ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಭ್ಯಸ್ತುಭ್ಯಂ ತಾತ ರೋಚತಾಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಈ ಅಕ್ಷವಿದನು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಿಂದ ಅವನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತಂದೇ! ಇದು ನಿನಗೆ ಸಂತಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು.”

02051005 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02051005a ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮಿ ಶಾಸನೇ ಭ್ರಾತುವಿದುರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02051005c ತೇನ ಸಂಗಮ್ಯ ವೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಮಹಾತ್ಮ ವಿದುರನ ಶಾಸನದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ.”

02051006 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02051006a ವಿಹನಿಷ್ಯತಿ ತೇ ಬುದ್ಧಿಂ ವಿದುರೋ ಮುಕ್ತಸಂಶಯಃ|

02051006c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಹಿತೇ ಯುಕ್ತೋ ನ ತಥಾ ಮಮ ಕೌರವ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವ! ವಿದುರನು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಪಾಂಡವರ ಹಿತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೋ ಅಷ್ಟು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲ.”

02051007a ನಾರಭೇತ್ವರಸಾಮರ್ಥ್ಯಾತ್ಪುರುಷಃ ಕಾರ್ಯಮಾತ್ಮನಃ|

02051007c ಮತಿಸಾಮ್ಯಂ ದ್ವಯೋರ್ನಾಸ್ತಿ ಕಾರ್ಯೇಷು ಕುರುನನ್ನನ||

ಕುರುನಂದನ! ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

02051008a ಭಯಂ ಪರಿಹರನ್ಮಂದ ಆತ್ಮಾನಂ ಪರಿಪಾಲಯನ್|

02051008c ವರ್ಷಾಸು ಕ್ಲಿನ್ನಕಟವತ್ತಿಷ್ಠನ್ನೇವಾವಸೀದತಿ||

ಭಯದಿಂದ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಮೂಢನು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಒಂಟಿ ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

02051009a ನ ವ್ಯಾಧಯೋ ನಾಪಿ ಯಮಃ ಶ್ರೇಯಃಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ|

02051009c ಯಾವದೇವ ಭವೇತ್ಕಲ್ಪಸ್ತಾವಚ್ಛ್ರೇಯಃ ಸಮಾಚರೇತ್||

ವ್ಯಾಧಿಯಾಗಲೀ ಯಮನಾಗಲೀ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಳಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಯ ದೊರಕಿದಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

02051010 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02051010a ಸರ್ವಥಾ ಪುತ್ರ ಬಲಿಭಿರ್ವಿಗ್ರಹಂ ತೇ ನ ರೋಚಯೇ|

02051010c ವೈರಂ ವಿಕಾರಂ ಸೃಜತಿ ತದ್ವೈ ಶಸ್ತ್ರಮನಾಯಸಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆದರೂ ಪುತ್ರ! ನಮಗಿಂಥಲೂ

ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.
ಶಸ್ತ್ರದಂತೆ ವೈರವು ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

02051011a ಅನರ್ಥಮರ್ಥಂ ಮನ್ಯಸೇ ರಾಜಪುತ್ರ
ಸಂಗ್ರಂಥನಂ ಕಲಹಸ್ಯಾತಿಘೋರಂ|

02051011c ತದ್ವೈ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ತು ಯಥಾ ಕಥಂ ಚಿದ್
ವಿಮೋಕ್ಷಯೇಚ್ಛಾಪ್ಯಸಿಸಾಯಕಾಂಶ್ಚ||

ರಾಜಪುತ್ರ! ಯಾವ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಅರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ
ಅದು ಅತಿ ಘೋರ ಕಲಹವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದು ಖಡ್ಗ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ.”

02051012 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02051012a ದ್ಯೂತೇ ಪುರಾಣೈರ್ವ್ಯವಹಾರಃ ಪ್ರಣೀತಸ್
ತತ್ರಾತ್ಯಯೋ ನಾಸ್ತಿ ನ ಸಂಪ್ರಹಾರಃ|

02051012c ತದ್ರೋಚತಾಂ ಶಕುನೇರ್ವಾಕ್ಯಮದ್ಯ
ಸಭಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತ್ವಮಿಹಾಜ್ಞಾಪಯಸ್ವ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತವು ಒಂದು
ವ್ಯವಹಾರವೆಂದು ಪ್ರಣೀತವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ.
ಸಂಪ್ರಹಾರಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂದು ಶಕುನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪು.
ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು.

02051013a ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಂ ದೀವ್ಯತಾಂ ನೋ ವಿಶಿಷ್ಟಂ
ತದ್ವರ್ತಿನಾಂ ಚಾಪಿ ತಥೈವ ಯುಕ್ತಂ|

02051013c ಭವೇದೇವಂ ಹ್ಯಾತ್ಮನಾ ತುಲ್ಯಮೇವ
ದುರೋದರಂ ಪಾಂಡವೈಸ್ತ್ವಂ ಕುರುಷ್ವ||

ಜೂಜಾಡಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಬಾಗಿಲು ನಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದೇ ನಮಗೆ ಸೂಕ್ತ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಆಡಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡು.”

02051014 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02051014a ವಾಕ್ಯಂ ನ ಮೇ ರೋಚತೇ ಯತ್ತ್ವಯೋಕ್ತಂ
ಯತ್ತೇ ಪ್ರಿಯಂ ತತ್ತ್ವಿಯತಾಂ ನರೇಂದ್ರ|

02051014c ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ಸ್ಯಸೇ ತದುಪಾಕ್ರಮ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ
ನ ಹೀದೃಶಂ ಭಾವಿ ವಚೋ ಹಿ ಧರ್ಮ್ಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳು ನನಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನರೇಂದ್ರ! ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು. ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ನೀನು ನಂತರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತೀಯೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಥಹ ಮಾತುಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ.

02051015a ದೃಷ್ಟಂ ಹ್ಯೇತದ್ವಿದುರೇಣೈವಮೇವ
ಸರ್ವಂ ಪೂರ್ವಂ ಬುದ್ಧಿವಿದ್ಯಾನುಗೇನ|

02051015c ತದೇವೈತದವಶಸ್ಯಾಭ್ಯುಪೈತಿ

ಮಹದ್ಭಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಬೀಜಘಾತಿ||

ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ-ವಿಧ್ಯೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿದುರನು ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡಿದ್ದನು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಬೀಜವನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಆ ಮಹಾ ಭಯವೇ ಇಂದು ಅಸಹಾಯಕ ನರನ ಎದಿರಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.”

02051016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02051016a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮನೀಷೀ

ದೈವಂ ಮತ್ವಾ ಪರಮಂ ದುಸ್ತರಂ ಚ|

02051016c ಶಶಾಸೋಚ್ಛೈಃ ಪುರುಷಾನ್ಪುತ್ರವಾಕ್ಯೇ

ಸ್ಥಿತೋ ರಾಜಾ ದೈವಸಮ್ಮೂಢಚೇತಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದೈವವು ಪರಮ ದುಸ್ತರವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ದೈವಸಮ್ಮೂಢಚೇತಸ ಮನೀಷಿ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ತನ್ನ ಪುತ್ರನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

02051017a ಸಹಸ್ರಸ್ತಂಭಾಂ ಹೇಮವೈಡೂರ್ಯಚಿತ್ರಾಂ

ಶತದ್ವಾರಾಂ ತೋರಣಸ್ಫಾಟಿಶೃಂಗಾಂ|

02051017c ಸಭಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರಾಯತಾಂ ಮೇ

ತದ್ವಿಸ್ತಾರಾಮಾಶು ಕುರ್ವಂತು ಯುಕ್ತಾಃ||

“ಹೇಮವೈಡೂರ್ಯಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಸಾವಿರ ಸ್ತಂಭಗಳ ಮತ್ತು

ಸ್ಫಟಿಕದ ತೋರಣ ಕಮಾನುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ನೂರು ದ್ವಾರಗಳ, ಒಂದು ಕ್ರೋಶ ಚೌಕದ ವಿಸ್ತಾರ ಸುಂದರ ಸಭಾಗೃಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿ.”

02051018a ಶ್ರುತ್ವಾ ತಸ್ಯ ತ್ವರಿತಾ ನಿರ್ವಿಶಂಕಾಃ

ಪ್ರಾಜ್ಞಾ ದಕ್ಷಾಸ್ತಾಂ ತಥಾ ಚಕ್ಷುರಾಶು|

02051018c ಸರ್ವದ್ರವ್ಯಾಣ್ಯುಪಜಹ್ನುಃ ಸಭಾಯಾಂ

ಸಹಸ್ರಶಃ ಶಿಲ್ಪಿನಶ್ಚಾಪಿ ಯುಕ್ತಾಃ||

ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿರ್ವಿಶಂಕ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮತ್ತು ದಕ್ಷರು ಸರ್ವವಸ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಸಹಸ್ರಾರು ಯುಕ್ತಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

02051019a ಕಾಲೇನಾಲ್ಪೇನಾಥ ನಿಷ್ಠಾಂ ಗತಾಂ ತಾಂ

ಸಭಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಬಹುರತ್ನಾಂ ವಿಚಿತ್ರಾಂ|

02051019c ಚಿತ್ರೈರ್ಹೈರ್ಮೈರಾಸನೈರಭ್ಯುಪೇತಾಂ

ಆಚಮ್ನಿಸ್ತೇ ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರತೀತಾಃ||

ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಬಹುರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ, ಚಿನ್ನದ ಸುಂದರ ಆಸನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಮ್ಯ ಸಭೆಯು ತಯಾರಾಗಿದೆಯೆಂದು ರಾಜನಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಿದರು.

02051020a ತತೋ ವಿದ್ವಾನ್ವಿದುರಂ ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯಂ

ಉವಾಚೇದಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನರೇಂದ್ರಃ|

02051020c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಹಿ ಗತ್ವಾ

ಮದ್ವಾಕ್ಯೇನ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಿಹಾನಯಸ್ವ||

ನಂತರ ನರೇಂದ್ರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಂತ್ರಿ ಮುಖ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್
ವಿದುರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಪುತ್ರ ಯುದ್ಧಿರನಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಕರೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬಾ.

02051021a ಸಭೇಯಂ ಮೇ ಬಹುರತ್ನಾ ವಿಚಿತ್ರಾ

ಶಯ್ಯಾಸನೈರುಪಪನ್ನಾ ಮಹಾರ್ಹೃಃ|

02051021c ಸಾ ದೃಶ್ಯತಾಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಮೇತ್ಯ

ಸುಹೃದ್ಧ್ಯುತಂ ವರ್ತತಾಮತ್ರ ಚೇತಿ||

“ಬಹುರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮಂಚ
ಆಸನಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಿತವಾದ ಈ ನನ್ನ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ
ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಪರ ದ್ಯೂತವನ್ನು
ಆಡೋಣ!” ಎಂದು ಹೇಳು.”

02051022a ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನರಾಧಿಪಃ|

02051022c ಮತ್ವಾ ಚ ದುಸ್ತರಂ ದೈವಮೇತದ್ರಾಜಾ ಚಕಾರ ಹ||

ಪುತ್ರನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ನರಾಧಿಪ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಇದೊಂದು ದುಸ್ತರ ದೈವವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು.

02051023a ಅನ್ಯಾಯೇನ ತಥೋಕ್ತಸ್ತು ವಿದುರೋ ವಿದುಷಾಂ ವರಃ|

02051023c ನಾಭ್ಯನಂದದ್ವಚೋ ಭ್ರಾತುರ್ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದುರನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಈ ಅನ್ಯಾಯದ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02051024a ನಾಭಿನಂದಾಮಿ ನೃಪತೇ ಪ್ರೈಷಮೇತಂ

ಮೈವಂ ಕೃಥಾಃ ಕುಲನಾಶಾದ್ಭೀಮಿ|

02051024c ಪುತ್ರೈರ್ಭಿನ್ನೈಃ ಕಲಹಸ್ತೇ ಧ್ರುವಂ ಸ್ಯಾದ್

ಏತಚ್ಛಂಕೇ ದ್ಯೂತಕೃತೇ ನರೇಂದ್ರ||

“ನೃಪತೇ! ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು
ಮಾಡಬೇಡ! ನಮ್ಮ ಕುಲದ ನಾಶದ ಕುರಿತು ಭಯಪಡುತ್ತೇನೆ.
ನರೇಂದ್ರ! ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ತರುವುದರಿಂದ ಕಲಹವಾಗುತ್ತದೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡುವುದರ ಕುರಿತು
ಇದೇ ನನ್ನ ಭಯ.”

02051025 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02051025a ನೇಹ ಕ್ಷತ್ರಃ ಕಲಹಸ್ತಸ್ಯ ತೇ ಮಾಂ

ನ ಚೇದ್ಧೈವಂ ಪ್ರತಿಲೋಮಂ ಭವಿಷ್ಯತ್|

02051025c ಧಾತ್ರಾ ತು ದಿಷ್ಟಸ್ಯ ವಶೇ ಕಿಲೇದಂ

ಸರ್ವಂ ಜಗಚ್ಛೇಷ್ಟತಿ ನ ಸ್ವತಂತ್ರಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ರ! ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಲಹದ
ಚಿಂತೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ದೈವದ ವಿರುದ್ಧವೂ ಇದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವೂ
ಧಾತಾರನ ಕಲ್ಪನೆಯ ವಶ. ಸರ್ವ ಜಗತ್ತೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ

ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

02051026a ತದದ್ಯ ವಿದುರ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಮಮ ಶಾಸನಾತ್|

02051026c ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾನಯ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಆದುದರಿಂದ ವಿದುರ! ಇಂದು ನನ್ನ ಶಾಸನದಂತೆ ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿ
ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಆ ದುರ್ಧರ್ಷ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನಯನೇ ಏಕಪಂಚಶತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನಯನ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಆಗಮನ

ವಿದುರನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದು (೧-೧೦). “ನನಗಿಷ್ಟವಿದೆ ಎಂದು ನಾನು
ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದು ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಶಾಸನವೆಂದು ಜೂಜಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಮ್ಮಂದಿರು ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ
ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದು (೧೧-೩೨).

02052001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02052001a ತತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ವಿದುರೋಽಶ್ವೈರುದಾರೈರ್
ಮಹಾಜವೈರ್ಬಲಿಭಿಃ ಸಾಧುದಾಂತೈಃ|

02052001c ಬಲಾನ್ನಿಯುಕ್ತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ರಾಜ್ಞಾ
ಮನೀಷಿಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸಕಾಶಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಂದ
ಬಲವಂತವಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತನಾದ ವಿದುರನು ಮನೀಷಿ ಪಾಂಡವರ
ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಹಾವೇಗವನ್ನುಳ್ಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಳಗಿದ ಬಲಶಾಲಿ
ಉದಾರ ಅಶ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟನು.

02052002a ಸೋಽಭಿಪತ್ಯ ತದಧ್ವಾನಮಾಸಾದ್ಯ ನೃಪತೇಃ ಪುರಂ|

02052002c ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ||

ದಾರಿಯನ್ನು ಜಿಗಿದು ದಾಟಿ ನೃಪತಿಯ ಪುರವನ್ನು ತಲುಪಿ ಆ
ಮಹಾಬುದ್ಧಿಯು ದ್ವಿಜರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02052003a ಸ ರಾಜಗೃಹಮಾಸಾದ್ಯ ಕುಬೇರಭವನೋಪಮಂ|

02052003c ಅಭ್ಯಗಚ್ಛತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಕುಬೇರನ ಭವನದಂದಿದ್ದ ರಾಜಗೃಹವನ್ನು ಸೇರಿ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು
ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಳಿಸಾರಿದನು.

02052004a ತಂ ವೈ ರಾಜಾ ಸತ್ಯಧೃತಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾ
ಅಜಾತಶತ್ರುರ್ವಿದುರಂ ಯಥಾವತ್|

02052004c ಪೂಜಾಪೂರ್ವಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಜಮೀಢಸಃ

ತತೋಽಪೃಚ್ಛದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಪುತ್ರಂ||

ಸತ್ಯಧೃತಿ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜ ಅಜಾತಶತ್ರುವು ವಿದುರನನ್ನು
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ನಂತರ
ಆಜಮೀಢನು ಪುತ್ರಸಮೇತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

02052005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02052005a ವಿಜ್ಞಾಯತೇ ತೇ ಮನಸೋ ನ ಪ್ರಹರ್ಷಃ

ಕಚ್ಚಿತ್ ಕ್ಷತ್ತಃ ಕುಶಲೇನಾಗತೋಽಸಿ|

02052005c ಕಚ್ಚಿತ್ಪುತ್ರಾಃ ಸ್ಥವಿರಸ್ಯಾನುಲೋಮಾ

ವಶಾನುಗಾಶ್ಚಾಪಿ ವಿಶೋಽಪಿ ಕಚ್ಚಿತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ತ! ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕುಶಲವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ? ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ
ಹಿರಿಯರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವನ
ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?”

02052006 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02052006a ರಾಜಾ ಮಹಾತ್ಮಾ ಕುಶಲೀ ಸಪುತ್ರ

ಆಸ್ತೇ ವೃತೋ ಜ್ಞಾತಿಭಿರಂದ್ರಕಲ್ಪೈಃ|

02052006c ಪ್ರೀತೋ ರಾಜನ್ಪುತ್ರಗಣೈರ್ವಿನೀತ್ಯೈರ್

ವಿಶೋಕ ಏವಾತ್ಮರತಿದೃಢಾತ್ಮಾ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ
 ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಇಂದ್ರಸಮಾನ ಕುಟುಂಬದವರಿಂದ
 ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ್! ತನ್ನ ವಿನೀತ ಪುತ್ರಗಣಗಳಿಂದ
 ಪ್ರೀತನಾಗಿ ವಿಶೋಕನಾಗಿ ದೃಢಾತ್ಮನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದಾನೆ.

02052007a ಇದಂ ತು ತ್ವಾಂ ಕುರುರಾಜೋಽಭ್ಯುವಾಚ
 ಪೂರ್ವಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಶಲಂ ಚಾವ್ಯಯಂ ಚ|

02052007c ಇಯಂ ಸಭಾ ತ್ವತ್ಸಭಾತುಲ್ಯರೂಪಾ
 ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ತೇ ಪಶ್ಯ ತಾಮೇತ್ಯ ಪುತ್ರ||

ಆದರೆ ಕುರುರಾಜನು ನಿನ್ನ ಕುಶಲ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ
 ನಂತರ ನಿನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ: “ಪುತ್ರ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವುದರ ಹಾಗೇ
 ತೋರುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರ ಸಹಿತ ಬಂದು
 ನೋಡು.

02052008a ಸಮಾಗಮ್ಯ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪಾರ್ಥ ತಸ್ಯಾಂ
 ಸುಹೃದ್ಧ್ಯೂತಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ರಮ್ಯತಾಂ ಚ|

02052008c ಪ್ರಿಯಾಮಹೇ ಭವತಃ ಸಂಗಮೇನ
 ಸಮಾಗತಾಃ ಕುರವಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇ||

ಪಾರ್ಥ! ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರು. ಸ್ನೇಹಪರ
 ಜೂಜಾಡೋಣ! ರಮಿಸೋಣ. ಸರ್ವ ಕುರುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು
 ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಬಂದು ಸೇರಿದರೆ ನನಗೆ

ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.”

02052009a ದುರೋದರಾ ವಿಹಿತಾ ಯೇ ತು ತತ್ರ

ಮಹಾತ್ಮನಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ರಾಜ್ಞಾ|

02052009c ತಾನ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ಕಿತವಾನ್ಸಂನಿವಿಷ್ಟಾನ್

ಇತ್ಯಾಗತೋಽಹಂ ನೃಪತೇ ತಜ್ಜುಷಸ್ವ||

ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಆಟಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಟಗಾರರೆಲ್ಲ ಸೇರಿರುವುದನ್ನು ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ನೃಪತೇ! ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಂದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.”

02052010 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02052010a ದ್ಯೂತೇ ಕ್ಷತ್ತಃ ಕಲಹೋ ವಿದ್ಯತೇ ನಃ

ಕೋ ವೈ ದ್ಯೂತಂ ರೋಚಯೇದ್ಬುಧ್ಯಮಾನಃ|

02052010c ಕಿಂ ವಾ ಭವಾನ್ಮನ್ಯತೇ ಯುಕ್ತರೂಪಂ

ಭವದ್ವಾಕ್ಯೇ ಸರ್ವ ಏವ ಸ್ಥಿತಾಃ ಸ್ಮ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ತ! ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಕಲಹವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಯಾರುತಾನೆ ದ್ಯೂತವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ? ನೀನಾದರೂ ಸರಿಯಾದುದೇನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೀಯೆ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.”

02052011 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02052011a ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ದ್ಯೂತಮನರ್ಥಮೂಲಂ

ಕೃತಶ್ಚ ಯತ್ನೋಽಸ್ಯ ಮಯಾ ನಿವಾರಣೇ|

02052011c ರಾಜಾ ತು ಮಾಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತ್ವ ತ್ಸಕಾಶಂ

ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿದ್ವಂ ಶ್ರೇಯ ಇಹಾಚರಸ್ವ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ಯೂತವು ಅನರ್ಥದ ಮೂಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ನೀನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು.”

02052012 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02052012a ಕೇ ತತ್ರಾನ್ಯೇ ಕಿತವಾ ದೀವ್ಯಮಾನಾ

ವಿನಾ ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೈಃ|

02052012c ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವಿದುರ ಬ್ರೂಹಿ ನಸ್ತಾನ್

ಯೈರ್ದೀವ್ಯಾಮಃ ಶತಶಃ ಸಂನಿಪತ್ಯ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರರ ಹೊರತಾಗಿ ಇನ್ನು ಯಾರು ಯಾರು ಅಲ್ಲಿ ಜೂಜಾಡುತ್ತಾರೆ? ವಿದುರ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಹೇಳು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ನೂರರಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಜೂಜಾಡುತ್ತೇವೆ?”

02052013 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02052013a ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಶಕುನಿರ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ

ರಾಜಾತಿದೇವೀ ಕೃತಹಸ್ತೋ ಮತಾಕ್ಷಃ|

02052013c ವಿವಿಂಶತಿಶ್ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ರಾಜಾ

ಸತ್ಯವ್ರತಃ ಪುರುಮಿತ್ರೋ ಜಯಶ್ಚ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಕ್ಷವನ್ನು ತಿಳಿದ
ಕೈಕುಶಲತೆಯಿರುವ ಅತಿಯಾಗಿ ಜೂಜಾಡುವ ಗಾಂಧಾರರಾಜ ಶಕುನಿ,
ರಾಜ ವಿವಿಂಶತಿ, ರಾಜ ಚಿತ್ರಸೇನ, ಸತ್ಯವ್ರತ, ಪುರುಮಿತ್ರ ಮತ್ತು
ಜಯ.”

02052014 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02052014a ಮಹಾಭಯಾಃ ಕಿತವಾಃ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಾ

ಮಾಯೋಪಧಾ ದೇವಿತಾರೋಽತ್ರ ಸಂತಿ|

02052014c ಧಾತ್ರಾ ತು ದಿಷ್ಟಸ್ಯ ವಶೇ ಕಿಲೇದಂ

ನಾದೇವನಂ ಕಿತವೈರದ್ಯ ತೈರ್ಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾ ಭಯಂಕರ ಆಟಗಾರರು ಮತ್ತು
ಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ದ್ಯೂತವಾಡುವವರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ
ಇವೆಲ್ಲವೂ ದಾತಾರನ ಕಲ್ಪನೆಯ ವಶದಲ್ಲಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು
ಈ ಜೂಜುಕೋರರೊಂದಿಗೆ ಆಡುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

02052015a ನಾಹಂ ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾನ್

ನ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕವೇ ದುರೋದರಂ|

02052015c ಇಷ್ಟೋ ಹಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಿತಾ ಸದೈವ

ತದಸ್ಮಿ ಕರ್ತಾ ವಿದುರಾತ್ಥ ಮಾಂ ಯಥಾ||

ಕವೇ! ನನಗಿಷ್ಟವಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದು ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಾಸನವೆಂದು ಜೂಜಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಪುತ್ರನು ಸದಾ ತಂದೆಯ ಇಷ್ಟದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿದುರ! ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

02052016a ನ ಚಾಕಾಮಃ ಶಕುನಿನಾ ದೇವಿತಾಹಂ

ನ ಚೇನ್ಮಾಂ ಧೃಷ್ಟುರಾಹ್ವಯಿತಾ ಸಭಾಯಾಂ|

02052016c ಆಹೂತೋಽಹಂ ನ ನಿವರ್ತೇ ಕದಾ ಚಿತ್

ತದಾಹಿತಂ ಶಾಶ್ವತಂ ವೈ ವ್ರತಂ ಮೇ||

ಶಕುನಿಯೊಡನೆ ಜೂಜಾಡಲೂ ನಾನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆಹ್ವಾನಿತನಾದರೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಹಿಂಜರಿಯಲಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು ನನ್ನ ಶಾಶ್ವತ ವ್ರತವಾಗಿದೆ.”

02052017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02052017a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ವಿದುರಂ ಧರ್ಮರಾಜಃ

ಪ್ರಾಯಾತ್ರಿಕಂ ಸರ್ವಮಾಜ್ಞಾಪ್ಯ ತೂರ್ಣಂ|

02052017c ಪ್ರಾಯಾಚ್ಛೋಭೂತೇ ಸಗಣಃ ಸಾನುಯಾತ್ರಃ

ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿದ್ರೌ ಪದೀಮಾದಿಕೃತ್ವಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮರಾಜನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಬೇಗನೆ ಹೊರಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ದ್ರೌಪದಿಯ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟನು.

02052018a ದೈವಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ತು ಮುಷ್ಣಾತಿ ತೇಜಶ್ಚಕ್ಷುರಿವಾಪತತ್|

02052018c ಧಾತುಶ್ಚ ವಶಮನ್ವೇತಿ ಪಾಶೈರಿವ ನರಃ ಸಿತಃ||

“ತೀಕ್ಷ್ಣ ಪ್ರಕಾಶವು ಕಣ್ಣಿನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದೈವವು ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಧಾತುಪಾಶಗಳ ವಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ನರನು ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

02052019a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ರಾಜಾ ಸಹ ಕ್ಷತ್ರಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02052019c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಸ್ತತ್ಪಾರ್ಥಃ ಸಮಾಹ್ವಾನಮರಿಂದಮಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಹ್ವಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೇ ಕ್ಷತ್ರನ ಸಹಿತ ಅರಿಂದಮ ಪಾರ್ಥ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೊರಟನು.

02052020a ಬಾಹ್ಲಿಕೇನ ರಥಂ ದತ್ತಮಾಸ್ಥಾಯ ಪರವೀರಹಾ|

02052020c ಪರಿಚ್ಛನ್ನೋ ಯಯೌ ಪಾರ್ಥೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಪಾಂಡವಃ||

ಬಾಹ್ಲಿಕನು ನೀಡಿದ್ದ ರಥವನ್ನು ಏರಿ ಪರಿಚಾರಕರಿಂದ

ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಪಾಂಡವ ಪಾರ್ಥನು
ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

02052021a ರಾಜಶ್ರಿಯಾ ದೀಪ್ಯಮಾನೋ ಯಯೌ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಃಸರಃ|

02052021c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚಾಹೂತಃ ಕಾಲಸ್ಯ ಸಮಯೇನ ಚ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ರಾಜಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಮಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಪ್ರಚೋದನೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ
ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

02052022a ಸ ಹಸ್ತಿನಪುರಂ ಗತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಗೃಹಂ ಯಯೌ|

02052022c ಸಮಿಯಾಯ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಪಾಂಡವಃ||

ಅವನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನೆಯನ್ನು
ತಲುಪಿದನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಭೇಟಿ
ಮಾಡಿದನು.

02052023a ತಥಾ ದ್ರೋಣೇನ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಕರ್ಣೇನ ಚ ಕೃಪೇಣ ಚ|

02052023c ಸಮಿಯಾಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ದ್ರೋಣಿನಾ ಚ ವಿಭುಃ ಸಹ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆ ವಿಭುವು ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ಮತ್ತು
ದ್ರೋಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾದನು.

02052024a ಸಮೇತ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸೋಮದತ್ತೇನ ಚೈವ ಹ|

02052024c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ಶಲ್ಯೇನ ಸೌಬಲೇನ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

02052025a ಯೇ ಚಾನೈ ತತ್ರ ರಾಜಾನಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ಸಮಾಗತಾಃ|

02052025c ಜಯದ್ರಥೇನ ಚ ತಥಾ ಕುರುಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಶಃ||

ವೀರ್ಯವಂತ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಸೋಮದತ್ತನನ್ನೂ,
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೂ, ಶಲ್ಯನನ್ನೂ, ಸೌಬಲನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮೊದಲೇ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ಇತರ ರಾಜರನ್ನೂ, ಜಯದ್ರಥನನ್ನೂ, ಮತ್ತು
ಸರ್ವ ಕುರುಗಳನ್ನೂ ಬೇಟಿಯಾದನು.

02052026a ತತಃ ಸರ್ವೈರ್ಮಹಾಬಾಹುಭ್ಯಾ ತೃಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ|

02052026c ಪ್ರವಿವೇಶ ಗೃಹಂ ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಸರ್ವ ಮಹಾಬಾಹು ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಅವನು
ಧೀಮಂತ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02052027a ದದರ್ಶ ತತ್ರ ಗಾಂಧಾರೀಂ ದೇವೀಂ ಪತಿಮನುವ್ರತಾಂ|

02052027c ಸ್ನುಷಾಭಿಃ ಸಂವೃತಾಂ ಶಶ್ವತ್ತಾರಾಭಿರಿವ ರೋಹಿಣೀಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ತಾರೆಗಳಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ರೋಹಿಣಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯವರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪತಿಯ
ಅನುವೃತದೇವಿ ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

02052028a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಸ ಗಾಂಧಾರೀಂ ತಯಾ ಚ ಪ್ರತಿನಂದಿತಃ|

02052028c ದದರ್ಶ ಪಿತರಂ ವೃದ್ಧಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಷಮೀಶ್ವರಂ||

ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ಅವಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಂದಿತರಾಗಿ ಅವರು

ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷು ಈಶ್ವರ ವೃದ್ಧ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡರು.

02052029a ರಾಜ್ಞಾ ಮೂರ್ಧನ್ಯುಪಾಘ್ರಾತಾಸ್ತೇ ಚ ಕೌರವನಂದನಾಃ|

02052029c ಚತ್ವಾರಃ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ಭೀಮಸೇನಪುರೋಗಮಾಃ||

ರಾಜನ್! ರಾಜನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಆ ನಾಲ್ಕು ಕೌರವನಂದನರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದನು.

02052030a ತತೋ ಹರ್ಷಃ ಸಮಭವತ್ಕೌರವಾಣಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02052030c ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾನ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೌರವರನ್ನು ಹರ್ಷವೇ ಆವರಿಸಿತು.

02052031a ವಿವಿಶುಸ್ತೇಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾ ರತ್ನವಂತಿ ಗೃಹಾಣ್ಯಥ|

02052031c ದದೃಶುಶ್ಚೋಪಯಾತಾಸ್ತಾನ್ದ್ರಿಪದೀಪ್ರಮುಖಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಅವನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದರು.

02052032a ಯಾಜ್ಞಸೇನ್ಯಾಃ ಪರಾಂ ಋದ್ಧಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಾಮಿವ|

02052032c ಸ್ನುಷಾಸ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ನಾತಿಪ್ರಮನಸೋಽಭವನ್||

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಾಜ್ಞಸೇನೆಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೊಸೆಯರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡಲಿಲ್ಲ.

02052033a ತತಸ್ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ಗತ್ವಾ ಸ್ತ್ರೀಭಿಸ್ತು ಸಂವಿದಂ|

02052033c ಕೃತ್ವಾ ವ್ಯಾಯಾಮಪೂರ್ವಾಣಿ ಕೃತ್ಯಾನಿ ಪ್ರತಿಕರ್ಮ ಚ||

02052034a ತತಃ ಕೃತಾಹ್ನಿಕಾಃ ಸರ್ವೇ ದಿವ್ಯಚಂದನರೂಷಿತಾಃ|

02052034c ಕಲ್ಯಾಣಮನಸಶ್ಚೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚ್ಯ ಚ||

02052035a ಮನೋಜ್ಞಮಶನಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ವಿವಿಶುಃ ಶರಣಾನ್ಯಥ|

02052035c ಉಪಗೀಯಮಾನಾ ನಾರೀಭಿರಸ್ವಪನ್ನುರುನಂದನಾಃ||

ಅನಂತರ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕುರುನಂದನರು ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ವ್ಯಾಯಾಮವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿನಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ದಿವ್ಯಚಂದನವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಲ್ಯಾಣಮನಸ್ಕರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಾವು ಉಳಿಯುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ನಾರಿಯರಿಂದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಲಗಿದರು.

02052036a ಜಗಾಮ ತೇಷಾಂ ಸಾ ರಾತ್ರಿಃ ಪುಣ್ಯಾ ರತಿವಿಹಾರಿಣಾಂ|

02052036c ಸ್ತೂಯಮಾನಾಶ್ಚ ವಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಕಾಲೇ ನಿದ್ರಾಮಥಾತ್ಯಜನ್||

ರತಿಕ್ರೀಡೆಗೈದು ರಾತ್ರಿಯ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೊಂಡ ಅವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಲಾಯಿತು.

02052037a ಸುಖೋಷಿತಾಸ್ತಾಂ ರಜನೀಂ ಪ್ರಾತಃ ಸರ್ವೇ ಕೃತಾನಿಕಾಃ|

02052037c ಸಭಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಪ್ರವಿವಿಶುಃ ಕಿತವೈರಭಿಸಂವೃತಾಂ||

ಸುಖವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆಹ್ಲೇಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ
ಜೂಜಾಡುವವರಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ರಮ್ಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಭಾಗಮನೇ ದ್ವಿಪಂಚಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಭಾಗಮನ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ದ್ಯೂತಾರಂಭ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಶಕುನಿಯರ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ದ್ಯೂತಾರಂಭ (೧-೨೧).
ಮೊದಲನೆಯ ಪಣವನ್ನು ಶಕುನಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಗೆದ್ದುದು
(೨೨-೨೫).

02053001 ಶಕುನಿರುವಾಚೆ|

02053001a ಉಪಸ್ಥಿತೀರ್ಣಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ರಂತುಂ ಚೈತೇ ಕೃತಕ್ಷಣಾಃ|

02053001c ಅಕ್ಷಾನುಪ್ತ್ವಾ ದೇವನಸ್ಯ ಸಮಯೋಽಸ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜಮಖಾನವನ್ನು
ಹಾಸಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿರುವವರು ಸಂತೋಷಪಡಲು ಸಮಯವನ್ನು
ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ನಾವು ದಾಳಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸುವಾಗ
ಪಣದ ಕುರಿತು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದವಿರಲಿ.”

02053002 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02053002a ನಿಕ್ಯತಿರ್ದೇವನಂ ಪಾಪಂ ನ ಕ್ಷಾತ್ರೋಽತ್ರ ಪರಾಕ್ರಮಃ|

02053002c ನ ಚ ನೀತಿರ್ಧ್ರುವಾ ರಾಜನ್ವಿಂ ತ್ವಂ ದ್ಯೂತಂ ಪ್ರಶಂಸಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಪಣವಿಟ್ಟು ಜೂಜಾಡುವುದು ಮೋಸ ಮತ್ತು ಪಾಪದ ಕೆಲಸ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪರಾಕ್ರಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ನೀತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಏಕೆ ದ್ಯೂತವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

02053003a ನ ಹಿ ಮಾನಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ನಿಕ್ಯತೌ ಕಿತವಸ್ಯ ಹ|

02053003c ಶಕುನೇ ಮೈವ ನೋ ಜೈಷೀರಮಾರ್ಗೇಣ ನೃಶಂಸವತ್||

ಶಕುನಿ! ಜೂಜಾಡುವವನ ಕಪಟವನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಪಟಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಬೇಡ.”

02053004 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

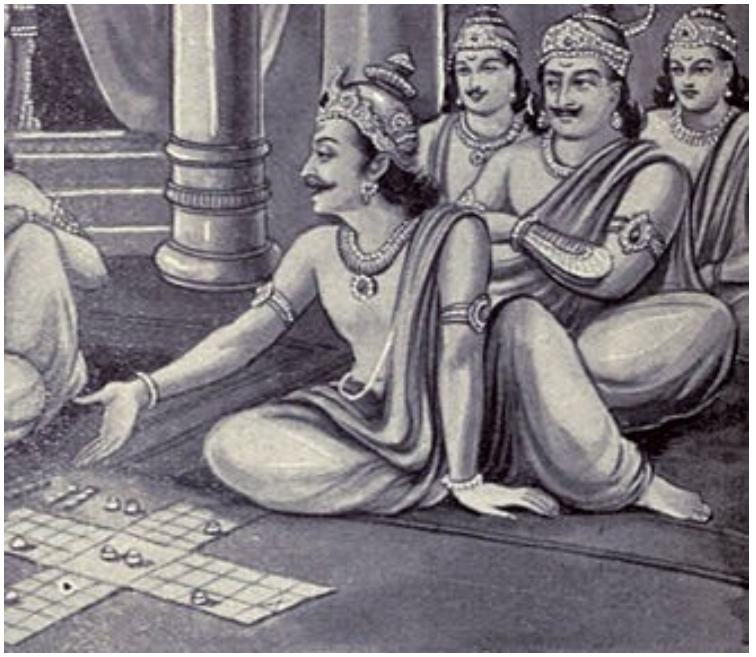
02053004a ಯೋಽನ್ವೇತಿ ಸಂಖ್ಯಾಂ ನಿಕ್ಯತೌ ವಿಧಿಜ್ಞಃ

ಚೇಷ್ಟಾಸ್ವಖಿನ್ನಃ ಕಿತವೋಽಕ್ಷಜಾಸು|

02053004c ಮಹಾಮರ್ತಿಯಶ್ಚ ಜಾನಾತಿ ದ್ಯೂತಂ

ಸ ವೈ ಸರ್ವಂ ಸಹತೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸು||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ, ಮೋಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ದಾಳಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರಾಯಾಸನಾದ,

ಮತ್ತು ದ್ಯೂತವನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಹಾಮತಿಯು ದ್ಯೂತದ ಎಲ್ಲ
ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಬಲ್ಲ.

02053005a ಅಕ್ಷಗ್ಲಹಃ ಸೋಽಭಿಭವೇತ್ಪರಂ ನಃ

ತೇನೈವ ಕಾಲೋ ಭವತೀದಮಾತ್ಮ|

02053005c ದೀವ್ಯಾಮಹೇ ಪಾರ್ಥಿವ ಮಾ ವಿಶಂಕಾಂ

ಕುರುಷ್ವ ಪಾಣಂ ಚ ಚಿರಂ ಚ ಮಾ ಕೃಥಾಃ||

ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಇಡುವ ಪಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಪರಮ ಕಷ್ಟವೆನಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಜೂಜಾಡುವುದು ಕೆಟ್ಟದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಥಿವ ! ಜೂಜಾಡೋಣ. ಅನುಮಾನಪಡಬೇಡ. ಈಗಲೇ ಪಣವನ್ನು ಇಡು. ತಡಮಾಡಬೇಡ.”

02053006 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02053006a ಏವಮಾಹಾಯಮಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

02053006c ಇಮಾನಿ ಲೋಕದ್ವಾರಾಣಿ ಯೋ ವೈ ಸಂಚರತೇ ಸದಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸದಾ ಲೋಕದ್ವಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುವ ಮುನಿಸತ್ತಮ ಅಸಿತ ದೇವಲನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

02053007a ಇದಂ ವೈ ದೇವನಂ ಪಾಪಂ ಮಾಯಯಾ ಕಿತವೈಃ ಸಹ|

02053007c ಧರ್ಮೇಣ ತು ಜಯೋ ಯುದ್ಧೇ ತತ್ಪರಂ ಸಾಧು ದೇವನಂ||

“ಮಾಯೆಯಿಂದ ಜೂಜಾಡುವವರೊಂದಿಗೆ ಪಣವಿಡುವುದು ಪಾಪ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಣವಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸುವುದು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದುದು.

02053008a ನಾರ್ಯಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛಂತಿ ಭಾಷಾಭಿರ್ಮಾಯಯಾ ನ ಚರಂತ್ಯುತ|

02053008c ಅಜಿಹ್ಮಮಶಠಂ ಯುದ್ಧಮೇತತ್ಸತ್ಪುರುಷವ್ರತಂ||

ಯಾವ ಆರ್ಯನೂ ಮ್ಲೇಚ್ಛಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಓರೆ ಕೋರೆಗಳಿಲ್ಲದ ನೇರ ಯುದ್ಧವೇ ಸತ್ಪುರುಷನ ವ್ರತ.”

02053009a ಶಕ್ತಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವಂದ್ಯಾಂ ಶಿಕ್ಷಿತುಂ ಪ್ರಯತಾಮಹೇ|

02053009c ತದ್ವೈ ವಿತ್ತಂ ಮಾತಿದೇವೀರ್ಮಾ ಜೈಷೀಃ ಶಕುನೇ ಪರಂ||

ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅರ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಶಕುನಿ! ಆ ವಿತ್ತವನ್ನು ಮೀರಿ ಪಣವಿಟ್ಟು ಆಡಬೇಡ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಡ.

02053010a ನಾಹಂ ನಿಕೃತ್ಯಾ ಕಾಮಯೇ ಸುಖಾನ್ಯುತ ಧನಾನಿ ವಾ|

02053010c ಕಿತವಸ್ಯಾಪ್ಯನಿಕೃತೇರ್ವೃತ್ತಮೇತನ್ನ ಪೂಜ್ಯತೇ||

ನಾನು ಮೋಸದಿಂದ ಸುಖವನ್ನಾಗಲೀ ಧನವನ್ನಾಗಲೀ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಮೋಸವಿಲ್ಲದ ಜೂಜಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ.”

02053011 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02053011a ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋಽಶ್ರೋತ್ರಿಯಮುತ ನಿಕೃತ್ಯೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

02053011c ವಿದ್ವಾನವಿದುಷೋಽಭ್ಯೇತಿ ನಾಹುಸ್ತಾಂ ನಿಕೃತಿಂ ಜನಾಃ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಶ್ರೋತ್ರಿಯನ್ನು ಅಶ್ರೋತ್ರಿಯು ಕೇವಲ ಮೋಸದಿಂದಲೇ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ವಿದ್ವಾನನು ಅವಿದುಷಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಮೋಸದಿಂದಲೇ ಹಿಂದೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಜನರು ಅದನ್ನು ಮೋಸವೆಂದು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

02053012a ಏವಂ ತ್ವಂ ಮಾಮಿಹಾಭ್ಯೇತ್ಯ ನಿಕೃತಿಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ|

02053012c ದೇವನಾದ್ವಿನಿವರ್ತಸ್ವ ಯದಿ ತೇ ವಿದ್ಯತೇ ಭಯಂ||

ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ಮೋಸಗಾರನೆಂದು
ನಿನಗನ್ನಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಭಯವೆನಿಸಿದರೆ ಜೂಜಿನಿಂದ
ದೂರವಿರು.”

02053013 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02053013a ಆಹೂತೋ ನ ನಿವರ್ತೇಯಮಿತಿ ಮೇ ವ್ರತಮಾಹಿತಂ|

02053013c ವಿಧಿಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ಪ್ರಾಜನ್ವಿಷ್ಟಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವಶೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಎದುರಾಳಿಯು ಕರೆದಾಗ ನಾನು
ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಾನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವ್ರತ. ರಾಜನ್!
ವಿಧಿಯು ಬಲಶಾಲಿಯು. ನಾನು ದೈವದ ವಶನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

02053014a ಅಸ್ಮಿನ್ನಮಾಗಮೇ ಕೇನ ದೇವನಂ ಮೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

02053014c ಪ್ರತಿಪಾಣಶ್ಚ ಕೋಽನ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ತತೋ ದ್ಯೂತಂ ಪ್ರವರ್ತತಾಂ||

ಈ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಡನೆ ನಾನು ಜೂಜಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ?
ಎದಿರು ಪಣವೇನಿದೆ? ದ್ಯೂತವನ್ನು ಆರಂಭಿಸೋಣ.”

02053015 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02053015a ಅಹಂ ದಾತಾಸ್ಮಿ ರತ್ನಾನಾಂ ಧನಾನಾಂ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02053015c ಮದರ್ಥೇ ದೇವಿತಾ ಚಾಯಂ ಶಕುನಿರ್ಮಾತುಲೋ ಮಮ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಾನು ರತ್ನಗಳನ್ನು
ಧನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಾತುಲ ಶಕುನಿಯು
ದಾಳಗಳನ್ನೆಸೆಯುತ್ತಾನೆ.”

02053016 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02053016a ಅನ್ಯೇನಾನ್ಯಸ್ಯ ವಿಷಮಂ ದೇವನಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ|

02053016c ಏತದ್ವಿದ್ವನ್ನಪಾದತ್ಸ್ವ ಕಾಮಮೇವಂ ಪ್ರವರ್ತತಾಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಬ್ಬನ ಪರವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಜೂಜಾಡುವುದು ನನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿನಗಿಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಆಟವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿ.””

02053017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02053017a ಉಪೋಹ್ಯಮಾನೇ ದ್ಯೂತೇ ತು ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

02053017c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ವಿವಿಶುಸ್ತಾಂ ಸಭಾಂ ತತಃ||

02053018a ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಶ್ಚೈವ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ|

02053018c ನಾತೀವಪ್ರೀತಮನಸಸ್ತೇಽನ್ವವರ್ತಂತ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ದ್ಯೂತವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಹಾಗೆಯೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮುಂದಾಳುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ರಾಜರು - ಇದರಿಂದ ಅತೀವ ಪ್ರೀತಮನಸ್ಕರಾಗಿರದ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯರು - ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

02053019a ತೇ ದ್ವಂದ್ವಶಃ ಪೃಥಕ್ಶೈವ ಸಿಂಹಗ್ರೀವಾ ಮಹೌಜಸಃ|

02053019c ಸಿಂಹಾಸನಾನಿ ಭೂರೀಣಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಭೇಜಿರೇ||

ಆ ಸಿಂಹಗ್ರೀವ ಮಹೌಜಸರು ಜೋಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬಂಟಿಗರಾಗಿ

ಸುಂದರ ವಿಶಾಲ ಸಿಂಹಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾದರು.

02053020a ಶುಶುಭೇ ಸಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ರಾಜಭಿಷ್ಟೈಃ ಸಮಾಗತ್ಯೈಃ|

02053020c ದೇವೈರಿವ ಮಹಾಭಾಗೈಃ ಸಮವೇತ್ಯೈಸ್ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಂ||

02053021a ಸರ್ವೇ ವೇದವಿದಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಭಾಸ್ವರಮೂರ್ತಯಃ|

02053021c ಪ್ರಾವರ್ತತ ಮಹಾರಾಜ ಸುಹೃದ್ಧ್ಯೂತಮನಂತರಂ||

ರಾಜನ್! ಆ ಸಭೆಯು ಮಹಾಭಾಗ ದೇವತೆಗಳ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ದಿವಿಯಂತೆ ಸಮಾಗತ ರಾಜರಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ವೇದವಿದರೂ, ಶೂರರೂ ಆಗಿದ್ದು ಸರ್ವರೂ ಭಾಸ್ವರಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಜ! ನಂತರ ಆ ಸುಹೃದಯಕರ ದ್ಯೂತವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

02053022 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02053022a ಅಯಂ ಬಹುಧನೋ ರಾಜನ್ಸಾಗರಾವರ್ತಸಂಭವಃ|

02053022c ಮಣಿಹಾರೋತ್ತರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಯನಕೋತ್ತಮಭೂಷಣಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇಗೋ! ಸಾಗರಾವರ್ತಸಂಭವ ಮಣಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ ಕನಕ ಉತ್ತಮ ಭೂಷಣಗಳ ಬಹುಧನ.

02053023a ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪಾಣಸ್ತು ಕಸ್ತವ|

02053023c ಭವತ್ವೇಷ ಕ್ರಮಸ್ತಾತ ಜಯಾಮ್ಯೇನಂ ದುರೋದರಂ||

ರಾಜನ್! ಇದು ನನ್ನ ಪಣ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಪಣವೇನು?

ತಾತ ! ನೀನು ಕ್ರಮದಿಂದಿರು. ಈ ಪಣವನ್ನು ನಾನೇ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.”

02053024 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02053024a ಸಂತಿ ಮೇ ಮಣಯಶ್ಚೈವ ಧನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

02053024c ಮತ್ಸರಶ್ಚ ನ ಮೇಽರ್ಥೇಷು ಜಯಾಮ್ಯೇನಂ ದುರೋದರಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಮಣಿಗಳಿವೆ. ವಿವಿಧ ಧನಗಳಿವೆ. ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮತ್ಸರವಿಲ್ಲ. ಈ ಪಣವನ್ನು ನಾನೇ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.””

02053025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02053025a ತತೋ ಜಗ್ರಾಹ ಶಕುನಿಸ್ತಾನಕ್ಷಾನಕ್ಷತತ್ತ್ವವಿತೌ|

02053025c ಜಿತಮಿತ್ಯೈವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಅಕ್ಷತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಶಕುನಿಯು ದಾಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಶಕುನಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ “ಗೆದ್ದೆ !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ದ್ಯೂತಾರಂಭೇ ತ್ರಿಪಂಚಶತ್ಕಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ಯೂತಾರಂಭ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೪

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಣಗಳನ್ನು ಸೋತುದು

ಮುಂದಿನ ಆರು ಪಣಗಳನ್ನೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸೋತುದು (೧-೨೯).

02054001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02054001a ಮತ್ತಃ ಕೈತವಕೇನೈವ ಯಜ್ಞತೋಽಸ್ಮಿ ದುರೋದರಂ|

02054001c ಶಕುನೇ ಹಂತ ದೀವ್ಯಾಮೋ ಗ್ಲಹಮಾನಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ನೀನು ಈ ಆಟವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೀಯೆ ಶಕುನಿ! ಆಗಲಿ. ಈಗ ಜೂಜಾಡೋಣ. ಸಾವಿರಾರು ಬಾರಿ ದಾಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯೋಣ.

02054002a ಇಮೇ ನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಕುಂಡಿನೋ ಭರಿತಾಃ ಶತಂ|

02054002c ಕೋಶೋ ಹಿರಣ್ಯಮಕ್ಷಯ್ಯಂ ಜಾತರೂಪಮನೇಕಶಃ|

02054002e ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ನೂರು ಕುಂಡಿಗಳಿವೆ. ನನ್ನ ಕೋಶವು ಅಕ್ಷಯ ಹಿರಣ್ಯವನ್ನೂ ಅನೇಕ ಚಿನ್ನವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ಪಣವನ್ನಿಟ್ಟು ಆಡುತ್ತೇನೆ.”

02054003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054003a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಶಕುನಿಃ ಪ್ರಾಹ ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ತಂ ನೃಪಂ|

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶಕುನಿಯು

ನೃಪನಿಗೆ “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

02054004 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02054004a ಅಯಂ ಸಹಸ್ರಸಮಿತೋ ವೈಯಾಘ್ರಃ ಸುಪ್ರವರ್ತಿತಃ|

02054004c ಸುಚಕ್ರೋಪಸ್ಕರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕಿಣೀಜಾಲಮಂಡಿತಃ||

02054005a ಸಂಹ್ರಾದನೋ ರಾಜರಥೋ ಯ ಇಹಾಸ್ಮಾನುಪಾವಹತ್|

02054005c ಜೈತ್ರೋ ರಥವರಃ ಪುಣ್ಯೋ ಮೇಘಸಾಗರನಿಃಸ್ವನಃ||

02054006a ಅಷ್ಟ್ವಾಯಂ ಕುರರಚ್ಛಾಯಾಃ ಸದಶ್ವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಸಮ್ಮತಾಃ|

02054006c ವಹಂತಿ ನೈಷಾಮುಚ್ಯೇತ ಪದಾ ಭೂಮಿಮುಪಸ್ಪೃಶನ್|

02054006e ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೋ ನನ್ನ ಸಹಸ್ರ ಸಮಿತ, ವೈಯಾಗ್ರ, ಸುಪ್ರವರ್ತಿತ, ಸುಂದರ ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಗಂಟೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ, ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುತಂದ ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯ ವಿಜಯಶಾಲಿ, ಪುಣ್ಯ, ಮೇಘಸಾಗರಗಳಂತೆ ಘರ್ಜಿಸುವ, ಬೂದುಬಣ್ಣದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶಂಸೆಗೊಂಡ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಯಾರೂ ಇವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದ, ಒಳ್ಳೆಯ ಎಂಟು ಅಶ್ವಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವ, ರಾಜರಥ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054007a ಏತಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕೃತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02054007c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ
ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02054008 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02054008a ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾ ನಾಗಾ ಮೇ ಮತ್ತಾಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಸೌಬಲ|

02054008c ಹೇಮಕಕ್ಷಾಃ ಕೃತಾಪೀಡಾಃ ಪದ್ಮಿನೋ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಬಲ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳು
ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳು ಬಂಗಾರದ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರದ
ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿವೆ.

02054009a ಸುದಾಂತಾ ರಾಜವಹನಾಃ ಸರ್ವಶಬ್ದಕ್ಷಮಾ ಯುಧಿ|

02054009c ಈಷಾದಂತಾ ಮಹಾಕಾಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಚಾಷ್ಟಕರೇಣವಃ||

ರಾಜವಾಹನಗಳಾದ ಅವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಳಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಮತ್ತು
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಬಲ್ಲವು. ಆ ಮಹಾಕಾಯಗಳ
ದಂತಗಳು ಕಬ್ಬಿನಷ್ಟು ಉದ್ದಗಿವೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಎಂಟು
ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳ ಹಿಂಡಿವೆ.

02054010a ಸರ್ವೇ ಚ ಪುರಭೇತ್ತಾರೋ ನಗಮೇಘನಿಭಾ ಗಜಾಃ|

02054010c ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಅವೆಲ್ಲವೂ ಮುಂದಿರುವುದನ್ನು ಉರುಳಿಸಬಲ್ಲ ಪರ್ವತ ಮತ್ತು
ಮೋಡಗಳಿಂತಿರುವ ಆನೆಗಳು. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನು ನಾನು

ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054011a ತಮೇವಂವಾದಿನಂ ಪಾರ್ಥಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಸೌಬಲಃ|

02054011c ಜಿತಮಿತ್ಯೈವ ಶಕುನಿಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಶಕುನಿ ಸೌಬಲನು ನಕ್ಕು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02054012 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02054012a ಶತಂ ದಾಸೀಸಹಸ್ರಾಣಿ ತರುಣ್ಯೋ ಮೇ ಪ್ರಭದ್ರಿಕಾಃ|

02054012c ಕಂಬುಕೇಯೂರಧಾರಿಣ್ಯೋ ನಿಷ್ಕಕಂಠ್ಯಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೂರು ಸಾವಿರ ಬಳೆ ಮತ್ತು ತೋಳುಬಂದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಬಂಗಾರದ ಹಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ ಅತಿಸುಂದರ ತರುಣಿ ದಾಸಿಯರಿದ್ದಾರೆ.

02054013a ಮಹಾರ್ಹಮಾಲ್ಯಾಭರಣಾಃ ಸುವಸ್ತ್ರಾಶ್ಚಂದನೋಕ್ಷಿತಾಃ|

02054013c ಮಣೀನ್ ಹೇಮ ಚ ಬಿಭ್ರತ್ಯಃ ಸರ್ವಾ ವೈ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಸಸಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮಾಲ್ಯಾಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಚಂದನಲೇಪನಗಳನ್ನೂ, ಹೇಮ ಮಣಿಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

02054014a ಅನುಸೇವಾಂ ಚರಂತೀಮಾಃ ಕುಶಲಾ ನೃತ್ಯಸಾಮಸು|

02054014c ಸ್ನಾತಕಾನಾಮಮಾತ್ಯಾನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಚ ಮಮ ಶಾಸನಾತ್|

02054014e ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ನೃತ್ಯಗಾನದಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದ ಇವರು ನನ್ನ ಶಾಸನದಂತೆ ಸ್ನಾತಕರು,
ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ರಾಜರುಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054015a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕೃತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02054015c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ
ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02054016 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02054016a ಏತಾವಂತೈವ ದಾಸಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯುತ ಸಂತಿ ಮೇ|

02054016c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾನುಲೋಮಾಶ್ಚ ಪ್ರಾವಾರವಸನಾಃ ಸದಾ||

02054017a ಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಮೇಧಾವಿನೋ ದಕ್ಷಾ ಯುವಾನೋ ಮೃಷ್ಟಕುಂಡಲಾಃ|

02054017c ಪಾತ್ರೀಹಸ್ತಾ ದಿವಾರಾತ್ರಮತಿಥೀನ್ಭೋಜಯಂತ್ಯುತ|

02054017e ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ದಾಸರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕುಶಲರು ಮತ್ತು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು. ಸದಾ ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಮೇಧಾವಿಗಳು, ದಕ್ಷರೂ ಆದ ಈ ಯುವಕರು ನುಣುಪಾದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ದಿನರಾತ್ರಿಯೂ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ್! ಈ ನನ್ನ ಧನವನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054018 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054018a ಏತಚ್ಚೃತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02054018c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯುರ್ಧಿಷ್ಟಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02054019 ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಉವಾಚ|

02054019a ರಥಾಸ್ತಾವಂತ ಏವೇಮೇ ಹೇಮಭಾಂಡಾಃ ಪತಾಕಿನಃ|

02054019c ಹಯೈರ್ವಿನೀತ್ಯೈಃ ಸಂಪನ್ನಾ ರಥಿಭಿಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧಿಭಿಃ||

02054020a ಏಕೈಕೋ ಯತ್ರ ಲಭತೇ ಸಹಸ್ರಪರಮಾಂ ಭೃತಿಂ|

02054020c ಯುಧ್ಯತೋಽಯುಧ್ಯತೋ ವಾಪಿ ವೇತನಂ ಮಾಸಕಾಲಿಕಂ|

02054020e ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮೃಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ವಿನೀತ ಹಯ, ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು

ಯೋಧರಿಂದ ಸಂಪನ್ನ ರಥಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿವೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಯೋಧನಿಗೂ ಯುದ್ಧವಿರಲಿ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ರಾಜನ್! ಈ ನನ್ನ ಧನವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಪಣವಾಗಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054021a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತೇ ಪಾರ್ಥೇನ ಕೃತವೈರೋ ದುರಾತ್ಮವಾನ್|

02054021c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತವೈರಿ ದುರಾತ್ಮ ಶಕುನಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

02054022 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02054022a ಅಶ್ವಾಂಸ್ತಿತ್ತಿರಿಕಲ್ಮಾಷಾನ್ಗಾಂಧರ್ವಾನ್ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ|

02054022c ದದೌ ಚಿತ್ರರಥಸ್ತುಷ್ಪೋ ಯಾಂಸ್ತಾನ್ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನೇ|

02054022e ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮೃಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಿಗೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಚಿತ್ರರಥನು ನೀಡಿದ ತಿತ್ತಿರಿ ಬಣ್ಣದ ಹೇಮಮಾಲಿನಿ ಗಂಧರ್ವ ಅಶ್ವಗಳಿವೆ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಪಣವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054023a ಏತಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02054023c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02054024 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02054024a ರಥಾನಾಂ ಶಕಟಾನಾಂ ಚ ಹಯಾನಾಂ ಚಾಯುತಾನಿ ಮೇ|

02054024c ಯುಕ್ತಾನಾಮೇವ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾಹೈರುಚ್ಚಾವಚೈರ್ವೃತಾಃ||

02054025a ಏವಂ ವರ್ಣಸ್ಯ ವರ್ಣಸ್ಯ ಸಮುಚ್ಚೇಯ ಸಹಸ್ರಶಃ|

02054025c ಕ್ಷೀರಂ ಪಿಬಂತಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಭುಂಜಾನಾಃ ಶಾಲಿತಂಡುಲಾನ್||

02054026a ಷಷ್ಟಿಸ್ತಾನಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸರ್ವೇ ಪೃಥುಲವಕ್ಷಸಃ|

02054026c ಏತದ್ರಾಜನ್ದನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಲ್ಲಿ ಲೆಖ್ವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ರಥಗಳು, ಬಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ನನಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಪಶುಪ್ರಾಣಿಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಾಲುಕುಡಿದು ಪಾಯಸವನ್ನು ತಿಂದು ವಿಶಾಲ ವಕ್ಷಸ್ಥರಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಆರಿಸಿದ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುರುಷರಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054027a ಏತಚ್ಚೃತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02054027c ಜಿತಮಿತ್ರೇವ ಶಕುನಿಯುರ್ಧಿಷ್ಟಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02054028 ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಉವಾಚ|

02054028a ತಾಮ್ರಲೋಹೈಃ ಪರಿವೃತಾ ನಿಧಯೋ ಮೇ ಚತುಹೃತಾಃ|

02054028c ಪಂಚದ್ರಾಣಿಕ ಏಕೈಕಃ ಸುವರ್ಣಸ್ಯಾಹತಸ್ಯ ವೈ|

02054028e ಏತದ್ರಾಜನ್ದನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ನಿಧಿಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳೊಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಐದು ದ್ರಾಣಿ ಗಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರವಿದೆ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಪಣವಾಗಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02054029 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02054029a ಏತಚ್ಚೃತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02054029c ಜಿತಮಿತ್ರೇವ ಶಕುನಿಯುರ್ಧಿಷ್ಟಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ

ಗೆದ್ದೆ!" ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ ದೇವನೇ
ಚತುಃಪಂಚಶತ್ಕಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದೇವನೇ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೫

ವಿದುರನ ಹಿತವಚನ

ವಿದುರನು ದ್ಯೂತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೧೭).

02055001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02055001a ಮಹಾರಾಜ ವಿಜಾನೀಹಿ ಯತ್ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಚ್ಚೈಣು|

02055001c ಮುಮೂರ್ಷೋ ರೌಷಧಮಿವ ನ ರೋಚೇತಾಪಿ ತೇ ಶ್ರುತಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಸಾಯುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ
ಔಷಧಿಯು ಹೇಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಲು
ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಈಗ ಏನು ಹೇಳುವೆನೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

02055002a ಯದ್ವೈ ಪುರಾ ಜಾತಮಾತ್ರೋ ರುರಾವ

ಗೋಮಾಯವದ್ವಿಸ್ವರಂ ಪಾಪಚೇತಾಃ|

02055002c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಭಾರತಾನಾಂ ಕುಲಘ್ನಃ

ಸೋಽಯಂ ಯುಕ್ತೋ ಭವಿತಾ ಕಾಲಹೇತುಃ||

ಹುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಯಾರು ನರಿಯ ಹಾಗೆ ವಿಸ್ವರವಾಗಿ ಕೂಗಿದನೋ ಆ ಪಾಪಚೇತಸ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಭಾರತರ ಕುಲಘ್ನ! ಅವನೇ ನಮ್ಮ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

02055003a ಗೃಹೇ ವಸಂತಂ ಗೋಮಾಯಂ ತ್ವಂ ವೈ ಮತ್ವಾ ನ ಬುಧ್ಯಸೇ|

02055003c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ರೂಪೇಣ ಶೃಣು ಕಾವ್ಯಾಂ ಗಿರಂ ಮಮ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನರಿಯೊಂದು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದೂ ನೀನು ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

02055004a ಮಧು ವೈ ಮಾಧ್ವಿಕೋ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಪಾತಂ ನಾವಬುಧ್ಯತೇ|

02055004c ಆರುಹ್ಯ ತಂ ಮಜ್ಜತಿ ವಾ ಪತನಂ ವಾಧಿಗಚ್ಛತಿ||

ಸರಾಯಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವವನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲೇರಿದ ಅವನಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರ ಅರಿವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

02055005a ಸೋಽಯಂ ಮತ್ತೋಽಕ್ಷದೇವೇನ ಮಧುವನ್ನ ಪರೀಕ್ಷತೇ|

02055005c ಪ್ರಪಾತಂ ಬುಧ್ಯತೇ ನೈವ ವೈರಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾರಥೈಃ||

ಇವನು, ಜೂಜಾಟದ ಸರಾಯಿಯಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಏನನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ

ಪ್ರಪಾತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ.

02055006a ವಿದಿತಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜ ರಾಜಸ್ವೇವಾಸಮಂಜಸಂ|

02055006c ಅಂಧಕಾ ಯಾದವಾ ಭೋಜಾಃ ಸಮೇತಾಃ ಕಂಸಮತ್ಯಜನ್||

02055007a ನಿಯೋಗಾಚ್ಚ ಹತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಕೃಷ್ಣೇನಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಾ|

02055007c ಏವಂ ತೇ ಜ್ಞಾತಯಃ ಸರ್ವೇ ಮೋದಮಾನಾಃ ಶತಂ ಸಮಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಾಜರಿಗೆ ಯಾವುದು ಅಸಮಂಜಸ ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಅಂಧಕರು, ಯಾದವರು ಮತ್ತು ಭೋಜರು ಸಮೇತರಾಗಿ ಕಂಸನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದಾಗ, ಅವನ ಕುಲದವರು ಎಲ್ಲರೂ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನಾಚರಿಸಿದರು.

02055008a ತ್ವನ್ನಿಯುಕ್ತಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ನಿಗ್ರಹ್ಣಾತು ಸುಯೋಧನಂ|

02055008c ನಿಗ್ರಹಾದಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ಮೋದಂತಾಂ ಕುರವಃ ಸುಖಿಂ||

ನಿನ್ನ ನಿಯುಕ್ತಿಯಂತೆ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಸುಯೋಧನನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಪಾಪಿಯ ನಿಗ್ರಹದಿಂದಾಗಿ ಕುರುಗಳು ಸುಖ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ.

02055009a ಕಾಕೇನೇಮಾಂಶ್ಚಿ ತ್ರಬರ್ಹಾಂ ಶಾರ್ದೂಲಾನ್ಮೋಷ್ಪುಕೇನ ಚ|

02055009c ಕ್ರೇಣೀಷ್ಟ ಪಾಂಡವಾನ್ರಾಜನ್ಮಾ ಮಜ್ಜೀಃ ಶೋಕಸಾಗರೇ||

ಈ ಕಾಗೆಯಿಂದ ನವಿಲುಗಳನ್ನು ಪಡೆ. ಈ ನರಿಯಿಂದ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದು. ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಂಡುಕೋ. ರಾಜನ್ ! ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ

ಮುಳುಗಬೇಡ.

02055010a ತ್ಯಜೇತ್ಕುಲಾರ್ಥೇ ಪುರುಷಂ ಗ್ರಾಮಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕುಲಂ ತ್ಯಜೇತ್|

02055010c ಗ್ರಾಮಂ ಜನಪದಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಆತ್ಮಾರ್ಥೇ ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ಯಜೇತ್||

ಕುಲವನ್ನುಳಿಸಲು ಪುರುಷನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ಗ್ರಾಮವನ್ನುಳಿಸಲು
ಕುಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನುಳಿಸಲು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ಮತ್ತು
ಆತ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸು.

02055011a ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಭಾವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಶತ್ರುಭಯಂಕರಃ|

02055011c ಇತಿ ಸ್ಮ ಭಾಷತೇ ಕಾವ್ಯೋ ಜಂಭತ್ಯಾಗೇ ಮಹಾಸುರಾನ್||

ಹೀಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಭಾವಜ್ಞ ಸರ್ವಶತ್ರುಭಯಂಕರ ಕಾವ್ಯನು
ಜಂಭನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವಂತೆ ಮಹಾ ಅಸುರರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.

02055012a ಹಿರಣ್ಯಷ್ಟೀವಿನಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಪಕ್ಷಿಣೋ ವನಗೋಚರಾನ್|

02055012c ಗೃಹೇ ಕಿಲ ಕೃತಾವಾಸಾಽಲ್ಲೋಭಾದ್ರಾಜನ್ನಪೀಡಯತ್||

ರಾಜನ್! ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು
ಇಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಾವುದೋ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಓರ್ವನು ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗಿ ಲೋಭದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊಂದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

02055013a ಸದೋಪಭೋಜ್ಯಾಽಲ್ಲೋಭಾಂಧೋ ಹಿರಣ್ಯಾರ್ಥೇ ಪರಂತಪ|

02055013c ಆಯತಿಂ ಚ ತದಾತ್ವಂ ಚ ಉಭೇ ಸದ್ಯೋ ವ್ಯನಾಶಯತ್||

ಪರಂತಪ! ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಹಿರಣ್ಯದ ಆಸೆಯಿಂದ ಕುರುಡನಾಗಿ

ಯಾವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸದಾ ವಾಸಿಸಬಹುದಾದೋ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನೇ
ಕೊಂದು ಒಂದೇ ಏಟಿನಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿದ್ದನೋ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ
ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿದನು.

02055014a ತದಾತ್ವಕಾಮಃ ಪಾಂಡೂಂಸ್ತ್ವಂ ಮಾ ದ್ರುಹೋ ಭರತರ್ಷಭ|

02055014c ಮೋಹಾತ್ಮಾ ತಪ್ಯಸೇ ಪಶ್ಚಾತ್ಪಕ್ಷಿಹಾ ಪುರುಷೋ ಯಥಾ||

ಭರತರ್ಷಭ! ತಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ದ್ವೇಷಿಸಬೇಡ. ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದವನಂತೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ನಂತರ
ನೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

02055015a ಜಾತಂ ಜಾತಂ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಪುಷ್ಪಮಾದತ್ಸ್ವ ಭಾರತ|

02055015c ಮಾಲಾಕಾರ ಇವಾರಾಮೇ ಸ್ನೇಹಂ ಕುರ್ವನ್ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಭಾರತ! ಮಾಲಾಕಾರನಂತೆ ಪಾಂಡವರೆನ್ನುವ ಹೂವಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ
ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದು, ಪುಷ್ಪಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ
ಹಾಗೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ.

02055016a ವೃಕ್ಷಾನಂಗಾರಕಾರೀವ ಮೈನಾನ್ಧಕ್ಷೀಃ ಸಮೂಲಕಾನ್|

02055016c ಮಾ ಗಮಃ ಸಸುತಾಮಾತ್ಯಃ ಸಬಲಶ್ಚ ಪರಾಭವಂ||

ಇದ್ದಿಲು ಸುಡುವವನು ಮರವನ್ನು ಬೇರಿನ ಸಹಿತ ಸುಡುವಹಾಗೆ
ಇವರನ್ನು ಸುಡಬೇಡ. ಮಕ್ಕಳು, ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ
ಪರಾಭವದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ.

02055017a ಸಮವೇತಾನ್ ಹಿ ಕಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ವ ತಿಯುಧ್ಯೇತ ಭಾರತ|

02055017c ಮರುದ್ಭಿಃ ಸಹಿತೋ ರಾಜನ್ಸಪಿ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮರುತ್ಪತಿಃ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಒಂದಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಯಾರುತಾನೆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಬಲ್ಲರು? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮರುತ್ಪತಿಯು ಮರುತ್ತುಗಳ
ಸಮೇತ ಬಂದರೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರಹಿತವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಪಂಚಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಹಿತವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೬

ವಿದುರನು ದ್ಯೂತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೧೦).

02056001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02056001a ದ್ಯೂತಂ ಮೂಲಂ ಕಲಹಸ್ಯಾನುಪಾತಿ

ಮಿಥೋಭೇದಾಯ ಮಹತೇ ವಾ ರಣಾಯ|

02056001c ಯದಾಸ್ಥಿತೋಽಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ

ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸೃಜತೇ ವೈರಮುಗ್ರಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲ ಕಲಹಗಳಿಗೆ, ಸುಳ್ಳು ಬೇಧಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು

ಮಹಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ದ್ಯೂತವೇ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿರುವ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಉಗ್ರ ವೈರತ್ವವನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02056002a ಪ್ರಾತಿಪೀಯಾಃ ಶಾಂತನವಾ ಭೈಮಸೇನಾಃ ಸಬಾಹ್ಲಿಕಾಃ|

02056002c ದುರ್ಯೋಧನಾಪರಾಧೇನ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಶಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಪ್ರತೀಪನ ಕುಲದವರು,
ಶಾಂತನವರು, ಭೀಮಸೇನನ ಕುಲದವರು, ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಲೀಕರು
ಎಲ್ಲರೂ ಶೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

02056003a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮದೇನ್ಯೈವ ಕ್ಷೇಮಂ ರಾಷ್ಟ್ರಾದಪೋಹತಿ|

02056003c ವಿಷಾಣಂ ಗೌರಿವ ಮದಾತ್ಸ್ವಯಮಾರುಜತೇ ಬಲಾತ್||

ಬರಿಯ ಮದದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮದದಲ್ಲಿರುವ ಹೋರಿಯು
ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಕೋಡನ್ನೇ ತೀವಿ ತುಂಡುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ
ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

02056004a ಯಶ್ಚಿತ್ತಮನ್ವೇತಿ ಪರಸ್ಯ ರಾಜನ್

ವೀರಃ ಕವಿಃ ಸ್ವಾಮತಿಪತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಂ|

02056004c ನಾವಂ ಸಮುದ್ರ ಇವ ಬಾಲನೇತ್ರಾಂ

ಆರುಹ್ಯ ಘೋರೇ ವ್ಯಸನೇ ನಿಮಜ್ಜೇತ್||

ರಾಜನ್! ವೀರನಾಗಿರಲಿ ಕವಿಯಾಗಿರಲಿ ಯಾರು ತನ್ನ
ದೃಷ್ಟಿಕೋಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಬಾಲಕನಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವ
ದೋಣಿಯನ್ನು ಏರಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಲು ಹೋಗಿ ಘೋರವಾದ
ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾನೆ.

02056005a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಗ್ಲಹತೇ ಪಾಂಡವೇನ

ಪ್ರಿಯಾಯಸೇ ತ್ವಂ ಜಯತೀತಿ ತಚ್ಚ|

02056005c ಅತಿನರ್ಮಾಜ್ಞಾಯತೇ ಸಂಪ್ರಹಾರೋ

ಯತೋ ವಿನಾಶಃ ಸಮುಪ್ಯೇತಿ ಪುಂಸಾಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಮತ್ತು ಅವನು
ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನೀನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಒಂದು
ಆಟದಿಂದ ಯುದ್ಧವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ವಿನಾಶವು
ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

02056006a ಆಕರ್ಷಸ್ತೇವಾಕ್ಫಲಃ ಕುಪ್ರಣೀತೋ

ಹೃದಿ ಪ್ರೌಢೋ ಮಂತ್ರಪದಃ ಸಮಾಧಿಃ|

02056006c ಯುಧಿಷ್ಟಿರೇಣ ಸಫಲಃ ಸಂಸ್ತವೋಽಸ್ತು

ಸಾಮ್ನಃ ಸುರಿಕ್ತೋಽರಿಮತೇಃ ಸುಧನ್ವಾ||

ಈ ಕುಪ್ರಣೀತ ಆಟವು ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಪ್ರೌಢನ ಹೃದಯದ
ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಅಧೋಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಫಲವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
ಯುಧಿಷ್ಟಿರನೊಂದಿಗೆ ಇದು ಸಫಲವಾದರೆ ಸುಧನ್ವಿಯಲ್ಲಿ ವೈರತ್ವವನ್ನು
ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

02056007a ಪ್ರಾತಿಪೀಯಾಃ ಶಾಂತನವಾಶ್ಚ ರಾಜನ್

ಕಾವ್ಯಾಂ ವಾಚಂ ಶೃಣುತ ಮಾತ್ಯಗಾದ್ವಃ|

02056007c ವೈಶ್ವಾನರಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಂ ಸುಘೋರಂ

ಅಯುದ್ಧೇನ ಪ್ರಶಮಯತೋತ್ಪತಂತಂ||

ರಾಜನ್! ಪ್ರತೀಪನ ಮತ್ತು ಶಾಂತನವನ ಕುಲದವರೇ! ಕಾವ್ಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ. ಕಿಚ್ಚೇಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಕೆಟ್ಟ ಬೆಂಕಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆವರಿಸದಿರಲಿ. ಯುದ್ಧದ ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿ.

02056008a ಯದಾ ಮನ್ಯುಂ ಪಾಂಡವೋಽಜಾತಶತ್ರುರ್

ನ ಸಮ್ಯಚ್ಛೇದಕ್ಷಮಯಾಭಿಭೂತಃ|

02056008c ವೃಕೋದರಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಯಮೌ ಚ

ಕೋಽತ್ರ ದ್ವೀಪಃ ಸ್ಯಾತ್ತುಮುಲೇ ವಸ್ತದಾನೀಂ||

ದ್ಯೂತದಿಂದ ಪಾಂಡವ ಅಜಾತಶತ್ರುವಿಗೆ ಅಥವಾ ವೃಕೋದರ, ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಅಥವಾ ಯಮಳರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಸಿಟ್ಟು ತಣಿಯದಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ತುಮುಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದ್ವೀಪವು ದೊರೆಯಬಲ್ಲದು?

02056009a ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಭವಸ್ತ್ವಂ ಧನಾನಾಂ

ಪುರಾ ದ್ಯೂತಾನ್ಮನಸಾ ಯಾವದಿಚ್ಛೇಃ|

02056009c ಬಹು ವಿತ್ತಂ ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚೇಜ್ಜಯೇಸ್ತ್ವಂ

ಕಿಂ ತೇನ ಸ್ಯಾದ್ವಸು ವಿಂದೇಹ ಪಾರ್ಥಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಈ ದ್ಯೂತದ ಮೊದಲೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವೆ. ಪಾಂಡವರಿಂದ ಇನ್ನೂ
ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಅದು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು? ಪಾರ್ಥರೇ ನಿನ್ನ
ಸಂಪತ್ತಲ್ಲವೇ?

02056010a ಜಾನೀಮಹೇ ದೇವಿತಂ ಸೌಬಲಸ್ಯ

ವೇದ ದ್ಯೂತೇ ನಿಕೃತಿಂ ಪಾರ್ವತೀಯಃ|

02056010c ಯತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಶಕುನಿಸ್ತತ್ರ ಯಾತು

ಮಾಯಾಯೋಧೀ ಭಾರತ ಪಾರ್ವತೀಯಃ||

ಭಾರತ ! ಸೌಬಲನಾಡುವ ದ್ಯೂತವು ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಆ
ಪಾರ್ವತೀಯನು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಆಡುವ ಈ ಪಾರ್ವತೀಯ ಶಕುನಿಯು
ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ವಿದುರಹಿತವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್ಪಂಚಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ವಿದುರಹಿತವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ವಿದುರನನ್ನು ನಂದಿಸಿ, ಬಿಟ್ಟುಹೋಗೆಂದು
ಹೇಳುವುದು (೧-೧೨). ವಿದುರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ

ಹಿತವಚನವನ್ನಾಡಿದುದು (೧೩-೨೧).

02057001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02057001a ಪರೇಷಾಮೇವ ಯಶಸಾ ಶ್ಲಾಘಸೇ ತ್ವಂ
ಸದಾ ಚನ್ನಃ ಕುತ್ಸಯನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್|
02057001c ಜಾನೀಮಸ್ವಾಂ ವಿದುರ ಯತ್ಪ್ರಿಯಸ್ತ್ವಂ
ಬಾಲಾನಿವಾಸ್ಮಾನವಮನ್ಯಸೇ ತ್ವಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರ! ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೇ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಯಾರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಬಾಲಕರೆಂದು ತಿಳಿದು ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

02057002a ಸುವಿಜ್ಞೇಯಃ ಪುರುಷೋಽನ್ಯತ್ರಕಾಮೋ
ನಿಂದಾಪ್ರಶಂಸೇ ಹಿ ತಥಾ ಯುನಕ್ತಿ|

02057002c ಜಿಹ್ವಾ ಮನಸ್ತೇ ಹೃದಯಂ ನಿರ್ವ್ಯನಕ್ತಿ
ಜ್ಯಾಯೋ ನಿರಾಹ ಮನಸಃ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಂ||

ಅವನ ನಂದನೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನ ಪ್ರೀತಿ ಯಾರಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನಿನ್ನ ನಾಲಗೆಯು ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನೂ ಅದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ.

02057003a ಉತ್ಸಂಗೇನ ವ್ಯಾಲ ಇವಾಹೃತೋಽಸಿ

ಮಾರ್ಜಾರವತ್ಪೋಷಕಂ ಚೋಪಹಂಸಿ|

02057003c ಭರ್ತೃಘ್ನತ್ವಾನ್ನ ಹಿ ಪಾಪೀಯ ಆಹುಸ್

ತಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಃ ಕಿಂ ನ ಬಿಭೇಷಿ ಪಾಪಾತ್||

ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಹಾವಿನಂತೆ ಇದ್ದೀಯೆ. ಪೋಷಕನನ್ನೇ ಕಾಡಿಸುವ
ಬೆಕ್ಕಿನಂತಿದ್ದೀಯೆ. ಸಹೋದರನಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸುವುದು
ಪಾಪವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷತ್ರ! ನಿನಗೆ ಪಾಪದ ಭಯ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಇಲ್ಲವೇ?

02057004a ಜಿತ್ವಾ ಶತ್ರುನ್ಫಲಮಾಪ್ತಂ ಮಹನ್ನೋ

ಮಾಸ್ಮಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಃ ಪರುಷಾಣೀಹ ವೋಚಃ|

02057004c ದ್ವಿಷದ್ಭಿಷ್ಟಂ ಸಂಪ್ರಯೋಗಾಭಿನಂದೀ

ಮುಹುದ್ವೇಷಂ ಯಾಸಿ ನಃ ಸಂಪ್ರಮೋಹಾತ್||

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮಹಾ ಫಲವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕ್ಷತ್ರ! ನಮ್ಮೊಡನೆ
ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ನಮ್ಮ
ದ್ವೇಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಂದರೆ ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

02057005a ಅಮಿತ್ರತಾಂ ಯಾತಿ ನರೋಽಕ್ಷಮಂ ಬ್ರುವನ್

ನಿಗೂಹತೇ ಗುಹ್ಯಮಮಿತ್ರಸಂಸ್ತವೇ|

02057005c ತದಾಶ್ರಿತಾಪತ್ರಪಾ ಕಿಂ ನ ಬಾಧತೇ

ಯದಿಚ್ಛಸಿ ತ್ವಂ ತದಿಹಾದ್ಯ ಭಾಷಸೇ||

ಅಕ್ಷಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದವನು ಅಮಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು
ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಗುಟ್ಟನ್ನು
ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಅವನ ಬಾಯಿಯು
ಏಕೆ ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ? ನೀನು ಏನನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಇಂದು
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02057006a ಮಾ ನೋಽವಮಂಸ್ಥಾ ವಿದ್ಮ ಮನಸ್ತವೇದಂ

ಶಿಕ್ಷಸ್ವ ಬುದ್ಧಿಂ ಸ್ಥವಿರಾಣಾಂ ಸಕಾಶಾತ್|

02057006c ಯಶೋ ರಕ್ಷಸ್ವ ವಿದುರ ಸಂಪ್ರಣೀತಂ

ಮಾ ವ್ಯಾಪೃತಃ ಪರಕಾರ್ಯೇಷು ಭೂಸ್ತ್ವಂ||

ನಮ್ಮನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇನಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ವಿದುರ! ಇದೂವರೆಗೆ ಗಳಿಸಿರುವ ಗೌರವವನ್ನು
ಉಳಿಸಿಕೋ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಲೆಹಾಕಬೇಡ.

02057007a ಅಹಂ ಕರ್ತೇತಿ ವಿದುರ ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ

ಮಾ ನೋ ನಿತ್ಯಂ ಪರುಷಾಣೀಹ ವೋಚಃ|

02057007c ನ ತ್ವಾಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ವಿದುರ ಯದ್ಧಿತಂ ಮೇ

ಸ್ವಸ್ತಿ ಕ್ಷತ್ರರ್ಮಾ ತಿತಿಕ್ಷಾನ್ ಕ್ಷಿಣು ತ್ವಂ||

ವಿದುರ! ನಾನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ದೂರಬೇಡ.
ಅಂಥಹ ಕಠೋರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸದಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಬೇಡ.

ವಿದುರ! ನೀನು ಏನನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ನಾನು ಎಂದೂ
ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷತ್ರ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ತಾಳ್ಮೆಯು
ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

02057008a ಏಕಃ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ನ ದ್ವಿತೀಯೋಽಸ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾ

ಗರ್ಭೇ ಶಯಾನಂ ಪುರುಷಂ ಶಾಸ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾ|

02057008c ತೇನಾನುಶಿಷ್ಯಃ ಪ್ರವಣಾದಿವಾಂಭೋ

ಯಥಾ ನಿಯುಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ತಥಾ ವಹಾಮಿ||

ಗುರುವು ಒಬ್ಬನೇ. ಎರಡನೆಯ ಗುರುವೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಗುರುವು
ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ
ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆಯೇ, ನೀರು ಹೇಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ, ನಾನೂ
ಕೂಡ ಹರಿಯುತ್ತೇನೆ.

02057009a ಭಿನತ್ತಿ ಶಿರಸಾ ಶೈಲಮಹಿಂ ಭೋಜಯತೇ ಚ ಯಃ|

02057009c ಸ ಏವ ತಸ್ಯ ಕುರುತೇ ಕಾರ್ಯಾಣಾಮನುಶಾಸನಂ||

ತಲೆಯಿಂದ ಕಲ್ಲನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡುವವನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಹಾವಿಗೆ
ತಿನ್ನಿಸುವವನಾಗಲೀ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನ
ಅನುಶಾಸನವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

02057010a ಯೋ ಬಲಾದನುಶಾಸ್ತೀಹ ಸೋಽಮಿತ್ರಂ ತೇನ ವಿನ್ದತಿ|

02057010c ಮಿತ್ರತಾಮನುವೃತ್ತಂ ತು ಸಮುಪೇಕ್ಷೇತ ಪಂಡಿತಃ||

ಯಾರು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು

ಅಮಿತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪಂಡಿತನು ಮಿತ್ರನಂತೆ ವರ್ತಿಸುವವನ ಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

02057011a ಪ್ರದೀಪ್ಯ ಯಃ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಂ ಪ್ರಾಕ್ಷ್ಯ ರನ್ನಾಭಿಧಾವತಿ|

02057011c ಭಸ್ಮಾಪಿ ನ ಸ ವಿಂದೇತ ಶಿಷ್ಯಂ ಕ್ಷ ಚನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದವನು ಮೊದಲೇ ಓಡಿ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಉಳಿದಿರುವ ಭಸ್ಮವೂ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

02057012a ನ ವಾಸಯೇತ್ಪಾರವರ್ಗ್ಯಂ ದ್ವಿಷಂತಂ

ವಿಶೇಷತಃ ಕ್ಷತ್ತರಹಿತಂ ಮನುಷ್ಯಂ|

02057012c ಸ ಯತ್ರೇಚ್ಛಸಿ ವಿದುರ ತತ್ರ ಗಚ್ಛ

ಸುಸಾಂತ್ವಿತಾಪಿ ಹ್ಯಸತೀ ಸ್ತ್ರೀ ಜಹಾತಿ||

ಕ್ಷತ್ತ! ದ್ವೇಷಿಸುವ ಶತ್ರುವಿನ ವರ್ಗದವನನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಎಂದೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ವಿದುರ! ನಿನಗಿಷ್ಟವಿದ್ದ ಕಡೆ ಹೋಗು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಂಡತಿಯು ಎಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದರೂ ಬಿಟ್ಟೇ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.”

02057013 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02057013a ಏತಾವತಾ ಯೇ ಪುರುಷಂ ತ್ಯಜಂತಿ

ತೇಷಾಂ ಸಖ್ಯಮಂತವದ್ಮೂಹಿ ರಾಜನ್|

02057013c ರಾಜ್ಞಾಂ ಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ಪರಿಪ್ಲುತಾನಿ

ಸಾಂತ್ವಂ ದತ್ತಾ ಮುಸಲೈರ್ಘಾತಯಂತಿ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಸಖ್ಯವು ಅಂತ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಇವನಿಗೆ ಹೇಳು ರಾಜನ್! ರಾಜರ ಬುದ್ಧಿಯು ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಂತವಿಸುತ್ತಾ ಮುಸಲದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

02057014a ಅಬಾಲಸ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ರಾಜಪುತ್ರ

ಬಾಲೋಽಹಮಿತ್ಯೇವ ಸುಮಂದಬುದ್ಧೇ|

02057014c ಯಃ ಸೌಹೃದೇ ಪುರುಷಂ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ

ಪಶ್ಚಾದೇನಂ ದೂಷಯತೇ ಸ ಬಾಲಃ||

ರಾಜಪುತ್ರ! ನೀನು ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಬಾಲಕನಾದ ನೀನು ನಾನೊಬ್ಬ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಮೊದಲು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಅವನನ್ನೇ ದೂಷಿಸುವವನು ಬಾಲಕನೇ ಸರಿ.

02057015a ನ ಶ್ರೇಯಸೇ ನೀಯತೇ ಮನ್ದಬುದ್ಧಿಃ

ಸ್ತ್ರೀ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯೇವ ಗೃಹೇ ಪ್ರದುಷ್ಪಾ|

02057015c ಧ್ರುವಂ ನ ರೋಚೇದ್ಭರತರ್ಷಭಸ್ಯ

ಪತಿಃ ಕುಮಾರ್ಯಾ ಇವ ಷಷ್ಠಿವರ್ಷಃ||

ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ಯಾವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನೆಡೆಯೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷದ ಪತಿಯು ಕುಮಾರಿಯೋರ್ವಳಿಗೆ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಇದು ಈ ಭರತರ್ಷಭನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

02057016a ಅನುಪ್ರಿಯಂ ಚೇದನುಕಾಂಕ್ಷಸೇ ತ್ವಂ

ಸರ್ವೇಷು ಕಾರ್ಯೇಷು ಹಿತಾಹಿತೇಷು|

02057016c ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ರಾಜಂ ಜಡಪಂಗುಕಾಂಶ್ಚ

ಪೃಚ್ಛ ತ್ವಂ ವೈ ತಾದೃಶಾಂಶ್ಚೈವ ಮೂಢಾನ್||

ರಾಜನ್! ನೀನು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳ, ಅವು ಎಷ್ಟೇ
ಹಿತವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಹಿತವಾಗಿರಲಿ, ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಜಡರಲ್ಲಿ, ಪಂಗುಕರಲ್ಲಿ
ಅಥವಾ ಅವರಂತೆ ಮೂಢರಾಗಿರುವವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೇಳು.

02057017a ಲಭ್ಯಃ ಖಿಲು ಪ್ರಾತಿಪೀಯ ನರೋಽನುಪ್ರಿಯವಾಗಿಹ|

02057017c ಅಪ್ರಿಯಸ್ಯ ತು ಪಥ್ಯಸ್ಯ ವಕ್ತಾ ಶ್ರೋತಾ ಚ ದುರ್ಲಭಃ||

ಪ್ರಾತಿಪೀಯ! ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರು
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ
ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುವವರು ದುರ್ಲಭ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

02057018a ಯಸ್ತು ಧರ್ಮೇ ಪರಾಶ್ವಸ್ಯ ಹಿತ್ವಾ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ|

02057018c ಅಪ್ರಿಯಾಣ್ಯಾಹ ಪಥ್ಯಾನಿ ತೇನ ರಾಜಾ ಸಹಾಯವಾನ್||

ಒಡೆಯನಿಗೆ ಯಾವುದು ಇಷ್ಟ, ಯಾವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು

ಮರೆತು ತಾನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಪ್ರಿಯವಾದರೂ ಉತ್ತಮ
ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜನು ಸಹಾಯಕನನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

02057019a ಅವ್ಯಾಧಿಜಂ ಕಟುಕಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಮುಷ್ಣಂ

ಯಶೋಮುಷಂ ಪರುಷಂ ಪೂತಿಗಂಧಿ|

02057019c ಸತಾಂ ಪೇಯಂ ಯನ್ನ ಪಿಬಂತ್ಯಸಂತೋ

ಮನ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಿಬ ಪ್ರಶಾಮ್ಯ||

ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿರಲು ಕಟುಕಾದ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಸುಡುತ್ತಿರುವ,
ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆಯ ದ್ರವವನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಟ್ಟವರು
ಅದನ್ನೇ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾರಾಜ ! ಇದನ್ನು ಕುಡಿದು ನಿನ್ನ
ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸು.

02057020a ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಯಶೋ ಧನಂ ಚ

ವಾಂಚಾಮ್ಯಹಂ ಸಹಪುತ್ರಸ್ಯ ಶಶ್ವತ್|

02057020c ಯಥಾ ತಥಾ ವೋಽಸ್ತು ನಮಶ್ಚ ವೋಽಸ್ತು

ಮಮಾಪಿ ಚ ಸ್ವಸ್ತಿ ದಿಶಂತು ವಿಪ್ರಾಃ||

ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ನಿನಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೂ ಕೂಡ ವಿಪ್ರರು ಅವರ
ಅಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿ.

02057021a ಆಶೀವಿಷಾನ್ನೇತ್ರವಿಷಾನ್ನೋಪಯೇನ್ನ ತು ಪಂಡಿತಃ|

02057021c ಏವಂ ತೇಽಹಂ ವದಾಮೀದಂ ಪ್ರಯತಃ ಕುರುನಂದನ||

ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಕಾರುವ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕುರುನಂದನ! ಅದನ್ನೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ರೂತಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರಹಿತವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತಪಂಚಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರಹಿತವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೮

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸೋತುದು

ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಪಣಗಳನ್ನೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸೋತುದು (೧-೧೦).

ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಪಣಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಸೋತುದು (೧೧-೨೫). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನನ್ನೂ, ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನೂ
ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಸೋತುದು (೨೬-೪೩).

02058001 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058001a ಬಹು ವಿತ್ತಂ ಪರಾಜ್ಯೈಷೀಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

02058001c ಆಚಕ್ಷ್ಯ ವಿತ್ತಂ ಕೌಂತೇಯ ಯದಿ ತೇಽಸ್ತುಪರಾಜಿತಂ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಪಾಂಡವರ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸೋತಿದ್ದೀಯೆ. ಕೌಂತೇಯ! ಇನ್ನೂ ಸೋಲದೇ ಇದ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು.”

02058002 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058002a ಮಮ ವಿತ್ತಮಸಂಖ್ಯೇಯಂ ಯದಹಂ ವೇದ ಸೌಬಲ|

02058002c ಅಥ ತ್ವಂ ಶಕುನೇ ಕಸ್ಮಾದ್ವಿತ್ತಂ ಸಮನುಪೃಚ್ಛಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಬಲ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಶಕುನಿ! ನನ್ನ ಸಂಪತ್ತಿನ ಕುರಿತು ನೀನೇಕೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

02058003a ಅಯುತಂ ಪ್ರಯುತಂ ಚೈವ ಖರ್ವಂ ಪದ್ಮಂ ತಥಾರ್ಬುದಂ|

02058003c ಶಂಖಂ ಚೈವ ನಿಖರ್ವಂ ಚ ಸಮುದ್ರಂ ಚಾತ್ರ ಪಣ್ಯತಾಂ|

02058003e ಏತನ್ಮಮ ಧನಂ ರಾಜಂಸ್ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಪಣವಿಡಲು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಲಾಗದಷ್ಟು, ತೂಕಮಾಡಲಾಗದಷ್ಟು, ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ, ಪದ್ಮಗಟ್ಟಲೆ, ಅರ್ಬುದಗಟ್ಟಲೆ, ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಧನ ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜನ್! ಈ ನನ್ನ ಧನವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02058004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058004a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058004c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ
ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058005a ಗವಾಶ್ವಂ ಬಹುಧೇನೂಕಮಸಂಖ್ಯೇಯಮಜಾವಿಕಂ|

02058005c ಯತ್ಕಿಂಚಿದನುವರ್ಣಾನಾಂ ಪ್ರಾಕ್ಸಿಂಧೋರಪಿ ಸೌಬಲ|

02058005e ಏತನ್ಮಮ ಧನಂ ರಾಜಂಸ್ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲನ್ನೀಯುವ
ಗೋವುಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು ಇವೆ. ಸಿಂಧುವಿನ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಬಣ್ಣದ
ಜನರಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನವೇ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಧನವನ್ನೇ ನಿನಗೆ
ನಾನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.””

02058006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058006a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕೃತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058006c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ
ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058007 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058007a ಪುರಂ ಜನಪದೋ ಭೂಮಿರಬ್ರಾಹ್ಮಣಧನೈಃ ಸಹ|

02058007c ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಪುರುಷಾ ರಾಜಂ ಶಿಷ್ಯಂ ಧನಂ ಮಮ|

02058007e ಏತದ್ರಾಜನ್ಧನಂ ಮಹ್ಯಂ ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಧನವೆಂದರೆ ನನ್ನ ನಗರ, ಜನಪದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಭೂಮಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ನಾಗರಿಕರು. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02058008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058008a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕೃತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058008c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058009a ರಾಜಪುತ್ರಾ ಇಮೇ ರಾಜಂ ಶೋಭಂತೇ ಯೇನ ಭೂಷಿತಾಃ|

02058009c ಕುಂಡಲಾನಿ ಚ ನಿಷ್ಕಾಶ್ಚ ಸರ್ವಂ ಚಾಂಗವಿಭೂಷಣಂ|

02058009e ಏತನ್ಮಮ ಧನಂ ರಾಜಂಸ್ತೇನ ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇಗೋ ರಾಜಪುತ್ರರು ಧರಿಸಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕುಂಡಲಗಳು, ಎದೆ ಕವಚಗಳು, ಅಂಗವಿಭೂಷಣಗಳು. ರಾಜನ್! ಈ ನನ್ನ ಧನವನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು

ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.””

02058010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058010a ಏತಚ್ಚೈತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058010c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯುರ್ಧಿಷ್ಟಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058011 ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಉವಾಚ|

02058011a ಶ್ಯಾಮೋ ಯುವಾ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಃ ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧೋ ಮಹಾಭುಜಃ|

02058011c ನಕುಲೋ ಗ್ಲಹ ಏಕೋ ಮೇ ಯಚ್ಚೈತತ್ಸ್ಯ ಗತಂ ಧನಂ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ಯಾಮವರ್ಣಿ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧ ಮಹಾಭುಜ ಯುವಕ ನಕುಲ ಮತ್ತು ಅವನ ಒಡತನದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಧನವೂ ನನ್ನ ಈ ಒಂದು ಕೈಗೆ.”

02058012 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058012a ಪ್ರಿಯಸ್ತೇ ನಕುಲೋ ರಾಜನ್ರಾಜಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ|

02058012c ಅಸ್ಮಾಕಂ ಧನತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋ ಭೂಯಸ್ತ್ವಂ ಕೇನ ದೀವ್ಯಸಿ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಯುಧಿಷ್ಟಿರ! ಆದರೆ ರಾಜಪುತ್ರ ನಕುಲನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನು. ಈ ಪಣವನ್ನೂ ನಾವು ಗೆದ್ದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪಣವಿಡಲು ಬೇರೆ ಏನಿದೆ?””

02058013 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058013a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಶಕುನಿಸ್ತಾನಕ್ಷಾನ್ವತ್ಯಪದ್ಯತ|

02058013c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶಕುನಿಯು ದಾಳಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು. ನಂತರ ಶಕುನಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

02058014 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058014a ಅಯಂ ಧರ್ಮಾನ್ಸಹದೇವೋಽನುಶಾಸ್ತಿ

ಲೋಕೇ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ಪಂಡಿತಾಖ್ಯಾಂ ಗತಶ್ಚ|

02058014c ಅನರ್ಹತಾ ರಾಜಪುತ್ರೇಣ ತೇನ

ತ್ವಯಾ ದೀವ್ಯಾಪ್ಯಪ್ರಿಯವತ್ಪ್ರಿಯೇಣ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಸಹದೇವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾದ ಈ ಪ್ರಿಯ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಅಪ್ರಿಯನ ಹಾಗೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02058015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058015a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕೃತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058015c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ

ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058016 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058016a ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೈ ಪ್ರಿಯೌ ರಾಜಂಸ್ತವೇಮೌ ವಿಜಿತೌ ಮಯಾ|

02058016c ಗರೀಯಾಂಸೌ ತು ತೇ ಮನ್ಯೇ ಭೀಮಸೇನಧನಂಜಯೌ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿರ್ವರನ್ನೂ ನಾನು ಗೆದ್ದೆ. ಆದರೂ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಧನಂಜಯರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

02058017 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058017a ಅಧರ್ಮಂ ಚರಸೇ ನೂನಂ ಯೋ ನಾವೇಕ್ಷಸಿ ವೈ ನಯಂ|

02058017c ಯೋ ನಃ ಸುಮನಸಾಂ ಮೂಢ ವಿಭೇದಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನ್ಯಾಯವಾದುದನ್ನು ನೋಡದೇ ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಮೂಢ! ಸುಮನಸ್ಕರಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.”

02058018 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058018a ಗರ್ತೇ ಮತ್ತಃ ಪ್ರಪತತಿ ಪ್ರಮತ್ತಃ ಸ್ಥಾನುಮೃಚ್ಛತಿ|

02058018c ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಾಜನ್ವರಿಷ್ಠೋಽಸಿ ನಮಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಮತ್ತನಾದವನು ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಮತ್ತನಾದವನು ಮರಕ್ಕೇ ಎಡವುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನ್! ನೀನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ.

ಹಿರಿಯವನು. ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

02058019a ಸ್ವಪ್ನೇ ನ ತಾನಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಜಾಗ್ರತೋ ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

02058019c ಕಿತವಾ ಯಾನಿ ದೀವ್ಯಂತಃ ಪ್ರಲಪಂತ್ಯುತ್ಕಟಾ ಇವ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಜೂಜಾಡುವವರು ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿರದಂಥಹ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.”

02058020 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058020a ಯೋ ನಃ ಸಂಖ್ಯೇ ನೌರಿವ ಪಾರನೇತಾ

ಜೇತಾ ರಿಪೂಣಾಂ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ತರಸ್ವೀ|

02058020c ಅನರ್ಹತಾ ಲೋಕವೀರೇಣ ತೇನ

ದೀವ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಶಕುನೇ ಫಲ್ಗುನೇನ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಕುನಿ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೆಂತೆ ಪಾರುಮಾಡಿ ರಿಪುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ತರಸ್ವೀ ಲೋಕವೀರ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾದ ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02058021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058021a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058021c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ

ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058022 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058022a ಅಯಂ ಮಯಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಧನುರ್ಧರಃ

ಪರಾಜಿತಃ ಪಾಂಡವಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ|

02058022c ಭೀಮೇನ ರಾಜನ್ದಯಿತೇನ ದೀವ್ಯ

ಯತ್ಕೃತವ್ಯಂ ಪಾಂಡವ ತೇಽವಶಿಷ್ಟಂ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಇಗೋ! ಈ ಪಾಂಡವ ದನುರ್ಧರ, ಪಾಂಡವ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ನಾನು ಪರಾಜಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜನ್! ಇನ್ನು ಪಣವನ್ನಿಡಲು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವವನು ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪಾಂಡವ ಭೀಮ.”

02058023 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058023a ಯೋ ನೋ ನೇತಾ ಯೋ ಯುಧಾಂ ನಃ ಪ್ರಣೇತಾ

ಯಥಾ ವಜ್ರೀ ದಾನವಶತ್ಪುರೇಕಃ|

02058023c ತಿರ್ಯಕ್ಶ್ಚೇಕ್ಷೀ ಸಂಹತಭ್ರೂರ್ಮಹಾತ್ಮಾ

ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧೋ ಯಶ್ಚ ಸದಾತ್ಯಮರ್ಷೀ||

02058024a ಬಲೇನ ತುಲ್ಯೋ ಯಸ್ಯ ಪುಮಾನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ

ಗದಾಭೃತಾಮಗ್ರ್ಯ ಇಹಾರಿಮರ್ದನಃ|

02058024c ಅನರ್ಹತಾ ರಾಜಪುತ್ರೇಣ ತೇನ

ದೀವ್ಯಾಮೃಹಂ ಭೀಮಸೇನೇನ ರಾಜನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಜ್ರಿ ದಾನವಶತ್ರುವಿನಂತೆ ಒಬ್ಬನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಯಕನಾಗಿ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ, ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಮಾಡಿ ಕೆಳಗೇ ದಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಸದಾ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಆ ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧ ಬಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸರಿಸಾಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದದಿದ್ದ ಗದಾಯೋಧರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರಿಮರ್ಧನ ರಾಜಪುತ್ರ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು, ಅವನು ಇದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾದರೂ, ರಾಜನ್! ನಾನು ನಿನಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02058025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058025a ಏತಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058025c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058026 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058026a ಬಹು ವಿತ್ತಂ ಪರಾಜೈಷೀಭ್ರಾತ್ಯಂಶ್ಚ ಸಹಯದ್ವಿಪಾನ್|

02058026c ಆಚಕ್ಷ್ವ ವಿತ್ತಂ ಕೌಂತೇಯ ಯದಿ ತೇಽಸ್ತುಪರಾಜಿತಂ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ! ನೀನು ಬಹಳ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನೂ, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸೋತಿದ್ದೀಯೆ. ಇನ್ನು ಸೋತುಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು.”

02058027 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058027a ಅಹಂ ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ದಯಿತಸ್ತಥಾ|

02058027c ಕುರ್ಯಾಮಸ್ತೇ ಜಿತಾಃ ಕರ್ಮ ಸ್ವಯಮಾತ್ಮನ್ಯುಪಪ್ಲವೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನೇ ಉಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಗೆದ್ದನಂತರ ನಾವು ನಾಶವಾಗುವವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ದಾಸರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ.”

02058028 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058028a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯವಸಿತೋ ನಿಕ್ಯತಿಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

02058028c ಜಿತಮಿತ್ಯೇವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೋಸದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದ ಶಕುನಿಯು “ಇದನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

02058029 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058029a ಏತತ್ಪಾಪಿಷ್ಠಮಕರೋರ್ಯದಾತ್ಮಾನಂ ಪರಾಜಿತಃ|

02058029c ಶಿಷ್ಟೇ ಸತಿ ಧನೇ ರಾಜನ್ವಾಪ ಆತ್ಮಪರಾಜಯಃ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಸೋಲಿಸಿಕೊಂಡು ನೀನು ಒಂದು ಪಾಪಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಎಸೆಗಿದ್ದೀಯೆ. ರಾಜನ್! ಇನ್ನೂ ಧನವು ಉಳಿದಿರುವಾಗ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸೋಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪಾಪ.”

02058030 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058030a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮತಾಕ್ಷಸ್ತಾನ ಹೇ ಸರ್ವಾನವಸ್ಥಿತಾನ್|

02058030c ಪರಾಜಯಲ್ಲೋಕವೀರಾನಾಕ್ಷೇಪೇಣ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸರ್ವ ಲೋಕವೀರರನ್ನೂ ಒಂದೊಂದೇ ಎಸೆತದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದ ಆ ಅಕ್ಷಜ್ಞಾನಿ, ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಶಕುನಿಯು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು:

02058031 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02058031a ಅಸ್ತಿ ವೈ ತೇ ಪ್ರಿಯಾ ದೇವೀ ಗ್ಲಹ ಏಕೋಽಪರಾಜಿತಃ|

02058031c ಪಣಸ್ವ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ತಯಾತ್ಮಾನಂ ಪುನರ್ಜಯ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಎಸೆತವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೇವಿಯಿದ್ದಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ಗೆಲ್ಲು.”

02058032 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02058032a ನೈವ ಹ್ರಸ್ವಾ ನ ಮಹತೀ ನಾತಿಕೃಷ್ಣಾ ನ ರೋಹಿಣೀ|

02058032c ಸರಾಗರಕ್ತನೇತ್ರಾ ಚ ತಯಾ ದೀವ್ಯಾಮೃಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಣ್ಣವಳೂ ಅತಿ ದೊಡ್ಡವಳೂ ಆಗಿಲ್ಲದ, ಅತಿ ಕಷ್ಟ ಅಥವಾ ಅತಿ ಕೆಂಪೂ ಅಲ್ಲದ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಅವಳನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ

ಪಣವನ್ನಾಗಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02058033a ಶಾರದೋತ್ಪಲಪತ್ರಾಕ್ಷ್ಯಾ ಶಾರದೋತ್ಪಲಗಂಧಯಾ|

02058033c ಶಾರದೋತ್ಪಲಸೇವಿನ್ಯಾ ರೂಪೇಣ ಶ್ರೀಸಮಾನಯಾ||

ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯ ಸಮಾನ ಅವಳಿಗೆ ಶರತ್ಕಾಲ ಕಮಲದ
ಎಸಳುಗಳಂಥಹ ಕಣ್ಣುಗಳಿವೆ. ಅವಳು ಶರತ್ಕಾಲ ಕಮಲದ
ಸುಗಂಧವನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಾಳೆ, ಶರತ್ಕಾಲ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾಳೆ.

02058034a ತಥೈವ ಸ್ಯಾದಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಾತ್ತಥಾ ಸ್ಯಾದ್ರೂಪಸಂಪದಾ|

02058034c ತಥಾ ಸ್ಯಾಚ್ಛೀಲಸಂಪತ್ತ್ಯಾ ಯಾಮಿಚ್ಛೇತ್ಪುರುಷಃ ಸ್ತ್ರಿಯಂ||

ಕೂರತ್ವವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲದ ಅವಳು ಪುರುಷರು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ
ರೂಪಸಂಪದಳು ಮತ್ತು ಶೀಲಸಂಪದಳು.

02058035a ಚರಮಂ ಸಂವಿಶತಿ ಯಾ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯತೇ|

02058035c ಆ ಗೋಪಾಲಾವಿಪಾಲೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವಂ ವೇದ ಕೃತಾಕೃತಂ||

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಮೊದಲೇ ಏಳುವ ಅವಳು ಗೋಪಾಲಕರು ಮತ್ತು
ಆಡು ಮೇಯಿಸುವ ಯಾರಿಗೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಏನನ್ನು
ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾಳೆ.

02058036a ಆಭಾತಿ ಪದ್ಮವದ್ವಕ್ತ್ರಂ ಸಸ್ವೇದಂ ಮಲ್ಲಿಕೇವ ಚ|

02058036c ವೇದೀಮಧ್ಯಾ ದೀರ್ಘಕೇಶೀ ತಾಮ್ರಾಕ್ಷೀ ನಾತಿರೋಮಶಾ||

ಬೆವರಿದ ಅವಳ ಪದ್ಮವಕ್ತ್ರವು ಮಲ್ಲಿಕದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ,

ವೇದಿಯಂಥಹ ನಡುವಿರುವ ಅವಳು ದೀರ್ಘಕೇಶೀ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಾಕ್ಷೀ.
ಅವಳ ದೇಹದಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ರೋಮಗಳಿಲ್ಲ.

02058037a ತಯ್ಯೆವಂವಿಧಯಾ ರಾಜನ್ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾಹಂ ಸುಮಧ್ಯಯಾ|
02058037c ಗ್ಲಹಂ ದೀವ್ಯಾಮಿ ಚಾರ್ವಂಗ್ಯಾ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಹಂತ ಸೌಬಲ||

ರಾಜನ್! ಸೌಬಲ! ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ಸುಮಧ್ಯಮೆ ಚಾರ್ವಾಂಗಿ ದ್ರೌಪದಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ನಾನು
ಪಣವಾಗಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02058038 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02058038a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ವಚನೇ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಭಾರತ|
02058038c ಧಿಗ್ಧಿಗಿತ್ಯೇವ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಸಭ್ಯಾನಾಂ ನಿಸೃತಾ ಗಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಧರ್ಮರಾಜನು ಈ ರೀತಿ
ಮಾತನ್ನಾಡಲು ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ “ಧಿಕ್ಕಾರ! ಧಿಕ್ಕಾರ!”
ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

02058039a ಚುಕ್ಷುಭೇ ಸಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಂಜಜ್ಞಿರೇ ಕಥಾಃ|
02058039c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಾದೀನಾಂ ಸ್ವೇದಶ್ಚ ಸಮಜಾಯತ||

ರಾಜನ್! ಆ ಸಭೆಯೇ ಕಂಪಿಸಿತು. ರಾಜರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೇ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ ಕೃಪ
ಮೊದಲಾದವರು ಬೆವರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು.

02058040a ಶಿರೋ ಗೃಹೀತ್ವಾ ವಿದುರೋ ಗತಸತ್ತ್ವ ಇವಾಭವತ್|

02058040c ಆಸ್ತೇ ಧ್ಯಾಯನ್ನಧೋವಕ್ತ್ರೋ ನಿಶ್ಚಸನ್ನನ್ನಗೋ ಯಥಾ||

ವಿದುರನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಂತೆ ತಲೆಯನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಕೆಳಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ, ಸರ್ಪದಂತೆ ನಿಟ್ಟಿಸುರು ಬಿಡುತ್ತಾ
ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

02058041a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ತು ಸಂಹೃಷ್ಟಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಪುನಃ ಪುನಃ|

02058041c ಕಿಂ ಜಿತಂ ಕಿಂ ಜಿತಮಿತಿ ಹ್ಯಾಕಾರಂ ನಾಭ್ಯರಕ್ಷತ||

ಆದರೆ ಸಂಹೃಷ್ಟ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ ಆಕಾರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು
ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ “ಅವನು ಗೆದ್ದನಾ? ಅವನು ಗೆದ್ದನಾ?”
ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

02058042a ಜಹರ್ಷ ಕರ್ಣೋಽತಿಭೃಶಂ ಸಹ ದುಃಶಾಸನಾದಿಭಿಃ|

02058042c ಇತರೇಷಾಂ ತು ಸಭ್ಯಾನಾಂ ನೇತ್ರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಪತಜ್ಜಲಂ||

ಕರ್ಣ, ದುಃಶಾಸನ ಮೊದಲಾದವರು ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಿತರಾದರು.
ಆದರೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ
ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

02058043a ಸೌಬಲಸ್ತ್ವ ವಿಚಾರ್ಯೈವ ಜಿತಕಾಶೀ ಮದೋತ್ಕಟಃ|

02058043c ಜಿತಮಿತ್ಯೈವ ತಾನಕ್ಷಾನ್ಪುನರೇವಾನ್ವಪದ್ಯತ||

ಆದರೆ ಸೌಬಲನು ಏನೂ ವಿಚಾರಮಾಡದೇ ಗೆಲುವಿನ

ಮದೋತ್ಕಟನಾಗಿ, “ನಾನು ಗೆದ್ದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ದಾಳಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಪರಾಜಯೇ ಅಷ್ಟಪಂಚಶತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೌಪದೀಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೯

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು
ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಲು ವಿದುರನು ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುವ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು (೧-೧೨).

02059001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02059001a ಏಹಿ ಕ್ಷತ್ತದ್ರೌಪದೀಮಾನಯಸ್ವ

ಪ್ರಿಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸಮ್ಮತಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ|

02059001c ಸಮ್ಮಾರ್ಜತಾಂ ವೇಶ್ಮ ಪರೈತು ಶೀಘ್ರಂ

ಆನಂದೋ ನಃ ಸಹ ದಾಸೀಭಿರಸ್ತು||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ತ! ಇಲ್ಲಿ ಬಾ! ಪಾಂಡವರು
ಗೌರವಿಸುವ ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!
ತಕ್ಷಣವೇ ಅವಳು ನಮ್ಮ ಇತರ ದಾಸಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು
ಗುಡಿಸಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಅದನ್ನು ನೋಡಲು

ಏನು ಸಂತೋಷ!"

02059002 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02059002a ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಂ ಭವತಿ ತ್ವಾದ್ಯಶೇನ
ನ ಮಂದ ಸಂಬುಧ್ಯಸಿ ಪಾಶಬದ್ಧಃ|

02059002c ಪ್ರಪಾತೇ ತ್ವಂ ಲಂಬಮಾನೋ ನ ವೇತ್ಸಿ
ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ಮೃಗಃ ಕೋಪಯಸೇಽತಿಬಾಲ್ಯಾತ್||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನಂಥವರಿಂದ ನಡೆಯಬಾರದ್ದು
ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೂಢ! ಪಾಶವನ್ನು ಸುತ್ತಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ
ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟಾದ ಹುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ
ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ನೀನು ತಿಳಿಯದೇ ಪ್ರಪಾತದಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02059003a ಆಶೀವಿಷಾಃ ಶಿರಸಿ ತೇ ಪೂರ್ಣಕೋಶಾ ಮಹಾವಿಷಾಃ|

02059003c ಮಾ ಕೋಪಿಷ್ಠಾಃ ಸುಮಂದಾತ್ಮನ್ಮಾ ಗಮಸ್ತ್ವಂ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಮಹಾವಿಷದಿಂದ ತುಂಬಿದ ವಿಷಸರ್ಪಗಳನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲೆ
ಹೊತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಮಂದಾತ್ಮ! ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಬೇಡ. ನೀನು
ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.

02059004a ನ ಹಿ ದಾಸೀತ್ವಮಾಪನ್ನಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಭವತಿ ಭಾರತ|

02059004c ಅನೀಶೇನ ಹಿ ರಾಜ್ಞೈಷಾ ಪಣೇ ನೃಸ್ತೇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಭಾರತ! ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಒಡತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಂತರವೇ
ರಾಜನು ಅವಳನ್ನು ಪಡವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಇನ್ನೂ

ದಾಸಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02059005a ಅಯಂ ಧತ್ತೇ ವೇಣುರಿವಾತ್ಮಘಾತೀ

ಫಲಂ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ|

02059005c ದ್ಯೂತಂ ಹಿ ವೈರಾಯ ಮಹಾಭಯಾಯ

ಪಕ್ಷೋ ನ ಬುಧ್ಯತ್ಯಯಮಂತಕಾಲೇ||

ತನ್ನನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಬಿದಿರು ಹೇಗೆ ಹೂವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನು ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯಮಾಂತಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಇವನಿಗೆ ದ್ಯೂತವು ಮಹಾಭಯಂಕರ ವೈರಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

02059006a ನಾರುಂತುದಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ನೃಶಂಸವಾದೀ

ನ ಹೀನತಃ ಪರಮಭ್ಯಾದದೀತ|

02059006c ಯಯಾಸ್ಯ ವಾಚಾ ಪರ ಉದ್ವಿಜೇತ

ನ ತಾಂ ವದೇದ್ರುಶತೀಂ ಪಾಪಲೋಕ್ಯಾಂ||

ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ, ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವನಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಸಿಯಬೇಡ. ಘಾಯಗೊಂಡಿರುವವನಿಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಡ.

02059007a ಸಮುಚ್ಚರಂತ್ಯತಿವಾದಾ ಹಿ ವಕ್ತ್ರಾದ್

ಯೈರಾಹತಃ ಶೋಚತಿ ರಾತ್ರೈ ಹಾನಿ|

02059007c ಪರಸ್ಯ ನಾಮರ್ಮಸು ತೇ ಪತಂತಿ

ತಾನ್ವಂಡಿತೋ ನಾವಸ್ಯಜೇತ್ವರೇಷು||

ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಮಾತುಗಳು ಯಾರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಂಡಿತರು ಆಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

02059008a ಅಜೋ ಹಿ ಶಸ್ತ್ರಮಖನತ್ಕಿಲೈಕಃ

ಶಸ್ತ್ರೇ ವಿಪನ್ನೇ ಪದ್ಭಿರಪಾಸ್ಯ ಭೂಮಿಂ|

02059008c ನಿಕ್ಯಂತನಂ ಸ್ವಸ್ಯ ಕಂಠಸ್ಯ ಘೋರಂ

ತದ್ವದ್ವೈರಂ ಮಾ ಖನೀಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈಃ||

ಕಳೆದು ಹೋದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಒಂದು ಆಡು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಚಿ ಅಗೆದು ತೆಗೆಯಿತಂತೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಖಡ್ಗವು ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಘೋರ ಸಾಧನವಾಯಿತಂತೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ವೈರವನ್ನು ಬಗೆಯಬೇಡ.

02059009a ನ ಕಿಂ ಚಿದೀಡ್ಯಂ ಪ್ರವದಂತಿ ಪಾಪಂ

ವನೇಚರಂ ವಾ ಗೃಹಮೇಧಿನಂ ವಾ|

02059009c ತಪಸ್ವಿನಂ ಸಂಪರಿಪೂರ್ಣವಿದ್ಯಂ

ಭಷಂತಿ ಹೈವಂ ಶ್ವನರಾಃ ಸದೈವ||

ಅಂಥವರು ವನೇಚರರ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಗೃಹಸ್ಥರಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಿಧ್ಯಾವಂತರಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನಾಗಲೀ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನಾಗಲೀ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ನಾಯಿಗಳಂತೆ ಸದಾ ಬೊಗಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

02059010a ದ್ವಾರಂ ಸುಘೋರಂ ನರಕಸ್ಯ ಜಿಹ್ಮಂ
ನ ಬುಧ್ಯಸೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರ|

02059010c ತ್ವಾಮನ್ವೇತಾರೋ ಬಹವಃ ಕುರೂಣಾಂ
ದ್ಯೂತೋದಯೇ ಸಹ ದುಃಶಾಸನೇನ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರ! ಇದೊಂದು ಘೋರ ನರಕದ ಕಡೆ ತೆರೆಯುವ ದ್ವಾರ ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ದ್ಯೂತದೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ದುಃಶಾಸನನ ಸಹಿತ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಕುರುಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವರು.

02059011a ಮಜ್ಜಂತ್ಯಲಾಬೂನಿ ಶಿಲಾಃ ಪ್ಲವಂತೇ
ಮುಹ್ಯಂತಿ ನಾವೋಽಂಭಸಿ ಶಶ್ವದೇವ|

02059011c ಮೂಢೋ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ
ನ ಮೇ ವಾಚಃ ಪಥ್ಯರೂಪಾಃ ಶೃಣೋತಿ||

ಮೂಢ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರನು ಪದ್ಯರೂಪದ ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಹಲಗೆಗಳು ಮುಳುಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಗಳು ತೇಲುತ್ತವೆ. ಹಡಗುಗಳು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದಾರಿತಪ್ಪುತ್ತವೆ.

02059012a ಅಂತೋ ನೂನಂ ಭವಿತಾಯಂ ಕುರೂಣಾಂ

ಸುದಾರುಣಃ ಸರ್ವಹರೋ ವಿನಾಶಃ|

02059012c ವಾಚಃ ಕಾವ್ಯಾಃ ಸುಹೃದಾಂ ಪಥ್ಯರೂಪಾ

ನ ಶ್ಲೂಯಂತೇ ವರ್ಧತೇ ಲೋಭ ಏವ||

ತಿಳಿದಿರುವವರ ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರ ಪದ್ಯರೂಪದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದ ಮತ್ತು ಲೋಭವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಇದು ಕುರುಗಳ ಸುದಾರುಣ, ಸರ್ವಹರ ವಿನಾಶವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರವಾಕ್ಯೇ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ವಿದುರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೦

ದ್ರೌಪದಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೩). ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು

ಕಳುಹಿಸಿದ ದ್ರೌಪದಿಯು ಬಾರದಿರಲು ದುರ್ಯೋಧನನು

ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೪-೧೮). ತಾನು ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಏಕವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ದುಃಶಾಸನನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಮುಡಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕುರುಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತರುವುದು

(೧೯-೨೭). ಸಭೆಗೆ ಎಳೆತಂದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿ,
 ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ
 ದುಃಖಿತರಾದುದು (೨೮-೩೯). ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು
 ಕಷ್ಟವೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ನುಡಿಯಲು, ದ್ರೌಪದಿಯು ಪುನಃ ಪಶ್ಚಿಸಿದುದು
 (೪೦-೪೭).

02060001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02060001a ಧಿಗಸ್ತು ಕ್ಷತ್ತಾರಮಿತಿ ಬ್ರುವಾಣೋ

ದರ್ಪೇಣ ಮತ್ತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ|

02060001c ಅವೈಕ್ಷತ ಪ್ರಾತಿಕಾಮೀಂ ಸಭಾಯಾಂ

ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಪರಮಾರ್ಯಮಧ್ಯೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ತನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ,
 ದರ್ಪಮತ್ತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಯನ್ನು
 ನೋಡಿ, ಆ ಪರಮ ಆರ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

02060002a ತ್ವಂ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿನ್ದ್ರೌಪದೀಮಾನಯಸ್ವ

ನ ತೇ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ|

02060002c ಕ್ಷತ್ತಾ ಹ್ಯಯಂ ವಿವದತ್ಯೇವ ಭೀರುರ್

ನ ಚಾಸ್ಮಾಕಂ ವೃದ್ಧಿಕಾಮಃ ಸದ್ಯೈವ||

“ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿ! ನೀನು ಹೋಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆದು ತಾ.

ಪಾಂಡವರಿಂದ ನಿನಗೆ ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ಷತ್ತನು ತುಂಬಾ ಮೃದು

ಮತ್ತು ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಇವನು
ಎಂದೂ ಬಯಸಲಿಲ್ಲ.”

02060003a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರಾತಿಕಾಮೀ ಸ ಸೂತಃ

ಪ್ರಾಯಾಚ್ಛೀಘ್ರಂ ರಾಜವಚೋ ನಿಶಮ್ಯ|

02060003c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ಶ್ವೇವ ಸ ಸಿಂಹಗೋಷ್ಠಂ

ಸಮಾಸದನ್ಮಹಿಷೀಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ||

ರಾಜವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶೀಘ್ರವೇ ಆ ಸೂತ ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯು ಹೊರಗೆ
ಹೋದನು. ಅವನು ಸಿಂಹದ ಗುಹೆಯನ್ನು ಒಂದು ನಾಯಿಯು
ಹೊಗುವಂತೆ ಪಾಂಡವರ ಮಹಿಷಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

02060004 ಪ್ರಾತಿಕಾಮ್ಯವಾಚ|

02060004a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ ದ್ಯೂತಮದೇನ ಮತ್ತೇ

ದುರ್ಯೋಧನೋ ದ್ರೌಪದಿ ತ್ವಾಮಜೈಷೀತ್|

02060004c ಸಾ ಪ್ರಪದ್ಯ ತ್ವಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವೇಶ್ಮ

ನಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಕರ್ಮಣೇ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ||

ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರೌಪದೀ! ದ್ಯೂತಮದಮತ್ತ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಿನ್ನನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಸೋತನು. ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ!
ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು. ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ
ಕೆಲಸಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

02060005 ದ್ರೌಪದ್ಯವಾಚ|

02060005a ಕಥಂ ತ್ವೇವಂ ವದಸಿ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿನ್

ಕೋ ವೈ ದೀವ್ಯೇದ್ಭಾರ್ಯಯಾ ರಾಜಪುತ್ರಃ|

02060005c ಮೂಢೋ ರಾಜಾ ದ್ಯೂತಮದೇನ ಮತ್ತ

ಆಹೋ ನಾನ್ಯತ್ಕೃತವಮಸ್ಯ ಕಿಂ ಚಿತ್||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪ್ರತಿಕಾಮಿ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ಯಾವ ರಾಜಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪಣವಾಗಿ ಇಡುತ್ತಾನೆ? ಮೂಢ ರಾಜನು ದ್ಯೂತಮದದಲ್ಲಿ ಮತ್ತನಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅವನಿಗೆ ಪಣವಿಡಲು ಬೇರೆ ಏನೂ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

02060006 ಪ್ರಾತಿಕಾಮ್ಯವಾಚ|

02060006a ಯದಾ ನಾಭೂತ್ಕೃತವಮನ್ಯದಸ್ಯ

ತದಾದೇವೀತ್ಪಾಂಡವೋಽಜಾತಶತ್ರುಃ|

02060006c ನ್ಯಸ್ತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಭ್ರಾತರಸ್ತೇನ ರಾಜ್ಞಾ

ಸ್ವಯಂ ಚಾತ್ಮಾ ತ್ವಮಥೋ ರಾಜಪುತ್ರಿ||

ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಬೇರೆ ಏನೂ ಪಣವನ್ನಾಗಿಡಲು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಜಾತಶತ್ರು ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟನು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ರಾಜನು ತನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಮತ್ತು ನಂತರ ಸ್ವಯಂ ತನ್ನನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರಾಜಪುತ್ರಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟನು.”

02060007 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02060007a ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಕಿತವಂ ಗತ್ವಾ ಸಭಾಯಾಂ ಪೃಚ್ಛ ಸೂತಜ|

02060007c ಕಿಂ ನು ಪೂರ್ವಂ ಪರಾಜೈಷೀರಾತ್ಮಾನಂ ಮಾಂ ನು ಭಾರತ|

02060007e ಏತಜ್ಞಾ ತ್ವಾ ತ್ವಮಾಗಚ್ಛ ತತೋ ಮಾಂ ನಯ ಸೂತಜ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸೂತಜ! ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಜೂಜಾಡುವ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳು: “ಭಾರತ! ಮೊದಲು ನೀನು ಯಾರನ್ನು ಸೋತೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಅಥವಾ ನನ್ನನ್ನು?” ಸೂತಜ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಂತರ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.””

02060008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ |

02060008a ಸಭಾಂ ಗತ್ವಾ ಸ ಚೋವಾಚ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಸ್ತದ್ವಚಸ್ತದಾ|

02060008c ಕಸ್ಯೇಶೋ ನಃ ಪರಾಜೈಷೀರಿತಿ ತ್ವಾಮಾಹ ದ್ರೌಪದೀ||

02060008e ಕಿಂ ನು ಪೂರ್ವಂ ಪರಾಜೈಷೀರಾತ್ಮಾನಮಥ ವಾಪಿ ಮಾಂ|

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ಯಾರ ಒಡೆಯನೆಂದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸೋತೆ?” ಎಂದು ದ್ರೌಪದಿಯು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. “ಮೊದಲು ಯಾರನ್ನು ಸೋತೆ? ನಿನ್ನನ್ನೋ ಅಥವಾ ನನ್ನನ್ನೋ?””

02060009a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೋ ಗತಸತ್ತ್ವ ಇವಾಭವತ್||

02060009c ನ ತಂ ಸೂತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ವಚನಂ ಸಾಧ್ಯಸಾಧು ವಾ|

ಆದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಜೀವಹೋದವನಂತೆ ಹಂದಾಡದೇ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ಅವನು ಸೂತನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

02060010 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02060010a ಇಹೈತ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾ ಪಾಂಚಾಲೀ ಪ್ರಶ್ನಮೇತಂ ಪ್ರಭಾಷತಾಂ|

02060010c ಇಹೈವ ಸರ್ವೇ ಶೃಣ್ವಂತು ತಸ್ಯಾ ಅಸ್ಯ ಚ ಯದ್ವಚಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣೆ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು ಅವಳೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಿ. ಅವಳು ಏನು ಹೇಳುವವಳಿದ್ದಾಳೆ ಮತ್ತು ಇವನು ಏನು ಹೇಳುವವನಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಡೀ ಸಭೆಯೇ ಕೇಳಲಿ.”

02060011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02060011a ಸ ಗತ್ವಾ ರಾಜಭವನಂ ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗಃ|

02060011c ಉವಾಚ ದ್ರೌಪದೀಂ ಸೂತಃ ಪ್ರಾತಿಕಾಮೀ ವ್ಯಥನ್ನಿವ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶಾನುಗ ಆ ಸೂತ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಯು ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02060012a ಸಭ್ಯಾಸ್ತ್ವ ಮೀ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಹ್ವಯಂತಿ

ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಂಕ್ಷಯಃ ಕೌರವಾಣಾಂ|

02060012c ನ ವೈ ಸಮೃದ್ಧಿಂ ಪಾಲಯತೇ ಲಘೀಯಾನ್

ಯತ್ತ್ವಂ ಸಭಾಮೇಷ್ಯಸಿ ರಾಜಪುತ್ರಿ||

“ರಾಜಪುತ್ರಿ! ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೌರವರ ನಾಶವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಪುತ್ರಿ! ನೀನು ಸಭೆಗೆ ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅವನು ನಮ್ಮ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನಲ್ಲ.”

02060013 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02060013a ಏವಂ ನೂನಂ ವ್ಯದಧಾತ್ಸಂವಿಧಾತಾ

ಸ್ಪರ್ಶಾವುಭೌ ಸ್ಪೃಶತೋ ಧೀರಬಾಲೌ|

02060013c ಧರ್ಮಂ ತ್ವೇಕಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಹ ಲೋಕೇ

ಸ ನಃ ಶಮಂ ಧಾಸ್ಯತಿ ಗೋಪ್ಯಮಾನಃ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಇದು ಸಂವಿಧಾತನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದುದಲ್ಲವೇ! ಎರಡೂ ಸ್ಪರ್ಷಗಳು ಧೀರ-ಬಾಲಕರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೊಂದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

02060014 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02060014a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ತಚ್ಛ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

02060014c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಸಮ್ಮತಂ ದೂತಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಭರತರ್ಷಭ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾದರೋ ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ,

ಓರ್ವ ಸಮೃತ ದೂತನನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಡೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

02060015a ಏಕವಸ್ತ್ರಾ ಅಧೋನೀವೀ ರೋದಮಾನಾ ರಜಸ್ವಲಾ|

02060015c ಸಭಾಮಾಗಮ್ಯ ಪಾಂಚಾಲೀ ಶ್ವಶುರಸ್ಯಾಗ್ರತೋಽಭವತ್||

ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಏಕವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಸಭೆಗೆ
ಆಗಮಿಸಿ ತನ್ನ ಮಾವನ ಎದುರು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

02060016a ತತಸ್ತೇಷಾಂ ಮುಖಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಜಾ

ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸೂತಮುವಾಚ ಹೃಷ್ಯಃ|

02060016c ಇಹೈವೈತಾಮಾನಯ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿನ್

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಸ್ಯಾಃ ಕುರವೋ ಬ್ರುವಂತು||

ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೃಷ್ಯನಾಗಿ
ಸೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿ! ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬಾ. ಕುರುಗಳು ಅವಳೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.”

02060017a ತತಃ ಸೂತಸ್ತಸ್ಯ ವಶಾನುಗಾಮೀ

ಭೀತಶ್ಚ ಕೋಪಾದ್ಧ್ರು ಪದಾತ್ಮಜಾಯಾಃ|

02060017c ವಿಹಾಯ ಮಾನಂ ಪುನರೇವ ಸಭ್ಯಾನ್

ಉವಾಚ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕಿಮಹಂ ಬ್ರವೀಮಿ||

ಅವನ ವಶಾನುಗಾಮಿ ಸೂತನು ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜರ ಕೋಪದಿಂದ
ಭಯಭೀತನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾನವನ್ನು ತೊರೆದು ಪುನಃ ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಕೃಷ್ಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ನಾನು ಯಾರು?”

02060018 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02060018a ದುಃಶಾಸನೈಷ ಮಮ ಸೂತಪುತ್ರೋ

ವೃಕೋದರಾದುದ್ವಿಜತೇಽಲ್ಪಚೇತಾಃ|

02060018c ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯಾನಯ ಯಾಜ್ಞಸೇನೀಂ

ಕಿಂ ತೇ ಕರಿಷ್ಯಂತ್ಯವಶಾಃ ಸಪತ್ನಾಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಶಾಸನ! ಈ ದಡ್ಡ ಸೂತಪುತ್ರನು ವೃಕೋದರನಿಗೆ ಹೆದರಿದ್ದಾನೆ. ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ತಾ. ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಡೆದಾರು?”

02060019a ತತಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಸ ರಾಜಪುತ್ರಃ

ಶ್ರುತ್ವಾ ಭ್ರಾತುಃ ಕೋಪವಿರಕ್ತದೃಷ್ಟಿಃ|

02060019c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತದ್ವೇಶ್ಮ ಮಹಾರಥಾನಾಂ

ಇತ್ಯಬ್ರವೀದ್ವೌ ಪದೀಂ ರಾಜಪುತ್ರೀಂ||

ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜಪುತ್ರನು ಮೇಲೆದ್ದು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಕೆಂಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಾಜಪುತ್ರಿ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02060020a ಏಹ್ಯೇಹಿ ಪಾಂಚಾಲಿ ಜಿತಾಸಿ ಕೃಷ್ಣೇ

ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪಶ್ಯ ವಿಮುಕ್ತಲಜ್ಜಾ|

02060020c ಕುರೂನ್ಭಜಸ್ವಾಯತಪದ್ಮನೇತ್ರೇ

ಧರ್ಮೇಣ ಲಬ್ಧಾಸಿ ಸಭಾಂ ಪರೈಹಿ||

“ಪಾಂಚಾಲಿ ಕೃಷ್ಣೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದಾಗಿದೆ. ಬಾ. ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ನೋಡು. ಆಯತಪದ್ಮನೇತ್ರೇ! ಇನ್ನು ನೀನು ಕುರುಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಪಡೆದಿದ್ದಾಗಿದೆ. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಗೆ ಬಾ.”

02060021a ತತಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಸುದುರ್ಮನಾಃ ಸಾ
ವಿವರ್ಣಮಾಮೃಜ್ಯ ಮುಖಿಂ ಕರೇಣ|

02060021c ಆರ್ತಾ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ಯತಃ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತಾ
ವೃದ್ಧಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಕುರುಪುಂಗವಸ್ಯ||

ಅವಳು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ಎದ್ದು ಕೈಗಳಿಂದ ವಿವರ್ಣ ಮುಖವನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಕೊಂಡು ಆರ್ತಳಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಕುರುಪುಂಗವ ವೃದ್ಧ ರಾಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇರುವ ಕಡೆ ಓಡಿದಳು.

02060022a ತತೋ ಜವೇನಾಭಿಸಸಾರ ರೋಷಾದ್
ದುಃಶಾಸನಸ್ತಾಮಭಿಗರ್ಜಮಾನಃ|

02060022c ದೀರ್ಘೇಷು ನೀಲೇಷ್ಟಥ ಚೋರ್ಮಿಮತ್ಸು
ಜಗ್ರಾಹ ಕೇಶೇಷು ನರೇಂದ್ರಪತ್ನೀಂ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ರೋಷದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ದುಃಶಾಸನನು ಅವಳ ಬಿಚ್ಚಿದ ದೀರ್ಘ ನೀಲ ಕೇಶದ ಮೂಲಕ ಆ ನರೇಂದ್ರಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

02060023a ಯೇ ರಾಜಸೂಯಾವಭೃಥೇ ಜಲೇನ

ಮಹಾಕ್ರತೌ ಮಂತ್ರಪೂತೇನ ಸಿಕ್ತಾಃ|

02060023c ತೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪರಿಭೂಯ ವೀರ್ಯಂ

ಬಲಾತ್ಪ್ರಮೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜೇನ||

ಮಹಾಕ್ರತು ರಾಜಸೂಯದ ಅವಭೃಥ ಜಲದಿಂದ ಮಂತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ
ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೇಶವನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಎಳೆದು
ಪಾಂಡವರ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದನು.

02060024a ಸ ತಾಂ ಪರಾಮೃಶ್ಯ ಸಭಾಸಮೀಪಂ

ಅನೀಯ ಕೃಷ್ಣಾಮತಿಕೃಷ್ಣಕೇಶೀಂ|

02060024c ದುಃಶಾಸನೋ ನಾಥವತೀಮನಾಥವಚ್

ಚಕರ್ಷ ವಾಯುಃ ಕದಲೀಮಿವಾರ್ತಾಂ||

ದುಃಶಾಸನನು ಅತಿಕೃಷ್ಣಕೇಶಿನಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ಸಭಾಸಮೀಪಕ್ಕೆ
ತಂದು ನಾಥವತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅನಾಥೆಯಂತೆ ಅವಳನ್ನು ವಾಯುವು
ಬಾಳೆಯ ಮರವನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಉರುಳಿಸುವಂತೆ ತಳ್ಳಿದನು.

02060025a ಸಾ ಕೃಷ್ಯಮಾಣಾ ನಮಿತಾಂಗಯಷ್ಟಿಃ

ಶನೈರುವಾಚಾದ್ಯ ರಜಸ್ವಲಾಸ್ಮಿ|

02060025c ಏಕಂ ಚ ವಾಸೋ ಮಮ ಮಂದಬುದ್ಧೇ

ಸಭಾಂ ನೇತುಂ ನಾರ್ಹಸಿ ಮಾಮನಾರ್ಯ||

ಅವಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವಳು ತನ್ನ

ದೇಹವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು: “ಇಂದು ನಾನು ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮೂಢ! ಒಂದೇ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಅನಾರ್ಯ! ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಡ.”

02060026a ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ತಾಂ ಪ್ರಸಭಂ ನಿಗೃಹ್ಯ

ಕೇಶೇಷು ಕೃಷ್ಣೇಷು ತದಾ ಸ ಕೃಷ್ಣಾಂ|

02060026c ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಜಿಷ್ಣುಂ ಚ ಹರಿಂ ನರಂ ಚ

ತ್ರಾಣಾಯ ವಿಕ್ರೋಶ ನಯಾಮಿ ಹಿ ತ್ವಾಂ||

ಆದರೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಪ್ಪು ಕೇಶವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ

ತಳ್ಳಿದ ಅವನು “ಪಾರುಮಾಡಲು ಕೃಷ್ಣ, ಜಿಷ್ಣು, ಹರಿ ಮತ್ತು ನರ
ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೂಗಿ ಕರೆ. ಆದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು.

02060027a ರಜಸ್ವಲಾ ವಾ ಭವ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ

ಏಕಾಂಬರಾ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ವಿವಸ್ತ್ರಾ|

02060027c ದ್ಯೂತೇ ಜಿತಾ ಚಾಸಿ ಕೃತಾಸಿ ದಾಸೀ

ದಾಸೀಷು ಕಾಮಶ್ಚ ಯಥೋಪಜೋಷಂ|

“ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ! ನೀನು ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿರಬಹುದು,
ಏಕಾಂಬರಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ವಿವಸ್ತ್ರಳಾಗಿರಬಹುದು.
ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದು ದಾಸಿಯನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು
ದಾಸಿಯರೊಂದಿಗೆ ನಮಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇವೆ.”

02060028a ಪ್ರಕೀರ್ಣ ಕೇಶೀ ಪತಿತಾರ್ಥ ವಸ್ತ್ರಾ

ದುಃಶಾಸನೇನ ವ್ಯವಧೂಯಮಾನಾ|

02060028c ಹ್ರೀಮತ್ಯಮರ್ಷೇಣ ಚ ದಹ್ಯಮಾನಾ

ಶನೈರಿದಂ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಕೃಷ್ಣಾ||

ಕೂದಲು ಕೆದರಿಹೋಗಿರಲು ವಸ್ತ್ರವು ಬೀಳುತ್ತಿರಲು ದುಃಶಾಸನನಿಂದ
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣೆಯು ನಾಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ
ಸಣ್ಣಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಹೇಳಿದಳು:

02060029a ಇಮೇ ಸಭಾಯಾಮುಪದಿಷ್ಟಶಾಸ್ತ್ರಾಃ

ಕ್ರಿಯಾವಂತಃ ಸರ್ವ ಏವೇಂದ್ರಕಲ್ಪಾಃ|

02060029c ಗುರುಸ್ಥಾನಾ ಗುರವಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇ

ತೇಷಾಮಗ್ರೇ ನೋತ್ಸಹೇ ಸ್ಥಾತುಮೇವಂ||

“ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಇಂದ್ರ ಸಮಾನರು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದವರು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾವಂತರಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವರೂ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರು ನಾನು ಈ ರೀತಿ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ!

02060030a ನೃಶಂಸಕರ್ಮಂಸ್ವ ಮನಾರ್ಯವೃತ್ತ

ಮಾ ಮಾಂ ವಿವಸ್ರಾಂ ಕೃಧಿ ಮಾ ವಿಕಾಷೀಃ|

02060030c ನ ಮರ್ಷಯೇಯಸ್ತವ ರಾಜಪುತ್ರಾಃ

ಸೇಂದ್ರಾಪಿ ದೇವಾ ಯದಿ ತೇ ಸಹಾಯಾಃ||

ಅನಾರ್ಯನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವನೇ! ನೃಷಂಸಕ! ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವಿವಸ್ತ್ರಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಬೇಡ! ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದರೂ ಈ ರಾಜಪುತ್ರರು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರರು.

02060031a ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮಸುತಶ್ಚ ರಾಜಾ

ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮೋ ನಿಪುಣೋಪಲಭ್ಯಃ|

02060031c ವಾಚಾಪಿ ಭರ್ತುಃ ಪರಮಾಣುಮಾತ್ರಂ

ನೇಚ್ಛಾಮಿ ದೋಷಂ ಸ್ವಗುಣಾನ್ವಿಸೃಜ್ಯ||

ರಾಜ ಧರ್ಮಸುತನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮವು

ನಿಪುಣರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು. ನನ್ನ ಪತಿಯ ಮಾತೂ ಕೂಡ
ನನ್ನ ಸ್ವಗುಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಪರಮಾಣುಮಾತ್ರದ ದೋಷವನ್ನೂ
ಕೂಡ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

02060032a ಇದಂ ತ್ವನಾರ್ಯಂ ಕುರುವೀರಮಧ್ಯೇ

ರಜಸ್ವಲಾಂ ಯತ್ಪರಿಕರ್ಷಸೇ ಮಾಂ|

02060032c ನ ಚಾಪಿ ಕಶ್ಚಿತ್ಕುರುತೇಽತ್ರ ಪೂಜಾಂ

ಧ್ರುವಂ ತವೇದಂ ಮತಮನ್ವಪದ್ಯನ್||

ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕುರುವೀರರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಈ ರೀತಿ
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅನಾರ್ಯವಾದುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ
ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಾರೂ ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

02060033a ಧಿಗಸ್ತು ನಷ್ಟಃ ಖಿಲು ಭಾರತಾನಾಂ

ಧರ್ಮಸ್ತಥಾ ಕ್ಷತ್ರವಿದಾಂ ಚ ವೃತ್ತಂ|

02060033c ಯತ್ರಾಭ್ಯತೀತಾಂ ಕುರುಧರ್ಮವೇಲಾಂ

ಪ್ರೇಕ್ಷಂತಿ ಸರ್ವೇ ಕುರವಃ ಸಭಾಯಾಂ||

ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಕುರುಗಳೂ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು
ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವರಲ್ಲಾ! ಭಾರತರ ಧರ್ಮ
ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗಿರುವ ನಡವಳಿಕೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಯಿತೇ!

02060034a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಚ ನಾಸ್ತಿ ಸತ್ತಂ

ಧ್ರುವಂ ತಥೈವಾಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನೋಽಪಿ|

02060034c ರಾಜ್ಞಸ್ತಥಾ ಹೀಮಮಧರ್ಮಮುಗ್ರಂ

ನ ಲಕ್ಷಯಂತೇ ಕುರುವೃದ್ಧಮುಖ್ಯಾಃ||

ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರಲ್ಲಿ ಸತ್ವವು ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಯ.
ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜನನ್ನೂ ಸೇರಿ ಕುರುವೃದ್ಧಮುಖ್ಯರು ಈ
ಉಗ್ರ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ!”

02060035a ತಥಾ ಬ್ರುವಂತೀ ಕರುಣಂ ಸುಮಧ್ಯಮಾ

ಕಾಕ್ಷೇಣ ಭರ್ತ್ಯಾನ್ಕುಪಿತಾನಪಶ್ಯತ್|

02060035c ಸಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಮೋಪಪರೀತದೇಹಾನ್

ಸಂದೀಪಯಾಮಾಸ ಕಟಾಕ್ಷಪಾತ್ಯೈಃ||

ಹೀಗೆ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸುಮಧ್ಯಮೆಯು ತನ್ನ
ಪತಿಯರನ್ನು ಹೀನ ಕೋಪ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಳು ಮತ್ತು ಅವಳ
ತುದಿಗಣ್ಣಿನ ಕುಪಿತ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಪಾಂಡವರ
ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಕೋಪಪರಿವೃತವಾದವು.

02060036a ಹೃತೇನ ರಾಜ್ಯೇನ ತಥಾ ಧನೇನ

ರತ್ನೈಶ್ಚ ಮುಖ್ಯೈರ್ನ ತಥಾ ಬಭೂವ|

02060036c ಯಥಾರ್ತಯಾ ಕೋಪಸಮೀರಿತೇನ

ಕೃಷ್ಣಾಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಬಭೂವ ದುಃಖಿಂ||

ಕೃಷ್ಣೆಯ ಆರ್ತ ಮತ್ತು ಕೋಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತುದಿಗಣ್ಣಿನ

ದೃಷ್ಟಿಯಷ್ಟು ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ, ಧನ ಅಥವಾ ಪ್ರಮುಖ
ರತ್ನಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

02060037a ದುಃಶಾಸನಶ್ಚಾಪಿ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಂ

ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಾಂ ಕೃಪಣಾನ್ವತೀಂಸ್ತಾನ್|

02060037c ಆಧೂಯ ವೇಗೇನ ವಿಸಂಜ್ಞಕಲ್ಪಾಂ

ಉವಾಚ ದಾಸೀತಿ ಹಸನ್ನಿವೋಗ್ರಃ|

ಕೃಪಣರಾದ ತನ್ನ ಆ ಪತಿಗಳ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಹಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ದುಃಶಾಸನನು ಅವಳು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವಷ್ಟು
ವೇಗದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಉಗ್ರವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ
ದಾಸಿ ಎಂದು ಕರೆದನು.

02060038a ಕರ್ಣಸ್ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಮತೀವ ಹೃಷ್ಯಃ

ಸಂಪೂಜಯಾಮಾಸ ಹಸನ್ನಶಬ್ದಂ|

02060038c ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಸುಬಲಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ

ತಥೈವ ದುಃಶಾಸನಮಭ್ಯನಂದತ್||

ಅತೀವ ಹೃಷ್ಯನಾದ ಕರ್ಣನು ನಗುತ್ತಾ ಅದೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಿ
ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದನು. ಗಾಂಧಾರರಾಜ ಸುಬಲನ
ಪುತ್ರನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು.

02060039a ಸಭ್ಯಾಸ್ತು ಯೇ ತತ್ರ ಬಭೂವುರನೈ

ತಾಭ್ಯಾಂ ಋತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚೈವ|

02060039c ತೇಷಾಮಭೂದ್ಧುಃಖಮತೀವ ಕೃಷ್ಣಾಂ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಭಾಯಾಂ ಪರಿಕೃಷ್ಯಮಾಣಾಂ||

ಇವರಿಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅತೀವ ದುಃಖಿತರಾದರು.

02060040 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

02060040a ನ ಧರ್ಮಸೌಕ್ಷ್ಮ್ಯ ತ್ಸುಭಗೇ ವಿವಕ್ತುಂ

ಶಕ್ನೋಮಿ ತೇ ಪ್ರಶ್ನಮಿಮಂ ಯಥಾವತ್|

02060040c ಅಸ್ತೋ ಹ್ಯಶಕ್ತಃ ಪಣಿತುಂ ಪರಸ್ವಂ

ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಭರ್ತುರ್ವಶತಾಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಭಗೇ! ಧರ್ಮವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು. ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಲು ನಾನು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ತನ್ನದಲ್ಲದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಪಣವಾಗಿಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಭರ್ತೃವಿನ ವಶವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

02060041a ತ್ಯಜೇತ ಸರ್ವಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಸಮೃದ್ಧಾಂ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಸತ್ಯಮಥೋ ನ ಜಹ್ಯಾತ್|

02060041c ಉಕ್ತಂ ಜಿತೋಽಸ್ತ್ರೀತಿ ಚ ಪಾಂಡವೇನ

ತಸ್ಮಾನ್ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ವಿವೇಕ್ತುಮೇತತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸತ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಮೊದಲು ಸರ್ವ ಸಮೃದ್ಧ

ಪೃಥಿವಿಯನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸುವವನು. ಆ ಪಾಂಡವನು ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾರೆ.

02060042a ದ್ಯೂತೇಽದ್ವಿತೀಯಃ ಶಕುನಿರ್ನರೇಷು

ಕುಂತೀಸುತಸ್ತೇನ ನಿಸೃಷ್ಟಕಾಮಃ|

02060042c ನ ಮನ್ಯತೇ ತಾಂ ನಿಕೃತಿಂ ಮಹಾತ್ಮಾ

ತಸ್ಮಾನ್ನ ತೇ ಪ್ರಶ್ನಮಿಮಂ ಬ್ರವೀಮಿ||

ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಶಕುನಿಯ ಅದ್ವಿತೀಯರಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಕುಂತೀಸುತನಿಗೆ ಅವನಿಗಿಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ತನಗೆ ಮೋಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಾರೆ.”

02060043 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02060043a ಆಹೂಯ ರಾಜಾ ಕುಶಲ್ಯೈಃ ಸಭಾಯಾಂ

ದುಷ್ಟಾತ್ಮಭಿರ್ನೈಕೃತಿಕ್ರೇರನಾರ್ಯೈಃ|

02060043c ದ್ಯೂತಪ್ರಿಯೈರ್ನಾ ತಿಕೃತಪ್ರಯತ್ನಃ

ಕಸ್ಮಾದಯಂ ನಾಮ ನಿಸೃಷ್ಟಕಾಮಃ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಅನಾರ್ಯ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ಮೋಸಗಾರ ಕುಶಲ ದ್ಯೂತಪ್ರಿಯರು ಇದರಲ್ಲಿ ಪಳಗಿಲ್ಲದ ರಾಜನನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡಲು

ಅವಕಾಶವಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಹುದು?

02060044a ಸ ಶುದ್ಧಭಾವೋ ನಿಕ್ಯತಿಪ್ರವೃತ್ತಿಂ

ಅಬುಧ್ಯಮಾನಃ ಕುರುಪಾಂಡವಾಗ್ರ್ಯಃ|

02060044c ಸಂಭೂಯ ಸರ್ವೈಶ್ಚ ಜಿತೋಽಪಿ ಯಸ್ಮಾತ್

ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಯತ್ಕೃತವಮಭ್ಯುಪೇತಃ||

ಈ ಶುದ್ಧಭಾವ ಕುರುಪಾಂಡವಾಗ್ರನು ಮೋಸಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಟವಾಡಲು ತೊಡಗಿದ ಅವನು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಂತರವೇ ನನ್ನನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

02060045a ತಿಷ್ಠಂತಿ ಚೇಮೇ ಕುರವಃ ಸಭಾಯಾಂ

ಈಶಾಃ ಸುತಾನಾಂ ಚ ತಥಾ ಸ್ನುಷಾಣಾಂ|

02060045c ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವೇ ಮಮ ಚಾಪಿ ವಾಕ್ಯಂ

ವಿಬ್ರೂತ ಮೇ ಪ್ರಶ್ನಮಿಮಂ ಯಥಾವತ್||

ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸೊಸೆಯಂದಿರ ಈಶರಾದ ಕುರುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.”

02060046 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02060046a ತಥಾ ಬ್ರುವಂತೀಂ ಕರುಣಂ ರುದಂತೀಂ

ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಾಮಸಕೃತ್ಪತೀಂಸ್ತಾನ್|

02060046c ದುಃಶಾಸನಃ ಪರುಷಾಣ್ಯಪ್ರಿಯಾಣಿ

ವಾಕ್ಯಾನ್ಯುವಾಚಾಮಧುರಾಣಿ ಚೈವ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ ಅವಳು ತನ್ನ ಆ ಪತಿಯಂದಿರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ದುಃಶಾಸನನು ಪೌರುಷದಿಂದ ಅಪ್ರಿಯ ಅಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

02060047a ತಾಂ ಕೃಷ್ಯಮಾಣಾಂ ಚ ರಜಸ್ವಲಾಂ ಚ
ಸ್ರಸ್ತೋತ್ತರೀಯಾಮತದರ್ಹಮಾಣಾಂ|

02060047c ವೃಕೋದರಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ
ಚಕಾರ ಕೋಪಂ ಪರಮಾರ್ತರೂಪಃ||

ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯುವಂತೆ ಆ ಅನರ್ಹ ರಜಸ್ವಲೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದುದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ವೃಕೋದರನು ಕೋಪದಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾರ್ತರೂಪನಾದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಪ್ರಶ್ನವಿಷಯಕ ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೌಪದೀಪ್ರಶ್ನವಿಷಯಕ ಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೧

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆತಂದುದು

ಭೀಮನು ಕೋಪದಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕೈಗಳನ್ನು ಸುಡಲು ಸಹದೇವನಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತರಲು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನು ಅವನನ್ನು ತಡೆಯುವುದು (೧-೧೦). ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (೧೧-೨೫). ಕರ್ಣನು ವಿಕರ್ಣನನ್ನು ಜರೆದು ದ್ರೌಪದಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳಚುವಂತೆ ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೨೬-೩೯). ದ್ರೌಪದಿಯ ವಸ್ತ್ರವು ಅಕ್ಷಯವಾದುದು (೪೦-೪೩). ಭೀಮಸೇನನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ (೪೪-೫೦). ವಿದುರನ ನೀತಿ (೫೧-೮೦). ದುಃಶಾಸನನು ಪ್ರಲಪಿಸುತ್ತಿರುವ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭಾಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವುದು (೮೧-೮೨).

2061001 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

02061001a ಭವಂತಿ ದೇಶೇ ಬಂಧಕ್ಯಃ ಕಿತವಾನಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

02061001c ನ ತಾಭಿರುತ ದೀವ್ಯಂತಿ ದಯಾ ಚೈವಾಸ್ತಿ ತಾಸ್ವಪಿ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಜೂಜುಗಾರರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯೈಯರು ಬಹಳಷ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಎಂದೂ ಪಣವಾಗಿ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಂಥವರ ಮೇಲೂ ಅವರಿಗೆ ದಯವಿರುತ್ತದೆ.

02061002a ಕಾಶ್ಯೋ ಯದ್ಬಲಿಂ ಆಹಾರ್ಷೀದ್ಧ್ರವ್ಯಂ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದುತ್ತಮಂ|

02061002c ತಥಾನ್ಯೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಯಾನಿ ರತ್ನಾನ್ಯುಪಾಹರನ್||

02061003a ವಾಹನಾನಿ ಧನಂ ಚೈವ ಕವಚಾನ್ಯಾಯುಧಾನಿ ಚ|

02061003c ರಾಜ್ಯಮಾತ್ಮಾ ವಯಂ ಚೈವ ಕೈತವೇನ ಹೃತಂ ಪರೈಃ||

ಕಾಶಿರಾಜನು ತಂದ ಕಪ್ಪು, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವಿಶಾಲ ಸಂಪತ್ತು, ಅನ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಕರು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ರತ್ನಗಳು, ವಾಹನಗಳು, ಧನ, ಕವಚಗಳು, ಆಯುಧಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ನಮ್ಮನ್ನು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಸೋತಿದ್ದೇವೆ.

02061004a ನ ಚ ಮೇ ತತ್ರ ಕೋಪೋಽಭೂತ್ಸರ್ವಸ್ಯೇಶೋ ಹಿ ನೋ ಭವಾನ್|

02061004c ಇದಂ ತ್ವತಿಕೃತಂ ಮನ್ಯೇ ದ್ರೌಪದೀ ಯತ್ರ ಪಣ್ಯತೇ||

ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೋಪ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನೀನು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಒಡೆಯ. ಆದರೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಣವಿಟ್ಟು ನೀನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02061005a ಏಷಾ ಹ್ಯನರ್ಹ ತೀ ಬಾಲಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೌರವೈಃ|

02061005c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಕ್ಲಿಶ್ಯತೇ ಕ್ಷುದ್ರೈರ್ನೃಶಂಸೈರ್ನಿಕೃತಿಪ್ರಿಯೈಃ||

ಇದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಅರ್ಹಳಲ್ಲ. ಬಾಲಕಿಯಾದಾಗ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪಡೆದ ಅವಳು ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದಿಂದಾಗಿ ಈಗ ಕ್ಷುದ್ರ, ಅಸತ್ಯ ಮೋಸಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆನಂದಹೊಂದುವ ಕೌರವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ.

02061006a ಅಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇ ಮನ್ಯುರಯಂ ತ್ವಯಿ ರಾಜನ್ನಿಪಾತ್ಯತೇ|

02061006c ಬಾಹೂ ತೇ ಸಂಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಸಹದೇವಾಗ್ನಿಮಾನಯ||

ರಾಜನ್! ಇವಳಿಂದಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತೇನೆ. ಸಹದೇವ! ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!”

02061007 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

02061007a ನ ಪುರಾ ಭೀಮಸೇನ ತ್ವಮೀದೃಶೀರ್ವದಿತಾ ಗಿರಃ|

02061007c ಪರೈಸ್ತೇ ನಾಶಿತಂ ನೂನಂ ನೃಶಂಸೈರ್ಧರ್ಮಗೌರವಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮಸೇನ! ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀನು ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮಗೌರವವನ್ನು ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಾಶಪಡಿಸಿದಂತಿದೆ.

02061008a ನ ಸಕಾಮಾಃ ಪರೇ ಕಾರ್ಯಾ ಧರ್ಮಮೇವಾಚರೋತ್ತಮಂ|

02061008c ಭ್ರಾತರಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ನಾತಿಕ್ರಮಿತುಮರ್ಹತಿ||

ವೈರಿಗಳ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಡ. ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮದಂತೆ ನಡೆದುಕೋ. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತ ಧಾರ್ಮಿಕನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ.

02061009a ಆಹೂತೋ ಹಿ ಪರೈ ರಾಜಾ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರನ್|

02061009c ದೀವ್ಯತೇ ಪರಕಾಮೇನ ತನ್ನಃ ಕೀರ್ತಿಕರಂ ಮಹತ್||

ಶತ್ರು ಆಹ್ವಾನಿತ ರಾಜನು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಶತ್ರುಗಳ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಜೂಜಾಡಿದನು. ಅದೇ ಮಹಾ ಕೀರ್ತಿಕರವಾದುದು.”

02061010 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

02061010a ಏವಮಸ್ಮಿ ಕೃತಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಯದ್ಯಸ್ಯಾಹಂ ಧನಂಜಯ|

02061010c ದೀಪ್ತೇಽಗ್ನೌ ಸಹಿತೌ ಬಾಹೂ ನಿರ್ದಹೇಯಂ ಬಲಾದಿವ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನಂಜಯ ! ತನಗಾಗಿ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದನೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರೆ ಇವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದೆ !”

02061011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02061011a ತಥಾತಾನ್ದುಃಖಿತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾಂಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಃ|

02061011c ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ವಿಕರ್ಣ ಇದಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದುಃಖಿತ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜ ವಿಕರ್ಣನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು:

02061012a ಯಾಜ್ಞಸೇನ್ಯಾ ಯದುಕ್ತಂ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ವಿಬ್ರೂತ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

02061012c ಅವಿವೇಕೇನ ವಾಕ್ಯಸ್ಯ ನರಕಃ ಸದ್ಯ ಏವ ನಃ||

“ಪಾರ್ಥಿವರೇ ! ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ. ನಾವು ಆ ಮಾತನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

02061013a ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಕುರುವೃದ್ಧತಮಾವುಭೌ|

02061013c ಸಮೇತ್ಯ ನಾಹತುಃ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ||

ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು ಕುರುವೃದ್ಧರು. ಅವರು ಮತ್ತು
ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

02061014a ಭಾರದ್ವಾಜೋಽಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಮಾಚಾರ್ಯಃ ಕೃಪ ಏವ ಚ|

02061014c ಅತ ಏತಾವಪಿ ಪ್ರಶ್ನಂ ನಾಹತುರ್ದ್ವಿಜಸತ್ತಮೌ||

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಚಾರ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜ ದ್ರೋಣನೂ ಕೃಪನೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.
ಆದರೂ ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಕುರಿತು
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

02061015a ಯೇ ತ್ವನ್ಯೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಃ ಸಮೇತಾಃ ಸರ್ವತೋ ದಿಶಃ|

02061015c ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ತೇ ಬ್ರುವಂತು ಯಥಾಮತಿ||

ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಅನ್ಯ
ಪೃಥಿವೀಪಾಲಕರೂ ಕೂಡ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಅವರಿಗೆ
ತಿಳಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು!

02061016a ಯದಿದಂ ದ್ರೌಪದೀ ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತವತ್ಯಸಕೃಚ್ಛುಭಾ|

02061016c ವಿಮೃಶ್ಯ ಕಸ್ಯ ಕಃ ಪಕ್ಷಃ ಪಾರ್ಥಿವಾ ವದತೋತ್ತರಂ||

ಪಾರ್ಥಿವರೇ! ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿದ
ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಪರವಾಗಿರಲಿ
ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿ!"

02061017a ಏವಂ ಸ ಬಹುಶಃ ಸರ್ವಾನುಕ್ತವಾಂಸ್ತಾನ್ಸಭಾಸದಃ|

02061017c ನ ಚ ತೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಸ್ತಂ ಊಚುಃ ಸಾಧ್ವಸಾಧು ವಾ||

ಈ ರೀತಿ ಅವನು ಸರ್ವ ಸಭಾಸದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕಬಾರಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಕರು ಒಳ್ಳೆಯದಾದ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟದಾದ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

02061018a ಉಕ್ತ್ವಾ ತಥಾಸಕೃತ್ಸರ್ವಾನ್ವಿಕರ್ಣಃ ಪೃಥಿವೀಪತೀನ್|

02061018c ಪಾಣಿಂ ಪಾಣೌ ವಿನಿಷ್ಟಿಷ್ಯ ನಿಶ್ವಸನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ವಿಕರ್ಣನು ಸರ್ವ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡನಂತರ, ಕೈ ಕೈ ತಿವಿಯುತ್ತಾ ನಿಟ್ಟಿಸುರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

02061019a ವಿಬ್ರೂತ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ವಾಕ್ಯಂ ಮಾ ವಾ ಕಥಂ ಚನ|

02061019c ಮನ್ಯೇ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಯದತ್ರಾಹಂ ತದ್ಧಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕೌರವಾಃ||

“ಪೃಥಿವೀಪಾಲಕರೇ! ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಥವಾ ಹೇಳದೇ ಇರಿ. ಕೌರವರೇ! ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವೆಂದು ತಿಳಿದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

02061020a ಚತ್ವಾರ್ಯಾ ಹುರ್ನರಶ್ರೇಷ್ಠಾ ವ್ಯಸನಾನಿ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

02061020c ಮೃಗಯಾಂ ಪಾನಮಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಗ್ರಾಮ್ಯೇ ಚೈವಾತಿಸಕ್ತತಾಂ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠರೇ! ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯಸನಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ಮದಿರ ಸೇವನೆ, ಜೂಜಾಡುವುದು ಮತ್ತು

ದ್ವಂದ್ವಯುಧ್ಧ ಮಾಡುವುದು.

02061021a ಏತೇಷು ಹಿ ನರಃ ಸಕ್ಷೋ ಧರ್ಮಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ವರ್ತತೇ|

02061021c ತಥಾಯುಕ್ತೇನ ಚ ಕೃತಾಂ ಕ್ರಿಯಾಂ ಲೋಕೋ ನ ಮನ್ಯತೇ||

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ನರನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಯಥಾಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು

ಲೋಕವು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

02061022a ತದಯಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ವ್ಯಸನೇ ವರ್ತತಾ ಭೃಶಂ|

02061022c ಸಮಾಹೂತೇನ ಕಿತವೈರಾಸ್ಥಿತೋ ದ್ರೌಪದೀಪಣಃ||

ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು ಭಾವುಕತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ

ಜೂಜುಕೋರರು ಜೂಜಿಗೆಂದು ಕರೆದಾಗ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು

ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟನು.

02061023a ಸಾಧಾರಣೀ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಮನಿಂದಿತಾ|

02061023c ಜಿತೇನ ಪೂರ್ವಂ ಚಾನೇನ ಪಾಂಡವೇನ ಕೃತಃ ಪಣಃ||

ಈ ಅನಿಂದಿತೆಯು ಸರ್ವ ಪಾಂಡವರ ಸಾಧಾರಣ ಪತ್ನಿ. ಇವಳನ್ನು

ಪಣವಾಗಿಡುವ ಮೊದಲೇ ಪಾಂಡವನು ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

02061024a ಇಯಂ ಚ ಕೀರ್ತಿತಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಸೌಬಲೇನ ಪಣಾರ್ಥಿನಾ|

02061024c ಏತತ್ಸರ್ವಂ ವಿಚಾರ್ಯಾಹಂ ಮನ್ಯೇ ನ ವಿಜಿತಾಮಿಮಾಂ||

ಪಣವು ಬೇಕಿದ್ದಾಗ ಸೌಬಲನು ಕೃಷ್ಣೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಅವಳನ್ನು ಗೆದ್ದಾಯಿತು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

02061025a ಏತಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ಮಹಾನ್ನಾದಃ ಸಭ್ಯಾನಾಮುದತಿಷ್ಠತ|

02061025c ವಿಕರ್ಣಂ ಶಂಸಮಾನಾನಾಂ ಸೌಬಲಂ ಚ ವಿನಿಂದಿತಾಂ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಸಭೆಯಿಂದ ಮಹಾ ಕೋಲಾಹಲವು ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು. ವಿಕರ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸೌಬಲನನ್ನು ನಿಂದಿಸಲಾಯಿತು.

02061026a ತಸ್ಮಿನ್ನಪರತೇ ಶಬ್ದೇ ರಾಧೇಯಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

02061026c ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ರುಚಿರಂ ಬಾಹುಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ಶಬ್ದವು ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತ ರಾಧೇಯನು ತನ್ನ ಸುಂದರ ಬಾಹುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02061027a ದೃಶ್ಯಂತೇ ವೈ ವಿಕರ್ಣೇ ಹಿ ವೈಕೃತಾನಿ ಬಹೂನ್ಯಪಿ|

02061027c ತಜ್ಜಸ್ತಸ್ಯ ವಿನಾಶಾಯ ಯಥಾಗ್ನಿರರಣಿಪ್ರಜಃ||

“ಅರಣಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಂಕಿಯು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ವಿಕರ್ಣನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವೈಕೃತಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

02061028a ಏತೇ ನ ಕಿಂ ಚಿದಪ್ಯಾಹುಶ್ಚೋದ್ಯಮಾನಾಪಿ ಕೃಷ್ಣಯಾ|

02061028c ಧರ್ಮೇಣ ವಿಜಿತಾಂ ಮನ್ಯೇ ಮನ್ಯಂತೇ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾಂ||

ಕೃಷ್ಣೆಯು ಬಹಳಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರೂ ಇಲ್ಲಿರುವವರು ಅವಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಗೆದ್ದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

02061029a ತ್ವಂ ತು ಕೇವಲಬಾಲ್ಯೇನ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರವಿದೀರ್ಯಸೇ|

02061029c ಯದ್ಭ್ರವೀಷಿ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಬಾಲಃ ಸ್ಥವಿರಭಾಷಿತಂ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೇವಲ ಬಾಲ್ಯತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನಾದ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02061030a ನ ಚ ಧರ್ಮಂ ಯಥಾತ್ಮತ್ವಂ ವೇತ್ಸಿ ದುರ್ಯೋಧನಾವರ|

02061030c ಯದ್ಭ್ರವೀಷಿ ಜಿತಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಮಜಿತೇತಿ ಸುಮನ್ದಧೀಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೇನೆಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ನೀನು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದರೂ ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02061031a ಕಥಂ ಹ್ಯವಿಜಿತಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜ|

02061031c ಯದಾ ಸಭಾಯಾಂ ಸರ್ವಸ್ವಂ ನ್ಯಸ್ತವಾನ್ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜ ! ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ

ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ?

02061032a ಅಭ್ಯಂತರಾ ಚ ಸರ್ವಸ್ವೇ ದ್ರೌಪದೀ ಭರತರ್ಷಭ|

02061032c ಏವಂ ಧರ್ಮಜಿತಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ನ ಜಿತಾಂ ಕಥಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ದ್ರೌಪದಿಯು ಅವನ ಸರ್ವಸ್ವದ ಒಂದು ಭಾಗವಲ್ಲವೇ?

ಹಾಗಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಎಂದು

ನೀನು ಹೇಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೀಯೆ?

02061033a ಕೀರ್ತಿತಾ ದ್ರೌಪದೀ ವಾಚಾ ಅನುಜ್ಞಾತಾ ಚ ಪಾಂಡವೈಃ|

02061033c ಭವತ್ಯವಿಜಿತಾ ಕೇನ ಹೇತುನ್ಯೈಷಾ ಮತಾ ತವ||

ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಪಾಂಡವನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ

ಪಣವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಹೇಗೆ ಅವಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ?

02061034a ಮನ್ಯಸೇ ವಾ ಸಭಾಮೇತಾಮಾನೀತಾಮೇಕವಾಸಸಂ|

02061034c ಅಧರ್ಮೇಣೇತಿ ತತ್ರಾಪಿ ಶೃಣು ಮೇ ವಾಕ್ಯಮುತ್ತರಂ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಏಕವಸ್ತುಳಾದವಳನ್ನು ಸಭೆಗೆ

ಎಳೆದು ತಂದಿದ್ದುದು ಅಧರ್ಮ ಎಂದಾದರೆ ಅದರ ಕುರಿತು ನಾನು

ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು.

02061035a ಏಕೋ ಭರ್ತಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ದೇವೈರ್ವಿಹಿತಃ ಕುರುನಂದನ|

02061035c ಇಯಂ ತ್ವನೇಕವಶಗಾ ಬಂಧಕೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚಿತಾ||

ಕುರುನಂದನ ! ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಪತಿ ಎಂದು ದೈವವಿಹಿತವಾಗಿದ್ದು.
ಅನೇಕರ ವಶಕಾಗಿರುವ ಇವಳು ಬಂಧಕಿ ಎನ್ನುವುದು ವಿನಿಶ್ಚಿತ.

02061036a ಅಸ್ಯಾಃ ಸಭಾಮಾನಯನಂ ನ ಚಿತ್ರಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

02061036c ಏಕಾಂಬರಧರತ್ವಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾಪಿ ವಿವಸ್ತ್ರತಾ||

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥವಳನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆತರುವುದರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ
ಏಕವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ವಿವಸ್ತ್ರಳಾಗಿದ್ದರೂ ಏನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

02061037a ಯಚ್ಚೈಷಾಂ ದ್ರವಿಣಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಯಾ ಚೈಷಾ ಯೇ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

02061037c ಸೌಬಲೇನೇಹ ತತ್ಸರ್ವಂ ಧರ್ಮೇಣ ವಿಜಿತಂ ವಸು||

ಇವಳು ಪಾಂಡವರ ಸ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಮೇತ ಸೌಬಲನು ಗೆದ್ದಿರುವನು.

02061038a ದುಃಶಾಸನ ಸುಬಾಲೋಽಯಂ ವಿಕರ್ಣಃ ಪ್ರಾಜ್ಞವಾದಿಕಃ|

02061038c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ವಾಸಾಂಸಿ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚಾಪ್ಯಪಾಹರ||

ದುಃಶಾಸನ ! ಈ ವಿಕರ್ಣನು ಬಾಲಕನಂತೆ ತಿಳಿಯದೇ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು
ಕಳಚು !”

02061039a ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಭಾರತ|

02061039c ಅವಕೀರ್ಯೋತ್ತರೀಯಾಣಿ ಸಭಾಯಾಂ ಸಮುಪಾವಿಶನ್||

ಭಾರತ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸರ್ವ ಪಾಂಡವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತರೀಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

02061040a ತತೋ ದುಃಶಾಸನೋ ರಾಜನ್ ಪ್ರಾಪದ್ಯಾ ವಸನಂ ಬಲಾತ್|

02061040c ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಸಮಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ವ್ಯಪಕ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ದುಃಶಾಸನನು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ
ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಏಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

02061041a ಆಕೃಷ್ಯಮಾಣೇ ವಸನೇ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಸ್ತು ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02061041c ತದ್ರೂಪಮಪರಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದನೇಕಶಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆದರೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಏಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ
ಪ್ರತೀಸಾರಿ ಅದೇ ರೀತಿಯ ವಸ್ತ್ರವು ಪುನಃ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

02061042a ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ಧಸ್ತತ್ರಾಸೀದ್ಭೋರನಿಸ್ವನಃ|

02061042c ತದದ್ಭುತತಮಂ ಲೋಕೇ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಆಗ ಆ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದ ಲೋಕದ ಸರ್ವ ಮಹೀಕ್ಷಿತರಲ್ಲಿ
ಘೋರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹಲಹಲ ಶಬ್ದ ಉಂಟಾಯಿತು.

02061043a ಶಶಾಪ ತತ್ರ ಭೀಮಸ್ತು ರಾಜಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಸ್ವನಃ|

02061043c ಕ್ರೋಧಾದ್ವಿಸ್ಫುರಮಾಣೋಷ್ಠೋ ವಿನಿಷ್ಟಿಷ್ಯ ಕರೇ ಕರಂ||

ಅಗ ಆ ರಾಜಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ತುಟಿಗಳು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರಲು
ಭೀಮನು ಕೈ ಕೈ ತಿರುವುತ್ತಾ ಮಹಾ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು.

02061044a ಇದಂ ಮೇ ವಾಕ್ಯಮಾದಧ್ಧಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಲೋಕವಾಸಿನಃ|

02061044c ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ನರ್ಮೈರನ್ವೈರ್ವ ಚಾನ್ಯೋ ಯದ್ವದಿಷ್ಯತಿ||

“ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ! ಇದರ ಮೊದಲು ಯಾರೂ ಹೇಳಿರದ ಮತ್ತು ಇದರ ನಂತರ ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರದ ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೃದಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿ.

02061045a ಯದ್ಯೇತದೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ನ ಕುರ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಶ್ವರಾಃ|

02061045c ಪಿತಾಮಹಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಾಹಂ ಗತಿಮವಾಪ್ನುಯಾಂ||

02061046a ಅಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ದುರ್ಜಾತೇರ್ಭಾರತಾಪಸದಸ್ಯ ಚ|

02061046c ನ ಪಿಬೇಯಂ ಬಲಾದ್ವಕ್ಷೋ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಚೇದ್ರುಧಿರಂ ಯುಧಿ||

ಪೃಥಿವೀಶ್ವರರೇ! ಇಂದು ನಾನು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿ ದುರ್ಜಾತಿ ಭಾರತರಿಗೆ ಹೊರತಾದ ಇವನ ಎದೆಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸೀಳಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸರ್ವ ಪಿತಾಮಹರ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಇರಲಿ!”

02061047a ತಸ್ಯ ತೇ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಹರ್ಷಣಂ|

02061047c ಪ್ರಚಕ್ರುರ್ಬಹುಲಾಂ ಪೂಜಾಂ ಕುತ್ಸಂತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಂ||

ಅವನ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸರ್ವಲೋಕಗಳೂ ಹರ್ಷಿತಗೊಂಡವು. ಅವನನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜನನ್ನು ಜರೆದರು.

02061048a ಯದಾ ತು ವಾಸಸಾಂ ರಾಶಿಃ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಸಮಾಚಿತಃ|

Copyright © The Bhaktivedanta Book Trust International, Inc. - www.Krishna.com

02061048c ತತೋ ದುಃಶಾಸನಃ ಶ್ರಾಂತೋ ವ್ರೀಡಿತಃ ಸಮುಪಾವಿಶತ್||

ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ರಾಶಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆಗ ದುಃಶಾಸನನು ಆಯಾಸಗೊಂಡು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

02061049a ಧಿಕ್ಯಬ್ಧಸ್ತು ತತಸ್ತತ್ರ ಸಮಭೂಲ್ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ|

02061049c ಸಭ್ಯಾನಾಂ ನರದೇವಾನಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಂತೀಸುತಾಂಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನರದೇವತೆಗಳು ಕುಂತೀಸುತರನ್ನು ನೋಡಿ ರೋಮಾಂಚನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಧಿಕ್ಕಾರ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

02061050a ನ ವಿಬ್ರುವಂತಿ ಕೌರವ್ಯಾಃ ಪ್ರಶ್ನಮೇತಮಿತಿ ಸ್ಮ ಹ|

02061050c ಸ ಜನಃ ಕ್ರೋಶತಿ ಸ್ಮಾತ್ರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ವಿಗರ್ಹಯನ್||

ಕೌರವರು ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜನರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಜರಿದರು.

02061051a ತತೋ ಬಾಹೂ ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತ್ಯ ನಿವಾಯ ಚ ಸಭಾಸದಃ|

02061051c ವಿದುರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ತನ್ನ ಕೈ ಎತ್ತಿ ಸಭಾಸದರನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿಸಿರಿದ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ವಿದುರನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02061052 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02061052a ದ್ರೌಪದೀ ಪ್ರಶ್ನಮುಕ್ತ್ವೈವಂ ರೋರವೀತಿ ಹ್ಯನಾಥವತ್|

02061052c ನ ಚ ವಿಬ್ರೂತ ತಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ಸಭ್ಯಾ ಧರ್ಮೋಽತ್ರ ಪೀಡ್ಯತೇ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ದ್ರೌಪದಿಯು
ಅನಾಥೆಯಂತೆ ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸಭ್ಯರೇ! ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು
ಬಿಡಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಧರ್ಮ ಪೀಡನವಾಗುತ್ತದೆ.

02061053a ಸಭಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ಹ್ಯಾರ್ತಃ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ನಿವ ಹವ್ಯವಾಟ್|

02061053c ತಂ ವೈ ಸತ್ಯೇನ ಧರ್ಮೇಣ ಸಭ್ಯಾಃ ಪ್ರಶಮಯಂತ್ಯತ||

ಆರ್ತನಾಗಿ ಸಭೆಗೆ ಬರುವವನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಹವ್ಯವಾಹನನ ಹಾಗೆ.
ಸಭಿಕರು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶಾಂತಗೊಳಿಸಬೇಕು.

02061054a ಧರ್ಮಪ್ರಶ್ನಮಥೋ ಬ್ರೂಯಾದಾರ್ತಃ ಸಭ್ಯೇಷು ಮಾನವಃ|

02061054c ವಿಬ್ರೂಯುಸ್ತತ್ರ ತೇ ಪ್ರಶ್ನಂ ಕಾಮಕ್ರೋಧವಶಾತಿಗಾಃ||

ಆರ್ತ ಮಾನವನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ
ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳ ವಶಹೋಗದೇ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.

02061055a ವಿಕರ್ಣೇನ ಯಥಾಪ್ರಜ್ಞಮುಕ್ತಃ ಪ್ರಶ್ನೋ ನರಾಧಿಪಾಃ|

02061055c ಭವಂತೋಽಪಿ ಹಿ ತಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ವಿಬ್ರುವಂತು ಯಥಾಮತಿ||

ನರಾಧಿಪರೇ! ವಿಕರ್ಣನು ತನಗೆ ತಿಳಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು
ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನೀವು ಕೂಡ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ
ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

02061056a ಯೋ ಹಿ ಪ್ರಶ್ನಂ ನ ವಿಬ್ರೂಯಾದ್ಧರ್ಮದರ್ಶೀ ಸಭಾಂ ಗತಃ|

02061056c ಅನೃತೇ ಯಾ ಫಲಾವಾಪ್ತಿಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಸೋಽರ್ಥಂ ಸಮಶ್ನುತೇ||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

02061057a ಯಃ ಪುನರ್ವಿತಥಂ ಬ್ರೂಯಾದ್ಧರ್ಮದರ್ಶೀ ಸಭಾಂ ಗತಃ|

02061057c ಅನೃತಸ್ಯ ಫಲಂ ಕೃತ್ಸಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ನೋತಿೇತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ||

ಮತ್ತು ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅಧರ್ಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದರೆ ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವುದರ ಪೂರ್ಣಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

02061058a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

02061058c ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಮುನೇರಾಂಗಿರಸಸ್ಯ ಚ||

ಇದಕ್ಕೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಮತ್ತು ಮುನಿ ಆಂಗಿರಸರ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

02061059a ಪ್ರಹ್ಲಾದೋ ನಾಮ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ವಿರೋಚನಃ|

02061059c ಕನ್ಯಾಹೇತೋರಾಂಗಿರಸಂ ಸುಧನ್ವಾನಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಪ್ರಹ್ಲಾದನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನ ಪುತ್ರ ವಿರೋಚನನು ಓರ್ವ ಕನ್ಯೆಗೋಸ್ಕರ ಆಂಗಿರಸ ಸುಧನ್ವನ ಎದುರಾದನು.

02061060a ಅಹಂ ಜ್ಯಾಯಾನಹಂ ಜ್ಯಾಯಾನಿತಿ ಕನ್ಯೇಪ್ಸಯಾ ತದಾ|

02061060c ತಯೋರ್ದೇವನಮತ್ರಾಸೀತ್ಪ್ರಾಣಯೋರಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಾನು ಉತ್ತಮ ನಾನು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಪಣವಿಟ್ಟು ಹೋರಾಡಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?

02061061a ತಯೋಃ ಪ್ರಶ್ನವಿವಾದೋಽಭೂತ್ಪ್ರಹ್ಲಾದಂ ತಾವಪೃಚ್ಛತಾಂ|

02061061c ಜ್ಯಾಯಾಂಕ ಆವಯೋರೇಕಃ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪ್ರಬ್ರುಹಿ ಮಾ ಮೃಷಾ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿವಾದಿಸಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು:
“ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಉತ್ತರಿಸು. ಆದರೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ.”

02061062a ಸ ವೈ ವಿವದನಾದ್ಭೀತಃ ಸುಧನ್ವಾನಂ ವ್ಯಲೋಕಯತ್|

02061062c ತಂ ಸುಧನ್ವಾಬ್ರವೀತ್ಕೃದ್ಧೋ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡ ಇವ ಜ್ವಲನ್|

ಈ ವಿವಾದದಿಂದ ಭೀತನಾಗಿ ಅವನು ಸುಧನ್ವನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಸುಧನ್ವನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡತಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಇಂತೆಂದನು:

02061063a ಯದಿ ವೈ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮೃಷಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಥ ನ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ|

02061063c ಶತಧಾ ತೇ ಶಿರೋ ವಜ್ರೀ ವಜ್ರೇಣ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯತಿ||

“ಪ್ರಹ್ಲಾದ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅಥವಾ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೇ ಇದ್ದರೆ ವಜ್ರಿಯು ತನ್ನ ವಜ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ನೂರು ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಒಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

02061064a ಸುಧನ್ವನಾ ತಥೋಕ್ತಃ ಸನ್ವ್ಯ ಧಿತೋಽಶ್ವತ್ಥಪರ್ಣವತ್|

02061064c ಜಗಾಮ ಕಶ್ಯಪಂ ದೈತ್ಯಃ ಪರಿಪ್ರಷ್ಟುಂ ಮಹೌಜಸಂ||

ಸುಧನ್ವನ ಆ ಮಾತಿಗೆ ದೈತ್ಯನು ವ್ಯತಿಥನಾಗಿ ಅಶ್ವತ್ಥ ಎಲೆಯಂತೆ ತತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚಿಸಲು ಮಹೌಜಸ ಕಶ್ಯಪನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

02061065 ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ|

02061065a ತ್ವಂ ವೈ ಧರ್ಮಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾತಾ ದೈವಸ್ಯೇಹಾಸುರಸ್ಯ ಚ|

02061065c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಧರ್ಮಕೃಚ್ಛ ಮಿದಂ ಶೃಣು||

ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಅಸುರರ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಈಗ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

02061066a ಯೋ ವೈ ಪ್ರಶ್ನಂ ನ ವಿಬ್ರೂಯಾದ್ವಿತಥಂ ವಾಪಿ ನಿರ್ದಿಶೇತ್|

02061066c ಕೇ ವೈ ತಸ್ಯ ಪರೇ ಲೋಕಾಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಪೃಚ್ಛತಃ||

ನನ್ನ ಕೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡದಿರುವ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳು ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡುವವನಿಗೆ ಪರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಥಾನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.”

02061067 ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

02061067a ಜಾನನ್ನ ವಿಬ್ರುವನ್ವಶ್ನಂ ಕಾಮಾತ್ಮೋಧಾತ್ತಥಾ ಭಯಾತ್|

02061067c ಸಹಸ್ರಂ ವಾರುಣಾನ್ಪಾನಾತ್ಮನಿ ಪ್ರತಿಮುಂಚತಿ||

02061068a ತಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರೇ ಪೂರ್ಣೇ ಪಾಶ ಏಕಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ|

02061068c ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ತು ವಕ್ತವ್ಯಂ ಜಾನತಾ ಸತ್ಯಮಂಜಸಾ||

ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ ಅಥವಾ ಭಯದಿಂದ ಉತ್ತರಿಸದೇ ಇರುವವನು ತನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಸಹಸ್ರ ವರುಣ ಪಾಶಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥಹ ಒಂದು ಪಾಶವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡು.

02061069a ವಿದ್ಧೋ ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಸಭಾಂ ಯತ್ರ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ|

02061069c ನ ಚಾಸ್ಯ ಶಲ್ಯಂ ಕೃಂತಂತಿ ವಿದ್ಧಾಸ್ತತ್ರ ಸಭಾಸದಃ||

ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಇರಿತಗೊಂಡ ಧರ್ಮನು ಸಭೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಸಭಾಸದರು ಆ ಈಟಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಇರಿಯುತ್ತದೆ.

02061070a ಅರ್ಧಂ ಹರತಿ ವೈ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪಾದೋ ಭವತಿ ಕರ್ತೃಷು|

02061070c ಪಾದಶ್ಚೈವ ಸಭಾಸತ್ಸು ಯೇ ನ ನಿಂದಂತಿ ನಿಂದಿತಂ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅರ್ಧವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಕರ್ತೃವು ಕಾಲುಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ನಿಂದಿಸಬೇಕಾದವರನ್ನು ನಿಂದಿಸದೇ ಇದ್ದ ಸಭಾಸದರು ಕಾಲುಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

02061071a ಅನೇನಾ ಭವತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮುಚ್ಯಂತೇ ಚ ಸಭಾಸದಃ|

02061071c ಏನೋ ಗಚ್ಚತಿ ಕರ್ತಾರಂ ನಿಂದಾಹೋರ್ಯತ್ರ ನಿಲಂದ್ಯತೇ||

ನಿಂದಾರ್ಹನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದರಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದವನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸಭಾಸದರು ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಪಾಪವು ಕರ್ತಾರನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

02061072a ವಿತಥಂ ತು ವದೇಯುರ್ಯೇ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಪೃಚ್ಛತೇ|

02061072c ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಚ ತೇ ಘ್ನಂತಿ ಸಪ್ತ ಚೈವ ಪರಾವರಾನ್||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ! ಆದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಂದವನಿಗೆ ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧವನ್ನು ಹೇಳುವವನು ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಏಳು ಪೀಳಿಗೆಗಳವರೆಗೆ ದಾನ-ಆಹುತಿಗಳ ಫಲವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

02061073a ಹೃತಸ್ವಸ್ಯ ಹಿ ಯದ್ಧುಃಖಂ ಹತಪುತ್ರಸ್ಯ ಚಾಪಿ ಯತ್|

02061073c ಋಣಿನಂ ಪ್ರತಿ ಯಚ್ಚೈವ ರಾಜ್ಞಾ ಗ್ರಸ್ತಸ್ಯ ಚಾಪಿ ಯತ್||

02061074a ಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ಪತ್ಯಾ ವಿಹೀನಾಯಾಃ ಸಾರ್ಥಾದ್ಭ್ರಷ್ಟಸ್ಯ ಚೈವ ಯತ್|

02061074c ಅಧ್ಯೂಥಾಯಾಶ್ಚ ಯದ್ಧುಃಖಂ ಸಾಕ್ಷಿಭಿರ್ವಿಹತಸ್ಯ ಚ||

02061075a ಏತಾನಿ ವೈ ಸಮಾನ್ಯಾಹುರ್ದುಃಖಾನಿ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಾಃ|

02061075c ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ದುಃಖಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವಿತಥಂ ಬ್ರುವನ್||

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡವನ ದುಃಖ, ಪುತ್ರನ ಕೊಲೆಯಾದವನ ದುಃಖ, ಸಾಲಗಾರನ ಪ್ರತಿಯಾದ ದುಃಖ, ರಾಜನ ಬಂಧಿಯಾದವನ ದುಃಖ, ಪತಿವಿಹೀನ ಸ್ತ್ರೀಯ ದುಃಖ, ದಂಡಿನಿಂದ ತೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನ ದುಃಖ, ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿಯಿರುವವನ ಪತ್ನಿಯ ದುಃಖ, ಮತ್ತು

ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಎದುರು ಹೊಡೆತತಿಂದವನ ದುಃಖ ಇವೆಲ್ಲವೂ ದುಃಖಗಳೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳಿಗೂ ತಪ್ಪು ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿದವನು ಇದೇ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತ್ತಾನೆ.

02061076a ಸಮಕ್ಷದರ್ಶನಾತ್ಸಾಕ್ಷ್ಯಂ ಶ್ರವಣಾಚ್ಚೇತಿ ಧಾರಣಾತ್|

02061076c ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ಬ್ರುವನ್ಸಾಕ್ಷೀ ಧರ್ಮಾರ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ನ ಹೀಯತೇ||

ತನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಯಾರು ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಅಥವಾ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದರಿಂದ ಅವನು ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದನಾದರೆ ಅವನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

02061077 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02061077a ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ ಪುತ್ರಮಬ್ರವೀತ್|

02061077c ಶ್ರೇಯಾನ್ಸುಧನ್ವಾ ತ್ವತ್ತೋ ವೈ ಮತ್ತಃ ಶ್ರೇಯಾಂಸ್ತಥಾಂಗಿರಾಃ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಶ್ಯಪನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಪುತ್ರನಿಗೆ “ನಿನಗಿಂಥ ಸುಧನ್ವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಏಕೆಂದರೆ ನನಗಿಂಥ ಅಂಗಿರಸನು ಶ್ರೇಷ್ಠ” ಎಂದನು.

02061078a ಮಾತಾ ಸುಧನ್ವನಶ್ಚಾಪಿ ಶ್ರೇಯಸೀ ಮಾತೃತಸ್ತವ|

02061078c ವಿರೋಚನ ಸುಧನ್ವಾಯಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಮೀಶ್ವರಸ್ತವ||

“ಸುಧನ್ವನ ತಾಯಿಯೂ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗಿಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠಳು. ವಿರೋಚನ!

ಆದುದರಿಂದ ಸುಧನ್ವನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಈಶ್ವರನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

02061079 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

02061079a ಪುತ್ರಸೇಹಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಯಸ್ವಂ ಧರ್ಮೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

02061079c ಅನುಜಾನಾಮಿ ತೇ ಪುತ್ರಂ ಜೀವತ್ಪೇಷ ಶತಂ ಸಮಾಃ||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರಸೇಹವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನೀನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸಲಿ.””

02061080 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02061080a ಏವಂ ವೈ ಪರಮಂ ಧರ್ಮಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಸಭಾಸದಃ|

02061080c ಯಥಾಪ್ರಶ್ನಂ ತು ಕೃಷ್ಣಾಯಾ ಮನ್ಯಧ್ವಂ ತತ್ರ ಕಿಂ ಪರಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವ ಸಭಾಸದರೂ ಈ ಪರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಕುರಿತು ಏನು ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರಿ.””

02061081 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02061081a ವಿದುರಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನೋಚುಃ ಕಿಂ ಚನ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

02061081c ಕರ್ಣೋ ದುಃಶಾಸನಂ ತ್ವಾಹ ಕೃಷ್ಣಾಂ ದಾಸೀಂ ಗೃಹಾನ್ನಯ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಪಾರ್ಥಿವರು ಏನನ್ನೂ ಮಾತನ್ನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕರ್ಣನು ದಾಸಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು

ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

02061082a ತಾಂ ವೇಪಮಾನಾಂ ಸವ್ರೀಡಾಂ ಪ್ರಲಪಂತೀಂ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾನ್|

02061082c ದುಃಶಾಸನಃ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ವಿಚಕರ್ಷ ತಪಸ್ವಿನೀಂ||

ನಾಚಿ ಕಂಪಿಸುತ್ತಾಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ದುಃಶಾಸನನು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೆದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೌಪದ್ಯಾಕರ್ಷಣೇ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಎಳೆತಂದ ವಿಷಯದ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಭೀಮನ ಮಾತು

ದ್ರೌಪದಿಯ ಪ್ರಲಾಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆ (೧-೧೩). ದ್ರೌಪದಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳುವುದು (೧೪-೨೧).

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಭೆಯು ಕಾಯುವುದು (೨೨-೩೦). ಉತ್ತರ ಬರದಿದ್ದಾಗ ಭೀಮನು ಕೋಪದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದುದು (೩೧-೩೮).

2062001 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02062001a ಪುರಸ್ತಾತ್ಕುರಣೀಯಂ ಮೇ ನ ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಮುತ್ತರಂ|

02062001c ವಿಹ್ವಲಾಸ್ಮಿ ಕೃತಾನೇನ ಕರ್ಷತಾ ಬಲಿನಾ ಬಲಾತ್||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬಲಶಾಲಿಯು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಎಳೆದು ತರುವಾಗ ವಿಹ್ವಲಳಾದ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಮಹೋತ್ತರ ಕಾರ್ಯವು ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

02062002a ಅಭಿವಾದಂ ಕರೋಮ್ಯೇಷಾಂ ಗುರೂಣಾಂ ಕುರುಸಂಸದಿ|

02062002c ನ ಮೇ ಸ್ಯಾದಪರಾಧೋಽಯಂ ಯದಿದಂ ನ ಕೃತಂ ಮಯಾ||

ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗುರುಗಳ ಅಭಿವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದು ನನ್ನ ಅಪರಾಧ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಇದನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಾನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ!”

02062003 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02062003a ಸಾ ತೇನ ಚ ಸಮುದ್ಧೃತಾ ದುಃಖೇನ ಚ ತಪಸ್ವಿನೀ|

02062003c ಪತಿತಾ ವಿಲಲಾಪೇದಂ ಸಭಾಯಾಮತಥೋಚಿತಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನಿಂದ ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಉಚಿತವಾಗಿರದ ಆ ಅನುಭವದಿಂದ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದು ವಿಲಪಿಸಿದಳು.

02062004 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02062004a ಸ್ವಯಂವರೇ ಯಾಸ್ಮಿ ನೃಪೈರ್ಯುಷ್ಣಾ ರಂಗೇ ಸಮಾಗತೈಃ|

02062004c ನ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾ ಚಾನ್ಯತ್ರ ಸಾಹಮದ್ಯ ಸಭಾಂ ಗತಾ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸ್ವಯಂವರ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾಗಮಿಸಿದ್ದ ನೃಪರು ನೋಡಿದ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ನಂತರ ನೋಡದೇ ಇದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತರಲಾಯಿತು.

02062005a ಯಾಂ ನ ವಾಯುರ್ನ ಚಾದಿತ್ಯೋ ದೃಷ್ಟವಂತೌ ಪುರಾ ಗೃಹೇ|

02062005c ಸಾಹಮದ್ಯ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ದೃಶ್ಯಾಮಿ ಕುರುಸಂಸದಿ||

02062006a ಯಾಂ ನ ಮೃಷ್ಯಂತಿ ವಾತೇನ ಸ್ಪೃಶ್ಯಮಾನಾಂ ಪುರಾ ಗೃಹೇ|

02062006c ಸ್ಪೃಶ್ಯಮಾನಾಂ ಸಹಂತೇಽದ್ಯ ಪಾಂಡವಾಸ್ತಾಂ ದುರಾತ್ಮನಾ||

ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯುವಾಗಲೀ ಆದಿತ್ಯನಾಗಲೀ ನೋಡದೇ ಇದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ತಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯು ಸ್ಪರ್ಷವನ್ನೂ ಸಹಿಸಲಾರದ ಪಾಂಡವರು ಇಂದು ಈ ದುರಾತ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

02062007a ಮೃಷ್ಯಂತೇ ಕುರವಶ್ಚೇಮೇ ಮನ್ಯೇ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಂ|

02062007c ಸ್ನುಷಾಂ ದುಹಿತರಂ ಚೈವ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾಮನರ್ಹ ತೀಂ||

02062008a ಕಿಂ ತ್ವತಃ ಕೃಪಣಂ ಭೂಯೋ ಯದಹಂ ಸ್ತ್ರೀ ಸತೀ ಶುಭಾ|

02062008c ಸಭಾಮಧ್ಯಂ ವಿಗಾಹೇಽದ್ಯ ಕ್ವ ನು ಧರ್ಮೋ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಕೌರವರ ಕಾಲವು ಮುಗಿಯಲು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಅನರ್ಹ ಸೊಸೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಷ್ಟಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಏಕೆ ಸತಿ ಮತ್ತು ಶುಭೆಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಈ

ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ತಂದಿದ್ದಾರೆ? ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಧರ್ಮವೇ ಇಲ್ಲವಾಯಿತೆ?

02062009a ಧರ್ಮ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸಭಾಂ ಪೂರ್ವಂ ನ ನಯಂತೀತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

02062009c ಸ ನಷ್ಟಃ ಕೌರವೇಯೇಷು ಪೂರ್ವೋ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಈ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಕೌರವರಲ್ಲಿ ನಶಿಸಿಹೋದಂತಿದೆ.

02062010a ಕಥಂ ಹಿ ಭಾರ್ಯಾ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪಾರ್ಷ್ವತಸ್ಯ ಸ್ವಸಾ ಸತೀ|

02062010c ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚ ಸಖೀ ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಸಭಾಮಿಯಾಂ||

ಪಾಂಡವರ ಭಾರ್ಯೆ, ಪಾರ್ಷ್ವತನ ತಂಗಿ, ವಾಸುದೇವನ ಸಖಿ ಸತಿಯನ್ನು ಪಾರ್ಥಿವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಎಳೆದು ತರಲಾಯಿತು?

02062011a ತಾಮಿಮಾಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸದೃಶವರ್ಣಜಾಂ|

02062011c ಬ್ರೂತ ದಾಸೀಮದಾಸೀಂ ವಾ ತತ್ಕುರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೌರವಾಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನ ಭಾರ್ಯೆ ಸದೃಶವರ್ಣಜಳಾದ ಇವಳು ದಾಸಿಯೋ ಅಥವಾ ದಾಸಿಯಲ್ಲವೋ ಹೇಳಿ ಕೌರವರೇ! ನಿಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

02062012a ಅಯಂ ಹಿ ಮಾಂ ದೃಢಂ ಕ್ಷುದ್ರಃ ಕೌರವಾಣಾಂ ಯಶೋಹರಃ|

02062012c ಕ್ಲಿಶ್ನಾತಿ ನಾಹಂ ತತ್ಸೋಧುಂ ಚಿರಂ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕೌರವಾಃ||

ಕೌರವರೇ! ಈ ಕೌರವರ ಯಶೋಹರ ಕ್ಷುದ್ರನು ನನ್ನ

ಮಾನಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಇದನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ.

02062013a ಜಿತಾಂ ವಾಪ್ಯಜಿತಾಂ ವಾಪಿ ಮನ್ಯಧ್ವಂ ವಾ ಯಥಾ ನೃಪಾಃ|

02062013c ತಥಾ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೌರವಾಃ||

ಕೌರವರೇ! ನೃಪರೇ! ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

02062014 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

02062014a ಉಕ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ತು ಪರಾಂ ಗತಿಂ|

02062014c ಲೋಕೇ ನ ಶಕ್ಯತೇ ಗಂತುಮಪಿ ವಿಪ್ರೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಧರ್ಮದ ನಡೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಲೋಕದ ಮಹಾತ್ಮ ವಿಪ್ರರೂ ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಶಕ್ಯರಿಲ್ಲ.

02062015a ಬಲವಾಂಸ್ತು ಯಥಾ ಧರ್ಮಂ ಲೋಕೇ ಪಶ್ಯತಿ ಪೂರುಷಃ|

02062015c ಸ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮವೇಲಾಯಾಂ ಭವತ್ಯಭಿಹಿತಃ ಪರೈಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಬಲಶಾಲಿ ಪುರುಷರು ಏನನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನೇ ಇತರರೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

02062016a ನ ವಿವೇಕ್ತುಂ ಚ ತೇ ಪ್ರಶ್ನಮೇತಂ ಶಕ್ನೋಮಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್|

02062016c ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತ್ವಾಗ್ಗಹನತ್ವಾಚ್ಚ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಚ ಗೌರವಾತ್||

ನಾನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗಿಲ್ಲ.
ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಾದುದು, ಗಹನವಾದುದು ಮತ್ತು
ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವು.

02062017a ನೂನಮಂತಃ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭವಿತಾ ನಚಿರಾದಿವ|

02062017c ತಥಾ ಹಿ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಲೋಭಮೋಹಪರಾಯಣಾಃ||

ಈ ಕುಲದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತಡವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವ ಕುರುಗಳೂ
ಲೋಭ-ಮೋಹಪರಾಯಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

02062018a ಕುಲೇಷು ಜಾತಾಃ ಕಲ್ಯಾಣಿ ವ್ಯಸನಾಭ್ಯಾಹತಾ ಭೃಶಂ|

02062018c ಧರ್ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್ಗಾನ್ ಚ್ಯವಂತೇ ಯಥಾ ನಸ್ತ್ವಂ ವಧೂಃ ಸ್ಥಿತಾ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಕುಲವಧು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದಂತೆ ಉತ್ತಮ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದವರು ವ್ಯಸನಪೀಡಿತರಾಗಿ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ತೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

02062019a ಉಪಪನ್ನಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲಿ ತವೇದಂ ವೃತ್ತಮೀದೃಶಂ|

02062019c ಯತ್ಕೃಚ್ಛ್ರಮಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಧರ್ಮಮೇವಾನ್ವವೇಕ್ಷಸೇ||

ಪಾಂಚಾಲಿ! ಕಷ್ಟಶೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ನೀನು ನಡೆದುಕೊಂಡ
ರೀತಿಯು ಅಂಥಹುದು. ಈಗಲೂ ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು
ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

02062020a ಏತೇ ದ್ರೋಣಾದಯಶ್ಚೈವ ವೃದ್ಧಾ ಧರ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ|

02062020c ಶೂನ್ಯೈಃ ಶರೀರೈಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಗತಾಸವ ಇವಾನತಾಃ||

ಇಲ್ಲಿರುವ ದ್ರೋಣ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮವಿದ ವೃದ್ಧ ಜನರು ಸತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶೂನ್ಯ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವವರಂತೆ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಮಾಡಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.

02062021a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ಪ್ರಶ್ನೇಽಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

02062021c ಅಜಿತಾಂ ವಾ ಜಿತಾಂ ವಾಪಿ ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಾಹರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣ. ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಅವನೇ ಹೇಳಬೇಕು.”

02062022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02062022a ತಥಾ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಹು ತತ್ತದೇವಂ

ರೋರೂಯಮಾಣಾಂ ಕುರರೀಮಿವಾರ್ತಾಂ|

02062022c ನೋಚುರ್ವಚಃ ಸಾಧ್ವಥ ವಾಪ್ಯಸಾಧು

ಮಹೀಕ್ಷಿತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಭೀತಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಹಳಷ್ಟು ನಡೆದುಹೋದವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕುರರೀ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಆರ್ತಳಾಗಿ ರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಹೀಕ್ಷಿತರು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಭೀತಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಯಾವ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ.

02062023a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ತಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಂಸ್

ತೂಷ್ಟೀಂಭೂತಾನ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ|

02062023c ಸ್ಮಯನ್ನಿವೇದಂ ವಚನಂ ಬಭಾಷೇ

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾಂ ತದಾನೀಂ||

ಪಾರ್ಥಿವ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಪಾಂಚಾಲರಾಜ ಸುತೆಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

02062024a ತಿಷ್ಠತ್ವಯಂ ಪ್ರಶ್ನ ಉದಾರಸತ್ವೇ

ಭೀಮೇಽರ್ಜುನೇ ಸಹದೇವೇ ತಥೈವ|

02062024c ಪತ್ಯೌ ಚ ತೇ ನಕುಲೇ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ

ವದಂತ್ವೇತೇ ವಚನಂ ತ್ವತ್ಪ್ರಸೂತಂ||

“ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ! ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಪತಿಗಳು -
ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನ, ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ನಕುಲರಲ್ಲಿ ಇಡು. ನೀನು
ಕೇಳಿದುದರ ಉತ್ತರ ಅವರಿಂದ ಬರಲಿ.

02062025a ಅನೀಶ್ವರಂ ವಿಬ್ರುವಂತ್ವಾರ್ಯಮಧ್ಯೇ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ತವ ಪಾಂಚಾಲಿ ಹೇತೋಃ|

02062025c ಕುರ್ವಂತು ಸರ್ವೇ ಚಾನ್ಯತಂ ಧರ್ಮರಾಜಂ

ಪಾಂಚಾಲಿ ತ್ವಂ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ದಾಸಭಾವಾತ್||

ಪಾಂಚಾಲಿ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನಲ್ಲ ಎಂದು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಈ

ಅರ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿ. ಆಗ ಪಾಂಚಾಲೀ! ನೀನು
ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ದಾಸಭಾವದಿಂದ ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿಸಬಲ್ಲೆ.

02062026a ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಸ್ವಯಂ ಚೇದಂ ಕಥಯತ್ಪ್ರಿದ್ರಕಲ್ಪಃ|

02062026c ಈಶೋ ವಾ ತೇ ಯದ್ಯನೀಶೋಽಥ ವ್ಯುಷ
ವಾಕ್ಯಾದಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇಕಂ ಭಜಸ್ವ||

ಅವನು ನಿನ್ನ ಒಡೆಯ ಅಥವಾ ಒಡೆಯನಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ವಯಂ
ಧರ್ಮಸ್ಥಿತ ಇಂದ್ರಸಮಾನ ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೇಳಲಿ.
ಅವನ ಮಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ನೀನು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದರಂತೆ ಮಾಡು.

02062027a ಸರ್ವೇ ಹೀಮೇ ಕೌರವೇಯಾಃ ಸಭಾಯಾಂ
ದುಃಖಾಂತರೇ ವರ್ತಮಾನಾಸ್ತವೈವ|

02062027c ನ ವಿಬ್ರುವಂತ್ಯಾರ್ಯಸತ್ತ್ವಾ ಯಥಾವತ್
ಪತೀಂಶ್ಚ ತೇ ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯಾಲ್ಪಭಾಗ್ಯಾನ್||

ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಕೌರವರೂ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಆರ್ಯಸತ್ವರು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ಉತ್ತರಿಸಲಾಗದೇ ನಿನ್ನ ಅಲ್ಪ ಭಾಗ್ಯ ಪತಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02062028a ತತಃ ಸಭ್ಯಾಃ ಕುರುರಾಜಸ್ಯ ತತ್ರ
ವಾಕ್ಯಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಶಶಂಸುಸ್ತದೋಚ್ಚೈಃ|

02062028c ಚೇಲಾವೇಧಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಚಕ್ರುರ್ನದಂತೋ

ಹಾ ಹೇತ್ಯಾಸೀದಪಿ ಚೈವಾತ್ರ ನಾದಃ|

02062028e ಸರ್ವೇ ಚಾಸನ್ನಾರ್ಥಿವಾಃ ಪ್ರೀತಿಮಂತಃ

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಪೂಜಯಂತಃ||

ಆಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವರೂ ಕುರುರಾಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಉಚ್ಛ್ರಿಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು “ಹಾ! ಹಾ!” ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು.

02062029a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಮುದೈಕ್ಷಂತ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

02062029c ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಇತಿ ಸಾಚೀಕೃತಾನನಾಃ||

ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಧರ್ಮಜ್ಞನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು.

02062030a ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಬೀಭತ್ಸುರಜಿತೋ ಯುಧಿ ಪಾಂಡವಃ|

02062030c ಭೀಮಸೇನೋ ಯಮೌ ಚೇತಿ ಭೃಶಂ ಕೌತೂಹಲಾನ್ವಿತಾಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರದ ಪಾಂಡವ ಬೀಭತ್ಸುವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ? ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಯಮಳರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಎಂದು ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲಗೊಂಡರು.

02062031a ತಸ್ಮಿನ್ನಪರತೇ ಶಬ್ದೇ ಭೀಮಸೇನೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ|

02062031c ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ವಿಪುಲಂ ವೃತ್ತಂ ಭುಜಂ ಚಂದನರೂಷಿತಂ||

ಆ ಶಬ್ದವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಭೀಮಸೇನನು ಚಂದನಲೇಪಿತ ವಿಪುಲ
ಭುಜವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದನು:

02062032a ಯದ್ಯೇಷ ಗುರುರಸ್ಮಾಕಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02062032c ನ ಪ್ರಭುಃ ಸ್ಯಾತ್ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ನ ವಯಂ ಮರ್ಷಯೇಮಹಿ||

“ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಮ್ಮ ಗುರು ಮತ್ತು ಈ ಕುಲದ
ಪ್ರಭುವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಈ ರೀತಿ ನೋವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

02062033a ಈಶೋ ನಃ ಪುಣ್ಯತಪಸಾಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಮಪಿ ಚೇಶ್ವರಃ|

02062033c ಮನ್ಯತೇ ಜಿತಮಾತ್ಮಾನಂ ಯದ್ಯೇಷ ವಿಜಿತಾ ವಯಂ|

ಅವನು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನ ಈಶ್ವರ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಗಳ
ಈಶ್ವರನೂ ಹೌದು. ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸೋತೆನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ
ನಾವೂ ಕೂಡ ಸೋತೆವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

02062034a ನ ಹಿ ಮುಚ್ಛೇತ ಜೀವನ್ಮೈ ಪದಾ ಭೂಮಿಮುಪಸ್ಪೃಶನ್|

02062034c ಮರ್ತ್ಯಧರ್ಮಾ ಪರಾಮೃಶ್ಯ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾ ಮೂರ್ಧಜಾನಿಮಾನ್||

ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಕೂದಲನ್ನು ಸ್ಪರ್ಷಿಸಿದ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ
ಯಾವ ನರನೂ ಜೀವ ಸಹಿತ ನನ್ನಿಂದ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

02062035a ಪಶ್ಯಧ್ವಮಾಯತೌ ವೃತ್ತೌ ಭುಜೌ ಮೇ ಪರಿಘಾವಿವ|

02062035c ನೈತಯೋರಂತರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮುಚ್ಛೇತಾಪಿ ಶತಕ್ರತುಃ||

ಪರಿಘಾದಂತೆ ಉರುಟಾದ ನನ್ನ ಈ ಭುಜಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ ಶತಕೃತುವೂ ಕೂಡ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

02062036a ಧರ್ಮಪಾಶಸಿತಸ್ವೇವಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಂಕಟಂ|

02062036c ಗೌರವೇಣ ನಿರುದ್ಧಶ್ಚ ನಿಗ್ರಹಾದರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ||

ಆದರೆ ಈಗ ಧರ್ಮಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ನಾನು ಗೌರವ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಸಂಕಟವನ್ನು ತರುತ್ತಿಲ್ಲ.

02062037a ಧರ್ಮರಾಜನಿಸೃಷ್ಟ್ಯಸ್ತು ಸಿಂಹಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾನಿವ|

02062037c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನಿಮಾನ್ಬಾಪಾನ್ನಿಷ್ಟಿಷೇಯಂ ತಲಾಸಿಭಿಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದರೆ ಸಿಂಹವು ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಪಾಪಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ನಿಶ್ಚೇಷವಾಗಿ ಸಮಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ!”

02062038a ತಮುವಾಚ ತದಾ ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣೋ ವಿದುರ ಏವ ಚ|

02062038c ಕ್ಷಮ್ಯತಾಮೇವಮಿತ್ಯೇವಂ ಸರ್ವಂ ಸಂಭವತಿ ತ್ವಯಿ||

ಆಗ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ವಿದುರರು “ಶಾಂತನಾಗು! ನಿನ್ನಿಂದ ಸರ್ವವೂ ಸಂಭವವಿದೆ!” ಎಂದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಭೀಮವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ದ್ರೌಪದೀ ವರಲಾಭ

ಕರ್ಣನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯಾಗಿರೆಂದೂ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಚುಚ್ಚಿ ನುಡಿಯುವುದು (೧-೫). ಭೀಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತನಾಗುವುದು (೬-೭). ಮಾತನಾಡದೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಶ್ಚಿಸಿ (೮-೯) ತನ್ನ ಎಡತೊಡೆಯನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದು (೧೦-೧೩). ಭೀಮನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಆ ತೊಡೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡುವುದು (೧೩-೧೫). ಸಭಾಸದರು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿದುರನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೬-೧೯). ದುರ್ಯೋಧನನು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರಿಸುವುದು (೨೦-೨೧). ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಶಕುನಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೨-೨೪). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು (೨೫-೩೬).

02063001 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

02063001a ತ್ರಯಃ ಕಿಲೇಮೇ ಅಧನಾ ಭವಂತಿ

ದಾಸಃ ಶಿಷ್ಯಶ್ಚಾಸ್ವತಂತ್ರಾ ಚ ನಾರೀ|

02063001c ದಾಸಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ತ್ವಂ ಧನಮಸ್ಯ ಭದ್ರೇ

ಹೀನೇಶ್ವರಾ ದಾಸಧನಂ ಚ ದಾಸೀ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ದಾಸ, ಶಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ವತಂತ್ರ ನಾರಿ - ಈ ಮೂವರು ಅಧನರು. ಭದ್ರೇ! ದಾಸನ ಪತ್ನಿಯಾದ ನೀನು ಇವನ ಧನ. ಹೀನೇಶ್ವರಳಾದ ದಾಸಿಯೇ! ನೀನು ದಾಸಧನ.

02063002a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸಾ ನಃ ಪರಿಚಾರೈರ್ಭಜಸ್ವ
ತತ್ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯಮಾವೇಶ್ಯ ವೇಶ್ಮ|

02063002c ಈಶಾಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವೇ ತವ ರಾಜಪುತ್ರಿ
ಭವಂತಿ ತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ನ ಪಾರ್ಥಾಃ||

ಇವನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪರಿಚಾರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡು. ಅದೊಂದು ಕಾರ್ಯವು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜಪುತ್ರಿ! ಈಗ ಈ ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರೂ ನಿನ್ನ ಒಡೆಯರು. ಪಾರ್ಥರಲ್ಲ.

02063003a ಅನ್ಯಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಪತಿಮಾಶು ಭಾಮಿನಿ
ಯಸ್ಮಾದ್ಧಾಸ್ಯಂ ನ ಲಭಸೇ ದೇವನೇನ|

02063003c ಅನವದ್ಯಾ ವೈ ಪತಿಷು ಕಾಮವೃತ್ತಿರ್
ನಿತ್ಯಂ ದಾಸ್ಯೇ ವಿದಿತಂ ವೈ ತವಾಸ್ತು||

ಭಾಮಿನಿ! ನಿನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಡದಂಥಹ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೋ. ಪತಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ಅನವದ್ಯವಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಿತ್ಯ ದಾಸಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

02063004a ಪರಾಜಿತೋ ನಕುಲೋ ಭೀಮಸೇನೋ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಸಹದೇವೋಽರ್ಜುನಶ್ಚ|

02063004c ದಾಸೀಭೂತಾ ಪ್ರವಿಶ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ

ಪರಾಜಿತಾಸ್ತೇ ಪತಯೋ ನ ಸಂತಿ||

ನಕುಲ, ಭೀಮಸೇನ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರು ಪರಾಜಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಜ್ಞಸೇನೆ! ದಾಸಿಯಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬಾ. ಪರಾಜಿತರಾದವರು ನಿನ್ನ ಪತಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

02063005a ಪ್ರಯೋಜನಂ ಚಾತ್ಮನಿ ಕಿಂ ನು ಮನ್ಯತೇ
ಪರಾಕ್ರಮಂ ಪೌರುಷಂ ಚೇಹ ಪಾರ್ಥಃ|

02063005c ಪಾಂಚಾಲ್ಯಸ್ಯ ದ್ರುಪದಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಮಿಮಾಂ
ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಯೋಽತಿದೇವೀದ್ಗ್ಲ ಹೇಷು||

ಪಾರ್ಥನ ಪರಾಕ್ರಮ-ಪೌರುಷವೆಲ್ಲ ಅವನ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೇ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಾಂಚಾಲ ದ್ರುಪದನ ಈ ಮಗಳನ್ನು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೂಜಿನ ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಕಳೆದುಕೊಂಡ!”

02063006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02063006a ತದ್ವೈ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೋಽತ್ಯಮರ್ಷೀ
ಭೈಶಂ ನಿಶಶ್ವಾಸ ತದಾರ್ತರೂಪಃ|

02063006c ರಾಜಾನುಗೋ ಧರ್ಮಪಾಶಾನುಬದ್ಧೋ
ದಹನ್ನಿವೈನಂ ಕೋಪವಿರಕ್ತದೃಷ್ಟಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತಿಕುಪಿತನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಸಹಿಸಲಾಗದೇ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಆರ್ತರೂಪಿ

ಧರ್ಮಪಾಶಗಳಿಂದ ಬದ್ಧ ರಾಜನನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಕೋಪವಿರಕ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದನು.

02063007 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

02063007a ನಾಹಂ ಕುಪ್ಯೇ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ರಾಜನ್||

ಏಷ ಸತ್ಯಂ ದಾಸಧರ್ಮಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ|

02063007c ಕಿಂ ವಿದ್ವಿಷೋ ವಾದ್ಯ ಮಾಂ ಧಾರಯೇಯುರ್

ನಾದೇವೀಸ್ತ್ವಂ ಯದ್ಯನಯಾ ನರೇಂದ್ರ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಾನು ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ
ಕುಪಿತನಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವು ದಾಸಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು
ಸತ್ಯ. ನರೇಂದ್ರ! ಆದರೆ ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಪಣವಾಗಿ ಎಸೆಯದಿದ್ದರೆ
ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಇವರು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ?”

02063008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02063008a ರಾಧೇಯಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

02063008c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುವಾಚೇದಂ ತೂಷ್ಟೀಂಭೂತಮಚೇತಸಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಧೇಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ
ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಜೀವವಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02063009a ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಯಮೌ ಚೈವ ಸ್ಥಿತೌ ತೇ ನೃಪ ಶಾಸನೇ|

02063009c ಪ್ರಶ್ನಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಕೃಷ್ಣಾಂ ತ್ವಮಜಿತಾಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

“ನೃಪ! ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಮತ್ತು ಯಮಳರು ನಿನ್ನ ಶಾಸನವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸು. ನಾವು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೇವೆ
ಎಂದು ನಿನಗನಿಸುತ್ತದೆಯೇ?”

02063010a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಕೌಂತೇಯಮಪೋಹ್ಯ ವಸನಂ ಸ್ವಕಂ|

02063010c ಸ್ಮ ಯನ್ನಿವ್ಯೇಕ್ಷತ್ಪಾಂಚಾಲೀಮೈಶ್ವರ್ವ್ಯಮದಮೋಹಿತಃ||

ಈ ರೀತಿ ಕೌಂತೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಐಶ್ವರ್ವ್ಯಮದಮೋಹಿತನು ತನ್ನ
ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕರೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯತ್ತ
ನೋಡಿದನು.

02063011a ಕದಲೀದಂಡಸದೃಶಂ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತಂ|

02063011c ಗಜಹಸ್ತಪ್ರತೀಕಾಶಂ ವಜ್ರಪ್ರತಿಮಗೌರವಂ||

02063012a ಅಭ್ಯುತ್ಸ್ಮ ಯಿತ್ವಾ ರಾಧೇಯಂ ಭೀಮಮಾಧರ್ಷಯನ್ನಿವ|

02063012c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾಯಾಃ ಸವ್ಯಮೂರುಮದರ್ಶಯತ್||

ರಾಧೇಯನೊಂದಿಗೆ ಚೇಷ್ಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಿಸಲು, ಅವನು ಬಾಳೆಯದಿಂಡಿನಂತಿದ್ದ, ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತ,
ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲಿನಂತಿದ್ದ, ವಜ್ರಪ್ರತಿಮ, ಗೌರವಯುಕ್ತ ತನ್ನ ಎಡ
ತೊಡೆಯನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು.

02063013a ವೃಕೋದರಸ್ತದಾಲೋಕ್ಯ ನೇತ್ರೇ ಉತ್ಪಾಲ್ಯ ಲೋಹಿತೇ|

02063013c ಪ್ರೋವಾಚ ರಾಜಮಧ್ಯೇ ತಂ ಸಭಾಂ ವಿಶ್ರಾವಯನ್ನಿವ||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ವೃಕೋದರನು ತನ್ನ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ

ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳುವ ಹಾಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು:

02063014a ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಸಾಲೋಕ್ಯಂ ಮಾ ಸ್ಮ ಗಚ್ಛೇದ್ವ್ಯಕೋದರಃ|

02063014c ಯದ್ಯೇತಮೂರುಂ ಗದಯಾ ನ ಭಿಂದ್ಯಾಂ ತೇ ಮಹಾಹವೇ||

“ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇವನ ಆ ತೊಡೆಯನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ತುಂಡುಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಈ ವ್ಯಕೋದರನು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರದಿರಲಿ!”

02063015a ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಸ್ತ್ರೋತೋಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇ ಭ್ಯಃ ಪಾವಕಾರ್ಚಿಷಃ|

02063015c ವೃಕ್ಷಸ್ಯೇವ ವಿನಿಶ್ಚೇರುಃ ಕೋಟರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಹ್ಯತಃ||

ಅವನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪೊಳ್ಳು ಮರದ ಕೊಟರೆಯಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಕೃದ್ಧನ ದೇಹದ ಎಲ್ಲ ರಂಧ್ರಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು.

02063016 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02063016a ಪರಂ ಭಯಂ ಪಶ್ಯತ ಭೀಮಸೇನಾದ್

ಬುಧ್ಯಧ್ವಂ ರಾಜ್ಞೋ ವರುಣಸ್ಯೇವ ಪಾಶಾತ್|

02063016c ದೈವೇರಿತೋ ನೂನಮಯಂ ಪುರಸ್ತಾತ್

ಪರೋಽನಯೋ ಭರತೇಷೂದಪಾದಿ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜರೇ! ಈ ಮಹಾ ಭಯಂಕರ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿ! ಇವನು ವರುಣನ ಪಾಶದಂತೆಯೇ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಈ ಪುರಾತನ ಭರತವಂಶಕ್ಕೆ ದೈವವು

ಮೊದಲೇ ನೀಡಿದ ಒಂದು ದುರ್ಭಾಗ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು.

02063017a ಅತಿದ್ರೂತಂ ಕೃತಮಿದಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ
ಯೇಽಸ್ಯಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ವಿವದಧ್ವಂ ಸಭಾಯಾಂ|

02063017c ಯೋಗಕ್ಷೇಮೋ ದೃಶ್ಯತೇ ವೋ ಮಹಾಭಯಃ
ಪಾಪಾನ್ಮಂತ್ರಾನ್ಕುರವೋ ಮಂತ್ರಯಂತಿ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರೇ! ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ತ್ರೀಗಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ನಿಮ್ಮ
ಅತಿದ್ರೂತವನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡಿ. ಕುರುಗಳೇ! ಪಾಪವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ
ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ನಿಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಮಹಾಭಯವೊಂದು
ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ.

02063018a ಇಮಂ ಧರ್ಮಂ ಕುರವೋ ಜಾನತಾಶು
ದುರ್ದೃಷ್ಟೇಽಸ್ಮಿನ್ಪರಿಷತ್ಸಂಪ್ರದುಷ್ಯೇತ್|

02063018c ಇಮಾಂ ಚೇತ್ಪೂರ್ವಂ ಕಿತವೋಽಗ್ಲಹೀಷ್ಯತ್
ಈಶೋಽಭವಿಷ್ಯದಪರಾಜಿತಾತ್ಮಾ||

ಕುರುಗಳೇ! ಬೇಗನೆ ಇದರ ಕುರಿತು ಧರ್ಮವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿ. ಆ ನಿರ್ಧಾರವು ಸರಿಯಾಗಿರದಿದ್ದರೆ
ಈ ಸಭೆಯು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಜೂಜುಗಾರನು ತಾನು
ಪರಾಜಿತನಾಗುವುದರ ಮೊದಲೇ ಇವಳನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ
ಅವನು ಅವಳ ಒಡೆಯನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು.

02063019a ಸ್ವಪ್ನೇ ಯಥೈತದ್ಧಿ ಧನಂ ಜಿತಂ ಸ್ಯಾತ್

ತದೇವಂ ಮನ್ಯೇ ಯಸ್ಯ ದೀವ್ಯತ್ಯನೀಶಃ|

02063019c ಗಾಂಧಾರಿಪುತ್ರಸ್ಯ ವಚೋ ನಿಶಮ್ಯ

ಧರ್ಮಾದಸ್ಮಾತ್ಕುರವೋ ಮಾಪಯಾತ||

ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಒಡತನವೇ ಇಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು
ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಗೆದ್ದನೆಂದರೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಪಣವೂ
ಧನವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕುರುಗಳೇ! ಗಾಂಧಾರಿಪುತ್ರನ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿದ ನೀವು ಇದರ ಕುರಿತಾದ ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳಿ.”

02063020 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02063020a ಭೀಮಸ್ಯ ವಾಕ್ಯೇ ತದ್ವದೇವಾರ್ಜುನಸ್ಯ

ಸ್ಥಿತೋಽಹಂ ವೈ ಯಮಯೋಶ್ಚೈವಮೇವ|

02063020c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚೇತ್ತ್ವ ವದಂತ್ಯನೀಶಂ

ಅಥೋ ದಾಸ್ಯಾನ್ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮನ ವಾಕ್ಯ, ಹಾಗೆಯೇ
ಅರ್ಜುನನ ಮತ್ತು ಯಮಳರ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ.
ಒಂದು ವೇಳೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವರ ಒಡೆಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು
ಅವರು ಹೇಳಿದರೆ, ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ! ನೀನು ದಾಸತ್ವದಿಂದ
ಮುಕ್ತಳಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

02063021 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

02063021a ಈಶೋ ರಾಜಾ ಪೂರ್ವಮಾಸೀದ್ಗ್ನ ಹೇ ನಃ

ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಮಹಾತ್ಮಾ|

02063021c ಈಶಸ್ವಯಂ ಕಸ್ಯ ಪರಾಜಿತಾತ್ಮಾ

ತಜ್ಜಾನೀಧ್ವಂ ಕುರವಃ ಸರ್ವ ಏವ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಮ್ಮನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ರಾಜ ಮಹಾತ್ಮ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜನು ನಮ್ಮ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು ಯಾರ ಒಡೆಯ? ಇದನ್ನೇ ನೀವು ಸರ್ವ ಕುರುಗಳೂ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು.””

02063022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02063022a ತತೋ ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಗೇಹೇ

ಗೋಮಾಯುರುಚ್ಚೈರ್ವ್ಯಾಹರದಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ|

02063022c ತಂ ರಾಸಭಾಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷಂತ ರಾಜನ್

ಸಮಂತತಃ ಪಕ್ಷಿಣಶ್ಚೈವ ರೌದ್ರಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಗೃಹದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಬಳಿ ನರಿಯೊಂದು ಕೂಗಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಕತ್ತೆಗಳು ಒದರಿದವು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ರೋದನವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

02063023a ತಂ ಚ ಶಬ್ದಂ ವಿದುರಸ್ತತ್ತ್ವ ವೇದೀ

ಶುಶ್ರಾವ ಘೋರಂ ಸುಬಲಾತ್ಮಜಾ ಚ|

02063023c ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣೌ ಗೌತಮಶ್ಚಾಪಿ ವಿದ್ವಾನ್

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ್ವಸ್ತಿತ್ಯಪಿ ಚೈವಾಹುರುಚ್ಚೈಃ||

ಆ ಘೋರ ಶಬ್ದವನ್ನು ತತ್ಪವಾದಿ ವಿದುರನು ಕೇಳಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಬಲಾತ್ಮ ಜನೂ, ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರೂ, ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನ್ ಗೌತಮನೂ ಕೇಳಿದರು. ಅವರು ಜೋರಾಗಿ “ಸ್ವಸ್ತಿ! ಸ್ವಸ್ತಿ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

02063024a ತತೋ ಗಾಂಧಾರೀ ವಿದುರಶ್ಚೈವ ವಿದ್ವಾಂಸ್

ತಮುತ್ಪಾತಂ ಘೋರಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ರಾಜ್ಞೇ|

02063024c ನಿವೇದಯಾಮಾಸತುರಾರ್ತ ವತ್ತದಾ

ತತೋ ರಾಜಾ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಬಭಾಷೇ||

ವಿದ್ವಾಂಸ ವಿದುರ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಾರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಘೋರ ಉತ್ಪಾತಗಳು ತೋರಿದುದನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ರಾಜನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02063025a ಹತೋಽಸಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಮಂದಬುದ್ಧೇ

ಯಸ್ತ್ವಂ ಸಭಾಯಾಂ ಕುರುಪುಂಗವಾನಾಂ|

02063025c ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಸಮಾಭಾಷಸಿ ದುರ್ವಿನೀತ

ವಿಶೇಷತೋ ದ್ರೌಪದೀಂ ಧರ್ಮಪತ್ನೀಂ||

“ಮಂದಬುದ್ಧಿ ! ದುರ್ಯೋಧನ ! ಕುರುಪುಂಗವರ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧರ್ಮನ ಪತ್ನಿ ದ್ರೌಪದಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ

ವರ್ತಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ಸೋತವನು ನೀನೇ!”

02063026a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮನೀಷೀ

ಹಿತಾನ್ವೇಷೀ ಬಾಂಧವಾನಾಮಪಾಯಾತ್|

02063026c ಕೃಷ್ಣಾಂ ಪಾಂಚಾಲೀಮಬ್ರವೀತ್ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಂ

ವಿಮೃಶೈತತ್ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ತತ್ತ್ವಬುದ್ಧಿಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮನೀಷಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬಾಂಧವ ಪತ್ನಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ತತ್ವಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

02063027 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02063027a ವರಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಪಾಂಚಾಲಿ ಮತ್ತೋ ಯದಭಿಕಾಂಕ್ಷಸಿ|

02063027c ವಧೂನಾಂ ಹಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಮೇ ತ್ವಂ ಧರ್ಮಪರಮಾ ಸತೀ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಚಾಲಿ! ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸತಿಯಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಸೊಸೆಯಂದಿರಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನಿಂದ ನೀನು ಬಯಸುವ ವರವನ್ನು ಪಡೆ.”

02063028 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02063028a ದದಾಸಿ ಚೇದ್ವರಂ ಮಹ್ಯಂ ವೃಣೋಮಿ ಭರತರ್ಷಭ|

02063028c ಸರ್ವ ಧರ್ಮಾನುಗಃ ಶ್ರೀಮಾನದಾಸೋಽಸ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭರತರ್ಷಭ! ವರವೊಂದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಾನುಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಅದಾಸನಾಗಲಿ.

02063029a ಮನಸ್ವಿನಮಜಾನಂತೋ ಮಾ ವೈ ಬ್ರೂಯುಃ ಕುಮಾರಕಾಃ|

02063029c ಏಷ ವೈ ದಾಸಪುತ್ರೇತಿ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಂ ತಮಾಗತಂ||

ತಿಳಿಯದವರು ಮನಸ್ವಿ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು “ಇಗೋ ಇವನು ದಾಸಪುತ್ರ!” ಎಂದು ಕರೆಯದಂತಾಗದಿರಲಿ !

02063030a ರಾಜಪುತ್ರಃ ಪುರಾ ಭೂತ್ವಾ ಯಥಾ ನಾನ್ಯಃ ಪುಮಾನ್ಯ್ವ ಚಿತ್|

02063030c ಲಾಲಿತೋ ದಾಸಪುತ್ರತ್ವಂ ಪಶ್ಯನ್ನಶ್ಯೇದ್ಧಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಈ ವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಅವನಂತೆ ಲಾಲಿತನಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ದಾಸಪುತ್ರತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿ ಸತ್ತೇಹೋಗುತ್ತಾನೆ !”

02063031 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02063031a ದ್ವಿತೀಯಂ ತೇ ವರಂ ಭದ್ರೇ ದದಾಮಿ ವರಯಸ್ವ ಮಾಂ|

02063031c ಮನೋ ಹಿ ಮೇ ವಿತರತಿ ನೈಕಂ ತ್ವಂ ವರಮರ್ಹಸಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಎರಡನೇ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿಕೋ. ನೀನು ಒಂದೇ ಒಂದು ವರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ.”

02063032 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02063032a ಸರಥೌ ಸಧನುಷ್ಕಾ ಚ ಭೀಮಸೇನಧನಂಜಯೌ|

02063032c ನಕುಲಂ ಸಹದೇವಂ ಚ ದ್ವಿತೀಯಂ ವರಯೇ ವರಂ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನ ಎರಡನೆಯ ವರವಾಗಿ ನಾನು ರಥ-
ಧನುಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೀಮಸೇನ, ಧನಂಜಯ ಮತ್ತು ನಕುಲ
ಸಹದೇವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

02063033 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02063033a ತೃತೀಯಂ ವರಯಾಸ್ಮತ್ಪೋ ನಾಸಿ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಸುಸತ್ಕೃತಾ|

02063033c ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಸ್ನುಷಾಣಾಂ ಮೇ ಶ್ರೇಯಸೀ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೂರನೆಯ ವರವನ್ನೂ ಕೇಳು. ನೀನು
ಎರಡೇ ಎರಡು ವರಗಳಿಂದ ಸುಸತ್ಕೃತಳಾದೆಯೆಂದು ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸೊಸೆಯಂದಿರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸಿ.”

02063034 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

02063034a ಲೋಭೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ನಾಶಾಯ ಭಗವನ್ನಾಹಮುತ್ಸಹೇ|

02063034c ಅನರ್ಹಾ ವರಮಾದಾತುಂ ತೃತೀಯಂ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಲೋಭವು ಧರ್ಮವನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಸತ್ತಮ! ನಾನು ಮೂರನೆಯ ವರವನ್ನು
ಪಡೆಯಲು ಅನರ್ಹಳು.

02063035a ಏಕಮಾಹುರ್ವೈಶ್ಯವರಂ ದ್ವೌ ತು ಕ್ಷತ್ರಸ್ತ್ರಿಯಾ ವರೌ|

02063035c ತ್ರಯಸ್ತು ರಾಜ್ಞೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಶತಂ ವರಾಃ||

ರಾಜನ್! ವೈಶ್ಯಯ ಪತ್ನಿಗೆ ಒಂದೇ ವರ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಪತ್ನಿಗೆ ಎರಡು ವರಗಳು, ರಾಜನ ಪತ್ನಿಗೆ ಮೂರು ವರಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪತ್ನಿಗೆ ನೂರು ವರಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

02063036a ಪಾಪೀಯಾಂಸ ಇಮೇ ಭೂತ್ವಾ ಸಂತೀರ್ಣಾಃ ಪತಯೋ ಮಮ|

02063036c ವೇತ್ಸ್ಯಂತಿ ಚೈವ ಭದ್ರಾಣಿ ರಾಜನ್ಪುಣ್ಯೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ರಾಜನ್! ಪಾಪೀಯಸರಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಪತಿಗಳು ಈಗ ಪಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವರೇ ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ!”

ತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೌಪದೀವರಲಾಭೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದ್ರೌಪದೀವರಲಾಭ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೪

ಭೀಮನ ಕ್ರೋಧ

ಕರ್ಣನು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯೇ ಪಾರುಮಾಡಿಸಿದಳು ಎಂದು ಅಪಮಾನಿಸಿದುದು (೧-೩).

ಭೀಮಸೇನನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ “ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೊಂಡ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಸಂತಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದು?” ಎಂದು ಕೇಳಲು (೪-೨),

ಅರ್ಜುನನು ಅವನಿಗೆ ಶಾಂತನಾಗಲು ಹೇಳಿದುದು (೮-೯). ಭೀಮನು

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವೆನೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ

ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವುದು (೧೦-೧೫). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಮನನ್ನು

ತಡೆಹಿಡಿದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬಳಿ ಹೋಗುವುದು (೧೬-೧೭).

02064001 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

02064001a ಯಾ ನಃ ಶ್ರುತಾ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಸ್ತ್ರಿಯೋ ರೂಪೇಣ ಸಮ್ಮತಾಃ|

02064001c ತಾಸಾಮೇತಾದೃಶಂ ಕರ್ಮ ನ ಕಸ್ಯಾಂ ಚನ ಶುಶ್ರುಮಃ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೂವರೆಗೆ ಕೇಳಿದ್ದ ರೂಪಸಮನ್ವಿತ ಯಾವ
ಮನುಷ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಇಂಥಹ ಕರ್ಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ.

02064002a ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟೇಷು ಪಾರ್ಥೇಷು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಚಾಪ್ಯತಿ|

02064002c ದ್ರೌಪದೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕೃಷ್ಣಾ ಶಾಂತಿರಿಹಾಭವತ್||

ಪಾರ್ಥರು ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟರಾಗುತ್ತಿರಲು ಈ
ದ್ರೌಪದಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು

ತಂದಿಟ್ಟಹಾಗಾಯಿತು.

02064003a ಅಪ್ಲವೇಂಽಭಸಿ ಮಗ್ನಾನಾಮಪ್ರತಿಷ್ಠೇ ನಿಮಜ್ಜ ತಾಂ|

02064003c ಪಾಂಚಾಲೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ನೌರೇಷಾ ಪಾರಗಾಭವತ್||

ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದ ದೋಣಿಯಿಂದ ತಳವಿಲ್ಲದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ

ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಪಾರುಮಾಡುವ

ದೋಣಿಯಂತಾದಳು.””

02064004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02064004a ತದ್ವೈ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಃ ಕುರುಮಧ್ಯೇಽತ್ಯಮರ್ಷಣಃ|

02064004c ಸ್ತ್ರೀ ಗತಿಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮಿತ್ಯುವಾಚ ಸುದುರ್ಮನಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಗತಿಯಾದಳು ಎಂದು ಕುರುಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೀಮಸೇನನು ಅತಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ಮನನೊಂದು ಹೇಳಿದನು:

02064005a ತ್ರೀಣಿ ಜ್ಯೋತಿಲಂಷಿ ಪುರುಷ ಇತಿ ವೈ ದೇವಲೋಽಬ್ರವೀತ್|

02064005c ಅಪತ್ಯಂ ಕರ್ಮ ವಿದ್ಯಾ ಚ ಯತಃ ಸೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ತತಃ||

“ಪುರುಶನಿಗೆ ಮೂರು ಜ್ಯೋತಿಗಳಿವೆ ಎಂದು ದೇವಲನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ: ಸಂತಾನ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ. ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವುಗಳು ಬಾಳುತ್ತವೆ.

02064006a ಅಮೇಧ್ಯೇ ವೈ ಗತಪ್ರಾಣೇ ಶೂನ್ಯೇ ಜ್ಞಾತಿಭಿರುಂಝಿತೇ|

02064006c ದೇಹೇ ತ್ರಿತಯಮೇವೈತತ್ಪುರುಷಸ್ಯೋಪಜಾಯತೇ||

ಬಾಂಧವರು ಬಿಸಾಡಿದ ಪುರುಷನ ಮಾಂಸವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಗತ ಶೂನ್ಯ ದೇಹದ ನಂತರ ಉಳಿಯುವುದೆಂದರೆ ಇವು ಮೂರೇ.

02064007a ತನ್ನೋ ಜ್ಯೋತಿರಭಿಹತಂ ದಾರಾಣಾಮಭಿಮರ್ಶನಾತ್|

02064007c ಧನಂಜಯ ಕಥಂ ಸ್ವಿತ್ಸ್ಯಾ ದಪತ್ಯಮಭಿಮೃಷ್ಟಜಂ||

ಧನಂಜಯ ! ನಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಇವರು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಒಂದು ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೊಂಡ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಸಂತಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದು?”

02064008 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

02064008a ನ ಚೈವೋಕ್ತಾ ನ ಚಾನುಕ್ತಾ ಹೀನತಃ ಪರುಷಾ ಗಿರಃ|

02064008c ಭಾರತಾಃ ಪ್ರತಿಜಲ್ಪಂತಿ ಸದಾ ತೂತ್ತಮಪೂರುಷಾಃ||

02064009a ಸ್ಮರಂತಿ ಸುಕೃತಾನ್ಯೇವ ನ ವೈರಾಣಿ ಕೃತಾನಿ ಚ|

02064009c ಸಂತಃ ಪ್ರತಿವಿಜಾನಂತೋ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಯಮಾತ್ಮನಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀನಪುರುಷರು ಆಡಿದ ಅಥವಾ ಆಡದೇ ಇದ್ದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಭಾರತರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರು ಸದಾ ಸುಕೃತಗಳನ್ನೇ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವೈರತ್ವದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವ ಸಂತರು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ¹¹⁷.”

02064010 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

02064010a ಇಹೈವೈತಾಂಸ್ತುರಾ ಸರ್ವಾನ್ ಹನ್ಮಿ ಶತ್ರುನ್ಸಮಾಗತಾನ್|

02064010c ಅಥ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಮೂಲಾನ್ಕೃಂಧಿ ಭಾರತ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಮಾಗತ ಎಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ

¹¹⁷ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನುಳ್ಳ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ (ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯ).

ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭಾರತ! ಹೊರಗೆ ಹೋಗು. ಇವರನ್ನು ಸಮೂಲವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

02064011a ಕಿಂ ನೋ ವಿವದಿತೇನೇಹ ಕಿಂ ನಃ ಕ್ಲೇಶೇನ ಭಾರತ|

02064011c ಅದ್ವೈವೈತಾನ್ನಿಹನ್ಮಿಹ ಪ್ರಶಾಧಿ ವಸುಧಾಮಿಮಾಂ||

ಭಾರತ! ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು? ಇಂದೇ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇವರನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಈ ವಸುಧೆಯನ್ನು ಆಳು.”

02064012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02064012a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಕನಿಷ್ಟೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ವೃತಃ|

02064012c ಮೃಗಮಧ್ಯೇ ಯಥಾ ಸಿಂಹೋ ಮುಹುಃ ಪರಿಘಮೈಕ್ಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಭೀಮಸೇನನು ತನ್ನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಮೃಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಂಹನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಆಗಾಗ ಪರಿಘವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.

02064013a ಸಾಂತ್ವ್ಯ ಮಾನೋ ವೀಜ್ಯಮಾನಃ ಪಾರ್ಥೇನಾಕ್ಷಿಷ್ಯಕರ್ಮಣಾ|

02064013c ಸ್ವಿದ್ಯತೇ ಚ ಮಹಾಬಾಹುರಂತರ್ದಾಹೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅಕ್ಷಿಷ್ಯಕರ್ಮಿ ಪಾರ್ಥರು ಅವನನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತವಿಸುತ್ತಿರಲು ವೀರ್ಯವಾನ್ ಮಹಾಬಾಹುವು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೇ ಬೇಯತೊಡಗಿದನು.

02064014a ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಸ್ತ್ರೋತೋಭ್ಯಃ ಕರ್ಣಾದಿಭ್ಯೋ ನರಾಧಿಪ|

02064014c ಸಧೂಮಃ ಸಸ್ಫುಲಿಂಗಾರ್ಚಿಃ ಪಾವಕಃ ಸಮಜಾಯತ||

ನರಾಧಿಪ! ಅವನ ಕಿವಿ ಮತ್ತು ಇತರ ರಂಧ್ರಗಳಿಂದ ಧೂಮದೊಂದಿಗೆ
ನಿಧಾನವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಂಡದಂತೆ ಬೆಂಕಿಯು ಹೊರಬಂದಿತು.

02064015a ಭ್ರುಕುಟೇಪುಟದುಷ್ಟೇಕ್ಷ್ಯಮಭವತ್ತಸ್ಯ ತನ್ಮುಖಿಂ|

02064015c ಯುಗಾಂತಕಾಲೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕೃತಾಂತಸ್ಯೇವ ರೂಪಿಣಃ||

ಅವನ ಮುಖವು ಯುಗಾಂತಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಸ್ವಯಂ
ಕೃತಾಂತನ ರೂಪವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದವರಿಗೆ
ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥಾಯಿತು.

02064016a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತಮಾವಾರ್ಯ ಬಾಹುನಾ ಬಾಹುಶಾಲಿನಂ|

02064016c ಮೈವಮಿತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಛೈನಂ ಜೋಷಮಾಸ್ವೇತಿ ಭಾರತ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆ ಬಾಹುಬಲಶಾಲಿಯ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
“ಭಾರತ! ಬೇಡ! ಸುಮ್ಮನಿರು!” ಎಂದು ಕೂರಿಸಿದನು.

02064017a ನಿವಾರ್ಯ ತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಕೋಪಸಂರಕ್ತಲೋಚನಂ|

02064017c ಪಿತರಂ ಸಮುಪಾತಿಷ್ಠದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ಆ ಕೋಪಸಂರಕ್ತಲೋಚನ ಮಹಾಬಾಹುವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಪಿತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಸಮುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮಕ್ರೋಧೇ ಚತುಷ್ಟಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಮಕ್ರೋಧ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೫

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಯಾಣ

ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು (೧) ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ
ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಮರಳಿ, ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ವೈರವನ್ನು
ಸಾಧಿಸದೇ, ವೃದ್ಧ ಗಾಂಧಾರಿ ಮತ್ತು ರಾಜನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿಕೊಂಡು,
ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳು ಎಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು (೨-೧೫).
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೌಪದಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ರಥಗಳನ್ನೇರಿ
ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದುದು (೧೬-೧೭).

02065001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02065001a ರಾಜನ್ಕಿಂ ಕರವಾಮಸ್ತೇ ಪ್ರಶಾಧ್ಯಸ್ಮಾಂಸ್ತ್ವಮೀಶ್ವರಃ|

02065001c ನಿತ್ಯಂ ಹಿ ಸ್ಥಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಸ್ತವ ಭಾರತ ಶಾಸನೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಈಗ ನಾವು ಏನು
ಮಾಡಬೇಕು? ನಮಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸು. ನೀನು ನಮ್ಮ ಒಡೆಯ. ಭಾರತ!
ನಿತ್ಯವೂ ನಾವು ನಿನ್ನ ಶಾಸನದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.”

02065002 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02065002a ಅಜಾತಶತ್ರುೋ ಭದ್ರಂ ತೇ ಅರಿಷ್ಟಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಗಚ್ಛತ|

02065002c ಅನುಜ್ಞಾತಾಃ ಸಹಧನಾಃ ಸ್ವರಾಜ್ಯಮನುಶಾಸತ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಜಾತಶತ್ರು! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !
ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುಖದಿಂದ ಹೋಗು. ನಿನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯಿದೆ. ನಿನ್ನ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧನದೊಂದಿಗೆ ಆಳು.

02065003a ಇದಂ ತ್ವೇವಾವಬೋಧ್ಯಂ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ಮಮ ಶಾಸನಂ|

02065003c ಧಿಯಾ ನಿಗದಿತಂ ಕೃತ್ಸುಂ ಪಥ್ಯಂ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ಪರಂ||

ಆದರೆ ಈ ವೃದ್ಧನು ನಿನಗೆ ನೀಡುವ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಹೃದಯಕ್ಕೆ
ತೆಗೆದುಕೋ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ
ಪಥ್ಯ.

02065004a ವೇತ್ಥ ತ್ವಂ ತಾತ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ಗತಿಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

02065004c ವಿನೀತೋಽಸಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಪರ್ಯುಪಾಸಿತಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಮಗನೇ! ನಿನಗೆ ಧರ್ಮಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ಗತಿಯು ತಿಳಿದಿದೆ. ವಿನೀತನಾಗಿರುವೆ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆ
ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ.

02065005a ಯತೋ ಬುದ್ಧಿಸ್ತತಃ ಶಾಂತಿಃ ಪ್ರಶಮಂ ಗಚ್ಛ ಭಾರತ|

02065005c ನಾದಾರೌ ಕ್ರಮತೇ ಶಸ್ತ್ರಂ ದಾರೌ ಶಸ್ತ್ರಂ ನಿಪಾತ್ಯತೇ||

ಭಾರತ ! ಎಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಂತನಾಗಿ ಹೋಗು. ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲದುದನ್ನು ಶಸ್ತ್ರವು ಕಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು.

02065006a ನ ವೈರಾಣ್ಯಭಿಜಾನಂತಿ ಗುಣಾನ್ವಶ್ಯಂತಿ ನಾಗುಣಾನ್|

02065006c ವಿರೋಧಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಂತಿ ಯೇ ತ ಉತ್ತಮಪೂರುಷಾಃ||

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷನು ವೈರತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಣಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಅವಗುಣಗಳನ್ನಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಿರೋಧವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

02065007a ಸಂವಾದೇ ಪರುಷಾಣ್ಯಾಹುರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನರಾಧಮಾಃ|

02065007c ಪ್ರತ್ಯಾಹುರ್ಮಧ್ಯಮಾಸ್ವೇತಾನುಕ್ತಾಃ ಪರುಷಮುತ್ತರಂ||

02065008a ನೈವೋಕ್ತಾ ನೈವ ಚಾನುಕ್ತಾ ಅಹಿತಾಃ ಪರುಷಾ ಗಿರಃ|

02065008c ಪ್ರತಿಜಲ್ಪಂತಿ ವೈ ಧೀರಾಃ ಸದಾ ಉತ್ತಮಪೂರುಷಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ನರಾಧಮರು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರು ಹೇಳದೇ ಇದ್ದ ಅಥವಾ ಹೇಳಿದ ಯಾವುದೇ ಅಹಿತ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸದೇ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

02065009a ಸ್ಮರಂತಿ ಸುಕೃತಾನ್ಯೇವ ನ ವೈರಾಣಿ ಕೃತಾನ್ಯಪಿ|

02065009c ಸಂತಃ ಪ್ರತಿವಿಜಾನಂತೋ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಯಮಾತ್ಮನಃ||

ಸಂತರು ಸುಕೃತಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು

ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ದ್ವೇಷದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದವುಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ
ತಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುತ್ತದೆ.

02065010a ತಥಾಚರಿತಮಾರ್ಯೇಣ ತ್ವಯಾಸ್ಮಿನ್ನತ್ಸಮಾಗಮೇ|

02065010c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಪಾರುಷ್ಯಂ ತತ್ತಾತ ಹೃದಿ ಮಾ ಕೃಥಾಃ||

ಈ ಸತ್ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಗೌರವಯುತವಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಮಗನೇ! ದುರ್ಯೋಧನನ ಕೆಟ್ಟ
ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

02065011a ಮಾತರಂ ಚೈವ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಮಾಂ ಚ ತ್ವದ್ಗುಣಕಾಂಕ್ಷಿಣಂ|

02065011c ಉಪಸ್ಥಿತಂ ವೃದ್ಧಮಂಧಂ ಪಿತರಂ ಪಶ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನಿನ್ನ ಋಣಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿರುವ ಈ ವೃದ್ಧರೂ
ಅಂಧರೂ ಆದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಮತ್ತು ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು
ನೋಡು.

02065012a ಪ್ರೇಕ್ಷಾಪೂರ್ವಂ ಮಯಾ ದ್ಯೂತಮಿದಮಾಸೀದುಪೇಕ್ಷಿತಂ|

02065012c ಮಿತ್ರಾಣಿ ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮೇನ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಬಲಾಬಲಂ||

ಮಿತ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಪುತ್ರರ ಬಲಾಬಲವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ನಾನು ಈ ದ್ಯೂತವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೆ.

02065013a ಅಶೋಚ್ಯಾಃ ಕುರವೋ ರಾಜನ್ಯೇಷಾಂ ತ್ವಮನುಶಾಸಿತಾ|

02065013c ಮಂತ್ರೀ ಚ ವಿದುರೋ ಧೀಮಾನ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಅನುಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ಕುರುಗಳ ಮತ್ತು ಧೀಮಂತ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ ಮಂತ್ರಿ ವಿದುರನ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸಬೇಡ.

02065014a ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮೋಽರ್ಜುನೇ ವೀರ್ಯಂ ಭೀಮಸೇನೇ ಪರಾಕ್ರಮಃ|

02065014c ಶ್ರದ್ಧಾ ಚ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಾ ಯಮಯೋಃ ಪುರುಷಾಗ್ರ್ಯಯೋಃ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದೆ. ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಿದೆ. ಭೀಮಸೇನನಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮವಿದೆ ಮತ್ತು ಯಮಳರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿದೆ.

02065015a ಅಜಾತಶತ್ರೋ ಭದ್ರಂ ತೇ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಮಾವಿಶ|

02065015c ಭ್ರಾತೃಭಿಸ್ತೇಽಸ್ತು ಸೌಭ್ರಾತ್ರಂ ಧರ್ಮೇ ತೇ ಧೀಯತಾಂ ಮನಃ||

ಅಜಾತಶತ್ರು! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಸೇರು. ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸೌಹಾರ್ದತ್ವ ಇರಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರಲಿ.”

02065016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02065016a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02065016c ಕೃತ್ವಾರ್ಯಸಮಯಂ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಈ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೌರವಾನ್ವಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಹೊರಟನು.

02065017a ತೇ ರಥಾನ್ಮೈಘಸಂಕಾಶಾನಾಸ್ಥಾಯ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಯಾ|

02065017c ಪ್ರಯಯುಹೃಷ್ಯಮನಸ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಪುರೋತ್ತಮಂ||

ಅವರು ಮೇಘಾದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುವ ರಥಗಳನ್ನೇರಿ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಹಿತ
ಹೃಷ್ಯಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಪುರ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದ ಕಡೆ ಹೊರಟರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ
ಪ್ರತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಗಮನೇ ಪಂಚಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಯಾಣ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತಪರ್ವವು.
ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೧/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೨೭/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೯೦/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೯೩೪೮/೭೩೭೮೪

ಅನುದ್ಯೂತ ಪರ್ವ

೬೬

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪುನಃ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ
ಕರೆದುದು

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಗೆದ್ದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದುದನ್ನು ದುಃಶಾಸನನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧-೪). ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪುನಃ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಲು ಹೇಳುವುದು (೫-೨೩). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮರುದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು (೨೪). ಸಭಾಸದರು ಮರುದ್ಯೂತವು ಬೇಡವೆನ್ನುವುದು (೨೫-೨೭). ಗಾಂಧಾರಿಯು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಮರುದ್ಯೂತದ ವಿರುದ್ಧ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು (೨೮-೩೫). ಎಲ್ಲರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ರಾಜನು ಮರುದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು (೩೬-೩೭).

02066001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

02066001a ಅನುಜ್ಞಾತಾಂಸ್ತಾನ್ವಿದಿತ್ವಾ ಸರತ್ನಧನಸಂಚಯಾನ್|

02066001c ಪಾಂಡವಾನ್ದಾರ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಕಥಮಾಸೀನ್ಮನಸ್ತದಾ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರತ್ನಧನಸಂಚಯದ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದ ನಂತರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ಹೇಗನ್ನಿಸಿತು?”

02066002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02066002a ಅನುಜ್ಞಾತಾಂಸ್ತಾನ್ವಿದಿತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ|

02066002c ರಾಜನ್ಯಃಶಾಸನಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಜಗಾಮ ಭ್ರಾತರಂ ಪ್ರತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಧೀಮತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅವರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ದುಃಶಾಸನನು ಅಣ್ಣನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

02066003a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸಾಮಾತ್ಯಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02066003c ದುಃಖಾರ್ತೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಲ್ಲಿ ಅಮಾತ್ಯರ ಜೊತೆಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

02066004a ದುಃಖೇನೈತತ್ಸಮಾನೀತಂ ಸ್ಥವಿರೋ ನಾಶಯತ್ಯಸೌ|

02066004c ಶತ್ರುಸಾದ್ಗಮಯದ್ಧ್ರವ್ಯಂ ತದ್ಬುಧ್ಯದ್ಧ್ವಂ ಮಹಾರಥಾಃ||

“ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಗಳಿಸಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ಮುದುಕನು ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನಲ್ಲ! ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾರಥಿಗಳೇ! ಇದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ.”

02066005a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

02066005c ಮಿಥಃ ಸಂಗಮ್ಯ ಸಹಿತಾಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ ಮಾನಿನಃ||

02066006a ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ರಾಜಾನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮನೀಷಿಣಂ|

02066006c ಅಭಿಗಮ್ಯ ತ್ವರಾಯುಕ್ತಾಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ವಚನಮಬ್ರುವನ್||

ಆಗ ಮಾನಿನ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ

ಶಕುನಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರತಿ ಸಂಚು ಹೂಡಿದನು.

ಅವರು ಅವಸರ ಮಾಡಿ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಮನೀಷಿಣಿ ರಾಜ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೃದು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದರು:

02066007 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

02066007a ನ ತ್ವಯೇದಂ ಶ್ರುತಂ ರಾಜನ್ಯಜ್ಜಗಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

02066007c ಶಕ್ರಸ್ಯ ನೀತಿಂ ಪ್ರವದನ್ವಿದ್ವಾನ್ದೇವಪುರೋಹಿತಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ದೇವಪುರೋಹಿತ ವಿದ್ವಾನ್

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಶಕ್ರ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಏನು ಹೇಳಿದನೆಂದು

ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?

02066008a ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ನಿಹಂತವ್ಯಾಃ ಶತ್ರವಃ ಶತ್ರುಕರ್ಷಣ|

02066008c ಪುರಾ ಯುದ್ಧಾಧ್ಬಲಾದ್ವಾಪಿ ಪ್ರಕುರ್ವಂತಿ ತವಾಹಿತಂ||

ಶತ್ರುಕರ್ಷಣ! ಶತ್ರುಗಳು ಯುದ್ಧ ಅಥವಾ ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ

ನಿನಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮೊದಲೇ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ

ಬಳಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಬೇಕು.

02066009a ತೇ ವಯಂ ಪಾಂಡವಧನ್ಯೈಃ ಸರ್ವಾನ್ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

02066009c ಯದಿ ತಾನ್ಯೋಧಯಿಷ್ಯಾಮಃ ಕಿಂ ವಾ ನಃ ಪರಿಹಾಸ್ಯತಿ||

ಪಾಂಡವರ ಧನದಿಂದ ನಾವು ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ
ನಂತರ ನಾವು ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು
ಸೋಲುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

02066010a ಅಹೀನಾಶೀವಿಷಾನ್ಕೃದ್ಧಾನ್ದಂಶಾಯ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾನ್|

02066010c ಕೃತ್ವಾ ಕಂಠೇ ಚ ಪೃಷ್ಠೇ ಚ ಕಃ ಸಮುತ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹತಿ||

ಆದರೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕಚ್ಚಲು ಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷಭರಿತ ಸರ್ಪವನ್ನು ತನ್ನ
ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಅದರಿಂದ
ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

02066011a ಆತ್ತಶಸ್ತ್ರಾ ರಥಗತಾಃ ಕುಪಿತಾಸ್ತಾತ ಪಾಂಡವಾಃ|

02066011c ನಿಃಶೇಷಂ ನಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಹ್ಯಾಶೀವಿಷಾ ಯಥಾ||

ತಾತ! ಕುಪಿತ ಪಾಂಡವರು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ರಥವನ್ನೇರಿದ್ದಾರೆ.
ಕೃದ್ಧ ವಿಷಸರ್ಪದಂತೆ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಶ್ಚೇಷ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

02066012a ಸನ್ನದ್ಧೋ ಹ್ಯರ್ಜುನೋ ಯಾತಿ ವಿವೃತ್ಯ ಪರಮೇಷುಧೀ|

02066012c ಗಾಂಡೀವಂ ಮುಹುರಾದತ್ತೇ ನಿಃಯ್ವಸಂಶ್ಚ ನಿರೀಕ್ಷತೇ||

ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಎರಡು ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ
ಗಾಂಡೀವವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟಿಸುರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಸುತ್ತಲೂ

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02066013a ಗದಾಂ ಗುರ್ವೀಂ ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ತ್ವರಿತಶ್ಚ ವೃಕೋದರಃ|

02066013c ಸ್ವರಥಂ ಯೋಜಯಿತ್ವಾಶು ನಿಯಾತ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ವೃಕೋದರನು ಭಾರೀ ಗದೆಯನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದ
ಸ್ವರಥದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆವು.

02066014a ನಕುಲಃ ಖಿಡ್ಗಮಾದಾಯ ಚರ್ಮ ಚಾಪ್ಯಷ್ಟಚಂದ್ರಕಂ|

02066014c ಸಹದೇವಶ್ಚ ರಾಜಾ ಚ ಚಕ್ರುರಾಕಾರಮಿಂಗಿತೈಃ||

ನಕುಲನು ಅಷ್ಟಚಂದ್ರಕ ಗುರಾಣಿ ಮತ್ತು ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ.
ರಾಜ ಮತ್ತು ಸಹದೇವರು ತಮ್ಮ ಇಂಗಿತಗಳನ್ನು
ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02066015a ತೇ ತ್ವಾಸ್ಥಾಯ ರಥಾನ್ಸರ್ವೇ ಬಹುಶಸ್ತ್ರಪರಿಚ್ಛದಾನ್|

02066015c ಅಭಿಘ್ನಂತೋ ರಥವ್ರಾತಾನ್ಸೇನಾಯೋಗಾಯ ನಿಯಯುಃ||

ಬಹಳಷ್ಟು ಶಸ್ತ್ರಸಮೇತರಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಥಗಳನ್ನೇರಿ ರಥಗಳಿಗೆ
ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲು
ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

02066016a ನ ಕ್ಷಂಸ್ಯಂತೇ ತಥಾಸ್ಮಾಭಿರ್ಜಾತು ವಿಪ್ರಕೃತಾ ಹಿ ತೇ|

02066016c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ಕಸ್ತೇಷಾಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ||

ನಾವು ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಂದೂ

ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರುತಾನೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಅಪಮಾನವನ್ನು
ಕ್ಷಮಿಸಿಯಾರು?

02066017a ಪುನರ್ದೀವ್ಯಾಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ವನವಾಸಾಯ ಪಾಂಡವೈಃ|

02066017c ಏವಮೇತಾನ್ವಶೇ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಮೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಪಾಂಡವರ ವನವಾಸಕ್ಕಾಗಿ
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಜೂಜಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅವರನ್ನು
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

02066018a ತೇ ವಾ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವಯಂ ವಾ ದ್ಯೂತನಿರ್ಜಿತಾಃ|

02066018c ಪ್ರವಿಶೇಮ ಮಹಾರಣ್ಯಮಜಿನೈಃ ಪ್ರತಿವಾಸಿತಾಃ||

ಅವರಾಗಲೀ ನಾವಾಗಲೀ ಯಾರು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಾರೋ
ಅವರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮಹಾರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಜಿನಧಾರಿಗಳಾಗಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು.

02066019a ತ್ರಯೋದಶಂ ಚ ಸಜನೇ ಅಜ್ಞಾತಾಃ ಪರಿವತ್ಸರಂ|

02066019c ಜ್ಞಾತಾಶ್ಚ ಪುನರನ್ಯಾನಿ ವನೇ ವರ್ಷಾಣಿ ದ್ವಾದಶ||

ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷ ಜನಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಇರಬೇಕು.
ಒಂದುವೇಳೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ವನದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಹನ್ನೆರಡು
ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು.

02066020a ನಿವಸೇಮ ವಯಂ ತೇ ವಾ ತಥಾ ದ್ಯೂತಂ ಪ್ರವರ್ತತಾಂ|

02066020c ಅಕ್ಷಾನುಪ್ತ್ವಾ ಪುನರ್ದ್ಯೂತಮಿದಂ ದೀವ್ಯಂತು ಪಾಂಡವಾಃ||

ನಾವು ಅಥವಾ ಅವರು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ದ್ಯೂತವು ನಡೆಯಲಿ. ಇದನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಪಾಂಡವರು ದಾಳಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ಜೂಜಾಡಲಿ.

02066021a ಏತತ್ಕೃತ್ಯತಮಂ ರಾಜನ್ನಸ್ಮಾಕಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02066021c ಅಯಂ ಹಿ ಶಕುನಿವೇದ ಸವಿದ್ಯಾಮಕ್ಷಸಂಪದಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಜನ್! ಇದು ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸ. ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಈ ಶಕುನಿಯು ನಮ್ಮ ಸಂಪನ್ನೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ.

02066022a ದೃಢಮೂಲಾ ವಯಂ ರಾಜ್ಯೇ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಚ|

02066022c ಸಾರವದ್ವಿಪುಲಂ ಸೈನ್ಯಂ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚ ದುರಾಸದಂ||

ಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ದುರಾಸದ, ಶಕ್ತಿಯುತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೃಢ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆವು.

02066023a ತೇ ಚ ತ್ರಯೋದಶೇ ವರ್ಷೇ ಪಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಚೇದ್ವೃತಂ|

02066023c ಜೇಷ್ಠ್ಯಾಮಸ್ತಾನ್ವಯಂ ರಾಜನ್ರೋಚತಾಂ ತೇ ಪರಂತಪ||

ರಾಜನ್! ಪರಂತಪ! ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರು ಈ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜೀವಂತ ಉಳಿದರೆ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಜಯಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡು.”

02066024 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02066024a ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರತ್ಯಾನಯಸ್ವೈತಾನ್ಯಾಮಂ ವ್ಯಧ್ವಗತಾನಪಿ|

02066024c ಆಗಚ್ಛಂತು ಪುನರ್ದ್ಯೂತಮಿದಂ ಕುರ್ವಂತು ಪಾಂಡವಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರು ತಮ್ಮ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿರಿ. ಪಾಂಡವರು ಹಿಂದುರಿಗಿ ಬಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದ್ಯೂತವನ್ನು ಆಡಬೇಕು!”

02066025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02066025a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಸೋಮದತ್ತೋ ಬಾಹ್ಲಿಕಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

02066025c ವಿದುರೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಶ್ಚ ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

02066026a ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಾಂತನವೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

02066026c ಮಾ ದ್ಯೂತಮಿತ್ಯಭಾಷಂತ ಶಮೋಽಸ್ತಿ ತಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದ್ರೋಣ, ಸೋಮದತ್ತ, ಮಹಾರಥಿ ಬಾಹ್ಲಿಕ, ವಿದುರ, ದ್ರೋಣಪುತ್ರ, ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಾಂತನವ, ಮಹಾರಥಿ ವಿಕರ್ಣ ಎಲ್ಲರೂ “ದ್ಯೂತವು ಬೇಡ! ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿರಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

02066027a ಅಕಾಮಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸುಹೃದಾಮರ್ಥದರ್ಶಿನಾಂ|

02066027c ಅಕರೋತ್ಪಾಂಡವಾಹ್ವಾನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುತಪ್ರಿಯಃ||

ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಸರ್ವ ಸುಹೃದಯರೂ ಇಷ್ಟಪಡದೇ

ಇದ್ದರೂ ಸುತಪ್ರಿಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

02066028a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ|

02066028c ಪುತ್ರಹಾರ್ದಾದ್ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಗಾಂಧಾರೀ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾ||

ಆಗ ಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮನಿರತೆ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಶೋಕಾರ್ತಳಾಗಿ ಜನೇಶ್ವರ ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

02066029a ಜಾತೇ ದುರ್ಯೋಧನೇ ಕ್ಷತ್ತಾ ಮಹಾಮತಿರಭಾಷತ|

02066029c ನೀಯತಾಂ ಪರಲೋಕಾಯ ಸಾದ್ವಯಂ ಕುಲಪಾಂಸನಃ||

“ದುರ್ಯೋಧನನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಮಹಾಮತಿ ಕ್ಷತ್ರನು ಈ ಕುಲಪಾಂಸನನನ್ನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದೇ ಲೇಸು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು.

02066030a ವ್ಯನದಜ್ಜಾತಮಾತ್ರೋ ಹಿ ಗೋಮಾಯುರಿವ ಭಾರತ|

02066030c ಅಂತೋ ನೂನಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕುರವಸ್ತನ್ನಿಬೋಧತ||

ಭಾರತ! ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಇವನು ನರಿಯಂತೆ ಕೂಗಿದನು.

ಕುರುಗಳೇ! ನೋಡುತ್ತಿರಿ! ಇವನು ಈ ಕುಲದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

02066031a ಮಾ ಬಾಲಾನಾಮಶಿಷ್ಟಾನಾಮಭಿಮಂಸ್ಥಾ ಮತಿಂ ಪ್ರಭೋ|

02066031c ಮಾ ಕುಲಸ್ಯ ಕ್ಷಯೇ ಘೋರೇ ಕಾರಣಂ ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಪ್ರಭೋ ! ಶಿಷ್ಟರಲ್ಲದ ಬಾಲಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಕುಲದ ಘೋರ ಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಕಾರಣನಾಗಬೇಡ.

02066032a ಬದ್ಧಂ ಸೇತುಂ ಕೋ ನು ಭಿಂದ್ಯಾದ್ಧಮೇಚ್ಚಾಂತಂ ಚ ಪಾವಕಂ|

02066032c ಶಮೇ ಧೃತಾನ್ವನಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ಮೋಪಯೇತ್ಯೋ ನು ಭಾರತ||

ಕಟ್ಟಿದ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಯಾರು ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ? ಆರಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಯಾರು ಗಾಳಿ ಹಾಕಿ ಉರಿಸುತ್ತಾರೆ? ಭಾರತ !
ಶಾಂತರಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಪುನಃ ಯಾರುತಾನೆ
ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ?

02066033a ಸ್ಮರಂತಂ ತ್ವಾಮಾಜಮೀಢ ಸ್ಮಾರಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪುನಃ|

02066033c ಶಾಸ್ತ್ರಂ ನ ಶಾಸ್ತಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಂ ಶ್ರೇಯಸೇ ವೇತರಾಯ ವಾ||

ಆಜಮೀಡ ! ನಿನಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ನಿನಗೆ ಪುನಃ
ನೆನಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನಲ್ಲದೇ
ಬೇರೆಯದನ್ನು ಕಲಿಸಲಾರದು.

02066034a ನ ವೈ ವೃದ್ಧೋ ಬಾಲಮತಿರ್ಭವೇದ್ರಾಜನ್ಯಥಂ ಚನ|

02066034c ತ್ವನ್ನೇತ್ರಾಃ ಸಂತು ತೇ ಪುತ್ರಾ ಮಾ ತ್ವಾಂ ದೀರ್ಣಾಃ ಪ್ರಹಾಸಿಷುಃ||

ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಲಮತಿಯು ಎಂದೂ ವೃದ್ಧನೆನಿಸಲಾರ.
ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ದಾರಿತೋರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸೋತ
ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ದೂರಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

02066035a ಶಮೇನ ಧರ್ಮೇಣ ಪರಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ

ಜಾತಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಾಸ್ತು ತೇ ಮಾ ಪ್ರತೀಪಾ|

02066035c ಪ್ರದ್ವಂಸಿನೀ ಕ್ರೂರಸಮಾಹಿತಾ ಶ್ರೀಃ

ಮೃದುಪ್ರೌಢಾ ಗಚ್ಛತಿ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾನ್||

ಇತರರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಶಮ-ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾಗದಿರಲಿ. ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸೌಮ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಧನವು ಪುತ್ರಪೌತ್ರರಿಗೂ ಸಂದುತ್ತದೆ.”

02066036a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಹಾರಾಜೋ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಧರ್ಮದರ್ಶಿನೀಂ|

02066036c ಅಂತಃ ಕಾಮಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ತು ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಿವಾರಿತುಂ||

ಆಗ ಮಹಾರಾಜನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿನೀ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ನಮ್ಮ ಕುಲವು ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಾನು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ.

02066037a ಯಥೇಚ್ಛಂತಿ ತಥೈವಾಸ್ತು ಪ್ರತ್ಯಾಗಚ್ಛಂತು ಪಾಂಡವಾಃ|

02066037c ಪುನರ್ದ್ಯೂತಂ ಪ್ರಕುರ್ವಂತು ಮಾಮಕಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||

ಅವರು ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಪಾಂಡವರು ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು. ನನ್ನವರು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ ದ್ಯೂತವನ್ನು ನಡೆಸಲಿ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರತ್ಯಾನಯನೇ ಷಟ್ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪುನಃ ಕರೆಯಿಸಿದ್ದು
ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೭

ಪುನಃ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರಾಜಯ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪುನಃ ದ್ಯೂತದ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದು (೧-೨).

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಚಿಂತಿಸಿ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಸಭೆಗೆ ಮರಳುವುದು (೩-೭).

ಶಕುನಿಯು ದ್ಯೂತದ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು (೮-೧೩).

ಸಭಾಸದರ ಉದ್ಗಾರ (೧೪). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೫-೧೭). ಶಕುನಿಯು ಪಣವನ್ನಿಟ್ಟು ದಾಳಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದು ಗೆದ್ದೆ ಎನ್ನುವುದು (೧೮-೨೧).

02067001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02067001a ತತೋ ವ್ಯಧ್ವಗತಂ ಪಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾತಿಕಾಮೀ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02067001c ಉವಾಚ ವಚನಾದ್ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೀಮಂತ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ವಚನದಂತೆ ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯೋರ್ವನು ಬಹಳಷ್ಟು ದೂರ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ದ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

02067002a ಉಪಸ್ಥೀರ್ಣಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ನಕ್ಷಾನುಪ್ಪಾ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ|

02067002c ಏಹಿ ಪಾಂಡವ ದೀವ್ಯೇತಿ ಪಿತಾ ತ್ವಾಮಾಹ ಭಾರತ||

“ರಾಜನ್! ಯುಧಿಷ್ಟಿರ! ಸಭೆಯು ಹಾಸಿ ತಯಾರಾಗಿದೆ. ದಾಳಗಳನ್ನು ಎಸೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ! ಪಾಂಡವ! ಬಂದು ಆಡು! ಎಂದು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

02067003 ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಉವಾಚ|

02067003a ಧಾತುರ್ನಿಯೋಗಾದ್ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಶುಭಾಶುಭಂ|

02067003c ನ ನಿವೃತ್ತಿಸ್ತಯೋರಸ್ತಿ ದೇವಿತವ್ಯಂ ಪುನರ್ಯದಿ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧಾತುವಿನ ನಿಯೋಗದಿಂದಲೇ ಜೀವಿಗಳು ಶುಭಾಶುಭಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ನಾವು ಪುನಃ ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ!

02067004a ಅಕ್ಷದ್ಯೂತೇ ಸಮಾಹ್ವಾನಂ ನಿಯೋಗಾತ್ ಸ್ಥವಿರಸ್ಯ ಚ|

02067004c ಜಾನನ್ನಪಿ ಕ್ಷಯಕರಂ ನಾತಿಕ್ರಮಿತುಮುತ್ಸಹೇ||

ವಯೋವೃದ್ಧನ ನಿಯೋಗದಂತೆ ಅಕ್ಷದ್ಯೂತದ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಕ್ಷಯಕರ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಾರೆ.”

02067005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02067005a ಇತಿ ಬ್ರುವನ್ನಿವವೃತೇ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಪಾಂಡವಃ|

02067005c ಜಾನಂಶ್ಚ ಶಕುನೇರ್ಮಾಯಾಂ ಪಾರ್ಥೋ ದ್ಯೂತಮಿಯಾತ್ಪುನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪಾರ್ಥ ಪಾಂಡವನು
ಶಕುನಿಯ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ತನ್ನ
ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

02067006a ವಿವಿಶುಸ್ತೇ ಸಭಾಂ ತಾಂ ತು ಪುನರೇವ ಮಹಾರಥಾಃ|

02067006c ವ್ಯಥಯಂತಿ ಸ್ಮ ಚೇತಾಂಸಿ ಸುಹೃದಾಂ ಭರತರ್ಷಭಾಃ||

ಪುನಃ ಆ ಮಹಾರಥಿ ಭರತರ್ಷಭರು ತಮ್ಮ ಸುಹೃದಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಚಿಂತೆಗೊಳಪಡಿಸುತ್ತಾ ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

02067007a ಯಥೋಪಜೋಷಮಾಸೀನಾಃ ಪುನರ್ದ್ಯೂತಪ್ರವೃತ್ತಯೇ|

02067007c ಸರ್ವಲೋಕವಿನಾಶಾಯ ದೈವೇನೋಪನಿಪೀಡಿತಾಃ||

ಸರ್ವಲೋಕವಿನಾಶದ ದೈವ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಅವರು
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪುನಃ ದ್ಯೂತವನ್ನು ಪಾರಂಭಿಸಿದರು.

02067008 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02067008a ಅಮುಂಚತ್ ಸ್ಥವಿರೋ ಯದ್ವೋ ಧನಂ ಪೂಜಿತಮೇವ ತತ್|

02067008c ಮಹಾಧನಂ ಗ್ಲಹಂ ತ್ವೇಕಂ ಶೃಣು ಮೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ವಯೋವೃದ್ಧನು ನಿನ್ನ
ಧನವನ್ನು ನಿನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು
ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಹಾಧನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೇ ಒಂದು
ಆಟವಿದೆ. ಕೇಳು.

02067009a ವಯಂ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಯುಷ್ಮಾಭಿದ್ಯೂತನಿರ್ಜಿತಾಃ|

02067009c ಪ್ರವಿಶೇಮ ಮಹಾರಣ್ಯಂ ರೌರವಾಜಿನವಾಸಸಃ||

02067010a ತ್ರಯೋದಶಂ ಚ ಸಜನೇ ಅಜ್ಞಾತಾಃ ಪರಿವತ್ಸರಂ|

02067010c ಜ್ಞಾತಾಶ್ಚ ಪುನರನ್ಯಾನಿ ವನೇ ವರ್ಷಾಣಿ ದ್ವಾದಶ||

ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಾವು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ರುರು ಮತ್ತು ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮಗಳ ವಸ್ತ್ರಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಮಹಾರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷ ಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಪುನಃ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವನವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

02067011a ಅಸ್ಮಾಭಿರ್ವಾ ಚಿತಾ ಯೂಯಂ ವನೇ ವರ್ಷಾಣಿ ದ್ವಾದಶ|

02067011c ವಸಧ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಯಾ ಸಾರ್ಧಮಜಿನೈಃ ಪ್ರತಿವಾಸಿತಾಃ||

ಅಥವಾ ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೆ ನೀವು ಕೃಷ್ಣೆಯೊಡನೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಜಿನವನ್ನು ಧರಿಸಿ ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು.

02067012a ತ್ರಯೋದಶೇ ಚ ನಿರ್ವೃತ್ತೇ ಪುನರೇವ ಯಥೋಚಿತಂ|

02067012c ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತವ್ಯಮಿತರ್ಮರಥ ವೇತರೈಃ||

ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಪುನಃ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

02067013a ಅನೇನ ವ್ಯವಸಾಯೇನ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಯುರ್ಧಿಷ್ಠಿರ|

02067013c ಅಕ್ಷಾನುಪ್ತಾ ಪುನರ್ದ್ಯೂತಮೇಹಿ ದೀವ್ಯಸ್ವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ದಾಳವನ್ನೆಸೆದು ಪಣವನ್ನಿಟ್ಟು ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡು.”

02067014 ಸಭಾಸದ ಊಚುಃ|

02067014a ಅಹೋ ಧಿಗ್ಬಾಂಧವಾ ನೈನಂ ಬೋಧಯಂತಿ ಮಹದ್ಭಯಂ|

02067014c ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಬೋಧ್ಯಂ ನ ಬುದ್ಧ್ಯಂತೇ ಸ್ವಯಂ ಚ ಭರತರ್ಷಭಾಃ||

ಸಭಾಸದರು ಹೇಳಿದರು: “ಅಹೋ! ಧಿಕ್ಕಾರ! ಈ ಬಾಂಧವನು ಮಹಾ ಭಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ! ಯಾರೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವಯಂ ಭರತರ್ಷಭರೇ ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ!”

02067015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02067015a ಜನಪ್ರವಾದಾನ್ಸುಬಹೂನಿತಿ ಶೃಣ್ವನ್ನರಾಧಿಪಃ|

02067015c ಹ್ರಿಯಾ ಚ ಧರ್ಮಸಂಗಾಚ್ಚ ಪಾರ್ಥೋ ದ್ಯೂತಮಿಯಾತ್ಪುನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಾಧಿಪ ಪಾರ್ಥನು ಜನರ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ ತನಗಾದ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದೊಂದಿಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪುನಃ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

02067016a ಜಾನನ್ನಪಿ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ ಪುನರ್ದ್ಯೂತಮವರ್ತಯತ್|

02067016c ಅಪ್ಯಯಂ ನ ವಿನಾಶಃ ಸ್ಯಾತ್ಕುರೂಣಾಮಿತಿ ಚಿಂತಯನ್||

ಆ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಯು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ “ಇದು ಕುರುಗಳ ವಿನಾಶವನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಪುನಃ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು.

02067017 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02067017a ಕಥಂ ವೈ ಮದ್ವಿಧೋ ರಾಜಾ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುಪಾಲಯನ್|

02067017c ಆಹೂತೋ ವಿವಿವರ್ತೇತ ದೀವ್ಯಾಮಿ ಶಕುನೇ ತ್ವಯಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ನನ್ನಂಥಹ ರಾಜನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರದೇ ಇರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಶಕುನಿ! ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತೇನೆ!”

02067018 ಶಕುನಿರುವಾಚ|

02067018a ಗವಾಶ್ವಂ ಬಹುಧೇನೂಕಮಪರ್ಯಂತಮಜಾವಿಕಂ|

02067018c ಗಜಾಃ ಕೋಶೋ ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ದಾಸೀದಾಸಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಗೋವುಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು, ಹಾಲುಕೊಡುವ ಹಸುಗಳು, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಡುಗಳು, ಆನೆಗಳು, ಕೋಶ, ಹಿರಣ್ಯ ಮತ್ತು ದಾಸಿಯರು ಎಲ್ಲವೂ ಪಣವಾಗಿರಲಿ.

02067019a ಏಷ ನೋ ಗ್ಲಹ ಏವೈಕೋ ವನವಾಸಾಯ ಪಾಂಡವಾಃ|

02067019c ಯೂಯಂ ವಯಂ ವಾ ವಿಜಿತಾ ವಸೇಮ ವನಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

02067020a ಅನೇನ ವ್ಯವಸಾಯೇನ ದೀವ್ಯಾಮ ಭರತರ್ಷಭ|

02067020c ಸಮುತ್ಕ್ಷೇಪೇಣ ಚೈಕೇನ ವನವಾಸಾಯ ಭಾರತ||

ಪಾಂಡವರೇ! ಇದು ನನ್ನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಎಸೆತ! ಇದರಲ್ಲಿ ಸೋತ

ನೀವು ಅಥವಾ ನಾವು ವನವನ್ನು ಸೇರಿ ವಾಸಿಸೋಣ. ಭರತರ್ಷಭ!
ಈ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಆಡೋಣ. ಭಾರತ! ಒಂದೇ ಒಂದು
ದಾಳದಿಂದ ವನವಾಸ!”

02067021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02067021a ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತಂ ಪಾರ್ಥೋ ಗ್ಲಹಂ ಜಗ್ರಾಹ ಸೌಬಲಃ|

02067021c ಜಿತಮಿತ್ಯೈವ ಶಕುನಿಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯು ದಾಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ “ಗೆದ್ದೆ!”
ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ
ಪುನರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪರಾಜಯೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ
ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೮

ಪಾಂಡವರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು

ಪಾಂಡವರು ಜಿನವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದುಃಶಾಸನನು
ಪಾಂಡವರು ಶಂಡತಿಲರೆಂದೂ ದ್ರೌಪದಿಯು ಬೇರೆಯಾರನ್ನಾದರೂ

ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಮೂದಲಿಸಿ ನಗುವುದು (೧-೧೫).
 ಭೀಮಸೇನನು ರಣದಲ್ಲಿ ದುಃಶಾಸನನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ರಕ್ತವನ್ನು
 ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದು (೧೬-೨೨).
 ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಮನ ನಡುಗೆಯನ್ನು ನಡೆದು ಅಣಕಿಸುವುದು
 (೨೩). ಭೀಮನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಗದೆಯಿಂದ
 ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದು
 (೨೪-೨೯). ಕರ್ಣನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಅರ್ಜುನನು
 ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದು (೩೦-೩೬). ಸಹದೇವನು ಶಕುನಿಯನ್ನು
 ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದು (೩೭-೪೧). ನಕುಲನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ
 (೪೨-೪೬).

02068001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02068001a ವನವಾಸಾಯ ಚಕ್ರಸ್ತೇ ಮತಿಂ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪರಾಜಿತಾಃ|

02068001c ಅಜಿನಾನ್ಯುತ್ತರೀಯಾಣಿ ಜಗೃಹುಶ್ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಾಜಿತ ಪಾರ್ಥರು ವನವಾಸಕ್ಕೆ
 ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಜಿನ ವಸ್ತ್ರ ಉತ್ತರೀಯಗಳನ್ನು
 ತೊಟ್ಟರು.

02068002a ಅಜಿನೈಃ ಸಂವೃತಾನ್ದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಹೃತರಾಜ್ಯಾನರಿಂದಮಾನ್|

02068002c ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನ್ವನವಾಸಾಯ ತತೋ ದುಃಶಾಸನೋಽಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜಿನವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು

ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಅರಿಂದಮರನ್ನು ನೋಡಿ
ದುಃಶಾಸನನು ಹೇಳಿದನು:

02068003a ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಚಕ್ರಂ ರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

02068003c ಪರಾಭೂತಾಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾ ವಿಪತ್ತಿಂ ಪರಮಾಂ ಗತಾಃ||

“ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಚಕ್ರವು ತಿರುಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.
ಸೋತ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಪರಮ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

02068004a ಅದ್ಯ ದೇವಾಃ ಸಂಪ್ರಯಾತಾಃ ಸಮೈರ್ವತ್ಮಭಿರಸ್ಥಲೈಃ|

02068004c ಗುಣಜ್ಯೇಷ್ಠಾಸ್ತಥಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಭೂಯಾಂಸೋ ಯದ್ವಯಂ ಪರೈಃ||

ಇಂದು ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸುಲಭ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವು ಗುಣದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರು
ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದೇವೆ.

02068005a ನರಕಂ ಪಾತಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ದೀರ್ಘಕಾಲಮನಂತಕಂ|

02068005c ಸುಖಾಚ್ಚ ಹೀನಾ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚ ವಿನಷ್ಟಾಃ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ||

ಪಾರ್ಥರು ಸುಖವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಬಹು
ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ !

02068006a ಬಲೇನ ಮತ್ತಾ ಯೇ ತೇ ಸ್ಮ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಮಹಾಸಿಷುಃ|

02068006c ತೇ ನಿರ್ಜಿತಾ ಹೃತಧನಾ ವನಮೇಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಬಲಮತ್ತರಾಗಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಗೇಲಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರು

ಈಗ ಸೋತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವನವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !

02068007a ಚಿತ್ರಾನ್ಸನ್ನಾಹಾನವಮುಂಚಂತು ಚೈಷಾಂ

ವಾಸಾಂಸಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಚ ಭಾನುಮಂತಿ|

02068007c ನಿವಾಸ್ಯಂತಾಂ ರುರುಚರ್ಮಾಣಿ ಸರ್ವೇ

ಯಥಾ ಗ್ಲಹಂ ಸೌಬಲಸ್ಯಾಭ್ಯುಪೇತಾಃ||

ಸೌಬಲನ ದಾಳವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಹೊಳೆಯುವ ಬಣ್ಣದ ದಿವ್ಯ ಅಂಗಿ-ಮೇಲಂಗಿಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ರುರು ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ !

02068008a ನ ಸಂತಿ ಲೋಕೇಷು ಪುಮಾಂಸ ಈದೃಶಾ

ಇತ್ಯೇವ ಯೇ ಭಾವಿತಬುದ್ಧಯಃ ಸದಾ|

02068008c ಜ್ಞಾಸ್ಯಂತಿ ತೇಽತ್ಮಾನಮಿಮೇಽದ್ಯ ಪಾಂಡವಾ

ವಿಪರ್ಯಯೇ ಷಂಡತೀಲಾ ಇವಾಘಲಾಃ||

ತಮ್ಮಂಥಹ ಪುರುಷರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸದಾ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಡವರು ಇಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಷಂಡತೀಲದಂತೆ ನಿಷ್ಪಲರು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಕುರಿತು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ !

02068009a ಅಯಂ ಹಿ ವಾಸೋದಯ ಈದೃಶಾನಾಂ

ಮನಸ್ವಿನಾಂ ಕೌರವ ಮಾ ಭವೇದ್ವಃ|

02068009c ಅದೀಕ್ಷಿತಾನಾಮಜಿನಾನಿ ಯದ್ವದ್

ಬಲೀಯಸಾಂ ಪಶ್ಯತ ಪಾಂಡವಾನಾಂ||

ಕೌರವ್ಯ! ನಿನ್ನ ವನವಾಸವು ಮನಸ್ವಿಗಳ ವನವಾಸದಂತೆ ಇಲ್ಲ.
ಇವುಗಳು ಸಂಸ್ಕರಿಸದೇ ಇದ್ದ ಜಿನಗಳು. ಇವು ಬಲಶಾಲಿ
ಪಾಂಡವರದ್ದು !

02068010a ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸೋಮಕೋ ಯಜ್ಞಸೇನಃ

ಕನ್ಯಾಂ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾಯ|

02068010c ಅಕಾರ್ಷೀದ್ವೈ ದುಷ್ಕೃತಂ ನೇಹ ಸಂತಿ

ಕ್ಷಿಬಾಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪತಯೋ ಯಾಜ್ಞಸೇನ್ಯಾಃ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸೋಮಕ ಯಜ್ಞಸೇನನು ಕನ್ಯೆ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ನೀಡಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಪುಂಸಕ
ಪಾರ್ಥರು ಯಾಜ್ಞಸೇನೆಗೆ ಪತಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ !

02068011a ಸೂಕ್ಷ್ಮಾನ್ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಾರಾನಜಿನಾನಿ ಚೋದಿತಾನ್

ದೃಷ್ಟ್ವಾರಣ್ಯೇ ನಿರ್ಧನಾನಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ್|

02068011c ಕಾಂ ತ್ವಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ

ಪತಿಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಯಮಿಹಾನ್ಯಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ! ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದವರು ಈಗ ಜಿನವನ್ನು
ಧರಿಸಿ, ನಿರ್ಧನರಾಗಿ, ಅಪ್ರತಿಷ್ಠರಾಗಿ ವನವಾಸಿಗಳಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ನೀನು ಏನು ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲೆ? ಇಲ್ಲಿರುವ ಬೇರೆ
ಯಾರನ್ನಾದರನ್ನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸು.

02068012a ಏತೇ ಹಿ ಸರ್ವೇ ಕುರವಃ ಸಮೇತಾಃ

ಕ್ಷಾಂತಾ ದಾಂತಾಃ ಸುದ್ರವಿಣೋಪಪನ್ನಾಃ|

02068012c ಏಷಾಂ ವೃಣೀಷ್ಟೈಕತಮಂ ಪತಿತ್ವೇ

ನ ತ್ವಾಂ ತಪೇತ್ಕಾಲವಿಪರ್ಯಾಯೋಽಯಂ||

ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಸರ್ವ ಕುರುಗಳೂ ಗಂಭೀರರೂ, ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರೂ, ಉತ್ತಮ ಧನವಂತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಲ ವಿಪರ್ಯಾಸವು ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಬಾರದೆಂದು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನಾದರನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೋ.

02068013a ಯಥಾಫಲಾಃ ಷಂಡತಿಲಾ ಯಥಾ ಚರ್ಮಮಯಾ ಮೃಗಾಃ|

02068013c ತಥೈವ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಯಥಾ ಕಾಕಯವಾ ಅಪಿ||

ಪೊಳ್ಳು ಎಳ್ಳಿನಂತೆ, ಕೇವಲ ಚರ್ಮಮಾತ್ರವಿರುವ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಮತ್ತು ಪೊಳ್ಳು ಕಾಕಯದಂತೆ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಅಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ!

02068014a ಕಿಂ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಪತಿತಾನುಪಾಸ್ಸೇ

ಮೋಘಃ ಶ್ರಮಃ ಷಂಡತಿಲಾನುಪಾಸ್ಯ|

02068014c ಏವಂ ನೃಶಂಸಃ ಪರುಷಾಣಿ ಪಾರ್ಥಾನ್

ಅಶ್ರಾವಯದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ||

ಪತಿತ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತೀಯೆ? ಪೊಳ್ಳು ಎಳ್ಳನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥ!" ಈ ರೀತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕ್ರೂರ ಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದನು.

02068015a ತದ್ವೈ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೋಽತ್ಯಮರ್ಷೀ

ನಿರ್ಭತ್ಯೋ ಚೈಸ್ತಂ ನಿಗೃಹ್ಯೈವ ರೋಷಾತ್|

02068015c ಉವಾಚೇದಂ ಸಹಸ್ಮೈವೋಪಗಮ್ಯ

ಸಿಂಹೋ ಯಥಾ ಹೈಮವತಃ ಶೃಗಾಲಂ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತಿ ಕುಪಿತನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಅವನನ್ನು
ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಹಿಮಾಲಯದ
ಸಿಂಹವು ನರಿಗೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು:

02068016 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

02068016a ಕ್ರೂರ ಪಾಪಜನೈರ್ಜುಷ್ಪಮಕೃತಾರ್ಥಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ|

02068016c ಗಾಂಧಾರವಿದ್ಯಯಾ ಹಿ ತ್ವಂ ರಾಜಮಧ್ಯೇ ವಿಕತ್ಥಸೇ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ರೂರ! ಪಾಪಿ! ದುಷ್ಟನಂತೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ
ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು
ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!

02068017a ಯಥಾ ತುದಸಿ ಮರ್ಮಾಣಿ ವಾಕ್ಯರೈರಿಹ ನೋ ಭೃಶಂ|

02068017c ತಥಾ ಸ್ಮಾರಯಿತಾ ತೇಽಹಂ ಕೃಂತನ್ಮರ್ಮಾಣಿ ಸಂಯುಗೇ||

ನಮ್ಮ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ
ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗೂ ಮಾಡಿ
ನೆನಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

02068018a ಯೇ ಚ ತ್ವಾಮನುವರ್ತಂತೇ ಕಾಮಲೋಭವಶಾನುಗಾಃ|

02068018c ಗೋಪ್ತಾರಃ ಸಾನುಬಂಧಾಂಸ್ತಾನೈಷ್ಯಾಮಿ ಯಮಸಾದನಂ||

ಕಾಮಲೋಭವಶರಾಗಿ ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ
ರಕ್ಷಿಸುವರೋ ಅವರನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.””

02068019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02068019a ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಮಜಿನೈರ್ವಿವಾಸಿತಂ

ದುಃಖಾಭಿಭೂತಂ ಪರಿನೃತ್ಯತಿ ಸ್ಮ|

02068019c ಮಧ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಂ ಧರ್ಮನಿಬದ್ಧಮಾರ್ಗಂ

ಗೌರ್ಗೌರಿತಿ ಸ್ಮಾಹ್ವಯನ್ಮುಕ್ತಲಜ್ಜಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜಿನವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ದುಃಖ
ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು “ಹಸು !
ಹಸು !” ಎಂದು ಕುಣಿದಾಡಿದರು.

02068020 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

02068020a ನೃಶಂಸಂ ಪರುಷಂ ಕ್ರೂರಂ ಶಕ್ಯಂ ದುಃಶಾಸನ ತ್ವಯಾ|

02068020c ನಿಕೃತ್ಯಾ ಹಿ ಧನಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಕೋ ವಿಕಠ್ಠಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಶಾಸನ ! ಈ ರೀತಿ ಒರಟು ಕ್ರೂರ
ಪೌರುಷದ ಮಾತನಾಡಲು ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಯಾಕೆಂದರೆ,
ವಂಚನೆಯಿಂದ ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಯಾರು ತಾನೆ ಈ ರೀತಿ
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

02068021a ಮಾ ಹ ಸ್ಮ ಸುಕೃತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಗಚ್ಛೇತ್ಪಾರ್ಥೋ ವೃಕೋದರಃ|

02068021c ಯದಿ ವಕ್ಷಸಿ ಭಿತ್ತ್ವಾ ತೇ ನ ಪಿಬೇಚ್ಛೋಣಿತಂ ರಣೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಈ ಪಾರ್ಥ ವೃಕೋದರನು ಸುಕೃತಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗದಿರಲಿ !

02068022a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ನ್ರಣೇ ಹತ್ವಾ ಮಿಷತಾಂ ಸರ್ವ ಧನ್ವಿನಾಂ|

02068022c ಶಮಂ ಗಂತಾಸ್ಮಿ ನಚಿರಾತ್ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ವಃ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಧನ್ವಿಗಳ ಎದಿರು ಕೊಂದ ಕೂಡಲೇ ಶಾಂತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

02068023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02068023a ತಸ್ಯ ರಾಜಾ ಸಿಂಹಗತೇಃ ಸಖೇಲಂ

ದುರ್ಯೋಧನೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಹರ್ಷಾತ್|

02068023c ಗತಿಂ ಸ್ವಗತ್ಯಾನುಚಕಾರ ಮಂದೋ

ನಿರ್ಗಚ್ಛತಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸಭಾಯಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರು ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹರ್ಷದಿಂದ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನನ ಸಿಂಹ ನಡುಗೆಯನ್ನು ತಾನೇ ನಡೆದು ಅಣಕಿಸಿದನು.

02068024a ನೈತಾವತಾ ಕೃತಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತಂ

ವೃಕೋದರಃ ಸಮ್ನಿವೃತ್ತಾರ್ಥಕಾಯಃ|

02068024c ಶೀಘ್ರಂ ಹಿ ತ್ವಾ ನಿಹತಂ ಸಾನುಬಂಧಂ

ಸಂಸ್ಮಾರ್ಯಾಹಂ ಪ್ರತಿವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮೂಢ||

ತನ್ನ ಅರ್ಥದೇಹವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ ವೃಕೋದರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಟದಲ್ಲಿ ಇದು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ಮೂಢ! ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವೇ ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಉತ್ತರ ನೀಡುತ್ತೇನೆ!”

02068025a ಏತತ್ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾತ್ಮನಿ ಚಾವಮಾನಂ

ನಿಯಮ್ಯ ಮನ್ಯಂ ಬಲವಾನ್ಸ ಮಾನೀ|

02068025c ರಾಜಾನುಗಃ ಸಂಸದಿ ಕೌರವಾಣಾಂ

ವಿನಿಷ್ಯ ಮನ್ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಭೀಮಃ||

ತನಗಾದ ಈ ಅವಮಾನವನ್ನು ತಾನೇ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಮಾನಿನಿ ಬಲವಾನ್ ಭೀಮನು ರಾಜನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕೌರವರ ಸಂಸದಿಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗುವಾಗ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

02068026a ಅಹಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಹಂತಾ ಕರ್ಣಂ ಹಂತಾ ಧನಂಜಯಃ|

02068026c ಶಕುನಿಂ ಚಾಕ್ಷಕಿತವಂ ಸಹದೇವೋ ಹನಿಷ್ಯತಿ||

“ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಧನಂಜಯನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಮೋಸದ ಜೂಜುಗಾರ ಶಕುನಿಯನ್ನು ಸಹದೇವನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

02068027a ಇದಂ ಚ ಭೂಯೋ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಬೃಹದ್ವಚಃ|

02068027c ಸತ್ಯಂ ದೇವಾಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಯನ್ನೋ ಯುದ್ಧಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

02068028a ಸುಯೋಧನಮಿಮಂ ಪಾಪಂ ಹಂತಾಸ್ಮಿ ಗದಯಾ ಯುಧಿ|

02068028c ಶಿರಃ ಪಾದೇನ ಚಾಸ್ಯಾಹಮಧಿಷ್ಠಾಸ್ಯಾಮಿ ಭೂತಲೇ||

02068029a ವಾಕ್ಯಶೂರಸ್ಯ ಚೈವಾಸ್ಯ ಪರುಷಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

02068029c ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ಪಾತಾಸ್ಮಿ ಮೃಗರಾಡಿವ||

ಈ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮುಂದಾಗುವ ಈ ಮಹಾ ವಚನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ: ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವಾದಾಗ ದೇವತೆಗಳು ಇದನ್ನು ಸತ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ - ಈ ಪಾಪಿ ಸುಯೋಧನನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗದೆಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಇವನ ಶಿರವನ್ನು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಉರುಳಿಸಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಈ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲ ಪೌರುಷದ ದುರಾತ್ಮ ದುಃಶಾಸನನ ರಕ್ತವನ್ನು ಸಿಂಹದಂತೆ ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ.”

02068030 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

02068030a ನೈವ ವಾಚಾ ವ್ಯವಸಿತಂ ಭೀಮ ವಿಜ್ಞಾಯತೇ ಸತಾಂ|

02068030c ಇತಶ್ಚ ತುರ್ದಶೇ ವರ್ಷೇ ದ್ರಷ್ಟಾರೋ ಯದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮನ ಈ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಮಾತುಗಳು ಕೇವಲ ಮಾತುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಇಂದಿನಿಂದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದು ನಡೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡುವಿರಿ !

02068031a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಕುನೇಶ್ಚ ದುರಾತ್ಮನಃ|

02068031c ದುಃಶಾಸನಚತುರ್ಥಾನಾಂ ಭೂಮಿಃ ಪಾಸ್ಯತಿ ಶೋಣಿತಂ||

ಭೂಮಿಯು ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ದುರಾತ್ಮ ಶಕುನಿ, ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನ ಈ ನಾಲ್ವರ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ!

02068032a ಅಸೂಯಿತಾರಂ ವಕ್ತಾರಂ ಪ್ರಸ್ರಷ್ಟಾರಂ ದುರಾತ್ಮನಾಂ|

02068032c ಭೀಮಸೇನ ನಿಯೋಗಾತ್ತೇ ಹಂತಾಹಂ ಕರ್ಣಮಾಹವೇ||

ಭೀಮಸೇನ! ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಾನು ದುರಾತ್ಮರನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಹೊಗಳುವ ಹೊಗಳುಭಟ್ಟ ಈ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

02068033a ಅರ್ಜುನಃ ಪ್ರತಿಜಾನೀತೇ ಭೀಮಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ|

02068033c ಕರ್ಣಂ ಕರ್ಣಾನುಗಾಂಶ್ಚೈವ ರಣೇ ಹಂತಾಸ್ಮಿ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಭೀಮನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಈ ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ಣನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಗರಿಯುಕ್ತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

02068034a ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಬುದ್ಧಿಮೋಹೇನ ಮಾಂ ನೃಪಾಃ|

02068034c ತಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾಂ ಶಿತೈರ್ಬಾರ್ಣೈರ್ನೇತಾಸ್ಮಿ ಯಮಸಾದನಂ||

ಬುದ್ಧಿಗಟ್ಟು ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ಅನ್ಯ ಸರ್ವ ನೃಪರನ್ನೂ ಕೂಡ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

02068035a ಚಲೇದ್ಧಿ ಹಿಮವಾನ್ ಸ್ಥಾನಾನ್ನಿಷ್ಟಭಃ ಸ್ಯಾದ್ಧಿವಾಕರಃ|

02068035c ಶೈತ್ಯಂ ಸೋಮಾತ್ಪ್ರಣಶೈತ ಮತ್ಸತ್ಯಂ ವಿಚಲೇದ್ಯದಿ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಈ ಸತ್ಯದಿಂದ ದೂರಾದೆನೆಂದರೆ ಹಿಮಾಲಯವು
ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಚಲಿಸಲಿ, ದಿವಾಕರನು ತನ್ನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಶೀತಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ !

02068036a ನ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ಚೇದ್ರಾಜ್ಯಮಿತೋ ವರ್ಷೇ ಚತುರ್ದಶೇ|

02068036c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಹಿ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇಂದಿನಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಗೌರವದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಇದು
ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ !”

02068037 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02068037a ಇತ್ಯುಕ್ತವತಿ ಪಾರ್ಥೇ ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾದ್ರವತೀಸುತಃ|

02068037c ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಬಾಹುಂ ಸಹದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

02068038a ಸೌಬಲಸ್ಯ ವಧಂ ಪ್ರೇಪ್ಸುರಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

02068038c ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತನಯನೋ ನಿಃಶ್ವಸನ್ನಿವ ಪನ್ನಗಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಪಾರ್ಥನು ಮಾತನಾಡಲು
ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾದ್ರವತೀ ಸುತ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಸಹದೇವನು ತನ್ನ
ವಿಪುಲ ಬಾಹುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೌಬಲನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ
ಸರ್ಪದಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ
ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

02068039a ಅಕ್ಷಾನ್ಯಾನ್ಮನ್ಯಸೇ ಮೂಢ ಗಾಂಧಾರಾಣಾಂ ಯಶೋಹರ|

02068039c ನೈತೇಽಕ್ಷಾ ನಿಶಿತಾ ಬಾಣಾಸ್ವಯೈತೇ ಸಮರೇ ವೃತಾಃ||

“ಗಾಂಧಾರರ ಯಶೋಹರ! ಮೂಢ! ದಾಳಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಎಸೆದ
ದಾಳಗಳು ದಾಳಗಳಲ್ಲ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಬಾಣಗಳು!

02068040a ಯಥಾ ಚೈವೋಕ್ತವಾನ್ಭೀಮಸ್ತ್ವಾಮುದ್ವಿಶ್ಯ ಸಬಾಂಧವಂ|

02068040c ಕರ್ತಾಹಂ ಕರ್ಮಣಸ್ತಸ್ಯ ಕುರು ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ||

ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಕುರಿತು ಭೀಮನು ಹೇಳಿದ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ
ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸು!

02068041a ಹಂತಾಸ್ಮಿ ತರಸಾ ಯುದ್ಧೇ ತ್ವಾಂ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಬಾಂಧವಂ|

02068041c ಯದಿ ಸ್ಥಾಸ್ಯಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ಸೌಬಲ||

ಸೌಬಲ! ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವೆಯಾದರೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪವೇ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.”

02068042a ಸಹದೇವವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಕುಲೋಽಪಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02068042c ದರ್ಶನೀಯತಮೋ ನೃಣಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸಹದೇವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತಿ

ಸುಂದರ ನಕುಲನೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

02068043a ಸುತೇಯಂ ಯಜ್ಞಸೇನಸ್ಯ ದ್ಯೂತೇಽಸ್ಮಿನ್ನಲತರಾಷ್ಟ್ರಜೈಃ|

02068043c ಯೈರ್ವಾಚಃ ಶ್ರಾವಿತಾ ರೂಕ್ಷಾಃ ಸ್ಥಿತೈರ್ದುರ್ಯೋಧನಪ್ರಿಯೇ||

02068044a ತಾಂಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ದುವೃತ್ತಾನ್ಮಮೂರ್ಷಾನ್ಕಾಲಚೋದಿತಾನ್|

02068044c ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೂಯಿಷ್ಯಮಹಂ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

“ಈ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರಿಯರಾಗಿ ಉಳಿದಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಯಜ್ಞಸೇನ ಸುತೆಗೆ ಕ್ರೂರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ ಕಾಲಚೋದಿತ ಈ ದುವೃತ್ತ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರ ಬೀಡಿಗೆ ಅವರಿಗಿಷ್ಟವಾದ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

02068045a ನಿರ್ದೇಶಾದ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಪದವೀಂ ಚರನ್|

02068045c ನಿರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ನಚಿರಾದಿವ||

ಧರ್ಮರಾಜನ ಆದೇಶದಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬೇಗನೇ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ!”

02068046a ಏವಂ ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸರ್ವೇ ವ್ಯಾಯತಬಾಹವಃ|

02068046c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಬಹುಲಾಃ ಕೃತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಪಾಗಮನ್||

ಹೀಗೆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ಬಹಳ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಎದಿರು ಹೋದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡವಪ್ರತಿಜ್ಞಾಕರಣೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೯

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವನಪ್ರಸ್ಥಾನ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೪).

ವಿದುರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಕೋರಿ,

ಉಪದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡುವುದು (೫-೨೦), ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಮುಂದುವರೆಯುವುದು (೨೧).

02069001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

02069001a ಆಮಂತ್ರಯಾಮಿ ಭರತಾಂಸ್ತಥಾ ವೃದ್ಧಂ ಪಿತಾಮಹಂ|

02069001c ರಾಜಾನಂ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಮಹಾರಾಜಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತರೇ! ವೃದ್ಧ ಪಿತಾಮಹನೇ! ರಾಜ
ಸೋಮದತ್ತ! ಮಹಾರಾಜ ಬಾಹ್ಲಿಕ! ನಿಮ್ಮಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

02069002a ದ್ರೋಣಂ ಕೃಪಂ ನೃಪಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮೇವ ಚ|

02069002c ವಿದುರಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

02069003a ಯುಯುತ್ಸುಂ ಸಂಜಯಂ ಚೈವ ತಥೈವಾನ್ಯಾನ್ಸಭಾಸದಃ|

02069003c ಸರ್ವಾನಾಮಂತ್ರೈಃ ಗಚ್ಛಾಮಿ ದ್ರಷ್ಟಾಸ್ಮಿ ಪುನರೇತ್ಯ ಪಃ||

ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಅನ್ಯ ನೃಪರು, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ವಿದುರ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ,
ಸರ್ವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು, ಯುಯತ್ಸು, ಸಂಜಯ, ಮತ್ತು ಸರ್ವ
ಸಭಾಸದರಿಂದ ಬಿಳ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪುನಃ ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.”

02069004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02069004a ನ ಚ ಕಿಂ ಚಿತ್ತದೋಚುಸ್ತೇ ಹ್ರಿಯಾ ಸಂತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

02069004c ಮನೋಭಿರೇವ ಕಲ್ಯಾಣಂ ದಧ್ಯುಸ್ತೇ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಸಂತರು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಆ
ಧೀಮಂತನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸಿದರು.

02069005 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02069005a ಆರ್ಯಾ ಪೃಥಾ ರಾಜಪುತ್ರೀ ನಾರಣ್ಯಂ ಗಂತುಮರ್ಹತಿ|

02069005c ಸುಕುಮಾರೀ ಚ ವೃದ್ಧಾ ಚ ನಿತ್ಯಂ ಚೈವ ಸುಖೋಚಿತಾ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆರ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಸುಕುಮಾರಿ, ವೃದ್ಧೆ,
ನಿತ್ಯವೂ ಸುಖವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪೃಥೆಯು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬಾರದು.

02069006a ಇಹ ವತ್ಸ್ಯತಿ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಸತ್ಕೃತಾ ಮಮ ವೇಶ್ಮಿನಿ|

02069006c ಇತಿ ಪಾರ್ಥಾ ವಿಜಾನೀಧ್ವಮಗದಂ ವೋಽಸ್ತು ಸರ್ವಶಃ||

ಅವಳು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ತಳಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪಾರ್ಥರೇ !
ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುರಕ್ಷಿತರಾಗಿರಿ.

02069007a ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ವಿಜಾನೀಹಿ ಮಮೇದಂ ಭರತರ್ಷಭ|

02069007c ನಾಧರ್ಮೇಣ ಜಿತಃ ಕಶ್ಚಿದ್ವ್ಯಥತೇ ವೈ ಪರಾಜಯಾತ್||

ಭರತರ್ಷಭ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ನನ್ನಿಂದ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.
ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರು ಎಂದೂ ಸೋಲಿನಿಂದ
ವ್ಯಥಿತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

02069008a ತ್ವಂ ವೈ ಧರ್ಮಾನ್ವಿಜಾನೀಷೇ ಯುಧಾಂ ವೇತ್ತಾ ಧನಂಜಯಃ|

02069008c ಹಂತಾರೀಣಾಂ ಭೀಮಸೇನೋ ನಕುಲಸ್ತ್ವರ್ಥಸಂಗ್ರಹೀ||

02069009a ಸಮ್ಯಂತಾ ಸಹದೇವಸ್ತು ಧೌಮ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ|

02069009c ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲಾ ಚೈವ ದ್ರೌಪದೀ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ||

ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಧನಂಜಯನು ಯೋಧರಲ್ಲಿ
ತಿಳಿದವನು. ಅರಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿದ್ದಾನೆ.
ನಕುಲನು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೂಡಿಸುವವನು. ಸಹದೇವನು
ಸದೆಬಡಿಯುವವನು. ಧೌಮ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನು.
ದ್ರೌಪದಿಯು ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲಳೂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯೂ
ಆಗಿದ್ದಾಳೆ.

02069010a ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾಃ ಸರ್ವೇ ತಥೈವ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ|

02069010c ಪರೈರಭೇದ್ಯಾಃ ಸಂತುಷ್ಟಾಃ ಕೋ ವೋ ನ ಸ್ಪೃಹಯೇದಿಹ||

ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ. ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇತರರು ಬೇರೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ದ್ವೇಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

02069011a ಏಷ ವೈ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಃ ಸಮಾಧಿಸ್ತವ ಭಾರತ|

02069011c ನೈನಂ ಶತ್ರುವಿಷಹತೇ ಶಕ್ರೇಣಾಪಿ ಸಮೋಽಚ್ಯುತ||

ಭಾರತ! ಅಚ್ಯುತ! ಈ ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿವೆ. ಯಾವ ಶತ್ರುವೂ, ಶಕ್ರನ ಸಮನಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

02069012a ಹಿಮವತ್ಯನುಶಿಷ್ಟೋಽಸಿ ಮೇರುಸಾವರ್ಣಿನಾ ಪುರಾ|

02069012c ದ್ವೈಪಾಯನೇನ ಕೃಷ್ಣೇನ ನಗರೇ ವಾರಣಾವತೇ||

02069013a ಭೃಗುತುಂಗೇ ಚ ರಾಮೇಣ ದೃಷದ್ವತ್ಯಾಂ ಚ ಶಂಭುನಾ|

02069013c ಅಶ್ರೌಷೀರಸಿತಸ್ಯಾಪಿ ಮಹರ್ಷೇರಂಜನಂ ಪ್ರತಿ||

02069014a ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಸದಾ ನಾರದಸ್ಯ ಧೌಮ್ಯಸ್ತೇಽಯಂ ಪುರೋಹಿತಃ|

02069014c ಮಾ ಹಾರ್ಷೀಃ ಸಾಂಪರಾಯೇ ತ್ವಂ ಬುದ್ಧಿಂ ತಾಮೃಷಿಪೂಜಿತಾಂ||

ಹಿಂದೆ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಸಾವರ್ಣಿಯಿಂದ, ವಾರಣಾವತ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವೈಪಾಯನ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಭೃಗುತುಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಮನಿಂದ, ದೃಷದ್ವತೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶಂಭುವಿನಿಂದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಅಂಜನದ ಬಳಿ ಮಹರ್ಷಿ ಅಸಿತನನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಪುರೋಹಿತ ಧೌಮ್ಯನು ಋಷಿಪೂಜಿತ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀನು

ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಸದಾ ನಾರದನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

02069015a ಪುರೂರವಸಮೈಲಂ ತ್ವಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಜಯಸಿ ಪಾಂಡವ|

02069015c ಶಕ್ತ್ಯಾ ಜಯಸಿ ರಾಜ್ಞೋಽನ್ಯಾನ್ಯಷೀನ್ಧಮೋಪಸೇವಯಾ||

ಪಾಂಡವ! ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಪುರೂರವ ಐಲನನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ!

ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ರಾಜರನ್ನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಉಪಸೇವೆಯಲ್ಲಿ

ಋಷಿಗಳನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ.

02069016a ಐಂದ್ರೇ ಜಯೇ ಧೃತಮನಾ ಯಾಮ್ಯೇ ಕೋಪವಿಧಾರಣೇ|

02069016c ವಿಸರ್ಗೇ ಚೈವ ಕೌಬೇರೇ ವಾರುಣೇ ಚೈವ ಸಂಯಮೇ||

ಜಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ, ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ

ಯಮನಂತೆ, ಉದಾರತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನಂತೆ, ಸಂಯಮದಲ್ಲಿ

ವರುಣನಂತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡು.

02069017a ಆತ್ಮಪ್ರದಾನಂ ಸೌಮ್ಯತ್ವಮದ್ಭೃಷ್ಟೈವೋಪಜೀವನಂ|

02069017c ಭೂಮೇಃ ಕ್ಷಮಾ ಚ ತೇಜಶ್ಚ ಸಮಗ್ರಂ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಾತ್||

ಚಂದ್ರನಿಂದ ಆತ್ಮವನ್ನು, ನೀರಿನಿಂದ ಉಪಜೀವನವನ್ನು,

ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು, ಸಮಗ್ರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಿಂದ ಪಡೆದುಕೋ.

02069018a ವಾಯೋರ್ಬಲಂ ವಿದ್ಧಿ ಸ ತ್ವಂ ಭೂತೇಭ್ಯಶ್ಚಾತ್ಮಸಂಭವಂ|

02069018c ಅಗದಂ ವೋಽಸ್ತು ಭದ್ರಂ ವೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಪುನರಾಗತಾನ್||

ನಿನ್ನ ಬಲವು ವಾಯುವಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವು ಭೂತಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆ
 ಎಂದು ತಿಳಿ. ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರು ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.
 ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಪುನಃ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

02069019a ಆಪದ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಕೃಚ್ಛೇಷು ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷು ವಾ ಪುನಃ|

02069019c ಯಥಾವತ್ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇಥಾಃ ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

02069020a ಆಪೃಷ್ಠೋಽಸೀಹ ಕೌಂತೇಯ ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಭಾರತ|

02069020c ಕೃತಾರ್ಥಂ ಸ್ವಸ್ತಿಮಂತಂ ತ್ವಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಃ ಪುನರಾಗತಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನು
 ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
 ನಡೆದುಕೋ. ಕೌಂತೇಯ! ಭಾರತ! ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸುಖವನ್ನು
 ಹೊಂದು. ನೀನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವುದನ್ನು
 ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.”

02069021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02069021a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪಾಂಡವಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

02069021c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು
 ಹೇಳಿ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರನ್ನು
 ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮುಂದುವರೆದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರವನಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವನಪ್ರಸ್ಥಾನ ಎನ್ನುವ
ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೦

ದ್ರೌಪದೀ-ಕುಂತಿ ಸಂವಾದ

ದ್ರೌಪದಿಯು ಕುಂತಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುವುದು (೧-೩).
ಕುಂತಿಯು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶದ ನುಡಿಗಳನ್ನು
ಹೇಳುವುದು (೪-೯). ಕುಂತಿಯು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ರೋದಿಸುವುದು
(೧೦-೨೧). ಕುಂತಿಯನ್ನು ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು (೨೨).
ಚಿಂತಾಪರನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನನ್ನು ಕರೆಸುವುದು (೨೩-
೨೪).

2070001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02070001a ತಸ್ಮಿನ್ನಂಪ್ರಸ್ಥಿತೇ ಕೃಷ್ಣಾ ಪೃಥಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

02070001c ಆಪೃಚ್ಛದ್ಭೃಶದುಃಖಾರ್ತಾ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ಯೋಷಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ಹೊರಡುತ್ತಿರುವಾಗ
ಕೃಷ್ಣೆಯು ಯಶಸ್ವಿನೀ ಪೃಥೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ
ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ ಅವಳಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಳು.

02070002a ಯಥಾರ್ಹಂ ವಂದನಾಶ್ಲೇಷಾನ್ಕೃತ್ವಾ ಗಂತುಮಿಯೇಷ ಸಾ|

02070002c ತತೋ ನಿನಾದಃ ಸುಮಹಾನ್ಬಾಂಡವಾಂತಃಪುರೇಽಭವತ್||

ಅವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಥವಾ ಆಲಂಗಿಸಿ¹¹⁸ ಅವಳು ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲು ಪಾಂಡವರ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಜೋರಾದ ರೋದನವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

02070003a ಕುಂತೀ ಚ ಭೃಶಸಂತಪ್ತಾ ದ್ರೌಪದೀಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಗಚ್ಛತೀಂ|

02070003c ಶೋಕವಿಹ್ವಲಯಾ ವಾಚಾ ಕೃಚ್ಛ್ಯಾ ದ್ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ದುಃಖಿಸಂತಪ್ತೆ ಕುಂತಿಯು ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶೋಕವಿಹ್ವಲಳಾಗಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

02070004a ವತ್ಸೇ ಶೋಕೋ ನ ತೇ ಕಾರ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ಯೇದಂ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್|

02070004c ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಾಣಾಮಭಿಜ್ಞಾಸಿ ಶೀಲಾಚಾರವತೀ ತಥಾ||

“ವತ್ಸೇ! ಈ ಮಹಾ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಶೋಕಿಸಬೇಡ. ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಶೀಲಾಚಾರವತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ.

02070005a ನ ತ್ವಾಂ ಸಂದೇಷ್ಟುಮರ್ಹಾಮಿ ಭರ್ತ್ಯಾನ್ವತಿ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

02070005c ಸಾಧ್ವೀಗುಣಸಮಾಧಾನೈರ್ಭೂಷಿತಂ ತೇ ಕುಲದ್ವಯಂ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಿನ್ನ ಪತಿಗಳ ಕುರಿತು ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ.

¹¹⁸ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಮವಯಸ್ಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಕಿರಿಯವರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ

ನೀನು ನಿನ್ನ ಸಾಧ್ವೀಗುಣ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ಎರಡೂ ಕುಲಗಳನ್ನು¹¹⁹
ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

02070006a ಸಭಾಗ್ಯಾಃ ಕುರವಶ್ಚೇಮೇ ಯೇ ನ ದಗ್ಧಾಸ್ವ ಯಾನಘೇ|

02070006c ಅರಿಷ್ಟಂ ವ್ರಜ ಪಂಥಾನಂ ಮದನುಧ್ಯಾನಬೃಂಹಿತಾ||

02070007a ಭಾವಿನ್ಯರ್ಥೇ ಹಿ ಸಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವೈಕ್ಲವ್ಯಂ ನೋಪಜಾಯತೇ|

02070007c ಗುರುಧರ್ಮಾ ಭಿಗುಪ್ತಾ ಚ ಶ್ರೇಯಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಅನಘೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗದೇ ಇದ್ದ ಕುರುಗಳು ಭಾಗ್ಯವಂತರು.
ನನ್ನ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅರಿಷ್ಟ¹²⁰ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ನಿನ್ನದಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೋ. ಆಗಲೇ ಬೇಕಾದುದಕ್ಕೆ ಸಸ್ತ್ರೀಯರು
ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯರ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯಿರುವ ನೀನು
ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ!

02070008a ಸಹದೇವಶ್ಚ ಮೇ ಪುತ್ರಃ ಸದಾವೇಕ್ಷ್ಯೋ ವನೇ ವಸನ್|

02070008c ಯಥೇದಂ ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಾಸ್ಯ ಸೀದೇನ್ಮಹನ್ಮನಃ||

ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಾಗ ನನ್ನ ಪುತ್ರ ಸಹದೇವನನ್ನು ಸದಾ
ನೋಡಿಕೋ! ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅವನ ಮಹಾಮನಸ್ಸು
ದುಃಖಿಸಬಾರದು.”

¹¹⁹ಪಾಂಡವ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ ಕುಲಗಳು

¹²⁰ಭಯವಿಲ್ಲದಿರುವ

02070009a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ಸ್ವವನ್ನೇತ್ರಜಲಾವಿಲಾ|

02070009c ಶೋಣಿತಾಕ್ತೈಕವಸನಾ ಮುಕ್ತಕೇಶ್ಯಭಿನಿಯಯೌ||

ಹಾಗೆಯೇ ಅಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಸುರಿಯವ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಮುಖವು
ಕಲೆಯಾಗಿರಲು, ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿ ಏಕವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ದೇವಿಯು
ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆಯೇ ಹೊರಟಳು.

02070010a ತಾಂ ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ಪೃಥಾ ದುಃಖಾದನುವವ್ರಾಜ ಗಚ್ಛತೀಂ|

02070010c ಅಥಾಪಶ್ಯತ್ಸುತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ಹೃತಾಭರಣವಾಸಸಃ||

02070011a ರುರುಚರ್ಮಾವೃತತನೂನ್ ಹ್ರಿಯಾ ಕಿಂ ಚಿದವಾಮ್ಮುಖಾನ್|

02070011c ಪರೈಃ ಪರೀತಾನ್ಸಂಹೃಷ್ಟೈಃ ಸುಹೃದ್ಭಿಶ್ಚಾನುಶೋಚಿತಾನ್||

ಅಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಪೃಥಿಯು ದುಃಖದಿಂದ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ
ಬಂದು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು, ದೇಹಕ್ಕೆ
ರುರುಚರ್ಮವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕೇಳಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿದ್ದ, ಆದರೆ ಸುಹೃದಯರ
ಶೋಕದ ವಿಷಯರಾದ ಸರ್ವ ಸುತರನ್ನೂ ನೋಡಿದಳು.

02070012a ತದವಸ್ಥಾನುತಾನ್ಸರ್ವಾನುಪಸೃತ್ಯಾತಿವತ್ಸಲಾ|

02070012c ಸಸ್ವಜಾನಾವದಜ್ಯೋಕಾತ್ತತ್ತ್ವದ್ವಿಲಪತೀ ಬಹು||

ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇಗನೇ ಅದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ
ಶೋಕದಿಂದ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

02070013a ಕಥಂ ಸದ್ಧರ್ಮಚಾರಿತ್ರವೃತ್ತಸ್ಥಿತಿವಿಭೂಷಿತಾನ್|

02070013c ಅಕ್ಷುದ್ರಾನ್ದ್ರಧಭಕ್ತಾಂಶ್ಚ ದೈವತೇಜ್ಯಾಪರಾನ್ಸದಾ||

02070014a ವ್ಯಸನಂ ಪಃ ಸಮಭ್ಯಾಗಾತ್ಕೋಽಯಂ ವಿಧಿವಿಪರ್ಯಯಃ|

02070014c ಕಸ್ಯಾಪಧ್ಯಾನಜಂ ಚೇದಮಾಗಃ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವೋ ಧಿಯಾ||

“ಸದ್ಧರ್ಮ-ಚಾರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ವಿಭೂಷಿತರಾದ, ಎಂದೂ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಯದೇ, ದೃಢಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದ, ಸದಾ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಈ ವ್ಯಸನವು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು? ಅಥವಾ ಇದು ಯಾವ ವಿಧಿವಿಪರ್ಯಾಸ? ಯಾರ ಶತ್ರುತ್ವ-ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ?

02070015a ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರ ಮದ್ಭಾಗ್ಯದೋಷೋಽಯಂ ಯಾಹಂ ಯುಷ್ಮಾನಜೀಜನಂ|

02070015c ದುಃಖಾಯಾಸಭುಜೋಽತ್ಯರ್ಥಂ ಯುಕ್ತಾನಪ್ಯುತ್ತಮೈರ್ಗುಣೈಃ||

ಬಹುಷಃ ನಿಮಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ನನ್ನದೇ ದುರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದ, ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ತಮ ಗುಣಾನ್ವಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ನೀವು ಈ ಮಹಾ ದುಃಖಾಯಾಸಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ.

02070016a ಕಥಂ ವತ್ಸ್ಯಥ ದುರ್ಗೇಷು ವನೇಷ್ಟ್ವದ್ಧಿವಿನಾಕೃತಾಃ|

02070016c ವೀರ್ಯಸತ್ತ್ವಬಲೋತ್ಸಾಹತೇಜೋಭಿರಕೃಶಾಃ ಕೃಶಾಃ||

ಸಂಪತ್ತು ಇಲ್ಲದವರಾಗಿ, ವೀರ್ಯ, ಸತ್ತ್ವ, ಬಲ, ಉತ್ಸಾಹ, ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಕೃಶರಾಗಿ ಹೇಗೆ ಆ ವನದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಿರಿ?

02070017a ಯದ್ಯೇತದಹಮಜ್ಞಾಸ್ಯಂ ವನವಾಸೋ ಹಿ ವೋ ಧ್ರುವಂ|

02070017c ಶತಶೃಂಗಾನ್ಮೃತೇ ಪಾಂಡೌ ನಾಗಮಿಷ್ಯಂ ಗಜಾಹ್ವಯಂ||

ವನವಾಸವೇ ನಿಮಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ
ಪಾಂಡುವಿನ ಮರಣದ ನಂತರ ಶತಶೃಂಗದಿಂದ ಗಜಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ
ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

02070018a ಧನ್ಯಂ ವಃ ಪಿತರಂ ಮನ್ಯೇ ತಪೋಮೇಧಾನ್ವಿತಂ ತಥಾ|

02070018c ಯಃ ಪುತ್ರಾಧಿಮಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ವರ್ಗೇಚ್ಛಾಮಕರೋತ್ತಿಯಾಂ||

ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು
ಬಯಸಿದ ತಪೋಮೇಧಾನ್ವಿತ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ ಧನ್ಯ ಎಂದು
ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

02070019a ಧನ್ಯಾಂ ಚಾತೀಂದ್ರಿಯಜ್ಞಾನಾಮಿಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಪರಾಂ ಗತಿಂ|

02070019c ಮನ್ಯೇಽದ್ಯ ಮಾದ್ರೀಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ಸರ್ವಥೈವ ಹಿ||

ಸರ್ವಥಾ ಧರ್ಮಜ್ಞೆಯೂ, ಕಲ್ಯಾಣಿಯೂ, ಅತೀಂದ್ರಿಯಜ್ಞಾನಿಯೂ
ಆದ ಮಾದ್ರಿಯೂ ಕೂಡ ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧನ್ಯಳಾದಳು
ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

02070020a ರತ್ಯಾ ಮತ್ಯಾ ಚ ಗತ್ಯಾ ಚ ಯಯಾಹಮಭಿಸಂಧಿತಾ|

02070020c ಜೀವಿತಪ್ರಿಯತಾಂ ಮಹ್ಯಂ ಧಿಗಿಮಾಂ ಕ್ಲೇಶಭಾಗಿನೀಂ||

ಪ್ರೀತಿ, ಚಿಂತೆ ಮತ್ತು ಗತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಜೀವವನ್ನು
ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಅಪ್ರಿಯ, ಕ್ಲೇಶವನ್ನೇ
ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನನ್ನ ಈ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!"

02070021a ಏವಂ ವಿಲಪತೀಂ ಕುಂತೀಮಭಿಸಾಂತ್ವ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ|

02070021c ಪಾಂಡವಾ ವಿಗತಾನಂದಾ ವನಾಯೈವ ಪ್ರವಪ್ರಜುಃ||

ಈ ರೀತಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ವನದಕಡೆ ಮುಂದುವರೆದರು.

02070022a ವಿದುರಾದಯಶ್ಚ ತಾಮಾರ್ತಾಂ ಕುಂತೀಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಹೇತುಭಿಃ|

02070022c ಪ್ರಾವೇಶಯನ್ಗ್ರಹಂ ಕ್ಷತ್ತುಃ ಸ್ವಯಮಾರ್ತತರಾಃ ಶನೈಃ||

ವಿದುರ ಮೊದಲಾದವರು ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ಆರ್ತ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಕಾರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

02070023a ರಾಜಾ ಚ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸ ಶೋಕಾಕುಲಿತಚೇತನಃ|

02070023c ಕ್ಷತ್ತುಃ ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಶೀಘ್ರಮಾಗಮ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಶೋಕಾಕುಲಿತಚೇತನ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು “ಶೀಘ್ರವೇ ಬಾ!” ಎಂದು ಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

02070024a ತತೋ ಜಗಾಮ ವಿದುರೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿವೇಶನಂ|

02070024c ತಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಸಂವಿಗ್ನೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನರಾಧಿಪಃ||

ಆಗ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸಂವಿಗ್ನ ನರಾಧಿಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೌಪದೀಕುಂತೀಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಕುಂತೀಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೧

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ವಿದುರ-ದ್ರೋಣ ಸಂವಾದ

ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಪಾಂಡವರು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೊರಟರು ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೇಳಲು ವಿದುರನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಾಂಡವನೂ, ದ್ರೌಪದಿ-ಧೌಮ್ಯರೂ ಹೇಗೆ ಹೊರಟರು ಎಂದು ಅವರ ಅಂಗವಿಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (೧-೭). ಅವರ ಅಂಗವಿಚೇಷ್ಟೆಗಳ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ವಿದುರನು ರಾಜನಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು (೮-೨೩). ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ನಡೆದ ಇತರ ದುಃಶಕುನ-ಉತ್ಪಾತಗಳನ್ನು ವಿದುರನು ರಾಜನಿಗೆ ವರ್ಣಿಸುವುದು (೨೪-೨೮). ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಕುರುನಾಶದ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಸುವುದು (೨೯-೩೧). ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದು (೩೨). ದ್ರೋಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು, ದೈವದ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು

ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
ಹೇಳುವುದು (೩೩-೪೫). ದ್ರೋಣನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನಿಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರೆತರಲು ಅಥವಾ
ಮರಳಿ ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ರಥ, ಶಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು
ಗೌರವಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವುದು (೪೬-೪೭).

02071001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02071001a ಕಥಂ ಗಚ್ಛತಿ ಕೌಂತೇಯೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02071001c ಭೀಮಸೇನಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ತಾವುಭೌ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ,
ಭೀಮಸೇನ, ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಮತ್ತು ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರು ಹೇಗೆ
ಹೋದರು?”

02071002a ಧೌಮ್ಯಶ್ಚೈವ ಕಥಂ ಕ್ಷತ್ರದ್ರೌಪದೀ ವಾ ತಪಸ್ವಿನೀ|

02071002c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಸರ್ವಂ ತೇಷಾಮಂಗವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ಕ್ಷತ್ರ! ಧೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿನೀ ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಗೆ ಹೋದರು? ಅವರ
ಎಲ್ಲ ಅಂಗವಿಚೇಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

02071003 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02071003a ವಸ್ತ್ರೇಣ ಸಂವೃತ್ಯ ಮುಖಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

02071003c ಬಾಹೂ ವಿಶಾಲೌ ಕೃತ್ವಾ ತು ಭೀಮೋ ಗಚ್ಛತಿ ಪಾಂಡವಃ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುದಿಷ್ಟಿರನು ಮುಖವನ್ನು
ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನು ತನ್ನ
ಎರಡೂ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಹೊರಚಾಚಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

02071004a ಸಿಕತಾ ವಪನ್ನವ್ಯಸಾಚೀ ರಾಜಾನಮನುಗಚ್ಛತಿ|

02071004c ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಃ ಸಹದೇವೋ ಮುಖಮಾಲಿಪ್ಯ ಗಚ್ಛತಿ||

02071005a ಪಾಂಸೂಪಲಿಪ್ತಸರ್ವಾಂಗೋ ನಕುಲಶ್ಚಿತ್ತವಿಹ್ವಲಃ|

02071005c ದರ್ಶನೀಯತಮೋ ಲೋಕೇ ರಾಜಾನಮನುಗಚ್ಛತಿ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಮರಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ರಾಜನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.
ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರ ಸಹದೇವನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡು
ಹೋದನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅತೀವ ಸುಂದರ ನಕುಲನು ತನ್ನ ಇಡೀ
ದೇಹಕ್ಕೆ ಧೂಳನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಚಿತ್ತವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿದನು.

02071006a ಕೃಷ್ಣಾ ಕೇಶೈಃ ಪ್ರತಿಚ್ಛಾದ್ಯ ಮುಖಮಾಯತಲೋಚನಾ|

02071006c ದರ್ಶನೀಯಾ ಪ್ರರುದತೀ ರಾಜಾನಮನುಗಚ್ಛತಿ||

ಸುಂದರಿ ಆಯತಲೋಚನೆ ಕೃಷ್ಣೆಯು ತಲೆಗೂದಲಿನಿಂದ ಮುಖವನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ರೋದಿಸುತ್ತಾ ರಾಜನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

02071007a ಧೌಮ್ಯೋ ಯಾಮ್ಯಾನಿ ಸಾಮಾನಿ ರೌದ್ರಾಣಿ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

02071007c ಗಾಯನ್ನಚ್ಛತಿ ಮಾರ್ಗೇಷು ಕುಶಾನಾದಾಯ ಪಾಣಿನಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಧೌಮ್ಯನು ರೌದ್ರ ಯಮಸಾಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ

ದರ್ಬೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಾರ್ಗಕೂಡಿ ಹೋದನು.”

02071008 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02071008a ವಿವಿಧಾನೀಹ ರೂಪಾಣಿ ಕೃತ್ವಾ ಗಚ್ಛಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ|

02071008c ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ವಿದುರ ಕಸ್ಮಾದೇವಂ ವ್ರಜಂತಿ ತೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿವಿಧರೂಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿದುರ! ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಏಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.”

02071009 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

02071009a ನಿಕೃತಸ್ಯಾಪಿ ತೇ ಪುತ್ರೈರ್ಹೃತೇ ರಾಜ್ಯೇ ಧನೇಷು ಚ|

02071009c ನ ಧರ್ಮಾಚ್ಚಲತೇ ಬುದ್ಧಿಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ವಂಚನೆಯಿಂದ ಅವರ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೂ ಧೀಮಂತ ಧರ್ಮರಾಜನ ಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮದಿಂದ ವಿಚಲಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

02071010a ಯೋಽಸೌ ರಾಜಾ ಘೃಣೀ ನಿತ್ಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಭಾರತ|

02071010c ನಿಕೃತ್ಯಾ ಕ್ರೋಧಸಂತಪ್ತೋ ನೋನ್ಮಿತ್ರಲಯತಿ ಲೋಚನೇ||

ಭಾರತ! ನಿತ್ಯವೂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆತೋರುವ ಈ ರಾಜನು ಮೋಸದಿಂದ ಕ್ರೋಧಸಂತಪ್ತ ತನ್ನ ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹಾಯಿಸಲೂ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

02071011a ನಾಹಂ ಜನಂ ನಿರ್ದಹೇಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಘೋರೇಣ ಚಕ್ಷುಷಾ|

02071011c ಸ ಪಿಥಾಯ ಮುಖಂ ರಾಜಾ ತಸ್ಮಾದ್ಗಚ್ಛತಿ ಪಾಂಡವಃ||

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ರಾಜ ಪಾಂಡವನು “ನಾನು ನೋಡಿ ಜನರನ್ನು ಸುಡಬಾರದು!” ಎಂದು ತನ್ನ ಘೋರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

02071012a ಯಥಾ ಚ ಭೀಮೋ ವ್ರಜತಿ ತನ್ಮೈ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು|

02071012c ಬಾಹ್ವೋರ್ಬಲೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಮೋ ಮಮೇತಿ ಭರತರ್ಷಭ||

02071013a ಬಾಹೂ ವಿಶಾಲೌ ಕೃತ್ವಾ ತು ತೇನ ಭೀಮೋಽಪಿ ಗಚ್ಛತಿ|

02071013c ಬಾಹೂ ದರ್ಶಯಮಾನೋ ಹಿ ಬಾಹುದ್ರವಿಣದರ್ಪಿತಃ|

02071013e ಚಿಕೀರ್ಷನ್ಯರ್ಮ ಶತ್ರುಭ್ಯೋ ಬಾಹುದ್ರವ್ಯಾನುರೂಪತಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಭೀಮನು ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. “ನನ್ನ ಸಮನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯು ಇಲ್ಲ!” ಎಂದು ತನ್ನ ದಪ್ಪ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ದರ್ಪಿತ ಭೀಮನು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ, ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದ ಅನುರೂಪ ಶತ್ರುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಳಸುವ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

02071014a ಪ್ರದಿಶಂ ಶರಸಂಪಾತಾನ್ಕುಂತೀಪುತ್ರೋಽರ್ಜುನಸ್ತದಾ|

02071014c ಸಿಕತಾ ವಪನ್ನವ್ಯಸಾಚೀ ರಾಜಾನಮನುಗಚ್ಛತಿ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಘಾತಿಗೊಳ್ಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಮರಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ

ರಾಜನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ.

02071015a ಅಸಕ್ತಾಃ ಸಿಕತಾಸ್ತಸ್ಯ ಯಥಾ ಸಂಪ್ರತಿ ಭಾರತ|

02071015c ಅಸಕ್ತಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ತಥಾ ಮೋಕ್ಷ್ಯತಿ ಶತ್ರುಷು||

ಭಾರತ! ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ಮರಳುಗಳಷ್ಟೇ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು
ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

02071016a ನ ಮೇ ಕಶ್ಚಿ ದ್ವಿಜಾನೀಯಾನ್ಮುಖಮದ್ಯೇತಿ ಭಾರತ|

02071016c ಮುಖಮಾಲಿಪ್ಯ ತೇನಾಸೌ ಸಹದೇವೋಽಪಿ ಗಚ್ಛತಿ||

ಭಾರತ! ಇಂದು ಯಾರೂ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಾರದು
ಎಂದು ಸಹದೇವನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02071017a ನಾಹಂ ಮನಾಂಸ್ಯಾದದೇಯಂ ಮಾರ್ಗೇ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ|

02071017c ಪಾಂಸೂಪಚಿತಸರ್ವಾಂಗೋ ನಕುಲಸ್ತೇನ ಗಚ್ಛತಿ||

ಪ್ರಭೋ! ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೃದಯವನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಬಾರದೆಂದು ನಕುಲನು ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗಗಳನ್ನು ಧೂಳಿನಿಂದ
ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02071018a ಏಕವಸ್ತ್ರಾ ತು ರುದತೀ ಮುಕ್ತಕೇಶೀ ರಜಸ್ವಲಾ|

02071018c ಶೋಣಿತಾಕ್ತಾರ್ದ್ರವಸನಾ ದ್ರೌಪದೀ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಏಕವಸ್ತ್ರಾ, ಮುಕ್ತಕೇಶೀ, ರಜಸ್ವಲೆ, ರಕ್ತದ ಕಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ
ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ದ್ರೌಪದಿಯು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು:

02071019a ಯತ್ಕೃತೇಽಹಮಿಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ತೇಷಾಂ ವರ್ಷೇ ಚತುರ್ದಶೇ|

02071019c ಹತಪತ್ನೋ ಹತಸುತಾ ಹತಬಂಧುಜನಪ್ರಿಯಾಃ||

“ಇಂದಿನಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದೆನೋ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಬಾಂಧವರು ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

02071020a ಬಂಧುಶೋಣಿತದಿಗ್ಧಾಂಗ್ಯೋ ಮುಕ್ತಕೇಶ್ಯೋ ರಜಸ್ವಲಾಃ|

02071020c ಏವಂ ಕೃತೋದಕಾ ನಾರ್ಯಃ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಗಜಾಹ್ವಯಂ||

ಬಂಧುಗಳ ರಕ್ತದಿಂದ ಲೇಪಿತರಾಗಿ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೀಗೆಯೇ ರಜಸ್ವಲೆಯರಾಗಿ ನಾರಿಯರು ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಗಜಸಾಹ್ವಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ!”

02071021a ಕೃತ್ವಾ ತು ನೈರೃತಾನ್ದರ್ಭಾನ್ಧೀರೋ ಧೌಮ್ಯಃ ಪುರೋಹಿತಃ|

02071021c ಸಾಮಾನಿ ಗಾಯನ್ಯಾಮ್ಯಾನಿ ಪುರತೋ ಯಾತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವರ ಪುರೋಹಿತ ಧೀರ ಧೌಮ್ಯನು ನೈಋತ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ನೈರುತ್ಯದ ಕಡೆ ಮಾಡಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಯಮಸಾಮವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

02071022a ಹತೇಷು ಭಾರತೇಷ್ವಾಜೌ ಕುರೂಣಾಂ ಗುರವಸ್ತದಾ|

02071022c ಏವಂ ಸಾಮಾನಿ ಗಾಸ್ಯಂತೀತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಧೌಮ್ಯೋಽಪಿ ಗಚ್ಛತಿ||

“ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತರು ಹತರಾಗಲು ಕುರು ಪುರೋಹಿತರು ಹೀಗೆ

ಯಮಸಾಮವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಧೌಮ್ಯನೂ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

02071023a ಹಾ ಹಾ ಗಚ್ಛಂತಿ ನೋ ನಾಥಾಃ ಸಮವೇಕ್ಷಧ್ವಮೀದೃಶಂ|
02071023c ಇತಿ ಪೌರಾಃ ಸುದುಃಖಾರ್ತಾಃ ಕ್ರೋಶಂತಿ ಸ್ಮ ಸಮಂತತಃ||

“ಹಾ! ಹಾ! ನಮ್ಮ ನಾಥರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು
ನೋಡಿ!” ಎಂದು ಬಹಳ ದುಃಖಾರ್ತ ಪೌರರು ಸುತ್ತುವರೆದು
ಆಕ್ರಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

02071024a ಏವಮಾಕಾರಲಿಂಗೈಸ್ತೇ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಮನೋಗತಂ|
02071024c ಕಥಯಂತಃ ಸ್ಮ ಕೌಂತೇಯಾ ವನಂ ಜಗ್ಮುರ್ಮನಸ್ವಿನಃ||

ಈ ರೀತಿಯ ಆಕಾರ ಚಿಹ್ನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರ
ಮನೋಗತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮನಸ್ವಿ ಕೌಂತೇಯರು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

02071025a ಏವಂ ತೇಷು ನರಾಗ್ರೈಷು ನಿಯಂತ್ಸು ಗಜಸಾಹ್ವಯಾತ್|
02071025c ಅನಭ್ರೇ ವಿದ್ಯುತಶ್ಚಾಸನ್ನೂಭಮಿಶ್ಚ ಸಮಕಂಪತ||

ಹೀಗೆ ಈ ನರಾಗ್ರರು ಗಜಸಾಹ್ವಯದಿಂದ ಹೋಗುವಾಗ
ಮೋಡವಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಕಂಡುಬಂದಿತು ಮತ್ತು
ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು.

02071026a ರಾಹುರಗ್ರಸದಾದಿತ್ಯಮಪರ್ವಣಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|
02071026c ಉಲ್ಕಾ ಚಾಪ್ಯಪಸವ್ಯಂ ತು ಪುರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ಯಶೀರ್ಯತ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಗ್ರಹಣದ ಕಾಲವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರಾಹುವು ಆದಿತ್ಯನಿಗೆ
ಗ್ರಹಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಪುರವನ್ನು ನಡುಗಿಸುವಂಥ
ಉಲ್ಕಾಪಾತವಾಯಿತು.

02071027a ಪ್ರವ್ಯಾಹರಂತಿ ಕ್ರವ್ಯಾದಾ ಗೃಧ್ರಗೋಮಾಯವಾಯಸಾಃ|

02071027c ದೇವಾಯತನಚೈತ್ಯೇಷು ಪ್ರಾಕಾರಾಟ್ಪಾಲಕೇಷು ಚ||

ದೇವಾಲಯಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ಅರಮನೆಯ ಕಾವಲು ಗೋಪುರಗಳ
ಮೇಲೆ ಹದ್ದು, ನರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಗೆಗಳು ಕೂಗಿದವು.

02071028a ಏವಮೇತೇ ಮಹೋತ್ಪಾತಾ ವನಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪಾಂಡವೇ|

02071028c ಭಾರತಾನಾಮಭಾವಾಯ ರಾಜನ್ದರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ತವ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ದುಷ್ಟ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಪಾಂಡವರು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ
ಆದ ಈ ಮಹೋತ್ಪಾತಗಳು ಭಾರತರ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.”

02071029a ನಾರದಶ್ಚ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಮಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಃ|

02071029c ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ ಪರಿವೃತೋ ರೌದ್ರಂ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹ||

ಆಗ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆದ ನಾರದನು ಬಂದು ನಿಂತು ಈ ರೀತಿಯ ರೌದ್ರ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

02071030a ಇತಶ್ಚ ತುರ್ದಶೇ ವರ್ಷೇ ವಿನಂಕ್ಷ್ಯಂತೀಹ ಕೌರವಾಃ|

02071030c ದುರ್ಯೋಧನಾಪರಾಧೇನ ಭೀಮಾರ್ಜುನಬಲೇನ ಚ||

“ಇಂದಿನಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೌರವರು
ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಮತ್ತು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಬಲದಿಂದ
ವಿನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ!”

02071031a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದಿವಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಂತರಧೀಯತ|

02071031c ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ಶ್ರಿಯಂ ಸುವಿಪುಲಾಂ ಬಿಭ್ರದ್ಧೇವರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತಕ್ಷಣವೇ ವಿಪುಲ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಂತಿಯ ಆ
ದೇವರ್ಷಿಸತ್ತಮನು ಆಕಾಶವನ್ನೇರಿ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

02071032a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

02071032c ದ್ರೋಣಂ ದ್ವೀಪಮಮನ್ಯಂತ ರಾಜ್ಯಂ ಚಾಸ್ಮೈ ನ್ಯವೇದಯನ್||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯೂ ಕೂಡ
“ದ್ರೋಣನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಬಲ್ಲ!” ಎಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

02071033a ಅಥಾಬ್ರವೀತ್ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

02071033c ದುಃಶಾಸನಂ ಚ ಕರ್ಣಂ ಚ ಸರ್ವಾನೇವ ಚ ಭಾರತಾನ್||

ಅದಕ್ಕೆ ದ್ರೋಣನು ಅಮರ್ಷಣ ದುರ್ಯೋಧನ, ದುಃಶಾಸನ, ಕರ್ಣ
ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಭಾರತರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

02071034a ಅವಧ್ಯಾನ್ಪಾಂಡವಾನಾಹುರ್ದೇವಪುತ್ರಾನ್ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

02071034c ಅಹಂ ತು ಶರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ವರ್ತಮಾನೋ ಯಥಾಬಲಂ||

“ದೇವಪುತ್ರ ಪಾಂಡವರು ಅವಧ್ಯರು ಎಂದು ದ್ವಿಜರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
ಆದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣುಬಂದವರಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

02071035a ಗತಾನ್ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಸರಾಜಕಾನ್|

02071035c ನೋತ್ಸಹೇ ಸಮಭಿತ್ಯಕ್ತುಂ ದೈವಮೂಲಮತಃ ಪರಂ||

ತಾವಾಗಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಿ ಶರಣುಬಂದಿರುವ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನೂ ರಾಜನನ್ನೂ ದೂರವಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು
ಉಳಿದದ್ದು ದೈವಕ್ಕಿರುವಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ!

02071036a ಧರ್ಮತಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾ ವೈ ವನಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ನಿರ್ಜಿತಾಃ|

02071036c ತೇ ಚ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವನೇ ವತ್ಸ್ಯಂತಿ ಕೌರವಾಃ|

ಸೋತ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಧರ್ಮಕ್ಕನುಸಾರ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ
ಕೌರವರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

02071037a ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ಚ ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷವಶಾನುಗಾಃ||

02071037c ವೈರಂ ಪ್ರತ್ಯಾನಯಿಷ್ಯಂತಿ ಮಮ ದುಃಖಾಯ ಪಾಂಡವಾಃ|

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು
ಅಸಹನೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಪಾಂಡವರು ನನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ವೈರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

02071038a ಮಯಾ ತು ಭ್ರಂಶಿತೋ ರಾಜ್ಯಾದ್ಧುಪದಃ ಸಖಿವಿಗ್ರಹೇ||

02071038c ಪುತ್ರಾರ್ಥಮಯಜತ್ಕ್ರೋಧಾದ್ವಧಾಯ ಮಮ ಭಾರತ|

ಭಾರತ ! ಸಖ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನನ್ನಿಂದ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದ್ರುಪದನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ನನ್ನ ವಧೆಗೆಂದು
ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ್ದನು.

02071039a ಯಾಜೋಪಯಾಜತಪಸಾ ಪುತ್ರಂ ಲೇಭೇ ಸ ಪಾವಕಾತ್||

02071039c ಧೃಷ್ಟಧ್ಯುಮ್ನಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಚ ವೇದೀಮಧ್ಯಾತ್ಸುಮಧ್ಯಮಾಂ|

ಯಾಜ-ಉಪಯಾಜರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನು ವೇದಿಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಪಾವಕನಿಂದ ಪುತ್ರ ಧೃಷ್ಟಧ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಮಧ್ಯಮೆ
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದನು.

02071040a ಜ್ವಾಲಾವರ್ಣೋ ದೇವದತ್ತೋ ಧನುಷ್ಮಾನ್ಕವಚೇ ಶರೀ||

02071040c ಮರ್ತ್ಯಧರ್ಮತಯಾ ತಸ್ಮಾದಿತಿ ಮಾಂ ಭಯಮಾವಿಶತ್|

ಮರ್ತ್ಯರ ಧರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾದ ನನಗೆ ಕವಚ-ಧನುರ್ಬಾಣಗಳೊಂದಿಗೇ
ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಜ್ವಾಲವರ್ಣಿ ದೇವದತ್ತನ ಭಯವು ಆವರಿಸಿದೆ.

02071041a ಗತೋ ಹಿ ಪಕ್ಷತಾಂ ತೇಷಾಂ ಪಾರ್ಷ್ವತಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

02071041c ಸೃಷ್ಟಪ್ರಾಣೋ ಭೃಶತರಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ತವಾರಿಭಿಃ|

ಈ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ಅವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ
ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿರಾಸೆಯುಳ್ಳ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

02071042a ಮದ್ವಧಾಯ ಶ್ರುತೋ ಹ್ಯೇಷ ಲೋಕೇ ಚಾಪ್ಯತಿವಿಶ್ರುತಃ||

02071042c ನೂನಂ ಸೋಽಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಸ್ವ ತ್ಕೃತೇ ಕಾಲಪರ್ಯಯಃ|

ಈ ಅತಿವಿಶ್ರುತನು ನನ್ನ ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಲೋಕವೇ ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀವೇ ಕಾಲವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದೀರಿ !

02071043a ತ್ವರಿತಾಃ ಕುರುತ ಶ್ರೇಯೋ ನೈತದೇತಾವತಾ ಕೃತಂ||

02071043c ಮುಹೂರ್ತಂ ಸುಖಮೇವೈತತ್ತಾಲಚ್ಛಾಯೇವ ಹೈಮನೀ|

ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೇಯವಾದುದನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡಿ. ಇದೂವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಭಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ತಾಳೆಯಮರದ ನೆರಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಸುಖವು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯವಿರುವಂತಹುದು.

02071044a ಯಜಧ್ವಂ ಚ ಮಹಾಯಜ್ಞೈರ್ಭೋಗಾನಶ್ನೀತ ದತ್ತ ಚ||

02071044c ಇತಶ್ಚ ತುರ್ದಶೇ ವರ್ಷೇ ಮಹತ್ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಥ ವೈಶಸಂ|

ಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಯಾಜಿಸಿ. ಭೋಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದಾನವನ್ನೂ ನೀಡಿ. ಇಂದಿನಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀರಿ !

02071045a ದುರ್ಯೋಧನ ನಿಶಮ್ಪ್ರೀತತ್ಪ್ರತಿಪದ್ಯ ಯಥೇಚ್ಛಸಿ||

02071045c ಸಾಮ ವಾ ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ಪ್ರಯುಂಕ್ವ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ|

ದುರ್ಯೋಧನ ! ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಪಾಂಡವೇಯರನ್ನು ಸಾಮದಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸು.”

02071046 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02071046a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ|

02071046c ಸಮ್ಯಗಾಹ ಗುರುಃ ಕ್ಷತ್ರರುಪಾವರ್ತಯ ಪಾಂಡವಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರೋಣನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಗುರುವು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ಷತ್ರ! ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ !

02071047a ಯದಿ ವಾ ನ ನಿವರ್ತಂತೇ ಸತ್ಕೃತಾ ಯಾಂತು ಪಾಂಡವಾಃ|

02071047c ಸಶಸ್ತ್ರರಥಪಾದಾತಾ ಭೋಗವಂತಶ್ಚ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಮರಳಿ ಬರದಿದ್ದರೆ, ಪಾಂಡವರು ಶಸ್ತ್ರ, ರಥ, ಸೇವಕರು, ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಹೋಗಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ ವಿದುರಧೃತರಾಷ್ಟ್ರದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರಧೃತರಾಷ್ಟ್ರದ್ರೋಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೨

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ಸಂಜಯ ಸಂವಾದ

ಚಿಂತಾಪರನಾಗಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಸಂಜಯನು ತಾನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿಂತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು (೧-೭).
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕುರುಗಳ ಪರಾಭವವು ದೈವನಿಶ್ಚಿತವಾದುದೆಂದೂ
 (೮-೧೨), ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳಿಂದಾದ ತುಮುಲಗಳು,
 ಶಕುನಗಳು, ಮಹಾ ಆಪತ್ತನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದೂ (೧೩-೨೪),
 ವಿದುರನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೂ (೨೫-೩೫) ಮತ್ತು ತಾನು
 ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ (೩೬) ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂಜಯನಲ್ಲಿ
 ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

02072001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

02072001a ವನಂ ಗತೇಷು ಪಾರ್ಥೇಷು ನಿರ್ಜಿತೇಷು ದುರೋದರೇ|

02072001c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾರಾಜ ತದಾ ಚಿಂತಾ ಸಮಾವಿಶತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತ
 ಪಾರ್ಥರು ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಚಿಂತೆಯು
 ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತು.

02072002a ತಂ ಚಿಂತಯಾನಮಾಸೀನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ|

02072002c ನಿಃಶ್ವಸಂತಮನೇಕಾಗ್ರಮಿತಿ ಹೋವಾಚ ಸಂಜಯಃ||

ಆ ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ
 ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿರದೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು:

02072003a ಅವಾಪ್ಯ ವಸುಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ವಸುಧಾಂ ವಸುಧಾಧಿಪ|

02072003c ಪ್ರವ್ರಾಜ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್ರಾಜ್ಯಾದ್ರಾಜನ್ಕಿಮನುಶೋಚಸಿ||

“ವಸುಧಾಧಿಪ! ರಾಜನ್! ಸಂಪತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ
ವಸುಧೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅವರ ರಾಜ್ಯದಿಂದ
ಹೊರಹಾಕಿ, ಯಾಕೆ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

02072004 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02072004a ಅಶೋಚ್ಯಂ ತು ಕುತಸ್ತೇಷಾಂ ಯೇಷಾಂ ವೈರಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

02072004c ಪಾಂಡವೈರ್ಯುದ್ಧಶೌಂಡ್ಯೈರ್ಹಿ ಮಿತ್ರವದ್ಭಿರ್ಮಹಾರಥೈಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧಶೌಂಡರನ್ನು ಮಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ
ಪಡೆದಿರುವ ಆ ಮಹಾರಥಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ವೈರವಾಗಿರುವರಿಗೆ
ಚಿಂತೆ ಮಾಡಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೇ?”

02072005 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

02072005a ತವೇದಂ ಸುಕೃತಂ ರಾಜನ್ಮಹದ್ವೈರಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

02072005c ವಿನಾಶಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸಾನುಬಂಧೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇದು ನೀನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡ
ಸುಕೃತ. ಅತಿದೊಡ್ಡ ವೈರವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವಲೋಕದ ವಿನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

02072006a ವಾಯುಮಾಣೋಽಪಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ದ್ರೋಣೇನ ವಿದುರೇಣ ಚ|

02072006c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರಿಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ||

02072007a ಪ್ರಾಹಿಣೋದಾನಯೇಹೇತಿ ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತವ|

02072007c ಸೂತಪುತ್ರಂ ಸುಮಂದಾತ್ಮಾ ನಿರ್ಲಜ್ಜಃ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿನಂ||

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ವಿದುರರು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಅತ್ಯಂತ ದಡ್ಡನೂ ನಿರ್ಲಜ್ಜನೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ಸೂತಪುತ್ರ ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.”

02072008 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

02072008a ಯಸ್ಮೈ ದೇವಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಪುರುಷಾಯ ಪರಾಭವಂ|

02072008c ಬುದ್ಧಿಂ ತಸ್ಯಾಪಕರ್ಷಂತಿ ಸೋಽಪಾಚೇನಾನಿ ಪಶ್ಯತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರ ಪರಾಭವವನ್ನು ದೇವತೆಗಳೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅವನು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣದೇ ಇರಲಿ ಎಂದು ಮೊದಲು ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

02072009a ಬುದ್ಧೌ ಕಲುಷಭೂತಾಯಾಂ ವಿನಾಶೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ|

02072009c ಅನಯೋ ನಯಸಂಕಾಶೋ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ||

ವಿನಾಶವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದಾಗ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯು ಕಲುಷಿತವಾದಾಗ ಅನ್ಯಾಯವೂ ನ್ಯಾಯವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಹೃದಯವು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

02072010a ಅನರ್ಥಾಶ್ಚಾರ್ಥರೂಪೇಣ ಅರ್ಥಾಶ್ಚಾನರ್ಥರೂಪಿಣಃ|

02072010c ಉತ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಿನಾಶಾಂತೇ ನರಂ ತಚ್ಚಾಸ್ಯ ರೋಚತೇ||

ವಿನಾಶವು ಹತ್ತಿರವಾದಾಗ ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನು ತನಗೆ ಕಂಡದ್ದನ್ನೇ

ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

02072011a ನ ಕಾಲೋ ದಂಡಮುದ್ಯಮ್ಯ ಶಿರಃ ಕೃಂತತಿ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್|

02072011c ಕಾಲಸ್ಯ ಬಲಮೇತಾವದ್ವಿಪರೀತಾರ್ಥದರ್ಶನಂ||

ಕಾಲವು ದಂಡವನ್ನೆತ್ತಿ ಶಿರವನ್ನೆಂದೂ ಒಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ¹²¹. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಪರೀತ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದೇ ಕಾಲದ ಬಲ.

02072012a ಆಸಾದಿತಮಿದಂ ಘೋರಂ ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

02072012c ಪಾಂಚಾಲೀಮಪಕರ್ಷದ್ಭಿಃ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ತಪಸ್ವಿನೀಂ||

ಮೈನವಿರೇಳಿಸುವ ಈ ಘೋರ ತುಮುಲವು ತಪಸ್ವಿನೀ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ಆಗಿದ್ದು.

02072013a ಅಯೋನಿಜಾಂ ರೂಪವತೀಂ ಕುಲೇ ಜಾತಾಂ ವಿಭಾವರೀಂ|

02072013c ಕೋ ನು ತಾಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಪರಿಭೂಯ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ||

02072014a ಪರ್ಯಾನಯೇತ್ಸಭಾಮಧ್ಯಮೃತೇ ದುದ್ಯೂತದೇವಿನಂ|

ಕೆಟ್ಟ ಜೂಜಾಡುವವನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೆ ಆ ಅಯೋನಿಜೆ, ರೂಪವತಿ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ವಿಭಾವರೀ, ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞೆ, ಯಶಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ತಂದಾರು?

¹²¹ಅಂದರೆ ಕಾಲವು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ, ವಿಪರೀತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ.

02072014c ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣೀಂ ವರಾರೋಹಾಂ ಶೋಣಿತೇನ ಸಮುಕ್ಷಿತಾಂ||

02072015a ಏಕವಸ್ತ್ರಾಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ಪಾಂಡವಾನಭ್ಯವೇಕ್ಷತೀಂ|

02072015c ಹೃತಸ್ವಾನ್ಭೃಷ್ಟಚಿತ್ತಾಂಸ್ತಾನ್ ಹೃತದಾರಾನ್ ಹೃತಶ್ರಿಯಃ||

02072016a ವಿಹೀನಾನ್ಸರ್ವ ಕಾಮೇಭ್ಯೋ ದಾಸಭಾವವಶಂ ಗತಾನ್|

02072016c ಧರ್ಮಪಾಶಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಾನಶಕ್ತಾನಿವ ವಿಕ್ರಮೇ||

ಆ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣೀ, ವರಾರೋಹೆ, ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದ ಏಕ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಣಿ
ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಸೋತ, ಭ್ರಷ್ಟಚಿತ್ತ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ,
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ,
ದಾಸಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಧರ್ಮಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ,
ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಶಕ್ತರಂತಿರುವ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

02072017a ಕ್ರುದ್ಧಾಮಮರ್ಷಿತಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ದುಃಖಿತಾಂ ಕುರುಸಂಸದಿ|

02072017c ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಕಟುಕಾನ್ಯಭ್ಯಭಾಷತಾಂ||

ಕೃದ್ಧಳೂ, ಅಸಹಾಯಕಳೂ. ದುಃಖಿತಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು
ದುರ್ಯೋಧನ ಕರ್ಣರು ಕಟು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವಮಾನಿಸಿದರು.

02072018a ತಸ್ಯಾಃ ಕೃಪಣಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಂ ಪ್ರದಹ್ಯೇತಾಪಿ ಮೇದಿನೀ|

02072018c ಅಪಿ ಶೇಷಂ ಭವೇದದ್ಯ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಮ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಅವಳ ದೀನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯೇ
ಸುಟ್ಟುಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಪುತ್ರರು ಉಳಿಯುವರೇ?

02072019a ಭಾರತಾನಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಸಹ ಸಂಗತಾಃ|

02072019c ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ಚೈರವಂ ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಸಭಾಗತಾಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನೂ ಸೇರಿ ಸರ್ವ ಭಾರತ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭೈರವವಾಗಿ
ಕೂಗಿಕೊಂಡರು.

02072020a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾಣಿ ಸಾಯಾಹ್ನೇ ನ ಚಾಹೂಯಂತ ಸರ್ವಶಃ|

02072020c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕುಪಿತಾಶ್ಚಾಸನ್ಪ್ರಾಪದ್ಯಾಃ ಪರಿಕರ್ಷಣೇ||

ಸರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ದ್ರೌಪದಿಯ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕುಪಿತರಾಗಿ
ಅಂದಿನ ಸಂಜೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳು ಉರಿಯಲಿಲ್ಲ.

02072021a ಆಸೀನ್ನಿಷ್ಟಾನಕೋ ಘೋರೋ ನಿರ್ಘಾತಶ್ಚ ಮಹಾನಭೂತ್|

02072021c ದಿವೋಲ್ಕಾಶ್ಚಾಪತನ್ಘೋರಾ ರಾಹುಶ್ಚಾರ್ಕಮುಪಾಗ್ರಸತ್|

02072021e ಅಪರ್ವಣಿ ಮಹಾಘೋರಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಜನಯನ್ಘಯಂ||

ಅನಿಷ್ಟ ಘೋರ ಭೂಕಂಪನದ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಆಕಾಶದಿಂದ
ಘೋರ ಉಲೈಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಗ್ರಹಣ ಕಾಲವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ
ಮಹಾಘೋರ ರಾಹುವು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ
ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು.

02072022a ತಥೈವ ರಥಶಾಲಾಸು ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ಧುತಾಶನಃ|

02072022c ಧ್ವಜಾಶ್ಚ ವ್ಯವಶೀರ್ಯಂತ ಭರತಾನಾಮಭೂತಯೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತರ ವಿನಾಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ರಥಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ

ಬೆಂಕಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಧ್ವಜಸ್ತಂಭಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದವು.

02072023a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ಚೈರವಂ ಶಿವಾಃ|

02072023c ತಾಸ್ತದಾ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷಂತ ರಾಸಭಾಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿ ನರಿಗಳು ಭೈರವವಾಗಿ ಕೂಗಿದವು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಕತ್ತೆಗಳು ಕೂಗಿದವು.

02072024a ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ತತೋ ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣೇನ ಸಹ ಸಂಜಯ|

02072024c ಕೃಪಶ್ಚ ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ಬಾಹ್ಲೀಕಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ಸಂಜಯ ! ಆಗ ಭೀಷ್ಮನು ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಸೋಮದತ್ತ, ಮಹಾರಥಿ ಬಾಹ್ಲೀಕರೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

02072025a ತತೋಽಹಮಬ್ರುವಂ ತತ್ರ ವಿದುರೇಣ ಪ್ರಚೋದಿತಃ|

02072025c ವರಂ ದದಾನಿ ಕೃಷ್ಣಾಯೈ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಯದ್ಯದಿಚ್ಛತಿ||

ಆಗ ನಾನು ವಿದುರನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾಗಿ ಬೇಡಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣೆಗೆ ಹೇಳಿದೆನು.

02072026a ಅವ್ಯಣೋತ್ತತ್ರ ಪಾಂಚಾಲೀ ಪಾಂಡವಾನಮಿತೌಜಸಃ|

02072026c ಸರಥಾನ್ಸಧನುಷ್ಕಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯನುಜ್ಞಾಸಿಷಮಪ್ಯಹಂ||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಅಮಿತೌಜಸ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ನಾನು ರಥ, ಧನುಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹೋಗಲು

ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತೆನು.

02072027a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ವಿದುರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತ್|

02072027c ಏತದಂತಾಃ ಸ್ಥ ಭರತಾ ಯದ್ವಃ ಕೃಷ್ಣಾ ಸಭಾಂ ಗತಾ||

ಆಗ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದು ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು:

“ಭಾರತರೇ! ಕೃಷ್ಣೆಯು ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

02072028a ಏಷಾ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತೈಷಾ ಶ್ರೀರನುತ್ತಮಾ|

02072028c ಪಾಂಚಾಲೀ ಪಾಂಡವಾನೇತಾನ್ದೈವಸೃಷ್ಟೋಪಸರ್ಪತಿ||

ಈ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಸುತೆ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿಯೇ ದೇವತೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ಶ್ರೀ.

02072029a ತಸ್ಯಾಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ನ ಕ್ಷಂಸ್ಯಂತೇಽತ್ಯಮರ್ಷಣಾಃ|

02072029c ವೃಷ್ಟಯೋ ವಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾ ವಾ ಮಹೌಜಸಃ||

ಅವಳ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಪಾಂಡವರಾಗಲೀ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ವೃಷ್ಟಿಗಳಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಮಹೌಜಸ ಪಾಂಚಾಲರಾಗಲೀ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

02072030a ತೇನ ಸತ್ಯಾಭಿಸಂಧೇನ ವಾಸುದೇವೇನ ರಕ್ಷಿತಾಃ|

02072030c ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಪಾಂಚಾಲೈರಭಿರಕ್ಷಿತಃ||

ಅವರು ಸತ್ಯಾಭಿಸಂಧ ವಾಸುದೇವನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾಂಚಾಲರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ ಬೀಭತ್ಸುವು ಬರುತ್ತಾನೆ.

02072031a ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

02072031c ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ಧುನ್ವಾನೋ ಗದಾಂ ದಂಡಮಿವಾಂತಕಃ||

ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಅಂತಕನ ದಂಡದಂತಿರುವ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ.

02072032a ತತೋ ಗಾಂಡೀವನಿಘೋಷಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

02072032c ಗದಾವೇಗಂ ಚ ಭೀಮಸ್ಯ ನಾಲಂ ಸೋಢುಂ ನರಾಧಿಪಾಃ||

ಧೀಮತ ಪಾರ್ಥನ ಗಾಂಡೀವದ ಘೋಷವನ್ನಾಗಲೀ, ಭೀಮನ ಗದಾಪ್ರಹಾರದ ರಭಸವನ್ನಾಗಲೀ ಕೇಳಲು ನರಾಧಿಪರಿಗಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

02072033a ತತ್ರ ಮೇ ರೋಚತೇ ನಿತ್ಯಂ ಪಾರ್ಥೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ನ ವಿಗ್ರಹಃ|

02072033c ಕುರುಭ್ಯೋ ಹಿ ಸದಾ ಮನ್ಯೇ ಪಾಂಡವಾಂ ಶಕ್ತಿಮತ್ತರಾನ್||

ಆದುದರಿಂದ ಪಾರ್ಥರೊಂದಿಗೆ ಎಂದೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸಬಾರದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕುರುಗಳಿಗಿಂತ ಪಾಂಡವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿವಂತರು ಎಂದು ಸದಾ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

02072034a ತಥಾ ಹಿ ಬಲವಾನ್ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

02072034c ಬಾಹುಪ್ರಹರಣೇನ್ಯೈವ ಭೀಮೇನ ನಿಹತೋ ಯುಧಿ||

ಮಹಾದ್ಯುತಿ ರಾಜ ಜರಾಸಂಧನು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಭೀಮನು ಕೇವಲ ಬಾಹುಪ್ರಹಾರದಿಂದಲೇ ಕೊಂದನು.

02072035a ತಸ್ಯ ತೇ ಶಮ ಏವಾಸ್ತು ಪಾಂಡವೈರ್ಭರತರ್ಷಭ|

02072035c ಉಭಯೋಃ ಪಕ್ಷಯೋರ್ಯುಕ್ತಂ ಕ್ರಿಯತಾಮವಿಶಂಕಯಾ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರು ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶೀಘ್ರವೇ ಕೈಗೊಳ್ಳು!”

02072036a ಏವಂ ಗಾವಲ್ಗಣೇ ಕ್ಷತ್ರಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ವಚಃ|

02072036c ಉಕ್ತವಾನ್ ಗೃಹೀತಂ ಚ ಮಯಾ ಪುತ್ರಹಿತೇಷ್ಯಯಾ||

ಗಾವಲ್ಗಣಿ! ಪುತ್ರನಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ನಾನು ಕ್ಷತ್ರನು ಈ ರೀತಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಶತಸಹಸ್ರಾಂ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯಸಂವಾದೇ
ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಹಿತೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಶತಸಹಸ್ರಾಂ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಸಭಾಪರ್ವಣಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವಃ||

ಇದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಹಿತೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುದ್ಯೂತಪರ್ವವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಶತಸಹಸ್ರಾಂ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ

ಸಭಾಪರ್ವಃ||

ಇದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಹಿತೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಸಭಾಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೨/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೨೯/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೯೭, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೯೫೮೦.